~~7640~~

47265

2 ex.

Queſtiões ſuper euangeliis totius ãni. Edite per Reuerendum. d. Joannem de Turre Cremata: ordi[illegible] predicatorum: epiſcopum Sabinenſem ſancte Ro. eccleſie Cardinalē .S. Sixti.

Hain. 15.709.

BIBLIOTHECA NACIONAL DE LISBOA

Inc.
1376

SAcro et compendiſſimo reue-
rendiſſimoꝝ pa-
trū ſācte Ro. ec
cleſie dñoꝝ Cardinaliū colle-
gio:ſuus hūilis ſeruitor Johā
nes ð Turre cremata Epiſco
pus Sabinēſis ſancte Ro. ec
cleſie Cardinal' ſācti Sixti vul
gariter noiat⁹: ſeipſū cū hūili
recōmēdatiōe. Cogitāti mihi
qd ð ſudorib⁹ mei ſtudij dignū
ampliſſimis dominatiōib⁹ ve
ſtris.tanq̄ȝ memoriale offerā.
attento ꝙ oib⁹ ſūmis. nři tēpo
ris:pōtificibus.varia dedica-
uerim opa.ſ.Eugenio:Nicho
lao: Caliſto: Pio : ⁊ Paulo:
nūc p̄ſenti:occurriſſet mihi il-
la honeſtiſſima p̄latoꝝ ꝯſuetu
do.q̄ poſt eoꝝ refectionē maxi
me in prādio habitā collatōes
ſiue diſputatōes de ſacris lit-
teris ſoliti ſunt hr̄e. Vidi eniȝ
apud plures clariſſimos p̄res
ꝯſuetudinē hāc obſeruari. Et
de celeberrimo ſancto Augu-
ſtino legit'.ꝙ in mēſa ſua lectio
nē aut diſputationē ſemꝑ dili-
gebat. Diſputatio enim inue-
ſtigāde veritatis gratia.aut vt
veritas ipſa illuſtrior fiat licite
cū moderamine inter partes
admittit'. Sane viſa eſt mihi
hec dominoꝝ p̄latoꝝ obſeruā
tia plurimū hr̄e honeſtatis et
vtilitatis.honeſtiſſima qdē eſt
⁊ ordo pulcherrim⁹. vt poſtq̄ȝ
corpori cibos corruptibiles de
dim⁹.ita anime ſpiritualia ali
menta miniſtremus. Nullus
enim eſt cib⁹ ſciētia ⁊ doctrina
dulcior. Nā vt ait yſidorus no
ſter ſcripturaꝝ ſanctaꝝ altitu-
do.quaſi mōtes paſcue ſūt: ad
quos cū q̄ſqȝ iuſtoꝝ cōſcende
rit:paſcue indeficiētis refectio
nē inueniſſe ſe gaudebit. Quo
circa.ſic nos hortat' clariſſim⁹
Ambroſius . Tu ḡ ede ſcriptu
rarū celeſtes cibos.ede vt per
maneant tibi in vitā eternam
ede continue vt nō eſurias:ede
vt replearis.ede vt verboꝝ ce-
leſtium eructes ſaginam.ſpiri
tuales epule nō obeſſe ſolēt. ſȝ
prodeſſe ſaciatis Plane bene
prelatis cōgruit honeſtiſſimuȝ
hmōi exercitiū.quibus domi-
nus ait:vos eſtis ſal terre.vos
eſtis lux mūdi:dȝ ēt ep̄s tanta
pollere ſapiētia.vt dic̄ Ambro.
vt nō ſolū ꝑ editū ſibi pp'lȝ ſuf
ficiēter doceat.veꝝ ēt ī ceteris
q̄at hereſū ꝯdictōes a catholi-
ca repellere eccl'ia. Ceteꝝ vtil'
ē p̄dicta obſeruātia:q2 menteȝ
diſpōit ad perfectionē v̄tutis
vn̄ Damaſ. li.4.ſ.gt. Optimū
ē ⁊ vtiliſſimū iueſtigar' diuinas
ſcripturas:⁊ ſic ē lignū ſec⁹ de

curſus aq̄rum plātatū; ita aīa diuina irrigata ſcriptura īpinguat̄ ⁊ fructū tēpaneū tribuit ⁊ ſemꝑ virētib⁹ ſolijs deo acceptabilib⁹ decoratur actiōibus. ⁊ iſta. Pulſem⁹ ergo in optimū ꝑadiſum ſacrarū ſcripturaꝝ:q odorifer⁹:q dulciſſim⁹:q ſpecioſiſſim⁹ eſt. ¶ Scd̄o vtilis ē ad illuminationē itellect⁹: Dicit enī yſidorus noſter: geminū bonū ꝓfert lectio ſacraꝝ ſcripturaꝝ:ſiue q̄ itellectū mētis erudit:ſiue q̄ a mūdi vanitatib⁹ abſtractum hominē ad amorē dei ꝑducit. ¶ Tertio vtilis eſt:qm̄ ꝑ eā amputant̄ aliq̄: in q̄ ſepe poſt refectionē corporalē lingua indiſciplinata prorūpit.ſ.murmurationis:⁊ detractōis verba:ſupfluitas locutionis:leuitas oп̄is:⁊ ſimilia:q oīa vitant̄ cū pſolutis gratiaꝝ actionibus deo:aliq̄ua de ſacris litteris ſeq̄t̄ diſputatio: ſiue collatio:qbus penſatis nihil mihi in mēte dignius ſe obtulit veſtris. R. d. ꝑ me offerē duꝝ:q̄ꝫ q̄ſtiones quaſdā de euāgelijs oīuꝫ dominicaꝝ ac feſtorū principaliū totius anni:quaſi ingenio meo tenui:nō tamē ſine magno labore ac veſtraꝝ. R. p. amore collegi ſub nūero. ccc.17. Amplex⁹ aūt ſu᷑.q. in oib⁹ ſācti Tho. dictis. Nā ei⁹ ꝓfundior firmiorq̄ꝫ ē ſnīa. Abſtinui ēt a q̄ſtiō[illegible] ⁊ ſubtilitatibus inutilibus ⁊ [illegible]curioſib⁹ argumētis planioꝛ[illegible] tus:tū q̄s religioſo itellectu nobis opus eſt vbi ſut marie de deo loq̄mur:vel audimus: vt īngt Ambroſius:tū q̄ iter ꝑlatos pauciores ſūt:q ſacre theologie ꝓfundiorib⁹ reb⁹ operā dent ſtudij. Seq̄mur aūt euangelioꝝ tam dn̄icaꝝ q̄ꝫ feſtiuitatum ſecundū vſū fratrū predicatoꝝ qui nobis rōnabilior viſus eſt. Suſcipiant ergo. u. R. d. hoc exiguū munus:paruūq̄ꝫ opuſculū:in ſenio meo ꝓ oīuꝫ vtilitate exiguis meis viribus elaboratum:quod vtinā tanta beniuolētia ab eis ſuſcipiatur: quāta cū affectiōe ſit inſudatū poterit obſeruari libellus iſte in manibus Reuerendiſſimi dn̄i Rothomageñ:q.ꝑ ſua dulciſſima humāitate copiā ꝑſtabit cupiētib⁹ ſcribere. Recōmēdo me. d. u. R. q̄s. longo tēpore ad felix vniuerſalis eccleſie regimen deus conſeruet.

¶ In prima dn̄ica aduentus apud fratres predicatores dicitur illud euangeliuꝫ Math. 21. Cū appropiquaſſet ieſus hieroſolimis ⁊c. In quo fit mentio de aduentu xp̄i in carnem. dū dicitur:dicite filie ſyon. Ec

ce rex tuus venit ibi ꝛc. Unde in hac dominica possunt . se- quentes disputari.

[illegible] vtrū ꝓ redēptione gñis hūani necessariū fuit deū icarnari. ℂ Scdo vtrū si homo non peccasset: deus in carnatus fuisset. ℂ Tertio vtrum conuenientius fuit filium dei īcarnari ꝙ̄ aliquā aliā ꝑsonā.

a Ad primam sic proceditur. ꝛ videtur ꝙ nō fuerit necessarium deum incarnari. Primo sic. deus enim cum sit perfectus: nihil virtutis accrevit sibi per carnem assumptam: si ergo incarnatus naturam reparauit: etiam absqꝫ carnis assumptione eaꝫ potuit reparare. Ergo nō fuit necessarium ꝛc. ℂ Secundo sic: cū deus sit summe misericors immo miserationes eius super omnia opera eius. magis decuit: vt de⁹ ōnderet imensitatē misericordie sue ꝙ̄ seueritem iusticie. Sed ad magnitudinem misericordie sue ptinet vt peccata sine satisfactione dimitat: ergo deus naturaꝫ humanam reparare potuit: ꝛ debuit ꝛ nō expectādo satisfactionē. Ergo nō fuit necessariū ꝛc. ℂ Tertio sic. Quicūqꝫ pōt satisfacere ꝓ maiori peccato: pōt satisfacere ꝓ minori: sꝫ mortale peccatū actuale est magis: ꝙ̄ originale: q̄a habet pl⁹ de volūtario: ergo cū homo possit satisfacere ꝓ mortali peccato multo fortius ꝓ originali satisfacere poterit: ꝛ sic nō est necessarium deū incarnari. ℂ In oppositum arguitur sic. Illud ꝑ qḋ humanū genus liberat̄ a ꝑditione ē necessariū ad hūanā salutē: sed misteriū diuine incarnationis ē hmōi secūduꝫ illud Jo. 3. Sic deus dilexit mūdū vt vnigenitū filiūsuū daret: vt oīs qui credit in cū: nō pereat: sed habeat vitā eternam: ergo necessariū fuit ad reparationē generis humāi deū incarnari. ℂ Secūdo sic: nō erat conueniens vt vna nā nobilissimarum creaturaꝝ: a suo fine totaliter frustraret̄: sed humana nā est inter nobilissimas creaturas: cuꝫ ergo tota corrupta fuerit ꝑ peccatū i primo parēte: ꝛ ita beatitudine ꝑuata: ad quā istituta erat: congruū fuit ipsam reparari: sed repatio nō pōt fieri nisi peccatū dimittat̄: nec iustuꝫ est vt peccatū sine satisfactiōe dimittat̄: ergo necessariū fuit ꝓ peccato toti⁹ nāe humane satisfieri: sꝫ satisfactio dicēter fieri nō pōt nisi ab eo: q ds satisfacere: ꝛ pōt: sed nō ds nisi homo qui peccauit: cū autem nullius

creature bonum excedat bonū hūane nāe totius: vt recōpensa tionē ꝓ tota nā facere poſſet: pȝ ꝙ nulla creatura ꝓ homine ſatiſfacere poſſet: nec ipſe pro ſe: cū peccator indignus reddat: ergo neceſſariū fuit vt deus hō fieret ad ſatiſfaciendū ꝓ hoīb⁹. ¶ Rñdeo dicendū ꝙ deuȝ incarnari aliquo mō fuit neceſſariū: ⁊ aliquo mō nō. ¶ Pro quo notandū iuxta ſcm̄ Tho. ꝙ ad finē aliqd dicit̄ neceſſariū dupliciter vno mō ſine quo finis haberi nō pōt ſic: vt cibus eſt neceſſarius ad cōſeruationē hūane vite. Alio modo dicit̄ neceſſariū ꝑ qđ meli⁹ ⁊ cōuenienti⁹ peruenit̄ ad ſineȝ: ſicut equus eſt neceſſari⁹ ad iter. ¶ Pōo mō neceſſitatis: deū incarnari nō fuit neceſſariū ad reparationē hūane nature: deus enim ꝑ ſuaȝ oīpotentieȝ virtuteȝ poterat humanā nām multis alijs modis reparare. ¶ Scđo aūt mō neceſſitatis neceſſariū fuit deū īcarnari ad reparationem hūane nāe: hāc ꝯcluſionē ponit Auguſtinus. iȝ. de tri. d. Quidam⁹ nō aliū modū poſſibileȝ defuiſſe deo: cui⁹ ptāti oīa eq̄liter ſubiacent: ſed ſanande miſerie noſtre conuenientioreȝ modum aliuȝ nō fuiſſe. Cui⁹ incarnationis neceſſitas. ſiue conuenientia: ex tribus ſumitur ſcilicet ex plenitudi[illegible] diuine miſericordie: ex im[illegible]bilitate iuſticie ipſius. ⁊ ex [illegible] dine ſapientie eius: q2 enim deus eſt ſumme bonus ⁊ miſericors: decuit nulli creature negari hoc cui⁹ eſt capax. Quū cū natura humana lapſa eſſet ⁊ nihilomin⁹ reparabilis foret: decuit vt eā repararet: q2 ⁊ iuſticia eius immutabilis eſt: cuius lege ſancitum eſt: vt nunq̄ȝ: peccatum ſine ſatiſfactione dimittatur. decuit vt in humana natura eſſet: qui ſatiſfacere poſſet ⁊ ꝙ hoc purus homo per ſe facere non poterat. vt dictuȝ eſt: decuit vt deus qui ſumme ſapiēs eſt: aliquē cōuenientiſſimū reparatōis adinueniret modū. Quū cōuenientiſſimū eſt: vt integre nā repararet̄. ⁊ faciliter ad id qđ amiſerat hō ꝑuenire poſſet. Si aūt hoīem per angeluȝ repararet: nō īegra eſſet reparatio: q2 ſemꝑ hō angelo ſalutis ſue debitor eſſet: ⁊ ita in beatitudine ei eq̄ri nō poſſet: ꝙ tñ aſſecutus fuiſſet: ſi nō peccaſſet ſicut etiā nūc cōſequunt̄ hoīes ꝑ gratiaȝ reparationis: vt ſint ſicut angeli in celo Mat. xi. ⁊ ideo decuit vt nō angelus ſȝ ipſe deus hoīem repararet. Multe alie cōueniētie aſſignant̄ in-

carnationis: quas nos breuitatis cā. ꝛ q2 cē . . s in ſermōibus ſunt . . . mis. ¶ Ad rōnes i . . . . . cēdū. ¶ Ad primā rūdetur. q2 rō illa ꝓcedit ſm illū modū neceſſarii. ſine quo ad finē pueniri nō pōt. hoc āt neceſſitatis: mō dictū ē nō eē neceſſariū deū incarnari. ¶ Ad ſecūdā rūdet negādo cōſequētiā ꝛ rō eſt. q2 lʒ deus ſit ſūme miſericors: ſua tñ miſericordia nullo modo obuiat ſue iuſtitie miſericordia. n. q̄ iuſticiā tollit magis ſtulticia q̄ʒ virtꝰ dici dʒ ꝛ ꝑ cōſequēs talis deū nō decet. pp qđ deus miſericordiaʒ ſuā ifinitā ſic māifeſtare voluit vt in nullo iuſticie eiꝰ derogaret. qđ factū ē dū ꝓ nobis hō factus ē. vt pro nobis ſatiſfaceret: in quo ēt habūdātior miſericordia oñſa ē ad nos q̄ʒ ſi ſine ſatiſfatōe peccatū dimiſiſſet ſquātū noſtrā nāʒ magis exaltauit. ꝛ ꝓ nobis morte ptulit. ¶ Ad tertiam reſpondetur negando quod peccatum originale ſit minus malum. Pro quo notandum q2 q̄ʒtitas originalis ꝛ actualis moꝛal peccati pōt dupľr attēdi. vľ quātū ad principiū vľ q̄ʒtū ad bonuʒ: qđ ꝑ vtrūq3 priuat. Principiū āt actualis peccati volūtas ꝓpria ē. Principiū āt originalis in iſto eſt origo eiꝰ viciati. Unde originale quodammodo eſt neceſſariuʒ. ſed actuale eſt omnino voluntarium. Unde habet plus de ratione culpe ꝛ eſt magis vituperabile. Bonum āt qđ actuali peccato corrūpit ē bonū huius pſōe. cui ꝑpenderat bonū totius nāe. qđ ꝑ originale corrūpit. q2 bonū gētis ē diuinius: q̄ʒ vnius hoīs bonū vt dr. 2. Ethicoꝝ. vt ſic poſſet dici q2 actuale ē magis culpa: originale vo maiꝰ malū. actio āt ſatiſfaciētis ē ꝓportionata quātitati culpe: ex parte boni: qđ ꝑ culpā corrūpit: ꝛ iō cum oīs actio ſit pſōe. q2 actus ſingulariū ſūt. iō ad ſatiſfactionē pro actuali: ſufficit actus cuiuſcūq3 hoīs cū grā diuina: nō āt ad ſatiſfactionē pro peccato originali: niſi actio illiꝰ hoīs plus valeret q̄ʒ totū bonū hūane nature. ꝛ ſic nō poſſet eē purꝰ hō: ꝛ iō oportuit eē deū ꝛ hominē q ꝓ originali ſatiſfaceret.

D ſecundā. q. ſic ꝓceditur: videt q2 etiā ſi hō nō peccaſſet deus icarnatus fuiſſet. ¶ Primo ſic. Deut. 32. dei perfecta ſunt opera. ſed perfectio non poteſt eſſe niſi vltimum coniungatur pncipio. vt ſic quaſi quidaʒ circulus cōcludat: ꝛ additio alteri-

us fieri nõ poſſet. Cũ ergo ipſe deus ſit principiũ. ⁊ hõ ſit vltima creaturaꝝ decuit ad pfectionẽ vniuerſi. vt ẽt ſi hõ non peccaſſet. deus hõ fieret. ¶ Secundo ſic Romanoꝝ.i. Inuiſibilia dei p ea q̃ facta ſunt intellecta cõſpiciunt. ſed potẽtia ſapientia: ⁊ bonitas dei infinita ſũt: ergo decuit: ẽt ſi hõ nõ peccaſſet: iſta in aliquo effectu manifeſtari. Sed potentia infinita nõ manifeſtat niſi p effectuꝫ infinitũ: nec ſapiẽtia infinita niſi p decorẽ infinitũ: nec bonitas infinita niſi p cõicationẽ infinitã. ¶ Cũ ergo nulla creatura ſit infinita nec in ea infinitus ſit decor: ex forma ⁊ proportiõe partiũ: nec iteꝝ aliqua creatura cõicationẽ infinitã boni recipiat. Videt q decuit: ẽt homine nõ peccante: vniri deum homini: vt ex parte hoĩs rõ eẽt ⁊ ex parte dei infinitas: ⁊ ex cõiunctiõe dei ad creaturã infinitus decor reſplenderet: ⁊ infinitũ bonũ ipſi humane nãe cõicaret. ſ. pſona increata: q̃ in ea ſubſiſteret. ¶ Tertio ſic: nõ eſt in aliquo capacitas humãe nature p peccatũ ampliata. Sed poſt peccatũ humana nã innẽta eſt capax tanti boni. vt adeo aſſumeret in vnitate pſone: ergo ⁊ ante peccatũ huiõi digni tatis capax fuit. Sed ad deuꝫ q infinito amore [illegible]ligit ea: que ſunt: ptinet vt nu[illegible] bonũ creature deneget: cuius [illegible] ergo ipſe humanã nãꝫ aſſumpſiſſet: ẽt ſi homo nõ peccaſſet. ¶ Quarto ſic. nõ eſt credendũ q hõ ex peccato aliqđ cõmodũ reportauerit: ſꝫ maxima dignitas humane nãe eſt in hoc: q aſſumpta eſt in vnitate pſone diuine: ergo hoc p peccatuꝫ hõ cõſecutus nõ eſt: ⁊ ſic idem qđ prius. ¶ Quinto ſic. cuꝫ homo ad beatitudinẽ ſit creatus ante peccatũ totus beatificãd⁹ erat: ſed beatitudo hoĩs quãtũ ad partẽ ſenſitiuã erit in aſpectu humanitatis aſſũpte: quãtũ vero ad partẽ intellectiuam in intuitu diuinitatis aſſumentis: ſic. n. igredieẽ hõ ⁊ egredieẽ vt Augu. exponit: ⁊ paſcua inueniet Jo.i. ¶ In oppoſitum Augu. in lib. de verbis dñi. exponẽs illud Mat.18. venit filius hoĩs querere ⁊ ſaluũ facere qđ perierat. ſi hõ nõ peccaſſet: filius hoĩs nõ veniſſet. ⁊ loquit de aduentu in carnem. ¶ Reſpondeo dicẽdũ q vt tãgit ſanctus Tho. in tertio: ⁊ in tertia parte: ſup hoc diuerſi diuerſimode opinati ſunt. Quidã. n. dicunt q ẽt ſi hõ nõ peccaſſet dei filius fuiſſet incarnat⁹. Alij

vero cõtrariũ aſſerunt:quorũ aſſertiõi itaq̃ videt̃ cõſentiẽdũ. cuius ... qm̃ ea q̃ ex ſo... aſſitate veniunt. ſup oẽ debitũ creature nobis innoteſcere nõ pñt:niſi quatenus in ſacra ſcriptura tradunt̃:p quã diuina volũtas inoteſcit. Vñ cũ in ſacra ſcriptura vbiq; incarnatõis rõ ex peccato primi hõis aſſignet̃: cõuenientius dicitur. incarnatõis opus ordinatũ eẽ a deo:in remediũ peccati:ita q͛ peccato nõ exiſtẽte incarnatio nõ fuiſſet:quãuis potentia dei ad hoc limitet̃. Potuiſſet.n.ẽt peccato nõ exiſtẽte deus incarnari. hãc ergo aſſertionẽ ſiue opinionẽ tãquã Xpiorẽ ſequẽtes dicimus ad q̃ſtionẽ reſpondẽtes: q͛ ſi hõ nõ peccaſſet:deus incarnatus nõ fuiſſet. Iſta cõcluſio ꝓbat̃. primo ſic. Sup illõ Thi.i. Jeſus xp̃s venit in hunc mundũ peccatores ſaluos facere: dicit glo. nulla cauſa fuit veniẽdi xp̃o dño. niſi peccatores ſaluos facere ꝛ tolle vulnera. tolle morbos. et nulla eſt cã medicine. ſed remota cã remouet̃ effect᷒. ergo concluſio vera. ¶ Scd̃o ſic. dicit leo papa in ſermone de natiuitate. Si.n. hõ ad imaginẽ ꝛ ſimilitudinẽ dei factus. in ſuo honore manſiſſet. creator mundi creatura nõ fieret. aut ſempiternus tẽporalitatẽ ſubiret: aut equalis deo patri dei fili᷒ formã ſerui aſſumeret ergo cõcluſio vera. ¶ Ad rõnes in oppoſitũ. Ad primã reſpondet̃ negando cõſequẽtiã. ꝛ rõ eſt. Quia licet vniuerſi ꝑficiat̃ in cõiũctione vltimi ad principiũ primũ. nõ tñ oꝫ q͛ in cõiunctõe. que ẽ in vnitate ꝑſone. ſed in coniunctione. q̃ eſt in ordine ad fineꝫ. Vñ ad ꝑfectionẽ vniuerſi ſufficit. q͛ itali mõ creatura ordinatur ſic in deũ. ſic vt in fineꝫ. Hoc aũt excedit limitẽ ꝑfectionis creature. vt creatura vniatur deo i ꝑſona. ¶ Ad ſcd̃aꝫ reſpõdet̃ ẽt negãdo cõſequẽtiam ꝛ rõ eſt. q͛ in productiõe niuite creature manifeſtat̃ potentia infinita. ꝛ ſapiẽtia. ꝛ bõitas dei. q͛ quelibet creatura deuenit in cognitionẽ alicuius ꝑmi ꝛ ſũmi qd̃ infinitũ eſt in omni ꝑfectõe. nec oportet q͛ potẽtia infinita ꝑ effectũ infinitũ manifeſtet̃. nec bonitas infinitas. ꝑ cõmunicationẽ infinitã. ſed ſufficit ad oſtendendam bonitatẽ infinitã. hoc ſcilicet q͛ vnicuiq; ſm ſuã capacitatem largitur. ¶ Ad tertiam reſpondetur q͛ capacitas alicuius creature poteſt intelligi dupliciter. vel ſm potentiam naturalem que per

tinet ad rõnem nãlez:ꝛ ſic nul laz capacitatẽ nãe vacuã deus dimittit in genere:ꝗ̃uis capacitatẽ alicu⁹ creature ꝑticularis nõ ĩpleat:ꝓpter aliqͦd ĩpedimentũ. Vel itelligi põt ſm potẽtiã obediẽtialẽ:ſm quã q̃libet creatura hꝫ:vt ex ea poſſet fieri ꝙ de⁹ vult:ꝛ hoc modo ĩn hũana nã eſt capacitas hui⁹ dignitatis:vt in vnitate diuine ꝑſone aſſumaẜ:nec opꝫ ꝙ deus talẽ capacitatẽ impleat: ſicut nec oportet ꝙ deus faciat qcqd põt:ſed ſm ꝙ cõgruit ordini ſapientie eius. ¶ Ad quartã rñdeẜ negãdo aſſumptũ:qm̃ vt dicit apoſtolus ad Ro.5. Vbi abũdauit delictum ſuperhabũdauit ꝛ gratia:nõ ẽ incõueniẽs vt aliqͦd bonũ ex peccato deus eliciat:ꝙ ſine peccato nõ fuiſſet ſicͣ patet in alijs virtutib⁹:vt in patientia:ꝛ penitentia:ꝛ etiam ex peccato hoĩs:hoc optimum potuit elicere vt fili⁹ dei ĩcarnareẜ:ꝓpter qͦd dicit Greg. O felix culpa q̃ talẽ ac tm̃ habere meruit redẽptorẽ. ¶ Ad quintã rñdetur negãdo minorẽ:dicimus.n.iuxta ſanctũ Tho. ꝙ beatitudo toti⁹ hoĩs eſt ex ipſa deitate:i quã virt⁹ iterius imediate ferẜ:ex quo redũdat gloria in inferiores ꝑtes aĩe: ꝛ in ipſum corpus:in viſione etiam hũanitatis erit quoddã gaudiũ accidẽtale:ſicut ... iã in victoria paſſionis ei⁹:tamẽ cõſtat apud omnes ꝙ ſi homo ... ſet:deus paſſus non fuiſſet.

a Ad tertiam.q.ſic procedit:ꝛ videtur ꝙ non fuit conuenientius filium dei incarnari:magis ꝙ̃ patrem:aut ſpiritum ſanctum. ¶ Primo ſic:ſicut in miniſterio incarnatiõis monſtrata eſt ſapientia in decentia reconſiliationis:ita etiam monſtrata eſt potẽtia in hoc:ꝙ in infinitã diſtãtiam iuncta ſunt:ꝛ etiam bonitas in hoc ꝙ nõ deſperit proprij plaſmatis infirmitatẽ: vt dicit Damaſcen⁹. Sed ſicut ſapientia attribuiẜ filio:ita bonitas ſpiritui ſancto:ꝛ potentia patri:ergo nõ magis decebat filium incarnari ꝙ̃ patreꝫ vel ſpiritũ ſanctũ. ¶ Secũdo ſic:victoria potẽtie attribuitur patri:ſed ꝑ incarnationẽ ſecuta eſt victoria de hoſte:ergo icarnatõ magis decebat patrẽ cui appropriaẜ potẽtia. ¶ Tertio ſic arguiẜ d ſpiritu ſancto:corꝑeni q̃ magis vicina ſunt decẽtior eſt cõiunctio:ſed ſpirit⁹ ſanctus eſt ꝑſona nobis magis vicina: vt dicit Auguſtin⁹.li.de ſpiritu ꝛ anima:ergo ſpiritũ ſãctũ magis decebat icarnari ꝙ̃

filiũ. ¶ Quarto ſic arguitᷓ: icarnatio dei ꝓce[ſſit] ex maria caritate: quã ... nos habuit: ſʒ ca[ritas] ... ꝓpriatur ſpũi ſancto ergo potiſſime decebat ſpiritũ ſãctũ icarnari. ¶ In oppoſitũ arguitᷓ ſic: in mẽte noſtra ſunt tria: tres pſonas repreſentãtia .ſ. mẽs q̃ repũtat patrẽ. verbũ mẽtis qđ repũtat filiũ: ⁊ amor q repreſentat ſpiritũ ſanctũ. ſʒ inter hec tria: verbũ mẽtis pci pue cõparabile eſt: ſʒ qꝛ exteri us p vocẽ ſonat: ergo ⁊ icarnatio cõuenientiſſime verbũ eternũ decuit: qđ ẽ ipſe filius dei. ¶ Rũdeo dicẽdũ: qꝛ decẽtius fuit filiũ dei icarnari: qᷓʒ patrẽ: vel ſpiritũ ſanctũ: q̃ decẽtia in carnatiõis filij dei attẽditᷓ: ⁊ ex ꝓprijs: ⁊ ex appropriatis. In ꝓprijs aũt poſſunt quatuor conſiderari ſm qꝛ filius ẽ: qꝛ verbũ eſt: qꝛ imago: qꝛ media in trini tate pſona: ſm aũt qꝛ filius eſt cõuẽit ad reparationẽ. vũ vt p eũ cuius naturaliter eſt hereditas alij i filios adoptarentᷓ ⁊ coheredes fiant: ſm aũt qđ ẽ verbũ cõuenit ad reparationẽ: qꝛ inquãtũ tale bʒ congruentiaʒ ad officiũ predicatiõis ⁊ doctrine: qꝛ verbũ mãifeſtat dicẽteʒ ⁊ ipſe mãifeſtauit patrẽ, Jo. ix. Pater manifeſtaui nomẽ tuũ hoĩbus. Inquãtũ vero eſt imago: cõuenientiã bʒ cũ eo qui reparãdus erat. ſcilicet cũ homine: q ad imaginem dei factus Gen. i. Vñ decuit vt imago imaginẽ aſſũeret: icreata creatã. Inquãtũ eſt media in trinitate pſona: congruit ad vltimũ effectũ: q ẽ recõſiliatio hoĩs ad deũ. decet enim vt q eſt mediꝰ in trinitate: etiaʒ ſit mediator. Inueniunᷓ etiaʒ q̃tuor in filio appropriata. ſ. ſapiẽtia: ⁊ virtus ab apoſtolo: equalitas ab Auguſtino. ſpẽs ⁊ pulchritudo ab Hylario. Inquãtũ aũt ſapientia ẽ: cõgruit ad reſtaurationẽ: qꝛ decet vt q̃ in ſapientia facta ſũt p ſapiẽtiã reſtaurenᷓ. Inq̃ᷓtũ aũt ẽ virtꝰ ⁊ brachiũ patris cõgruit ad victoriã de hoſte capiẽdã Lu. i. Fecit potẽtiã ĩ brachio ſuo. Inquãtũ vero eſt eq̃litas: cõgruit ẽt morbo q ſanãdus erat: vterq̃ʒ eni. ſ. hõ ⁊ diabolus peccauerũt apperẽdo eq̃litatẽ dei: ille potẽtie: iſte ſciẽtie Inquãtũ vero ſpẽs ⁊ pulchritudo eſt: cõgruit reparatiõi: vt p ipſuʒ deᷓ patio imaginis per peccatũ inducta amoueretᷓ: patri vero nõ cõuenit icarnatio: ꝑcipue ꝓpter ꝓprietatẽ innaſcibilitatis. Nõ enĩ decet vt qui in diuinitate eſt pater: ĩ humanitate ſit filius. ſic enĩ filius dei patris eſſet nepos virginis

ſi ipſa virgo mater eēt dei pa
tris:ſimiliter etiā nec ſpūi ſan
cto ꝯuenit:nec nomē filij ī plu
res perſonas transferaẜ. ¶Ad
rōnes in oppoſitū: ad primam
rūdetur negādo ꝯſequētiam ꝛ
rō eſt:q꞉ lꝫ incarnatione ouīdaẜ
potētia:ſapiētia:ꝛ bonitas:ꝛ iō
efficacia incarnatiōis toti trini
tati tribuiẜ: opus tñ qđ deo in
carnato debeatur: per filiū ex
pleri decuit rōibus dictis:ꝛ iō
tota trinitas carnē ſoli filio vni
uit. ¶Ad ſecūdā rūdetur negā
do ꝯſequētiā:ꝛ rō eſt: q꞉ nō eſt
potentis per potētiā minus po
tentē vincere:hoc.n.violētuꝫ ē:
ꝛ nō laudabile : ſed ꝑ iuſticiā ꝛ
ſapientiam vincere: ꝛ ideo per
filiuꝫ debuit deus pater hoſtē
vincere. ¶Ad tertiaꝫ rūdetur
ꝙ ratio non procedit: quia ſpi
ritus ſanctus non dicitur ideo
vicinior: nobis ꝙ ſit cōiungibi
lior carni q̄ꝫ filius:ſed ꝓpter ca
ritatem ꝑ quā omnia dona do
nantur. ꝓcedit enim vt dicit al
bertus:vt donū a patre ꝛ filio
donabile rōnali creature: taleꝫ
aūt reſpectū ad nos nō impor
tat nomē filij: ſꝫ ꝙ eſt in patre
filius m̄ eſt nobis magis viniti
uus:quantum ad cōgruētiam
incarnationis rōnibus dictis.
¶Ad quartā rūdetur negando
ꝯñam ꝛ rō eſt:q꞉ lꝫ caritas dei
ſit cauſa incarnationis: ꝛ iō cā
ritas diuine in carnationis q̄ꝫ
uis cōis ſit tribus perſonis:ap
propriatur ſpiritui ſancto: non
tamen ex hoc ſequitur ꝙ ſpiri
tus ſanctus debuerit icarnari.
¶In dominica ſcđa cantatur
euangeliū. Erunt ſigna in ſole
ꝛ luna. Lu.xx. In quo quia tā
gitur de aduētu Chriſti ad iu
diciū pñt diſputari ſequētes.q.
¶Prima eſt vtrū gñale iudi
ciuꝫ ſit futurū. ¶Secūda vtrū
oēs iudicādi ī iudicio videbūt
filiū hoīs.i. Chriſtū in forma
hūana glorioſa iudicātē. ¶Ter
tia eſt vtrū ſigna q̄ aſſignanẜ in
electōe euāgelij p̄cedāt iudiciū.

D primam.q.qua que
a ritur vtrum generale
ſiue vniuerſale iudiciū
futurum ſit proceditur ſic.ꝛ vi
detur ꝙ non. ¶Prio ſic:nāqꝫ
dicitur ſm aliam litteram nō
iudicabit bis deus in idipſum
ſed nūc deus iudicat de ſingu
lis hominū operibus : cuꝫ poſt
mortem vnicuiqꝫ penas vel p̄
mia ꝓ meritis tribuit:ergo nō
videtur ꝙ aliud ſit iudiciuꝫ fu
turum expectanduꝫ. ¶Secun
do ſic:in nullo iudicio executio
ſentētie procedit iudiciuꝫ: ſed
ſententia diuini iudicij.quo ad
homines:ē de adoptiōe regni:
vel excluſione a regno: vt patet

Mat. 25. ergo cum modo quidam adipiſcantur regnum eter-
num. Vñ dr̄ latroni in cruce
[illegible] mecū eris in pa-
radiſo Lu. 18. & quidam exclu-
dantur ab ipſo perpetue. Vñ
Lu. 16. dicitur mortuus eſt di-
ues & ſepultus eſt in inferno: er-
go fruſtra expectatur aliud iu-
dicium futurū. ¶ Tertio ſic: ꝓ-
pter hoc aliqua in iudiciū opꝫ
adduci: quia dubiū ē quid de eis
diffiniendū ſit: ſed ante finem
mundi determinata ē vnicuiqꝫ
damnatorꝫ ſua damnatio: & cui-
qꝫ ſctōꝝ ſua beatitudo: ꝰ videtur
ꝙ nō oporteat aliqđ futurꝫ iudi-
ciū eſſe. ¶ Oppoſitū colligitur
ex pn̄ti euāgelio colligitur ēt ex illo
Jo. 12. Sermo quē locutus ſum
vobis ille vos iudicabit in no-
uiſſimo die. ¶ Rn̄deo dicēdū
ſub iſta cōcluſione: ꝙ gn̄ale ſi-
ue vniuerſale iudiciū futurum
eſt in quo xp̄s iudicaturus eſt
oēꝫ hominū multitudinē. Iſta
concluſio eſt primo articulus fi-
dei qui de xp̄o ait. Iterum ven-
turus eſt iudicare viuos & mor-
tuos. Secūdo patet ex illo Jo.
5. Procedent q bona egerūt in
reſurrectionē vite: q vero mala
egerūt in reſurrectionē iudicij:
ergo poſt reſurrectionē aliqđ
futurum eſt iudiciū. Rōne ve-
ro ſic oñditur predicta conclu-
ſio pro quo notādum iuxta ſan-
ctum Thomam: ꝙ ſicut ope-
ratio pertinet ad rerum princi-
pium: quo producuntur in eſſe
ita iudicium pertinet ad termi-
num quo res ad ſuum finē per-
ducitur. diſtinguitur aūt duplex: dei
opatio: vna q pmitus res ineē
produxit: inſtituēs nām & diſti-
guēs ea: que ad completionē
ipſius pertinent: a quo quidē
opere deus dicitur quieuiſſe Gen.
2. Alia eius eſt opatio qua ope-
ratur in eius gubernatiōe crea-
turarum: de qua Jo. 5. Pater
meus vſque modo operatur: &
ego operor. Ita ēt duplex ei' Iu-
diciū dicitur: ordine tamē cōuer-
ſo. vnū qđ reſpōdet opi guber-
natōis: q ſine iudicio eē nō pōt
per quod quidem iudiciū vnuſ-
quiſqꝫ ſingulariter ꝓ ſuis ope-
ribus iudicamur: non ſolum ſe-
cundꝫ quod ſibi competit: ſed
ſecundum quod cōpetit guber-
nationi vniuerſi. Vnde differ-
tur premiatio vnius pro vtilita-
te aliorū vt patet ad Hebre. xi.
Et pene vnius ad profectꝫ al-
terius cedunt. Vnde neceſſe ē
quod aliud ſit iudicium vniuer-
ſale reſpondens ex aduerſo pri-
me rerum productioni in eſſe
vt videlicet ſicut tunc omnia ꝓ-
ceſſerunt immediate a deo ita
tunc vltima completio mundi

detur vno quoqz accipiente fi-naliter qd ei debet ſcdz ſeipſū. Vnde et in illo iudicio apparebit manifeſte diuina iuſticia: quātū ad oia: q̄ nūc ex hoc occultāt. q̄ interdū de vno diſponit ad vtilitatē alioꝝ aliter quā manifeſta opera exigere videātur. Vnde ēt et tūc erit ſeparatio vniuerſalis bonoꝝ a malis. quia vlterius nō erit locus. vt mali per bonos et boni p malos ꝓficiāt: pp quē profectum interim cōmixti inueniunt bo ni malis: quoadusqz ſtat⁹ hui⁹ vite p diuinā prouidētiā gubernatur. ¶ His habitis dicendū eſt ad rōnes in oppoſitū. ¶ Ad primā reſpōdet q̄ deus non iudicat bis in idipſū: ſm idem in illo iudicio. Pro quo notandū q̄ quilibet hō eſt ſingularis q̄dā perſōa: et eſt pars totius generis humani. Vnde et duplex iudiciū ſibi debet: vnū ſingulare: qd de deo fiet poſt mortem quādo recipiet. iuxta ea qua in corpore geſſit. quāuis nō totaliter. q: nō quo ad corpus. Sed quo ad aiam tantū. Aliud iudicium debet eē de eo ſecundū qd eſt pars totius humani generis. ſicut aliquis iudicari dicitur ſecundū humanā iuſticiā etiā quādo iudicium dicit eſſe cōmunitatis cuius ipſe ē pars vnde et tūc quādo fiet vniuerſale iudiciū totius humani generis per vniuerſalē ſeparationē bonoꝝ a malis: et quilibet per conſequens iudicabit. nec tamē deus bis iudicabit in idipſuz: q: nō duas penas pro vno peccato infert. ſed pena que ante iudiciū cōplete inflicta nō fuerit. in vltimo iudicio cōplebit. poſt que impii cruciabūt. quo ad corpus: et quo ad animam ſimul. ¶ Ad ſecundā reſpōdeo q̄ eſt falſū q̄ ſententia illius generalis iudicii que eſt vniuerſalis ſeparatio bonorū a malis: precedat illud iudiciū nec etiaz quo ad particularē ſententiam vniuſcuiuſqz plene preceſſit iudicii effectus. q: et boni ampli⁹ poſt iudiciū premiabunt. tum ex gloria corporis adiuncta. tū ex numero ſanctorū cōpleto et mali etiā amplius torquebunt adiuncta pena corporis: et cōpleto in penis nūero dānatoꝝ. q: q̄to cū plurib⁹ ardebūt magis ardebūt. ¶ Ad tertiā rñdet negando ꝯñam. et rō eſt. q: vniuerſale iudiciū. vt dictū ē magis directe reſpicit vtilitatē hominū: quā ſingulos iudicādoꝝ quāuis igit cuilibet homini ante iudiciū ſit certa noticia de ſua damnatiōe vel premio. nō tñ oibus oium damnatio vel

premiū innoteſcit. Unde iudiciū neceſſariu .erit.

Ueſtiudā.q.qua queri utrū oēs iudicādi in iudicio videbunt filium hois.i.xp̄m in forma humana glorioſa iudicantē ſic p̄cedit ꝛ videt ꝙ nō. ¶Primo ſic:xp̄s in iudicio nō apparebit in forma hūanitatis glorioſa Jo.19.videbunt in quē tranſfixerūt glo.q2 in ea carne venturus eſt.in qua crucifixus eſt:ſ3 crucifixus eſt in forma infirma ergo in forma infirmitatis apparebit.nō in forma glorioſa. ¶Secundo ſic. dicit Math. 24.apparebit ſignū filii hois in celo.i.ſignū crucis:ergo cū3 crux ſit ſignū infirmitatis ꝛ nō glorie:ꝛ per cōſequēs nō videbit ab oib⁹ in forma glorioſa. ¶Tertio ſic.oculus nō glorificatus nō poterit videre claritatē corporis glorificati:cū ſit improportionatus.ergo cū multi vtpote mali nō habebunt oculos glorificatos.nō poterūt videre xp̄m iudicantē in forma glorioſa. ¶In oppoſitū eſt euāgeliū noſtrū:in quo dicit. Videbunt filiū hois venientē3 in nube. cum poteſtate magna ꝛ maieſtate. Maieſtas autē ꝛ poteſtas ad gloriā ptinēt.ergo in forma glorioſa apparebit.et ab oibus videbit. ¶Reſpōdeo dicendū ſub tribus cōcluſionibus. ¶Prima eſt ꝙ xp̄s in iudicio apparebit in forma hūana. Iſta cōcluſio p3 ex illa parte euāgelii:vbi dicit videbūt filiū hois venientē:ergo ī forma hūana. ¶Scd̄a rōne ſic. eius eſt iudicare:cuius eſt legē condere:ſed xp̄s in hūana nā apparens nobis legē euāgelii dedit ergo in eadē nā apparēs iudicabit. ¶Tertio ſic.xp̄s ſecūdū illā formā iudicabit in qua iudicatus eſt:vt poſſit ab impiis videri:vt dicit glo. Jo.5. Sed iudicatus eſt in forma humanitatis ergo ī eadē iudicabit. ¶Secunda ꝯcluſio ē ꝙ xp̄s in iudicio apparebit in forma hūana glorioſa. ¶Iſta ꝯcluſio patet. ¶Primo ſic. ille qui iudicat debet eminere illis qui iudicātur ſed electi qui iudicabuntur a chriſto: illi corpora glorioſa habebunt.ergo multo fortius iudex in forma glorioſa apparebit. ¶Secundo ſic. ſicut iudicari eſt infirmitatis.ita iudicare eſt auctoritatis:ꝛ glorie. ſed in primo aduentu quo chriſtus venit ad hoc q̄ iudicaretur apparuerit in forma infirmitatis ergo in ſecundo aduentu ī quo vēiet vt iudicet apparebit ī forma glorioſa. ¶Tertio conclu-

ſio licet xp̄s in iudicio ī forma glorioſa ab oibus videndus ſit viſio tñ̄ illa ſicut bonis erit delectabilis. ita reprobis triſtis & terribilis. probatur concluſio. Dicit enim yſidorus q̄ apparebit xp̄s terribil' reprobis. blā dus bōis. Unde ſicut amicis gloria eſt delectabilis. ita gloria & poteſtaſ eius qui odio habetur contriſtat. & ideo ſicut viſio glorie humanitatis xp̄i erit iuſtis in premiū. & gaudiū. ita inimicis xp̄i erit in ſuppliciū. Nunc ad rōnes in oppoſitū. ¶ Ad primā reſpondet negando conſequentiam. q̄ licet in eadē carne in qua crucifixus ē apparebit. nō tñ̄ ſimiliter ſe habente. q̄ primo fuit paſſibilis. ſed in iudicio apparebit glorioſus ſicut erit. ¶ Ad ſecundam reſpōdetur pariter negando cōſequentiam. ratio eſt. q̄ licet ſignum crucis apparebit in iudicio. nō tñ̄ ad iudicium tunc exiſtentis infirmitatis ſed poteſtatis. vt per hoc iuſtior appareat condemnatio eorum. qui tātā miſericordiā neglexerūt. ¶ Ad tertiā reſpōdetur negādo cōſequentiā. & ratio eſt. quia corpus glorioſum habet in poteſtate ſua vt ſe demonſtret vel nō demonſtret oculo non glorioſo. iō in forma glorioſa xp̄s ab omnibus poterit videri.

Deinde [illegible] q. qua queritur vtrum ſigna q̄ ponunt hic [illegible] io precedere debeāt iudicium. ſic proceditur. & videt q̄ nō. ¶ Primo ſic. dicit apoſtolus primo ad The. 5. Cū n. dixerint ipſi pax & ſecuritas. tunc repentinus eis ſuperueniet interitus: ſed nō eēt pax & ſecuritas. ſi homines per ſigna precedētia terrerent: ergo ſigna illa que ſunt ad terrorē nō p̄cedent iudiciū. ¶ Secundo ſigna ad manifeſtatōēz alicuius ordinant. ſed aduētus xp̄i ad iudiciū dz eē occultus. Uñ. 2. The. 5. Dicit dies dñi ſicut fur in nocte veniet. ergo ſigna nō debent ipſum precedere. ¶ Tertio ſic. tempus primi aduentus fuit precognitū a prophetis qd nō eſt de ſcd̄o aduentu. ſed primum aduentū xp̄i nō preceſſerunt aliqua ſigna. ergo nec ſcd̄m precedunt. ¶ Quarto ſic. corpora celeſtia inalterabilia ſunt. ergo non obſcurabuntur. ¶ Quinto ſic. cū ſtelle ſcd̄m ſubſtantiā & firionē ſunt perpetue. & immutabiles nō videt qd de celo debeant cadere. ¶ Sexto angeli ſūt beati. beatitudo vero excludit oēz miſeriam. & mutabilitatē. videtur q̄ virtutes celoꝝ q̄ dicunt

angeli nullo modo pñt dici timore afficiꝛ[illegible]ueri. ¶ In oppoſitum eſt euãgeliũ pñs. Rñdeo [illegible] ſub iſta cõcluſiõe ꝙ ſigna q̃ deſcribuntur in hoc euãgelio p̃ceder̃ futuꝝ iudiciũ. ¶ Iſta cõcluſio ſic declaraꝛ ex dictis in ſupiori qõne: dictũ eſt ꝙ xp̃s ad iudicãdũ veniẽs in forma glorioſa appebit: ꝓpter auctoritatẽ: q̃ iudici d̃beꝛ: ad dignitatẽ aũt iudiciarie p̃tãtis pertinet habere aliq̃ indicia. q̃ ad reuerẽtiã ꝛ ſubiectionẽ iducãt: ꝛ iõ aduentũ xp̃i ad iudiciũ veniẽtis multa ſigna p̃cedent: vt corda hoĩm in ſubiectionẽ venturi iudicis adducãtur: ꝛ ad iudiciũ p̃parẽtur: ꝛ inter alia hec q̃ in euãgelio deſcribũtur. ¶ Ad rõnes in cõtrariũ ad p̃maꝫ rñdetur ꝙ ſm ꝙ dicit Auguſtin⁹ in li. ad eſiciũ: circa finẽ mundi erit vniuerſalis pſecutio malorũ cõtra bonos. Vñ ſicut alíqui timebũt. ſ. boni: ꝛ aliq ſecuri erũt. ſ. mali: ꝙ ergo dr̃ cũ dixerint ip̃i pax ꝛ ſecuritas ꝛc̃. Ad malos referẽdũ ẽ: q ſigna futuri iudicij puipẽdẽt: ad bonos vero pertinet: ꝙ hic in euãgelio dr̃: areſcẽtibus hoĩbus p̃ timore ꝛc̃. ¶ Ad ſc̃daꝫ rñdetur ꝙ dies dñi dr̃ ſicut fur venire in nocte: nõ ꝙ dñs ad iudiciuꝫ ſit vẽturus de nocte: imo veniet de die in luce clariſſima: ſic aſcẽdit: ſed qꝛ ignoratur tp̃s determinatum ꝙ per ſigna illa cognoſci non poterit. ¶ Ad terciam reſpondetur negãdo conſequẽtiã: ꝛ rõ eſt: qꝛ nõ ẽ ſimile de p̃mo aduẽtu: ꝛ ſc̃o. In p̃mo eniꝫ aduẽtu xp̃s venit occultus q̃uis determinatũ tp̃s eẽt prius p̃cognitũ a ꝓphetis: ꝛ iõ nõ oportebat hmõi ſigna in p̃mo aduẽtu apparere: ſicut apparebũt in ſc̃o aduẽtu: in que[illegible] feſtus veniet: q̃uis deter[illegible]tuꝫ xp̃o ſit occultũ. ¶ Ad [illegible]rñdetur: ꝙ corpora celeſtia non obſcurabunꝛ p puatõe ꝓprii luminis: cuꝫ ſit. ei s nãle: corpora aũt celeſtia manebũt in ſũa nã integra ſed iſta obſcuritas erit reſpectu noſtri p interpoſitõeꝫ alicuius corporis opaci. quẽ ad modũ ſit in eccliꝑſi: lũa vero dicit̃ñ datura lumẽ ſuũ. Mat. 24. ꝙ poteſt dupliciter ĩtelligi vno mõ: qꝛ erit interpoſita inter terrã ꝛ ſolẽ: ꝛ ps lune q̃ eſt verſus terrã obſcurabiꝛ: cũ nõ hẽat lumẽ niſi a ſole. Alio mõ per interpoſitionẽ nubiũ obſcurantiũ. ¶ Ad quintã de ſtellis ꝙ ſtelle nõ cadẽt de celo q̃tuꝫ ad eorũ ſubaꝫ: cũ ſint icorruptibiles: ſꝫ ſm appentiaꝫ: qꝛ vere ſtelle abſcõdenꝛ nubiũ dẽſitate ꝛ de nubibus verſus terrã de-

ſcendet exaltatiões ignite: que dicunt̃ ſtelle cadẽtes: velut dic. Albertus magnus: q̄ ſtelle dicuntur cadere: nõ q̃tũ ad ſbāz ſuā: ſed q̃tũ ad caſuz ſue virtutis: quã hñt mõ. ¶ Ad ſextũ rñdetur: q̄ virtutes celoꝝ dñr moueri: q: tũc multa terribilia fa- ciẽt ad terrorẽ hoīum. Hec ãt motio in nullo cõtradicit ſtatui beatitudinis angeloꝝ: vt pz ꝫ ita ratio in nullo procedit.

D.q. quartã: qua q̃rit̃ a vtrꝫ tp̄s futuri iudicij põt determinate sciri: ab aliquo homine: ſic ꝓcedit̃: ⁊ vr̃ q̄ ſic. ¶ Primo ſic: ſicut .n. ſancti patres expectabãt p̄miũ aduentũ: ita nos ſʒ expectam⁹ ſed ſancti patres ſciuerũt tp̄s aduẽtus primi: ſicut ꝑ numerũ ebdomadaꝝ: q̃ deſcribũt̃ Daniel. ix. Ergo vr̃ q̄ ⁊ nobis eſt poſſibile ſcire tp̄s ſecũdi aduẽtus determinatũ. ¶ Secundo ſic: ꝑ ſigna deuenim⁹ in cognitionẽ ſignatoꝝ: ſʒ de iudicio multa ſigna i hoc euãgelio nobis deſcribunt̃: ergo in cognitionẽ illius tp̄is poſſumus deuenire. ¶ Tertio ſic: ſʒ Augu. in fine ð ciuitate dei. ¶ Sexta etas currit ab aduẽtu xp̄i vſqꝫ ad finẽ mũdi. ſʒ ſcit̃ q̃tũ precedentes etates durauerũt: ergo ſciri põt: q̃tuz iſta etas durare debeat: per cõparationẽ ad aliās. ¶ Quarto ſic: magnũ ⁊ paruũ: diuturnũ ⁊ breue: relatiue dñr dẽmo per cõparationẽ ad aliud: ſed tp̄s illud [illegible] ad uẽtu chriſti: vſqꝫ ad finẽ mundi dicit̃ eſſe breue: vt Pʒ. i. Cor. 7. Tẽpus breue ẽ ⁊ in eodẽ. x. Nos ſumus in quo fines ſeculorū deuenerunt. Et. i. Jo. 4. Nouiſſima hora eſt: ergo hoc dicit̃ ꝑ cõparationẽ ad tp̄s precedens: ergo ſaltẽ hoc vr̃ ſciri poſſe. q̄ multo breuius eſt tẽp⁹ ab aduẽtu chriſti vſqꝫ ad finẽ mũdi. q̃ꝫ a ꝑncipio mũdi. vſqꝫ ad chriſtũ. ¶ In oppoſitũ illud Mat. 24. De die illa ⁊ hora nemo ſcit nec angeli celoꝝ. Secũdo ſic. ſi deberet aliq̄bus reuelari. precipue reuelatũ fuiſſet querentibus apoſtolis. q doctores totius mũdi inſtituebãtur ſed eis de finali aduẽtu dñi q̃rẽtibus rñſuꝫ eſt. Actuũ. p̄mo. Nõ eſt veſtꝝ noſce tp̄a vel momẽta q̃ pr̄ poſuit in ſua p̄tãte. ergo multo minus eſt aliis reuelatũ. ¶ Rñdeo dicendũ ſub iſta cõcluſione q̄ tẽpus determinatum futuri iudicij nõ põt cognoſci ab aliquo puro hoīe ꝫ ſolo. ii. deo ⁊ ab homīe xp̄o cognoſcit̃. Probat̃ eni iſta cõcluſio iuxta ſanctũ Tho. ī q̄onib⁹. de potẽtia dei: q: duplex ẽ modus quo poſſum⁹ cognoſcere futura. ſ. ꝑ cognitionẽ nãlem ⁊ ꝑ

reuelationē. Naturali quidem cognitione co[illegible]ſci nō pōt de terminate finis m̄ūdi. q2 ei⁹ nō eſt [illegible] voluntas diuina quā q̄dē cāni nāli cognitōe cognoſcere nō poſſum⁹. Per reuelationē vero lȝ ſciri poſſet. ſi deus vellet reuellare. nō. tñ cōgruum eēt ꝙ reuelaretur niſi hm̄ōi chriſto ⁊ hoc q2 finis mūdi nō erit niſi ꝯpleto nūero electoꝝ cuiuꝯ cōplectio ē quedaȝ executio totius diuine predeſtinatiōis. Vñ nō cōpetit reuelationē fieri de fine mūdi. niſi ei cui ſit reuelatio ō tota pdeſtīatiōe diuine. ſ. hm̄ōi xp̄o. p quē tota diuina predeſtinatio toti⁹ hūani gñis quodāmō īplet̄. vñ dr̄ Jo. pr̄ diligit filiū. ⁊ oīa demonſtrat ei q̄ ipſe facit. ¶Ad rōnes in oppoſitū. ad pmā rñdet̄ negādo ꝯſequētiā. ⁊ rō eſt. ꝙ nō eſt ſimile de pāo aductu ⁊ ſcdo q2 prim⁹ aduēt⁹ xp̄i nobis parabat viam ad merēdū p fidē. ⁊ alias virtutes. ⁊ iō ex pte noſtra regrebat̄ pmi aduētus noticia. vt credēdo in eū q vēturus erat vt p ei⁹ grāȝ mereri poſſem⁹. In ſcdo āt aduētu premia reddētur ꝓ iuſtis. ⁊ ſic ex pte nr̄a nō regrit̄ q̄d agam⁹: aut q̄d cognoſcam⁹. ſȝ q̄d recipiam⁹. vñ ñ oȝ pcognoſcere determinate tēpꝯ illi⁹ aduēt⁹

¶Ad ſcdaȝ rōneȝ rñdetur negādo ꝯñam. ⁊ rō ē. q2 ſigna poſita ſūt ad māifeſtādū. ꝙ quoȝ mūdꝰ finiet̄ nō āt ad manifeſtādū determinatū tēp⁹ qñ finiet̄. Ponunt̄ āt īter illa ſigna aliqua q̄ q̄i a mūdi exordio fuerūt. ſicut ꝙ ſurget gēs ꝯtra gētē. ⁊ ꝙ terremotus erūt p loca ſed īſtāte mūdi fine hec habūdātius euenict q̄ āt ſit illa mēſura hoꝝ ſignoꝝ. q̄ ante finem mūdi erit. manifeſtū nobis eſſe nō pōt. ¶Ad tertiā rñdet̄ negādo ꝯñam. ⁊ rō eſt q2 ſic Augu. Li. 83. q. Vltīa etas mūdi cōparatur vltīe etati hoīs: q̄ determinato nūero ānoꝝ nō diffinitur. ſicut alie etates diffiniūt̄ ſȝ qñqȝ tm̄ durat q̄tū oēs alie vel ēt amplius. vñ ēt iſta vltia etas mūdi nō pōt determiatō nūero ānoꝝ gñationū diffiniri. ¶Ad quartū rñdet̄ negādo cōſequentiam. ⁊ rō eſt q2 ex hoc ꝙ dr̄ nouiſſima hora. vel ex ſimilibus locutōibus. q̄ i ſcriptura dn̄t nō. vr̄ aliqua determinata quantitas tēpoꝛis ſciri nō enim illa ſunt dicta ad ſignificandum breueȝ horā ipſius tēpoꝛis. ſed ad ſignificādū ſtatuȝ mūdi. q ē quaſi nouiſſima etas qui quanto tēpoꝛe duret nō ē diffinitū. non. n. legi euangelice alius ſtat⁹ ſuccedet. q ad pfectū

adducat: ſicut ipſa ſuccedit legi
veteri ⁊ lex vetus legi nature.
In dñica tertia: eſt euãgelium
Cum audiſſet Jo. in vinculis
opera chriſti Mathi. xi. Circa
quod occurrunt ſequentes. q.
diſputande.

¶ Prima vtrũ beatus Jo. ba
tiſta dubitauerit an xp̃s eẽt q
mittẽdus erat ſaluator mũdi.
¶ Secũda vtrum chriſtus cõ
uenienter rñdit ad queſtionem
Jo. cũ ait dicite Joãni ceci vi
dent. ⁊c. ¶ Tertia vtrũ beatus
Jo. fuerit pluſq̃ꝫ propheta.

a D primã. q. qua queri
tur vtꝝ beatꝰ Jo. dubi
tauerit an chriſtꝰ. eſſet
q mittendus erat ſaluator mũ
di: ſic proceditur: ⁊ videt̃ ꝙ ſic.
¶ Primo q͠a queſtio eſt dubi
tabilis ꝑpoſitio: ipſe autẽ que
ſiuit vtrũ ipſe xp̃s eſſet q ventu
rus erat ſaluator mũdi: ergo vi
detur dubitaſſe. ¶ Secũdo di
cit ſic. Gregoriꝰ in omelia: ꝙ
beatus Jo. petiuit an ſicut pro
hoĩbus naſci dignatus eſt: an
etiã pro hoibus mori ⁊ ad infe
ros deſcendere dignaret̃: ergo
videt̃ ꝙ dubitauerit. ¶ In op
poſitũ eſt ꝙ ipſe teſtimoniũ de
eo phibuit: ꝙ eſſet agnus dei q
peccata mũdi tolleret Jo. i. Er
go nõ dubitauit. ¶ Reſpõdeo
dicendũ: ꝙ circa hãc. q. fuerũt
varij modi dicẽdi: beatꝰ Gre
gorius dicit ꝙ beatus Jo. non
dubitauit vtꝝ chriſtus eſſet ſal
uator mũdi: ſed dubi[illegible]
ſicut natus erat in hũanitate
noſtra ita etiã moreret̃ pro ſa
lute humana: ſed hec reſpõſio
nõ videtur cõueniẽs: quia Jo.
nõ fuit minus illuminatus q̃ꝫ
prophete veteris teſtamenti.
Prophete autẽ cognouerunt
chriſtum: nõ tantum naſciturũ
in carne propter nos: ſed etiaꝫ
moriturum: vt habet̃ Iſa. 53.
Tanq̃ꝫ ouis ad occiſionem du
ctus eſt: ergo multo fortiꝰ Jo.
qui fuit pluſq̃ꝫ propheta cogno
uit. Itẽ Jo. de chriſto predixe
rat ſicut dictuꝫ eſt. Ecce agnꝰ
dei Jo. i. ꝙ non dixiſſet: vt vi
detur: niſi vidiſſet eum immo
landum pro ſalute mundi. Alij
vt Ambroſius: dicũt ꝙ triplex
eſt dubitatio. Vna infidelita
tis que fuit in iudeis Alia tar
ditatis: que fuit in diſcipulis.
Alia eſt pietatis que fuit in Jo.
Baptiſta: vt Ambroſius videt̃
dicere: ꝙ beatus Jo. nõ fecit il
lã. q. chriſto: tu es q venturus es
dubietatiue: ſed quadã pietate
modõ quo dixerat Petrus: qñ
audiuit xp̃m iturũ Hieruſalẽ:
⁊ paſſuꝝ: ⁊ moritꝰꝝ ibi. Abſit
a te dñe vt hoc fiat: ſciebat enĩ
Jo. chriſtum moriturꝝ pro hu

mano genere: ad īfernū deſcē ſurū ſed ↄpati..ndo morti eius queſiuit p modū dubitantis: ſʒ hoc ... exprimit in verbis Jo. ⁊ ideo tertij dicūt vt Auguſti nus. ⁊ Chriſo. cū qb⁹ tenēdū q Jo. nō dubitauerit de pdictis. q certitudinaliter cognouit: ſed diſcipuli eius q nō erāt ſic illu minati dubitauerūt: ⁊ ideo Jo. p diſcipulos ſuos. q. ppoſuit. ñ pp ſui dubitationē: ſed diſcipu loꝝ heſitationē: qſi diceret: ſepe vos ammonui: ⁊ nō credidiſtis mihi: q ipſe eēt: ecce mitto du os ex vobis: ⁊ dicite tu es q vē turus es. ⁊c. vt p voſipſos certi ficati magis acqeſcatis: ego. n. nō ſuʒ xps: ſʒ ipſe q ſpiritū non accepit ad mēſuram: ⁊ hoc de iſta queſtiōe. Ex dictis pʒ: rñ deo ad obiecta. Ad primū dicit q nō erat dubitatio Jo. ſed di ſcipuloꝝ. Ad ſecundum reſpon detur: q expoſitō. Gregorij nō recipitur in hac parte.

a D ſecūdā. q. qua queri tur vtrū xps cōuenien ter rñdit qſtioni Jo. ⁊ videt q nō. ¶ Prio ſic: In pri mo aduētu vēturus erat ī infir mitate: ſʒ illud yſa. liij. tanqʒ vi rū doloꝝ ⁊ ſcientē infirmitatē: ſed opa miraculoꝝ magis pti nent ad virtutē ⁊ maieſtatē: qʒ ad īfirmitatē: ergo nō ↄuenien ter rñdit ſe eē q vēturus erat ī carnē: p opationē miraculoꝝ. ¶ Secūdo ſic: miracula q xps fecit ab alijs facta ſūt: ergo p ta lia nō cōueniēter rñdebat: q ip ſe erat q vēturus eſſet ad ſaluā dū mūdū. ¶ In oppoſitū eſt euāgeliū pñs: ⁊ illud Jo. v. Ope ra que mihi dedit pater vt faci am ipſa teſtimoniū phibēt de me. Rñdeo dicēdū: q xps con ueniēter rñdit. Rñdit. n. non p verba: ſʒ p facta: faciēs ī cōſpe ctu diſcipulorum Jo. miracula multa māifeſte declarauit: q ipſe eēt xps: hoc eſt qđ dr renū ciate Jo. que audiſtis in doctri nis: ⁊ vidiſtis in miraculis: ceci vidēt ad pceptū meū: qđ ſolius dei eſt. ¶ Ad rōnes in oppoſitū dicēdū: ad primā rñdetur negā do cōſequētiā: ⁊ rō eſt: q: licet filius dei vēturus erat in prio aduētu in īfirmitate carnis: vē turus tñ erat in virtute: dei qđ: manifeſtandū erat p miracula. Vñ Jſa. xxxv. Ait pphe ta de⁹ ipſe veniet ⁊ ſaluabit nos: tunc apient oculi cecoꝝ ⁊ aures ſur dorū patebūt tunc ſaliet ſicut ceruus claudus ⁊c. ¶ Ad ſecū dā rñdet negādo aſſumptū: di cimus. n. q a nullo ſanctoꝝ fa cta fuerunt miracula: propria virtute: ſicut a xpo facta ſunt. Vñ māifeſtū argumentū ſui

ſue diuinitatis: q ipſe erat q venturus erat ſaluator mundi.

Ad tertiā.q.qua querit vtrū Jo.fuit pluſq̄ ppheta pcedit ſic: Bea. Jo.nō fuit ppheta vt ipſe dic de ſeipſo Jo.i.ergo nō pluſq̄ ppheta: ¶ Secūdo ſic Mat. xi.dr lex et pphete vſqz ad Jo. ergo videtur q Jo.nō fuerit ppheta. ¶ Tertio ppheta dr: q pcul i futurū fat:ſz beatus Jo. nō pphetauit pcul de xpo i futurū:ſz pñtē digito oñdit: ergo videt q nō pōt dici ppheta. ¶ In oppoſitū eſt pñs euāgelium. Rñdeo dicēdū ſub iſta cōcluſiōe q beat⁹ Jo.fuit ppheta et pluſq̄ ppheta. pz cōcluſio Prio teſtimōio xpi. ¶ Scdo ſic: q fuerit ppheta dr Luce. i. Tu puer ppheta altiſſimi vocaberis: qd vero fuerit pluſq̄ ppheta.pz prio. qr pphete eſt futura pdicere. iſte aūt nō ſolū futura ſed etiā preſentia oſtēdit. dicēs. Ecce agn⁹ dei.rc. Hec ratio tangitur in hymno.cum dicitur. Ceteri tātū cernere vatum corde preſago: iubar affuturum.tu quidem mundis ceſos auferentē īdice prodis. Secundo q ante vſum vite motū oſtēdit prophete. Luc.i. Vt facta eſt vox ſalutationis tue in auribus meis:exultauit in gaudio infans ī v[ter]o meo. ¶ Tertio quia non ſolum propheta ſz baptiſta chriſti fuit. ¶ Quarto quia ſuper hoc q ppheta fuit: fuit etiam pcurſor chriſti Luc. i. Precibus enim ante faciem domini parare vias ei⁹. ¶ Quinto ſic: ſic quia ſicut chriſtus pphetizatus eſt ab eo: et ab alijs pphetis: ita beatus Johānes ab alijs pphetis nūciatus eſt. Unde ſaluator ipſe uolens oſtendere qualiter Jo.pluſq̄ ppheta fuiſſet ſtatim ſubdit. Hic eſt d quo ſcriptū eſt. ſ. Malachie iii. Ecce mitto angelum meū an faciē tuā: ſūt verba pris ad filiū. ¶ Ad rationes in oppoſitum: ad primā rñdet negando añcedēs: Ad pbationē dicim⁹ q Jo.nō negauit ſe eſſe pphetā abſolute: nec prophetā miſſum ante xpz: ſed negauit ſe eſſe illū prophetā.de quo loquit ſcriptura: Deutero.18. Prophetā ſuſcitabit vobis deus de fratribus veſtris.rc.que quidē auctoritas ſm veritatē intelligēda eſt ad litterā de xpo: licet iudei: vt dicit magiſter nicholaus de lira: intelligāt de alio ppheta. ¶ Ad ſecundā rñdet negādo cōſequētiam. et ad auctoritatē Matth. rñdet q p illud verbū: nō ē ītelligendū: q poſt ſe nō fuerint alii prophete: vel

de⁹ dicat Ma.²ⁱ.23. Ecce mitto ad vos pphetas ꝛ ſcribas ꝛc. Itē i.ꝛ Anna pphetizauit: ſed ideo dr̄ lex ꝛ prophete: vſq₃ ad Jo. q2 i lege ꝛ pphetis veritas de xpo erat ſub figuris ꝛ enigmatib⁹ tradita ſ₃ a Jo. eſt māi feſte oñſa dicēte: ecce agn⁹ dei ꝛc. ¶ Ad tertiā rñdeť iuxta albertū: ꝙ ppheta capiť dupliciter: vno modo ſtricte ꝛ ppe. ſ. g pcul i futuꝝ faſ ð verbo ꝛ ſacramētis: ꝛ hoc accipiť ꝑ diuinā iſpirationē. Alio mō ð ppheta large. ſ. hūſ diuinā iſpiratōe ð Xbo ꝛ ſacr̄is ei⁹: ꝛ hᵒ mō beat⁹ Jo. fuit ppheta ꝛ ñ ꝑ mō ¶ In dñica q̄rta legiť euāgeliū i illo tp̄e: miſerūt iudei ab Jeroſolimis: ꝛc. Jo. i. Circa qð pñt diſputari ſeq̄ncies q̄ſtiōes ¶ Pria ē vtꝝ beat⁹ Jo. bñ rñderit ad iterrogationē ſacerdotū ꝛ leuitaꝝ querētiū. tu qs es ¶ Scda ē vtrū fuerit ↄueniēs Jo. baptizař. ¶ Tertia vtꝝ cōueniens fuerit vt chriſtus inter homīnes conuerſaretur.

Ad primā. q. i q̄ queriť vtrū beat⁹ Jo. bñ rñderit ad iterrogationē ſibi factā ꝑ ſacerdotes ꝛ leuitas tu qs es: ꝛ. videť ꝙ nō. ¶ Pmo i hᵒ ꝙ rñdit nō ſu₃ ego xp̄s cū ꝓ hoc nō vid:ať fuiſſe iterrogat⁹. ¶ Scdo vr̄ male rñdiſſe: cū dixerit ſe nō eſſe heliā: cum Mat. xi. xp̄s dicat ð eo: ipſe ē helias. ¶ Tertio videť male rñdiſſe: cū iterrogatus ſi eſſet ppheta: rñdit ſe non propheta. ¶ Quarto videť male rñdiſſe cū iterrogat⁹ dicat ſe eſſe vocē clamātis i deſerto. ¶ In oppoſitū eſt: q2. Jo. cū eēt replet⁹ ſpū ſancto et vtero matris ſue: ꝛ ꝑ cōſequēs illuminatus a deo: ñ rñdeť niſi bene. ¶ Ad rōes iopoſitū rñdeť. Ad primā dicif: ꝙ lȝ ex p̄ſſe nō fuerit iterrogatus an eēt xp̄s: iſta tñ erat intētio illoꝝ querēdi ꝛ ſciēdi an eēt xp̄s: cū. n. tp̄e quo viuebat Jo. eēt famoſa opinio ꝛ maṗie i hieruſalē: vbi vigebat ſtudiū legis ꝛ pphetaꝝ: ꝙ xp̄s aduētus meſſie eēt de pxio: ꝛ miſſā de pxio expectabāt. Preterea videbāt Jo. baptiſte mirabilē natiuitatē: ꝛ ei⁹ excellētē ſanctitatē: ideo erāt moti ad opinādū ipm̄ eſſe chriſtū: ppter qð miſerūt ſolēniores nūcios ad Jo. volentes ſup hoc ſcire volūtatē ei⁹ ꝛ ipe recte beat⁹ Jo. dicens ſe nō eē xp̄₃ rñdit intentiōi eoꝝ. hoc. n. q̄rebāt. tu qs es. vt rñderet eis ſi eſſet xp̄s vel non. ¶ Ad ſecundam dicif. ꝙ optime reſpōdit negādo ſe eſſe heliam. q2 ſic ita erāt i veritate. ꝙ nō erat he

lias in pſona: Chriſtus aūt dixit eū heliā nō in pſona: ſed in ſpū ꝛ virtute: q2 .ſ. ſimilitudinē helie in ſuis opib9 demōſtrabat: ꝛ hoc ſpūaliter in tribus. ¶ Prio in officio q2 ſicut helias: ꝓ dñi aduētū ꝓueniet: Ita Jo. pceſſit primū. Vñ angelus dixit: ipſe precedet ante illum. ¶ Secūdo i auſteritate vite: q2 helias in deſerto morabaꝫ pcc vtebaꝫ cibo: ꝛ duris veſtib9 opiebaꝫ vt dr̄. 3. regū. Ita Jo. i deſerto eſca ei9 erāt locuſte ꝛ mel ſilueſtre: ꝛ zona eius de pilis camelor. ¶ Tertio quātū ad zelū q2 helias maximi zeli fuit. Vñ dicit. 3. Regū. 19. zelo zelatus ſuz: ſic ꝛ Jo. zelo veritatis mortuus eſt. ¶ Ad tertiā rūdet: q bñ rūdit negādo ſe eſſe ꝓphetā. Negauit qdē ſe eē ꝓphetā: nō abſolute: ſed illū excellētiſſimū de quo ipſi querebāt. ꝛ de quo ſcriptura loquiꝫ. Deutro. 18. ſuſcitabit vobis dñs ꝓphetā de fratribus veſtris: ꝛc. q ſcriptura ad litteram eſt itelligēda de xp̄o: vel negauit ſe eē ꝓphetā q2 nō fuit ꝓpheta ſimpliciter: ſiue tm̄: ſed pluſq̄ȝ ꝓpheta. Alii nā q̄ȝ ꝓphete ſola futura ꝓdicebāt ꝛ a remotis. Jo. vero xp̄m pn̄tem ꝛ nūciauit. digito oñdens .d. Ecce agnus dei: ꝛ ecce q tollit peccata mūdi. ¶ Ad q̄rtā rn̄det q etiā bn̄ rn̄dit dicēs: q eēt vox clamātis in deſerto. ꝛc. beatus .n. Jo. cū eſſet deuotiſſim9 adiplēs: qd apoſtolus dicit ad Gala. 2. ſ. viuo ego: iā nō ego: ſed viuit in me xp̄s: non rūdit ego ſuz filius zacharie vel talis ſȝ illud in quo xp̄ȝ ſeq̄baꝫ. Vñ dixit ego vox clamātis ꝛc. dic aūt ſe vocē eē: q2 vox origīe poſterior eſt verbo: ſȝ noticia ꝑor. Nā verbū in corde cōceptū p vocē ꝓlatū cognoſcimus: cum ſit ſignū eius. Deus aūt pater ꝓcurſorē miſit Jo. in tēpore factū: vt verbū ſuū ab eterno cōceptū annūciaret: ꝛ iō congrue dicit Jo. ego vox clamātis in deſerto. ſ. iudee: dirigite viā dñi .i. ego ſuz ille de quo ſcriptura ſcā loqtur Iſa. c. l. ego vox clamantis in deſerto: vt hoies ſe ad aduētū xp̄i in mundū prepararent: ꝛ ſic patet q Jo. in oib9 bene reſpōdit ad interrogationem ſibi factam: ꝛ quies.

a

D ſecundā. q. qua querituꝛ vtrū fuit cōueniens Jo. baptizare: ſic ꝓceditur: ꝛ videꝫ q nō. ¶ Primo ſic: oīs. n. ritus ſacramētalis ad aliquā ptinet legē: ſȝ Jo. nō itroduxit nouā legē: ergo incōueniēs fuit q Jo. nouū ritū baptizādi introduceret: ¶ Secūdo ſic. Jo. fuit miſſus a deo: i

teſtimoniū tanq̄ ꝓpheta ꝑꝫ il-
lud Lu.i. Tu puer ꝓpheta altiſ
ſimi vocaberis: Sꝫ ꝓphete q
fuerūt an̄ xp̄ꝫ nō itroduxerunt
nouū ritū: ſed ad obſeruātiā le-
galiū īducebāt: vt pꝫ Macha.
vltimo. Memētote moyſi ſer-
ui mei: ergo nec Jo. nouū ritū
baptizandi inducere debuit.
¶ Tertio ſic: vbi ē alicuius rei
ſupfluitas: nō ē ad illō aliō ad
dēdū: ſꝫ iudei excedebāt i ſup-
fluitate baptiſmatū: vt dr̄ Mar
ci.7. ꝙ pharisei ⁊ oēs iudei niſi
crebro lauēt manus nō mādu
cāt: ⁊ in foro niſi baptizent nō
cōmedūt: ⁊ alia multa q̄ tradi-
ta ſūt illis ſeruare: vt baptiſma
calicū ⁊c̄. ergo incōueniēs fuit
ꝙ Jo. baptizaret. ¶ Quarto
ſic: baptiſm⁹ Jo. nō vr̄ eē a deo
ḡ icōueniēs fuit Jo. talē ritū in
troducere. Cōſequētia pꝫ: añce
dens ꝓbat ſic: nihil n. ſacramē
tale: quod eſt a deo: denoīatur
ab hoīe puro. Vn̄ baptiſmus
noue legis nō dr̄ petri: aut pau
li: ſꝫ baptiſm⁹ denoīatur a Jo.
dr̄. n. baptiſm⁹ Jo. ergo nō eſt
īſtitutus a deo. ¶ Quinto ſic:
alia ſacramenta nō habuerunt
aſſuefactoria: ergo nec bapti-
ſmus xp̄i debuit hr̄e baptiſmū
Jo. vt aſſuefaceret hoīes ad ba
tiſmū xp̄i. ¶ In oppoſitū ē euā
geliū p̄ns ⁊ Math.3. vbi p̄miſ

ſa ſāctitate Jo. ſubdit ꝙ exibāt
ad eū multi ⁊ baptizabant i ior
dane. Rn̄deo dicendū ſub iſta
cōcluſiōe: ꝙ cōueniēs fuit Jo.
baptizare: que cōueniētia colli
git ex q̄tuor. ¶ P̄mo q: opor-
tebat xp̄ꝫ baptizari a Jo. vt ba
ptiſmū cōſecraret vt dicit Au-
guſtin⁹ ſup Jo. ¶ Scd̄o vt xp̄s
māifeſtaret. Vn̄ ipſe Jo. bapti
ſta dicit Jo.i. vt māifeſtetur. ſ.
xp̄s i iſrl̄: ꝓpterea veni ego
in aqua baptizās: cōcurrētib⁹
eni turbis annūciabat xp̄ꝫ: qd̄
qdē facili⁹ ſic factū eſt: q̄ꝫ ſi per
ſingulos diſcurriſſet vt Criſo.
dicit ſup Jo. tm̄. n. officiū Jo. p̄
dicādo ⁊ baptizādo ordinabat
ad māifeſtationē xp̄i. ¶ Tertio
vt ſuo baptiſmo aſſuefaceret
hoīes ad baptiſmum xp̄i. Vn̄
Grego. dicit in q̄dā omelia ꝙ
iō baptizauit Jo. vt p̄ceſſionis
ſui ordinē ſeruās q naſcituꝝ do
minū naſcēdo p̄ueuerat: bapti
zādo quoqꝫ baptizaturꝫ p̄ueīret
¶ Quarto ad penitētiā hoīes i
ducēs p̄pararet: ad digne ſuſci
piēdū baptiſmū xp̄i. Vn̄ beda
dicit: ꝙ quātū cathecuminis
nōdū baptizatis: ꝓdeſt doctri-
na fidei: tm̄ ꝓfuit baptiſm⁹ Jo.
ante baptiſmū xp̄i: q: ſicut ille
p̄dicabat penitētiā ⁊ baptiſmū
xp̄i ꝓnūciabat: ⁊ īcognitionē ve
ritatis: q̄ mūdo apparuit atra

debat. ſic miniſtri eccleſie: q pri mo erudiūt poſtea peccata eorū redarguūt deīde baptiſmo xpi remiſſionē pmittūt. ¶ Ad rōes i oppoſitū. Ad primā rūdet negādo pñam: τ rō ē: q: baptiſmus Jo. nō erat p ſe ſacramētū: ſz qſi quoddā ſacramētale diſponēs ad baptiſmū xpi: τ iō aliqualr ptiebat ad legē xpi nō aūt ad legē moyſi. Ad ſecūdā rndet negādo cōſequētiā: τ rō ē: q: Jo. nō ſolū fuit pphe ta: ſz pluſq̄ propheta pphetā vt dr Mat. xi. fuit enī terminꝰ legis: τ initiū euāgelii: τ iō magis ptinebat ad eū verbo τ ope īducere hoīes ad legē xpi. q̄ ad obſeruātiam veteris legis. ¶ Ad tertiā rndet negādo cōſequētiā. τ rō eſt. q: baptiſmata illa phariſeoꝝ erāt in aq̄ vt pote ad ſolā mundiciā carnis ordinata. ſed baptiſmus Jo. ordinabat ad mūdiciā ſpūalem. Jnducebat. n. hoīes ad penitētiā: vt dictū ē. ¶ Ad quartā rūdetur negādo aſſumptū. Nā ꝫ dr Jo. i. q me miſit baptizare i aqa. ille dixit mihi. τc. Et ita baptiſmus Jo. fuit inſtitutꝰ precepto diuino. Vñ ritus ille baptizandi nō fuit ab hoībꝰ ſed a deo. q familiari ſpiritꝰ ſancti reuelatiōe Johānē ad baptizādū miſit. Et ita Jo. pmꝰ miniſter fuit inſtitutiōis: τ deꝰ actor pricipalis. Qḋ aūt denominet a beato Jo. eſt pp tria. vt dicit ſctūs Tho. i. 4. tū pº. q: baptiſmi iſtitutor aliquo mō. Petrꝰ aūt nullo mō baptiſmi. quo ipe baptizabat. tū ſcdo q: nihil i illo baptiſmo efficiebat qḋ Jo. nō faceret. tū tertio q: ſibi ſoli erat datū illius baptiſmi miniſteriū. ¶ Ad quintā rndetur negādo cōſequētiā. q: vt dic dñs Bonauētura. nō eſt ſimile de baptiſmo chriſti. τ ḋ aliis ſacramētis. q: baptiſmus eſt pmū τ neceſſariū. ꝯgrue habuit pambulū. q: enī eſt neceſſariū oportebat oēs ſuſcipere. q: pmū. ne hoīes inhabiles eēnt τ īpreparati. oꝫ q precederet aliqḋ ſimile. Nō eſt ſic de aliis ſacramētis. baptiſmus enī ſuſceptus diſponit ad cetera alia. τ ideo nō īdiguit alia aſſuefactione. immo aſſuefactio baptiſmi ad alia aſſuefecit.

9 De tertiā. q. i qua q̄rit q: dr i euāgelio de xpo Medius veſtꝝ ſtetit. i. ꝯuerſatus ē. vtꝝ cōueniēs fuit vt chriſtus iter hoīes cōuerſaret. vel vitā ſolitariā ageret. ſic proceditr. τ vr q nō fuit cōueniens eum iter hoīes cōuerſari. ¶ Pmo ſic. oportebat q chriſtus ſua ꝯuerſatiōe. nō ſolū ſe

hoīez ōndere: ꝫ etiā deū. Sz deū nō cōuenit cū hoibus cōuerſari dr̄.n. Dani.2. Exceptiſ diis quoꝝ nō eſt cū hoib⁹ ꝯuerſatio. Et pħus dicit ꝑ pollitico rū ꝙ ille q ſolitarie viuit. aut ē beſtia ſi pp ſeuitiā hoc faciat. aut eſt de⁹. ſi hoc faciat pp cōtēplādā veritatē ergo vr̄ ꝙ nō fuit cōueniēs. chriſtū īter hoīeſ cōuerſari. ¶ Scdo ſic. chriſtuſ dū ī carne mortali vixit. debuit ꝑfectiſſimā vitā ducere. ꝑfectiſſima aūt vita eſt cōtēplatiua. Ad vitā aūt cōtēplatiuā maxime cōpetit ſolitudo ſm illud Oſe. 2. ducā eā ī ſolitudinez. ⁊ loquar ad cor eius. ergo vr̄ ꝙ xp̄s debuit ſolitariā vitā ducere. ¶ Tertio ſic. ꝯuerſatio chriſti debuit eſſe vniformis. qꝛ ſp̄ debuit ī eo apparere qđ optimū eſt. ſꝫ qn̄qꝫ xp̄us ſolitariā vitā q̄rebāt. turbas declinans. Vn̄ Remigius dicit ſup Mat. ꝙ xp̄s tria refugia legit habuiſſe. nauim mōtē. ⁊ deſertū: ad quorū alteꝝ quotienſcūqꝫ a turbis cōprimebat cōdeſcēdebat. ergo ſp̄ debuit ſoliariā vitā ducer̄.

¶ In oppoſitū eſt euāgeliū p̄ſeſens. vbi dr̄. Medi⁹ veſtꝝ ſtetit. i. īter vos cōuerſatus eſt. ⁊ vitā cōmunē vobiſcū ducens.

¶ Reſpondeo dicēdū ſub iſta cōcluſiōe: cōuenientiſſimū fuit xp̄m cōuerſari īter hoīes. Pater ꝯclu⁹. ¶ Prio ex illo Baruc. 4. Poſt hec ī terris viſuſ eſt. ⁊ cū hominibus ꝯuerſatus eſt. rōe ſic ꝓbat. cōuerſatio xp̄i talis debuit eē vt conueniret fini cōuerſatiōis. ſm quē venit in mūdū venit aūt ī mūdū. Prio qdē ad manifeſtādū veritatē ſicut ipſe dic̄ Jo. 19. in hoc natus ſuz. ⁊ ad hoc veni in mūdū vt teſtimoniū ꝑhibeaz veritati. ⁊ iō nō debebat ſe occultare. vitā ſolitariā agēs. ſed in publicū ꝓcedere. publice p̄dicando. vn̄ Luce. 4. dicit illis q volebāt eū detinere. qꝛ ⁊ aliis ciuitatibus oꝫ me euāgelizare regnū dei: qꝛ iō miſſus ſum. ¶ Scdo venit ad hoc: vt hoīes a peccato liberaret ſm illud. i. Thi. i. xp̄s ieſus vēit ī hūc mūdū peccatores ſaluos facere. ⁊ iō vt Criſo. dicit. licet ī eodē loco manēdo poſſet xp̄s hoīes ad ſe trahere: vt ei⁹ predicationē audirēt. nō tū hoc fecit prebens nobis exēplū. vt ꝑambularem⁹ ⁊ reqreremus pereūtes ſicut paſtor ouē ꝑditā. ⁊ medicus accedit īfirmū. ¶ Tertio venit vt ꝑ ipſum habeam⁹ acceſſum ad deū. vt dicit ad Ro. 5. ⁊ ita familiariter cum hominibus conuerſando. cōueniens fuit vt omnib⁹ fiduciā daret ad ſe accedēdi. vn̄ di-

ctū eſt Mat.9.factū ē diſcum bēte eo in domo: ecce multi pu blicani ⁊ peccatores veniētes diſcūbebant cū Jeſu ⁊ diſcipu lis eius. ¶Ad rōnes in oppoſitū: ad Primā reſpōdet negando cōſequentiā: ⁊ rō eſt: qz xps ꝑ buntanitatē ſuā voluit māifeſtare diuinitatē. ⁊ iō cōuerſando cū hoībus: quod eſt ꝓprium hoīs: māifeſtauit oībus ſuā diuinitatē: ꝑdicando: ⁊ miracula faciendo: ⁊ innocēter: ⁊ iuſte inter hoīes cōuerſando. ¶Ad ſecundā reſpondet negando conſequētiam: ⁊ ratio eſt: qz licet vita cōtemplatiua ſimpliciter ſit melior q̄ꝫ actiua: q̄ occupat circa actus corporales: actiua tū ſm quā aliqs ꝑdicādo ⁊ docēdo cōtēplata aliis tradit: eſt perfectior q̄ꝫ vita que ſolū cōtēplatur: quia talis vita ꝑſupponit habundantiā contēplationis: ⁊ ideo xps talē vitam elegit. Ad tertiā reſpondet negādo aſſumptū: ⁊ ratio eſt: qz actio xpi fuit noſtra inſtructio: ⁊ ideo vt daret exēplū predicatoribus: qꝫ nō ſemp ſe darēt in publicū. ⁊ ideo quādoqz dn̄s ſe a turbis retrārit: qd̄ qdē legit feciſſe ꝑꝑ tria. Quandoqz quidē ꝓpter corporalē quietē. Unde Mat.6.dicitur qꝫ dominus dixit diſcipulis: venite ſeorſuꝫ in deſertū locum ⁊ requieſ-[illegible]re puſillū: erant eni qui veniebat ⁊ redibāt multi: ⁊ nec ſpatiū māducandi habebāt: Quandoqz vero cauſa oratiōis: vt dicitur Luce.6.factū eſt in illis diebus: Exijt in montē orare: ⁊ erat ꝑnoctans in oratiōe: vbi dicit ambroſius qꝫ ad precepta virtutis ſue: nos informat exēplo. Quādoqz vero vt doceat fauorē humanū vitare. Unde ſup illud Mat.5. videns ieſus turbas aſcendit in montem. Dicit Criſo. per hoc qꝫ non in ciuitate ⁊ foro: ſed in monte ⁊ ſolitudine ſedit: erudiuit nos nihil ad oſtentationem facere: ⁊ a tumultibus abſcedere: ⁊ marie cū de neceſſariis diſputare oporteat: ⁊ tantum ſufficit de iſta concluſione.

¶In dominica: feria quarta q̄tuor tēpoꝝ eſt illud euangeliuꝫ Luce.1. Miſſus eſt angel'. Circa qd̄ queſtiōes Diſputandas quere in feſto annunciationis.

¶Feria ſexta euangelium eſt. Exurgens Maria Luce.1. Diſputanda ſuper hoc quere in feſto viſitationis.

¶In die Sabbati euangeliuꝫ eſt. Anno.15. Luce.3. Venit.ſ. Jo. in omnē regionē iordanis: ꝑdicans baptiſmum penitentie in remiſſionem peccatorū. Circa quod venit diſputandum.

Utrum baptiſmus Jo.
conferebat gratiam: ⁊
videt̃ ꝙ ſic: ⁊ ex euange
lio preſenti vbi dicit̃ ꝙ predica
bat baptiſmū penitētie in remiſ
ſionē peccatorum. Penitentia
autem ⁊ remiſſio peccatorum
eſt per gratiam: ergo baptiſm⁹
Jo. conferebat gratiam. ¶ Se
cundo: ſic baptizādi a Jo. cōfi
tebant̃ peccata ſua: vt habetur
Mat. 3. Et Mat. 1. ſ3 cōfeſſio
peccatoꝝ ordinabat̃ ad remiſ-
ſionē q̄ fit p̲ gratiā: ergo bapti-
ſm⁹ Jo. ↄferebat gratiā. ¶ Ter
tio ſic: baptiſmus Jo. ꝓpinqui
or erat baptiſmo xp̄i: q̄3 circūci
ſio: ſed circūciſio ↄferebat gra
tiā p̲ quā remittebat̃ peccatu3
originale: ergo idē quod prius.
¶ Quarto ſic: ſi baptiſm⁹ Jo.
nullū habebat iterius effectu3:
cū ablucio carnis pue aut nulli
us ſit vtilitatis: videt̃ ꝙ bapti-
ſmus Jo. nō fuit acceptādus:
nec approbādus: ſ3 hoc nō vide
tur dicēdū: ergo baptiſm⁹ Jo.
aliquā iterius efficaciā habuit:
⁊ non niſi gratiā ↄferēdo: ergo
⁊c̃. ¶ In oppoſitū arguit̃ ex illo
Mat. 3. Ubi inqt Jo. ego qui
dē baptizo vos in aq̄: p̲ penitē-
tia3: qd̄ exponēs Greg. in qua
dā omelia dicit Jo. nō in ſpū
ſancto ſed in aqua baptizabat:
q2 peccata ſoluere nō valebat:
ſ3 gratia eſt a ſpū ſancto: ⁊ p̲ eā
peccata tollunt̃: ergo baptiſm⁹
Jo. gratiā nō cōferebat. ¶ Rñ
deo dicēdū ſub iſta cōcluſiōe:
ꝙ baptiſmus Jo. gratiā nō cō
ferebat: cū eēt opatio hoīs: gra
tia aūt nō pōt ab hoīe cōferri:
q̄ ↄcluſio ſic declarat̃: ſicut ſu-
pradictū ē: tota doctrina ⁊ opa
tio Jo. ꝑparatoria erat ad xp̄3
ſ3 illud Jo. 1. Gratia ⁊ veritas
p̲ ieſu3 facta ē: ⁊ ideo baptiſm⁹
Jo. gratiā nō cōferebat: ſ3 ſolū
ad gratiā ꝑparabat: ⁊ hoc tri-
pliciter. Uno quidē mō p̲ do-
ctrinā Jo. īducētē hoīes ad fi-
dē x p̄. Alio mō aſſueſaciendo
homines ad ritū baptiſmi xp̄i.
¶ Tertio mō p̲ pnītētiā ꝑparā
do hoīes ad ſuſcipiēdū effectū
baptiſmi xp̄i. ¶ Ad rōnes ī op
poſitū: ad primā rñdetur iuxta
glo. q̄ auctoritas ſic exponēda
eſt vt referat̃ ad baptiſmata di
uerſa: hoc mō: Erat Jo. bapti-
zās. ſ. baptiſmate ſuo: ⁊ p̄dicās
. ſ. baptiſmū xp̄i. q. eſt ī remiſſio
nē: peccatoꝝ. Si aūt referatur
vtrūq3 ad baptiſmū Jo. tūc dī
cit̃ predicare baptiſmū in remiſ
ſionē peccatoꝝ nō iō qa hoc ip
ſe pficeret: ſed q2 ad hoc ipōnē
do dignos fruct⁹ penitētie age
re diſponebat ⁊ preparabat.
¶ Ad ſecūdā rñdetur negando
ↄñā3: ⁊ rō ē: q2 ↄfeſſio illa pec-

catorum nō fiebat ad remiſſio nē peccatoꝝ:ſtatī p baptiſmū Jo.exhibēdā: ſed cōſequēdā p penitētiā ↄſequētē ⁊ baptiſmū xp̄i ad quē penitētia illa ꝓpara bat. ¶Ad tertiā rn̄det negādo ↄn̄a:⁊ rō eſt: q꜃ q̄uis baptiſ mus Jo.magis cōueniret cū baptiſmo xp̄i: q̄ȝ circūciſio q̄ȝ tū ad mām:nō tn̄ conueniebat magis quo ad cām iſtitutiōis q꜃ circūciſio iſtituta fuit in re medīū ↄtra originale peccatuȝ baptiſmus aūt Jo.nō erat ad hoc iſtitutus: ſed ſolū erat ꝓpa ratoꝛius ad baptiſmuȝ xp̄i. vt dictū ē:ſacramēta aūt ex vi ſue inſtitutionis ſuū hn̄t effectum. ¶Ad quartā rn̄det negādo cō ſequētiā:⁊ rō ē: q꜃ lȝ baptiſmꝰ Jo.iteriꝰ nō purgaret:nō tn̄ erat inutilis: q꜃ inſtruebat ⁊ p̄ parabat ad baptiſmum xp̄i de cuiꝰ vtilitate dictū ē i rōe ad p̄ mū argumētū: ⁊ tn̄ de hac.q. ¶In vigilia natiuitatis xp̄i ē euāgeliū In illo tp̄e cū eēt de ſpōſata mr̄ ieſu ⁊c̄ Mat i.Cir ca qđ multe.q. diſputāde veni rēt itē q̄s hec ſunt q̄ ſequūt̄.

¶Primo vtrū xp̄s debuit de virgine deſpōſata concipi.

¶Secūdo vtꝝ inter Mariā ⁊ ioſeph fuit pfectū mr̄imoniū.

¶Tertio vtrū predictū mr̄imo niū fuit aliquādo conſumatuȝ.

¶Quarto vtruȝ xp̄s ſit dicen dus conceptus ... e ſpū ſancto.

a Ꝺ p̄ma.q. qua querit̄ vtꝝ fuit cōueniēs ꝙ xp̄s de Vgine deſpōſata cō ciperet̄ ꝓcedit̄ ſic: ⁊ vr̄ ꝙ non.

¶Prio ſic: deſpōſatio ad car nalē copulā ordinat̄: ſȝ mr̄ dei nūq̄ȝ voluit carnali viri vti co pula:q꜃ hoc derogat virginita ti mētis ipſius:ergo nō debuit eſſe deſpōſata.¶Secundo ſic: ꝙ xp̄s ex virgine naſceret̄ mi raculū fuit:vt pȝ:⁊ ē dictū Au gu.in epiſtola ad voluſianū.ſed miracula q̄ fiūt ad cōfirmatio neȝ fidei debēt eſſe māifeſta:cū ergo p deſpōſationē hoc mira culū fuit obūbratuȝ:vr̄ nō fuiſſe cōueniēs:ꝙ xp̄s de deſponſata naſceret̄.¶Tertio ſic: Cā que aſſignat̄ ab aliqbus de deſpon ſatōe beate Marie eſt.ſ.vt par tus celaret̄ diabolo:dū euȝ pu tat nō de virgine:ſȝ de vxore ge neratū:nulla eſſe vr̄: tū q꜃ dia bolus ea que fiūt corpoꝛaliter ꝑſpicacitate ſenſus cognoſcit: tū q꜃ per multa euidētia ſigna poſtmodū demōes aliqualiter xp̄m cognouerūt.vn̄ dr̄ Mar. i.qđ hō ſpū imūdo plenꝰ excla mauit: dicens qd tibi ⁊ nobis ieſu Nazarene veniſti perdere nos.ſcio ꝙ ſcio ſanctus dei nō ergo videtur cōueniēs fuiſſe ꝙ

mr dei fuiſſet deſpõſata. Quar
to nec rõ aſſig. ata a Hiero.
vr valet: quia dicit ne. ſ. lapi
daretur mater dei a iudeis: ſic
adultera: q2 ſi nõ fuiſſet deſpõ-
ſata nõ poſſet de adulterio con
demnari. ⁊ ita nõ vr rõabile ꝙ
xp̄s deſponſata naſceret. ¶ In
oppoſitũ eſt euãgeliũ p̄ns: Rñ
deo dicẽdũ ſub iſta ꝯcluſiõe ꝙ
cõueniẽs fuit xp̄m de deſpõſa
ta virgine concipi ⁊ naſci. Pʒ
cõcluſio. Lu. i. miſſus eſt ange-
lus Gabriel ad virginẽ deſpõ
ſatã viro cui nomẽ ioſeph. Iſta
aũt cõueniẽtia colligit ex mul-
tiplici caritate: tũ pp xp̄m: tum
ꝓpter matrẽ: tũ pp nos. Pro
pter xp̄m q̄druplici rõne. Pri
mã quidẽ ne ad infidelib⁹ iã q̄ʒ
illegitime natus abiceret ⁊ eſt
rõ. Ambroſii ſup Lucã. Secũ
do vt cõſueto mõ eius genealo
gia per viꝝ deſcriberet: vt dic
Ambroſius vbi ſupra. Tertio
ad tutelã pueri nati: ne diabol⁹
cõtra euʒ vehementius nocumẽ
ta ꝓcuraſſet: ⁊ iõ Ignatius di-
cit ipſaʒ fuiſſe deſpõſatã vt par-
tus ei⁹ celaret diabolo. Quar-
to vt Ioſeph nutriret. Vñ pa
ter eius dictus eſt quaſi nutri-
cius. Fuit ẽt cõueniẽs ex parte
virginis. ¶ Primo quidẽ: q2 p
hoc reddit imunis a pena ne. ſ.
lapidaret: vt Hiero. dic. ¶ Se

cundo vt per hoc ab infamia li
beraret. Vñ Ambroſius ſup
Lucã dici ꝙ deſpõſata ẽ ne ite
merate ꝟginitatis adduceret iſa
mia: cui grauis alu⁹ corrupte-
le inſigne ꝑferre videret. ¶ Ter
tio vt ei a ioſeph miniſtrũ exhi
beretur. vt Hiero. dicit ex par
te ẽt noſtra hoc fuit cõueniẽs.
Primo qdẽ eo ꝙ teſtimonio
Ioſeph cõprobatũ eſt xp̄m ex
virgine natũ vt dicit Ambro.
ſup Lu. 2. q2 ipſa verba ꝟginis
magis credibilia reddũt ꝑ ſuã
virginitatẽ aſſerẽtio vt ait Am
bro. ſup Lu. 3. q2 ꝑ hoc deſigna
tur vlis eccleſia que cũ ꝟgo de
ſpõſata ſit tñ eſt vni viro. ſ. xp̄o
vt Auguſtinus dicit in lib. de
ſancta uirginitate. Quarto q2
ꝙ mater domini fuit deſpon-
ſata ⁊ virgo in perſona ipſius:
⁊ virginitas: ⁊ matrimonium
honoratur contra hereticos: al
teri hoꝝ detrahẽtes. ¶ Ad rõ
nes in oppoſitũ ad p̄mã rñdet
negãdo ꝯñaʒ: ⁊ rõ ẽ: q2 lʒ dſpõ
ſatio ordinari ad carnalẽ copu
lã ordinat beata tñ ꝟgo Ma-
ria ex familiari inſtinctu ſpũs ſci
credẽda ẽ dſpõſari voluiſſe: cõfi
dẽs de diuino auxilio. qd nũq̄
ad copulam carnalem perue-
niret: hoc diuino cõmiſit arbi-
trio. vñ in nullo paſſa eſt virgini
tatis detrimẽtũ. ¶ Ad ſecũdã

rñdetur negãdo ꝯñam:ꝛ ad ꝓbationẽ:cũ dr̃ ꝙ miracula ꝛc. Rñdeẽ ꝙ miraculoꝝ dei quedam sunt de ꝗbus est fides:sicut miraculũ virginei partus: ꝛ resurrectiõis dñi:ꝛ etiã sacra altaris.ꝛ ideo voluit dñs ea occultiora eẽ:vt fides eoꝝ magis meritoria esset:quedaꝫ vo miracula sũt ad fidei ꝓbationẽ:vt miracula q̃ xp̃s illu minãdo cecos ꝛ alias infirmitates sanando ad comprobatione sue diuinitatis fecit:ꝛ ista di ꝺebẽt eẽ mãifesta. ¶Partus autẽ virginis de p̃io genere miraculoꝝ est:nõ de secundo:ꝛ ideo nõ ꝓcedit r̃õ. ¶Ad tertiã rũdetur ꝙ rõ illa ignacij bona est.ꝛ ad ꝓbationẽ ꝙ nõ.rũdetur iux ta Augu.3.De trinitate:ꝙ diabolus multa põt virtute sue nature:a ꝗbus tñ ꝓhibeẽ virtute diuina.ꝛ hoc modo põt dici:ꝙ virtute sue nature diabolus poterat matrẽ dei cognoscere:nõ fuisse corruptã:sed virginẽ:ꝓhibebatur tamẽ a deo cognoscere modũ partus diuini ꝙ autẽ postmodũ xp̃m aliqualiter cognouit diabolus esse filiũ dei nõ obstat:q2 iam tẽpus erat vt xp̃s suã virtutẽ cõtra diaboluꝫ ostẽderet:ꝛ persecutionẽ ab eo cõcitatã patereẽ:sed in infantia oportebat ĩpedire maliciã diaboli:ne eũ acrius ꝑsequeretur: qñ xp̃s nec pati ꝺisposuerat:nec virtutẽ suã oñdere:sed tñ oĩbus alijs infantibus se similẽ exhibebat. Unde leo papa ĩ sermone epiphanie dicit:ꝙ magi inuenerunt pueꝝ Jesuꝫ quantitate paruũ:alieni operis indigenteꝫ fandi impotẽtẽ: ꝛ nulla ab humana infantie generalitate discretũ. ¶Ad quartã rñdetur:ꝙ ratio nõ ꝓcedit: quia iudicio ad ulteraꝝ lapidabatur ẜm legẽ: nõ solũ illa que iã erat despõsata vel nupta:sed etiã illa que in domo pr̃is custodiebaẽ vt virgo:qñq3 nuptura vt colligiẽ. De uero.20. Quidã referũt dictuꝫ Hieronymi ad lapidationem infamie.

a

O secundã.q.qua queritur vtrũ iter Mariã ꝛ Joseph fuit perfectuꝫ matrimoniũ sic ꝓceditur: ꝛ videẽ ꝙ nõ. ¶Prio sic:Dicit.n. Hieronym⁹ ꝯtra eluidiũ ꝙ Joseph Marie custos fuit potius q̃ꝫ maritus:sꝫ si fuit veꝝ matrimoniũ:vere Joseph marit⁹ ei⁹ fuisset:ergo videẽ ꝙ nõ fuit verũ matrimoniũ iter Mariã ꝛ Joseph. ¶Secũdo sic exparte cause:cõsensus.n.simplex ꝛ absolutus causat matrimoniũ simpliciter:nõ aũt cõsensus cõditionatus:sꝫ cõsensus beate virginis

fuit conditionatus ergo nõ cau ſabat matrim̄oniũ ſimpliciter:ſz ſm quid:⁊ ita iperfectũ. ¶ Ter tio ſic ex parte bone fidei: ſicut aliud ē voti abſoluti ⁊ aliud ē voti fidei thori. Votũ em abſolutuz cuſtodit caſtitatẽz abſolute ab omni viro ⁊ in oī hora: ſed fides thori nec ab omni hora: nec ab oī hora viro:nec abſolute:ſz ma rito cuſtodit. ſz hec cuſtodia nõ fuit in beata virgine: ergo ſuuz matrimoniũ quãtũ ad fidem thori fuit imperfectũ. ¶ Quar to ſic ex parte boni ꝓlis: ꝓles nõ fuit creata a matrimõio:er go nõ fuit bonũ eius matrimo niũ:ergo nõ accepit ab eo aliq̃ perfectionē. ¶ Quito ſic ex pte boni ſacramẽti. perfectũ enim matrimoniũ in bono ſacramē ti eſt perfectũ in ſignificãdo:ſz iſtud matrimoniũ beate virgi nis eſt imperfectũ in ſignifican do ergo eſt imperfectũ in rõne ſacramenti. ¶ Sexto ex idiui duitate vite: que ē cã matrimo nij. Sic arguitur. Beata virgo ⁊ Joſeph nũq̃ perfecte habue runt illã:ergo habetꝫ ꝓpoſitũ: ꝓ batur aſſumptum: quia vnitas animorum ordinatur ad vnita tem corporum:finis autē eſt in oī bus cõpletiuum:cũ ergo nunq̃ fuerint vnũ vnitate corporum nunq̃ fuerunt ꝑfecte vnũ ergo nunq̃ habuerũt perfecte indiui duitatem. ¶ In oppoſitum eſt euangelium preſens in quo ait angelus ad Joſeph: noli timere accipe coniugez tuam: ſed nõ dicũtur cõiuges niſi ex quo ꝑ fectum eſt matrimonium inter eos: ergo ⁊c. ¶ Reſpondeo di cenduz ꝙ matrimonium quod fuit inter beatã Mariam ⁊ Jo ſeph fuit veruz ⁊ perfectũ. Iſta cõcluſio patet in.c. Beata ma ria ⁊ multis ſequenti[bus]. Ratione probatur ſi[c]. Deutro. 32. Dei perfe[cta] opera ergo ꝑcipue illa ſunt per fecta: que faciunt circa ſe. ⁊ ſu/ os: ſed illud matrimoniũ fecit circa matrem ſuaz. Fuit enim illi diuinitus reuelatũ ergo ma trimonium illud fuit perfectũ. Pro cuius declaratiõe eſt no tandũ iuxta ſanctum Thomaz ꝙ duplex eſt rei perfectio: priã ⁊ ſecunda. ¶ Prima quidem perfectio in ipſa rei forma con ſiſtit: ex qua ſpeciē ſortit. ¶ Se cunda perfectio cõſiſtit in ope ratione rei per quã res aliqua liter finez ſuũ attingit. Forma autem matrimonij conſiſtit in quadã indiuiſibili coniunctiõe animorũ: per quã vnus coniu gum indiuiſibiliter alteri fidez ſeruare tenetur. Finis aũt ma trimonij eſt proles generanda

⁊ educanda ad quorum primū peruenitur per concubitū cōiugalē. Ad ſecundā per alia opera viri ⁊ vxoris: quibus ſibi inuicem obſequuntur ad prolem nutriendaz. Sic ergo dicendū eſt ꝙ matrimoniū inter beatā virginem ⁊ Joſeph quantum ad primā perfectionez omnino verum fuit ⁊ perfectum: quia vterqʒ conſenſit in copulaz cōiugalem nō aūt expreſſe in co... carnalem niſi ſub con...ſi deo placeret. Vnde ...gelus vocat eaz coniugem Mat.i. dicēs ad Joſeph Noli timere accipe Mariam cōiugem tuā: qđ exponēs Augu. libro de nup. ⁊ cōcupiſentia: dicit. Coniune vocatꝰ ex pma deſponſationis fide. quam in cōcubitu nec cognouerat nec fuerat cogniturus: quantum vero ad ſecunndam perfectionem: q̄ eſt per actū matrimonii: ſi hec referatur ad carnalem concubitum: per quam proles generatur: non fuit matrimonium illud perfectum: habuit tamen illud matrimonium etiā: ſecūdā perfectionem quātum ad prolis educationē. Vnde Auguſtinꝰ dicit in libro De nup. ⁊ concupiſcentia nuptiarum: Bonum impletum eſt in illis parentibꝫ Chriſti. proles. fides. ⁊ ſacramentuz: Proleꝰ cognoſcamus ipſum dūm Jeſuz xp̄m. Fidez quia nullū adulterium: Sacramentum quia nullum diuoꝛtiū ſolus ibi nuptialis concubitus non fuit: cōcoꝛdat omnes doctores. ¶ Ad rōnes in oppoſitum ad primā reſpondetur ꝙ Hiero. accipit tibi maritū ab actu matrimonii cōſummati: ⁊ ſic verum eſt ꝙ Joſeph non fuit maritus. ¶ Ad ſecundā rūdetur negādo minorez: dicimꝰ enim ꝙ conſenſus beate virginis fuit cōſenſus abſolutus: abſolute enim conſenſit in matrimonium diuinitus certificata de ipſius ſancti Joſeph cōtinētia: ⁊ ipſa de ſe certa erat q̄ nullum carnis ſtimuluz ſentiebat ſed in matrimoniū ſic ꝯſentiēs virginitatē ſuaz deo cōmiſiſſe dr̄. ¶ Ad tertiā rūdet negando ꝯñaz: ⁊ rō eſt qꝛ lʒ cuſtodia caſtitatis thori nō fuit i beata virgine: fuit tū cuſtodia caſtitatis abſolute: Nā vt dicit Albertꝰ magnus fides cuſtodit caſtitatē pp ſe ⁊ exhibet ſe matrimonialiter: coniunctio ꝓpter infirmitatem vel bonū prolis. Vñ ꝙ exhibet ſe ꝓpter aliud: ſʒ cuſtodia caſtitatis eſt ſic p ſe conſideratū ⁊ iō in pᵒē ꝑfectio bone fidei: nō in ſcđo. ¶ Ad q̄rtā rūdetur: negādo ꝯñaz: ⁊ rō ē: fuit

ſanctuz Thomā & albertū magnū: qꝛ proles ... eſt bonū matrimonii ſolū: inqꝫtū per matrimoniū gñat: ſꝫ inqꝫtū in matrimonio ſuſcipit educat & ſic bonū illi⁹ matrimonii fuit ꝓles illa. ſ. xp̄s: q̄ pietate parētū nutritus & educat⁹ & in tēplo pñtat⁹ corā dño: Nō āt p⁹ mō: qꝛ nō ex matrimonio nat⁹ ſed ex ſpū ſancto. ¶ Ad qntā rūdet. ſ. negādo ꝯñam qꝛ nō eſt de eēntia ſacramēti quo ad primā ei⁹ pfectionē plena illa ſignificatio xp̄i & eccleſie & hūane nāe cū diuina pſona: ſꝫ illa eſt de eēntia ſcdē pfectōis. ſ. matrimonii cōſumati: & rō nō ꝓcedit. Ad ſextā rūdet negādo minorē: & rō ē qꝛ vt dicit magnus albert⁹: nulla vnio eſt eēntialis mrimonio niſi maritalis in cōſenſu aīoꝝ fundata. Illa āt qua eſt carnis eſt ꝯñs ipſaꝫ: & iō prīa nō ordinatur ad illa: ſicut ad eēntiale: ſed ſicut ad effectū: qui pōt ſeq ſi volūt cōiuges: & ita argumētum falſum preſupponit: & per conſequens non procedit.

A d tertiam. q. qua queritur: vtrum matrimoniū illud inter Mariā & Joſeph fuit aliquādo conſumatum: procedit̄ ſic. & videt q̄ ſic: ex pñti euangelio. ¶ Primo ex illo vbi dicitur antequaꝫ conuenirent: inuenta eſt in vtero habens de ſpiritu ſancto: nō autem euangeliſta hoc diceret niſi certus eſſe conuenturis: ergo videtur q̄ beata virgo qñqꝫ cōuenit carnali copula cuꝫ Joſeph: & ita cōſummaſſet matrimonium. ¶ Secūdo arguitur idem ex illo quod ſubdit in euāgelio: q̄ ait angelus ad Joſeph. ¶ Accipe Mariaꝫ coniugem tuam: coniugium autem conſummatur per carnalem copulam: ergo quādoqꝫ carnalis copula interuenit inter beatā mariam & Joſeph: & ita matrimonium fuit conſummatū. ¶ Tertio idem arguitur ex eo q̄ ibidem poſt pauca ſubditur ſcilicet Mat. i. Joſeph accepit cōiugem ſuam ſuam. & nō cognoſcebat eam: donec peperit filium ſuum primogenitum: hoc autem aduerbium: donec conſueuit determinatum tempus deſignare quo completo fiat id qđ vſqꝫ ad illud tp̄s nō fiebat. Verbū āt cognoſcēdi: ad coitū refertur: ſicut Gen. iiij. Dicitur. Adam cognouit vxorem ſuam. ergo videtur q̄ poſt partū beata Maria fuit a Joſeph cognita: & ita videtur matrimonium conſummatuꝫ. ¶ Quarto idē arguit ex illo vbo p̄mogenitū p^m enim dr̄ reſpectu ſe-

cundi: ⁊ ita primogenitus non poteſt dici niſi q habet fratres ſubſequentes: ſed chriſtus in auctoritate inducta Mat. i. dicit primogenitus filius virginis: ergo poſt pmū habuit aliū ergo poſt xpī natiuitatē matrimonium fuit ↄſūmatū: ¶ In oppoſitū eſt illud qđ habet Ezechie. 43. Porta hec clauſa erit: ⁊ ñ aperiet: ⁊ vir nō pertranſibit p eā: quā dñs deus iſrael ingreſſus eſt p eā: quod exponēs Auguſtinus in quodā ſermone: dicit qđ ē porta ī domo, dñi clauſa: niſi ꝙ Maria ſemp erit intacta: ⁊ qđ ē ꝙ hō nō trāſibit p eā: niſi ꝙ Ioſeph nō cognoſcet eam: ⁊ qđ eſt ꝙ dñs ſolus intrat ⁊ egreditur per eam: niſi ꝙ ſpiritus ſanctus impregnabit eā; ⁊ angelorum dominus naſcetur per eā: ⁊ quid eſt ꝙ dom⁹ clauſa erit in eternū: niſi ꝙ maria virgo eſt ante partū: in partu: ⁊ virgo poſt partum. ¶ Reſpondeo dicendum ſub iſta cōcluſione: ꝙ matrimoniū inter beatam Mariā ⁊ Ioſeph nūꝗ̄ fuit cōſummatū: quā beatiſſima mater xpī fuit virgo ante partū in partu ⁊ poſt partū virgo in eternū permanſit. Unde deteſtandi ſunt errores iudeoꝝ ⁊ ebonitarum: qui derogantes virginitati beate Marie: ante partum dixerunt xp̄m ex ſemine Ioſeph eſſe [illegible]: ⁊ errores philoſophorum: qui virginitati eius in partu derogabāt dicētes non poſſe eſſe duo corpora in eodē loco. Deteſtādus eſt ēt error Elidii: qui virginitati beate Marie poſt partū derogās dicere preſumpſit matrem xp̄i poſt partū a Ioſeph eſſe cognitam: ⁊ alios filios genuiſſe. ſed iſte error irrationabilis eſt: ⁊ inſanus. ſ. ꝙ beata virgo mater dei tēplū ſpūs ſancti operi carnis vacaret: hoc nō pōt cadere niſi in animā impiā ⁊ ſtultam credere tantam in matrē dñi indignitatem: ideo erroneū eſt ⁊ pernitioſum. Unde ⁊ dñs in morte iſtum errorem euacuauit. qñ eā beato Ioāni cōmēdauit: ⁊ dedit ſibi in ſolatiū loco filii: vt quid dediſſet: ſi filios habuiſſet. ¶ Ad rationes in oppoſitum: ad primam de verbo ante reſpōdetur ꝙ ratio non pcedit: quia hec propoſitio: ante non ſemper denotat ordinē ad illud quod futurum eſt ſm rei veritatem: ſed quandoqꝫ ad illud quod futurum ſeparatur ſecundū communem curſum: ſicut cum dicitur anteꝗ̄ Habeter. xx. Annos mortuus eſt ⁊ ſic eſt in ppoſito. ¶ Ad ſcđam rñdet negādo ↄñam: rō ē q: nos

dicimus q͛ c[?]giuz lʒ fuerit p̱fectū ꝑfectione p̄nā: nō tñ fuit cōsumatū: q͛ ꝑtinet ad perfectionē secundā. ¶ Ad tertiā rñdetur negādo ↄ̄ñam: ⁊ dicit͛: q͛ li: donec qñqʒ designat certum tp̄s ſm illō Gal. 3. Propter trāſgreſſionē lex poſita eſt: donec veniret ſemē qō ꝓmiſerat qñqʒ vero ſignat infinituʒ tp̄s ſʒ illud Pſal. Dixit dñs dño meo ſede a dextris meis donec ponam inimicos tuos ⁊c̄. ⁊ ſʒ illud Pſal. Oculi noſtri ſemꝑ ad dominuʒ donec miſereatur noſtri: ex quo non eſt intelligendum: q͛ poſt impetratā miſericordiā oculi noſtri auertantur a deo: ⁊ ſic eſt hic. ¶ Ad quartam reſpondetur negando conſequentiā: ⁊ rō eſt: quia primogenitus hic priuat ordinem ad anterius: non ponit ordineʒ ad poſterius. Ideo dominus primogenitus appellatur: q: ſʒ legem erat offerendus. Idem vero dicit͛ q͛ habuerit fratres dicendū q͛ fratres vocāt͛ tibi ꝓpīqui: in ſecūdo vel tertio gradu.

Quartam. q. qua q̄ritur vtrum xp̄s dicendus ſit ↄceptus de ſpiritu ſancto: ſic proceditur: et videtur q͛ nō. Primo ſic: hec ꝑpoſitio: de: denotat conſubſtantialitatem. Vnde nō dicimus aliqd de aliquo: niſi de ſubſtātia eius ſit. dicimus enim filiū eſſe de patre. non autem celuʒ ⁊ terram de deo ſed chriſtus ſecundum hominem non eſt ſubſtantialis ſpiritui ſancto: ergo nō debet dici de ſpiritu ſancto natus. ¶ Secundo ſic: ſpiritus ſanctus caritas eſt: ⁊ donum: ſed non conuenienter dicitur cōceptus a caritate vel dono: ergo nec de ſpiritu ſancto debet dici conceptus. ¶ Tertio ſic: efficere conceptionem chriſti nō dʒ attribui ſpūi ſancto ergo ⁊c̄. ↄ̄ña pʒ āñcedēs ꝓbat͛. q: vt dicit Augu. in p° de trinitate indiuiſa ſunt opa trinitatis. ſicut indiuiſa eſt eēntia trinitatis: ſʒ efficere conceptioneʒ chriſti eſt quoddam opus diuinum ergo videtur q͛ non ſit magis attribuendum ſpūi ſancto q̄ȝ patri: aut filio. ¶ Quarto ſic: ⁊ ſi conceptio Chriſti attribuenda eſt ſpiritui ſancto vt principio ei⁹ ſequitur q͛ ſi pater Chriſti dicendus: ſm humanitatem: ſed hoc non eſt verum dicit enim Auguſtinus i encheridion. natus eſt chriſtus de ſpiritu ſancto: non ſicut filius. ↄ̄ña tamē probatur ſic: ſecūdum philoſo. lib. de generatione animaliuʒ. Pater dicitur ꝑncipiū actiuuʒ in generatōe: mr̄ vo miniſtrat

materia: Si beata Maria dr mater xpi ꝓpter materiã quã in ↄceptione eius ministrauit ergo spũs scũs põt dici pater eius: si dicatur ꝙ fuerit princi-pium actiuum in conceptione eius. ¶ In oppositũ arguitur ex p̄senti capitulo. ¶ Rñdeo di cendũ sub ist e cõclusione: ꝙ cõ uenienter dr xp̄s cõceptus de spũ sancto. Patet ista ↄclusio q: conceptionẽ q̄uis tota trini tas operata sit, attribuit tñ spũi sancto triplici rõne. ¶ Prĩo q dẽ: q: hoc congruit cause incar nationis: que ↄsideratur ex par te dei. spiritꝰ enim sanctus est amor pr̄is ⁊ filii: hoc aũt ex ma ximo amore dei ꝓuenit: vt fili us carnẽ sibi assumeret i vte-ro virginali. Unde dicit Joã. 3. Sic deus dilexit mundum vt filiũ suum daret. ¶ Secũdo q: hoc cõgruit cause icarnatio nis ex parte nature assumpte: per hoc datur intelligi ꝙ natu ra humana assumpta est a filio in vnitate p̄sone nõ ex aliquibꝰ meritis: sed ex sola dei gratia que spiritu sancto attribuitur. ¶ Tertio ꝙ hoc cõgruit termi no icarnatiõis: ad hoc. n. termi nata est incarnatio: vt hõ ille q cupiebaꝶ: esset sanctus ⁊ filius dei. Utrũqꝫ aũt hoc appropa tur: spũi scõ: nã per ipsum effi ciunt hoies fil. dei secundum illud Gala. 4. Qm̃ estis filii dei: misit deus spiritũ filii sui in corda vestra clamãtem: ab ba pr̃. ipse etiã est spiritꝰ sancti ficatiõis vt dr̃ ad Ro. 1. Sicut ergo alii per spirituũ sanctũ san ctificanꝶ spũaliter: vt sint filii dei adoptiui. Ita xp̄s p̄ spũm sanctũ est i sanctitate cõceptꝰ vt esset filiꝰ dei naturalis. Unde angelus postq̃ p̄miserat. spũs sctũs superueniet in te: ↄcludit Ideoqꝫ qd̃ nascetur ex te: san ctũ vocabitur filius dei. ¶ Ad rões in oppositum. ¶ Ad pri mã rũdetur: ꝙ li. de largomõ accipiꝶ pro ex. Quia eni corpꝰ xp̄i nõ est substantiale spiritui sancto: nõ ꝓprie põt dici cõce ptum de spiritu sancto: sꝫ ma gis ex spiritu sctõ: ⁊ rõ ẽ: q: ꝙ eni ex aliquo est: aut est ex sub stãtia: aut ptãte eius. Ex substã tia: sicut filiꝰ qui a patre ẽ. Ex ptãte: sicut ex deo sunt oia quõ etiã i vtero habuit Maria ex spiritu sctõ. ¶ Ad scðm rũdeꝶ negando ↄñam: ⁊ rõ ẽ: quia lꝫ spũs scũs sit caritas ⁊ donũ. tñ noie caritatis ⁊ doni: nõ signi ficaꝶ vt p̄sona subsistẽs cuiꝰ ẽ agere: ⁊ iõ nõ põt dici ↄceptus de caritate: vel de dono: vt li. ex dicat habitudinẽ cãe efficiẽtis. ¶ Ad tertiã respõdetur negã-

do aſſumptum. ⁊ ac probatio-
nẽ rñdetur: q̃ licet opus cõce-
ptionis corporis chriſti ſit com
mune toti trinitati: ſm cũ mo-
dũ: aliqd attribuit ſingulis per
ſonis. Nam patri attribuitur
auctoritas etiam ratione per-
ſone filii: qui per huiuſmodi cõ
ceptionem carnem ſibi aſſum-
pſit. Filio attribuitur. ipſa car-
nis aſſumptio. Sed ſpiritui ſã-
cto attribuitur formatio corpo
ris: quod aſſumitur a filio. Nã
ſpiritus ſanctus eſt ſpiritus fi-
lij. Gala. 4. Miſit deus ſpiri
tum filii ſui: ſicut autem virtus
anime que eſt in ſemine per ſpi
ritum: qui eſt in ſemine inclu-
ſus format corpus in generatio
ne aliorum hominum. Ita vir
tus dei que eſt ipſe filius dei ſe
cundũ illud. i. Corin. i. Chriſtũ
dei virtutẽ per ſpiritũ ſanctũ
formauit corpus ſuũ qd aſſũ-
pſit in hoc ẽt verba ãgeli demõ
ſtrant dicentis. Spũs ſanctus
ſuperueniet in te quaſi ad ꝑpa
randã ⁊ formandã materiam
corporis chriſti. ¶ Ad quartã
rñdetur negando ↄñam. Nã
xp̃s nõ eſt filius ſpũs ſancti nec
etiam trinitatis: ſed tm̃ dei pa-
tris: hoc pʒ: tũ primo: q̃ noia
paternitatis: trinitatis: ⁊ filia
tionis: gñationẽ ſequũtur: non
quãlibet tamẽ: ſed in ſolis ani-
malibus: in quibus eſt genera-
tio perfecta: nec tamen omne
quod in animalibus. generatio
nis filiationis nomen accepe-
rit: ſed ſolum illud quod gene-
ratur in ſimilitudinem genera
tionis: ⁊ ſic q̃ ſit perfecta ſimi
litudo: erit perfecta filiatio. Si
aũt ſit ſimilitudo iperfecta: ẽ ẽt
filiatio iperfecta: ſed xp̃s nõ eſt
cõceptus de ſpiritu ſancto ſm
ſimilitudinem ſpeciei. ſicut hõ
naſcitur de patre ſuo. ergo xp̃s
nõ põt dici filius ſpiritus ſan-
cti. Et ad ꝓbationẽ rñdet negã
do ↄñam: ⁊ rõ ẽ quia chriſtus
cõceptus eſt de Maria virgi-
ne naturã miniſtrãte i ſilitudinẽ
ſpecierum: ⁊ ideo dicitur filius
eius. Chriſtus autem ſm q̃ ho
mo: conceptus eſt de ſpiritu ſã
cto. ſicut de actiuo ꝑncipio. nõ
tamen ſm ſimilitudinem ſpe-
ciei. ⁊ ideo non dicit filius eius
vt dictum eſt.

¶ In die natiuitatis dñi ſunt
tria euãgelia: ⁊ ita circa vtrũqʒ
occurrũt. q. alique diſputande.
Circa primum. ſ. in illo tempo
re: exijt edictũ. Luce. ii. ſe. q.
¶ Primo vtrũ xp̃o ſit attribuen
da aliqua natiuitas tẽporalis.
¶ Scdo vtrũ ſm tpalẽ natiuita
tẽ beata virgo põt dici mr̃ xp̃i.
¶ Tertio vtrum cõueniẽti tẽ-
pore ⁊ loco xp̃s natus ſit.

D primã.q.qua queritur vtrũ attribuẽda ſit xp̄o aliqua natiuitatis tẽporalis:ſic ꝓceditur:⁊ videt̃ ꝙ nõ. ¶ Pͥo ſic: Naſci enim eſt ſicut qdã motus rei nõ exiſtẽtis anteꝗ̃ naſcatur:ſed xp̄s ab eterno fuit:ergo non potuit tẽporaliter naſci. ¶ Scd̃o illd̃ quod eſt i ſe perſectũ: natiuitate nõ indiget:ſed ꝑſona filij ab eterno fuit perfecta:ergo non ĩ diguit tẽporali natiuitate:⁊ ita videt̃ ꝙ nõ ſit tẽporaliter nat⁹. ¶ Tertio ſic ſi xp̄s eſſet tẽporaliter natus: quereret̃ ꝙ eſſent ponẽde ĩ eo due natiuitates:ſ3 hoc nõ videt̃:cũ natiuitas ꝓp̄e cõueniat ꝑſone:ſ3 in xp̄o eſt tãtũ vna ꝑſona. ergo in xp̄o tm̃ ẽ vna natiuitas. ¶ Quarto ſic: Si ĩ xp̄o eẽnt due natiuitates ſequeret̃ ꝙ xp̄s dicendus eſſet bis natus:ſed hoc videt̃ dicendum:quia cũ aduerbium:bis: iportet interruptionẽ. Vnde q̄ tota die loquitur nõ dicit̃ bis loqui:ſed natiuitas qua de patre natus eſt interruptionẽ nõ patitur:ergo nõ põt dici biſ natus. ¶ In oppoſitũ eſt euangeliũ preſens. Rñdeo dicendum ſub iſta cõcluſione:ꝙ neceſſarium eſt ponere in xp̄o duas natiuitates:vnam eternam:⁊ alteram tẽporalẽ. Iſta cõcluſio eſt Damaſ.3.li.⁹co. Qui ait cõfitemur chriſti duas natiuitates:vnã que eſt ex patre eternã ⁊ vnã que eſt in vltimis tẽporibus propter nos:que concluſio oſtendit̃ ſic. Natura comparatur ad natiuitatem:ſicut terminus ad motum:vel mutationẽ Motus autem diuerſificatur ſecundum diuerſitatem terminorũ:vt patet per Philoſophũ 5. Phiſicorum. In chriſto aũt eſt duplex natura:quarum vnã accepit ab eterno a patre:alteram:aũt accepit temporaliter a matre. Et ideo neceſſe ẽ xp̄o attribuere duas natiuitates: vnam qua eternaliter natus ẽ a patre:aliam qua temporaliter natus eſt a matre. ¶ Ad rõnes in oppoſitum ad primam reſpondetur negando cõſequẽtiam:⁊ ratio eſt:qꝛ chriſtus nõ dicitur temporaliter naſci: eo ꝙ temporaliter ceperit eſſe:ſed dicitur: ſecundum hominem temporaliter naſci,quia vniuit ſibi in vnitate perſone natura3 humanam:qua3 temporaliter in vtero virginis aſſumpſit. ¶ Ad ſecundam dicitur:ꝙ perſona filij ſemper perfectiſſima fuit:nec indiguit naſci propter ſe: ſed natus propter ſalutem noſtram:⁊ ab hoc dicitur naſci temporaliter. ¶ Ad tertia3

respondet. Cōcedēdū est q in xpo ſint due natiuitates. Nā xps ꝓceſſit a patre eternaliter ⁊ a matre tēporaliter. ⁊ vtraqꝫ proceſſio habet rōnem natiuitatis. Et ita ſicut ſunt due proceſſiones: ita etiā ſunt due natiuitates. ¶ Et ad rōnē in oppoſitū reſpondetur negando cōſequentiā: ⁊ rō eſt quia licet natiuitas ſit ꝑſone vl ſubiecti: eſt tñ nature ⁊ termini. poſſibile eſt autē vni ſubiecto plures tranſmutationes meſſe: quas tñ neceſſe eſt ſḃm cauſas variari tñ nō dicim⁹ q eterna natiuitas ſit tranſmutatio: aut motus: ſꝫ quia ſignificat̄ ꝑ modū mutatōis ⁊ motus. ¶ Ad quartā rñdetur negādo: q xps nō pōt dici bis natus: immo pōt dici ſḃꝫ duas natiuitates: ſicut enim dicit̄ bis currere qui currit duobus tēporibus. ita pōt dici bis natus: qui ſemel naſcitur i eternitate: ⁊ ſemel in tēpore: qꝛ eternitas: ⁊ tempus magis differūt q̄ꝫ duo tempora: cū vtrūqꝫ deſignet menſuram durationi nec eſt neceſſe q illud quod eſt eternum interrūpat̄. nec eſſet

D ſecundam. q. qua q̄ritur vtrū ſecundū tēporalem natiuitatem chriſti beata virgo poſſit dici mater chriſti. ⁊ mater dei: ſic procedit̄ur: ⁊ videt̄ q nullum iſtorum eſt dicendū. ¶ Et prio arguitur q nō ſit mater xpi dicenda: dicit Damaſce. li. 3. xpi thecon. i. xpi matrem virginē nos dicimus ¶ Secundo ſic: in cōceptione xpi beata virgo miniſtrauit tm̄modo materiā: qꝛ totā actionē fecit ſpūs ſanctus: ſed hoc non videtur ſufficere ad rōnem matris: alioqui lignū diceretur mater lecti ſiue ſcamni: ergo beata virgo non pōt dici mater xpi. ¶ Tertio ſic. xps et beata virgine miraculoſe natus eſt. ſꝫ miraculoſa generatio nō ſufficit ad rōnem maternitatis: vel filiationis: Non enim dicimus. Etiā filiam fuiſſe. Ade. ergo videtur q nec xps debeat dici filius beate virginis. ¶ Quarto ſic: ad matrē videtur pertinere deciſio feminis: ſꝫ ſicut Damaſ. dicit i tertio libro: corpus xpi nō ſeminaliter ſed a ſpiritu ſancto formatur: cōditiue: ergo videt̄ q beata virgo nō debeat dici mater xpi. Quod vero nō poſſit dici q ſit mr̄ dei: arguit̄ ſic primo nō eni eſt mater niſi ſecundū naturam: quā ab ea accepit: ſed nō accepit ab ea diuinitatem: ſed humanitatē: ergo nō dꝫ dici mater dei ſed hoīs. Scdo ſicū deo nō differt de ⁊

deitas ſed non poteſt dici ma-
ter deitas ergo nec dƷ dici ma-
ter dei. Tertio ſic: hoc nomen
deus eſt cõmune trib⁹ perſonis
ſƷ beata Maria nõ eſt mater
patris nec ſpiritus ſancti ergo
nõ debet dici mater dei. ¶ In
oppoſitum primi eſt euangeliũ
hodiernum cũ dicitur de bea-
ta Maria ꝙ peperit filium ꝓ-
mogenituƷ. ¶ De ſecũdo dicit
Damaſ. li. 3. Etheocestros .i.
dei gẽitricẽ vere ⁊ pñcipaliter
predicamus virginẽ. ¶ Rñdeo
dicendũ ſub duabus ꝯcluſiõi-
bus. ¶ Prima eſt ꝙ ſm tẽpo
ralẽ natiuitatẽ conuenienter ⁊
veraciter beata Maria Vgo
dicitur mater xpi. Iſta cõclu-
ſio patet etiã Mat. i. vbi vocat
mater ieſu. Rõne ſic ꝓbať: bea
ta Maria cõtulit ĩ gñatiõe xpi
qcqd alia mř ꝯferre dƷ ad gña
tioneƷ filii ſui. Si ergo alie mu
lieres dicũť matres. ergo beata
Maria vere põt dici mater
xpi. Secũdo ſic: corpus xpi nõ
eſt de celo allatum ſicut dice-
bat Valerianus hereticus: ſed
de virgine matre ſumptuƷ ⁊ ex
puriſſimis eius ſanguinib⁹ for
matum: ⁊ hoc ſolum requiriť
ad rationem matris: ergo bea
ta Maria vere eſt mater chri
ſti. ¶ Secũda cõclu° ꝙ beata
Maria vere dicitur mater dei:
iſta concluſio eſt ex capitulis a
Cyrilli approbatis in epheſina
ſinodo: vbi legitur Siquis nõ
cõfitetur deum eſſe ſecũdũ ve
ritatẽ emanuel: ⁊ dei genitricẽ
ſanctam virginẽ anathema ſit.
Ratione ſic probatur: propter
vnionem naturarum in vna ꝑ
ſona vere dicimus deum paſ-
ſum quãuis hoc fuerit ſm hu
manam naturam: ſic ergo etiã
quãuis xps ſit natus ex virgi-
ne. ſm humanam naturam ve
re põt dici deus ex virgine na
tus: ergo etiam mater dei dici
põt. vbi notãdum ſm ꝙ ſanct⁹
Thomas. dicit in. 3. ꝙ humani
tas ⁊ maternitas virgis a deo
ſibi connexa ſunt: vt qui circa
vnũ errauit circa aliud oporte
at eũ errare. Vñ quia Neſto
rius circa humanitatem erra-
bat: aſſerens aliaƷ eſſe perſonã
humanitatis: ⁊ diuinitatis in
xpo: oporteret ꝙ diceret virgi-
nem non matrem dei ſed ho-
minis: quia ſecundũ eum deus ⁊
homo non vnus eſt xps: quidam
vero moderni errãtes: dicunt
nõ poſſe dici virginẽ matrem
dei ne mř patris ⁊ ſpũs ſancti
ĩtelligať: ꝯcedũt tñ eẽ matrẽ fi
lii ſed iſti trepidãt timore: vbi
nõ eſt timor quia oẽ nomẽ ſignifi
cãs ĩ cõcreto nãm aliquã: põt
ſupponere ꝓ qualibet yppoſtaſi

illius nãe. Vñ, vnio incarnatiõis sit facta in ypostasi:manifestũ est:q͡ꝫ hoc nomen deus licet cõe sit tribus ꝑsonis:põt tñ reddere locutionẽ verã ꝓ vna persona.ſm q͡ꝫ dr̃ deus generat:ſicut dr̃ homo currit:etiã solo petro currẽte: Vñ simpliciter est cõcedendũ virginẽ esse matrẽ dei:ſicut cõfitemur Jesum xp̃z esse verũ deũ: ¶Ad rõnes i oppositũ:ad p̃mã rñdetur q͡ꝫ beata virgo vera ẽ mater xp̃i: nec hoc negat. Damaſ.ſ3 dicit q͡ꝫ nõ dicimus xpothecon.i.xp̃i genitricẽ:q͡ꝛ hoc nomẽ inẽtum erat a Nestorio ad abolẽdu3 theotecon:cũ hereticis aũt nec noĩa debem⁹ habere cõia:vt dicit Hiero.ſup O ſe.c.2. ¶Ad ſc̃dã rñdet q͡ꝫ rõ nõ ꝓcedit:q͡ꝛ nõ solũ mãm prestitit beata Vgo ad cõceptionẽ christi: ſ3 materiã cõueniẽtẽ ad ꝓducendu3 ad simile i specie: ⁊ locũ cõuenientẽ:⁊ nutrimentũ conueniens cõceptiõi feme:⁊ hec sufficit ad rõnẽ matris. ¶Ad tertiã rñdetur q͡ꝫ ratio nõ procedit:q͡ꝛ cõceptio christi vt dicit sanctus. Tho.in tertia pte ex parte operatiõis spiritus sancti fuerit miraculosa:ex parte tamẽ matris fuit naturalis. Vnde beata virgo est vera ⁊ naturalis mater christi. ¶Ad quartã respõdet negando assumptum:dicimus eni iuxta philosophũ:q͡ꝫ resolutio seminis nõ pertinet ad natiuitatẽ conceptus sed sanguis quẽ femina administrat ad cõceptionẽ Vnde corpus christi formatũ dicit ex purissimis sãguinibus beate virginis:⁊ ideo resolutio seminis nõ regritur ad rationẽ matris. ¶Ad rões pro alia parte:q͡ꝫ nõ posset dici mater dei:ad primã responde tur q͡ꝫ rõ nõ ꝓcedit : quia vna ꝑsona est que subsistit in humanitate:⁊ diuinitate.⁊ ideo nature cõmunicãt sibi sua ydeomata.i.ꝓprietates.vt dicit Damaſ. vñ sic dicunt iudei crucifixisse dñm glorie.q̃uis ſ3 diuinitatẽ nõ genuerit eũ. ¶Ad secũdã rñdetur negãdo cõsequẽtiam.⁊ ratio est.quia q̃uis deus ⁊ deitas non differant re. tamẽ differunt ſ3 modũ significandi.q͡a deitas significat diuinam naturã abstracto. Vnde nõ videt supponere pro persona. Deus autez quia significat diuinã naturaz per moduz cõcreti.i.habentis deitatem.post reddere locutionem veram ꝓ persona.⁊ ideo.quia beata virgo est mater filij dei potest dici mater dei .non autem deitatis. ¶Ad tertiam respondet negando consequentiam, q͡ꝫ q̃s

uis nomen. deus ſit nomen cō-
mune tribus pſonis. tū quādo
qz ſupponit ꝑ ſola pſona pr̄is:
ſicut dicit deus generat. qn̄qz
pro ſola pſona filii. vel ſpūs ſci.
& iō cum dr̄ btā virgo eſt ma-
ter dei hoc nomen deus ſuppo
nit ꝑ ſola pſona filii incarnata.

Ad tertiam.q. qua que
ritur vtꝝ cōuenienti lo
co & tpe natus eſt xp̄s.
ſic proceditur. & vr̄ ꝙ nō. Et pri
mo arguit ꝙ non debuit naſci
in bethleē. ¶ Primo ſic dicit
eni yſa.ii. De ſyon exibit lex. &
verbū dn̄i de Jeruſalē. ſed xp̄s
eſt vere verbū dei. ergo de Je
ruſalē debuit ꝓdire in mundū.
¶ Secūdo ſic. Mat.ii. dr̄ ſcri
ptum de xp̄o. ꝙ nazarenus vo
cabit. ſed maxime aliqs deno-
minatur a loco ſue natiuitatis.
ergo videtur ꝙ in nazareth de
buerit naſci vbi fuit cōceptus &
nutritus. Quō vero nō ꝯueniēti
tpe etiā fuerit natus. arguitur
ſic. primo ad hoc enim xp̄s ve-
nerat vt ſuos in liberalitatem
reuocaret. ſed natus eſt tēpore
ſeruitus. quo. ſ. totus orbis pre
cepto auguſti deſcribit. i. tribu-
tarius fact⁹. vt habet. Lu. ii. er-
go. videt ꝙ nō cōgruo tempore
xp̄s fuit natus. ¶ Secundo ſic.
Promiſſiones de xp̄o naſcitu
ro nō fuerūt gentibus facte. ſꝫ
illud. Ro. 9. [illegible] ſunt promiſ-
ſa ſꝫ xp̄s natus fuit tēpore quo
rex alienigena dn̄abat. ſicut pa
tet. Mat. 2. Cū natus eſſet dn̄s
in diebus herodis. ergo videtur
ꝙ nō fuit tēpore cōgruo natus
¶ In oppoſitū eſt qa que a deo
ſunt ordinata ſūt. & ꝯuenienter
diſpoſita naꝫ vt dicit. Sapi. vi.
Sapientia attingit a fine vſqz
ad finem fortiter. & diſpōit om
nia ſuauit. ergo cōuenientiſſimo
loco. & conuenientiſſimo tēpore
chriſtus natus eſt. Reſpondeo
dicēdū pmo ꝙ conueniēti loco
natus eſt. ſ. in bethleem: & hoc
propter treſ ratiōes primo qui
dem ꝙ chriſtus factus eſt ex ſe-
mine dauid: ſecundum carnem
vt dicitur. Ro. i. Cui etiam fac
ta fuerat repromiſſio ſpālis de
chriſto: & ideo i bethleē de qua
natus eſt. Dauid naſci voluit.
vt ex ip̄o loco natiuitatis repro
miſſio ei facta. impleta oſtende
retur. & hoc deſignat euāgeliſta
dicens. eo ꝙ eſſet de domo et
familia. Dauid. Secundo qꝛ vt
Grego. dicit i omelia. Bethe
leem domus panis interpreta
tur: ipſe chriſtus eſt. qui ait. ego
ſuꝫ panis viuus. qui de celo de
ſcēdi. loc⁹ ergo in quo de⁹ naſci
tur. domus panis ante vocatuſ
eſt: quia futurum profecto erat
vt ille ibi per materiam carnis

appareret. qui el[ec]torum men tes in eterna so[ci]etate refice ret. Tertio quia sic erat pro phetizatū Miche. 5. Et tu be thelē eufrata paruus es ī mili bus iuda: ex te. eni exiet dux :q reget populuʒ iſrael: ⁊ egreſſus eius ab initio a diebus eterni tatis. Nō elegit aūt dn̄s i ſua natiuitate ciuitatē maritimam. Romā: q: ſicut dicif in quodā ſermōe epbiſim cōſilij pp po tētiam ciuiū imutationē orbis terrarū puterēt eſſe factā: ſed vt diuinitas agnoſcerect: orbē trāſ mutaſſe terrarū paupculā ele git matrē: pauperimā patriā. elegit aūt deus infirma mun di: vt cōfundat fortiora ſicut di cif. Cor. i. Et ideo vt ſuam po teſtatē magis oſtenderet i ipſa roma: que caput orbis erat: ſta tuit caput eccleſie ſue: in ſignū perfecti vigoris: vt exinde fides deriuaretur ad vniuerſum mū dū ſm Iſa. 26. Ciuitatem ſub limē humiliabit ⁊ conculcabit eaʒ pes pauperis. i. chriſti greſ ſus egenorū. i apoſtolorum Pe tri ⁊ Pauli. Ceterum non eſt pretereundū q in via natus ē. Et hoc quadruplici ratione: vt dicit Albertus magnus ſuper Lucam. Primo vt ſe peregri nū in hoc mundo oſtenderet. Hieremie. 2. Sicut peregri nus futurus es ⁊c. ¶ Secundo vt ſe viam demonſtraret. Io. 14. Ego ſum via veritas ⁊ vi ta Glo. via qua itur. veritas qua pes dirigitur. vita ad quā peruenitur. Via per preceptuʒ conſilium in exemplum: veri tas per doctrine verbum: vita per premiuʒ. Eccl. 24. In me omnis gratia vite ⁊ veritatis. in me omnis ſpes vite ⁊ virtu tis. Virtus confortat ad vitā per meritum: veritas illuſtrat ad vitam per doctrinam ⁊ ſpi ritus ſanctus per inſpirationeʒ ¶ Tertio vt mundum contem nere doceret Apoc. 18. Exite de illo popule meus ⁊ ne parti cipes ſitis delictoruʒ. ¶ Quar to vt ſemp patriā exēr lo ſuo i quirere doceret ad Hebre. xi. Cōfitentes qm̄ peregrini ⁊ hoſpites ſunt ſuper terrā. Pre terea pariter: conuenienti tem pore natus eſt: ⁊ hoc colligitur ex vnitate que illo tempore cō tigerunt. Primo quidem qa illo tempore deſcribitur orbis ⁊ hoc conuenit chriſto. Vnde Grego. Quid eſt q naſcitur o dn̄o mundus deſcribif: niſi hoc quod aperte monſtratur: q ille apparebat in carne: qui electos ſuos aſcriberet in eternitate. ¶ Secundo in tēpore illo cen ſus ſoluebatur ceſari: Hoc

etiam cõuenit chriſto. Chriſtus
enim venerat nos in ſtatum li-
bertatis reducere ꝺ ſtatu ſerui-
tutis. Et iõ ſic mortalitatem
noſtram ſuſcepit vt nos ad vi-
taꝫ reduceret. Ita ꝛ Beda di-
cit. Eo tempore dignatus eſt
naſci: quo nos propter omniuꝫ
liberationeꝫ ipſe ſeruitio ſubde-
retur. Tertio in illo tempore fu-
it maxima pax. Unde. Hiero.
dicit ſuper yſa. Veteres reuo-
uamꝰ hyſtorias ꝛ inueniemus
vſqꝫ. Ad. 27. Annuꝫ ceſaris au
guſti in toto orbe terrarum fu-
iſſe diſcordiaꝫ ortam. Orto au-
tem domino omnia bella ceſſa-
uerunt. Conueniebat enīꝫ vt in il
lo tẽpore naſceretur qui eſt pax
noſtra faciens vtraqꝫ vnuꝫ. Ad
Ephe. 4. Sic enim erat a pro-
phetis pronunciatũ. Pſal. 71.
Orietur in diebus eius iuſticia
ꝛ habundantia pacis. Iteꝫ yſa.
2. Nõ leuabit gens contra gen
teꝫ gladiũ. Quarto in illo tem-
pore vnus pꝛinceps dominabaſ
in mundo quo tempore cõgru
ebat: vt naſceretur qui venerat
ſuos congregare in vnuꝫ: vt eſ-
ſet vnuꝫ ouile ꝛ vnus paſtor: vt
dicitur Io. x. Quinto in illo tẽ
pore regnabat alienigena: quo
tẽpore naſci voluit: vt implere-
tur prophetia. Iacob dicentis.
Geñ penultimo. Nõ auferet
ſceptrũ de iuda ꝛ dux de femo-
re eius donec veniat qui mittẽ
dus eſt. ſ. meſſias. ꝛ tm̃ dictum
ſit de iſta queſtiõe. ¶ Ad rõne
in oppoſitum. Ad primam rñ-
detur negando ꝯñam. Et ad
auctoritateꝫ rñdetur: ꝙ non ꝓ-
bat de natiuitate: ſꝫ loquitur de
doctrina legis ꝛ predicationis:
que inde habuit ortum. Nam
ſicut dictum eſt in bethleeꝫ na
tus eſt: ita in hieruſalẽ elegit: vt
in eam ſedem regni conſtitue-
ret: ꝛ templum dei edificaret: ꝛ
ſic hieruſalem eſſet ciuitas ſi-
mul regalis ſacerdotalis. Sa-
cerdotiuꝫ autem chriſti ꝛ eius
regnum precipue conſumma-
tuꝫ eſt in eius paſſione. Et ideo
ꝯuenienter chriſtus elegit. Be-
thleeꝫ natiuitati: ꝛ hieruſalem
paſſioni. Similiter. ẽt per hoc
hominum gloriam confutauit
qui gloriantur de hoc ꝙ ex ciui
tatibus nobilibus originem du
cunt: in quibꝰ ꝛ precipue volunt
honorari. Chriſti autem econ-
uerſo in ciuitate ignobili naſci
voluit, ꝛ in ciuitate nobili pati
opprobriuꝫ. ¶ Ad ſecundaꝫ reſ-
pondetur negando conſequen-
tiam. Et ratio eſt: quia chriſtus
florere voluit ſecundum virtuo
ſam conuerſationeꝫ non ſecun
dum carnis originem. Et ideo
in ciuitate. Naꝫ areth educari

voluit τ nutriri:in Bethleē au tez voluit quaſi pregre naſci. ¶Ad alias autez rationes: de tēpore ex his que diximus clara patet reſponſio.

¶Circa euangelium ſecundū: quod i aurora legitur in ſecūda miſſa.ſ. In illo tpe paſtores loquebātur τc. Luc.ij. vbi de paſtoribus fit mentio: quibus per angelū ſcā fuit annunciatio natiuitatis xpi: poſſunt queri ea q̄ ſequuntur.

¶Primo vtrū cōuenienter paſtoribus primo manifeſtata ſit natiuitas xpi.

¶Secundo vtrū conferentia illa qua dicitur Maria erat cōferens que audierat fuerit conferentia alicuius dubitatiōis.

a D primā.q. qua queritur: vtrū conuenienter paſtoribus primo manifeſtata ſit natiuitas xpi: ſic ꝓceditur. Et videt̄ q̄ nō. ¶Primo ſic. Debuit primo manifeſtari natiuitas xpi illi: qui propinquiores xpo fuerunt: ſed in ſti proxinquiſſimi erant xpo p fidem: τ marie eius aduentum deſiderabant. Vñ dicitur de Simeone. Luce.ii. Quod erat homo iuſtus τ timoratus expectans redēptionē Iſrael ergo prius debuiſſet manifeſtari xpi natiuitatis Symeoni: q̄ʒ paſtoribus τ magis. ¶Secūdo ſic. Omnia ſacramēta veteris legis erant xpi figura: ſed ſacramenta veteris legis diſpēſabātur p miniſteriū ſacerdotū: ergo xpi natiuitas magis debuit manifeſtari ſacerdotibus i tēplo: quam paſtoribus in agro. ¶Tertio. Reges ſunt pre aliis honorandi iuxta illud.i. Petri.ii Regem honorificate. Ergo regibus magis prius chriſti natiuitas erat manifeſtāda. ¶In oppoſitum eſt euangeliū prius. Et etiam q: omnia a deo ordinata ſunt ſapienter τ cōuenientiſſime diſpoſita ſūt. reſpōdeo dicendū ſub quattuor concluſionibus. ¶Prima ē. Neceſſe fuit vt chriſti natiuitas aliquibus māifeſtaretur. Iſta cōcluſio probatur ex eo q: chriſti natiuitas nulli fuiſſet proficua ſi omnibus fuiſſet occulta: ſed oportebat chriſti natiuitatē eſſe proficuam alioquin fruſtra natus fuiſſet. Ergo videtur q: aliquibus manifeſtari debuit xpi natiuitas. ¶Secūda eſt q: cōuenientiſſime electi ſunt: quibꝰ chriſti natiuitas erat manifeſtanda. ¶Iſta cōcluſio prio pz ex illo Ioā.xiii. Ego ſcio quos legi: quia aūt ſūt ſʒ dei ſapiē-

tiã; cõuenienter fiũt. Ergo cõ⸗ uenienter ſunt electi quibus eſt manifeſtata xpi natiuitas.

¶ Scđa ſic. Salus q̃ erat futura p xp̃m: ad oẽs diuerſitatem hoim̃ ptinebat: q2 ſic dr̃. Colo. 3. In xp̃o nõ eſt maſculus ⁊ femina: gẽtilis ⁊ iude9 ſuus ⁊ liber ⁊ ſic de alijs huiuſmodi. ⁊ hoc in ipſa xpi natiuitate pfigurãs. oĩbus cõditiõbus eſt manifeſtat9 q2 vt dicit Auguſt. in ſermõe de epiphania. Paſtores erãt iſrael iſte magi gentiles iſti ppe: illi longe: vtrıq3 tanq̃3 ad angularẽ lapidez cucurrerunt. Fuit etiaz inter eos alia diuerſitas. Nã magi fuerũt ſapiẽtes ⁊ potẽtes: paſtores ãt ſimplices ⁊ viles. Manifeſtat9 eſt ẽt iuſto Symoni ⁊ Anne ⁊ peccatoribus .ſ. magis. Mãifeſtat9 ẽ etiam viris: ⁊ mulieribus .ſ. Anne vt p hoc oñderet nullã cõditionez hoim̃ excludi a xpi ſalute.

¶ Tertia ꝯcluſio inter omnes iſtos cõuenienter pmo manifeſtata eſt xpi natiuitas paſtoribus. Iſta cõcluſio oñditur triplici ratione. Primo erãt ſimplices abſq3 cautelis malicie: occupati in officijs ſanctoꝝ patriercharũ: q dicũtur fuiſſe paſtores. Gen. 47. Talibus enim ſolẽt diuine illuminatiões: ⁊ cõſolatiões: ⁊ nõ hoibus in ſapientia huius mũdi: q̃ ſtulticia eſt apud deũ occupatis. ſm q dicit ſaluator. Mat. xi. Cõfitebor tibi dñe pr̃ celi ⁊ terre: q2 abſcõdiſti hec a prudentibus ⁊ ſapientibus. ⁊ reuelaſti ea paruulis. Secunda rõ q2 illa manifeſtatio xpi natiuitatis fuit quedam prelibatio plene manifeſtationis que erat futura. Et ſicut in ſecũda manifeſtatõe primo annunciata eſt gratia xpi p xp̃m. ⁊ eius apoſtolos iudeis ⁊ poſtea gentilibus. ita ad xp̃m primo puenerunt paſtores. qui erant pmitie iudeoꝝ. tanq̃3 ppe exiſtentes. ⁊ poſtea venerũt magi a remotis: qui fuerunt pmitie gentium. vt dicit Augu. Tertia rõ ẽ q2 per hos paſtores ſignificãtur doctores eccleſie. quib9 xpi miſteria reuelãtur: qui latebãt iudeos. Quarta cõcluſio. Conuenienter paſtoribus. manifeſtata eſt xpi natiuitas p angelos. Pz iſta cõcluſio ſic. Deutro. xxxii. Dei pfecta ſunt opa. ſz talis manifeſtatio fuit opus diuinum. Ergo p cõuenientia ſigna fuit effecta. Secũdo ſic. Sicut manifeſtatio ſilogiſtica fit p ea que ſũt magis nota ei cui ẽ aliquid manifeſtandum ita manifeſtatio que fit p ſigna. deberet fieri p ea. que ſunt familiaria illis quibus manifeſtatur. Et q2

iudei ↄſueti ſunt aïa reſpōſa p āgelos accipere. per quos etiam leges acceperunt. ſecundum illud Actu. 5. Accepiſtis legem in diſpoſitiōe angelorum. Gētiles vero ⁊ maxime haſtrologi conſueti ſunt ſtellarum curſus aſpicere. ideo paſtoribus tanq̄ iudeis. apud quos frequēter facte ſunt apparitiões angeloruz reuelata ē chriſti natiuitas per angelos. Magis autem aſſuetis in conſideratiōnē celeſtium corporū manifeſtata eſt per ſignū ſtelle. Eſt ⁊ alia rō Greg. in omelia. Iudeis tanq̄ ratōe vtentibus rōnale animal. i. angelus p̄dicare debuit. gentilis vero qui vti rōne neſciebant: ad cognoſcendum deum: non per vocez: ſed per ſigna perducuntur. ¶ Ad rationes in oppoſitū Ad primam reſpondetur iuxta ſanctum. Tho. q̄ ratio nō procedit. Et rō eſt qa ſicut apoſtolus dicit ad. Ro 9. Iſrael ſectando legē iuſticie in legez iuſticie nō peruenit. ſz gētilis qui nō querebant iuſticiā. iudeos ↄueniēter in iuſticia fidei p̄uenerunt. Et i hmōi figurā. Symeoñ q expectabat ↄſolatiōnē iſrael: vltimo xp̄m natū cognouit: ⁊ preceſſerūt eū magi: ⁊ paſtores: qui xp̄i natiuitatē nō ita ſolicite expectabāt. ¶ Ad ſecūdā rñdet negādo ↄñaz. Et ratio eſt: qa ſicut dicit Criſo. Angelus manifeſtās xp̄i natiuitatē: nō iuit Hieroſolymā: nō rerequiſiuit ſcribas: ⁊ phariſeos: erāt enī corrupti ⁊ pre inuidia cruciarētur: ſed paſtores erant ſinceri: anteq̄ cōuerſationē patriarcharū ⁊ Moyſi colentes. Per hos enī paſtores etiaz ſignificant doctores eccleſie: qb⁹ xp̄i miniſteria reuelant. Et ex iſto pz rñſio. ¶ Ad terciā. Prelati enī ⁊ doctores eccleſie p paſtores deſignati: regib⁹ pferūt.

a D ſecūdā. q. qua queritur: vtrū ↄferētia illa qua beata Maria dicitur cōferens in corde ſuo fuerit cōferētia alicuius dubitationis: aut queſtionis in mente: ſuper illis: que audiebat. Reſpōdetur q̄ non. ſed erat delectabilis ⁊ admirabilis cōtemplatio ⁊ prudentiſſima attentio. quomodo prophetie implebantur in puero nato. Conferebat eniz vt ait Beda q̄ acta videbātur conformia his que agēda legerat. Videbat nāqz ſe de ſtirpe dauid ortam in Nazareth de ſpiritu ſancto concepiſſe. Legerat prophetiam yſa. c. xi. Exiet virga de radice yeſſe. ⁊ Nazarenus de radice eius aſcendet. ⁊ requieſcet ſuper eaz ſpiritus

domini. Legerat etiam. s. Michee. v. Et tu Bethleē eufrata nequaquam parua es in milibus Juda. Ex te enim egredietur qui sit dominator in israel ꝛ egressus eius ab initio a diebus eternitatis. Videbat se in Bethleem peperisse filiū. ꝛ vocasse nomen eius iesum Legerat in prophetiis ysa. 7. Ecce virgo concipiet. ꝛ pariet filium ꝛ vocabitur nomē eius Emanuel. Legerat. s. Esa. Bos cognouit possessorem suum. ꝛ asinus presepe domini sui. Videbat dominum in presepe quo bos ꝛ asinus solet nutriendus aduenire. Meminerat sibi dictū ab angelo Lu. i. Spiritus sanctus superueniet in te. ꝛ virtus altissimi obumbrabit tibi. ideoqꝫ quod nascetur ex te sanctum. vocabitur filius dei. Legerat modum natiuitatis eius non nisi reuelante angelo potuisse cognosci dicē. ysa. 53. Generationē eius quis enarrabit. Legerat. s. michee. iiii. Et tu turris nebulosa filie syō ad te venient. ꝛ veniet potestas prima regnum filie hierusalē. Audiebat angelicas virtutes. que sunt filie superne ciuitatis apparuisse pastoribus in loco. qui a conuentu pecorum antiquitus turris gregis vocabat. Joseph vno miliari ad orientē Bethleem vbi etiā nunc tria pastorum illorum monumenta in ecclesia mōstrantur. Nouerat tunc in carne venisse dominum cui vna eterna est cū patre maiestas. qui regnū daret ecclesie filio. s. celesti. Hierusalē. Conferebat ergo Maria hec. que fienda legerat cū his que iā facta cognouit. non tamē hoc ore promēs. sed clausum seruans in corde. Hec autem collatio non solū fuit beatissime virgini valde delectabilis sed etiam toti ecclesie summe vtilis. qꝛ ſm qꝫ dicit. Hiero. in sermone de assumptione beate virginis. Nā post ascensionem filii. remansit ad tēpus in terris cum apostolis. vt eos plenius instrueret de verbo incarnato. de quo erat plenius edocta per spiritum sanctum. ꝛ familiarius viderat. ꝛ tractauerat de quib⁹ apostolos plenius instruebat de verbo incarnato propter quod melius exprimere poterat ſm quod dicit Hiero. Quod meli⁹ nouimus. melius proferrimus. Et tātū pro nunc de ista conclusione.

¶ Euangelium in tertia missa est. In pricipio erat Vbū Jo. i. Circa quod potest disputari sequēs. q. Vtrū vera sit ista pro-

poſitio: Verbū caro ſcm̄ ē ⁊c. Circa quam.q.ſic ꝓce- ditur ⁊ videtur ꝙ nō. ¶ Prio ſic. De quocūqʒ predicatur. id quod.ipſuʒ dicitur eſſe factū.ſed verbū nō eſt caro. Ergo non eſt factum caro. Coñs patʒ.ſi dicas ꝙ ibi pars ponitur ꝓ toto.i.ꝓ hoie vt ſit ſenſus. Verbum homo factū eſt.tunc quero quare euāgeliſta ſolaʒ nominauit carnē. ¶ Secūdo dato ꝙ ibi caro ponatur ꝓ homine.vt caro factū eſt.i.homo. arguitur ꝙ hoc ſit falſum qa homo ſignificat ſubſtantiam. Fieri hominem eſt fieri ſimpliciter.ſed hoc eſt falſuʒ.deus factus eſt ſimpliciter Ergo hoc eſt falſuʒ deꝰ factus eſt homo. ¶ Tertio ſic. Fieri hominem eſt mutari.ſed deus nullo modo pōt dici mutatus Dicitur enim Malachie.iii. Ego dominus ⁊ non mutor. Ergo videtur ꝙ hec propoſitio ſit falſa deus factus eſt homo. ¶ Quarto hoc nomīe homo.nō poſſunt ītelligi niſi duo ſcilicet natura humana. ⁊ ſuppoſitum nature. ſed iſta propoſitio non poteſt verificari ratione humane nature.qꝛ deus nūꝗ̄ eſt vel fuit humana natura. Similiter nec ex parte ſuppoſiti. qꝛ hoc nomen homo.quod de xp̄o predicatur. non importat niſi ſuppoſitum eternum filij.ſed ſemper fuit veruʒ dicere ꝙ deꝰ ē pſona filii. Ergo nullo mō pōt illa ꝓpoſitio verificari qꝛ falſū ē ꝙ deꝰ ſit factꝰ pſōa filii. Ergo ⁊c. ¶ In oppoſitū eſt euangeliū pn̄s. vbi dr̄ Verbū caro factū ē. Rn̄deo dicēdū ꝓ ꝯcluſiōe ꝙ ꝓpoſitio illa ē vera verbū caro.i.hō factꝰ. ſicut dr̄ in ſymbolo fidei.⁊ hō factꝰ ē.q̄ ꝯcluſio ꝓbaſ ſic. Qd ē qd ē ⁊ nō fuit priꝰ. dr̄ eē factū.ſʒ hec ē vera.deꝰ ē hō.⁊ nō fuit ſp vera qꝛ nō ꝯuēit deo eē hoiem ab eterno.ſʒ ex tpe p aſſūptiōeʒ hūane nāe.ergo hec ē vera deꝰ factus eſt hō. Pro quo notādū ꝙ cuʒ dr̄ verbū.ſiue deꝰ factꝰ ē hō hoc pticipiū factꝰ tripl'r ſe pōt hr̄e ī locutiōe iſta. vno mō ꝙ feraſ ad totā ꝓpoſitionē vt ſit ſenſus factū ē ꝙ deꝰ ſit hō. ⁊ ſic vera eſt illa ꝓpoſitio. ¶ Secūdo ꝙ dictū participiū factus pōt determinare abſolute ſubiectum vel predicatū.⁊ quodcūqʒ eorū determinat. Propoſitio ē falſa qꝛ nec deus ē factus nec homo ille demōſtrato chriſto eſt factus niſi addatur aliquid. qꝛ ſupponit ſuppoſituʒ eternum. ¶ Tertio dictum participium pōt determinare ſubiectū ī cōparatiōe ad predicatū. ⁊ ſic lo

cutio' vera est. Nec obstat q̄ v
det ponere fieri circa deum. q̄
hoc fieri: q̄d participium īpor-
tat nō est nisi fieri rōnis: vt di-
cemus infra in rn̄sione ad ar-
gumenta. ¶ Ad rōnes i opposi
tū. Ad p̄mā rn̄detur: q̄ ibi ca-
ro ponitur ꝓ hoie: sicut pars
ꝓ toto: sic ysa. xl. Uidebit ois
caro salutare dei. Quemad-
modū aliqn̄ aīa ponitur ꝓ to-
to hoie Gen̄. xlvi. Oēs aie q̄
egresse sunt ī egyptū ꝛc. Et ad
questionē qua mouetur: quare
euāgelista solā carnē nomina-
uit. Ad hoc rn̄detur q̄ multipli
ci rōne. Primo q̄ per carnē
visibilis apparuit. Un̄ subdit.
Uidim⁹ gloriā eius ꝛc. Scdo
vt ōnderet per locum a mino-
ri: nihil in hois natura esse: q̄d
verbū dei nō assumpserit. Ter
tio ad ōndendā veritatē incar
natiōis cōtra Manicheos: q
dicebant verbū nō assumpsisse
verā carnē: sed fantasticā tm̄: ꝛ
ideo ad hoc excludendum fecit
mentionem specialiter de car-
ne. Quarto ad demonstrandū
magnitudinē benignitatis. Cō
stat eni q̄ anima rōnalis ma-
gis cōformis est deo: q̄ȝ caro.
Equidem magni pietatis sa-
cramentū fuisset si verbū assū-
psisset animā humanā: vtpote
sibi magis ꝯformē: sed assume
re etiā carnē elongatā a singu-
laritate diuine nature: fuit mul
to amplioris immo inestimabi
lis indicium: s3 q̄ dicit aposto
lus. i. Thi. 3. Et manifeste ma-
gnū est pietatis sacramētum
q̄d manifestū est i carne. ¶ Ad
secūdā rōnē rn̄detur negando
ꝯn̄am. Et rō est: q̄ lʒ fieri ho-
minē sit fieri simpliciter in oī-
bus his: in qbus humana na-
tura incipit esse i supposito no
uo creato. deus dr̄ factus hō:
eo q̄ humana natura incipit es
se in supposito diuine nature:
ab eterno p̄existēte. ꝛ ideo deū
fieri hoiem nō est deū fieri sim
pliciter. ¶ Ad tertiā rn̄det ne-
gādo vniuersaliter assumptuȝ.
Dicimus eni q̄ qn̄ aliqd predi
cat de nouo: de altero: cū mu-
tatiōe ei⁹ de quo dr̄ tūc fieri: ē
mutare. sicut cōuenit in his q
absolute dicunt. Ea vero qui
relatiue dicūtur possunt de no
uo p̄dicari d̄ aliquo absq̄ eius
mutatione. sicut hō d̄ nouo fit
dexter. absq̄ eius mutatione
per motum illius: qui fit ei sini
ster. Un̄ ī talibus nō oȝ oē q̄d
dr̄ fieri. eē mutatū. q̄ hoc pōt
accidere p mutationē alterius
Et per hūc modū dicim⁹ dn̄s
refugiū factus est nobis. Esse
aūt hoiem. p̄dicat de nouo de
deo absq̄ ei⁹ mutatiōe. p mu-

tationē hūane n̄ae. que aſſumit ad diuinā pſonā. Et ideo cum dr̄ deus factus eſt hō nō itelligit aliq̄ mutatio realis ex pte dei. ſʒ ſolū ex pte hūane nāe. ¶ Ad q̄riā rn̄detur q̄ ratio nō procedit: dicimus eni q̄ ppoſitio illa verificat rōne viriuſqʒ ſit. ſ. ſuppoſiti ꝛ nāe. Quāuis. n. illud ſuppoſitū ſemper fuerit nō tn̄ ſemper fuit ſuppoſitū humane nature. ſm̄ q̄ ſignificat hoc nomē hō.

¶ Circa dn̄icam īfra octauas natiuitatis dn̄i eſt euangelium In illo tempore erat Joſeph ꝛ Maria mr̄ Jeſu mirantes ꝛc. Lu. 2. pn̄t diſputari ſeq̄ntes. q. ¶ Prima vtrū ſit verū q̄ xp̄s ſit poſitus in ruinā multorum. ¶ Secūdo vtꝝ beata Maria gladio cōpaſſionis mortis xp̄i fuerit ſic pforata vt vere martir xp̄i appellari poſſit.

Ad primā. q. q̄ queritur a vtrū ſit veꝝ q̄ xp̄s ſit poſitus ī ruinā multoꝝ ſic pceditur. Et videt q̄ non. ¶ Primo ſic. xp̄s nunq̄ʒ pbuit occaſionē ruine alicui ex aliquo dicto vel ſacto ſuo: ergo nō fuit poſitus in ruinā alicuius. Cn̄a ē bona ꝛ aſſumptū pʒ: q2 pbere occaſionē ruine aliquoꝝ eſt cōtra caritatē. Et ita peccatū xp̄s autem peccatū nō fecit nec inuētus eſt dolus ī ore eius. ¶ Scd̄o ſic xp̄s poſitus eſt a deo patre in lucē gētiū. ut ſit ſaluus vſqʒ ad extremū terre yſa. 49. Ergo nō eſt poſitus ī ruinam alicuius. ¶ Tertio ſic. xp̄s venit. vt hoīes vitā habeāt vt ipſe dicit Jo. 4. Ergo nō ē poſitus in ruinā mortis alicuius. Ergo nō videt veꝝ q̄ poſitus ſit in ruinā. ¶ Quarto qui occaſionē dāni dat damnū dediſſe videtur. ſed ſi xp̄s eſt poſitus in ruinā multoꝝ. ipſe videt eſſe cā peccati hoīuʒ. ¶ In oppoſitū eſt euangeliū hoc ꝛ yſa. 8. ꝛ. pe. Petri. 2. dicit de xp̄o q̄ erit in lapidem offenſionis: ꝛ in petram ſcandali. Reſpondeo dicendum. q̄ euangeliſta dicit verum: q̄ chriſtus poſitus eſt in ruinam multoꝝʒ. ſed diuerſimode ſecundum duas expoſitiones. Exponitur eniʒ dupliciter ille textus. Vno modo ſecundum glo. quandam. i. in ruinam multorum. ſ. vitiorum ꝛ in reſurrectionem virtutum. Plane hoc verum eſt. Ipſe enim eſt cui in perſona. Hier. dictum eſt. Hier. i. a deo patre. Ecce conſtitui te ſuper gentes ꝛ regna. ut euellas. ſ. vitia. ꝛ plantes virtutes. Vbi: inquit glo. Non enim poterāt edificari bona. niſi deſtructa exiſterent mala. nec plātari optima.

niſi eradicarent peſſima. Vñ Mat.15. Omnis plãtatõ quã non plantauit pater meus celeſtis eradicabitur. Alio modo exponitur reſpectu hominum malorum. Et tunc dicitur ꝙ ẽt dictum euangelii eſt verum ad iſtum intellectum. ſ. ꝙ poſitus eſt in ruinam multorum: non ꝙ dicto aut facto ſuo minꝰ recte prebuerit occaſionem ruine alicui: ſꝫ qꝛ ex doctrĩa ⁊ operibus ſãctis ſuis multi mali ex malitia ſua occaſionem receperunt ruine. Vñ ſanctus Tho. in quarto Di.28. Inquit qõqꝫ aliqui ex factis vel dictis chriſti: ſumpſerunt occaſionẽ ruine: dicitur eſſe poſitus in ruinã ⁊ in ſcandalum: non ꝙ ipſe dederit aliquam vel modicaꝫ occaſionẽ ruine. Unde non legiꝉ ꝙ aliquos ſcandalizauit: ſed ꝙ aliqui ex dictis vel factis eius ſcandalizati ſunt. ¶ Ad ratõẽs in oppoſitũ. Ad primam reſpõdetur negando conſequentiaꝫ. Et ad probationeꝫ dicimus ꝙ bene cõcedimus ꝙ chriſtus nõ eſt poſitus in ruinam. ꝙ ipſe dederit occaſionẽ ruine alicui. Unde neminem ſcandalizaſſe legitur vt dictum eſt: ſed bene modo expoſito. ¶ Ad ſecundã reſpõdetur ꝙ ratio procedit ꝙ non ſit poſitus in ruinã ſicut ꝑ ꝑeñs occaſion ruine. ¶ Ad tertiam reſpondetur eodẽ modo. ¶ Ad quartam reſpõdetur negando minorẽ: xp̃s enim nulli dedit occaſionem ruine: nec cã fuit peccati. Pro quo notandũ ꝙ duplex eſt occaſio. ſ. data: ⁊ accepta. Dicitur autem occaſio data quãdo fit aliquod opꝰ minus rectũ. ex quo per exẽplũ alii prouocantur ad peccãduꝫ. Si autem aliquis facit opus rectum ⁊ alii iñ prouocentur ad peccanduꝫ: non erit occaſio data. ſed accepta. Et talis fuit occaſio. Phariſeorum: qui ſcandalizabantur de doctrina chriſti. Et ſic intelligenda ſunt illa que inducuntur de Iſaia.4. ⁊ i. Petri.2. Vñ ſanctus Tho. dicit in quarto. ꝙ chriſtus nõ dicitur petra ſcandali: quod ꝑ ſe fuerit ſcandali cauſa quia ipſe non dedit alicui occaſionem ſcandali: ſed dicitur in petram ſcandali. ita ꝙ prepoſitio: in nõ ordinem cauſe. ſed conſecutionẽ. importat: qꝛ ex his que chriſtus fecit conſecutum eſt ſcandalum iudeorum. Hec ille.

D ſecundam. q. q̃ que a ritur vtrũ beata Maria ita gladio cõpaſſionis mortis chriſti fuerit perforſa: vt vere martyr poſſit appellari. ſic proceditur. Et videtur

ꝙ ſic. ℂ Prio ſ... Dicit Valerio. in ſermone de aſſumptione beate virginis. Marie Recte diceri dei genitrix virgo ⁊ martir fuit quāuis in pace vitam finiuerit. ℂ Secundo ſic. Dicit Grego. Jure enim pluſquam martir eſt: q̄ nimio amore vulnerata. tertis extitit ſaluatoris: ⁊ pre merore in animo cruciatum ſuſtinuit paſſionis. ℂ Tertio ſic. Dicit Bernardus Longe eam pluſq̄ȝ martirem cenſemus: in qua paſſionis ſenſum cōpaſſionis ſuperauit affectus. ℂ Quarto ideȝ Bernardus ſuper illud in plenitudine ſanctorum detentio mea. Merito in plenitudine ſanctoruȝ detentio eius erat: cui nec puritas angelorum: nec fides defuit patriarcharum: nec ſpiritus prophetarum. nec apoſtoloruȝ zelus. nec conſtancia martirū: nec ſobrietas confeſſorū: nec caſtitas virginum: nec coniugatorum fecūditas. Ergo videt ꝙ beata virgo habuit omnes proprietates grauitas aliorū ſanctorum. Ergo martir dicēda eſt. ℂ In oppoſitum autem arguitur ſic. Mors eſt de ratione martirii. Unde Maximus in quodam ſermone dicit de martire. ꝙ vicit pro xp̄o moriendo, qui vincetur ſine fide: vinēdo. Sȝ beata virgo non ſuſtinuit pro chriſto mortem. Ergo non eſt dicēda martir. Minor patet. Dicit enim Ambroſius tractans hoc euangelium: Nec hiſtoria: nec littera docent. beatam mariam gladio vitam finiuiſſe. Reſpondeo dicendū iuxta ſanctum Tho. in ſecunda ſecunde .q.22. ꝙ de martirio loqui poſſumus dupliciter. Uno modo ſm perfectam eius rōnem. Et ſic de ratione martirii eſt: mortem ſuſtinere actu pro nomine xp̄i. Iſtud pȝ ſic. Martir dicit quaſi teſtis fidei chriſtiane: per quam nobis viſibilia: propter inuiſibilia contemnenda proponuntur vt dicit ad Hebre. xi. Ad martirium ergo pertinet: vt homo teſtificet fidem: ſe opere oſtendens cuncta preſentia contemnere: vt ad futura inuiſibilia bona peruēiat. Quandiu autem hominum in hac vita remanet vita corporalis nōdum opere, ſe oſtēdit temporalia cūcta deſpicere. Conſueuerūt. n. homines ⁊ conſanguineos: ⁊ omnia bona poſſeſſa contemnere: ⁊ etiam dolores corporis pati: vt vitam conſeruent. Unde ⁊ ſathan contra Job induxit pellem pro pelle: ⁊ cuncta que habet dabit homo pro anima ſua ideſt pro vita corpora-

ſi. Et ideo ad perfectam ratio nem martirij requiritur ꝙ ali quis mortez ſuſtineat. Et hoc modo beata virgo non fuit vere martir. cū vitā gladio nō finierit. Secundo m ō poſſum⁹ loqui de martirio ſm quandā ſimilitudinē. Unde yſidorus in libro ethy. dicit Duo ſūt genera martirii Unū in aperta paſſione. Alterum in occulta animi virtute. Et hoc modo beata virgo propter immēſuz amorem eius ad Chriſtum. in paſſione xpi martir dicit̄ fuiſſe Unde Auguſtinus in ſermone quodā. de ea ita dicit. Maria quia mente paſſa eſt. pluſꝗ martir fuit. nimiruz. quia eius dilectio ampli⁹ fortis. ꝗ mors quoniam mortem xpi. ſuam fecit Hec ille. ¶ Ad rōnes in oppoſitum rn̄dent ꝙ vt dicit ſanctus Thomas tā in ſecunda ſecunde ꝗ in quarto. Omnes auctoritates ille ſanctoꝝ intelligēde ſunt de martirio ſecūdū qndā ſimilitudinē. ¶ Ad rōnē vltimam rn̄detur eodem modo: ꝙ procedit de martirio dicto ſm ſimilitudinem.

¶ In feſto Circunciſionis eſt euāgelium In illo tēpore poſtꝗ cōſumati ſūt ꝛc. Lu. 2. Circa qd̄ pn̄t he queſtiōes diſputari: ¶ Primo vtrum xp̄s debuit circuncidi.

Secūdo vtrū circuncifio nūc tempore gratie ceſſare debuit. ¶ Tertio vtrū cōuenieter nomen xp̄o fuit impoſitum ieſus

Quantum ad primam q. in qua querit̄ vtrū xp̄s debuit circuncidi: ſic proceditur. Et videtur ꝙ non. ¶ Primo ſic. Circūciſio fuit ordinata in remediū originalis peccati. Sȝ xp̄s non cōtraxit originale peccatū. Ergo xp̄s non debuit circūcidi. ¶ Secundo ſic. Chriſt⁹ nō fuit decimatus in lumbis Abrahe: quia figurabat medicinā originalis: Ergo nec debuit circūcidi eadē rōne ¶ Tertio ſic. Sabbati obſeruatio vicinor erat preceptis moralib⁹ inter que etiā cōputatur: ꝗ circūciſio. Sed xp̄s ſabbata litteraliter non obſeruabat. Unde dicebant iudei de ipſo Joā. 9. Non eſt hic homo a deo qui ſabbatum non cuſtodit. Ergo non debuit ſeruare circunciſionem. ¶ In oppoſitum eſt euāgelium preſens. Rn̄deo dicendum ſub iſta cōcluſione. ꝙ xp̄s debuit circūcidi: nō ꝓpter īdigentiam aliquam: ſed propter decentiam Cuius poteſt multiplex ratio aſſignari. Primo quidem vt oſtendat veritatem carnis humane: contra Ma-

nicheum: qui [dic]at eum habe
re corpus fantaſticum: et con
tra Apollinarem: qui dicit cor
pus chriſti diuinitati eſſe con
ſubſtantiale: et contra Valen
tinū: qui dixit: xp̄s corp⁹ d̄ celo
attuliſſe. Secūdo vt approba
ret circuncisionem: quam oliꝫ
deus inſtituerat. Tertio vt oſtē
deret ſe eſſe de genere Abrahe
qui circuncisionis mandatum
acceperat in ſignum fidei: quā
de ipſo habuerat Gen̄. 15. Et
cui facta eſt repromiſſio d̄ chri
ſto. Quarto vt iudeis excuſa
tionem tolleret ne eum reci
perent ſi eſſet incircunciſus.
Quinto vt obedientie virtutē
nobis ſuo exemplo commen
daret. Vnde octaua die cir
cunciſus eſt: ſicut erat in lege
preceptum. Sexto: vt qui in ſi
militudinem carnis peccati ve
nerat: remedium: quo caro pec
cati conſueuerat emundari nō
reſpueret. Septimo vt legis
onus in ſe ſuſtentans: alios a
legis onere liberaret: ſecunduꝫ
illud Gala. 4. Miſit deus fi
lium ſuum factum ſub lege: vt
eos qui ſub lege erant: redime
ret. ¶ Ad ratiōes in oppoſituꝫ
¶ Ad primam reſpondetur ne
gando conſequentiam quoni
am chriſtus ſicut propria vo
luntate mortem noſtram ſuſ
cepit: que eſt effectus peccati:
nullum in ſe habens peccatuꝫ.
vt nos a morte liberaret: ita et
circuncisionem: que erat reme
dium originalis peccati ſuſce
pit: abſq; hoc q̄ haberet origi
nale peccatum: vt nos a legis
iugo liberaret: ſicut dictum ē.
¶ Ad ſecundam reſpondetur
negando conſequentiam. Et
ratio eſt: quia decimatio erat
actus tantum figuralis: quan
tum ad illos: qui in lumbis
Abrahe decimabantur. Et id
eo chriſto non competebat. q
immunis fuit ab originali pec
cato. Sed circunciſio etiam
habet alias cauſas preter ſigni
ficationem in illis: qui circun
ciduntur. Et ideo non eſt ſimilis
ratio de vtroq;. ¶ Ad tertiam
reſpondetur negando cōſequē
tiam. Et ratio eſt: quia chriſt⁹
in puericia ſua in nullo ab aliis
pueris ſegregatus fuit: quan
tum ad exteriorem conuerſa
tioneꝫ. Et ideo omnia que ad
pueros pertinebat: in veteri
lege implere voluit. Sed quan
do iam ad perfectam etateꝫ p
uenit oſtendere ſe debuit dn̄m
eſſe legis: et legem vſq; ad ipſū
poſitam fuiſſe: Et ideo in qui
buſdam ſupra legem operatus
eſt ſicut de obſeruatiōe ſabba
ti et in tactu leproſi &c.

Ad ſecundam . q . qua queritur vtrum circunciſio nūc tempore gratie ceſſare debuit ſic ꝓceditur Et videtur ꝙ non. ¶ Primo ſic: Omnis chriſti actio noſtra eſt iſtructio Unde dicitur Jo. 13. Exemplū eni dedi vobis: vt quēadmodum ego feci vobis: ꝛ ita faciatis . Sꝫ xp̄s fuit circunciſus: vt i precedenti. q. Ergo exemplo ſuo debem⁹ circūcidi. Et ꝑ cōſequens circūciſio ceſſare nō debuit. ¶ Secundo ſic. Dicitur Gen̄ 17. ꝙ circūciſio dabat in fedus eternū. Sꝫ eternū eſt ꝙ nullo fine claudit. Ergo circunciſio ceſſare ō̄buit ¶ Tertio ſic Figuralia que ſignāt id: quod ſemꝑ faciendum eſt nō debēt ceſſare: ſicut ō thurificatione: que ſignat deuotionem: pꝫ. Sed circūciſio cordis cuius laus ex deo eſt: ad Romanos. 2. ſemper facienda eſt. ꝛ hanc ſignat exterior circunciſio. Ergo ceſſare non debuit. ¶ In oppoſitum eſt illud Gala. 5. Si circuncidimini xp̄s vobis nihil ꝓderit. Secundo ſic Ad Hebreos. 7. dicit apoſtol⁹ ꝙ tranſlato ſacerdotio: neceſſe ē vt legiſ trāſlatiō fiat: Sꝫ oportuit ſacerdotiū trāſferri. Ergo ꝛ lege. Et ſi hoc tūc ꝛ ſacramēta legalia. Sꝫ iter hec ꝑcipuū eſt circūciſio. Ergo ꝛc. Rn̄deo dicendū ſub iſta cōcluſione ꝙ circūciſio ceſſauit ꝛ debuit ceſſare. Que concluſio oſtenditur ſic. Cum venit quod perfectū eſt: euacuari debet quod ex parte eſt: ſi ad idem ordinenſ: quia gratia non facit ꝑ duo quod ꝑ vnum pōt facere ſicut nec natura. Circunciſio autem imꝑfecta erat reſpectu baptiſmi. Et hoc tripliciter. Primo quantū ad ſignificationē q̄ n̄ ſignificabat ita expreſſe emūdationē totius hoīs ab inmundicia culpe originalis: ſicut ablutio baptiſmalis. Secūdo quātuꝫ ad efficaciā: q̄ nō ita habūdās gratia ad operandum ꝛ reprimendū fomitē in circūciſione dabaſ: ſicut in baptiſmo. Tertio quātū ad vtilitateꝫ: q̄ non erat ei⁹ vtilitas ita cōmunis: ſicut baptiſmi: cū haberet determinatū populū determinatuꝫ ſexū: determinatū tēp⁹: qđ in baptiſmo nō accidit. Et ideo: adueniēte tꝑe plenitudinis debuit ceſſare baptiſmo. ſubſtituto: ¶ Ad rōnes in oppoſitum. ¶ Ad primā rn̄deſ negādo cōſequētiā Et rō eſt: q̄ licet xp̄s i oībus opibus ſuis nos erudiuit: nō tn̄ oia fecit ad imitationē: ſicut opa miracloſa ꝛ alia plura: Qđ aūt xp̄s circūcidi voluit

rōnes ſupra in queſtiōe prece dēti fuerūt aſſignate. Vñ xp̄s nō voluit circūcidi vt alij imitarent eum: quo ad hoc: ſꝫ magis vt ex hoc erudirent de alijs que tacta ſunt in rōnibus ſupius aſſignatis. ¶ Ad ſecūdā rñdetur negādo ꝯñam. Et rō eſt quia cū dicitur: ꝙ circūciſio ſit data in fedus eternū nō oportet ita itelligi eternuꝫ: ꝙ careat fine. Vñ in eadem littera dñs dicit: ꝙ dabit eis terrā ī poſſeſſionē eternā. Et cōſtat tamen ꝙ terram ꝓmiſſionis iudei nō poſſideut. Unde eternū diſtinguit. Et dicitur tripliciter: aut quantū ad durationē. aut quātum ad finis indeterminationem: aut qnātū ad ſignificationem. Primo modo dicit dupliciter. Aut qꝛ caret ꝓncipio ⁊ fine: ⁊ ſic Eccle. 15. Dicitur. Qui viuit ī eternū creauit oia ſimul. aut quantū ad priuationē termini tantum: ſicut illud pſal. Stauit eam in eternuꝫ ⁊ in ſeculum ſeculi. Eternūꝫ ſecūdo modo quantum ad indeterminationē dicit: ſicut ſacerdotiū aaron dicit eternū: quia deꝰ nō determinauit: qñ ceſſaret. Eternū quantū ad ſignificationē. Et ſic circunciſio dicitur in fedus eternum: quia tempus durationis non eſt determinatum nobis. Vel dicēdum eſt: ꝙ eſt eternum quantū ad ſignificatū ſuum: ⁊ quantō ad id quod ei ſuccedit. ¶ Ad tertiā rñdetur negando ꝯñaꝫ. Et ratio eſt: quia principalis ſignificatio ad quam inſtituta ē: eſt ablutio originalis peccati: qꝛ circunciſio ſacramentalis refertur ad effectum Hoc autem non ſemper faciendū erat per circuncisionem. Et ideo non oportebat ꝙ circunciſio ſemper maneret: alia autem ſignificatio eſt ex conſequenti. Et ſecundum illam non opoꝫ accipi iudicium de duratione circunciſionis. Thurificatiōis autem ſignificatio nunq̄ꝫ fuit ad ſignificādū aliqd: vt effectū eiꝰ: Et ideo non eſt ſimilis rō.

Ad tertiam. q. qua querit vtrū cōueniēter xp̄o fuit nomē impoſitū Ieſus ſic procedit. Et videtur ꝙ non. ¶ Primo ſic: Veritas prophetica debet pronūciationi ꝓphetice rñdere. Sꝫ ꝓphete aliud nomē d̄ xp̄o pronūciarunt. Dicitur enim yſa. 7. Ecce virgo ꝯcipiet ⁊ pariet filiū ⁊ nomē eius vocabit Emanuel. Et yſa. 8. Voca nomen eius: accelera: ſpolia: detrahe: ⁊c. Et yſa. 2. Vocabitur nomen eius admirabilis conſiliarius: deꝰ

fortiſ.&c. Et zacha.6. Ecce vir. Oriens nomẽ eius. Ergo icõuenienter vocatũ eſt nomẽ ei9 ieſus. ¶ Secũdo yſa.62. dicit Vocabitur tibi nomen nouũ q̄ os domini nominauit. Sz hoc nomẽ Jeſus nõ ẽ nomen nouũ:ſz pluribꝰ fuit i veteri teſtamẽto ipoſitũ vt patet de ieſu filio Joſedech.& d̄ ieſu Naue:vt pz etiã ex ipſa geneologia xp̄i Lu.3. Ergo videt̄ q̄ incõuenienter ſit vocatus nomen eius ieſus. ¶ Tertio ſic. Hoc nomen ieſus ſalutem ſignificat. Sed ſalus per xp̄m non eſt facta ſolum in circunciſione. ſed etiã in principio vt pz p apoſtolũ Ro.4. Ergo icõueniẽter hꝰ nomen ẽ poſitũ i circũciſione. ¶ In oppoſitũ ẽ euãgeliũ pñs vbi dicitur poſtq̄ȝ conſumati ſunt dies octo: vt circũcideret̄ puer:vocatũ eſt nomen eius ieſus. Rũdeo dicendum ſub iſta concluſione q̄ cõuenientiſſime vocatum eſt nomẽ eius ieſus Iſta ↄcluſio ꝓbat̄:& eiꝰ cõueniẽtia oſtẽditur ſic Nomina enim ſi conuenienter imponãtur:debent proprietatibus reſpondere. Hoc pz in omnibuſ generum & ſpecierum:de quibuſ dicitur.4.Metha. Ratio enim quam ſignat nomen: eſt diffinitio:que deſignat ꝓpriaȝ ſue naturã. Nomina autẽ ſingularium hominũ ſemper imponunt̄ ab aliqua proprietate eius:cui nomen imponitur:vt a tempore:ſicut imponunt̄ nomina aliquoꝝ ſanctoꝝ his:qui in eorum feſtis naſcũtur: vel a cognatione:ſicut cum filio iponitur nomen patris:vel alicuiꝰ de cognatione:vel etiã ab euẽtu:ſicut Joſeph vocauit primogenitũ ſuũ Manaſſen.d. Obliuiſci me fecit deus omnium laborum meoꝝ Geñ.41. vel etiam ex aliqua qualite eius: cui nomen iponit̄:ſicut Geñ.25.q̄ qui primo egreſſus eſt d̄ vtero matris ruſus erat:& totus in morem pellis hiſpidis: vocatũ eſt nomen eius Eſau: quod interpretatur Rubeus. Nomina autem que imponũtur diuinitus: a q̄bus ſemper ſignificant aliquod gratuitum donum:eius diuinitus datuȝ. ſicut Geñ.18.dicitur Abrahe appellaris abraã:quia patrem multarum gentium conſtitui te & Mat.16.dictum eſt Petro. Tu es Petrus:& ſup hãc petram: edificabo eccleſiam meam. ¶ Quia igitur domini chriſto hoc munus gratie collatum erat:vt per ipſuȝ oẽs ſaluarent̄:ideo conueniẽter vocatũ eſt nomen eius ieſus.i.ſalua

tor: Unde hec ratio aſſignatur
ab angelo Mat. i. cū ait ad io-
ſeph. Vocabis nomē eiꝰ ieſuʒ.
Ipſe eniʒ ſaluū faciet populuʒ
ſuū a peccatis eorū. Conuenien-
ter ergo vocatū eſt nomē eius
ieſus: eſt quidē nomē multe ex
cellētie: ⁊ ſublimitatis. ita vt in
nomine Jeſu omne genu flecta
tur: celeſtiū: terreſtriū: ⁊ inferno
ruʒ. Eſt nomē multe virtuoſita
tis: ⁊ efficacie. Nā ē nomē qḋ
vt iquit Petrꝰ Rauēnas de
dit cecis viſuʒ: ſurdis auditum
greſſuʒ claudis: ſermonē mutiſ
vitā mortuiſ totāq; diaboli po
teſtatē de obſeſſis corpibꝰ virtꝰ
huiꝰ nois effugauit. Eſt pterea
nomē magne eminētie: ⁊ reuerē
tie: cū n̄ ſit aliḋ nomē datū hōi
nibꝰ ſb q̄ oporteat nos ſaluoſ fie
ri Act. 4. Scḋa ꝯcluº ꝯuenien
ter in die circūciſiōis vocatū ē
nomē eius Jeſus. Probat hec
cōcluſio: tū pº: q2 iſte erat mos
apud iudeos. Vn̄ ſicut legitur
Gen. 17. ſimł Abraā ſuſcepit
ipoſitionē nois a deo: ⁊ circūci
ſionis mādatū. Et iō apud iu-
deos ꝯſuetū erat vt ipſo die cir
cūciſiōis nois pueris iponerēt
ſicut ēt nūc pueriſ in baptiſmo
noia iponunt. Tū ſcḋo: q2 ho-
die pmo legit effudiſſe ſangui-
nē pro nobis: q fuit archa redē
ptionis nr̄e vt dicit Bernard-

Tertia ꝯcluſio. Cōuenienter hoc
nomē eſt ipoſitū xpo: nō ab ho
mine ſed ab angelo. Patet cō
cluſio: quia vt dicit glo. interli-
nealis ſuper illud Lu. 2. Voca
tuʒ eſt ab angelo. nō decuit tā
glorioſum nomen prius ab ho-
minibus apellari: ſed ab excel-
lentiori natura: ne homo vide-
retur machinator huius nomi
nis. Et Origines inquit voca-
bulum Jeſu glorioſum: oī ado
ratu: cultuq; digniſſimū: nomē
quod eſt ſuper omne nomē: nō
decuit pmo ab hominibus ap
pellari: nec ab eis inferri in mū
dum: ſed ab excellentiori maio-
riq; natura. Vn̄ ſingulariter
euangeliſta addidit: ⁊ vocatum
eſt nomen eius Jeſus: quod vo
catum fuerat ab angelo: anteq̄
conciperetur in vtero. ¶ Ad rō
nes in oppoſitū. ¶ Ad primaʒ
reſpondet. ꝙ rō nō procedit: q2
in oībus illis nomibus quodā-
mō ſignificatur hoc nomē Je-
ſus: quod eſt ſignificatiuū ſalu-
tis. Nā in hoc qḋ dicit. Ema-
nuel quod iterpretatur nobiſcū
deus: deſignat cā ſalutis: que ē
vnio diuine: ⁊ humane nāe: in p
ſona filii dei: per quā factuʒ eſt
vt deus eſſet nobiſcum. Per
hoc ꝙ dicit. voca nomen eius:
accelera: ſpolia detrahe: ⁊c. deſi
gnatur a quo nos ſaluamur: q2

a diabolo cuius ſpolia abſtulit ſm illud Colo. 2. Expolians pn cipatus: ⁊ poteſtates: traduxit confidenter. In hoc etiam ꝙ dicit̄ vocabitur nomen eius admirabilis ⁊c. deſignatur via: ⁊ terminus noſtre ſalutis. in quantuꝫ ſcilicet admirabili diuinitatis conſilio: ⁊ virtute ad hereditatem futuri ſeculi ꝑducimur: in quo erat pax perfecta filiorum dei: ſub ipſo principe deo. Quod vero dicitur ecce vir: oriens nomen eius: ad id refertur ad quod primum. i. ad incarnationis miſterium ſm quod exortum eſt in tenebris lumen rectis corde. ¶ Ad ſecundam reſpondetur negando conſequentiam. Et ratio eſt: quia licet aliquibus: qui fuerunt ante xp̄m: conuenire potuit hoc nomen Jeſus ſm aliquam aliam rationem: puta quia aliquam particularem ſalutem attulerunt: vt Jeſus Naue ſaluauit populum Iſrael. hoſtes eius debellando. vt legitur in libro Joſue: ſed ſm rationem ſpecialis ⁊ vl'is ſalutis. hoc nomen proprium eſt xp̄o. Et ſꝫ hoc dicitur eſſe nouum: inquantuꝫ eſt impoſitum ei ab hac ꝓprietate. quod eſt ſaluator. Eſt etenim ſaluator. ¶ Ad tertiam rndetur negando ꝯñaꝫ: ⁊ ratio eſt: quia licet ſalus facta per xp̄m communis ſit: ⁊ iudeis ⁊ gentilibus: nihilominus principaliter dicitur eſſe miſſus ad oues que perierunt domꝰ iſrael.

¶ In vigilia epiphanie ē euangelium illud In illo tempore defuncto Herode ⁊c. Mat. 2. Circa quod pōt diſputari. ſe. q.

Utrum xp̄s conuenienter vocatur nazarenꝰ. Et videtur ꝙ nō. ¶ Et primo arguitur ꝙ nō: ratione illius glo. interlinealis: que exponitur. i. ſanctus. ¶ Primo ſic: Chriſto non conuenit ſanctificari: quia in quolibet ordine: ꝑmum mouens ē immobiles. Sꝫ xp̄s eſt pncipium totius humane ſignificationis Ergo ipſe ſanctificatꝰ nō ē. ¶ Secundo ſic. Omne ꝙ fit: ſit ex contrario. Generationes enim ſm philoſophuꝫ: ex contrariis ſunt. Sed xp̄s ab omni peccato quod ſanctitati contrariatur immunis fuit. ergo xp̄s ſanctificatus nō eſt dicendus. ¶ Tertio arguit̄: ꝙ nō debeat dici Nazarenus: quia in Nazareth fuit conceptus: ⁊ pari rōne dicendus eſſet Bethlemita. quia in Bethleem fuit natus. Sed hoc non dicitur Ergo nec aliud eſt dicendum. ¶ Quarto ſic. Non videtur verum ꝙ per ꝓphetas dictum ſit. ꝙ Nazarenus ſit nominandus. ¶ Ergo non videtur dicendum. Aſſum

ptum patet qu... non inueni-
tur in ſcriptura tale dictum.
¶ In oppoſitū eſt euangeliū p̄
ſens. Rn̄deo dicēdū ſub iſta cō
cluſione. q̄ ꝯuenientiſſime xp̄s
appellat⁹ ⁊ nominatus eſt. Na
zarenus. Iſta cōcluſio oſ̄ditur
ex multiplici rōne. Primo ra-
tione ſanctitatis. interpretatur
enī3. Nazarenus ideſt ſanctus
ſiue ſc̄tificat⁹. Chriſtus āt fuit
ſanctus ſanctorum. Danielis.
9. Dicitur etiam ab angelo be-
ate. Marie. Lu. i: Quod enim
ex te naſcetur ſanctum: vocabiſ
filius dei. Et. Jo. x. dicit. Quē
pater ſc̄tificauit ⁊ miſit in mū
dum. Secundo cōuenienter di
citur. Nazarenus ratiōe inter
p̄tationis: quia interp̄tatur flo
rid⁹. yſa. 11. Egredietur Vga de
radice yeſſe ⁊. flos de radice ei⁹
aſcēdet. Virga vt dic̄ Hiero. ē
dei gēitrix flos filius eius. Et
bn̄ flos. q: ad modum floris na
tus. mira pulchritudine venuſta
tus. grato odore diffuſus. in fru
ctu dulciſſimus. Flos enī3 lumi
ne ſolis naſcit q̄d eſt lumen ce-
leſte non habens generatiō ali-
q̄d niſi diuinū ſic floruit qn̄ ſol
eternus virtutē caloris ⁊ lumi
nis i vtex̄ cōgeſſit virginis hic
los picturatus ē venuſtate vir
tutis. vn̄ bene Nazarenus di-
citur. qui iterpretatur floridus.
ſic flos gratus ē odore. Can
ti. 4. Emiſſiōes tue paradiſus
hoc ē eſſragatiōes odox̄ tuorū
in fama tue virtutis videntur
eſſe odoramēta flox̄ paradiſi.
hic floris ſpes ē dulciſſimi fru-
ctus in adeptiōe gaudii eterni.
Canti. 4. Fruct⁹ dulcis ē gutu
ri meo. Tertia ratio cōuenien-
ter xp̄s noīatur Nazaren⁹: q2
ꝯceptus ē i nazareth. ⁊ vt dicit
Albert⁹ magn⁹ q̄ ꝯceptus chri
ſti multū ꝯgruebat noi Naza
reth. q: ſicut diuine gn̄atiōi ita
⁊ hūane gn̄atiōi flores de florē
aſſimilātur. Flos enī3 pullulat
de vno germine i decore. ⁊ co-
lore. Similiter filius ſm diui-
nā gn̄atiōnē p̄cedit ab vno qui
eſt in celis ſine matre. ⁊ ſm ge
nerationē hūanā de vna i ter-
ra ſine patre. Bene ergo i Na
zareth ꝯceptus fuit flos noſter
qui ſicut flos de flore ſine viri-
li cōmixtiōe de vna ſaluo virgi
nitatis decore. ⁊ matris itegri
tate p̄ceſſit. Quarto nazaren⁹
dr: q: ibi nutritus fuit. ⁊ educa
tus. chriſtus eīi ſicut ī flore cō
cipitur ita ⁊ i florib⁹ ſanctitatis
nutritur. ⁊ educatur. ⁊ paſcitur
Lectulus noſter florid⁹ ē Can
ti. i. Quita rō q: i nazareth do
miciliū fuit parētib⁹ ſuis: ſicut
Joſeph qui pater eius putaba
tur: ⁊ beatiſſime. virginis Ma

rie q̄verissime mater fuit. Un Luce.2.dicitur. Postq̄ꝫ pfece runt omnia ſm legem domini reuerſi ſunt in ciuitatē ſuam. Nazareth: que dicebatur eoꝝ ciuitas: vt īgt glo. quantū ad habitationē. ¶ Ad rōnes i oppoſitum. ¶ Ad primam rn̄detur: q sanctificari eſt ſanctū fieri. Pōt autē aliquis ſcſ̄us fieri dupliciter: vt ex ſācto: vel nō ſctō. Et ſctō iterum dupliciter vel ex minus ſctō: magis ſanctum vt dr. Jo.16. Pater ſanctifica eos in veritate. Apoſtoli.n.tūc ſancti erant: vel ſm cōtinuationem ſanctitatis eadeꝫ q̄ntitate ſeruata. Et hoc modo xp̄s pōt dici ſanctificatuſ ſicut ibideꝫ dicit. Ego pro eis ſācti ficatio meipſū. Sꝫ iſte modus loquendi nō videtur cōſuetus Unde ſic de ſanctificatiōe nō videtur loqui hic. Ex non ſctō dicitur aliquis ſācius fieri dupliciter. Uno modo ex nō ſancto contrarie: aut priuatiue. ſicut per gratiam ſanctificari dicitur. Et hoc mō xp̄s non poteſt dici ſanctificatus eſſe. q: nō poteſt accipi cū conſiſtentia ſubiecti defectus ſanctitatiſ in eo fuiſſe. Simul eniꝫ fuit homo ꝛ ſnctus. Alio modo pōt dici fieri ſctū ꝺ non. ſancto negatiue. Et tūc bn̄ dicitur. ex non ſctō ictus factus ı. nō ē ſanctitatis creat. que hominis eſt. Et ita concedi poteſt in aliquo ſenſu. xp̄m eſſe ſanctificatum. Rn̄detur ergo. ad primam rōneꝫ in oppoſitum negādo ꝯn̄am. Et ratio eſt q primum mouentes in aliquo ordine mobiliuꝫ. nō oportet eſſe immobile ſimpliciter. ſꝫ immobile ſm genus motus. ſicut celum. qd̓ eſt primuꝫ alterans mouetur quidem. ſed non alteretur. Nō eniꝫ eſt primū mouēs ſimpliciter. Similiter etiam xp̄s ſecūdum q homo. non eſt primū ſanctificans ſimpliciter. ſed deus. trinitas. Eſt auteꝫ primuꝫ ſanctificans inquantum homo. nō per moduꝫ ſatis facientis pro peccato ꝛ ſic ſanctificatuſ nō eſt. aliquo trī mō ſanctificatus eſt. ¶ Ad ſecundam rn̄detur negando aſſumptū. Nō eniꝫ omne qd̓ fit ex contrario fit. ſed ſoluꝫ qd̓ fit per viam generatiōis. ꝛ alteratiōis. Oportet tn̄ omne qd̓ fit. ex incōtingenti fieri. vt dicit.i. Phi.i. eo q nō cōuenit ſimul ineſſe. Sic autem contingens. eſt nō ſoluꝫ contrariuꝫ. vel priuatio. que reqrunt ſubiectuꝫ. ſꝫ etiaꝫ negatio. que ꝯſiſtentia ſubiecti non requirit. Et ſic ex nō ſancto. xp̄s factus eſt vt dictū eſt. ¶ Ad tertiam rationeꝫ ne

gatur ꝯſequētie ... m3 dñari: Sed occaſiones
cta. ¶Ad quartā rñdet negādo ꝯñam q2 l3 ſic in forma nō reperiat ſcriptū et multis locis tn̄ itelligit: Nā Nazarenus interpretatur ſanctus: ꝗ ꝙ xp̄s dicatur ſanctus hoc habetur Daniel.ix. Itē interp̄tatur floridus ꝗ hoc habet yſa.xi. Egredietur virga ꝛc̄. Et concordat cum eo quod dicitur. Cāti.ii. Ego flos campi ꝛc̄. Unde ſignāter dicit euangeliſta per prophetas: ꝗ tā tum, de iſta concluſione.

¶In feſto Epiphanie eſt euangelium illud Cum natus eēt ieſus Math.ii. Circa qđ poſſunt ſequētes queſtiones diſputari.

¶Primo vtrū xp̄i natiuitas fuit conuenienter per ſtellā magis manifeſtata.

¶Secūdo vtrum ſtella magis apparens fuerit vna de celeſtibus ſtellis.

¶Tertio vtrum: magi conuenienter venerunt ad adorandū: ꝗ venerandum chriſtum.

D primū.q.qua querit̃ vtrū chriſti natiuitas fuit cōueniēter per ſtellā magis manifeſtata ſic proceditur. Et videtur quod non. ¶Primo ſic: Hoc enim videtur eſſe occaſio erroris: quātū ad illos: q eriſtimant ſydera natiuitatibus hominū dñari: Sed occaſiones peccādi ſunt hoībus auferende: ergo nō fuit ꝯueniēs ꝙ p ſtellā magis chriſti natiuitas manifeſtaretur. ¶Secūdo ſic. Signū oportet eē certū ad hoc ꝙ p ipſum aliqđ manifeſtaretur: Sed ſtella nō videt eē ſignū natiuitatis chriſti: Ergo ĩcōuenienter fuit natiuitas chriſti p ſtellā manifeſtata. ¶In oppoſitū eſt euāgeliū p̄ns. Rūdeo dicendū ſub iſta cōcluſione. q' conuenienter chriſti natiuitas eſt magis per ſtellā manifeſtata. Iſta concluſio p3 p̄mo q2 vt dicit Deutro. 32: dei pfecta ſunt opa. Sed talis manifeſtatio fuit opus diuinū: ergo p cōueniētia ſigna fuit effecta. Scđo oñdit. Sicut manifeſtatio ſilogiſtica q̄ fit p ea.q̄ ſunt magis nota: ei cui eſt aliqđ manifeſtādū: ita manifeſtatio q̄ fit p ſigna: d3 fieri p ea: q̄ ſūt familiaria illis: qbus manifeſtantur. Manifeſtū ē aūt ꝙ viris iuſtis eſt familiare: ꝗ conſuetū: interius ſpūs ſancti inſtinctu edoceri abſq3 ſignoꝝ ſenſibiliū demonſtratiōe.ſ.p ſpūm ꝓpheticū Alii vero corporalibus reb9 deducūtur p ſenſibilia ad intelligibilia. Iudei aūt conſueti erant diuina rñſa per angelos ſuſcipere per quos etiam legē acceperāt: ſ3 illud Deut.7.

Accepiſtis legē in diſpōe angelorum. Gentiles vero ⁊ maxime aſtrologi conſueti ſunt ſtellarū curſus aſpicere: ⁊ ideo iuſtis Symeōi ⁊ Anne manifeſtata ē xpi natiuitas ꝑ iteriorē iſtinctū ſpūs ſcti ſm illud Luc. ij. Rñſum accepit Symeon a ſpū ſcto: nō viſurum ſe mortē: niſi prius videret xpm dñi. Paſtoribus aūt ⁊ magis tanq̄ rebus corporalibus deditis: ē manifeſtata chriſti natiuitas ꝑ apparitiones viſibiles. Et qꝛ natiuitas non erat pure terrena ſꝫ quodammō celeſtis. ideo per ſigna celeſtia vtriuſq̄ natiuitas chriſti reuelatur. Ut eniꝫ Aug. dicit in ſermone de epiphania dñi: Celos angeli habitant: ⁊ ſydera ornāt. Utriuſq̄ ergo celi enarrāt gloriam dei. Rōnabiliter aūt Paſtoribus tanq̄ iudeis apud quos frequenter facte ſunt apparitiōes angelorū: reuelata eſt natiuitas xpi ꝑ angelos Magis aūt cōſuetis i cōſideratiōe celeſtiū corporū manifeſtata ē ꝑ ſignū ſtelle: qꝛ ſicut dicit Criſo. Per conſueta eos deus vocare voluit: eis ꝯdeſcēdēs. ¶ Ad rōnes in oppoſitum. ¶ Ad primā rūdetur negando aſſumptū dicim⁹ eniꝫ ꝙ ſtella que natiuitatē xpi manifeſtauit oēm occaſionē erroris ſubtraxit. Ut eni Aug. dicit ꝯtra Fau. Nulli aſtrologi conſtituerunt ita naſcētiū hoiū fata: ſub ſtellis: vt aliquā ſtellarū: hoie aliquo nato circuit⁹ ſui ordinē reliquiſſe: ⁊ ad eū q natus ē perrexiſſe aſſeuerent: ſicut accidit circa ſtellā que demonſtrauit natiuitatem xpi. Et ideo per hoc nō confirmatur error eorū: q fortē naſcētiū hominū aſtrorū ordini colligari arbitrātur. Non aūt credūt aſtrorū ordinē ad hoīs natiuitatē mutari. ¶ Ad ſecūdā rñdetur negādo minorē: Dicim⁹ enim ꝙ ſtella illa fuit ſignū certū natiuitatis xpi. tū primo qꝛ ſicut Criſo. refert in quibuſdā ſcriptis apocriſis: legit ꝙ quedā gens in extremo oriēte: iuxta occeanū quandā ſcripturā habebat ex noīe Seth. de hac ſtella ⁊ muneribꝰ hmōi offerendis. Que gens diligēter obſeruabat huiꝰ ſtelle ortū: poſitis exploratoribꝰ. xij. q certis tēporibus aſcēdebāt i montē: in quo poſtmodū viderūt eā hñtē i ſe quaſi paruuli formā: ⁊ ſup ſe ſimilitudinē crucis: ⁊ ſic fuit certū ſignū. Uel ſecūdo dicēdū ꝙ magi illi traditionē Balaā ſeq̄bāt: q dixit orief ſtella ex iacob. Unde videtes ſtellā extra ordinē mūdi: hāc eſſe intellexerūt: quā Balaā futurā idicē regis iudeo

tum ꝓphetizaue. accederur cer- tū ſignū erat. ¶ Tertio ſic: dicit Aug. i ſermone ð epiphania ꝙ ab āgelis aliq̄ monitōe reuelationis: audierūt magi: ꝙ ſtella natū xp̄m ſignificaret: Et ita certā ēt ſignū fuit. ¶ Quarto vl' ſicut dicit Leo papa i ſmōe de epiphania: preter illā speciem q̄ corporeū incitat obtutū: fulgentior veritatis radi⁹: eoꝝ corda ꝑdocuit. Qð ad illuminatiōes ꝑtinebat. Et ita certū ſignū fuit.

D ſecūdā. q. q̄ queritur vtꝝ ſtella magis apparens fuit vna de celeſtib⁹ ſtellis ſic ꝓcedit. Et vr ꝙ ſic. dicit Aug. in quodā ſmone epiphanie. Depēdet ad vbera: ꝛ viliū patit deus īuolumenta pānoꝝ: repēte nouum ſydus effulſit. Fuit ergo ſtella illa celeſtis q̄ apparuit. ¶ Scdo ſic. dicit Aug. i quodā ſmōe epiphanie; Paſtorib⁹ angelus: magis ſtella xp̄z demōſtrat: loquit lingua celoꝝ: q: lingua ceſſauerat ꝓphetaꝝ: Sꝫ angeli apparentes poſtorib⁹ fuerūt vere de celeſtib⁹ angelis: ergo ēt ſtella magis apparens fuit vna de celeſtibus ſtellis. ¶ Tertio ſic. Stelle q̄ nō ſūt in celo: ſꝫ in aere. dicuntur ſtelle cometa: que nō apparēt in natiuitatib⁹ regū: ſꝫ magis ſunt indicia mortis eoꝝ. Sꝫ illa ſtella deſignabat regis natiuitatē. Vñ magi dicūt: vbi eſt qui natus eſt rex iudeoꝝ. Vidimus ſtellam eius in oriente ꝛc. Ergo ſtella illa fuit vna de celeſtibus. ¶ In oppoſitū eſt euangeliū p̄ns. ¶ Scdo dicit Aug. cōtra Fauſtū Non ex illis erat ſtellis: que ab initio creature itinerū ſuoꝝ ordinē. ſub creationis lege cuſtodiunt ſed nouo virginis partu nouū ſydus apparuit.

Rūdeo dicēdū ſub iſta ꝯcluſione ꝙ ſtella illa apparens magis nō fuit vna de illis celeſtibus. Iſta cōcluſio ē Criſo. ſup mat. Que ꝯcluſio oñditur ex multiplici diſtinctiōe: q: ſtella illa diſtinguebat a celeſtibus vt dicit tā ſctūſ Tho. Quā Albert⁹ magn⁹ in quinqꝫ. ſ. natura: ſitu: motu: claritate. ꝛ ſignificatōe. Natura quidē q: erat corruptilis. ꝛ nō de natura celi. Et ideo peracto officio cōuerſa fuit in preiacētē materiā. Et hoc ꝯueniēſ fuit: q: lumine vero inuēto: alio lumine nō indigerem⁹. Diſtinguebāt etiā in ſitu. q: nō fuit in alto cū aliis ſtellis: i firmamēto ſꝫ i ſpatio hui⁹ aeris vicina loca tenebat. Patet quia iſti ꝑ eam determinate diſtinxerūt domū Tertio diſtinguebatur motu. quia cum alie ſtelle in circuitu

rotarentur hec ſola recta linea tēdebat ab oriēte.q̄ ē verſus aq lonē ad occidētē decliaſ ad meridiē verſus iudeā vbi erat xp̄s. p̄terea differrebat in motu: q2 nō hēbat ɔtinuū motū ſ3 cum oportebat ſtare:ſtabat. Quarto in claritate differrebat:q2 ceteris ſplēdidior erat. Vñ Leo papa in ſermōe epiphanie. Tribus magis ī regiōe oriētis ſtella noue claritatis apparuit: q̄ illuſtrior ceteris. pulchriorq3 ſideribus.in ſe tuētiū oculos animoſq3 ɔuerteret. vt ɔfeſti3 aduerteretur nō eē occiſu3:q2 te3 īſolitū videbaſ. Quito ſignificatione.vt dic albertus differrebat.qm̄ alie ſtelle.que faciles a mathematicis dr̄.ū ſole ſignificāt.ſed collectis oībus:q̄ ſunt in pyodi ptibus.ꝛ ſtellis:hec āt ſola dedit glorie xp̄i ſignificatōne3.eo q2 ille venerat in cuꝰ diſpoſitione.ꝛ ꝓuidētia oīa ſunt ſtelle.ſigna.ꝛ diſpōnes. ¶ Ad rōnes in oppo. Ad primā rn̄detur negādo ɔñ3: ꝛ ratio ē.q2 in ſacra ſcriptura celū q̄nq3 dr̄ aer ſm illud Pſal. Volucres celi ꝛ piſces maris. ꝛ ita ſumiſ in dicto Augu. Ad ſcdā3 rn̄deſ negādo ɔñam.Et rō eſt. q2 ipi celeſtes āgeli.ex ſuo officio habēt. vt ad nos deſcēdāt. in miſteriū miſſi. Sed ſtelle celeſtes ſuum ſitu non mutāt. vnde nō eſt ſimilis rō. ¶ Ad tertiā rn̄detur negādo aſſumptū. q2 ſic nec iſta ſtella fuit ſita ī celo:ita nec fuit cometa eſt ſicut facula ardēs.ꝛ nō diu ſtat. Itē vt dictu3 eſt illa ſtella nec ſtabat ſita in orbe.nec in ſupma aeris parte.vbi generanſ comete.ſ3 erat in propīqua aeris parte. Preterea nec ſequebatur motum ſtellarum cometarum. vn̄ manifeſte differrebat ab eis.

D tertiā.q.qua queritur vtrū magi cōueniēter venerūt ad xp̄3 adorandum:ꝛ venerandū ſic proceditur. Et videtur q2 non. Primo ſic. vnicuiq3 regi reuerentia debeſ a ſuis ſubditis. Magi enim non erant de regno iudeorum.ergo cū ex viſione ſtelle cognouerūt natū eſſe regem iudeorum.videtur q2 inconuenienter venerunt ad eum adorandum. ¶ Secundo ſic. Stultum eſt viuente rege aliquo extraneum rege3 annūciare. S3 in regno iudee regnabat Herodes.ergo ſtulte fecerunt magi alterius regis natiuitatem annūciare. ¶ Tertio ſic. Certius eſt celeſte īdicium.q̄3 humanū. Sed magi ducatu celeſtis indicii ab oriente venerunt in iudeam. ergo ſtulte egerunt preter

ducatum ſtelle ... cognoſcebāt eū verum deū requirendo. dicētes vbi eſt qui natus ē rex iudeorū. ¶ Quarto munerum oblatio: et adorationis reuerētia nō debetur: niſi regibus iam regnātibus. Sed magi non inuenerunt xpm regia dignitate fulgentē: ergo inconuenienter ei munera et reuerentie exhibuerūt. ¶ In oppoſitum eſt euāgeliū pūs. Rūdeo dicēdū: ſub iſta ꝯcluſiōe. qꝫ magi cōuenienter: et ſapiēter venerunt ad xpm adorādū: et venerādum. Iſta concluſio habet pmo ex illo yſa. 60. Ambulabūt gentes in lumīe tuo et reges in ſplēdore ortus tui. Sed qui diuino lumine ducunt. nō errāt: ergo magi abſqꝫ errore: xpo reuerētiam exhibuerunt. Secūdo ſic ſicut dictū eſt. Magi primicie ſunt gentiū in xpo credētiū: in quibus apparuit. ſic in quodam pſagio: fides et deuotio gentium veniētiū a remotis ad xpm. Et iō ſicut fides et deuotio gentiū eſt abſqꝫ errore: per īſpirationem ſpūs ſancti: ita et credēdum eſt. Magos a ſpū ſctō inſpiratos: ſapienter xpo reuerētiā exhibuiſſe. ¶ Ad rōnes in oppoſitum. ¶ Ad pmā rūdet negando ꝯñam. Et rō ē. qꝛ lꝫ magi ñ eēt de regno iudeorū: erant tñ ſubditi eius. quē adorare venerūt cognoſcebāt eū verum deū cotā eē: cui oē genu flectēdum erat. Uñ beatus Augu. in quodā ſermone epiphanie ita dic. Nūqꝫ hunc magi tam deuote requirerēt: tanto pietatis affectu deſiderarēt: niſi eū cognoſcerent regē: qui rex etiā eſt ſeculorū. Itē idem in alio ſermōe. Deniqꝫ cū tam multi iam nati atqꝫ defuncti eēnt reges iudeorum: nunqꝫ quēqꝫ illorū adorandum magi queſierūt: rō: qꝛ nec quēqꝫ eorū celo loquentē didicerunt. ¶ Ad ſcdam rūdet qꝫ nō fuit ſtulticia: qꝫ magi fecerūt: tū qꝛ herodes nō erat rex naturalis iudee: ſꝫ alienigena. Sꝫ xpus. Unde non annūciabāt regē extraēdū. Uñ in hoc nō ſtulticiā ſed oñderūt firmitatē nobis: et cōſtantiā fidei ſue in xpo. adimplētes illō. Nolite timere eos qui occidūt corpus: in quo itrepida annūciatione pfigurabat cōſtantia gentiū. xpm vſqꝫ ad mortē ꝯfitētiū. Uñ Criſo. dic ſup Mat. Dū cōſiderabāt regē futurū: nō timebāt regē pñtē adhuc nō viderūt xpm et iā parati erāt ꝓ eo mori. ¶ Ad tertiā rūdet negādo ꝯñam. Et rō eſt: qꝛ hoc diuina diſpōne factū eſt. Uñ Augu. in ſermōe quodā epiphanie. Stella: q magos pduxit ad locū: vbi erat cū ma

tre virgine ⁊ eius infans poſſet eos pducere ad ipſius ciuitatē Bethleem: in qua natus ē xp̄s ſed tñ ſubtraxit ſe donec de ciuitate. in qua xp̄s naſcereť: ipſi etiã iudei interrogarenť: ⁊ ipſi etiam ſm diuine ſcripture teſtimoniũ nominarent. vt ſic geminato teſtimonio confirmarētur. Itē Leo papa dicit. Vt ardentiori fide expeterēt quam ⁊ ſtelle claritas ⁊ prophetie manifeſtabat auctoritas. ¶ Ad. q̄r. tam rñdetur: q ratio militaret ſi magi regē terrenũ querētes veniſſent qđ nō fecerũt: q̄ vt dicit Criſo. ſup Mat. ſi ſic fuiſſent ↄfuſi: q̄ tanti itineris laborē ſine cauſa ſuſcepiſſent. Vñ nec adoraſſent: nec munera obtuliſſēt. Nũc āt q̄ regē celeſtē q̄rebāt etſi nihil regaľ excellētie in eo viderũt tñ ſoli⁹ ſtelle teſtimōio ↄtēti adorauerũt. Viderũt. n. hoīez: ⁊ cognoſcũt deũ ⁊ offerũt munera: dignitati xp̄i cōgruētia: aur̄ q̄dē q̄ſi regi magno. th⁹ qđ i dei ſacrificatio ponit̄ imolāt: vt deo mirrha qua mortuorũ corpa cōdiunť: pbeť tāq̄ pro ſalute oīũ morituro.

¶ In dñica infra octauas epiphanie: ē euangeliũ: In illo tpe Cũ factus eſſet ieſus ãnoꝝ duodecim Luce. 2. Circa qđ poſſũt diſputari ſequentes queſtiōes.

¶ Primo vtꝝ xp̄s ſz aliquã ſapiētiã ſiue ſcīētiam profecerit.
¶ Scđo vtꝝ xp̄s i gr̄ia ꝓfecerit
¶ Tertio vtruz xp̄s aliquid ab hominibus didicerit.

a

D pmã. q. q̄ querit̄ vtꝝ xp̄s ſm aliquã ſapientiã ſiue ſciētiã ꝓfecerit ſic ꝓcediť Et vr̄ q nō. ¶ Primo ſic. Sicut eni ſm ſciētiam beatitudis vel ſm ſciētiã iſuſã xp̄s cog̃uit oĩa: ita ſz ſciaz acq̄ſitã. Sed ſz illas ſciētias ñ ꝓfecit. Ergo nec ſm acq̄ſitã ⁊ per cōſequēs ſz nullã. ¶ Scđo ſic. Proficere eſt iꝑfecti: q̄ ꝑfectũ additionē nō recipit: Sz in xp̄o ñ ē pōere ſciaz iꝑfectaz. g̃ ſm nullã ſciētiam dicendus ē profeciſſe. ¶ Tertio Damaſcenus dicit: q qui dicunt chriſtũ ſapientia ⁊ gratia proficere vt additamentum ſenſus ſuſcipiētem: non venerantur vnionez. Sed non venerari vnionem eſt impium ergo impiuz eſt dicere: q in ſcientia ſiue ſapientia profecerit. ¶ In oppoſitum eſt euangelium preſens. vbi dicitur Luc. 2. q Ieſus proficiebat Sapientia ⁊ etate. ¶ Reſpondeo dicendum ſub tribus concluſionibus. ¶ Prima eſt q i xp̄o dicũtur fuiſſe q̄tuor ſcientie. Prima ē diuina ⁊ icreata. De iſta patet; quia cum in

Chriſto ponātu[illegible] ſanctum Tho. in tertia par
fecte: ſm vnā quāq; in eo ē po
nenda ſapiētia: ſiue ſciētia. ſ. di
uina increata. & hūana creata.
Vñ in. 6. ſynodo ꝯdēnata ē po
ſitio negātiū: i xp̄o duas eē ſciē
tias ſiue duas ſapīas. Scōa ſci
entia que in xp̄o ponitur: ē ſciē
tia beatorū. Fuit enim ſimul
viator & comprehēſor. Tertia
ſcientia fuit in eo indita ſiue in
fuſa: inquantū ꝑ verbū dei ani
me xp̄i ſibi pſonaliter vnite im
preſſe ſunt ſpēs intelligibiles ad
omnia: ad q̄ ē iterius poſſibilis
in potētia: ſicut ēt. impſſe ſunt
per verbū dei ſpēs intelligibi-
les mēti angelice in principio
creationis: vt dicit Augu. Vñ
Colo. 2. dicit In xp̄o ſunt oēs
theſauri ſapiētie & ſciētie abſcō
diti. Quarta ſciētia dicit expi
mētalis: ſiue acquiſita: de q̄ dr
ad Hebre. 5. Quū eēt filius
dei didicit ex his q̄ paſſus ē obe
diētiam: glo. i. expertus eſt. Fuit
ergo in eo aliqua expimētalis
ſciētia: q̄ ē ſciētia acqſita. Se-
cūda ꝯclu°. xp̄s ſm tres prias
ſcias n̄ pfecit: Iſta ꝯclu° pz: p°
de dīna ſcia q2 iſta augeri non
pōt. Idē de ſcia btifica. q̄ ē au-
geri non pōt. Idem de ſcientia
īfuſa: quia a principio ꝯceptio
nis plenarie ſuit in eos ois ſci
entia infuſa. Tertia ꝯcluſio in

te Sciētia acquiſita fuit in chri
ſto augmētata: non modo ſm
experientiam: ſed ſm eſſentiam
ſuam. Quidam enim ponunt
ſicut ēt ſanctus Tho. in quar-
to ſcripto ponit: ꝙ ſolum ſ3 ex
periētiam. i. p conuerſionē ſpe
cierum intelligibiliū inditarū
ad fantaſmata: & ſm hoc dicū ē
ꝙ ſciētia chriſti profecit ſm ex-
periētiam: conuertendo. ſ. ſpeci
es intelligibiles inditas ad ea
que de nouo per ſenſum acce-
pit. Sed quia inconueniēs vi-
detur ꝙ aliqua naturalis actio
intellectualis xp̄o deeēt: cū ex
trahere ſpēs intelligibiles a fā-
taſmatibus ſit quedam actio
naturalis hominis ſm intelle-
ctum agentem conueniens vi-
detur: hāc ēt actionē in xp̄o po
nere. Et ex hoc ſeqtur ꝙ in aīa
xp̄i: aliqs ſcientie habitus fuit.
qui p hmōi abſtractionē ſpēx
potuerit augmentari. ex hoc. ſ.
ꝙ intellectus agēs poſt pmas
ſpēs intelligibiles abſtractas a
fantaſmatibus. poterat ēt alias
abſtrahere. ¶ Ad rōnes in op-
poſitum. ¶ Ad primā rn̄det ne
gando ꝯñam. Et ratio ē: quia
nō ē ſimile de pmiſ ſciētiis: & de
acqſitis. quia tā ſciētia infuſa
aīe xp̄i. q̄3 ſcia beatifica fuit effe
ctus agentis infinite virtutis

q poteſt totū ſimul opari. Pa in neutra ſcientia xp̄s ꝓfecit: ſʒ a prīcipio habuit eam perfectā Sʒ ſcientia acqſita eſt tm̄ ab itellectu agente: qui nō totum ſimul opatur ſʒ ſucceſſiue. Et ideo ſm̄ hāc ſcientiam xp̄s nō a prīcipio ſanctificauit oia. ſed paulatim: ⁊ poſt aliquod tp̄s. ſ. i pfecta etate: ⁊ ſit aſſumptum nō eſt vex: ꝙ pʒ ex hoc: ꝙ euangeliſta ibi ſimul dicit eū ꝓfeciſſe ſciētia ⁊ etate. ¶ Ad ſcdam rn̄det negādo ꝯñam: Et rō eſt qa lʒ ſciētia acqſita: in xp̄o fuerit ſemp pfecta ſm̄ tp̄s: nō tn̄ pfecta fuit ſm̄ naturā. Et ideo potuit habere augmētū. ¶ Ad tertiā dicēdū: ꝙ verbū Damaſ. intelligendū eſt: quātū ad illos qui dicunt ſimpliciter factam fuiſſe additionem ſciētie xp̄i ſʒ quācunqʒ ſcientiā: ⁊ pcipue iſtam: que cātur in aia xp̄i: ⁊ ex vniōe ad verbū. Nō aūt intelligitur de augmēto ſciētie: q̄ ex nāli agēte intellectu cauſatur.

Ad ſecundam. q. qua q̄ritur vtrū xp̄s i gratia profecerit ſic ꝓceditur Et videtur ꝙ ſic. ¶ Primo ex preſenti euangelio: in quo dicitur: ꝙ chriſtus proficiebat ſapientia etate ⁊ gratia. ¶ Secūdo ſic: Omni enim finito poteſt fieri additio. Sed gratia xp̄i finita fuit cum eſſet creata Ergo potuit augeri: ⁊ xp̄s in ea proficere. ¶ Tertio ſic. Quātumcunqʒ additur intellectuali nature de perfectione: tanto magis augetur eius capacitas vt colligi videt ex tertio de aia. Sʒ capacitas amplioris grē facit poſſibilitatem ad augmētū ⁊ ita videtur ꝙ xp̄s proficere potuit in gratia. ¶ In oppo. eſt illud Jo. i. Vidimus eum quaſi vnigenitum a patre: plenum gratie ⁊ veritatis. Sʒ nihil poteſt eſſe aut intelligi magis plenū gratie: qʒ ꝙ aliquis ſit vnigenitus a patre: ergo nō pōt eē nec etiā itelligi maior grā: q̄ xp̄s fuit plenus. Rn̄deo dicendū: ꝙ xp̄s nō ꝓfecit in grā. ita ꝙ eius gratia in ſe augmētū ſuſciperet. Iſta ꝯcluſio ſic declarat ⁊ probat iuxta ſanctū Tho. Aliquā formā nō poſſe augeri cōtingit dupliciter. Vno mō ex pte ſubiecti. alio mō ex parte illius forme. Ex parte qdē ſubiecti: qn̄ ſubiectū attingit ad vltimū: in participatiōe illius forme ſm̄ ſuū modū: ſicut ſi dicat: ꝙ aer nō pōt creſcere in caliditate: qn̄ ptingit ad vltimū gradū caloris: q pōt ſaluari i nā aeris lʒ poſſet eē maior calor in rex nā: ſicut eſt calor ignis. Ex pte aūt forme excludit poſſibilitas

augmēti: qñ aliquod ſubiectū attingit ad vltimā pfectionē: q̄ pōt talis forma haberi: ſicut ſi dicamus: ꝙ calor ignis non poteſt augeri quia non poteſt eſſe pfectior grad⁹ caloris: q̄ȝ ille ad quē ptingit ignis. Sicut aūt aliaꝝ formaꝝ eſt: ex diuina ſapiētia determinata propria mēſura: ita ⁊ gratie ſ̄ȝ illō Sapiētie. 9. O ia: in numero ⁊ pōdere ⁊ mēſura diſpoſuiſti. Mēſura aūt vniuſcuiuſqȝ forme pficitur per cōparationē ad ſuū finē ſicut nō ē maior grauitas q̄ȝ grauitas terre. q: non pōt eſſe iſerior locus loco terre Finis aūt grē eſt vnio creatuř rōnalis ad deū. q̄ȝ que eſt in perſona. Et iō gratia xp̄i pertigit vſqȝ ad ſummā mēſurā gratie Sic ergo manifeſtū eſt ꝙ grā xp̄i non potuerit augeri ex pte ipſius gratie. ſȝ nec etiā ipſius ſubiecti qa xp̄s ſ̄m ꝙ hō a primo inſtanti ſue cōceptiōis fuit verus. ⁊ plen⁹ ꝯprehenſor. Vñ in eo nō potuit eſſe gratia augmētatius ſicut nec in alijs beatis. quoꝝ gratia augeri nō pōt eo ꝙ ſunt in termino. Hoīum vero qui ſūt puri viatores. gratia pōt augeri. ⁊ ex pte forme. q: non attingit ſummum gratie gradum. ⁊ ex parte ſubiecti q: nondum peruenerūt ad terminum. ¶ Ad rōnes in oppoſitū. ¶ Ad primā d̄ preſenti euāgelio rñdet. iuxta ſanctū Tho. ꝙ i ſapiētia ⁊ gratia aliqs pōt pficere dupliciter. Vno mō ſ̄m ipſos habit⁹ augmētatos ⁊ ſic xp̄s in eis nō proficiebat. q: i eo nō fuit reale grē augmētū. q: totā plēitudinē gratie habuit ab initio ſue cōceptionis. Aliomō ſ̄ȝ effectus. ſiue ſ̄ȝ oñſionē i effectu. inquātū. ſ. aliqs ſapiētiora ⁊ virtuoſa opa facit ⁊ ſic xp̄s pficiebat ſapientia ⁊ gratia. ſicut etiā etate. quia ſ̄ȝ pceſſum etatis pfectiora opera faciebat. qñ volebat. vt ſe verū hoiem demōſtraret. ⁊ in ijs que ſunt ad deū. ſ. ad gloriā di ⁊ i his que ſunt ad hoīes. i. ad ſalutē hoīuȝ. ¶ Ad ſcdaȝ rñdetur ꝙ verū eſt. ꝙ cuilibet finito pōt fieri additio mathe. loquēdo q: rō quantitatis quā ſolus mathematic⁹ ꝯſiderat. nō phibet. qui poſſet finito aliqd addi. Si vero loqmur de quantitate naturali. ſic nō eſt veruȝ q: repugnat forme. cui d̄betur determinata quantitas ſic̄ ⁊ alia accidētia determinata. Vnde Philoſophus dicit. 2. de anima. ꝙ omnium natura conſtātiū eſt terminus. ⁊ rō magnitudinis ⁊ augmenti. Et inde eſt ꝙ quātitati totius celi nō pōt

fieri additio. Et multo magis ... Sed quilibet in ipsis formis cõſideraſ aliqs terminus. vltra quem nõ traſgrediuntur. Et propter hoc nõ oportuit: q̄ gr̃e xp̄i poſſit fieri additio. q̄uis ſit finita ꝑm ſuã eſſentiã: q2 nec gr̃a põt eẽ maior: q̄ cõprehenſoris: nec gloria minor: q̄ creature deo in ꝑſona vnite.

Ad tertiã. q. qua q̄ritur virũ xp̄s aliqd ab hoibus didicerit ſic ꝓcedi tur. Et videtur q̄ ſic. ¶ Prio ex euangelio preſenti vbi dicitur. q̄ inuenerunt eum in templo in medio doctorum: interrogantem illos: ꝛ rñdentẽ. Interrogare vero ꝛ rũdeꝛ eſt adiſcentis: ergo videtur q̄ chriſtꝰ aliqd ab hoibus didicit. ¶ Secũdo ſic: Acqrere ſcientiã ab hoie docente: videꝛ eſſe nobiliꝰ q̄ aquirere a ſenſibilibus: qa in aĩs hoĩs docentis ſunt ſpẽs ĩtelligibiles ĩ aſpectu. In rebꝰ aũt ſenſibilibus ſunt ſpẽs intelligibiles ſolũ ĩ potẽtia. Sz xp̄s accipiebat ſciẽtiã experimẽtalẽ ex rebus ſenſibilibus. vt habitũ eſt in ꝑmã. q. Ergo multo magis poterat accipere ſcientiã adiſcẽdo ab hoibus. ¶ Tertio ſic: xp̄s ꝑm ſcientiã experimẽtalẽ a pricipio nõ oĩa ſciuit ſed in ea profecit: ſicut dicitur audiẽs ſmonẽ ſignificatiuũ alicuius: põt adiſcere. qd̃ neſcit. ergo xp̄s potuit ab hoibꝰ aliq̄ adiſcere. q̄ ꝑm hãc ſciẽtiã neſciebat. ¶ Quarto ſic: xp̄s ꝑm hãc ſciẽtiã aliqd didicit ab angelis ergo pari rõne potuit adiſcere aliqd a doctis hoibꝰ Aſſumptũ ꝓbaꝛ. tũ q2 dicit Diony. 4. celeſtis Jerarchie. Per angelos videmꝰ eũ ſub paternis legibꝰ ordinatũ. Sz. qd̃ ordinaꝛ aliqd ab ordinante accepit: ergo xp̄s aliquid eruditiõis ab angelis ſuſcepit. ¶ In oppoſitũ ẽ illud pſa. 55. Ecce teſtẽ populis dedi eũ ducẽ ac p̄ceptorẽ gẽtibꝰ. Preceptoris aũt nõ eſt doceri ſz docere: Ergo xp̄s nõ accepit aliquam ſcientiam per doctrinam alicuius alterius hominis. Reſpondeo dicendum ſub duabus concluſionibus. Prima eſt q̄ xp̄s non didicit aliquid ab hoibus. Iſta cõcluſio ꝓbatur ſic. In quolibet genere id qd̃ eſt primũ mouens: non moueꝛ ꝑm illam ſpeciem motꝰ ſicut primũ alterans nõ alteraꝛ. xp̄s aũt cõſtitutꝰ ẽ caput eccleſie: ꝑz illud ad Ephe. i. Ipſum dedit deus caput ſuper omnẽ eccleſiã: vt non ſoluz per ipſuz omnes homines gratiam acciperent. ꝑz illud Jo. i.

De plenitudie eius omnes ac-
cepimus:ſed etiam vt omnes
ab eo doctrinam veritatis re-
ciperent. Unde ipſe dixit Jo.
17. In hoc natus ſuz:⁊ ad hoc
veni in mundum vt teſtimoni
um perhibeam veritati. Et iō
non fuit conueniens eius digni
tati vt a quocūqꝫ hoīe doceret
Secunda concluſio. Chriſtus
nihil didicit ab angelis Iſta cō
cluſio pꝫ. q: ſupioris nō eſt ab
inferiori recipere. Sꝫ xp̄s etiā
ſm̄ humanā nām angelis ſupi
or fuit:⁊ caput. ſꝫ illud Colo. 2
Qui ē caput oīs pncipatus: ⁊
ptātis. Ergo ab eis nihil rece
pit. Itē dicit Dionyſ. 7. c. cele
ſtis Ierarchie. ꝙ ſupremi an-
geli ad ipſuz Ieſuz queſtionē
faciūt ⁊ ipſius diuine opatiōis
ꝓ nobis ſciētiā diſcūt. Sed nō
eſt euiſdē docere ⁊ doceri. Er
go xp̄s nō accepit ſciētiā ab an
gelis. ¶ Ad rōnes i oppoſitū
¶ Ad pmā rn̄det negādo ɔn̄az
. Et rō ē q: ſicut Origeñ dicit
ſup Lucā Dn̄s interrogat nō
vt aliquid diſcederet:ſꝫ vt iter
rogās erudiret. Et vno ꝗppe
fonte doctrine manat ⁊ inter-
rogare ⁊ rn̄dere ſapiēter. Un̄
ibidē in euāgelio ſequit. ꝙ ſtu-
pebāt oēs qui eū audiebāt ſup
prudētia ⁊ rn̄ſis eius. Et vidē
tes mirati ſūt. Quia. n. idē vir⁹

verus hō ⁊ verus erat deus ad
oſtendendum ꝙ homo erat ho
mines magiſtros audiebat:ad
probandum ꝙ deus erat iiſdē
loquentibus ſublimiter reſpon
debat. ¶ Ad ſecundā rn̄det ne
gando cōſequētiā Et rō eſt q:
ille q adiſcit ab hoīe nō accipit
imediate ſciētiā a ſpecieb⁹ itel
ligibilibus:q̄ ſunt in mēte ipſi-
us:ſed mediātibus ſenſibilib⁹
vocibus:tanqꝫ ſignis itellectua
liū conceptionū. Sicut aūt vo
ces ab hoīe formate ſūt ſigna
intellectualia ſciētie ipſius ita
creature a deo cōdite ſūt ſigna
ſapiētie ei⁹. Un̄ Eccleſiaſt. i.
dicitur ꝙ deus effudit ſapiētiā
ſuā ſup oia opa ſua. Sicut er
go digni⁹ eſt edoceri a deo. ꝙ̄
ab hoīe:ita dignius eſt accipe
re ſcientiā ꝑ ſenſibiles creatu-
ras:ꝙ̄ ꝑ hoīea doctrinā. ¶ Ad
tertiā rn̄det negādo ɔn̄az. Et
rō ē:q̄a cū duplex ſit mod⁹ ac
grēdi ſciētiā. ſ. inueniēdo ⁊ adi
ſcēdo. Modus q eſt ꝑ inuētio
nē. eſt precipuus modus. Mo
dus aūt qui eſt per diſciplinaz
eſt ſecundarius. Un̄ dicit pmo
Ethi. Ille quidem eſt optim⁹
qui omnia per ſeipſum intelli-
git. Bonus aūt ille qui benedi
cēti obediat. Et ideo xp̄o ma-
gis cōpetebat hr̄e ſcientiā acq
ſitam per inuentionē. ꝙ̄ ꝑ diſci

plinam preſertim cum ip[illegible]
retur a deo omnibus in docto
rem ſm̄ illud Joel.2.Letami-
ni in domino deo veſtro:q de-
dit.vobis doctorem iuſticie.
¶Ad quartam reſpōdetur ne-
gando aſſumptum: ⁊ cōſequen
tiam.Ad probationem aſſum-
pti rn̄detur:q ſicut ipſemet Dio-
ny.ſe ibidem exponit: q chriſtꝰ
dicitur per angelos ordinatus
non q ipſe illuminationem ab
eis acceperit: ſed q de ijs que
ad chriſtum pertinebant: circa
ipſum gerēda per angelos: alij
inſtruebantur. Sicut Joſeph
de fuga in egyptum: ⁊ de redi-
tu de egypto:ſicut patet Mat.
.2.Ipſe enī per ſe in ijs inſtrue
re nolebat: vt exterius ab aliis
pueris nō differret.⁊ veteritas
nature aſſumpte probaretur.

¶In octauis Epiphanie pn̄t
diſputari ſe.queſtiones.
¶Pᵒ vtr̄ Jo.teſtimoniū red-
dēs de xp̄o ꝯueniēt dixit.Ecce
agnꝰ dei ⁊c̄.In q̄ inuit q paſſio
xp̄i ſit operata humani generiſ
ſalutē:per modū ſacrificii.
¶Scd̄o vtr̄ cōuenientius no-
minauit xp̄z agnū dei.q̄z aliqd̄
aliud animal ſolitū ſacrificari.
¶Tertio vtr̄ xp̄s p̄ncipaliꝰ paſ
ſus ē ꝓ delectiōe peccati origi-
nalis:q̄z actualiū peccatorum.

[illegible]ima.q.qua q̄ritur
vtrū Jo.teſtimonium
reddēs de xp̄o cōuenien-
ter dixit Ecce agnꝰ dei:q tol-
lit peccata mundi vbi innuit q
paſſio chriſti ſit operata ſalu-
tē hūani generis p modū ſacri
ficij:ſic proceditur:⁊ vr̄ q no.
¶Primo ſic veritas debet rn̄
dere figure.Sed i ſacrificio ve
teris legis:que erāt figure chri-
ſti:nunq̄z offerebatur caro hu-
mana:imo hec ſacrificia nepha
ria hēbantur.ergo vr̄ q paſſio
xp̄i ſacrificium dici non poſſit.
¶Scd̄o ſic.dicit Augu.x.de
trini.q ſacrificium viſibile inui
ſibilis ſacrificij eſt ſacramētū.
i.ſacrū ſignū.Sed paſſio xp̄i n̄
ē ſignū:ſed magis ſignatū per
alia ſigna:ergo videt q paſſio
xp̄i non ſit ſacrificiū.¶Tertio
Quicunq̄z offert ſacrificium.
aliqd̄ ſacrum facit. vt ipſum
nomen ſacrificij demonſtrat.
Illi aūt:qui xp̄m occiderunt
non fecerunt aliquod ſacrum.
ſed magnā malitiā ꝑpetrarūt
Ergo paſſio xp̄i magis fuit ma
leficiū.q̄z ſacrificium.¶In op
poſitum eſt euāgeliū p̄ſens.cū
beatus Jo.teſtimoniū reddēs
de xp̄o dicit Ecce agnꝰ dei.ſ.
imolādus.q tollit peccata mū
di ergo paſſio xp̄i per modū ſa
crificii ſalutē operata ē.¶Rn̄

deo dicēdū/ſub iſta cōcluſione q chriſti paſſio operata ē ſalutē humani generis p modū ſacrificii. Iſta cōcluſio pȝ auctoritate: ꝛ ratiōe. Auctoritate ſic. Dicit Apoſtolus ad Ephe. v. De chriſto Tradidit ſemetipſum pro nobis: oblationē ꝛ hoſtiā deo in odorem ſuauitatis Ratiōe ſic: Sacrificiū dicitur proprie aliquod factū in honorē proprie deo debitū: ad eum placādū. ꝛ inde vt Auguſtinus dicit In. x. de trini. Dei verū ſacrificiū ē oē opus. quod agitur vt ſancta ſocietate deo inhereamus: relatū. ſ. ad illū finē boni: quo veraciter beati eē poſſim⁹ Sed chriſtus ſemetipſum obtulit i paſſione pro nobis: ꝛ hoc ipſum opus. ſ. q voluntarie paſſionē ſuſtinuit: fuit deo maxie acceptū: vtpote ex caritate prouemēs. ergo manifeſtū ē: q paſſio chriſti fuit verū ſacrificiuȝ. p quod ipſe chriſtus vn⁹ veruſqȝ mediator. nos deo recōciliauit

¶ Ad rationes in oppoſitum.

¶ Ad primā reſpōdet negādo cōſequētiā. ꝛ ratio ē: qa lȝ veritas reſpondeat figure. quo ad aliquid. non tamē qȝ ad oīa: qa oportet q veritas figurā excedat. ꝛ ideo cōuenienter figura huius ſacrificii. quod offertur pro nobis. nō fuit caro hoīum ſed animaliū ſignificantiū carnē chriſti. que ē pfectiſſimū ſacramentuȝ. Primo qdē. quia ex eo q eſt humane nature caro. cōgrue pro oib⁹ hominibus offertur. ꝛ ab eis ſumitur ſub ſacramento. Secundo. ex eo q erat paſſibilis ꝛ mortalis. apta erat imolatiōi. Tertio quia ex hoc q erat ſine peccato. efficax erat ad emundanda peccata. Quarto. quia ex eo q erat caro ipſius offerētis. erat deo accepta. pter caritatē. ſuaȝ carnē offerentis. Unde Auguſtinus dicit i qrto de trini. Quid tā cōgruēter ab hominibus ſumeretur. q pro eis offerret. qȝ humana caro. ꝛ quid tā aptuȝ huic imolationi. qȝ caro mortalis. ꝛ qd tā mūdū pro mōdādis vitiis mortaliū. qȝ ſine contagione carnalis cōcupiſcentie caro nata i vtero ꝛ ex vtero virginali. ꝛ quid tā grate offerri ꝛ ſuſcipi poſſit. qȝ caro ſacrificii noſtri. corpus effectuȝ ſacerdotis noſtri. ¶ Ad ſecūdā reſpondetur negādo cōſequētiā. ꝛ ratio ē duplex. Prīa qa Augu. ibi de ſacrificiis viſibilibus figurabilibus. Secunda ē. quia paſſio chriſti licet ſit aliquid ſignatū p alia ſacrificia. ē tamen ſignuȝ alicuius rei obſeruande a nobis ſm illud. i. Petri. iiii.

Chriſto igitur paſſo in carne: ⁊ vos eadē cogitatione armamini: quia qui paſſus eſt in carne deſiit a peccatis: vt iam nō hominum deſideriis. ſed volūtate dei quod reliquū eſt ī carne: tunc iuuat ipſis. ¶ Ad tertiam reſpōdetur negādo cōſequētiā ⁊ ratio eſt: tū q̄ licet paſſio xpi ex parte occidentiū fuit maleficium. ex parte tamē ipſius xpi ex caritate patientis. fuit ſacrificium. tum quia hoc ſacrificiū chriſtus obtuliſſe dicitur. non autem illi: qui eum occiderunt.

Ad ſecundā q. qua queritur vtrū Jo. conuenienter ſpecialiter noīauerit chriſtum agnum dei: magis quā aliquod aliud animal. ſolitum ſacrificari. ſicut. Bos. vitulus: capra. turtur. columba Reſpōdeo ponitur concluſio reſponſalis ſine argumētis precedentibus q̄ ſic. Et hoc multiplici de cauſa. ¶ Prima eſt. quia ſicut dicitur Numeri. 24. Licet alia animalia fierent ſacrificia in templo certis temporibus. vnū tamen erat quotidianū. in quo iugiter vnus agnus de mane. ⁊ alius veſpere offerebatur. nec hoc mutabatur vnquā. ſed tanq̄ principale obſeruabatur. Alia vero ex adiūcto. Et ideo p agnū qui erat principale ſacrificium. ſignificat chriſtus q eſt principale ſacrificiū. Nam omnes ſancti. qui pro fide chriſti paſſi ſunt. proſunt ad ſalutem fidelium. Sed hoc nō habent niſi inquantum ſup oblationem agni. quaſi oblatio adiuncta principali ſacrificio: immolantur. ⁊ hic offertur quidem mane. ⁊ veſpere quia per chriſtum patet aditus: ad intelligentiam diuinorum contemplandā. ⁊ friſendam. quod pertinet ad cognitionem matutinam. ⁊ inſtruimur quomodo vtamur terrenis. abſque inquinamento peccati. quod pertinet ad veſpertinam. ¶ Secunda ratio: eſt quia inter omnes figuras veteris teſtamenti. agnus paſchalis expreſſius figurabat paſſionem chriſti. quia ille agnus erat ſine macula. et per eius immolationem filii Iſrael liberati ſunt a ſeruitute egypriaca. ſicut per paſſionem chriſti qui peccatum non fecit ſumus liberati a ſeruitute diaboli. Unde glo. interlinealis ſuper verbo Ecce agnus dei dicit. Innocēs immolandus prefiguratus in agno paſchali. ¶ Tertia ratio. propter manſuetudinē yſa. 63. Quaſi agn⁹

coram tondente ſe ...z non aperietur os ſuū. ℭQuarta ratio eſt propter vtilitatē:qꝛ laria ſue cōuerſatiōis per exemplum dat veſtimentum virtutis:z carnem in cibum nutrimenti ſpiritualis:z lac doctrinē in potum paruulis: nonduz ad cibum ſolitum perfectis.

Ad tertiam.q. qua queritur vtrum xp̄s pincipalius paſſus eſt ꝓ delectiōe peccati originalis: q̄ȝ actualium peccatorum: ſic proceditur:z videtur qꝫ principalius pro delectōe actualiū. ℭPrimo ſic. Quanto enim peccatū eſt grauius.tāto magis humane ſaluti aduerſat.propter quaȝ deus eſt incarnatus z paſſus. Sed peccatum actuale eſt grauius:q̄ȝ peccatuȝ originale: minima enim pena deletur originale:vt dicit Auguſtinus contra Julianum. Ergo principalius incarnatio Chriſti z paſſio ordinantur ad delectionem actualiū. ℭSecundo ſic. Peccato originali non debetur pena ſenſus:ſed ſolum pena damni. Sed Chriſtus venit pro ſatiſfatione peccatorum penam ſenſus pati in cruce:nō autem penā dāni :quia nullū defectū habuit diuine viſiōis aut fruitionis. Ergo pncipalius venit ad delectionem peccatoruȝ actualium:q̄ȝ originalis. ℭTertio ſic dicit Apl'us ad Gala.3. Dilexit me:z tradidit ſeipſuȝ ꝓ me. Sed propē peccata noſtra ſūt actualia originale enī peccatuȝ eſt cōmune. Ergo videt id qꝺ prius. ℭIn oppoſitū eſt:euāgelium preſens: cuȝ ait ecce agnꝰ dei:ecce q tol. peccata mundi. Vbi aliqui textus habent peccatum. Vn̄ dicit glo. Peccatum mūdi ē originale. quod eſt cōmune omnium. Rn̄deo dicendum ſub duabus concluſionibus Prima eſt qꝫ xp̄s venit in mundū:non ſoluȝ ad delendū originale peccatū: ſed ēt ad delectionē oīum peccatoruȝ actualium. Iſta cōcluſio patet primo p illud O ſee vltio. Omneȝ aufert iniquitatē:Et Colo. 2. Qui viuificabit nos: cū illo: donans nobis omnia delicta. Quod vero nō omnia peccata deleantur in hōibus: ē propter defectū hōium:q xp̄o nō adherēt:ſꝫm illō Jo.3. Venit lux in mundū:z dilexerūt hōies magis tenebras:q̄ȝ lucē: xp̄s autē qꝺ exhibuit. ſatiſfactionē paſſionis ſue ſufficiens fuit ad oīa peccata delēda. Secūda concluſio eſt:qꝫ pncipaliꝰ xp̄s incarnatꝰ z paſſus ē.ꝓ peccō originali. Pꝫ concluꝰ: qꝛ tāto princi-

palius ad alicuius peccati ... tionẽ christus venit: quãto illud peccatũ est maius: Sed peccatum originale: ꝑ qd totũ genus humanum inficitur: est maius peccatũ extẽsiue quolibet peccato actuali: qd est propriũ singularis ꝑsone: ergo ad hoc tollendũ christus principalius venit in mũdũ: inquãtũ bonũ gẽtis: diuinius est: q̃ȝ bonũ vnius: vt dicitur. i. Ethy. ¶ Ad rationes in oppositũ. ¶ Ad primũ respõdetur: ꝙ maius aliquod: dicitꝰ dupliciter: vno mõ intẽsiue: sicut ẽ maior albedo: q̃ ẽ intẽsior. Et ꝑ hũc modũ peccatum actuale: ẽ maius: q̃ȝ originale: quia plus hẽt de rõne volũtarii. Alio mõ dicitur aliqd maius extẽsiue: sicut dicitur maior albedo: q̃ȝ ẽ in maiori supficie: ⁊ sic originale peccatũ: ꝑ quod totũ genus humanũ inficitur: ẽ maius: ⁊ sic argumẽtũ illud ꝓcedit de intensiua magnitudine. ⁊ ideo non militat. ¶ Ad scdam respõdetur negãdo ↄ̃ñam. ⁊ ratio est: quia licet peccato originali in futura retributione nõ debeatꝰ pena sensus penalitates tamẽ sensibiliter in hac vita patimur: sicut famẽ sitim mortem: ⁊ alia hmõi. que ex peccato originali ꝓcedunt. ⁊ iõ christus vt plene ꝓ peccato originali satisfaceret: voluit sensibiliter ... pati: vt mortem. ⁊ alia hmõi in seipso consummaret. ¶ Ad tertiam rñdetur negãdo cõsequentiam. Et ad dictum apostoli rñdetꝰ. ꝙ non est ita intelligendum: ꝙ voluerit munere amplissima. ⁊ per orbem diffusa xp̃i munera: ꝙ pro se solus xp̃s mortuꝰ sit sed vt ꝓ oĩbꝰ se solum indicaret obnoxium. Et ideo nõ excluditur: quia principalius venerit abolere peccatum originale totius nature: q̃ȝ peccatum vnius persone.

¶ In octauis Epiphanie ſm eundẽ vsum predicatorum legitur euangelium de batismo xp̃i. s. In illo tẽpore venit iesus a galilea ad iordanem ad. Ioãnem vt baptizaretur ab eo. Mat. 4. possunt disputari sequẽtes questiones.

¶ Primo vtrum conueniens fuit christum baptizari.

¶ Secundo vtrum ↄueniẽter super xp̃m baptizatum celi aperti sunt: ⁊ spũs scũs descendit sicut colũba: ⁊ vox pr̃is audita ẽ.

a

Ad priam. q. q̃ queritꝰ vtrum cõueniens fuit xp̃m baptizari sic ꝓceditur: ⁊ videtꝰ ꝙ nõ. ¶ Primo sic. Baptizari enim est ablui. Sed xp̃o nõ cõuenit ablui: in quo nulla fuit impuritas: ergo videtur ꝙ nõ fuit conueniens ipsum baptizari.

¶ Scdo ſic: Pri[illegible]rauit. z hoc eſt. ꝙ ipſe di
quolibꝫ genere: ē immobile: ſm
illud motū: ſicut celū qđ pmuꝫ
alterās nō ē alterabile. Sꝫ xp̄s
ē pmū baptizās: ſm illud Jo.
Sup que videris ſpūm deſcē
dētē: z manētē. hic ē qui bapti
zat: ergo xp̄s ñ dbuit baptizari.
¶ Tertio arguiꝰ ſpāliter baptiſ
mo Jo. ſic Baptiſmꝰ Jo. erat
baptiſmus penitētie. Sed xp̄o
penitentia nō ꝯuenit: qꝛ nulluꝫ
habuit peccatū. ergo vꝛ: ꝙ ñ fu
it ꝯueniēs chriſtū baptizari ba
ptiſmo Jo. ¶ In oppoſitum eſt
euāgeliū pñs. Rñdeo dicēduꝫ
ſub duabꝰ ꝯcluſionibus. Pria
ē: qꝛ ꝯueniēs fuit xp̄ꝫ baptizari
z hoc pmo vt tactus ſue mun
diſſime carnis vim regenerati
uā conferret aquis. Nā vt dr̄
de ꝯſe. di. iiii. Nunq̄ʒ aqua pec
cata purgare poſſet, niſi puꝰ ta
ctu dominici corporis fuiſſet ſā
ctificata Vñ ait Ambro ſuper
Lu. Baptizatus eſt dñs: vt ſan
ctificatas aquas poſtmodū ba
ptizādis relinqueret, Et ideꝫ
Chriſo. z Beda Dignatus ē la
uari aqa Jordanicis. q erat mū
dus a ſordibus cūctis. vt ad di
luendas noſtroꝝ ſordes ſcelerū
oium fluenta ſanctificaret aqꝛū
Secūdo ſic. qꝛ vt dicit Aug. in
ſermone de epiphania Voluit
docere. qđ faciendum omnibꝰ
cit ſic. Decet nos adiplere oēm
iuſticiā Vt enim Ambro. dicit
ſuper Lucam Hec eſt iuſticia
vt quod alterꝫ facere velles. pri
us ipſe incipias. z alios tuo hor
teris exemplo. Tertia rōne pro
ceditur ſic. xp̄s erat finis. vete
ris legis. z initium noue: ergo ñ
ſolū debebat implere eā: q̄ ſunt
veteris legis. ſed incohare ea q̄
ſunt noue. Et iō ſicut ꝯueniens
fuit vt circūcideretur. z vt circū
ciſionem z alia legalia finiret. z
terminaret. Ita conueniens fu
it vt baptizaretur. vt legē nouā
inchoaret. Secūda ꝯcluſio ē cō
ueniens fuit vt xp̄s baptiſmo
Jo. baptizaretur. Iſta cōcluſio
habetur ex euangelio pſenti. de
hoc aſſignanꝰ plures rationes.
Primo, ppter conditionē ba
ptiſmi Jo. q nō baptizauit ſpiri
tu. ſed ſolū in aqua. xp̄s autem
ſpirituali baptiſmate non indi
gebat. qui a principio ſue conce
ptionis gratia ſpiritus ſācti fuit
repletus. Et iſta ē reſpōſio Cri
ſo. Secundo vt dicit Beda vt
baptiſmo ſuo baptiſmum Jo.
cōprobaret. Tertio vt in baptiſ
mo miracula oñdens. euacua
ret illorum errorem. qui Jo. xp̄o
maiorem dicebat. ¶ Ad ratio
nes in oppoſitum. ¶ Ad primā
reſpondetur negando ꝯñam.

Et rō eſt: q: licet nō fuit bapti zatus vt ablueret: fuit tñ baptizatus aliis rōnibus aſſignatis. ¶ Ad ſecundam rñdetur negãdo pñam: Et ad ꝓbationē rñdet: q xp̄s eſt primum baptizãs ſpūaliter. Et ſic nō eſt baptizatus ſed in aqua ſolū. ¶ Ad tertiã reſpondetur negando conſequentiam. Et ratio eſt. q: cum xp̄s nihil recepit a ſacramētis: baptiſmus Jo. non dicitur baptiſmus penitentie: quo ad xp̄z ſed quo ad alios: qui ad penitētiam per ipſum preparantur. Sicut etiam circunciſio chriſti nō fuit in remedium originalis peccati: a quo xp̄s non immunis erat: tamen aliis in remedium. Vel dicendum q xp̄s hoc fecit: lȝ non indigeret: vt efficacius induceret homines ad baptiſmum: quo indigebant. Unde ambro. ſup. Lu. d. Nemo refugiat lauacrū gratie: quãdo xp̄s lauacrū penitentie non refugit

D ſecundã q. qua queritur vtrū conueniens fuit: q ſuper xp̄m batpizatū celi aperti ſint: et ſpiritus ſãctus deſcēderit: et vox patris audita ſit. ſic ꝓceditur. Et videt q non. ¶ Primo de apertura celorū arguitur ſic. Apertio illa celorum: aut intelligitur corporaliter. aut ſpiritualiter. Sed non poteſt intelligi corporaliter quia corpora celeſtia ſūt impaſſibilia: infrangibilia. Similiter non poteſt intelligi ſpiritualiter quia ãte oculos filij dei celi antea clauſi non fuerant. Ergo inconuenienter videtur dici q baptizato chriſto aperti ſunt celi. ¶ Secundo ſic de ſecūdo. Chriſtus a principio ſue conceptionis habuit plenitudinem gratie per quam ſpiritus ſanctus habitat hominem: ergo non debuit ſpiritus ſanctus ad eum mitti in baptiſmo. ¶ Tertio d̄ tertio ſic Homo xp̄s non incipit eſſe filius in baptiſmo: ſicut quidã heretici putauerunt. Sed a principio cōceptionis fuit filius dei. Magis ī natiuitate debuit vox patris poteſtari xp̄i diuinitatē qȝ in baptiſmo. ¶ In oppoſitū enim eſt euangelium preſens. Rñdeo dicendum ſub iſta cōcluſione: q conueniens fuit q xp̄o baptizato celi aperirentur ſpiritus ſanctus deſcenderet: et vox patris audiretur. Probat iſta concluſio per ſigna. Dicimus eniȝ q celi aperti ſunt xp̄o baptizato: quia vt dictum eſt: chriſtus baptizari voluit: vt ſuo baptiſmo cōſecraret baptiſmū quo nos baptizaremur. Et iō in baptiſmo xp̄i ea demonſtrari debuerunt: que pertinent ad

·efficaciam noſtri baptiſmi cit/ca quam ſunt tria conſideranda. Primo quidem principalis virtus: et qua baptiſm⁹ efficaciam habet. Que quidē virtus eſt celeſtis. Et ideo baptizato chriſto apertum eſt celū: vt oſtenderetur: q̄ de cetero celeſtis virtus baptiſma conſecraret. Secundo operatur ad efficaciam baptiſmi fides eccleſie: ⁊ eius: qui baptizatur. Unde baptizati fidem profitentur: et baptiſmos dicitur fidei ſacramentum. Per fidem autem inſpicimus celeſtia. que ſenſum ⁊ rationem humanam excedūt Et ad hoc ſignificandum: chriſto baptizato aperti ſunt celi. Tertio quia per baptiſmū chriſti ſpiritualiter aperitur nobis introitus regni celeſtis: qui primo homini percluſus erat per peccatū. Unde baptizato chriſto: aperti ſunt celi. vt oſtenderetur: q̄ baptizatis patet via in celum. ¶ Ad argumentum: quod fiebat in oppoſitum. reſpondetur. q̄ illa apertio nō fuit corporalis. q̄ realiter celum fuiſſet diuiſum: ſed videbatur aperiri. ſicut in coruſcatione videntur aperiri: tantus enī ſplēdor fulſit ſuper chriſtum baptizatum. vt viderentur celi aperti. conſequenter patet concluſio de conuenientia deſcenſus ſpiritus ſancti ſuper chriſtum baptizatum. Dicimus enim q̄ cōuenienter dictum eſt. q̄ ſpirit⁹ ſanctus ſuper eum deſcendit. ⁊ in ſpecie columbe. Et hoc duplici ratione. Prima. ad dēmōſtrandum plenitudinem gratie in chriſto. Secunda ratio eſt ut ſuper omnes baptizatos inuiſibiliter credaē deſcendere. Omnes enim qui baptiſmo xp̄i baptizantur. ſpiritum ſanctum recipiunt. niſi ficte accedant: ſm̄ illud Mat. 3. Ipſe vos baptizabit in ſpiritu ſancto. Et ideo conueniens fuit: vt ſuper baptizatum dominum ſpiritus ſanctus deſcenderet. Et hoc in ſpecie columbe. propter diſpoſitiōnem. que requiritur in baptizato. vt. ſ. fictus nō accedat. q̄r dicit Sapi. 1. Sp̄us ſc̄tūs diſciplīne effugiet fictū. Colūba enī eſt aial ſimplex ⁊ aſtutū ⁊ dolo carens. ¶ Ad rationem in oppoſitum reſpondetur. q̄ vt' dicit Auguſti. chriſtus in baptiſmo corpus ſuum. i. eccleſiam prefigurare dignatus eſt. in qua baptizati accipiunt ſpiritum ſanctū Et hoc eſt. quod dictum eſt in ſecunda cauſa aſſignata. quare deſcendit ſpiritus ſanctus ſup chriſtum baptizatum. ceterum de voce patris audita patet cō

cluſio. qm̄ cõueniens fuit vt ba ptizato xp̄o vox patris audiret tum primo vt oſtēderet q̄ p̄ baptiſmū baptizati fiūt ſpūales filii. Jo. i. Dedit eis poteſtatē filios dei fieri. Secūdo q2 in baptiſmo xp̄i nō ſolū repreſentat exēplum ⁊ efficacia. ſ3 et forma baptiſmi: que eſt in nomine patris. ⁊ filii ⁊ ſpūs ſancti. Mat. vltimo. Euntes docete oēs gentes baptizātes eas in nomine patris. ⁊ filii. ⁊ ſpiritus ſancti. Et ideo in baptiſmo xp̄i vt hieron. ait Miſteriū trinitatis demonſtrat: filius ī natura humana baptizatur: ſpūs ſanctus in ſpecie colūbe deſcēdit: patris vox teſtimoniū filio perhibentis auditur. Et ideo cõueniēs fuit vt in verbo illo baptiſmo: pater declararet ī voce. ¶ Ad argumentū in oppoſitum rñdetur: negādo p̄nã3. Et rõ eſt. q2 diuinitas xp̄i nõ debuit omnibus in eius natiuitate manifeſtari: ſed magis occultari in defectibus infantilis etatis: ſ3 qñ peruenit ad perfectam etatem in qua oportebat eum docere ⁊ miracula facere: ⁊ homines ad ſe conuertere. tunc teſtimonio patris erat eius diuinitas indicāda. vt eius doctrina credibilior fieret. Vñ ⁊ ipſe dicit Jo. 5. Qui miſit me. pater ipſe teſtimoniū perhibebit de me. Et hoc precipue in baptiſmo: p quem homines renaſcuntur in filios dei adoptiuos. Filii autē adoptiui inſtruuntur ad ſimilitudinem filii naturalis. Vnde Hyla. dicit ſuper Mat. q̄ ſuper Jeſu3 babdtizatum deſcēdit ſpiritus ſanct9: ⁊ vox patris audita eſt dicētis hic ē fili9 meus dilectus: vt ex iis que ſeruabantur in xp̄o cognoſceremus poſt aque lauacrum ⁊ de celeſtibus partibus ſanctu3 in nos ſpiritum auolare: ⁊ paterne vocis adoptione: dei filios fieri.

¶ In dominica p̄ia poſt octauas Epiphanie eſt illud euāgelium In illo tempore Nuptie facte ſunt ī chana galilee ⁊c̄. Jo. 2. Circa q̄d p̄nt diſputari ſe. q.

¶ Prima vtrum chriſtus debuit miracula facere.

¶ Secunda vtru3 cõuenienter xp̄s incepit facere miraculū in nuptiis: mutando aquam in vinum: ita q̄ conuerſio aque in vinum fuit primum miraculum per eum factum.

¶ Tertia: vtrum quis fuit ſpōſus in predictis nuptiis.

Ad primam. q. qua q̄ritur vtrum xp̄s debuit miracula facere ſic procedituur. Et videt q̄ nõ. ¶ Primo ſic: Factū enim Chriſti: ver

bo ſuo debet cõcordare. Sz ip ſe dixit Jo.6. Generatio mala ⁊ peruerſa ſignum querit: ⁊ ſignum nõ dabitur ei niſi ſignũ Jone prophete. Ergo non ergo nõ debuit facere miracula. ¶Secundo ſic. Sicut xp̃s in ſcđo aduentu vẽturus eſt in virtute magna: ⁊ maieſtate: ita in primo aduẽtu venit in infirmitate: ſm illud, yſa.54. Virum doloris: ⁊ ſcientem infirmitatem. Sed operatio miraculorum magis pertinet ad virtutẽ: q̃z ad infirmitatem. Ergo non cõueniens vt in primo aduentu miracula faceret. ¶Tertio xp̃s venit ad hoc: vt per fidẽ homines ſaluaret: ſz illđ Hebre.x. Aſpicientes in actorẽ fidei: ⁊ conſumatorem Jeſuz. Sed miracula diminuũt meritũ fidei. Vñ dominus dicit Jo.4. Niſi ſigna ⁊ prodigia videritis nõ creditis. Ergo videt ꝙ xp̃s nõ debuit facere miracula. In oppoſitum eſt euãgelium preſens: in quo miraculum fecit de cõuerſione aque in vinuz. Rñdeo dicendum ſub iſta concluſione: ꝙ conuenientiſſimum fuit vt xp̃s miracula faceret. Pro cuius concluſionis declaratione ẽ ſciendum: ꝙ diuinitus cõceditur homini miracula facere ꝑpter duo. Primo ⁊ p̃ncipaliter ad confirmandum veritatem: quã aliquis tacet. Quia enim ea q̃ ſunt fidei humanam rationem excedũt: nõ poſſunt per hũanas rõnes probari: ſz oꝫ: ꝙ probentur per argumentũ diuine virtutis: vt dũ aliquis facit opera que ſolus deus facere põt: credantur ea: que dicunt ẽẽ a deo ſicut cuz aliquis defert literas annulo regis ſignatas: creditur ex voluntate regis ꝓceſſiſſe qđ in illis continetur. Secũdo ad oſtendendum p̃ñtiaz dei ab homine per gratiam ſpiritus ſancti: vt dum. ſ. homo facit opera dei: credatur deus habitare in eo per gratiam: Vñ Gala.3. Qui tribuit nobis ſpiritum ⁊ operatur virtutes in nobis. Vtrunq; autem circa chriſtuz erat hominibus manifeſtandũ ſcilicet ꝙ deus eſſet in eo per gratiã non adoptionis: ſed vnionis: ⁊ ꝙ eius ſupernaturalis doctrina eẽt a deo. Et ideo cõuenientiſſimum fuit vt ipſe miracula faceret. Vnde ipſe dicit Jo.x. Si mihi non vultis credere: operibus credite. Et Jo.5. Opera que dedit mihi pater vt faciaz: ipſa ſunt: que teſtimonium perhibẽt de me. ¶Ad rationes in oppoſitum. ¶Ad primam rñdetur negãdo ꝯñam. Et ratio eſt: quia hoc ꝙ dicit

Mat.16. Signum nō dabitur ei niſi ſignū Jone: ſic intelligendū eſt vt dicit Criſo. q̄ tūc nō acceperūt tale ſignū. q̄le de celo petebāt: nō q̄ nullū ſignū eis dedit: vel q̄ ſigna faciebat: nō ꝓpter eos: quos ſciebat lapideos eſſe: ſed vt alios emundaret. Et iō nō eis ſic̄ aliis illa ſigna dabantur. ¶ Ad ſcd̄am reſpōdetur negādo ꝯñam. Et rō ē. quia lʒ xp̄s venerit in infirmitate carnis: venit tñ in ꝟtute dei qḋ erat manifeſtādū ꝑ miracula. ¶ Ad tertiā rñdet negando ꝯñam. Et rō ē. q̄ licet miracula inūm diminuāt meritū fidei inq̄ntuʒ per hoc oñditur duricia eorū q̄ volunt credere ea q̄ ſcripturis diuis ꝓbāt: niſi ꝑ miracula: tñ meli⁹ ē eis vt vl ꝑ miracula cōuertant ad fidē: q̄ꝫ q̄ oino in infidelitate ꝑmaneant.

D ſcd̄am. q. quā q̄rit vix xp̄s cōuenienter incipit facere miracl'a in nuptiis mutādo aquā in vinuʒ ſic ꝓceditur. Et vr̄ q̄ nō. Primo ſic. Miraculū de cōuerſione aque in vinuʒ fecit anno ſue etatis trigeſimo vel.31. Sed in libro de infantia ſaluatoris legitur q̄ xp̄s in ſua puericia fecit multa miracula. Ergo videt q̄ tūc ñ inceperit facere miracula. ¶ Scd̄o ſic: xp̄s faciebat miracula virtute diuina. Sʒ virtus diuina fuit in eo a principio ſue conceptionis: ꝛ tunc enim fecit deus ꝛ homo. Ergo videtur q̄ a principio miracula fecerit. ¶ Tertio ſic. Chriſt⁹ ante illud tēpus cepit cōgregare diſcipulos vt legit Mat.4. ꝛ Jo.1. Sʒ diſcipuli precipue ꝯgregati ſūt ꝑꝑ miracl'a. ergo vr̄ q̄ añ miraculū factū i nuptiis alia miracula fecerit. ¶ In oppoſituʒ ē euāgeliū p̄ñs: vbi dic h⁹ initiū ſignoꝝ fec̄ Jeſus. Rñdeo dicēdū ſub aliq̄b⁹ cōcluſiōib⁹. Prima eſt q̄ cōuenient̄ xp̄s diſtulit facere miracula vſq̄ ad pfectam etatē aptam ad docēdū. Iſta concluſio oſtenditur ſic. Miracula facta ſunt a chriſto propter confirmatiōem doctrine ſue: ꝛ ad oſtendendum diuinam virtutem in ipſo. Ideo q̄ꝫ tum ad primum, nō debuit ante miracula facere: q̄ꝫ docere inciperet. Non debuit autem docere ante perfectam etateʒ qualis eſt.xxx. annoꝛuʒ. Unde Gen.40. legitur q̄. xxx. annorum erat Joſeph qñ ſuſcepit reginē egipti. Similiter.2. Regū.5. legit de Dauid q̄.30 annoꝝ erat cū regnar̄ cepiſſet. Itē Ezechiel ēt ante. 30. cepit ꝓphetizare: vt habet Ezechielis.1. Et ideo conueniens fuit

vt chriſtus anno. 30. annū nō
doceret nec per ꝯ̄ns miracula
faceret. Scdo oſtendit idē: inq̄z
tum miracula ſua erant ſue di
uinitatis māifeſtatiua q̄ ſic de
buit per miracula diuinitatem
oſtēdere: vt crederetur veritas
humanitatis ipſius. i. non im-
pediretur cognitio vere huma
nitatis ipſius. Et ideo non fuit
conueniens eum ante perfectā
etatem miracula facere: ne ei⁹
incarnatio fantaſtica crederet.
Vñ Criſo. ſup Joan. dic. de-
cēter nō icipit ſigna facē ex p⁹
etate: crediſſent n. fantaſticā eſſe
incarnationē ꝛ añ oportunum
tēpus cruci eum tradidiſſent.
Secunda concluſio. Cōuerſio
aque in vinum fuit primum mi
raculū chriſti. Abſolute patet
iſta cōcluſio: ex euāgelio p̄ſen-
ti. Scdo pꝫ ſic: q̄ oppoſitū eſt
contra veritatē euangelii. Er-
go cōcluſio vera. Antecedens
probatꝛ ſic: Jo. i. dicitur q̄ xp̄s
adhuc erat incognitus non ſo-
lū ipſi populo: ſed et Jo. precu
ſori eius. Vñ dixit Jo. baptiſta
loquēs de eo dixit: ꝛ ego neſcie
bam eum. ſ. ante baptiſmum.
Similiter loquens iudeis di-
xit. Medius veſtrū ſtetit: quē
vos neſcitis. Si autē ante mi-
racula feciſſet: non fuiſſet ſic in
cognitus maxime ſuo p̄curſori
qui ad ipſum manifeſtandum
natus erat: vt pꝫ Lu. i. imo et
nec p̄curſore indiguiſſet. q̄ eius
miracula ſufficienter manife-
ſtaſſent eū. Et ideo dicere q̄
fecerit miracula añ baptiſmū
videtur eſſe expſſe cōtra euan-
geliū. Tertia cōcluſio. Conue
nientiſſime xp̄s icepit facere mi
racula in nuptiis. Pꝫ iſta cō-
cluſio. q̄ per hoc Taciani: ꝛ
Martiani ceterorūq̄: qui nu-
ptiis detrahūt p̄fidia. q̄z ſit dā
nabilis inſinuauit. Naꝫ vt ait
Beda. Si thoro imaculato: ꝛ
nuptiis debita caſtitate celebra
tis culpa ineſſet nequaq̄z eas ſi
gnorū ſuorū initiis conſecrare
voluiſſet. Quarta cōcluſio. Cō
uenienter xp̄s primū miraculū
fecit in cōuertēdo aquam in vi
num. Que concluſio pꝫ: q̄ per
hoc apparuit q̄ nō ad ſoluen-
dū legē aut p̄phetas veniſſet:
ſed q̄ ea que in lege ꝛ p̄phetis
ſcripta erāt ſp̄ualiter forēt itelli
gēda. Vñ Beda i omelia eiuſ
dem. Potuit dominus vacu-
as implere ydrias vino: q̄ in ex
ordio mūdane creatōis cūcta
creauit ex nihilo: ſed maluit de
aq̄ facere vinū: quo thipice do-
ceret: nō ſe ad ſoluēdū: ꝛ impro
bandum ſed ad iplendū potius
legē: prophetaſq̄ veniſſe: nec il
la a ſe p euāgelicā gratiam fa-

cere ꝛ docerẽ quãq3 legalis ꝛ ꝓphetica ſcriptura ante factuꝝ docturũq3 ſignaret. ¶ Ad rõnes ĩ oppoſitũ. Ad primã r̃ũdetur ꝙ liber de iſantia ſaluatoris ẽ tãq3 hereticus reprobat⁹ Eſt eni multis mendacijs confectus. ¶ Ad ſcdã3 reſpõdetur negando conſequentiã: quia l3 poteſtatẽ miracula faciẽdi habere. chriſtus a principio cõceptionis: decuit tamẽ illã opera ri: ſm ꝙ neceſſariu3 erat ad ſalutem humanam ꝓpter qua3 carnẽ aſſumpſerat. Et ſic miracula fecit virtute diuina. vt ſidei de veritate carnis eius p̃iudicium non faceret. ¶ Ad tertiã r̃ũdetur negando cõſequentiam. Et ratio eſt: quia ad laudẽ diſcipulorum illorum pertinet: ꝙ xp̄m ſecuti ſunt cũ nulla eum miracula facere vidiſſent ſicut Grego. dicit in quadam omelia: ꝛ ꝙ dicit ꝙ crediderũt in eũ diſcipuli: nõ ꝙ tũc primũ crediderunt: ſed quia tunc perfectius crediderunt. Vel diſcipulos vocat eos q futuri erant diſcipuli. vt refert Auguſtinus ĩ libro de cõſenſu euangeliſtaꝝ

Ad tertiam. q. qua queritur quis fuit ſponſus in predictis nuptiis ſic reſpondetur. Circa hoc eſt duplex opinio. Vna ẽ ſecundum Hieron. ꝛ Augu. in prologo ꝛ in glo. ꝙ ipſe fuerit Joẽs euangeliſta Alia eſt opinio Victorioni. Chriſo. ꝛ Origeñ: ꝙ non fuerit Jo. euãgeliſta: ſed alius: Probat hoc victorienus ſic: Cu3 virginitas ſit in carne corruptibili: incorruptionis perpetua meditatio: non eſt credendum ꝙ Jo. cum de virginitate teſtimonium perhibeat: vnq̃3 ĩ nuptijs conſenſerit. S3 ad hoc dicit Albertus magnus ſuper Jo. q̄ abſq3 dubio celebrior opinio eſt q: iſte ſponſus fuerit Joan euangeliſta: ꝛ ꝙ ſponſa fuit vna de virginibus deo conſecrata. poſtea cum matre Jeſu permanſerit. Et ad argumẽtum victorioni reſpondet ſic. ꝙ eſt incorruptio ſecundu3 mẽtem. ꝛ incorruptio ſm corpus. ꝛ incorruptio ſm vtrumq3. virginitas autem que quidem radicem habet in mẽte. ꝛ ramos in corpore. vt dicit Ambroſius primo ꝛ principaliter meditationem habet in mẽte. Incorruptionis autem corporis meditatio. pro diuerſitate temporis ẽ diuerſa. q2 nõ reuelato tẽpore grẽ. q̃uis icorruptio corporis deſiderel. tamẽ cõmittitur diſpenſationi diuine. Sic etiã beata virgo fuit. eo ꝙ tũc matrimoniũ fructificabat gar-

rie. qr cū propagatiōis ſeminis fiebat etiā propagatio religionis. Tempore aūt reuelate gratie. incorruptio corporis tenebatur in corporis integritate ꝛ ſanctitate. Quod aūt verbo caſtitatis. fiebat etiā ad gentes ꝓpagatio religionis. Et quia matrimoniū ante legē ꝛ caſtitas tēpore gratie deo fructificabant. matrimonium abrahe nō prefertur celibatui Joānis qr caſtitatē quā Jo. exhibebat in corpore. abraā habuit i habitu ꝛ mēte. Et talis incorruptiōis meditatio eſt virginitas vbi incorruptio tenetur in mēte: ꝛ i corruptio corporis in habitu mentis. q̄uis non ſit i corpore. Et ꝙ dicit Victorinus ꝙ nō cōſenſit Jo. in corruptionē corporis. intelligendū eſt de illa corruptiōe. que violat habitum continentie in mente.

¶ In dominica ſcd̄a legit̄ euāgeliū Mat. 8. in quo narrantur duo miracula. Unum de ſanatiōe leproſi. aliud de ſeruo Centurionis. Circa quod poſſunt diſputari ſe.q.

¶ Circa primū queritur. vtꝝ conueniens fuit ꝙ xp̄s leproſū tangendo ſanaret.

¶ Secundo. vtrum ſit verum ꝙ iſte leproſus ideo poſtq̄ ſanatus iuſſus eſt ire ad ſacerdotem. ad ſignificandū ꝙ mundatus a lepra peccati per cōtritionē. tenecatur ſe oſtendere ſacerdoti per confeſſionem.

¶ Tertio. queritur. vtꝝ in xp̄o cadit admiratio.

¶ Quarto. vtrū verꝝ fuit ꝙ nō ſit inuenta tanta fides in iſrael quanta in Centurione.

a D primā .q. qua queritur vtrū cōueniens fuit ꝙ xp̄s leproſum tangēdo ſanaret ſic ꝓceditur. Et videt̄ ꝙ nō. ¶ Primo ſic. xp̄s ait Mat. 5. Non veni legem aut ꝓphetas ſoluere. ſed lege ꝓhibebatur tangere leproſum Ergo inconuenienter tangendo ſanauit. ¶ Secūdo ſic. xp̄s faciebat miracula virtute diuina. cuius ꝓpriū eſt ſubito operari ꝛ pficere Ergo nō debuit eū ſanare extendendo manū ꝛ tangendo eum. ¶ In oppo. eſt euangelium. Rn̄deo. dicendū ſub iſta concluſione: ꝙ cōuenienter xp̄s ſanando leproſuꝫ tetigit eum. hac inter alias ratione. Quia xp̄s venerat ſaluare mundū: non ſolū diuina virtute ſed etiam per miſteriū icarnatiōis ipſius. Et ideo freq̄ter in ſanatione infirmoꝝ non ſolum poteſtate diuina vtebat̄ curando. per modum imperij. ſed etiam aliquid ad humani-

tatem pertinens opponendo. Unde ſuper illud Lu. 4. Sin gulis manus iponens curabat omnes Dicit Cyrillus. Quã uis eni deus potuiſſet omnes verbo pellere morbos: tangit tamen eos: oſtendens propriaꝫ carnem efficacem ad preſtanda remedia. ¶ Ad rationes in oppo. ¶ Ad primã rñdetur: ꝙ non erat prohibitum in lege tã gere leproſum ei: qui ex tactu ſuo poterat curare: ſicut Helyas ⁊ Elyſeus non fecerunt contra legem tangendo mortuum ad reſuſcitandum vt habetur. 3. Reg. 18. ⁊ 4. Reg. 4. ⁊ ita chriſtus non fecit contra legem. ¶ Ad ſecundam reſpondetur negando conſequentiaꝫ Et ratio eſt qꝛ licet ſolo verbo curare potuit appoſuit tamen manum ratione dicta:

D ſcdam. q. quia q̃ritur vtrũ ſit verꝫ: ꝙ iſte leproſus poſtq̃ꝫ fuit ſanatus: ideo miſſus ſit ad ſacerdotẽ: ad ſignificandum: ꝙ mũdatus a lepra peccati per contritionẽ: adhuc teneatur oñdere ſe ſacerdoti, per cõfeſſionem peccatoꝝ ſic proceditur. Et videtur ꝙ nõ. ¶ Quia ſi ſic: videretur ꝙ cõfeſſio a deo eſſet inſtituta. Sed non, niſi ab homine Jacob. 1. ꝯfitemini alterutrꝫ peccata veſtra. Ergo nõ fuit verum illud. ¶ Secundo ſic. Culpa remittitur per gratie iſuſionẽ: q̃ datur in cõtritione. Uñ ſup illud Pſal. Sacrificiũ deo ſpũs ꝯtribulatus dicit glo. Cõtritio cordis eſt ſacrificiũ: quo ſoluũtur peccata. Ergo nõ eſt neceſſaria confeſſio. ¶ Tertio ſic. Aliqbus remiſſum eſt peccatũ ſine hoc: ꝙ legant̃ cõfeſſis ſic pꝫ ď Petro ⁊ Maria magdalena ⁊ de Paulo Sed nõ ẽ minoris efficacie gratia remittẽs peccatũ nũc: q̃ꝫ tũc fuit. Ergo nec nũc eſt de neceſſitate: ꝙ hõ a peccato mũdatuſ per ꝯtritionẽ: cõfiteat̃ ſacerdoti. ¶ In oppoſitũ ẽ dictũ doctoꝝ exponẽtiũ hoc euãgeliũ vt ſanctus Tho. ⁊ magiſter Nicolaꝰ ď lira. Rñdeo dicẽdũ ſub iſta cõcluſiõe: ꝙ verꝝ ẽ ꝙ doctores illi dicũt. Pro cuiꝰ pleniori noticia eſt notãdũ: ꝙ paſſio xpi: ſine eius virtute: nec actuale, nec originale peccatũ dimitit̃. i nobiſ opat̃ p ſacramẽtoꝝ ſuſceptionẽ: q̃ ex ipſa efficaciã habẽt. Et iõ ad culpe remiſſionẽ: ⁊ actualis ⁊ originalis regritur ſacramentum eccleſie vel actus ſuſceptũ: vel ſaltẽ voto: qñ articulus neceſſitatis nõ cõtemptus ipſum excludit Illa autẽ ſacramenta: que ordinantur con-

tra culpam. enim qua ſolus eſſe non poteſt: ſunt de neceſſitate ſalutis. Et ideo ſicut baptiſm⁹ quo deletur originale peccatū eſt de neceſſitate ſalutis: ita ⁊ penitētie ſacramētū. Sicut aūt aliquiſ per hoc ꝙ baptiſmū percipit: ſe miniſtros eccleſie ſubiicit ad quos pertinet diſpēſatio ſacramēti. ita etiā ꝑ hoc ꝙ ꝯfitetur peccatū ſuū: miniſtro eccleſie ſubiicit: vt ꝑ hoc ſacramētū pnie ab eo diſpēſatum ⁊ remiſſionē cōſeqtur: qui cōgruū remediū adhibeẜ nō pōt: niſi peccatū cognoſcat: qḋ fit ꝑ ꝯfeſſionē peccātis. Et ideo cōfeſſio ē de neceſſitate ſalutis eius: q in peccatū actuale mōtale cecidit ¶ Ad rōnes i oppoſitū. ¶ Ad primā rūdetur negādo minorē. Dicimus. n. ꝙ preceptū de cōfeſſione nō eſt ab hoīe īſtitutū. q̄uis ſit a Jacobo ꝓmulgatū. Sȝ a deo inſtitutionē habuit q̄uis ei⁹ expſſa inſtitutio nō legaẜ: tñ quedā ꝑfiguratio ipſius inueniẜ: ſicut hic in hoc: ꝙ leproſuȝ mūdatū miſit ad ſacerdotes: q q̄uis nō eēnt noui teſtamēti ſacerdotes: tñ ī eis noui teſtamētī ſacerdotiū ſignificabaẜ. ¶ Ad ſecūdā reſpondeẜ negādo cōſequētiā. Et rō eſt: qm̄ ad gr̄e infuſionē ꝯſequēdā ordinata ſūt gr̄e ſacramēta: ad quoꝝ ſuſceptionē: vel actu vel propoſito aliquis gr̄am nō cōſequitur: ſicut pȝ i baptiſmo ⁊c. ſimiliter eſt de cōfeſſiōe: ſine q̄ actu: vel ꝓpoſito: culpa nō remittiẜ. Vñ vt dicit Albertus magn⁹ ī quarto: oēs tres ꝑtes pnīe coniunctiȝ operanẜ circa peccatum: ſed non oportet ꝙ aſſint in actu ſed vnū vel duas ſufficit eſſe in actu: ⁊ aliam vel alias eſſe ī propoſito. ¶ Ad tertiam reſpondeẜ negando conſequentiam. Et ratio eſt duplex Pria: ꝙ licet nō legaẜ cōfeſſio Petri ⁊ Magdalene: tñ cōfeſſi creduntẜ: Multa eni facta ſūt que ſcripta non ſunt ſicut innuitur. In fine Joannes. Secunda ratio. q: chriſtus habet poteſtatē excellētie in ſacramētis: Vñ ſine iis que ad ſacramentū pertinent: poteſt rem ſacramenti conferre.

D tertiā. q. qua q̄ritur circa ſecundū miraculū. vtrū i xp̄o fuit admiratio: ſic ꝓcediẜ. Et videẜ ꝙ nō potuit ī eo eſſe. Primo ſic Admiratio ſicut colligitur primo Methaꝝ. nō eſt niſi ignorātie. Sȝ i xp̄o nō fuit alīq̄ ignorātia. qui venit illuminare iis. qui in tenebris. ⁊ ī ūbra mortis ſedēt: ḡ nō fuit ī eo admiratio Scdo ſic: Dicit Ari. 4. Ethy. ꝙ ma-

gnanimus nõ est admiratiuus Sed xp̄s fuit magnanimus Ergo in Christo nõ fuit admiratio ¶ Tertio nullus admiraꝛ d̄ eo: qḋ ipſe facere pōt. Sȝ xp̄s facere potuit. qcquid magnū erat in reb⁹: Ergo videꝛ q̄ de nullo admirabaꝛ. ¶ In oppoſitū ē euangeliū pn̄s. Rn̄deo dicēduȝ ſub certis cōcluſionib⁹. Prima q̄ in xp̄o nõ potuit eſſe admiratio quātū ad ſciētiā diuinā: q̄ ē eterna Probaꝛ ɔcluſio. Admiratō ꝓprie ē de nouo aliquo inſolito In chriſto aūt nõ poterat eſſe aliquod nouū ⁊ inſolitū quātuȝ ad ſciētiā diuinā q: nihil cognoſcit de nouo. Secūda cōcluſio. In xp̄o nõ potuit eſſe admiratio: quātū ad ſciētiā humanā: q̄ cognoſcit res in verbo. Pȝ cōcluſio. Quia aīa xp̄i ab inſtanti ɔceptiōis. cognouit oīa ī verbo que cognoſcit verbū ſciētia viſionis: ⁊ hec ſunt oīa q̄ habēt eſſe ſm̄ quāq̄ȝ differentiā tp̄is: cui⁹ ſunt pn̄tia: preterita: ⁊ futura. ergo ⁊c. Tertia ɔcluſio. In xp̄o n̄ potuit eſſe admiratio: ſm̄ ſcientiā: qua cognoſcit res p̄ ſpecies īditas. Pȝ ɔcluſio: qm̄ aīa xp̄i ab hora cōceptionis fuit perfectū habitib⁹ omniū ſcientiarum Quarta ɔcluſio. admiratio potuit eſſe in xp̄o ⁊ fuit ſm̄ ſciētiā experimentalē. Patet ɔcluſio q: ſm̄ hanc potuit aliquod nouum inſolitū videre: ⁊ cognoſcere: ſm̄ q̄ poterāt quotidie aliqua noua occurrere. ¶ Ad rōnes in oppoſitum. ¶ Ad prim̄ rn̄detur negādo ɔn̄am. Et rō eſt: q: lȝ xp̄s nihil ignoraret: potuit tā de nouo aliquid occurrere experimētali eius ſcientie ex quo admiratio cauſaretur.

¶ Ad ſecūdā rn̄detur negando ɔn̄am. Et rō eſt: q: xp̄s admirabatur de fide Centurionis: non eā rōne q̄ eſſet magna: quātuȝ ad ipſuȝ: ſed q: erat magna: quātum ad alios. ¶ Ad tertiam rn̄detur negando ɔn̄am. Et rō ē: q: licet xp̄s poterat facere oīa: ſm̄ virtutē diuinitatis: ſm̄ quā admiratio in eo nõ erat: ſciētie tñ eius humane experimentali pōt aliqd noui occurrere: de q̄ potuit cauſari in eo admiratio: ſicut dictum eſt.

Ad quartam. q. qua queritur vtrum ſit verum q̄ chriſtus non inuenit tantaȝ fidem in Iſrael ſicut in Centurione ſic proceditꝛ. Et videtur q̄ non. ¶ Primo: q: in Abraam: Iſaac: ⁊ Iacob maior fides fuit. Ergo ⁊c.

¶ Secundo arguitur de beatiſſima virgine Maria: cui dictū eſt: beata que credidiſti: quoniā

pficiens in te. que dicta sunt ti- bi a dño Luc. 2. ¶ Tertio. Idē arguit de apostolis: q dicūt pri micias spūs habuisse. ¶ In op po. ē euāgeliū pñs. Rñdeo di- cēdū. iuxta albertū sup Mat. q fides dr magna dupliciter. s. itēsiue. et facilitate credēdi intē siue. Possibile fuit: q maior fi des fuit i multis iudeis. s3 sta tū etiā pfitem. S3 quo ad faci litat ē credēdi. nō inuenit tātā q3 iudei. q crediderūt p mira- cula. inducti sunt et edocti. per scripturas q crediderūt. Iste aūt nō. ¶ Ad rōnes i oppo. di cēdū. ¶ Ad primā rñdet. q nō loquebat xps d illo priore isra el in quo pphete: et patriarche fuerūt. Unde Beda in omelia dicit sic, Non inueni tantam fidē in israel. non in illo priore israel. in quo noiati sunt pphe te et iusti. sed significat fidē illi9 super israel hoc est sup oēs. q tūc fuerūt tribus israel: et nō su p illum. q ab initio fuit israel. nec sup eos q postea pphete et iusti inuēti sunt in israel. Et p hoc p3 rñsio ad argumenta de beata virgine. et de apostolis. q sup oēs alios iusti et sancti i- uenti sunt in israel. Uel dicen dū. vt dicit Albert9. q cū xps dixit nō iueni tātā fidē in israel nō icludit illos. qbus loqueba- tur. sed alios de Israel.

¶ In dñica tertia est euāgeliū In illo tēpore ascēdēte Iesu i nauiculā et c. Mat. 8. Circa qđ veniunt disputande se. q.

¶ Primo. vtr3 ecclesia vniuer salis iuxta glo. p nauiculā desi gnata tēpestate alicui9 tribula tiōis qñq3 ita ɔcutietur vt nau fragium patiatur. ¶ Secundo vtrum fuit verum. q mare et venti obediunt xpo.

Ad primā. q. qua queri tur vtrū vniuersalis ec clesia iuxta gl. euāgelii p nauiculā designatā qñq3 tē- pestate tribulatiōis ita ɔcutie tur: vt naufragiū patiatur. sic p ceditur Et videt q sic. ¶ Pri mo Daniel. 9. scribitur Defici et hostia et sacrificiū. et erit i tē plo ab hominatio desolatiōis et vsq3 ad consummationem et finem perseuerabit desolatio. Sed cum defecerit fides et ho stia et sacrificium: deficiet eccle sia: Dicit. n. Aug. vbi fides. ibi ecclia q et c. ¶ Scđo sic Sicut vniuersitas iudeorum qui pri- us ecclesia dicebatur. iam nō est ecclesia. vnde tota ecclesia iudeorum videtur ɔfecisse. De dit enim illi deus libellum re- pudii, primo. x. tribubus. et po- stea duabus. vt dicitur. Hiere. 3. Et. 5. Ubi sic habetur.

Preuaricata eſt domus iſrael: et domus iuda dicit dñs etc. Ergo pari ratiõe tota eccleſia xpianorum eſt defectibilis. Conſequẽtis videt̃ bona. Tertio ſic. Luc. 18. Poſt denũciationẽ futurarũ tribulationũ dicit̃: verũ tñ filius hoĩs veniẽs putas inueniet fidẽ in terra. Hoc autẽ nõ videt̃ dictũ: niſi q̄ fides ſancte cõſũmationẽ ſeculi deficiet. et p̄ cõſequẽs eccleſia. ¶ In oppo. eſt hic glo. Rñdeo dicẽdum ſub duabus cõcluſiõibus. Prima eſt: q̄ eccleſia catholica cõuenienter deſignatur per nauẽ ſiue nauiculã. Iſta cõcluſio p̄batur. Primo per illud prouer. vltimo. Facta eſt quaſi nauis inſtitoris. Et hoc. quia vt dicit Albet. magnus. virtutũ mercibus: et meritorũ theſauris amplisſimis: atq̄ p̄cioſiſſimis onuſta eſt: quibus filii ſui mercati ſunt regnũ In ea enim ſola: ſũt virtutes: q̄bus adipiſcit̃ felicitas vite eterne iuxta. c. oĩs. 28. q. i. Scd̃a p̄z concluſio: qm̃ eccleſia eſt vehiculũ: quo per mare huius ſeculi: q̄ĩcunq̄ crebris ventorum flatibus: et aquarum fluctibus. i. tentationum plagis: et verberib9 fatigetur: fideles in ea contenti ad portũ future beatitudinis perducuntur. Unde ſicut extra archam regnãte diluuio null9 ſaluatus eſt: ita nullus extra eccleſiã oĩno ſaluat̃. Uñ extra de ſũma trini. et fi. catho. c. i. et 4. q. i. qm̃ verus: et beat9 Greg. in moralib9: et habetur in. c. q2 eadem cã. et. q. eccleſia ſola eſt: que intra poſitos valida caritatis compago cuſtodit. Unde aqua diluuii archã quidẽ ad ſublimiora ſuſtollit. Oẽs aũt quos extra iuenit extinxit. Secũda cõcluſio ẽ: q̄ nauicula vniuerſalis nunq̄ tanta tẽpeſtate tribulatiõis vexabitur: q̄ naufragiũ patiat̃. Iſta cõcluſio p̄batur primo ſic. Au. ĩ tractatu de catholica veritate dicit. Sicut nauicula. i. eccleſia xp̄i in medio maris videlz mũdo diu iactata ẽ fluctibus: ſz vexata nõ diſſoluta aut ſubmerſa. q2 ille9 imperauit vento et mari q eidẽ eccl'ie p̄miſit vſq̄ ad finẽ affuturã. Iſta cõclu9 p̄z ex illo Ambro. q ita dic in quodã ſmõe Naui eccleſiã debem9 accipe i ſolo mũdi hmõi cõſtitutã: que et ſi vndarum fluctibus aut p̄cellis ſepe vexet̃, tñ nũq̄ põt ſuſtinere naufragium. q2 ĩ arbore ei9. i. ĩ cruce xp̄s erigit̃. i pupe pater reſidet gubernator p̄rorã paraclitus ſuat ſpirit9. hãc per anguſta huius mũdi freta. 12. remigiis ducũt. i. 12. apoſtoli. et ſimilis numerus p̄

poetas. Tertio pz . . cluſio ex il lo Ma. xvi. vbi xp̃i ait Super hãc pe . ã edi. ec. meã. ⁊ porte i̇ feri . õ preualebũt aduerſus eã. Plane hoc nõ eẽt: ſi eccl̃ia q̃n q̃ tribulatiõib⁹ aut ĩpugnatiõi bus vexata. naufragiũ eẽt paſſu ra. ❡ Ad rõnes in oppo. ❡ Ad primã rñdetur negando ↄñam Et ad dictum Danielis rñde tur dupliciter Primo q̃ nõ vĩ loqui de ↄſũmatiõe toti⁹ ſeculi: ſed de finali deſolatiõe ciuita tis hieruſalẽ. in q̃ loc⁹ ſanctifica tiõis erat: Et ita nõ eſt ad ꝑpo ſitũ. Scd̃o rñdetur q̃ dato. q̃d dictũ Danielis accipiatur de ↄſumatiõe ſeculi. ⁊ abhoĩatio nẽ noiet antixp̃m hoĩem pecca ti. q in tẽplo ſedẽs extollẽs ſe ſu per oẽ. q̃d dicitur dõ. ii. ad The ſa. i. nõ ẽ itelligẽdũ: q̃ fides to taliter deficiat: quin ſemꝑ apd̃ aliquos fides eccleſie firma at q̃ immutabilis vſq̃ ĩ finẽ ſecu li permanebit: ita xp̃s pollicit⁹ ẽ Petro. quẽ vniuerſalis eccle ſiẽ ſue paſtorẽ ⁊ vicariũ ↄſtitue rat. d. Ego rogaui ꝑ te patrem vt nõ deficiat fides tua Lu. 22. ❡ Ad ſecũdã rñdet negãdo aſſũ ptũ: q̃m q̃ eccl̃ia de iudeis nun q̃ ita deficit. q̃n ſemꝑ ĩ ea aliq̃ eſſent iuſti. in q̃b⁹ integra fides ⁊ caritas inuiolata ꝑſeueret: ſed ſcriptura ita abſolute loquitur. q̄z. in cõparatiõe maloꝝ. illo tp̃e pauciſſim⁹ erit numer⁹ bonoꝝ. ❡ Ad tertiam rñdet negando ↄñam. Et ad dictũ. quod Lu. xviij. habet rñdet. q̃ illud dictũ eſt nõ q̃ oĩno fides ſit defectu ra: ſed ꝑꝑ paucitatẽ fideliũ. que tp̃e añxp̃i erit ꝓpter maximaꝫ tribulatiõnẽ: q̃ tp̃e illo vigebit.

a D ſecũdã. q. q̃ q̃rit. vtrũ q̃ fuit veruꝫ q̃ mare ⁊ vẽti obedie runt xp̃o ſic ꝓcedit. Et vĩ q̃ nõ. q̄z res ſine ſenſu. ⁊ ſine rõe. nõ pñt dici obedire ali cui. cũ nec capere nec ĩtelligere poſſint ꝓceptũ ĩperãtis: ſꝫ mare ⁊ vẽti ſũt hmõi. ergo nõ vident poſſe dici obedire. ❡ Scd̃o ſic: Qui obedit deo cõfirmat vo luntatem ſuam voluntati diui ne Sed iſta cum ſint ſine intel lectu ⁊ voluntate, non poſſũt di ci cõfirmare volũtateꝫ ſuã di uine. Ergo ⁊c. ❡ Tertio. Obe dientia eſt virtus moralis. Sꝫ mare ⁊ vẽti nõ capacia ſunt vir tutis Ergo nec poſſũt dici obe dire alicui. ❡ In oppoſitũ ẽ euã gelium preſens Reſpondeo di cendum ſub iſta concluſione: q̃ mare ⁊ venti obedierũt chriſto Iſta cõcluſio patet ex euãgilio. Pro cuius intellectu eſt notan dum: q̃ obedientia dicitur duo bus modis. Vno mõ. vt dicit

virtus.qua animus ſubiicitur mādatis imperātis.vt fiāt. Et hoc modo ob.diētia non cadit niſi in creatura intellectuali.q̄ ſola capax ē virtutis.vt arguebatur. Alio modo dicit̄ obediētia opatio:qua mobile vel ſubiectum ſtatim expedite ꝛ ſine q̄cunqꝫ repugnātia exequit̄ ordinem ꝛ diſpoſitionē ſui motoris ſiue pīcipii agētis. Et hoc mō ē in omni creatura potētia obedientialis.ad exequēdū. ꝛ operandum quicqd deus.qui imobilis manēs dat cuncta moueri.de creatura ordinauerit vl̄ diſpoſuerit. Unde ps.c.xlviii.dicitur Statuit ea in eternū ꝛ in ſeculum ſeculi:preceptuꝫ poſuit ꝛ nō preteribit Et infra. Ignis grando.nix.glacies.ſpūs ꝓcellarum.que faciunt verbum ei⁹ Et Amos.ix.dicit dñs Mandabo ſerpenti.ꝛ ipſe deuorabit eos; Et hoc modo dicimur vēti ꝛ mare obediuiſſe xpo.ſicut creatura ſuo creatori. ¶ Ad rationes in oppo. ¶ Ad primā rñdetur.ꝙ nō ꝓcedit de obedientia primo modo ſumpta. lꝫ dicat Albertus magn⁹ ſup mat. ꝙ omnis creatura ſenſum habet naturalem.quo imperiū p̄cipit.ꝛ perficit creatoris. q̄uis in ſe ſit inſenſibilis. Et iō diſtinguit yſac phyloſophus. ſenſus naturales aī... eſſe in reb. inſenſibilibus. Hoc Albertus. ¶ Ad ſecundam.ꝛ terti... rōneo.eadem eſt rñſio. Loquunt̄ enim de obedientia primo mō ſumpta nos vero de obediētia ſecundo modo capta.

¶ In dominica quarta poſt octauas Epiphanie ē euāgeliuꝫ.

¶ In illo tempore dixit Jeſus parabolam hanc. Simile factū eſt regnū celorū hoī ꝛc. Mat. xiii. Circa qđ pñt diſpu.ſe.q.

¶ Primo.vtrum diabolus ſuperſeminauerit zizania.i.hereſes in agro dominico.

¶ Secundo.vtrū heretici ſint eradicādi p morte ꝟ vita pñti.

D primam.q.qua querit̄ur.vtrum diabolus ſuperſeminauerit ziza nia ꝛc.ſic ꝓcedit. Et videtur ꝙ nō. ¶ Prio ſic. Euāgeliuꝫ dicit.ꝙ inimicus homo hoc fecit. Sed diabolus nō eſt homo. Ergo nō ſuperſeminauit zizania. ¶ Secūdo ſic. Hereſes ex libero arbitrio hoīs ꝓcedit. Unde vt ait hiero.ꝛ habetur.24.q.3.i.c.hereſis. Hereſis grece ab electione dicitur quia cum vnuſquiſqꝫ eligat diſciplinam:quam putat eſſe meliorem Sed diabolus non pōt ſuper li.ar. Ergo non poteſt ſuperſeminare aliqd i eo. ¶ Ter

tio fit dyuine agẽs .c ꝓpoſito cognoſcit ſuũ effectũ. ſꝫ diabol⁹ interiores cognitiones nõ põt ꝑuidere: ut dicit Aug. li. de eccle. dogmatib⁹. Ergo nõ põt aliqd ſeminare. ¶ In oppo. ẽ euãgeliũ pñs. Rñdeo dicẽdũ ſub tali cõcluſiõe: q̃ diabolus ſupſeminauit in agro dñico hereſes et errores. Iſta cõcluſio pꝫ. Naꝫ poſtq̃ꝫ xp̃s lux mundi. ⁊ veritatis. in agrũ ſeminauit fidei doctrine. ꝑ ſe ⁊ ſuos apoſtolos: in agro dñico. poſt morte ẽ eoꝝ diabolus inuidẽs fidei ſeminate in cordibus fideliũ: q̃ fundamẽtuꝫ erat religiõis xp̃iane: ſupſeminauit zizania ſuadẽdo ⁊ ſuggerẽdo errores hoibus. Et ita plures ad ꝑfidiã hereſis induxit. q̃ ducit ad mortẽ. Hinc Sapi. ij. dicit: q̃ inuidia diaboli mors intrauit in orbẽ terrarũ. Et Jo. 8. dicit de diabolo. Ille homicida fuit ab initio: ⁊ in veritate ñ ſtetit q: veritas nõ ẽ in eo. Cũ enim loqt. i. ſuggerit mendaciũ: ex ꝓprijs loquitur: q: mendax ẽ. ⁊ pater eius. ¶ Ad rõnes in oppo. ¶ Ad ꝑmã dicit: q̃ ibi in euãgelio inimicus hõ dr diabolus. ut exponunt doctores dicitur aũt diabolus hõ. tũ. ꝓpter defectum a dietate. ps. Exurge dñe. nõ preualeat homo: tuꝫ q: diabolus vincit hominem ps. Eripe me dñe ab homine malo. Et dici tur inimicus propter cõſummatã maliciã ei⁹. ¶ Ad ſecundã reſpõdet negãdo ꝯñaꝫ Dicim⁹: q: diabolus nõ poſſit ſup li. ar. directe mouẽdo. illud põt tamen bene ꝑ modum ſuadẽtis. Et ſic diabol⁹ ſemiat hereſes ⁊ errores in cordibus hominum. Unde. Auguſti. 4. de trini. dicit. q̃ diabolus ſua ſubtilitate malignos affectus ipirat. Et. Beda dicit ſuper. Actus apoſtolorum: q̃ animam in affectum malicie trahit.

D ſecundã. q. q̃ queritur: vtrum heretici ſũt eradicãdi ꝑ mortem de vita preſenti ſic ꝓceditur. Et videtur q̃ nõ. ¶ Primo ex euangelio preſenti vbi dicitur q̃ ꝑmittantur zizania creſcere: vſqꝫ ad meſſem: meſſis aũt eſt finis ſeculi. Sed heretici per zizaniam deſignantur. ergo heretici tollerandi ſũt ⁊ non interficiendi. ¶ Secundo ſic. Apoſtolus. ii. Thy. ii. Seruuꝫ dei oportet eſſe manſuetuꝫ i. cũ modeſtia corripientem eos qui reſiſtũt veritati: ne quando det deus illis penitentiã ad cognoſcedam veritatem. ⁊ reſcipiſcant a laqueis diaboli. Sꝫ ſi heretici non tollerarẽtur. ſed morti traderentur. auferretur eis

facultas penitēdi. ergo tolleran di ſunt. et nō interficiendi. ¶ Ad tertiū ſic. Nihil enim debet impu gnari niſi qd eſt contra amicitiā. Sed diuerſitas opinionū nō eſt contra concordiā amicitie. vt phy- loſophus dicit. 4. Ethy. ergo heretici nō ſūt extirpādi. ſed tol lerādi. ¶ In oppo. eſt apoſtolus ad Thy. 3. Hereticū poſt pri- mam et ſcdam correptionē de vita. ſciensqꝫ ſubuerſus eſt qui hmōi ē. Rñdeo dicēdū ſub iſta cōcluſiōe Heretici māifeſti. qñ ſine periculo pōt fieri: extermi- nādi ſunt per mortē de vita pñ ti. Iſta cōcluſio pꝫ: qr tales ſūt corruptiui. et infectiui alioꝝ ſcḋm illud Th. iii. Heretici multum pficiūt ad impietatē. ſermo eoꝝ vt cācer ſerpit. Que cōcluſio pꝫ per Apoſtolū. i. Corin. v. Qui precepit exterminare vetus fer mētū: ne totā maſſam corrum- pat. et Hiero. Et habet. i. q. iii. Secande ſunt carnes. et ſcabio ſa ouis: a caulibus repellēda: ne tota domus: maſſa: corpus: et pe- cora: ardeat. corrūpatur. putre- ſcat. et intereat. Arrius autem in alexādria. vna ſcintilla fuit. ſed quoniā nō ſtatim oppreſſa eſt. totū orbem eius flāma po pulata eſt. Scḋo pbatur ſic. qr ſunt ſicut homicide. Vita ſpūa lis multo melior eſt qꝫ corporalis

Sed homicide extirpātur. qui auferūt hoībus vitā ec corporalē. vt habetur. Exo. xxii. Maleſi- cos ñ patieris viuere. ergo mul to amplius heretici. qui auferūt hoībus vitā ſpūalem. Tertio ſic pceditur. inquātū heretici ſūt falſarij xpiane fidei multo gra- uius eſt corrūpere fidē per quā eſt aīe vita. Iuſtus enim ex fide viuit Abac. ii. Et Ro. i. quā fal ſificare monetā. per quā tēpora li vite ſubuenitur. Sed falſari pe cunie ſtatim per pncipes ſecu- lares morti tradūtur. ergo mul to fortius heretici ſtatim. qñ de he reſi cōuincūtur. pñt iuſte occi di. Quarto pbatur cōcluſio inquā- tū heretici dicūt lupi. Lupi ſūt ab ouibus arcēdi paſtoris offi- cio Io. x. Sed heretici ſunt lu- pi. Act. ii. Ergo iſti veniunt ex- tirpādi. Quinto pbat cōcluſio. inquātū heretici ſūt blaſphemi in xpꝫ Leui. 24. dicit Qui blaſ- phemauerit nomē dñi morte moriatur. Sꝫ heretici ſūt hmōi ergo merito veniūt extirpādi p mortē magis qꝫ rei crimine le- ſe maieſtatis. ¶ Ad rōnes i op po. ¶ Ad primā rñdet: qꝫ deus nō vult hereticos puniri viuere ab ſolute. ſꝫ in caſu tātū. ſ. qñ non poſſūt ſeparari a fidelibus ſine periculo fidelium: Et hoc cōue- nit duplici de cauſa. Vna. qñ

nō bene cognoſcūtur. nec bene diſtinguntur a fidelibus. alia quī habent tātos defenſores. q̄ contra eos procedatur. maius periculū in eccleſia probabiliter eſtimatur. vt ſciſmaticos. vel interiectores fideliū. a fautoribus hereticoꝝ. Tunc enim permittendi ſunt propter maius periculū euitandum. Vbi autem nō occurrūt iſta pericula ſunt ſeparādi ab eccleſia. et iuſtitie ſeculari relinquendi. vt extermineutur per mortem. ſicut dictum eſt. ¶ Ad ſcdaꝫ rñdet negādo cōñaꝫ Et rō ē. q2 modeſtia illa ſeruat. vt pmo. et ſcdo compiat ¶d. ſi redire noluerit iam pro ſubuerſo habetur. vt pꝫ in auctoritate apoſtoli indicta. ¶ Ad tertiam rñdet negādo cōñam: Tum q2 philoſophus loquitur de opinionibus ſpeculatiuis tñ. Tum q2 conſenſus in vnitatem fidei: eſt principium coniunctionis in caritate. Et ideo diſceſſus a fide excludit amicitiam familiaritatis.

¶ In dominica. lxx. eſt euangelium In illo tempore dixit Ieſus parabolā hanc ꝛc. Mat. xx. Circa quod pñt diſputari ſe. q.

¶ Prima vtrum omnes homines ad eternam beatitudinē a deo ſint vocati.

¶ Secunda. vtrum requirantur aliqua opera hominuꝫ ad beatitudinē conſequēdā a deo

¶ Tertiam. vtrum omnium laborantium in vinea domini ſit vnum remunerationis p̄miuꝫ.

Ad primam. q. qua queritur. vtruꝫ omnes homies ad eternam beatitudineꝫ a deo ſunt vocati. ſic procedit. Et videtur q̄ non ¶ Primo ſic. Deus non diligit omnes homines. Ergo nō omnes homines ab eo ſunt vocati ad beatitudinem. Cōſequētia eſt bona Antecedens. patet ex illo ps. Iniquos odio habui. Et illud. Odiſti omnes. q operantur iniquitatem. ¶ Secundo ſic. Nullus excecatus a deo poteſt dici vocatus a deo ad percipiendam beatitudinem eternam. Patet Sed deus huius ſeculi excecauit mentes infidelium. vt dicit Apoſtolus. ii. Corin. 4. Ergo ꝛc. ¶ Tertio. Reprobati a Deo non poſſunt dici vocati a deo ad Beatitudinem. Sed multi ſunt a deo reprobati. Vnde Apoſtolus ad Roma. primo Dedit eos in reprobum ſenſum. ergo non omnes homines ſunt a deo vocati ad beatitudinem: ¶ In oppoſitum eſt euangelium preſens. Itē illud Lu. xiiii. Hō qdā fe-

Et cenā magnā ⁊ vocauit multos. Per cenā vt ait glo. eterna beatitudo intelligitur. Rñdeo dicēdū ſub iſta cōcluſione ꝙ oēs hoīes ſunt a deo vocati ad beatitudinē. Que cōcluſio probaṫ. Primo ex illo .i. Thi. 2 Vult deus oēs hoīes ſaluos fieri: ⁊ ad agnitionē veritatis venire. Secundo ſic. Oēs hoīes facit deus capaces beatitudinis. ergo oēs ſunt vocati ad beatitudinem. Conſequētia vr bona: alias fruſtra fuiſſent facti capaces eius. Aſſumptū pꝫ: qꝛ oēs hoīes ſunt facti ad imaginem ⁊ ſimilitudinē dei. Gen. 1. Dicit aūt Augu. ꝙ eo eſt bō dei capax: qꝛ ad imaginē dei ē. Tertio ſic. Oēs hoīes appetūt beatitudinē: ergo vr ꝙ ad illaꝫ ſint a deo vocati. Aſſumptum probaṫ ꝑ illud Boetii. 3. de cōſolatione dicētis: ꝙ mentibus oīum hoīuꝫ veri boniqꝫ cupiditas: eſt inſerta. Sed verū bonū eſt. ꝙ nos beatos facit: ergo cōcluſio vera. Quarto ſic ſic dic Dyo. Deus equaliter oīa diligit: ⁊ ꝑ ꝯñs oēs hoīes eqlit dilligit. Sꝫ aliquos vocauit ad beatitudinē: ergo oēs hoīes. Quinto Oibus hoībus dedit legem mandatoꝝ: ꝑ quoꝝ obſeruātiā acqriṫ vita eterna ſm illud. Si vis ad vitam ingredi ſua mā‑data Mat. 19. Sexto Tribuit ēt oibus cōſilia ad perfectionē habendā. tribuit remedia ſcilicet ſacramēta ad ſanādavul... ra peccatoꝝ: ergo vr ꝙ oēs hoīes ſint a deo vocati ad eternā beatitudinē. ¶ Ad rōnes in cōtrariū. ¶ Ad primā rñdetur negādo aſſumptū: ⁊ ad ꝓbationē dicimus: ꝙ nihil ꝓhibet vnuꝫ ⁊ idem ſm aliqd amari: ⁊ ſm aliquid odio haberi. Deus igitur peccatores inquātum ſunt nature quedā amat: ſic enim ⁊ ſunt: ⁊ ab ipſo ſunt. Inqūtū vo peccatores non ſūt: ſed ab eē deficiūt: ⁊ hoc in eis a deo nō eſt. Unde ſm hoc ab ipſo odio habentur. ¶ Ad ſecundam reſpōdetur negādo ꝯñam. Et ad id quod dr: ꝙ deus excat mentes aliquoꝝ: dicenduꝫ ꝙ nō dicitur excecare: maliciā infundendo. ſed ex demeritis hoīum gratiam non infundēdo. Pro quo notandū ꝙ excecatio dicit priuatio grē: qꝛ gratia eſt quod dā lumē anime ⁊ perfectō qdā habilitans ad bonū ipſam aīꝫ Aliquē autē carere grā: ex duobus ꝯtingit: tum ꝙ ipe nō vult recipere: tū qꝛ deus nō ſibi infundit: vel non vult ſibi infundere. Horuꝫ āt duorū taľ ē ordo vt ſꝫ nō ſit: niſi ex ſuppōne primi. Quoꝫ n. deus nihil velit: ni

ſi bonū ꝙ vult iſtū carere grã niſi ſm ꝙ bonū: eſt. Sed ꝙ iſte caret grã: nō eſt bonū ſimplr. Tñ hoc abſolute cōſideratū ꝙ eſt volitū a deo: eſt tñ bonū ꝙ careat grã: ſi eā habere non vult. vel ſi negligēter: ſe ad eā habēdā preparat: q: iuſtum ē. Et hoc modo eſt a deo volitū. Pꝫ ergo: ꝙ hmōi defectus abſolute cā pma ē ex parte hoīs: qui gratia caret. Ex parte autē dei nō ē cā huius defectus: niſi ex ſuppoſitione illius. qđ eſt cā ex parte hoīs. Et p hūc modū qñqꝫ inuenit deus dici cā excecationis ⁊ obdurationis: nō mittēdo maliciā: ſed nō ipartiendo grãm. qđ in ipſo ē. Et ita pꝫ qđ dicēdū ſit ab auctoritatē Apoſtoli. ¶ Ad tertiā rñdetur negādo ꝯñaꝫ. Et rō ē Alex.n. eſt differētia ſꝫ ſanctū Tho. inter pdeſtinationē ⁊ reprobationē: q: pdeſtinatio ē cā: ⁊ ei⁹: qđ expectat in futura vita pdeſtiatis. ſ. glorie: ⁊ eius quod recipitur in preſenti. ſ. gratie. Reprobatio vero non eſt cauſa eius quod eſt in preſenti ſcilicet culpe: ſed eſt cauſa derelictionis a deo: eſt tamen cauſa eius quod redditur in futuro ſcilicet pene eterne. Sed culpa prouenit ex libero arbitrio eius qui reprobatur ⁊ a grã deſerit. Et ſm hoc verificat illud pphete Oſee. ꝗ. Ex te perditio tua Hieruſalē.

Ad ſecundā. q. qua queritur vtrū requirantur aliqua opera hominis ad beatitudinem cōſequēdaꝫ a deo: ſic proceditur. Et vrꝫ ꝙ nō. ¶ Primo ex illo ad Ro. 4. Beatitudinē hoīs cui deus accepto fert iuſticiā ſine opib⁹. ergo nō requirūtur alia opera hoīs ad beatitudinem conſequendam. ¶ Secundo ſic. Deus cum ſit agēs infinite virtutis: non perigit in agēdo materiam: aut diſpoſitionē materie: ſꝫ ſtatiꝫ pōt totum producere. Sꝫ opa hominis cū nō requirātur ad beatitudinē. ſicut cauſa efficiēs. nō poſſunt requiri ad eam niſi ſic diſpoſitiōes. ergo deus qui diſpoſitiones nō perigit in agēdo beatitudinem ſine pcedētibus operibus, confert. ¶ Tertio ſicut Deus ē actor beatitudinis imediate. ita ⁊ naturā imediate inſtituit. Sꝫ in prima inſtitutōne nature, pduxit creaturas nulla diſpoſitiōe pcedēte vl̃ actiōe creature. ſed ſtatim fecit vnūquodqꝫ pfectum in ſua ſpē. ergo videtur ꝙ beatitudinē confert homini ſine aliquibus precedentibus. ¶ Quarto arguitur de chriſto. cuius anima ab inſtanti creationis fuit beata ſi

ne operibus precedētibus. er- go ꝛc. ¶ Quinto. Idem argui tur de pueris baptizatis. q an vſum li. ar. moriuntur: quibus ſine p̄cedētibus aliquibus ope ribus: regni celeſtis ianua ape ritur. vt dicit beda. ¶ In oppo ſitū eſt euāgeliuz p̄ſens. vbi di citur voca operarios ꝛc. Itē Io. 13. dicit. Si hec ſcitis: beati ſi fe ceritis ea ergo p actionem ad beatitudinē peruenitur: Rñdeo dicendū ſub iſta cōcluſiōe: Qz deus poſſet ſimul facere volun tatē recte tēdētē in finē. ꝛ finez ꝯſequētē. ſicut quāqz naturam ſimul diſponit ꝛ dicit formam ordo tū diuine ſapiētie exigit vt nullus purus hō habēs vſuz li. ar. ꝯſequat beatitudinē. ſine ali quibus opibus precedētibus. Que cōcluſio ſic oñdit vera: vt dicit philoſoph⁹. 2. de celo. Eo ruz que nata ſunt. habere bonū pfectuz aliquid habz ſine motu aliquid vno motu: aliqd pluri- bus. Hōc aūt pfectū bonū ſine motu: conuenit ei: q naturaliter habet illud. Hoc aūt beatitudi nē naturaliter: eſt ſoli⁹ dei. Vñ ſolius dei propriū eſt: qꝫ ad bea titudinē non moueatur per ali- quam operationez precedentē. Quom autē beatitudo excedat omnem naturam creataz: nul- la pura creatura conuenienter beatitudinē conſequi[illegible] vt abſqz motu operationis. p q[illegible] am ten dit ad ipſum. Sz angel[illegible] qui ē ſupior ordine nature qꝫ h[illegible]mo, cōſecutus eſt eā. et ordine d[illegible] ne ſapiētie vno: motu opatiōis meritorie. Hoies aūt cōſequū tur ipſam multis motib⁹ opa- tionum: q̄ merita dicunt. Vñ ēt ſm Phm .1. Ethi. Beatitu- do eſt p̄miū virtuoſax opatio- nuz. ¶ Ad rationes in oppoſi. ¶ Ad p̄mā rñdet: qꝫ dictū Apo ſtoli nō militat: qꝛ ipſe loqt de beatitudine ſpe: q̄ hētur p grāz iuſtificantē: q gdem non datur propter opa p̄cedētia. Nō eniz hz rationē terminū motus. vt beatitudo: ſed magis eſt princi piū motus. quo ad beatitudinē tēditur. ¶ Ad ſcdaz rñdet negā do ꝯñam. Et rō eſt qꝛ nō dici- mus. qꝫ opatio hois: ideo p̄eri- gatur ad cōſecutionē beatitudi nis: ꝑpter inſufficiētiaz diuine virtutis beatificantis: ſz vt ſer- uetur ordo in rebus. ¶ Ad ter- tiā rñdet negādo ꝯñam. Et rō eſt. qꝛ primas creaturas ſtatiz deus pfectas ꝑduxit: abſqz aliq̄ diſpoſitōe: vel opatione creatu re p̄cedēte: qꝛ ſic inſtituit p̄ma indiuidua ſpēx: vt p eas nā p- pagaret ad poſteros. Sic autē nō fecit de aliis. ¶ Ad quartaz rñdetur negando ꝯñam. Et rō

eſt:qa ſ.aa fuit ſingulariter in rpo. Vñ ſicut de primis indiuid. ex p que erat natura p p̄pāda. dictū eſt q̄ fuerūt ſtatī pfecta: ſimiliter dicimus: q̄ p rpz: qui eſt deus ꝛ hō: beatitudo erat ad alios deriuāda: ſm̄ illud Apoſtoli ad Hebre. 2. Qui multos filios in gloriaz adduxerat: ſtatim a p̄ncipio ſue cōceptiōis. abſq̨ aliqua operatione meritoria p̄cedente aia eius fuit beata. Sed hoc eſt ſingulare in ipſo: vt dixim⁹. ¶ Ad quintam rñdetur. q̄ rō non fac ad propoſitū concluſionis. tum primo quia loquitur de hoibuſ vſuz habētibus liberi arbitrii. tum ſcdo q̄ licet paruulis baptizatis deſint propria merita meritū tamen xp̄i: eis ſupuenit eo q̄ per baptiſmum ſunt effecti membra chriſti.

a D tertiā. q. qua querit vtrū oium laborantiuz in vinea dñi. ſit vnū remunerationis p̄mium ſic proceditur. Et videtur q̄ ſic. ex p̄ſenti euangelio. ¶ Vbi ſinguli qui operati ſunt in vinea dñi. acceperunt ſingulos denarios. q̄ vt dicit Gregorius. Equalem eterne vite retributionez ſortiti ſunt. Ergo videt̄ q̄ oiuz beatorū ſit vnū remuneratiōis premiū. ¶ Scdo ſic. Beatitudo eſt ſummum bonum. Sed ſummo nō pōt eſſe aliquid maius. Ergo beatitudo vnius hominis nō poteſt eſſe alia maior beatitudine. Ergo eq̄liter ſunt beati. ¶ Tertio. Sicut quodlibet appetibile ē bonū ita ꝛ magis bonū. Si ergo aliquis eēt beatior alio. minus btō. eēt appetibilis beatitudo magis beati. ſm̄ rectū appetitū. nec tñ eā haberet. Ergo nō eēt beatus. q̄ beatus nō dicitur. niſi q bēt omnia. q̄ vult: ꝛ nihil mali vult vt dicit Aug. ¶ In oppoſitum eſt illud Jo. 14. In domo pris mei multe ſunt māſiones per quas vt dicit Aug. diuerſe meritorū dignitates intelliguntur in vita eterna. Itē dicit Apoſtolus. 1. Cor. 15. Stella differt a ſtella i claritate: ſic ēt ꝛ reſurrectio mortuoꝝ. Ergo vn⁹ reſurgētiū maiorē claritatē hēbit q̄ alius. Ergo nō vnū erit oium ſctōꝝ remuneratiōis p̄miū. Rñdeo dicēdū: q̄ i rōne btitudis duo icludūt. ſ. ipſe finis vltm⁹. q ē ſūmū bonū: ꝛ adeptio ꝛ fruitio ipſius ſūmi boni q̄tū ad ipſuz ſummū bonū. qḋ eſt btitudinis obiectū ꝛ cā. Eſt ergo concluſio. q̄ oium laborātiū in vinea eſt vnū remunerationis p̄miū: vna merces: vna btitudo. quia

nō eſt niſi vnū ſummū bonū .ſ.
deus cuius fruitiōe hōies ſiūt
beati. Si vero loquimur quā-
tum ad adeptionē hmōi boni
vel fruitionē: que dicitur beati-
tudo formaliter: eſt ſecūda cō-
cluſio: ꝙ omnium laborantiū
in vinea domini non eſt vnū re
munerationis premiū: aut mer-
ces: aut beatitudo: quia vnus
non poteſt eſſe alio beatior: qa
quāto magis hoc bono fruitur
eſt beatior. Contingit autē ali-
quem pfectius frui deo: ex eo.
ꝙ eſt melius diſpoſitus per ex
cellētiora merita. premiū enī
rñdet merito Sꝫ ꝯſtat aliquoſ
eē alijs maioris meriti. Ergo
cū beatitudo ſit virtutis premi
uꝫ: q̄ fuerit maioris meriti: ha
bebūt excellētius pmiū. ¶ Ad
rōnes ī oppoſitū. ¶ Ad pmaꝫ
rñdetur: ꝙ vnitas denarii ſigni
ficat vnitatē beatitudinis: ex p
te obiecti. Et ſic beatitudo eſt
vna oīum vt dicit prima con-
cluſio. Sed diuerſitas manſio
nū ſignificat diuerſitatem bea
titudinis: ſecundū diuerſuꝫ gra
dū viſionis. ⁊ fruitiōis. Deus
enī oibus eſſentiā ſuā oñdit: ſꝫ
vnuſquiſqꝫ eā aſpiciet ſm mo
dū ſuū. ¶ Ad ſcdaꝫ rñdet: vno
mō ꝙ rō pcedit de beatitudi-
ne ex pte obiecti. Scdo rñdet:
loquēdo de beatitudie formali

q̄ ē adeptio ipſius ſum[illegible] boni.
Negat ꝯñā: qꝛ beatitu[illegible] ꝯ hoc
modo iō dicit ſummū b[illegible]
quātū eſt ſūmi boni pfecta [illegible]
feſſio: ſiue fruitio: nō quia vna
nō poſſit eē pfectior alia ⁊ ma
ior: ſicut ignis eſt ſubtiliſſimus
corpoꝝ ſpecie. ⁊ tamē vn⁹ ignis
altero ſubtilior eē pōt Iſta bea
titudo ſm ſpeciē ſuā cōſidera-
ta eſt vltimū bonū deſiderabi-
liū humanoꝝ: nihilominꝰ nihil
prohibet beatitudinē: vnius eē
pfectiorē beatitudine alterius.
Si dicas qlibet ſanctus parti
cipat deū in ſummo: ⁊ qd ī ſū-
mo eſt: eſt in termino: ⁊ ꝙ ē in
termino: nō recipit magis nec
minꝰ: ergo oēs equalr participa
bunt: reſpōdet ad hoc: ꝙ ē ſū-
mū ſimpliciter: ⁊ ē ſūmū huic
Dicimus ꝙ nullus participat
ī ſūmo ſimpliciter: ſed ī ſūmo
ſibi. Quilibet enī totū pticipat.
nō quin poſſit participari plus
ſed nō plus ab ipſo: qꝛ non pōt
vltra pficere: ⁊ ꝯtētus eſt oino
ꝙ habet. ¶ Ad tertiā rñdetur
negando ꝯñam. Dicimus enī
ꝙ minus beatus nō eſt: appeti
bilis beatitudo magis beati. ra
tio eſt. qꝛ in beatis eſt perfecta
caritas. Unde ibi plꝰ quilibet
diligit deum: q̄ ſeipſum. Et
ideo magis vult id quod con-
uenientius eſt deo q̄ id quod

eſſet minus ei. Et ideo magis vult diuinam iuſticiã ſaluari in hoc quod ipſe minus habeat. quod eſt deo conuenientius. quam in hoc quod plus habeat quod eſſet ſibi melius.

In dñica ſexageſime ẽ euãgeliũ. In illo tẽpore cũ turba plurima ꝛc. Lu. 8. Circa quod poſſunt diſputari ſequentes. q.

¶ Pria eſt: vtrũ conuenienter xp̃s vſus fuerit ĩ predicatione ſua parabolis. ¶ Secũda vtrũ parabole ille xpi cõtineant veritatẽ ſecundũ ſenſũ litteralẽ.

D primã. q. qua queritur ꝛc. ſic proceditur. Et videtur quod nõ cõuenienter vſus fuerit parabolis ĩ predicatione ſua. ¶ Priõ ſic. Modus loquẽdi per methaphoras ꝛ parabolas: cũ ſit propriũ ſciẽtie infime: ſcilicet poetice: nõ videtur pertinere ad doctorem diuine ſapientie: que altiſſima eſt. Sed xp̃s predicabat ꝛ docebat diuinam ſapientiam. Ergo nõ cõuenienter vtebatur in predicatione ſua metaphoris ꝛ parabolis: quia talis modus cõuenit poetis. Secundo ſic. Chriſtus venit ad docendum veritatẽ: ſecundum illud Joan. 17: Ad hoc veni ꝛ natus ſum: vt teſtimonium perhibeam veritati. Sed per parabolas videtur veritas occultari. Ergo nõ cõuenienter xp̃s vtebatur in predicatiõe ſua parabolis. ¶ Tertio ſic. xp̃s ad oſtẽdendũ quod ipſe eſſet verus deus. obſeruauit modũ in miraculis faciẽdis. vt nõ poſſet negari. ipſum eſſe deũ. ſine peccato ĩfidelitatis. ſm illud Jo. 15. Si opera nõ feciſſem: que nemo alius fecit. peccatum non haberẽt. ergo in predicatiõe debuit ſeruare illũ modũ. vt maximus oſtẽderetur ſapiẽs. Sed iſte modus nõ eſt parabolicus ergo ꝛc. ¶ In oppo. eſt euãgeliũ p̃ns. Rñdeo. dicendum ſub iſta cõcluſione. quod xp̃s cõueniẽter ĩ predicatiõe ꝛ doctrina parabolis ꝛ ſimilitudinibus rerũ corporaliũ vſus ẽ. Veritas iſtius cõcluſiõis colligitur ex multis. Prio. quia predicator bonus debet formare ſermonẽ ſuũ iuxta calliditatẽ ꝛ capacitatẽ audientiũ. vt dicit Gregorius. Sed naturaliter ẽ hominis vt per ſenſibilia ad intelligibilia vẽiat. quia omnis noſtra cognitio a ſenſu initium habet. Unde vt Dionyſius dicit i. c. celeſtis iera. impoſſibile ẽ nobis aliter eluceſcere diuinũ radiũ. niſi varietate ſacrorum velaminũ circũuelatũ. Ergo conuenienter xp̃s illis in ſua doctrina ꝛ predicatiõe vſus

eſt. Secũdo colligit ex eo: q̄ p hmõi parabolas abſcondit ſacraméta ab ifidelibus ne blaſfemẽt Unde Mat. 7. Dicitur Nolite ſanctum dare canibus xp̄s autẽ videns: q̄ multi blaſfemabant. Unde in Belzebub dicebãt eũ eiicere demõia. Cõuenienter ergo quãdoq3 vſus eſt parabolis in predicatione ſua: Tũ tertio: q2 p hmõi parabolas hoies rudes melius docentur τ melius retinẽt: q̄ audiũt Quũ ergo predicatio xp̄i deberet preponi oĩbus. ſ3 illud Ro. i. Sapiẽtibus τ inſipiẽtibus d̄bitor ſum cõnẽiebat vt xp̄s parabolis in ſua predicationẽ vteretur vt ſaltẽ vel ſic rudes doctrinã caperẽt: qui ad intelligibilia capiẽda non ſunt idonei. Uñ notandũ: q̄ triplex diſtinguitur capacitas auditoꝝ. Quidã .n. nõ niſi in parabolis iſtruuntur q̄ adhuc habẽt rationeȝ totã ad ſenſum reflexam: τ illi dicunt animales ſenſu. Quidã habẽt rõneȝ ad fidei principia aliquantulũ i ſe ſtantẽ capiunt veritatẽ interpretationis parabolaꝝ Quidam aũt habẽt rationem ad intellectũ diuinoꝝ eleuatam ſtantem in lumine: τ illi ſũt pfecti in veritatis cõtẽplatiõe: τ magiſtri in diuinis. Primꝰ gradꝰ eſt ydiotaꝝ turbaꝝ. Scd̄us diſcipulo. ... imbuendoꝝ pfitientiũ. Terti ... pfecto rũ De pmis d̄r. i. Cor. 3 ... parnuľis i xp̄o. lac vobis p... dedi nõ eſcaȝ. Nõ .n. poteſtatis intelligere De ſecũdis ad Heb. 12. In diſciplina pſeuerate. tanq̄3 filiis nobis offert ſe deꝰ. De tertiis Mat. x. ſufficit diſcipulo: ſi ſicut magiſter eiꝰ Hos .n. tres ſtatus iuuit hic dñs in euãgelio hodierno: duos i diſcipulos: τ vnũ i turbis. vt dicit magnus Albertꝰ ſup Mat. ¶ Ad rõnes i oppoſitũ. ¶ Ad primã rũdetur negãdo ꝯſequẽtiã: Et rõ eſt: quia ſciẽtia poetica: ſiue poete vtunt metaphoris: ꝓpter repreſentationẽ. Repreſentatio eni .naturaliter hõi delectabilis Sȝ p̄dicatoꝛ bonus cuiuſmodi fuit xp̄s: vtit metaphoris ꝓp neceſſitatẽ: τ vtilitatẽ. vt dictũ ẽ. ¶ Ad ſecundã rũdetur negando cõſequentiam. Et rõ eſt. q2 licet veritas parabolis veſtita occultetur ifidelibus. nõ tamẽ fidelibus. quoniam vt ait Dionyſius. radius diuine reuelationis propter figuras ſenſibiles quibus circũuelatur. nõ deſtruitur ſed remanet in ſua veritate vt mentes. quibus reuelatio fit non permittantur in ſimilitudinibus remanere. ſed eueiat eas ad cognitionem intelligibiliuȝ

z p eoſ quos reue‹la›tio facta ē. alii et circa hoc inſtruuntur. ¶ Ad tertiam reſpondetur. ꝙ x͂ᵒ vtendo in predicationibus ‹ali›quãs parabolis aliqñ. z aliqñ ꝓfundus reb⁹ oſtendit ſe ſapiētiſſimũ predicatorem. qui iuxta capacitatem omnium. predicationem ſuam formabat.

‹A›D ſecundã. q. qua que‹r›ritur verum parabole ‹ill›e zc. ſic proceditur. Et videtur ꝙ non. ¶ Primo quia falſum eſt. ꝙ verbum dei ad litteram. ſit ſemen. aut ordei aut tritici. ¶ Secundo. falſum videtur ad litterã. ꝙ volucres celi rapiunt verbum dei. ¶ Tertio arguitur. idē ꝙ falſuʒ ad litteram videt̄ eſſe. ꝙ ſpine ſuffocant verbuʒ dei. ¶ In oppoſitũ eſt illud Pſal. Principiũ verborum tuorum veritas Reſpōdeo ꝙ oēs ille parabole ſunt vere. ſm̄ ſenſum litteralē Pro quo notandũ. ꝙ vt dicit ſanctus Tho. in vltimo argumēto. i. queſtiōis. prime partis Senſus parabolicus. ſub litterali continet̄. Nam p voces ſignificatur aliquid proprie z aliquid figurate. nec eſt litteralis ſenſus ipſa figura. ſed illud qđ eſt figuratũ. Nō eñ cum ſcriptura nominat dei brachium. eũ litteralis ſenſus. quod i deo ſit membꝝ hmōi corporale. ſed illud quod p hoc membrũ ſignificatur. ſ. virt⁹ operatiua. Sic ad propoſitũ dicim⁹ ꝙ ſenſus litterales ſunt ea. que ſignificātur per iſtas figurales ſimilitudines. nō ipſe figure. Et ita parabole ſunt vere. ſm̄ ſenſũ litteralē. ¶ Ad rationes in oppoſitum. ¶ Ad primã dicenduʒ. ꝙ ideo ꝯparatur doctrina Chriſti ſemini. quia ſicut ſemen in terram bonã proiectum reſurgit multiplicatũ. ſic verbũ diuinũ in corde deuote receptum. facit multitudinē bonoꝝ opeꝝ Tum etiaʒ. quia tria ſunt que iuſta cōſtantiũ arguunt bonitatē ſeminis. ſi in colore eſt rubeum. in quantitate ſm̄ genus ſuũ eſt magnum. z ſi in pondere eſt in genere ſuo graue. ſic i verbo diuino. Hoc eñ ē magnum. quia de magnis loqtur reb⁹. Prouer. 9. De reb⁹ magnis locutura ſuʒ. Scđo In colore eſt exterius caritatis igne rubeũ z interius puritate ſimile mirabiliter cādidũ Canti. 5. Dilectus meus cādidus: z rubicundus Tertio ē pōdere itelligēdi grauiſſimũ: z oēm excedēs itellectũ ad Ro. 11. O altitudo diuitiarũ ſapientie z ſciētie dei: ꝙ̃ incōprehēſibilia iudicia ei⁹: z iueſtigabiles vie ei⁹.

¶ Ad ſecundum dicendum: ꝙ verum eſt: ꝙ ij qui figurate intelliguntur per volucres celi comedunt illud. iſti demones: qui per volucres celi intelliguntur. tum quia ipſi per peccatum ſuperbie alta ſunt petētes. Unde de diabolo ſcribitur Job. xl. Ipſe eſt rex ſuper omnes filios ſuperbie. tum vt dicit glo. ꝙ celeſtis. i. ſpiritualis ſunt nature: tū quia per aera volitant Ne enim volucres dicuntur comedere. i. impedire ſemen dei: qꝛ īportunitatem tētationū ſuarum faciunt ſepe perire fructuꝫ diuini verbi. ¶ Ad tertiaꝫ ſimiliter rn̄detur: ꝙ verum eſt ꝙ diuitie eo ꝙ cogitationum ſuarū punctione mentē lacerant: per ſpinas ſignificantur. Suffocāt. i. impediunt fructum predicationis. Suffocant enim: vt dicit Gregorius in omelia: qꝛ īportunis cogitationibus ſuis guttur mentis ſtrangulant: ⁊ bonū deſiderium intrare ad cor non ſinunt: quaſi aditum flatus vitalis necant.

¶ In dominica quīquageſima eſt euāgeliū. aſſūpſit Jeſus. xij. diſcipulos ⁊c. Lu. 18. In quo predicit diſcipulis ſuis paſſionem ſuam. Circa quod poſſunt diſputari ſequentes. q.

¶ Prima: vtrum neceſſarium fuit xp̄m p[...]i pro [...]m[...] [...]ni generis liberatione.

¶ Secunda vtruꝫ conu[...] [...]ter elegit pati in Hieruſalem.

¶ Tertia. vtrum conueniēs fu[...]it: vt etiā patereť a gentibus.

D primā ſic ꝓcediť Et videť: ꝙ non fuit neceſſariū pati chriſtum per humani generiſ liberatione. ¶ Primo ſic Humanum enim genꝰ liberari nō poterat niſi per deum: ſꝫ illud yſa. xlv. Deus iuſtus ⁊ ſaluans. nō ē preter me Sꝫ ī deū nō cadit aliqua neceſſitas: quia hoc repugnaret omnipotentie ipſius ergo nō fuit neceſſariuꝫ pati chriſtū. ¶ Secūdo ſic. neſſarium voluntario opponitur. Sed chriſtus propria volūtate ē paſſus yſa. liij. Oblatus ē: qꝛ ipſe voluit. Unde vt hoc oſtenderet diſcipulis. predixit eis paſſionem multis diebus ante. ſicut in euangelio preſenti dicēs ecce aſcendimus ⁊c. Ergo non fuit neceſſariū ipſū pati. ¶ Tertio ſic. ſicut dicit ī ps. Uniuerſe vie dn̄i miſericordia ⁊ veritas. ſꝫ nō vr̄ neceſſariū: ꝙ patereť ex parte miſericordie diuine q̄ ſicut gratis dona tribuit. ita vr̄ ꝙ gratis debita relaxet. abſqꝫ ſatiſfactiōe: nec etiam ex pte diuine iuſticie. ſꝫ q̄ꝫ hō eterna

damnatione͂ meruerat. ergo vi detur non fuiſſe neceſſarium q xp̄ pro liberatione hominum pateretur. ¶ Quarto ſic. Natura angelica excelle͂tior eſt q̄ʒ humana. vt pʒ p Diony. 4. de di. no. Sʒ pro reparatione angelice nature q̄ peccauerat. xp̄s non e͂ paſſus: ergo videt̄. q non fuit neceſſarium xp̄m pati. pro liberatōe huani gn̄ris. ¶ In oppoſi. e͂ euangelium pn̄s. vbi dr̄. Ecce aſce͂dimus Hieroſolimā ꝛ filius hominis ꝛc̄. Ubi oñditur: q ı̄mutabilr̄ voluit pati. ergo neceſſario paſſus e͂. Un̄ ad Hebre. 5. dicit̄ Decebat euʒ per paſſione͂ conſumare. Ubi dicit glo. Niſi chriſtus pateret̄ homo nō redimeretur. ꝛ nō rede͂ptus periret. Rn̄deo. dice͂dū q cum reparatio humane nature a deo facta ſit. dupliciter pōt conſiderari neceſſitas. ſ. ex parte dei. ꝛ ex parte ipſius nature reparande. Ex parte aute͂ dei poteſt attendi triplex neceſſitas. Una eſt neceſſitas coactionis. ꝛ de iſta e͂ concluſio prima q nullo mō poteſt cadere in deū. Tuʒ quia nō pōt in deo eſſe aliquid viole͂tum: nec ee͂ extra naturā cum ſit ı̄mutabilis: tum quia repugnat omnipote͂tie diuine. Alia eſt neceſſitas abſoluta. Et hec cadit in deo reſpectu ipſoꝝ: q̄ ı̄ ipſo ſūt. ſ. naturā ſuā cōſequunt̄: q2 impoſſibile eſt ea aliter ſe habere: ſicut neceſſariū eſt deū ee͂: vel ee͂ bonū: ꝛ alia hmōi. Et de iſta neceſſitate ponit̄ cōcluſio ſecūdā: q nō fuit neceſſariū xp̄m pati: q2 talis neceſſitas abſoluta ı̄ do nō eſt reſpectu alicuius effect⁹ qa nō agit ex neceſſitate nature: ſed ex liberalitate voluntatis Tertia neceſſitas eſt: ex ſuppoſitiōe finis. Et de iſta eſt ꝯcluſio tertia: q tali neceſſitate nō fuit neceſſariū ipſuʒ pati. Pʒ qa nō eſt dicendū: qui de⁹ cui⁹ poteſtati oia ſubiace͂t: potuerit aliū modū poſſibile͂ inueniſſe ad liberandū genus humanū: vt dicit Au. 13. de trini. Neceſſitate vero ex ſuppoſitione: qđ e͂ in ipſo. ſ. p̄ſcientie. vel volūtatis que mutari non poſſunt. Que neceſſitas vocatur: neceſſitas ı̄mutabilitatis: Fuit neceſſariū xp̄m pati: ꝛ eſt ꝯcluſio quarta. Pʒ q2 ipſe p̄uiderat. ꝛ p̄ordiauerat nām humanā reparāda hoc mō: ꝛ prenūciauerat ı̄ ſcripturis ſanctis. De qua neceſſitate dicit̄ Luce. Ultiō. Hec ſūt verba. q̄ locutus ſuʒ vobis. cū apud vos eſſeʒ. qm̄ neceſſe e͂ impleri oia que ſcripta ſūt ꝛc̄. Ex parte aute͂ hois. ſimiliter pōt ꝯſiderari triplex neceſſitas

Una eſt neceſſitas abſoluta.q̃ eſt reſpectu eorũ: q̃ naturaliter homini inſunt: ſicut hominẽ neceſſariũ ẽ eẽ riſibilẽ. ⁊ alia huiuſmõi. Et ſic eſt quinta cõcluſio. Nõ fuit neceſſariũ humanã naturã reparari. Pʒ. qꝛ reparatio nõ ↄſequit̃ ex pncipiis naturalibus. Alia eſt neceſſitas coactionis. ⁊ de tali ẽ cõcluſio ſexta: ꝙ nõ fuit neceſſariũ hũanã naturã reparari. qꝛ talia neceſſitas nõ fuit in humana natura reſpectu reparationis: qꝛ deꝰ ad virtutẽ nõ cogit. Quarta neceſſitas eſt ex ſuppõne finis: ſicut neceſſariũ eſt hominẽ hr̃e nauẽ. ſi dʒ ire vltra mare. Et de tali neceſſitate eſt cõcluſio ſeptima. ꝙ neceſſariuʒ fuit humanã naturã reparari: ſi ad viſionẽ dei admitti dbuit. Pʒ cõcluſio ex illo Jo. 3. Deꝰ pʒ ex al tari filiũ hoĩs: vt q credit in eũ nõ pereat ſʒ habeat vitaʒ eternam. ¶ Ad rõnes in oppoſitũ. ¶ Ad pmã rñdet̃ negãdo ↄñaʒ Et rõ eſt qꝛ arguniẽtũ illud ꝓcedit. de neceſſitate coactionis ex parte dei neceſſitas talis nõ cadit in deo vt dicit cõcluſio pͥma. ¶ Ad ſcđam rñdet̃ negando ↄñaʒ: Et rõ ẽ. qꝛ neceſſitas que eſt ex ſuppoſitione voluntatis immutabiliter aliquid volentis non minuit rationeʒ voluntarij ſed auget ⁊ ... o magĩa quanto firmius inhe... vo lito vt moneri nõ poſſet. ¶ Ad tertiam reſpondetur: ꝙ hominem liberari. per paſſionem chriſti conueniens fuit ⁊ miſericordie ⁊ iuſticie eius. Juſticie quod quia per paſſionem ſuaʒ chriſtus ſatiſfecit pro peccato humani generis. ⁊ ita homo per iuſticiam chriſti liberatus eſt. Miſericordie vero quia cum homoꝰ per ſe ſatiſfacere non poſſet. pro peccato totius humane nature deus dedit ſatiſfactorem filium ſuum: ſecunduʒ illud Ro. 3. Juſtificati gratia per gratiã ipſius ꝑ redemptionem. que eſt in xpo Jeſu. quem propoſuit deus propiciatorem per fidem ipſius. ¶ Ad quartam reſpondetur negando ꝯſequentiam. Et ratio eſt quia peccatum angeli non fuit remediabile: ſicut peccatũ hominis.

a D ſecundam. q. ſic ꝓcedit̃. Et vr̃ q nõ eẽ ꝯuenienter paſſus ẽ ĩ hieruſalẽ. ¶ Pͥo ſic. Medicina dʒ morbo rñdere. Sʒ paſſio xpĩ fuit medicina cõtra peccatũ ade. adã aũt nõ fuit ſepultus ĩ Hieruſalẽ. ſʒ ĩ Ebron. ergo videtur ꝙ cõueniẽtius ibi xps pati debuit. ¶ Scđo ſic. xps

paſſus e͡t ſm humanā carnem que quidem cōcepta fuit ex vir gine in Nazareth. et nata i Be th'. Ergo videt. q nō i Hie ruſalē. ſed in Nazareth. vel in Bethleē pati debuit. Quilibet enim affectat ſepeliri in eccleſia natiuitatis ſue. ¶ Tertio ſic. cō tra illud: qđ paſſus eſt extra por tā ciuitatis. Veritas debet rñ dere figure. Sȝ paſſio xp̄i figu rabat per ſacrificia veteris le gis. ſed huiuſmodi ſacrificia of ferebantur in tēplo. Ergo et xp̄s ex quo eligebat pati in Hieru ſalē. debuit pati in tēplo. et non extra portā ciuitatis. ¶ In op pō. eſt euāgeliū pñs. Rñdeo di cendū q cōueniēs fuit xp̄m pa ti in Hieruſalē. Iſta cōcluſio patet primo ex illo Lu. xiii. non capit pphetā perire extra Hie ruſalē. Scđo pȝ ex illo: q dicit Aug. in libro. 83. queſtionum. Oīa ppriis locis et temporib⁹ geſſit ſaluator. qui ſicut oīa ſunt in manu eius: ita et omnia loca Et ideo ſicut cōueniēti tēpore xp̄s paſſus ē ita et cōueniēti lo co: Sit ergo cōcluſio: q cōueni entiſſime xp̄s in Hieruſalem paſſus eſt. Que cōuenientia oñ ditur ex pluribus Primo qui dem: quia Hieruſalem erat lo cus a deo electus ad ſacrificia ſibi offerenda. Que quidem fi guralia ſacrificia figurabāt xp̄i paſſionem qđ eſt verum ſacri ficiū. ſm illud ad Ephe. v. Tra didit ſemetipſum hoſtiam. et ob lationē in odorem ſuauitatis. Secundo pȝ Virtus paſſionis xp̄i ad totū mundū diffundēda erat. ideo i medio terre habita bilis pati voluit. ſ. in Hieruſa lem: Vnde dicitur in ps. deus autem rex noſter añ ſecula ope ratus eſt ſalutē in medio terre. i. Hieruſalē. que dicitur eſſe vmbilicus terre. Tertio. quia hoc maxime conueniebat hu militati ei⁹. vt ſcilicet ſicut tur piſſimum genus mortis elegit. ita et ad eius. humilitatem per tinuit. q in loco tam celebri cō fuſionem pati nō recuſaret. vñ dicitur Act. 4. Conuenerunt in iſta ciuitate aduerſus puerū ſanctū tuū Ieſum. quem vnxiſti Herodes et Pontius Pyla tus cū gentibus et popul⁹ iſrael. Quintam conuenientia accipit ex interpretatiōe. Interpretat enim Hieruſalē viſio pacis. Et ad hoc enim pati voluit vt nos deo recōciliaret ad Ro. v. Recōciliati. ſumus deo p mor tem filii eius. ¶ Ad rōnes i op po. ¶ Ad pmā rñdetur negan do ɔñam. Et rō eſt: q: cum xp̄i paſſio non ſolum erat in reme diū cōtra peccatum perſonale

Ade:ſed contra peccatum toti- us mundi:cõuenientius xp̄s pa ti elegit in . Hieruſalem:q̄z iu- xta ſepulchrū.Ade.¶Ad ſecun daȝ rñdetur negando ꝯñam rō nibus aſſignatis: quare conue- nienter pati in . Heruſaleȝ xp̄s elegit. ¶Ad tertiaȝ rñdetur:ꝙ xp̄s non in tēplo aut in ciuitate ſed extra portam paſſus eſt con uenientis ſime ꝓpter tria. Pri mo quidem vt veritas rñderet figure . Nam vituli:ꝛ hircus qui ſolenniſſimo ſacrificio ad ex- piationem totius multitudinis offerebantur extra caſtra:cōbu rebātur:vt precipitur. Leuitici. 16. Unde dicitur ad . Hebre. 13. Quorum animalium infert ſanguis pro peccato in ſancta: per pontificem horuȝ:etiaȝ cor- pora cremabātur extra caſtra. Propter quod.Jeſus vt ſanti ficaret populum. extra portam paſſus eſt.Secundo vt per hoc daret exemplum nobis exeūdi a mundana cōuerſatione. Un de ibidem ſubditur. Exeamus igitur ad eū extra caſtrum . im- properiuȝ eius portantes. Ter tio vt. Criſo.dicit in ſmone de paſſione. Noluit deus pati ſub tecto:non in templo iudaico:ne iudei ſubtraherent ſacrificium ſalutare:nec putares pro illa tā tum plebe ablatum: Et ideo fo ras ciuita..ſoris mu.. o: vt ſci as ſacrificium eſſe cōm...une:qō totius terre eſt oblatio:q.. com munis eſt purificatio.

a D tertiam.q.ſic ꝓ ceditur . Et videt ꝙ non fuit conueniens ꝙ xp̄s pateretur agē tibus. ¶Primo ſic.Multi per morteȝ. Jeſu xp̄i homines erāt a peccato liberandi:videtur cō- ueniens vt pauciſſimi in morte eius peccarent. Peccauerunt aūt in morte eius iudei. Ex quo rū perſona dicit.Mat.xxi. Hic eſt heres: venite occidamus eū ergo videtur conueniens fuiſſe: ꝙ in pctō occiſiōis. Jeſu xp̄i gē tiles non implicarentur.¶Se cundo ſic. Ueritas debet rñde re figure. Sed figuralia ſacrifi- cia veteris legis non gentiles: ſed iudei offerebāt:ergo nec paſ ſio xp̄i:que fuit verum ſacrifici um impleri debuit per manus gentiū.¶Tertio ſic. Judei que rebant interficere xp̄m:quia di cebant eum eſſe cōtra legem iu deorum . Unde ipſi dicebant. Secundum legeȝ dȝ mori: Sȝ peccata quecūqȝ puniuntur ſm legem . Leui.ij. Unde falſum vi detur dixiſſe iudei dicētes. Nō licet nobis interficere quemq̄ȝ. Ergo videtur ꝙ xp̄s pati nō de buit niſi a iudeis. ¶ In oppo.ē

...angeliū ... nit tradent cum gentibus. Rñdeo dicendū φ cōueniens fuit φ xp̄s etiaʒ a gentibus pateretur. Iſta cōclu ſio oſtenditur ex ꝓceſſu effectuſ paſſionis xp̄i: qui in ipſo modo paſſionis xp̄i fuit prefiguratus. Primo enim paſſio xp̄i effectū ſalutis habuit in iudeis: quorū plurimum in morte xp̄i baptiza ti ſunt vt patet Act.ii.ꝛ.iii. Se cundo vero iudeis predicātibus effectus paſſiōis tranſiuit ad gē tes. Et ideo conueniens fuit vt xp̄s a iudeis pati inciperet. ꝛ po ſtea iudeis tradentibus per ma nus gentilium: eius paſſio fini retur. ℂ Ad rōes in oppoſituʒ. ℂ Ad primam rñdetur. φ ratio militat. Et ratio ē: quia xp̄s ad oſtendendū habundantiam ca ritatis ſue: ex qua patiebatur: in cruce poſitus veniam pro perſe cutoribus poſtulauit. Vt autem huiuſmodi petitiōis fructus ad iudeos ꝛ gentiles perueniret vo luit xp̄s ab vtriſqȝ pati. ℂ Ad ſe cundam reſpondetur negando conſequentiam. Et ratio eſt: qꝛ paſſio xp̄i fuit oblatio ſacrificii. inquantum xp̄s propria volun tate mortē ſuſtinuit: ex caritate. Inquantum autem a perſecu toribus eſt paſſus: nō fuit ſacri ficium ſed peccatuʒ grauiſſimū ℂ Ad tertiam dicendum: φ iu dei verū dixerunt dicentes: nō licet nobis interficere quēqȝ. qꝛ a ꝑ romanos: qbus erant ſubiecti: erat eis poteſtas occidendi in terdicta.

ℂ In dominica prima in qua dragesima eſt euangelium. In illo tempore ductus eſt Ieſus in deſertum vt tentaretur a dia bolo. Mat. 4. Et quia in hoc euangelio fit mentio de duobuſ de ieiunio: ꝛ tantatione xp̄i. poſ ſunt hec. q. diſputari.

ℂ Prima: vtrum ad ieiunium quadregeſime omnes teneanſ.
ℂ Secunda: eſt vtrū ieiuniū qua drageſime debito tp̄e obſeruetſ.
ℂ Tertia eſt vtruʒ conueniens fuit chriſtum a diabolo tentari.

D primā. q. ſic ꝓcedi tur. Et videtſ φ oēs teneanſ ad ieiuniuʒ qdrageſime. ℂ Pri mo ſic ex euāgelio. Chriſtus ie iunauit. xl. dieb⁹. ꝛ. xl. noctibus ſed oēs eū imitari debēt. illud Io. xiii. Exēplū eni dedi vobis vt quēadmodū ego feci vos fa tiatis. Ergo oēs ad ieiuniū. xl. tenentur. ℂ Scdo ſic precepta eccleſie obligāt ſicut ꝑcepta dī. Vñ xp̄s ait Lu. x. Qui vos au dit me audit. Ergo ſimiliter omnes tenētur ad ſeruanda ie iunia ab eccleſia inſtituta. inter que eſt ieiuniū quadrageſime:

vt habetur de conſe.di.4. Nō licet.⁊.c.Nō oportet. ¶Tertio ſic. Illō quod vtilitatis ſtatutū eſt nō poteſt ſine nocumento relaxari: Sed nō ſine vtilitate ſtatutum eſt.xl.ieiunium: ergo non poteſt ſine nocumento anime p diſpēſationē relaxari. ¶Quarto ſic. Dicit. Bernar.li.de diſpenſatiōe ⁊ pcepto. In precepto ſupioris nō poteſt in ferior diſpenſare. Sed quelibet ſingularis pſona eſt inferior qȝ eccleſia que ieiunium quadrageſime ſub peccato ſtatuit.niſi forte papa:q eſt caput eccleſie. Ergo nullus alius poteſt i ieiunio quadrageſime diſpēſare:⁊ per cōſequens omnes ad illud tenentur. ¶In oppoſitum ſic arguitur. Dicit. Inno.ꝙ non ſubiacet legi neceſſitas.ergo neceſſitate imminente poteſt aliquis ſine peccato ieiunium.xl.⁊ quocunqȝ aliud ab eccleſia inſtitutū pretermittere per diſpenſationem. Itē. Precepta legis naturalis non poſſunt per aliquod ſtatutū immutari. Sed preceptum legis naturalis eſt:vt homo ad neceſſitatē cibum ſumat:ergo ſi neceſſitas expoſceret.poſſet ieiunii abſtinētiaȝ nō ſeruare. ¶Reſpondeo: dicenduȝ ſub iſta cōcluſione:ꝙ ad ieiunium.xl.communiter omnes tenētur.niſi in eis fuerit aliquod ſpec[illegible]le i[illegible]mentum. Pro cuius concluſion[illegible] euidētia eſt notandum.ꝙ ſta[illegible]ta cōmunia pponuntur:ſm q[illegible] [illegible]titudini conuenitum: Et ideo [illegible]giſtator in eis ſtatuendis attendit id:quod cōmuniter ⁊ in pluribus accidit. Si quid autē ex ſpeciali cauſa in aliquo inueniatur:ꝙ obſeruantie ſtatuti repugnet non intendit talem legiſlator ad ſtatuti obſeruātie obligare. Eſt autem diſtinctio adhibēda: Nam ſi cauſa euidens eſt p ſeipſuȝ licite poteſt homo ſtatuti obſeruantiam preterire preſertim cōſuetudine interueniente: vt ſi nō poſſet de facili recurſus haberi ad ſuperioreȝ recurrere qui habet poteſtateȝ in talibus diſpenſandi. Et hoc eſt obſeruandum in ieiuniis ab eccleſia inſtitutis.ad que communiter omnes obligant.niſi in eis fuerit.vt dictum eſt.aliquod ſpeciale impedimentuȝ. Ex iſtis eliciuntur multa correlaria. Primū eſt.ꝙ q: pueri ſuſiget multo cibo. ⁊ non ſimul ſumpto:qȝ diu ſunt in ſtatu augmenti ſm. Philoſophum eſt vſqȝ ad finē tertii ſeptēni.vt i pluribꝰ nō tenetur ad ieiunia iſtituta ab eccleſia. Cōueniēs tū ē vt i hoc tpe ſe ad ieiunādū exerceāt:plus vl minꝰ ſecundum modum etatis ſue.

⁊ poſſibi ̃tate enim. Secundũ corelarium eſt. ꝙ peregrinantes ⁊ laborantes. ſine incõmodo ⁊ detrimento ſalutis. vel õ ꝓioris: ſtatus qui requirit ad conſeruationem corporalis vel ſpiritualis vite. deferre non põt peregrinationem. aut diminuere labores: ⁊ ſimul cum hoc nõ poſſunt eccleſie ieiunia obſeruare non obligantur ad huiuſmodi ieiunia. Videtur tamen i talibus recurrendum eſſe ad ſuperioris diſpenſationez. niſi forte vbi ita eſt conſuetum. quia ex hoc ipſo. ꝙ prelati diſſimulant videntur annuere. Tertiũ corelarium: pauperes qui non poſſunt ſufficienter habere. qđ eis ſufficiat ad vnam refectionem. videntur excuſari a ieiuniis eccleſie. Quartum corelarium curſores: quorum vſus ẽ dominus neceſſarium ſi ñ poſſunt ſimul currere ⁊ ieiunare: excuſari videntur: ſecus quando morantur ⁊ vadunt Quintum corelarium mulieres pregnantes. ⁊ mulieres lactantes. ſi neceſſitas debilitatis corporalis impediat eas non tenentur ieiunare. Sextum correlarium. ſenes infirmi ⁊ debiles: etiam excuſantur a ieiuniis huiuſmodi. Sed pro quanta debilitate arbitrio boni viri ſtandum eſt. ❡ Ad rationes in oppoſitum. ❡ Ad primam reſpõdetur concedendo: ꝙ omnes tenentur obſeruare illa ieiunia. xl. ſm poſſibilitatem ſuam. ⁊ niſi in eis occurrerit aliquod ſpeciale impedimentum. vt dictuz eſt. ❡ Ad ſecundam reſpondetur negando conſequentiã. Et rõ ẽ quia precepta dei ſunt de eis: q̃ ſunt de neceſſitate ſalutis. Et ideo in quolibet caſu obſeruari illa oportet. Sed ꝓcepta eccleſie q̃uis vim obligandi habeãt ex auctoritate precipientiũ. nõ tamen ſemꝑ obligant. propter materiam in qua preponũtur in qua poſſunt plura impedimẽta occurrere. ❡ Ad tertiam reſpondetur negando aſſumptuz Dicimus enim. ꝙ id: quod ſm vtilitatem que vt in pluribꝰ accidit. iſtitutũ ẽ hoc: ꝑꝑ neceſſitatẽ. aliquo caſu emergẽte: vtiliter dimittitur. ſicut in propoſito ❡ Ad quartã rñdetur. ꝙ nõ militat. q̃ inferior poteſt diſpenſare in precepto ſuperioris. quando diſpenſatio ſibi a ſuperiori relinquitur. ſicut hic vt dictũ ẽ ſuꝑ.

a Ad ſecũdã. q. ſic ꝓcedit Et vr̃ ꝙ ñ debito tpe. xl ieiũiũ celebret. ❡ Primo ſic. legiſlator noui teſti xp̃s q̃dragesimũ ieiũauit. ⁊ illã ſtati pꝰ bapt̃iſ

muȝ legitur incoaſſe. Mat. 4.
Si ergo nos in act b⁹ nr̄is xp̄o
cōformari dēmus: ſtatī p⁹ epi-
phaniā qn̄ baptiſmi⁹ xp̄i celebra
tur dērem⁹. 40. ieiuniū īchoa-
re. ¶ In oppo. ē vſus eccleſie cō
ſuetudo. Rn̄deo dicendū. q xl.
ieiuniū debito tpe fuit īſtitutū.
Pro q̄ notādū q ieiuniū a duo
ordinat. ſ. ad deletionē culpe: ꝛ
ad eleuationē mētis: ad ſupna.
Et iō illis tpib⁹ fuerūt ieiunia
idicēda: in qb⁹ oportebat hōies
a pctō purgari. ꝛ mētē fideliū
eleuare in deū p deuotionem.
Qd qdē pcipue īminet an̄ pa-
ſchalē ſolēnitatē: in q̄ ꝛ culpe p
baptiſmū relaxent. q ſolēniter ī
vigilia paſche celebrat qn̄ reco-
lit dn̄ica ſepultura: q p baptiſ-
mū cōpellimur xp̄o in mortē.
vt dicit ad Ro. 6. In feſto etiā
paſche maxime oportet mētē
hōs p deuotōē eleuari ad eter
nitatis gloriā: quā xp̄s reſurgē
do ichoauit. Et iō īmediate an̄
ſolēnitatē paſchalē eccleſia ſta-
tuit hoc ieiuniū obſeruandum.
¶ Ad rōnes in oppo: rn̄det ne-
gādo ꝯn̄am. Et rō ē. q xp̄s nō
ieiunauit: q̄ſi ipſe ieiunio idige-
ret. Sȝ vt ad grām eius ſuſcipi
endam exemplo ſui ieiunio nos
pepararet. Et ideo poſt baptiſ-
muȝ ſuū in quo plenitudo gra-
tie ipſius declarata eſt teſtimo
nio patris: ꝛ ſpūs: ꝛ etiā in. Io.
bap. decebat vt exēplum ieiunii
ſui nobis p̄poneret. Mo.. aūt
competit ieiuniū: vt p̄pareren..
ad ſuſcipiēdā gratiā ipſius. Et
q ſacramēta gratie ei⁹: pcipue
proponunt circa feſtū paſchale
ideo īmediate an̄ ſolēnitatē pa
ſchaleȝ quadrageſimale ieiuniū
implet. Et etiam q tēpus ve-
ris: qd tūc incipit: maxime eſt
cōcupiſentie aptū. Et q ſignifi
catur: q ad glīaȝ reſurrectiōis
per tribulatiōes vite pn̄tis ve-
nimus: ſicut ꝛ xp̄s p paſſionē.
a D tertiā. q. ſic procedit
ꝛ videtur q non fuit cō
ueniens chriſtū tentari
a diabolo. ¶ Primo ſic. Tēta-
re eſt experimētum ſumere: qd
quidem non fit. niſi de re igno
ta. Sed virtus chriſti erat etiā
demōibus nota. Dicit enī Lu.
4. q xp̄s non ſinebat demonia
loqui: q ſciebant ipſum eē xp̄m
Ergo videtur q non fuerit cō-
ueniēs xp̄m tentari. ¶ Secūdo
ſic. Ad hoc xp̄s venerat: vt ope
ra diaboli diſſolueret: ſm illud
Ioā. 3. In hoc apparuit filius
dei: vt diſſolueret opera diabo
li. Sȝ n̄ ē eiuſdē diſſoluere ope
ra alicuius: ꝛ ea pati: ergo vide
tur inconueniens fuiſſe: q chri-
ſtus pateretur ſe tentari a dia
bolo. ¶ Tertio Triplex eſt ten-

tatio ſcilicet a carne: a mundo: ⁊ a diabolo. Sed chriſtus non fuit tentatus nec a carne nec a mundo. ergo etiam nec debuit tentari a diabolo. ¶ Quarto. Omnis chriſti actio eſt noſtra iſtructio. Ergo chriſtus permit tendo ſe tētari a diabolo. videt dare nobis viam. ꝙ exhibeamꝰ nos tētatiōibus: quod eſt icautum valde. Ergo ⁊c. ¶ Preterea hic arguitur contra aliqua que dicuntur littera euangelii. Et primo cōtra illud: ꝙ diabolus aſſumpſit chriſtū ſupra pinnaculū: vel in montē excelſum. Hoc eniʒ audire humane horreſcunt aures. Ergo non videt cōueniens. ¶ Quinto. Nō videtur poſſibile: ꝙ xp̄s ſupra pinnaculum templi ſtatui potuerit qui ab aliis videretur. Item nec aliquis mons tā altus inuenit vt inde totus mūdus inſpici poſſit: ⁊ ſic ex eo non potuerūt xp̄o omnia regna mundi oſ̄di. Ergo videtur ꝙ incoueniēter tentatio xp̄i deſcribatur. ¶ In oppoſi. eſt euāgeliuʒ pn̄s. Rn̄deo dicēdum: ꝙ conueniēs fuit xp̄ʒ ſe permiſiſſe tentari a diabolo. Que concluſio oſ̄ditur ex multis: Primo vt nobis cōtra tētationes auxiliuʒ ferret. Unde Gregori. in omelia. Nō erat indignum redēptori noſtro: ꝙ tētari voluit: qui venerat etiaʒ occidi: vt ſic tentatōes noſtras ſuis tentationibus tēporalibus vinceret: ſicut mortē noſtram ſua morte ſuperauit. Secundo propter noſtram cautelam: vt nullus quantūcunqʒ ſanctus ſe exiſtimet ſecuruʒ ⁊ imunē a tētatione. Un̄ etiam poſt baptiſmuʒ tētari voluit quia ſicut hylarius dicit ſup Mat. In ſanctificatis maxime diaboli tētamenta craſſantur: quia victoria magis eſt ei de ſanctis exoptāda. Un̄ eccleſia. 2. Dicit. Fili accedens ad ſeruitutem dei iſta in iuſticia: ⁊ timore: ⁊ prepara animam tuam ad tētationē. Tertio propter exēplum. vt ſcilicet nos inſtrueret: qualiter diaboli tētationes vincamus: vt Aug. dicit. 3. de trini. Quarto vt nobis fiduciā de ſua miſericordia largiret. Un̄ dicitur ad Hebre. 3. Nō habemꝰ pōtificē: qui non poſſit cōpati infirmitatibus noſtris. Tētatum autē p omnia pro ſimilitudine abſqʒ peccato. ¶ Ad rōnes in oppo. ¶ Ad primā rūdetur negādo minorē. ſ. ꝙ virtus xp̄i eēt certitudinaliter nota demonibus. ſicut dicit Augu. 9. de ciui. xp̄s tn̄ inotuit demōibus ꝗtū voluit: n̄ p id qđ eſt vita eterna ſed p quedam tēporalia ſueuir

rutis effecta eſt qbus quandaꝫ cõiecturaꝫ habebant: xp̄m eſſe filiū dei. Sed quia rurſus q̄dā ſigna in eo humane nature ifir mitatis videbant. non pro certo cognoſcebant euꝫ eſſe filiū dei. Et ideo diabolus eū tētare vo luit. Et hoc ſignificat Mat. 4. vbi dicit: ꝙ poſtq̄ eſuriit: acceſ ſit tētator ad eū: quia vt dic hy rius temtare xp̄m diabolus nō fuiſſet auſus niſi in eū. p qđ eſu riei infirmitatē: que ſunt hoīs: recognoſceret. Et idē dic Gre gorius. ¶ Ad ſecundam rūdet negando ꝯñam. Et rō eſt: quia xp̄s venerat diſſoluere opa dia boli: non potētia agēdo. ſꝫ ma gis ab eo: ꝛ eius mēbris patiē do: vt ſic diabolū vinceret. iuſti cia: non poteſtate. ¶ Ad tertiā rūdet negādo ꝯñam. Et rō eſt qꝛ xp̄s ſicut dicit. apoſtolꝰ in oī bus tentari voluit abſqꝫ pctō. Tētatio āt que eſt ab hoſte po teſt eſſe ſine peccato: qꝛ fit p ſo lā exteriorē ſuggeſtiōeꝫ. Tēta tio āt: que eſt a carne nō pōt eē ſine peccato: qꝛ hec tētatio fit p delectationē ꝛ ꝯcupiſentiā: ꝛ ſi cut Auguſtinus dicit. Nōnul lū peccatū eſt: cum caro ꝯcupi ſcit aduerſus ſpūm. Et iō xp̄s tētari voluit ab hoſte: nō a car ne. Ad quartā rūdetur negan do ꝯñam: cū dicit ꝙ oīs actio xp̄i ꝛc. Rūdet: ꝙ aliqua in xp̄o imitari debemus: ꝛ aliq̄ mira ri. quecūqꝫ ſunt opera virtutū imitari debemus: que āt ſunt poteſtatis nō imitari debem ſed mirari. Et illud ē vnū de il lis. Vn̄ nos noſtre ifirmitatis cōſcii nō debemꝰ nobis facere tētationū occaſiōes. ¶ Ad qn tā. de illo verbo ꝙ diabolus aſ ſumpſit xp̄m rūdet ꝙ vt dic al bertus magnꝰ ſup Mat. qui dā ſanctorū videut dicere ꝙ aſ ſumpſit eū portādo ſuper ſe cor poraliter aſſumpto corpe vt dic Gregorius in omelia. Nec ē mirū ſi ſe ab illo pmiſit in mō tē duci: qui ſe pmiſit a mēbris ipſius crucifigi. Sed Criſo. dic ꝙ aſſumpſit eum: ducēdo poſt ſe. ꝛ ita exhortando induxit eū ad hoc. vt iret poſt eum. ꝛ xp̄s ex diſpoſitione ſue ſapiētie iuit cū eo: vbi ille cupiebat eū habe re ad temtandū. Vn̄ dicit ſan ctus Tho. cū dicit aſſumptus a diabolo. nō intelligit quaſi ex neceſſitate: ſed quia. vt Orige nes dicit ſup Lu. ſequebat euꝫ ad tētationē: quaſi athleta ſpō te procedēs. ¶ Ad ſextaꝫ rūde tur: primo ꝙ ſicut dicit Criſo. diabolus ſic xp̄m aſſumebat in pinnaculum tēpli. vt ab oībus videret. xp̄s āt neſciēte diabolo ſic agebat: vt a nemine videre

tur. Quod autem conſequenter dicitur de mõte excelſo ꝛc. non ſit intelligendum ꝙ videret ipſa regna: vel ciuitates: vel populos. vel aurum. vel argentum: ſed partes: in quibus vnũquodqꝫ regnum: vel ciuitas poſita eſt: diabolus xp̃o digito demõſtrabat ꝛ vniuſcuiuſqꝫ regni honores: ꝛ ſtatũ vbi exponebat.

¶ In dñica ſecunda quadrageſime legitur euangeliũ illud.

¶ In illo tp̃e aſſumpſit Jeſus Petrum ꝛ Joannem ꝛc.

¶ Math. 7. Circa qḋ poſſunt diſputari ſe. queſtiones.

¶ Prima vtrum conueniens fuit Chriſtum tranſfigurari.

¶ Secũda: vtrũ conuenienter ibi ſunt inuẽti teſtes tranſfigurationis Moyſes Helyas ꝛ Petrus ꝛ Jacobus ꝛ Joan.

¶ Tertia: vtrũ errauerit Petrus dicẽs bonũ eſt nos hic eẽ ꝛ petens tria tabernacula fieri Chriſto vnum. Helye vnum ꝛ Moyſi aliud.

a Ad primam. q: ſic proceditur. Et videtur ꝙ nõ fuit conueniens Chriſtum trãſfigurari. Primo ſic. Non enim conuenit vero corpori vt in diuerſas figuras mutetur. Sed corpori fantaſtico. Corpus autem Chriſti non fuit fantaſticum. ſed verum. Ergo tranſfigurari nõ debuit. Si dicatur: ꝙ tranſfiguratio dicitur claritatis aſſumptio: cõtra ſic. Figura eſt in quarta ſpecie qualitatis. Claritas autem eſt in tertia. cum ſit ſenſibilis qualitas. Ergo aſſumptio claritatis a chriſto tranſfigurari dici non debet. ¶ Tertio. Impoſſibile eſt: ꝙ ideꝫ corpus ſit ſimul opacum ꝛ lucidum. Sed ſm rei veritatẽ: corpus chriſti opacum erat. Ergo claritas non inerat ei ſecundum veritatem. ¶ Quarto ſic. Corporis glorioſi ſunt quatuor dotes ſcilicet impaſſibilitas. agilitas. ſubtilitas. ꝛ claritas. Sed per aſſumptionem aliarum trium non dicitur tranſfiguratus Ergo nec per aſſumptionem claritatis. ¶ In oppoſitum eſt euangeliũ preſens. Reſpondeo dicenduꝫ ꝙ conueniens fuit Chriſtuꝫ trãſfigurari. Que concluſio oſtenditur ſic. Chriſtus diſcipulis ſuis prenunciata ſua paſſione induxerat eos ad ſue paſſionis ſequelam. Oportet auteꝫ ad hoc ꝙ aliquis directe procedat in viam. ꝛ quod finem aliqualiter precognoſcat: ſicut ſagittator nõ recte iacet ſagittam, niſi prius ſignuꝫ proſpexerit: in quod iacendum eſt: ꝛ hoc precipue ẽ neceſſarium: quãdo via eſt diffici

lis ⁊ aſpera: ⁊ iter laborioſuꝫ: finis vero iocūdus. xp̄s pſſuā paſſionem ad hoc ꝑuenit vt gloriam obtineret: nō ſolum anime quā habuit a pricipio cōceptionis: ſed etiā corporis: ſm̄ illud. Lu. vlti. Oportuit pati xp̄m: ⁊ ita itrare gloriā ſuaꝫ. Ad quā gloriam etiā perducit eos: qui. veſtigia ſue paſſionis ſequunt̄ ſꝫ illud Act. 14. Per multas tribulationes oꝫ non intrare in regnum celoꝝ. Et ideo cōueniens fuit: vt diſcipulis ſuis gloriam ſue clarſtatis oſtenderet: quod: eſt ipſuꝫ trāſfigurari. cui ſuos cōfigurabit: ſm̄ illud. phi. 2. Reformabit corpus humilitatis noſtre: cōfiguratuꝫ corpi claritatis ſue: vt ſic aiarentur ad ſequendū xp̄m in acerbitate paſſionis: vt ergo iſtā felicitatis conſtantie ſortitudinē toto apoſtoli corde cōciperēt: ⁊ nihil de ſuſcipiēde crucis aſꝑitate formidarēt: claritatē ill: s ſue glorie demonſtrauit. Vn̄ Beda dicit ſup Mat. Pia ꝓuiſione factū eſt: vt contemplatione ſupermanētis gaudii ad breue temp⁹ deriuata ſorti⁹ aduerſa tollerarent. ¶ Ad rōnes in oppoſitum. ¶ Ad primā rn̄detur: ꝙ nō ꝓcedit: quia xp̄s nō dicitur trāſfiguratus: ꝙ preſtinam formā: aut faciē: aut corporis veritatē perdidiſſet. Vn̄ Hieron. ſup Mat. dicit. Nemo putet̄ xp̄m ꝑ hoc: ꝙ transfigu.. tus dicitur: priſtinā formā: ⁊ fac.. ⁊ perdidiſſe: vel amiſiſſe corporis veritatē: ⁊ aſſumpſiſſe corpus ſpiritnale: vel aereū. Sed quo transſiguratus ſit euāgeliſta demonſtrat dicens. Reſplenduit facies ſicut ſol: veſtimenta aūt eius facta ſunt alba ſicut nix. Vbi ſplēdor faciei oſtendit̄: ⁊ candor deſcribitur veſtiuꝫ: nō ſubſtātia tollit̄. ſed gloria cōmutatur. ¶ Ad ſecūdā: rn̄ det̄ negādo cōſequentiā. Et ratio eſt quia figura circa extremitatē corporis cōſideratur. Eſt. n. figura: que termino vl̄ terminis cōprehēdit̄. Et ideo omnia illa ꝙ circa extremitatē corpis conſiderātur: ad figurā quodāmodo pertinere vident̄. Sicut aūt calor: ita ⁊ claritas corpis non trāſparētis in eius ſupficie attēdit̄. Et ideo eius aſſumptio claritatis: transſiguratio dr̄. ¶ Ad tertiam reſpondetur negando aſſumptum, quoniam nō eſt iconueniens: ꝙ id quod in ſe eſt opacū intrinſecus habeat claritatē in ſuperficie vel exterſiōe ſicut eſt: corp⁹ politum. vel etiā ex alio intrinſeco ſuperinducto ſicut ex: reuerberatione ſolis: vel alicui⁹ huiuſmōi. Et ſic fuit

claritas in chriſto.n.ó q̄ ſupra i ducta ex aliquo corpore ſuper luc..te.ſed miraculoſe ab ipſo .o vt dicit ſanctus Tho.i ter cio. ¶ Ad quartam reſpondet negando cōſequentiā: Et ratio eſt: quia non eſt ſimile de dote claritatis: ⁊ de alijs dotibus quia īter alias: claritas eſt qua litas ipſius pſone in ſeipſa. alie vero tres dotes nō participāt niſi i aliquo actu vel motu ſeu paſſione: Oñdit igitur xp̄s in ſeipſo aliqua aliarum dotium indicia: puta agilitatē cum ſup vndas maris ambulauit. Sub tilitatis: quādo de clauſo vtero virginis exiuit. Impaſſibilita tis. cū de manibus iudeorū pre cipitare vel lapidare eū volen tiū illeſus euaſit. Nec tamē ꝓ pter illas: trāſfiguratus dicit. ſed per ſolā claritatē q̄ ptinet ad aſpectum perſone ipſi⁹. Cir ca quā claritatem. nota. q̄ cla ritas illa. quā xp̄s i trāſfigura tiōe aſſumpſit fuit claritas glo rie. quātum ad eſſentiā. nō quā tum ad modū eſſendi. Claritas enī corporis glorioſi deriuatur ab aīe claritate: ſicut dicit Au. in epiſtola ad Dioſcorum. Et ſimiliter. claritas corporis xp̄i. i trāſfiguratione deriuata eſt a diuinitate ipſius vt Damaſ. di cit: ⁊ a gloria anime eius. quā a principio conceptionis habuit. Quod. n. a principia conceptio nis chriſti gloria anime nō re dundaret in corpus. ex quadā diſpenſatione diuina factū eſt. vt in corpore paſſibili. noſtre re demptionis expleret miſteria. Et eodem modo ex diuina or dinatione factum eſt. vt gloria anime redundaret in corpus. i hora transfigurationis. vt oſtē deret diſcipulis gloriam futur reſurrectionis. vt dictum eſt.

a D ſecundam. q. ſic pro ceditur. Et videtur. q̄ non cōuenienter ducti ſunt teſtes tranſfigurationis. ¶ Primo ſic. ¶ Vnuſquiſq; enim maxime perhibere pōt te ſtimonium de notis. Sed qua lis eſſet futura gloria tempore tranſfigurationis chriſti, nulli hominum per experimentum erat adhuc notum. ſed ſolis an gelis debuerūt duci teſtes trāſ figuratiōis q̄ homines. ¶ Se cundo ſic. Teſtes veritatis nō decet aliqua fictio. Sꝫ ſm ve ritatē Moyſes ⁊ Helias non fuerunt ibi vere ſed imaginarie. vt dicit quedam glo. Lu. 19. Ergo non fuerunt conuenien tes teſtes. ¶ Tertio ſecundum quod dicitur Act. 4. Omnes prophete teſtimonium perhi-

dent de xpo: Ergo non ſolum
Moyſes ⁊ Helyas debuerũt
intereſſe tanq̃ teſtes: ſed etiam
omnes ꝓphete. ¶ Quarto ſic.
Gloria chriſti fidelibus omni
bus repromittitur: quos per ſu
am tranſfigurationem ad illi⁹
glorie deſiderium aſcendere vo
luit: Non ergo ſolos Petrū
⁊ Joannem ⁊ Jacobum in te-
ſtimonium ſue tranſfiguratio-
nis aſſumere debuit. ſȝ omnes
diſcipulos. ¶ In oppoſitum ē
preſens euangelium Reſpon-
deo dicendum ſub iſta cõcluſio
ne: ꝙ conuenienter ſunt predi-
cti teſtes ducti in teſtimoniũ
tranſfigurationis chriſti. Iſta
concluſio declaratur ſic. Chri-
ſtus tranſfigurari voluit vt glo
riam ſuam oſtenderet homini-
bus: vt ad eam deſiderandam
homines prouocaret. Ad glori
am autem eterne beatitudinis
adducuntur homines ꝑ chriſtũ
non ſolum qui poſt eũ fuerunt:
ſed etiam qui eũ predeceſſerũt
Unde eo ad paſſionem prepa-
rante tam turbe que ſequeban
tur: q̃ȝ que precedebant: ei cla-
mabant o. ſanna: vt dicitur.
Math. 17. quaſi ſalutē ab eo
petentes. Et ideo conueniens
fuit vt de precedētib⁹ ipſum te
ſtes adeſſēt. ſ. Moyſes ⁊ He-
lias: ⁊ de ſequentib⁹ vt petrus
Jacobus ⁊ Jo. vt in ore duorũ
vel trium teſtimoniũ ſtaret oē
verbum. ¶ Ad rationes in op-
poſitũ. ¶ Ad primam reſpon-
tur negando conſequentiã. Et
ratio eſt. quia chriſtus per ſuã
tranſfigurationem mãifeſtauit
diſcipulis corporis gloriã: que
ad ſolos homines pertinet. Et
ideo conuenienter non angeli.
ſed homines ꝓ teſtibus ad hoc
inducuntur. ¶ Ad ſecundã re
ſpondetur negando minorem.
Dicimus enim ꝙ in rei verita
te fuerũt adducti Helias ď lo
co quodam eminenti ad quem
fuerat raptus: vt habetur. 4.
Regũ. c. 2. Et ſic apparuit in
corpore ⁊ in anima Moyſes
vero adductus eſt de limbo pa
trũ nõ quia reſurrexerit: ſed q̃z
aĩa apparuit ibi in corpore ſibi
aptato: ſicut apparēt angeli in
corporibus aſſumptis. ¶ Ad
gloſam aũt inductã dr̃: ꝙ illa
dr̃ ſumpta de libro: qui ĩ titulat
de mirabilib⁹ ſacre ſcripture: q
nõ ē liber autētic⁹ falſe aſcribi
tur auguſtino. Unñ illi glo. nõ ē
ſtandũ. ¶ Ad tertiã rñdetur ne
gãdo ꝯñaȝ. Licet. n. oēs ꝓphe
the teſtimoniũ xpo reddant: nõ
debuerunt. ꝓp hoc itereſſe trãſ
figurationi xpi: ſed ſufficiebant
iſte due ꝑſone: que capita ſunt
prophetarũ que ſingulariter iter

alios inducete ſūt. ꝛc. ū primo q̄ꝛ ceni turbe dicebat xp̄m. eſſe he lyā: alii Hieremiā: aūt vnum e ꝓphetis. Capita ꝓphetarū ſecum duxit: vt ſaltem hinc ap pareat differētia ſeruoꝝ ꝛ dñi. Tum ſecūdo: q̄ꝛ Moyſes legē dedit. Helias ꝓ glīa dei emu lator fuit. ſʒ qḋ de eo ſcribitur 3. Regū. 19. zelo zelatus ſuʒ ꝓ dño exercituū. Vñ ꝓpter hoc ꝙ ſimul cū xp̄o apparēt exclu ditur calūnia iudeoꝝ accuſan tiū xp̄m: tanq̄ꝫ legis tranſgreſſo rem: ꝛ blaſſemum: dei gloriaꝫ ſibi vſurpantē. Tū tertio vt oñ deret ſe habere poteſtatē mor tis ꝛ vite: ꝛ eē iudicē mortuoꝝ ꝛ viuoꝝ: p hoc ꝙ Moyſeʒ iam mortuū ꝛ Helyā adhuc viuen tē ſecū dicit. ¶ Ad quartā rñ detur negādo conſequentiam Et ratio eſt: quia miſteria non ſunt omnibus exponenda im mediate ſed per maiores ſuo tēpore ad alios debēt ꝯuenire Et ideo vt Criſo. dicit aſſum pſit tres tanq̄ꝫ potiores. Nam petrus excellens fuit in dilectio ne: quā habuit ad xp̄m. ꝛ iterū in poteſtate ſibi commiſſa. Jo annes vero in priuilegio amo ris: quo a xp̄o diligebatur pro pter ſuā virginitatem propter prerogatiuā euangelice doctri ne. Jacobus aūt propter pro gatiuam martirii. Fuit enim primus ante alios diſcipulos paſſus martirium ꝓpter xp̄m.

a ¶ Ad tertiam. q. ſic ꝓcedi tur. Et videt ꝙ petrus nō errauerit. dicēdo bo nū eſt nos hic eſſe: vel petendo tria tabernacula ꝛc. ¶ Primo ſic. Dicit glo. Bene nouerat. ꝙ diceret: dū ait bonū eſt nos hic eſſe: quia reuera ſolum ho minis bonū eſt intrare in gau diū dñi ſui: ꝛ huic in eternū ꝯ tēplando aſſiſtere. ¶ Secundo ſic Dicit in ps Adherere deo bonū eſt. Sʒ hoc dicit Petrꝰ Ergo non errauit. ¶ In oppo. videt illud ꝙ Marcus ꝛ Lu cas dicunt. ꝙ Petrus hoc di cens neſciebat qd diceret Rñ deo dicendū: ꝙ ī hoc Petrus dr̄ erraſſe multipliciter: vt colli git ex glo. ſanctoꝝ patrū. p̄io ī hoc ꝙ credidit ꝙ ī ſolo aſpectu hūanitatis xp̄i ꝯſiſteret beati tudo. Et ideo illud ſufficere ꝓ finali btītudie: qḋ nō ē veꝝ: qm̄ beatitudo eētialis ꝯſiſtit ī aſpe ctu claro ipiꝰ diuinitatis: pſeeta eiꝰ fruitiōe accidētaliter āt ꝯſi ſtit ī aſpectu hūanitatiſ xp̄i: ꝛ ꝺ lectatiōe ꝯſequēte. iſti āt apl̄i. q admiſſi fuerūt ad trāſfiguratio nē. ñ viderūt ipiꝰ diuinitatē. ſʒ tm̄ eiꝰ hūanitatē ī forma glīa vñ Vba p̄ri ñ erāt rōabilia qꝛ ſolo

aſpectu humanitatis chriſti:nō conſiſtit beatitudinis eēntia.vt dictum eſt . Secundo dicit errasse:ſiue male dixiſſe: quia credidit in hoc eē gloriam ſanctorum:que non eſt hic : ſed in celis:ſm illud Lu.x. Gaudete.et exultate:quia merces veſtra copioſa eſt in celis . Tertio. quia credidit q in hac vita mortali poſſit vera beatitudo haberi:cōtra illō Apoſtoli ad Hebre.iz. Non habemus hic ciuitatem manentē.ſed futurā inquirim⁹. Quarto:q credidit . q domibus indigerimus pro beatitudine conſequenda:cum in illa celeſtis vite gloria.vt dicit Beda domus neceſſaria non erit.vbi diuine contēplationis luce omnia parificante aura aduerſitatis alicuius timenda nulla remanebit.teſtante apoſtolo Joanne Apocha.xv. qui eiuſdem ciuitatis ſuperne claritatez deſcribens dicit. Inter alia.et tēplum non vidi in ea. Deus.n. omnipotēs templum illius eſt et agnus . Quinto errauit: ſiue male dixit. q tria tabernacula petit fieri.in hoc errauit.Dicit Albertus q legis et prophete et euangelii non ſunt tres habitationes.ſz vna q̄ ē eccleſia . Apocha.zz. Ecce tabernaculuz dei cum hominibus . Vnde glo. Marci.y.ve iſtis ita dicit.petrus oblitus ſanctis regnum promitti non in terris ſed . i celis: et ſe et coapoſtolos adh. et mortali carne indutos:immortalis vite ſtatum ſubire nō poſſit:domum etiam manufactā neceſſariam non eſſe.Legi quoq et prophetis etiam euangelio tria tabernacula facere cupit:cum non poſſint ſeparari: i vnum iniciata tabernaculum .i.eccleſia dei . Sexto dicitur erraſſe:quia comparauit chriſtum aliis dicens: tibi vnum: Moyſi vnum helye vnum etc. quod nō debet fieri quia nihil eſt comparabile chriſto Job. zz.Deum homini non equabo. Vnde vt ait gloſa in preſenti euangelio:quia Petrus īprudenter queſiuit: reſponſionem domini nō meruit:ſed vox patris teſtatur de filio etc . ¶Ad rōnes i oppoſitū. ¶Ad primā reſpōdetur q Petrus dicēdo bonū eſt nos hic eſſe:ſi vellet pro finali beatitudine ſufficere ſibi viſionem ſolam humanitatis xpi:errabat vt dictū ē: ¶Ad ſecundam patet eadem reſpōſio.

¶In dñica tertia quadrageſime ē euāgelium In illo tēpore Erat Jeſus audiēs etc. Lu. xi.Circa quod poſſunt he queſtiones diſputari.

¶ Prima eſt. vtrū xp̄s ſuffi-cienter oſtendit ſe non in belze-bub ſ; in virtute dei eijcere de-monia.

¶ Secunda: vtrum ſufficiens fuit illud argumentum chriſti. Si in digito dei eicio demonia profecto venit in vos regnū dei i. xp̄s ſiue meſſias p̄miſſus in lege venit.

¶ Tertia eſt. vtrū cōueniēs fuit φ carnē ſumeret de femina: qr dicitur beatus venter ꝛc.

a Ad primam. q. ſic p̄ceditur. Et videtur φ chriſtus non ſufficienter oſtendit ſe non in belze-bub eicere demonia. ſed in vir tute dei. ¶ Primo ſic. Demones cum inter ſe habeant prelationem. vt minor maiori impe ranti obediat ꝛ ſeruiat. non du bium videtur quin imperio ſu perioris inferior demon poſſit expelli ab homine. Ergo ꝛc.

¶ Secundo arguitur. ex dicto ſancti Tho. qui hoc dicit φ vir tute ſuperiorum demonum alii demones expellabātur. ¶ Ter tio idem arguitur: quod nigro mantici religare quandoq; di cuntur demones: per illicitas incantationes. Ergo per eadē poſſunt ſoluere eos de corpori bus hominum. ꝛ ſic eicere.

¶ In oppoſitum videtur eſſe euangelium preſens. Reſpondeo. Sciendum autem eſt pri mo: φ pharíſei odio habebant Chriſtum. quia acriter argue bat eorum vicia. Et ideo mira cula ab ipſo facta virtute diui na. dicebant eſſe facta arte ma gica. ꝛ eodem modo eiectiones demonum factam per chriſtū dicebant fieri virtute cuiuſdam ſuperioris demonis: cui inferio res obediebant: ad nutum de corporibus exeundo. Sicut eni in angelis ſunt ordines. ꝛ alii aliis ſunt ſuperiores: ſic in de monibus: cum in eis remanſe rint naturalia integra ſm Dio ny. Dicebant enim phariſei. φ xp̄s habebat aliquem demo nem ſuperiorem. quem voca bant Belzebub ſibi familiare. ꝛ priuatum. ꝛ ſic demones inferi ores de corporibus obleſſis eicie bant per illum. Secundo ſcien dum: φ vt dicit ſanctus Tho. in tertia parte. q. 43. ar. ij. Aliter chriſtus expellebant demones: q̄ virtute demonum. Expelle bantur namq; virtute ſuperio rum demonum: demones a cor poris: ſed tamē remanebāt do miniū eorū: quantū ad animas Non enim contra regnū ſuum diabolus agit. ſed chriſtus depelle bat nō ſolū a corpore: ſ; multo magis ab anima. Vnde augu.

libro.83.q.78. Quom impio vel inuocatione alterius demonis demon exit a corpore iã nõ eiicitur: ſed magis intima ingreditur operando. ſm apoſtolum in filios diffidentie. Chriſtus autem remouebat a corpore et ab anima. Non enim principaliter intendebat ſanitatem corporis. ſed aie: vt patet ex illo Jo.v. Ecce ſanus factus es. iam noli peccare: ne deterius tibi aliquid contingat. Iſtis notatis ponit conclusio reſponſalis: q ſufficienter chriſtus ſe oſtendit eicere: nõ in Belzebub: ſed in virtute dei eiicere demonia. Prima ratõ chriſti. Si ſathanas ſathanam eiicit. tam. ſ. in corpore quã in aia tunc cum diuiſio ſit inter demonas: quomodo ſtabit regnũ eius. cum omne regnum in ſe diuiſũ diſſolabitur: quaſi diceret vt inquit Hiero. Regnum diaboli ſtat in peccatoribus: vſq ad diez iudicii: qr tũc euacuabitur omnis poteſtas. Unde ſi hoc iam eſſet: eſſet iam finis mundi. Uel ſic ſm hylarium: Si de poteſtate mea ẽ: q ego faciã q vnus demon expellat alium. ergo ego deſtruo regnum diaboli: et ex hoc võ mihi adherere. Secũdo ſic. Si ego eiicio in Belzebub demonia: filii veſtri. ſ. apoſtoli de eo carne deſcendentes: vel alii quidã moraliter q nõ erãt de diſcipulis chriſti: qui nõ in noie xpi eiiciebãt demonia. in quo eiciunt: ſi dicitis illos eiicere demonia ĩ virtute dei: ĩdẽ debitis confiteri de me. Tertio ſic probat: q demonẽ expellere de regno ſuo nõ poſſẽ niſi eſſez fortior eo nec eum vincere poſſẽ. niſi virtute diuina. cũ nõ ſit poteſtas ĩ terra. que cõparet ei Job.xli. Quarto ſic. qui nõ ẽ mecũ. etc. nõ ẽ talis. Volũtas eius. q obedit alicui. ẽ conformis voluntati illius cui obedit. faltẽ in facto. Si ergo xps ĩ virtute demõis faceret miracula: ſequeret: q xps et demonẽs eſſẽt cõcordes ĩ factis Hoc aũt ẽ falſũ: qr facta xpi et doctria erãt ad remouẽdũ hoĩnes a peccatis. facta aũt demonis ad dſtruẽdũ hoies p peccatũ. Ex q̃ ſeqt q xps nõ operat ĩ virtute demõis. Et hoc ẽ q dicit. Qui nõ ẽ mecũ p cõcordiã in facto et volũtate ↄtra me eſt. Et huiõi ẽ diabolus q nõ colligit mecũ. xpi eni ẽ colligere demonis ẽ diſpergere. et ſic regnũ xpi cũ regno demonũ nullã hz cõmunicationem. Colligit enim chriſtus primo paſſiones in formam virtutis: actiones ad normam rectitudinis. electiones ad prudentiam ratiõis. animales vires et motus ad men-

ſaram bene cōſtit : mētis di uerſas: et diſcurrentes et vagas cogitationes ad contēplationē intellectus diuini: multitudinē oiam operum in vnum ſimplicis intētionis: multitudinē credentium in vnitatē cordis: multitudinem omnium in omnib9 natiōib9 ad vnitatē vnius ouilis et cure paſtoral. Et ſic ſemper xps in colligēdo ē et cōgregando. Unde Auguſtinus i.x. Confeſſionū. In omnibus que mēte percurro: non inuenio locum tutū anime mee: pter te: in quo colliguntr diſperſa mea. Contrario aūt modo vt dicit. Albertus magnus diſpgit diabolus: qui diuiſiōis pater eſt et origo. Diſpergit enim in varietatē paſſionū deſideria: peccantiū. diſpergit in corruptionem: actionē: multitudinē operū iniuſtorū: diſpergit voluntatē in diuerſitatem eligibilium: diſpgit mētis menſuram per diuerſitatē animalium motuū. diſpgit intellectum in euagationes cogitationū inutiliū. diſpergit intentionum per diuerſitatem finiū intētorum. diſpergit credentes in cōtrarietatem diſcordiarū: vnitatem eccleſiarū in diuerſitatē errorū Jo.x. Lupus diſpergit oues. ¶ Ad rationes in oppo. ¶ Ad primam dicendū: rūdet multipliciter. ¶ Primo negando cōſequentiā. Et ratio eſt: quia lʒ poſſibile ſit poteſtati ſuperiorū demonum ꝙ aliqs demon poſſit eijci aut expelli de corpore ſolo hominis nō tamē de anima: xps autē eiiciebat demonia non ſoluʒ a corporibus ſʒ ab anima: vt dictum eſt. ¶ Secundo reſpondetur: ꝙ quando diabolus precepto ſiue imperio ſuperioris erit: non dicit proprie eiici: ſed voluntarie ex obediētia exire: eiicere dicit. quid violentum. Chriſtus: autē eiiciebat demonia violēter: et cōtra voluntatē eorū. Unde gementes clamabāt. Filii Dauid quid nobis et tibi: veniſti ante tēpus torquere nos. Math.9. ¶ Tertio rūdetur: ꝙ lʒ demon videatur expelli: nō eſt tamen vera expulſio. ſed ficta et ſimulata ad deceptionē: ſʒ tantum ceſſat a vexatione et leſione: quam intulerat ſicut aliquādo oſtēdūt ſe egros curare non ſanitatem cōferēdo ſʒ a leſionibus quas īfirmis inferūt ceſſando: ¶ Ad ſecūdā rationem reſpōdetur. vt dictū ē ex ipſo dicto ſancti Thome. ¶ Ad tertiā reſpondet dupliciter primo ſicut ad primum. Secundo poteſt dici vt dicit. Nicola9 d lira in hoc euāgelio.

q̄ ẽ ꝗ dicit. Hieronẏ. licet ar te magica poſſunt aliqua mira cula fieri: tamen illa pertinent ad curioſitatem tantum: ⁊ va nitatem ſicut. Simon magus faciebat ſtatuas ambulare: loqui ridere: ⁊ conſimilia: vt habetur in itinerario clementis. Sed il la que ſunt ſalubria: vt curatio languidorum: illuminatio ceco rum: ⁊ huiuſmodi: non poſſunt magicis artibus fieri. Et ideo opoꝛtet talia attribui diuine vir tuti. Et talia faciebat chꝛiſtus.

O ſecunda q. ſic ꝓ ceditur. Et videtur q̄ nō ſit ſufficiens argu mentum illud chꝛiſti: ſi in digi to dei eijcio demonia pꝛofecto venit in vos regnum dei .i. xp̄s ſiue meſſias ꝓmiſſus ī lege venit. ¶ Pꝛimo ſic. Legitur q̄ Sala mon vt dicit. Beda ſuper. Act. apoſtoloꝛum. 19. Excogitauit. ⁊ docuit exoꝛciſmos: quibus im mundi ſpiritus expulſi ab homi nibus: non audebant ad homi nes reuerti. Si illa expulſio nō fuit argumentum aduentus re gni xp̄i: ergo nec expulſio demo num facta per chꝛiſtum. Conſe quentia videtur bona. ¶ Secū do ſic. Chꝛiſtus opera magis mi raculoſa fecit q̄ʒ eijcere demo nia: Sed ex aliis operibus non intulit hoc argumentum aduen tus regni: Ergo nec ex hoc videtur argui. ¶ Tertio ex euā gelio pꝛeſenti. Filij iudeoꝛum ſi ue dicantur apoſtoli. ſiue alij ex oꝛciſte: faciebāt miracula in vir tute dei: Sed ex opere illoꝛum non infertur hoc argumentum. Ergo nec ex facto chꝛiſti. ¶ In oppoſitum eſt verbum chꝛiſti. Reſpondeo dicendum ſub iſta concluſione q̄ argumentū chꝛi ſti: quo arguit. Si in digito dei eiicio demonia: pꝛofecto venit in vos regnū dei: eſt efficaciſſimū. Quod ſic oſtenditur: vt dictum eſt in concluſione ſuperioꝛi: chꝛi ſtus eiiciēdo demonia ab homi nibus non ſolum eiiciebat a coꝛ poribus violenter cōtra volunta tem demonum: ſed pꝛincipaliter ab animabus in quibus regna bat diabolus per peccatum: ⁊ ita chꝛiſtus diminuebat: ſiue euacua bat regnum diaboli: ⁊ dilatabat regnum ſuum: negando in coꝛ dibus hominum per fidem. De quo dicitur. Luc. 1. Regni eius non erit finis. Et .i. Coꝛin. 15. Opoꝛtet autem illum regnare ſcilicet per fidem: donec ponat inimicos eius ſub pedibus eius. Hec autem poteſtatis demo num debilitatio: ſiue diminutio ſignum erat aduētus regni chꝛi ſti: ſm̄ illō. Numeri. 24. Oꝛie tur ſtella ex Jacob: quia in nati

ultate chriſti ſtella apparuit: q̄ magos ad chriſtum natum p̄duxit: vt habetur Math.ii. Et ſurget virga de iſrael.i. chriſt⁹: ſecundum poteſtatem regiam. Unde de ipſo dicitur Pſal.ii. Reges eos in virga ferrea: percutiet duces.i. ydolatras. Unde per chriſti aduentum deſtructa eſt ydolatria: et vaſtauit omnes filios Sedech.i. oēs populos ſubiiciet fidei catholice ante finem mundi: licet nundum ſit impletum. Item yſa.liii. de eo dicitur fortium diuidet ſpolia. pro eo q̄ tradidit in mortē animam ſuam: fortium. i. demonum. Chriſtus ſpolia diuiſit tum patres de limbo in ſua reſurrectione extrahendos. tū potentiā eorū diminuendo. Item Ezechi.34. Suſcitabo paſtorem veſtrū ſeruū meū Dauid. i. xp̄m. q de Dauid deſcēdit ſz carnē. Mat.i. Et ceſſare faciā beſtias peſſimas de terra.i. poteſtas diaboli. q̄ p̄ mortē xp̄i diminute ſūt. et infra et ſciēs.ſ. Iſrael. q2 ego dn̄s cū cōtrinero cathenas iugi eorum et eruero eos de manu.i. poteſtate iperātiū ſibi.i. pricipū demoniorum. itē Zacha.13. dicitur. Spiritū immundū auferā de terra. Ecce manifeſtum. Ergo omnia hec cōpleta ſunt paſſionē xp̄i. Unde. Io.12. xp̄s inſtante paſſione princeps huius mundi eiicietur foras. Quoz ergo iſta fienda eſſent per xp̄m efficaciſſimuz argumentum erat per xp̄i cū dicebat. Si i digito dei ideſt virtute diuina eiicio demonia. nō ſolum ab hominuz corporibus ſed etiam ab animabus profecto venit in vos regnum dei.i. xp̄s promiſſus: qui pulſo domino demonis: regnaturus eſt p̄ fidem in cordibus fideliū. Et etiam dictum eſt. q̄ per fidem in chriſti paſſionem liberati ſuimus a poteſtate diaboli. et nihilominus videmus. q̄ adhuc nocet hominibus. quantuz ad animas tentando. et quādoq3 verando: quantum ad corpus. eſt pro noticia pleniori veritatis huiuſmodi ſciendum. q̄ vt dicit ſanctus. Thomas. poteſtas demōis in duobus cōſiſtit ſcilicet impugnando. et detinēdo deuictos. Ex eo autem q̄ q̄s impugnantur. nōdum ſeru⁹ factus eſt. ſz ex eo q̄ victus eſt vt patet. 2. Petri.ii. Deuicerat autem diabolus totum genus humanum in primis parentibus. et eis dominabatur. dum eos ad hoc ſecundum ſuū votum deduxerat. vt nullus paradiſi ianuā intraret. Deuincit vnū quenq3 ſingulariter. dū eū

ad peccatū inclinat. quia qui facit peccatū. ſeruus eſt peccati. Poteſtatē ergo diaboli. qua victos detinet: xp̄s per paſſionem amouet. quantū ad ſufficientiam: quãuis non quantum ad efficientiã. niſi illis. qui vim paſſionis ſuſcipiunt per fidem: et caritatē et ſacramēta. Et per hoc dicitur dominium euacuaſſe. Unde quia iam diabolus nō poteſt impedire ſanctos a cōſecutione glorie ſicut faciebat ã. c. ſed poteſtatē qua impugnat nō euacuauit ſed debilitauit: dum ipſū vicit: et dum hominib⁹ auxilia multa ad reſiſtendū tribuit: ſicut ſacramēta gratiam habundantiorē et alia hmōi. Unde licet diabolus pmittat̃ tentare homines: ad exercitium et meritum ſanctorū. nō tñ de facili ſuperat. in quantū hō plura remedia habet. ¶ Ad rōnes in oppoſitū. ¶ Ad primã rūdetur negãdo ↄñam. Et rō eſt duplex. Una quia expulſio demonū facta p exorciſmos erat tantum a corporibus: nō ab animabus. Secūda rō ē. qa xp̄s ꝓpria virtute et poteſtate. demōes expellebat tã de corporibus q̃ȝ de animabus. Alij vero nō niſi mendicata a deo vl' diabolo. ¶ Ad ſecūdã rūdetur negando aſſum ptū. Unde ad. q. ꝓpoſitã ſibi p diſcipulos. Jo. tu es qui venturus es. an aliū expectamus. hoc nō rūdit dicens. Euntes renunciate. Jo. que audiſtis. ceci vident. claudi ambulabant. leproſi mundãtur. etc. quaſi diceret. Quoȝ iſta facio ꝓpria virtute. ꝑfecto ego ſuȝ q̄ venturus erat et nō ē ali⁹ expectand⁹. Itē Jo. i. dicit. Si opera nō feciſſē ī eis que nēo alius fecit. peccatū nō haberēt īfidelitatis ī me. Et ita pȝ q̄ virtualiter ex opibus ſuis arguebat regnū ſuū et dominiū veniſſe. Decipiebant aūt iudei in hoc. quia iſtud regnum chriſti ſpirituale: futurum temporale credebant. Quē errorē eis excludit chriſtus dicens Jo. xviij. Regnum meū nō eſt de hoc mūdo. ¶ Ad tertiam rūdetur ſicut dictum eſt ad primã. Et hec de iſta concluſione.

A D tertiam. q. circa illud beatus venter qui te portauit etc. ſic proceditur. Et videtur quod non fuit conueniens quod chriſtus carnem ſumeret d̄ femina. ¶ Primo ſic Sexus maſculinus ē nobilior q̃ȝ ſexus femininus. Sed magis decuit vt chriſtus aſſumeret id: quod eſt perfectuȝ in humana natura. Ergo videt̃ q̄ ñ

fuit conueniēs q̄ xp̄s carnem
aſſumeret de femina. ſed de vi-
ro ſicut Eua de coſta Ade viri
formata eſt. ¶ Scḋo ſic. Qui-
cūq; ex femina concipitur: vte-
ro femineo clauditur. Sz deo.
qui celum ⁊ terrā implet: vt dr̄
Hiere. xiij. nō cōpetit vt paruo
femineo vtero includat. Er-
go videtur q̄ nō debuit cōcipi
de femina. ¶ Tertio ſic. Illi q
cōcipiuntur de femina: aliquā
immundiciā patiūtur. Vnde
Iob. xxv. Nunqd pōt hō appa
rere mūdus. natus de muliere.
Sed in xp̄o nulla immundicia
eſſe debuit. Ergo nō videt fuiſ-
ſe cōueniens: vt carnē de femi-
na ſuſciperet. ¶ In oppo. ē euā
geliū p̄ns. Rn̄deo dicendū: q̄
lz fili⁹ dei carnē humanā aſſū-
re potuerit: de q̄cūq; mā voluiſ
ſe. cōuenientiſſimū tn̄ fuit vt de
feīa carnē acciperet. Tū p̄io
q: p hoc tota nā nobilitata eſt.
Vn̄ aug. li. 83. q. Hoīs libera
tio i vtroq; ſexu debuit appare
re. ergo q: virū oportebat ſuſci
pere: q: ſex⁹ honorabilior ē: con
ueniēs erat vt feminei ſex⁹ libe
ratio huic appareret, q: ille vir
de femina nat⁹ ē. Tū ſcḋo q: p
hoc veritas incarnatōis aſtrui
tur. Nā vt dicit Aug. in epiſto-
la ad Voluſianū. Si oipotens
deus hominē vbicūq; formatū
nō ex materno vtero cauſaret:
ſz repentinū afferret aſpectib⁹:
nōne opinionē cōfirmaret erro
ris. nec hominē verū ſuſcepiſſe
vllo mō crederet. ⁊ dū oia mi-
rabiliter facit auferret: qḋ miſe
ricorditer fecit. Nunc vero ita
inter deū ⁊ hominē mediator
apparuit: ut in vnitate p̄ſōe co
pulans vtrāq; naturā. ⁊ ſolita
ſublimaret inſolitis. ⁊ iſolita ſo
litis tēperaret. Tum tertio: ⁊ ē
rō Anſelmi. quia per hunc mo
dum completur omnis diuerſi
tas generatiōis humane. Eua
vero producta ē ex viro ſine fe-
mina. ceteri homines producū
tur ex viro ⁊ femina. Vn̄ hoc
quartū quaſi xp̄o relinquebat
propriū: vt p̄duceret ex femina
ſine viro. ¶ Ad rationes in op
poſitum. Ad primam rn̄detur
negando conſequentiaz. Et ra
tio eſt. quia ideo: q̄ ſexus maſ-
culinus nobilior ē: quā femini-
nus: ideo humanā naturam in
maſculino ſexu aſſumpſit: ne ta
men ſexus femininus contēne-
retur congruū fuit: vt carnem
aſſūeret de femina. Vn̄ aug. di
cit libro d̄ agōe xp̄iāo. nolite voſ
ipſos ɔtēnere viri fili⁹ dei virū
ſuſcepit nolite voſipſas ɔtēnere
femine. fili⁹ dei nat⁹ ē ex femina
¶ Ad ſcḋaz rn̄det negādo ɔñaz
Et rō ē. q: ſic dicit aug. tertio

libro contra Fauſtum. qui hac obiectiõe vtebatur. Non planc inquit catholica fides: q̄ xp̄z filium dei natum ſecundū carnez credit ex virgine: vllo modo eū dem dei filium ſic in vtero mulieris īcludi: q̄ extra nõ ſit. quaſi celi ⁊ terre amminiſtrationē deſeruerit: ⁊ quaſi a patre receſſerit. Unde licet non cõueniat xp̄o ſm̄ diuinitatem includi in ventre femine. pōt tamē conuenire ratione nature humane aſſumpte: ſm̄ quam potuit mori licet ſm̄ diuinitātem inmortalis fuerit. ¶ Ad tertiā reſpondetur negando maiorem. ratio ē quia iniudiciam illam patiūtur concepti ex cõmixtione maris ⁊ femine. Hoc autē non habet locū conceptiōe filii dei de ſpiritu ſancto ⁊ ex Maria virgine. Et ideo dicit Damaſ. 3. libro q̄ filius dei ↄſtruxit ſibiipſi ex caſtis ⁊ puriſſimis ſāguinibus carnē aīatam aīa rōnali.

¶ In dñica quarta ē euāgeliū Abiit ieſus trāſmare ⁊c. Jo. 6. Circa qḋ poſſūt hec diſputari.

¶ Primo: vtrum conuenienter xp̄s ſaciauit q̄nq̄z milia hōinuz de quinq̄z panibus: q̄ reperti ſunt apud quendā in ſocietate.

¶ Secundo. vtrum conuenienter xp̄s ſaciauit quīq̄z milia de panib⁹ ordeaceis ⁊ ñ de tritico.

¶ Tertio ... x p̄s fuerit verus ꝓpheta ſicut dicit̄ in euāgelio.

Ad primā. q. ſic procedi-a tur. Et videtur q̄ cõuenientius xp̄s ſaciaſſet quinq̄z milia hominuz de aliis panib⁹. ¶ Primo ſic. Maius miraculum fuiſſet ſaciare tantum multitudinem de panibus nouiter creatis. q̄z de panibus preexiſtētibus. Ergo videtur q̄ conuenientius ſaciaſſet illos d̄ illis. ¶ Sc̄do ſic. Pauci illi ſaciare non poterant tātam multitudinem niſi multiplicati. Sz multiplicatio non videtur poſſibilis. Ergo ⁊c. Probatur minor ſic. Materia nō pōt tranſmutari de parua quantitate in magnā. niſi per rarefactionem ſicut ex vno pugillo aque generantur. x. gutte. Uel per alteri⁹ materie additionē. Sed non ē dicendū q̄ p̄ rarefactionē multiplicati ſunt panes: vt p̄z. Ergo oportebit dicere q̄ p̄ additionē exterioris mãe q̄ oportebit multū ampli⁹ eē: q̄z q̄nq̄z panes. Quoz ergo vnūquodq̄z deno minādū ſit a maiori parte vr̄ q̄ nō debat dici q̄nq̄z milia hoīnz ſaciatos eē ex q̄nq̄z panib⁹: ſed ex alia materia addita. ¶ Tertio ſic. Si aliquis dicat. q̄ multiplicatio facta eſt panum ſine additione cuiuſcūq̄z exterioris

materie:vel noue create: contra quod.hoc videtur non bene intelligibile.ꝙ aliquid ſit in ſubſtantia magnus ſine additione alterius rei: vt probat ſanctus Thomas in pma parte.q.xcii. ⁊ in ſcdo ſcripto di.18.¶In oppoſitũ eſt euangeliũ pſens. Reſpondeo dicendum.ꝙ xps conuenientius ſaciauit quinqꝫ milia hominum ex quinqꝫ panibus:qui reperti ſunt.in ſocietate ſua:qꝫ ex nouiter creatis. Patet cõcluſio:quia licet xps potuerit paſcere turbas ex panibus nouiter creatis:voluit tamen ex panibus preexiſtentibꝰ multiplicatis illas reficere duplici ratione. Primo vt oſtenderet ſenſibilia a diabolo ⁊ non eſſe. ſicut Manichei errantes dicunt. Nã ſi hoc verum eſſet deus non vteretur ſenſibilibus ad opus diuine laudis. pcipue cum ipſe venerit: vt diſſolueret opera diaboli.vt dicitur.i.Jo. 4.Secunda ratio:vt oſtendat. falſum eſſe:ꝙ ipſi Manichei dicunt.ſ.doctrinam veteris teſtamenti nõ eẽ a deo ſed a diabolo. Vt ergo oſtenderet non eſſe aliam doctrinã noui teſtamẽti:qꝫ que prefigurabatur ⁊ continebatur in doctrina veteris teſtamẽti preexiſtentes panes multiplicauit. inuẽs ꝙ ipe eſt:qui legẽ ⁊ perfecit:⁊ adimpleuit Mat.5. Non veni legẽ ſoluere:ſed adimplere. Sic pꝫ reſpõdeo ad primũ argumentum in oppoſitum.¶Ad ſcdãꝫ rñdetur:ꝙ hic eſt triplex modꝰ dicendi. Vnus eſt:ꝙ xps panes.multiplecauit per additionem materie nouiter createꝫ. Alius modus dicendi eſt ꝙ p additionẽꝫ alterius materie in formam panis inuiſibiliter inducendo.Et iſte modus dicendi eſt ſancti Tho. Vide ſic dicit in tertia parte.Multiplicatio panum nõ eſt facta per modum creationis: ſed p additionẽꝫ extranee materie in panes cõuerſe. Vnde Auguſtinus dicit ſuper Jo. Vnde multiplicauit de paucis granis ſegetes:inde in manibus ſuis multiplicauit.5.panes. Manifeſtũ.eſt ãt ꝙ per conuerſionẽ materie preexiſtentis grana multiplicãtur in ſegetes:eiuſdem ſententie eſt in prima parte. q.xcii.⁊ in ſecũdo ſcripto di.xviii. Et ad pbationem contra reſpondetur negando conſequentiam.Et rõ ẽ quia materia . que additur in panes illos conuertitur. Et iã ex illis panibus: dicitur quinqꝫ milia hominum ſaciaſſe. Tertius modus dicẽdi eſt.ꝙ multiplicauit in ſeipſis nihil nouiter

creando: nec aliquid addendo ad libituꝫ ſue diuinitatis. Iſtū modum dicendi tenent aliqui antiqui. ſicut Hugo de ſancto victore. ⁊ Magiſter ſententiarū ⁊ dn̄s Albertus magnꝰ quēadmoduꝫ dicūt corpus Eue formatū de coſta Ade. Dicunt eniꝫ. Sicut Deus poteſt de nichilo aliquid facere: ita modicum corpus in magnū conuertere. Sed iſtum modū ip̄bat ſanctus Tho. ſic in intelligibile ſicut dictū ē i tertio argumēto.

D ſecundam. q. ſic ꝓceditur. Et videtur ꝙ cōuenientius ſaciaſſet xp̄s turbas illas ex panibus triticeis ꝗ̄ ordeaceis. ¶ Primo ſic. In miraculo vini: optimuꝫ vinum fecit ex aqua. ergo videtur ꝙ conuenientiori modo debuit frumentaceum panem facere ex panibus ordeaceis: ⁊ ex illis turbas ſaciare. ¶ Secundo ſic. Illud miraculuꝫ euchariſtiam principaliter ſignificat. Ergo videtur ꝙ debuit turbas ſaciare de panibus frumēti: cū talis ſit materia ſacramēti euchariſtie: ⁊ nō de ordeo. ¶ Tertio. quid eſt: ꝙ fragmenta excreuerunt vſqꝫ ad numerū. 12. chofinorū: videtur eē ad quādā oſtentationem. ¶ In oppoſitū eſt euangelium preſens. Reſpōdeo dicen[illegible]: ꝙ conuenientiſſime factum eſt quicquid a xp̄o factum eſt: cuꝫ ſit ſapientia: omnia ſuauiter diſponens. ¶ Ad rōnes in oppoſitum. ¶ Ad primam reſpondetur negando cōſequentiam. Et ratio eſt iuxta albertum: ꝙ aliud eſt hic: ⁊ aliud ibi. Illud enim miraculum de conuerſione aque in vinum deſeruiuit iocunditati nubentium. Et ideo ꝯueniebat aquā mutari in liquorem: iocunditatem facientem. Iſtud autem deſeruiuit neceſſitati communis turbe. Et ideo a forma neceſſitati ſeruienti: illum panem non mutauit: maxime vt dicit Criſo. ne gule deſeruire videretur. Preterea chriſtus noluit creare panes de nouo: ſed preexiſtētes multiplicauit vt miraculum eſſet magis notum: q: talis multiplicatio eorundem panum: magis eſt preceptibilis ꝗ̄ creatio. ¶ Ad ſecundam reſpondetur negando conſequentiam. Et ratio eſt. ſm Albertū quia hoc miraculum eſt ſignū remotum euchariſtie. Et ideo expreſſam ſimilitudineꝫ in materia non habuit. ¶ Ad tertiaꝫ reſpōdetur ꝙ Chriſtus non fecit impleri illos chophinos ad aliquam oſtentationem: ſed vt oſtenderet factum miraculum

non eſſe fantaſtic. ...: per hoc q collecte reliquie dñi conſeruate ſunt: et aliis in cibū fuerūt. Nō aūt. 12. cophini fragmētorū ipleti ſunt: nō a caſu. ſed ex diuina diſpoſitione impleti ſūt ſm numerū. 12. apoſtolorum ſignat. vt dicit Albertus magnus q de reliquiis xpi. que p quinq panes ſignificātur: excreſceret doctrina apoſtolica in ſaturitatem mundi.

Ad tertiam q. ſic procedit. Et vr xps nō fuerit verus ppheta. Primo ſic. Prophetia videt īportare quandam obſcuraʒ et imperfectam noticiā. ſʒ illud Numeri. 12. Si quis fuerit iter vos propheta domini. per ſomnuʒ aut per viſionem loquar ad eū. Sed xps habuit plenam et perfectam noticiam. Ergo non fuit dicendus propheta. ¶ Secūdo ſic. Fides eſt corum. que nō habentur. Ita prophetia eſt eorum: que non ſunt preſentia ſʒ diſtant. Naʒ propheta dicitur quaſi procul fans. Sed in xpo non ponitur fides nec ſpes. Ergo nec prophetia. ¶ Tertio ſic. Propheta eſt inferioris ordinis. q̄ʒ angelus. Sed xps nō eſt minoratus ab angelis. ſecūdum noticiā anime. ſed ſolum ſm corporis paſſionem. vt dicitur ad Hebre. 2. Ergo videtur q xps nō fuit ppheta. ¶ In oppoſituʒ eſt euāgelium pſens. Rūdeo primo q xps inquātum fuit viator: aliquo mō potuit dici propheta: ſicut dicitur Deut. 19. Prophetā ſuſcitabit tibi deus de fratribus tuis et ipſe de ſe dicit Mat. 13. et Joan. 4. Nō eſt propheta ſine honore: niſi in patria ſua. ¶ Pro quo ſciendū iuxta ſanctum Tho. ſuper Jo. q propheta dicitur videns. 1. Regū. 9. Qui nunc dicitur propheta: olim vocabat videns. Viſio ad vim cognoſcitiuam pertinet. In chriſto autem triplex fuit cognitio. ſ. ſenſitiua Et ſm hanc habuit aliquam ſimilitudinē cum prophetis: inquantum in imaginatione xpi formari potuerunt alique ſpecies ſenſibiles. quibus futura vel occulta: pſētarēt: pcipue pp paſſibilitatē: q̄ ſibi ɔueniebat ſm ſtatū viatoris. 2ͣ fuit i xpo cognitio ītellectiua. Et q̄ʒtum ad hāc nō habuit ſimilitudinē cuʒ Prophetis: ſed ē etiā ſuper angelos. quia erat comprehenſor excellentior quam aliqua creatura. ¶ Item fuit in eo cognitō diuina. Et quantū ad hanc fuit pphetaꝝ et angeloꝝ inſpirator. cum omnis cognitio cauſet p participationem diuini verbi.

Albertus vero ſuper Jo. dicit. q xp̃s proprie nõ dicit ꝓpheta niſi quo ad hoc: q imutobile ẽ oẽ: quod xp̃s enunciat. Mat. 7. verba mea non tranſibunt. ¶ Ad rõnes in oppoſitũ. ¶ Ad primã reſpõdet negãdo aſſumptum. Et ad probationem dicendũ. ſm ſanctũ Tho. i tertia parte: q p illa verba nõ oñditur eſſe de rõne prophetie enigmatica cognitio. ſ. q̃ eſt p ſomnum: quia aliqui in viſione perceperunt diuina: vt moyſes: q palam ⁊ non per enigmata deum vidit: ⁊ tñ dictus eſt ꝓpheta: vt pz Deut. vlti. Nõ ſurrexit vltra propheta i Iſrael ſicut Moyſes. Poteſt ſecundo reſpõderi iuxta ſupius poſita: q ⁊ ſi xp̃s habuit plenã ⁊ pfectaz noticiã: quãtũ ad partẽ itellectiuam: habuit tamen in pte imaginatiua: quaſdam ſimilitudines. in quibus etiã poterat ſpeculare diuina. Non enim ſolũ erat comprehenſor: ſed etiã viator. ¶ Ad ſecundã reſpondetur negãdo ꝯñam. Et ratio eſt. qa nõ eſt ſimile: qa fides eſt eoꝝ q̃ nõ videntur ab ipſo credente ⁊ ſpes eſt eoꝝ: que nõ habẽtur ab ipſo ſperante. Sz ꝓphetia eſt eoꝝ que ſunt ꝓcul a cõmuni oium ſenſu: cũ quibus ꝓpheta conuerſatur cõmunicat i ſtatu vie. Et ideo fides ⁊ ſpes repugnant perfectioni beatitudinis xp̃i non autem prophetia. ¶ Ad tertiã reſpondet negãdo cõſequentiam. Et ratio eſt. qa angelus cum ſit comprehenſor eſt ſupra prophetam: qui eſt purus viator. non autẽ ſupra chriſtum. qui ſimul fuit viator ⁊ cõprehenſor.

¶ In dominica. ii. paſſione eſt euãgeliũ In illo tpe dicebat. ¶ Jeſus turbis iudeorum ⁊c. Jo. 8. Circa quod. poſſunt dẽ ſpu. ſe. q.

¶ Prima eſt: vtrũ xp̃s potuit redargui de aliquo peccato.

¶ Scẽda eſt. vtrũ xp̃s debuit ſine offenſione. iudeis predicare.

¶ Tertia eſt: vtrũ ſit verum q Abraam vidit diem chriſti.

D primã ſic proceditur.

a Et videtur q xp̃s potuit redargui d aliquo pctõ. ¶ Primo ſic In xp̃o fuit peccatum. Ergo potuit redargui de peccato. Conſequentia eſt bona. aſſumptum probatur Dicitur enim in Pſal. 21. ex pſona xp̃i. Deus meus vt quid dereliquiſti me longe a ſalute mea verba delictorum meorum. Ergo videtur, q in xp̃o fuerunt delicta. ¶ Secũdo ſic: Dicit apoſtolus ad Ro. 5. q in adam omnes peccauerũt.

quia in eo omnes originaliter fuerũt. Sed xp̃s fuit etiã origi-naliter i eo. Ergo in ipſo pecca-uit. ¶Tertio ſic. Dr̃. 2. ad Cor. 5. q deus eũ q nõ nouerat pec-catum. ſ. xp̃z pro nobis fecerat peccatum. Sed illud verum eſt: quod a deo factũ eſt. Ergo in xp̃o fuit aliquod peccatum. ¶In oppoſitum eſt euangeliũ preſẽs vbi xp̃s ait Quis ex vo-bis arguet me de peccato. vbi dicit glo. Quom nullꝰ poſſit ar-guere. Rñdeo dicẽdũ ſub iſta cõcluſiõe. In chriſto nullũ fuit peccatũ: nec origiale: nec actua-le. Iſta cõcluſio patet. ſ. Pe-tri. 2. dr̃ de eo. Qui peccatũ nõ fecit: nec inuentus eſt dolus in ore eius. Et ꝑ cõſequẽs de nul-lo peccato redargui põt. Veri-tas huius cõcluſionis ſic oñdi-tur ex tribus. ꝓpter que xp̃s ſu-ſcepit defectꝰ noſtros. Primo vt pro nobis ſatiſfaceret. Et ex hoc pz: q defectum peccati nõ aſſumpſit. nec debuit: quia pec-catum nihil operatur ad ſatiſ-factionẽ; quinimmo virtutem ſatiſfactionis impedit. quia di-citur Eccleſiaſt. 34. Dona ini-quorum non probat altiſſimꝰ. Secũdo aſſumpſit defectꝰ no-ſtros. vt veritatẽ humane natu-re cõprobaret. Et ex hac etiaz oſtenditur. q peccatũ aſſumere non debuit. quia ex peccato nõ demonſtratur veritas hu-mane nãe. quia peccatum non pertinet ad humanã naturã. cu-ius deus eſt cauſa ſed magis ẽ contra naturã per ſeminatio-nẽ diaboli introductiue vt Da-maſ. dicit. Tertio aſſũpſit xp̃s defectus noſtros vt nobis exẽ-pluz virtutis preberet. Ex qua parte manifeſte patet cõcluſio. quia peccator exẽpla virtutis ꝓbere non potuit. cũ peccatuz ſit ↄtrarium virtuti. Vñ xp̃s nullo modo aſſumpſit defectũ peccati. nec origialis. nec actua-lis. Fuit. n. agnus ſine macula qcunqz. ¶Ad rõnes in oppo-¶Ad primã rñdetur. q ſicut dicit Damaſ. 3. libro. Duplici-ter dicit aliquid de chriſto. vno mõ ſm ꝓprietatem naturalẽ. ⁊ yypoſtaticã. vt dicit. factus eſt homo. ⁊ pro nobis paſſus eſt. alio modo ſm proprietatẽ per-ſonalem ⁊ habitudinalem. pro-ut. ſ. aliqua dicuntur de chriſto in perſona noſtra. que ſibi ſecũ-dum ſe nullo modo conueniũt. Unde ⁊ inter ſeptem regulas Ticonii. quas ponit auguſti. in tertio ꝺ doctrina xp̃iana. Pri-ma ponitur. de domino ⁊ eius corpe cũ. ſ. chriſti ⁊ eccleſie vna pſona eſtimatur. Et ſm hoc chriſtꝰ ex perſona mẽbroꝝ ſuo

rũ loquens. dicit: verba delicto rũ meoꝝ: nõ ꝙ in ipſo capite d licta fuerint. Unde glo. ſuper Pſal. dicit ſic Dicit xp̃s ĩ pſo na veteris hoĩs que ſtulta ſũt: ⁊ delicta ſunt cauſa: q̃re tu lon ge eo a ſalute mea: ¶ Ad ſecun dam reſpondetur negãdo mi norẽ. Si per li. originaliter itel ligat: q fuerat in Adã ſꝫ ſemi nalẽ rõnem. Pro quo nota: ꝙ ſicut dicit auguſt. x. ſup Gen. ad litterã. Nõ oĩ modo xp̃s fu it in adã ⁊ in aliis patrib⁹ quo nos ibi fuim⁹. Nos eniꝫ fuim⁹ in adam ſm rõnẽ ſeminaleꝫ: ⁊ ſecundum corpulentã ſubſtãtiã quia. ſ. vt ipſe ibi dicit: cũ ſit in ſemine viſibilis corpulentia: ⁊ viſibilis ratio: vtrũqꝫ cucrit et adam. Sed chriſtus viſibilem carnis ſubſtãtiam de carne vir ginis ſumpſit. Ratio vero con ceptionis eius non a ſemine vi rili. ſed longe aliter ⁊ deſup ve nit. Uñ nõ fuit ĩ adaꝫ ſm ſemi nalẽ rõnẽ: ſed ſolum ſm corpu lentã ſubſtãtiã. Et ideo xp̃s nõ accepit actiue ab adã humanã naturã ſed ſolum materialiter actiue vero a ſpiritu ſancto: ſicͤ ⁊ ipſe adam materialiter ſum pſit corp⁹ de limo terre: actiue autem a deo. Et propter hoc xp̃s nõ peccauit ab adam: in quo fuit ſolum ſm materiam.

¶ Ad te[...]i rñdetur negãdo cõſequẽtiã. Et ad dictũ apoſto li rñdetur ꝙ cũ dicit. ꝙ xp̃s fe cit peccatũ. nõ eſt intelligendũ. q in ſe haberet aliquid peccati ſꝫ ꝙ fecit hoſtiã pro peccato. ſi cut Oſee. 4. dicit. Peccatuꝫ populi mei comedẽt. ſ. ſacerdo tes q ſm legẽ cõmedebãt ho ſtias ꝓ peccato oblatas. Et ſꝫ hunc modũ dicit yſa. 53. ꝙ de poſuit i eo iniquitates oĩuꝫ no ſtroꝝ. ga. ſ. eum tradidit vt eẽt hoſtia ꝓ peccatis oĩum homi nũ. Uel rñdetur ꝙ dñs fecit eũ peccatũ. i. haberẽ ſimilitudi nem carnis peccati vt dicitur Ro. 8. Et hoc propter corpus paſſibile. ⁊ mortale. qđ aſſũpſit

Ad ſecundam. q. ſic ꝓ ceditur. Et ſic videt. ꝙ xp̃s debuit ſine offẽſioẽ iudeis predicare. quod chriſtus non videtur obſeruaſſe in pre ſenti euangelio. ¶ Primo ſic Dicit: auguſti. in libro de ago ne chriſtiano in homine Ieſu. chriſto. Se nobis ad exempluꝫ vite prebuit filius dei. Sꝫ nos debemus. vitare non ſolum offenſionem fidelium. ſed etiaꝫ in fidelium. ſecundum illud. i. Corin. x. Sine offenſione eſto te iudeis ⁊ gentibus ⁊. eccleſie dei. Ergo videtur ꝙ chriſtus

minus aduertebatur[illegible] christo nē iudeoꝝ vitare debuit. ¶ Secūdo sic. Nullus ſapiens debet facere vnde effectū ſui opis impediat. Sed per hoc ꝙ xp̄s ſua doctrina iudeos turbauit. īpediebat effectus doctrine eī᷒ Dicit eni Lu. xi. ꝙ cū phariſeos ⁊ ſcribas reprehēderet. ceperūt grauiter reſiſtere. ⁊ os eius opprimere. inſidiantes ei ⁊ querentes aliquid capere ab ore eius. vt accuſarent eū. Nō igit videt cōueniēs fuiſſe. ꝙ xp̄s in ſua doctrina iudeos offenderet ¶ Tertio. Dicit apoſtolus i. Thi. 5. Seniorem ne increpaueris: ſed obſerua patrē. Sed ſacerdotes ⁊ principes iudeorū erant illius populi ſeniores. Ergo videt. ꝙ nō fuerint diris icrepatiōibus arguendi. ¶ In oppoſitū habetur in euangelio pn̄ti. Rn̄deo dicēdū: ꝙ xp̄s cōueniēter i predicatiōe ſua quāqꝫ offendit iudeos. Que cōcluſio probatur. Primo ꝑ illud qđ yſa. 8. fuit prophetatū. ꝙ xp̄s eſſet in lapidē offenſiōis ⁊ in petrā ſcandali duabus domibus Iſrael. Cōueniētia aūt ꝯcluſionis oſtēditur ſic. Salus multitudinis ꝑferenda: eſt paci: quoꝝcūqꝫ ſingulariū hoīuꝫ Et ideo quando aliqui ſua peruerſitate multitudinis ſalutē impediunt etiam in ſua doctrina offenſionō eſt cauenda eoꝝ offenſio a predicatore vel doctore. ad hoc ꝙ multitudinis ſaluti prouideat. Sic eſt āt ꝙ phariſei. ⁊ ſcribe. ⁊ principes iudeoꝝ. ſua malicia plurimū impediebant populi ſalutē. tuꝫ quia impugnāt xp̄i doctrinā. per quā ſolā poterat eſſe ſal᷒. tum quia prauis ſuis moribus vitaꝫ populi corrūpebāt. Et ideo nō obſtāte eoꝝ offenſione. dn̄s publice veritatē. docebat. quā illi odiebāt. ⁊ eoꝝ vitia arguebat Et ideo dr̄ Mat. 15. ꝙ diſcipulis dn̄o dicentibus ſcis. qꝛ iudei audito hoc verbo ſcādalizati ſūt. rn̄dit Sinite illos. ceci ſunt. ⁊ duces cecoꝝ. Si cecus ceco ducatū p̄ſtet. ambo i foueā cadūt. ¶ Ad rōnes i oppoſi. ¶ Ad primam rn̄detur. ꝙ homo ſic dꝫ eē ſine offenſiōe oibus. vt nulli det ſuo facto vel dicto minus recto occaſionē ruine. Et ita fecit xp̄s. Si tn̄ de veritate ſcādalū oriatur. magis eſt ſuſtinendū. ꝙ ꝙ veritas relinquat. vt Gregorius dicit. ¶ Ad ſecundā rn̄det. ꝙ minor eſt falſa. Nā per hoc ꝙ chriſtus publice phariſeos ⁊ ſcribas arguebat non impediuit: ſed magis promouit effectum ſue doctrine. qua cum eorum vicia populo innoteſcebāt

ꝓpter verba phariſeoꝝ ſꝫ ſcribaꝝ:q̄ ſemꝑ doctrine xp̄i obliſtebant. ¶Ad tertiā reſpondet: ꝙ illud dictū Apoſtoli eſt intelligēdum de illis ſenioribus qui nō ſolum etate vel etiā auctoritate ſꝫ etiā hōeſtate ſūt ſenes ſm̄ illud Numeri. xi. congrega mihi.lxx. Viros d̄ ſenioribus iſrael.quos tu noſti q̄ ſenes populi ſūt. Si autē̄ auctoritatē ſenectutis in inſtrumentum malicie vertant:publice p̄dicando:ſunt manifeſte ⁊ acriter arguendi:ſicut Daniel dixit Daniel. xiij. O inueterate dierum malorum ⁊c̄.

a Ad tertiam ſic proceditur. Et videtur quod Abraam non vidit diem chriſti.

¶Primo ſic Abraam ſolum credidit diē xp̄i Ergo falſum ē ꝙ vidit. Cōſequētia ē nota Dicit .n. Aug. ꝙ fides ē. qua credūtur:q̄ nō videntur. Et Gregoriꝰ dicit:ꝙ viſa nō habēt fidē.ſed agnitionē. ¶Scd̄o ſic. Quoniam ens ⁊ verū cōuertant id quod nōdū erat in rerū natura:nō pōt eſſe obiectū itellectꝰ abrae. Sed ipe abrae nondū erat dies natiuitatis chriſti Vnde dicūt angeli Lu.ii. Hodie natus ē nobis ſaluator mūdi. ¶Tertio arguitur ex euangelio Lu.x. vbi xp̄s conuerſus ad diſcipulos ait. Multi reges ⁊ ꝓphete:voluerūt videre.que vos videtis:⁊ nō viderūt. Ergo videtur.ꝙ nec ipſe abraam vidit q̄d alij ꝓphete n̄ viderūt. ¶In oppoſi.ē euangeliū p̄ns. Rn̄deo. dicēdū ſub iſta cōcluſione:ꝙ verū ē:ꝙ Abraā vidit in ſpūſiue cognouit ꝑ fidē: diē eternitatis xp̄i:⁊ diē incarnationis eiuſdē. Iſtā cōcluſio pōit in glo.p̄ſentis euāgelii:q̄ ē beati Aug. qui ſic dicit. Diē videre cupiebat eternū:incertū eſt:an diē tēporale:quo erat venturus in carnē an diē eternitatis. Sed vtrūq; Abraam vidit. Vn̄ ineffabile gaudium:illi quāti.n ē videre verbū:apud patrē.⁊ ꝙ ipſū caro factū eſt.hec glo. Probatur ergo ↄcluſio:quo ad ambas ꝑtes. Et p̄mo:ꝙ vidit diē eternitatis xp̄i. De quo dicit in p̄ſ. Ego hodie gēnite. De quo ſic dicit Grego. in omelia p̄ntis euāgelii. Tunc quippe diē dn̄i Abraā vidit:cū in figura ſūme trinitatis:tres angelos hoſpicio ſuſcepit:qbus ꝑfecto ſuſceptis:ſic tribus quaſi vno locutꝰ eſt:q̄ ⁊ſi in ꝑſonis numerus ē trinitatis:in natura eſt vnitas diuinitatis. Quod vero vidit diem aduentus filii in carnem oſtēditur ex tribus Primo q̄d

dictū eſt ei. In ſemi[illegible]ſuo bene- dicēt oēs gētes terre Gen. 22. Scdo ex iuramēto: qd exe- git a ſuo Heliazar. nā Gen. 24. ait. Pone manū tuā ſuper femur meū: ⁊ iura mihi p deū celi ⁊ terre ⁊c. Ex q̄ vt Gre. di cit: ſignificabat: q̄ d femore ei⁹ pceſſurus erat ſm carnē deus celi. Tertio oñdit: q̄ vidit diez xp̄i. qñ immolatione yſaac pfi- guratā cognouit paſſionē xp̄i: pp quod locus ille dictus ē de us videt vt dicit Gen. 22. Qz deus fecit videre Abraā occul tū xp̄i miſteriū. ¶ Ad rōnes in oppo. Ad primam rñdet: q̄ vi- ſio ſumitur dupliciter. ſ. large: pro cognitione: ſm quod dr̄. i. Corin. 13. Videmus nūc p ſpe culū in enigmate. Alio mō ſtri cte: ⁊ ſic dr̄ noticia p demōſtra tionē: probata etiam ſic diſtin- guitur contra fidē: ſm illud ad Hebre. xi. Fides eſt argumen tuz. nō apparētiū. Viſio autē capit hic p⁹ mō prout. ſ. accipit large p cognitiōe. ¶ Ad ſcdaz rñdet negādo ↄñam de cogni- tiōe fidei. Et rō ē. quia vt dicit Aug. vident pñtia. ſed credunt abſentia. Propter qd ēt fides ſimilatur auditui quia de abſē tibus eſt: ſicut auditu cognoſci mus. que cum ſint abſentia no bis recitantur. ¶ Ad tertiā rñ- detur: q̄ auctoritas illa intelli- gitur de viſione corporali: quā habebant de chriſto diſcipuli ſui. Bene creditur. q̄ inter hos qui deſiderabant ſic diem chri ſti videre: fuerit Abraam: quia ab ipſo donum redemptionis expectabat.

¶ In dominica i ramiſpalma rū legitur paſſio chriſti ſecun- dum Mat.

¶ Circa quod poſſunt hec di- ſputari.

¶ Primo vtrum alius poſſi- bilis fuerit conuenientior mo- dus liberationis humani ge- neris: q̄z per paſſionem chriſti.

¶ Secundo: vtrum conuenien ter chriſtus tali die voluit cuz regali honore intrare Hieru- ſalem.

Ad primam. q. ſic proce- a ditur. Et videtur q̄ fue rit alius poſſibilis mo dus: ⁊ conuenientior. ¶ Pri- mo ſic. Dicitur Luc. 1. Non erit impoſſibile apud deū om ne verbum. Ergo quocunqz alio modo potuiſſet nos libe- rare. ¶ Secundo ſic. Dicit au guſt. 13. de trini. Iſtum modū. quo nos per mediatorem dei ⁊ hominis hominem Ieſum chriſtum deus liberare digna tur: aſſerimus bonum ⁊ diuine dignitati congruū. Verū etiaz

oſtendamus alium modū poſſibilem deo fuiſſe:cuius poteſtati cūcta eq̄liter ſubiacēt. ¶Tertio arguitur de cōuenientiori. Si enī xp̄s ſubiiſſet mortē naturalē.nihilominus genus humanū redēptū fuiſſet:q2 mortē ſoluiſſet:quā nō debebat:& hoc fuiſſet ſine oi peccato alicuius. Ergo videt̄ q̄ hic modus fuit cōueniētior:q2 vnūquodq3 tanto eſt conueniētius q̄to ad ipſum pauciora inconueniētia ſequūtur. ¶Quarto. Conueniētiſſimū videt̄:q̄ ille qui violenter & iniuſte detinet aliqd: per ſuperioris potētiam ſpolietur. Sed diabolus nullū ius in homine habebat.quem per fraudem deceperat: & per quādam violentiā ſeruituti ſubiectū detinebat. Ergo videtur inconuenietiſſimū fuiſſe:q̄ chriſtus diabolum per ſolam potentia3 ſpoliare t.abſq3 ſua paſſione. ¶In oppoſitum eſt euangelium preſens:in quo dicitur Mat. 26. Pater ſi non poteſt trāſire calix iſte:niſi bibam illum:fiat voluntas tua. Super quod verbū tractās Anſelmus lib. Quur deus homo dicit̄. Non potuit tranſire calicē: niſi biberit:non quia morte3 vitare nequiuerit: ſed quia aliter mundus ſaluari non poſſet. Ergo videtur q̄ alius modus nō fuerit poſſibilis. Secundo ſic. Dicit Augu. 13. de trini. Sanāde noſtre miſerie conuenientior alius mod⁹ non fuit:q̄3 per chriſti paſſionē. Rñdeo dicendum circa poſſibilitatē:q̄ aliquid dicitur poſſibile vel impoſſibile dupliciter. Vno modo ſimpliciter & abſolute. Alio modo ex ſuppoſitione. Qua diuiſiōe poſita ſit iſta prima concluſio. Simpliciter & abſolute loquendo poſſibile fuit deo alio modo hominem liberare:q̄3 per paſſionem xp̄i:q2 vt dictū ē:non eſt īpoſſibile apud deu3 omne verbū Lu.i. Secūda concluſio:loquendo de poſſibiliter aliqua ſuppoſitione facta.non eſt poſſibilis alius modus liberationis humani generis q̄ per paſſionem xp̄i. Iſta cōcluſio p3:primo quia eſt impoſſibile p̄ſciā dei falli.& eius volūtatē ſeu diſpoſitionē caſſari. S3 p̄ſcientia dei & voluntas dei fuit:q̄ genus humanū hoc mō liberaret̄. Ergo facta hac ſuppoſitione fuit īpoſſibilis ali⁹ modus liberationis. Secūdo ſic. Fidei non poteſt ſubeſſe falſum. Sed antiqui patres crediderunt Chriſtum paſſurum. Ergo non potuit eſſe: quin pateretur. Circa conuenientiam iſtius modi ſit iſta ꝯcluſio ter-

uis ex pte noſtra. Cõ. ueniētior modus eſſe nõ potuit. q̃ p paſſionem xpi. ſed tñ deo nõ aufertur potentia. quin potuiſſet aliũ cõuenientiorē modũ. cui⁹ potētia limitata nõ eſt. Sʒ hoc eſſet ſm aliũ ordinem rebus impoſitũ. Iſta cõcluſio ſic declarat. Tanto aliquis modus cõuenientior eſt ad cõſequendũ finē. quanto per ipſum plura cõcurrunt: que ſunt expedientie fini. Per hoc aũt: q bõ per paſſionē xpi eſt liberatus: multa cõcurrunt ad ſalutē hominis ptinentia: pt liberationē a peccato. Primo eni. Per hoc hõ cognſcit quātum deus diligit hominem: et per hoc puocatur ad eum diligendũ: in quo perfecio humane ſalutis conſiſti. Vñ. Apoſtolus dicit ad. Ro. v. Cõmendat deus caritatem in nobis quoniam cũ inimici eſſemus xps pro nobis mortuus eſt. Scd̃o. q per hoc dedit nobis exemplum obediētie humilitatis: cõſtantie iuſticie. et ceterax virtutum in paſſione xpi oſtenſarũ: que ſunt neceſſarie ad humanam ſalutem. Vnde dicit .i. Petri .ii. xps paſſus ē p nobis: nobis relinquēs exēplũ: vt ſeqmur veſtigia ei⁹. Tertio: q hoc ad maiorē dignitatē ceſſit: vt ſic hõ victus fuerat: et deceptus a diabolo, etiam homo mortē meruit: ita hõ moriēdo mortem ſuperaret vt pʒ .i. Corin. xv. Deo gratias: qui nobis dedit victoriam per Ieſũ xpm. Et ideo cõuenientius fuit. vt paſſionē xpi liberarentur: q̃ per ſolã volũtatē dei. ¶ Ad rõnes in oppo. ¶ Ad primam et ſecũdã rñdetur q loquũt de poſſibili ſimpliciter et abſolute. Hoc enĩ nõ ali⁹ modus fuit poſſibilis ¶ Ad tertiam rñdet dupliciter. Primo negãdo cõſequētiã. Et rõ eſt q xps p oĩb⁹ peccatis. quãtũ ad ſufficiētiã debuit ſatiſfacere: nõ ſolũ p originali. ſed etiã p actuali, p quo infligitur violēta mors. Et ſõ vt ſua ſatiſfactio. vtrũqʒ peccatum comprehenderet. decens fuit vt morte turpiſſima: quantũ ad genus mortis: moreretur vt ſic nõ ſolũ ſub angelis deſcēderet per mortē. ſʒ etiã ſub hoibus per genus mortis. quãtũ ad acerbitatem. et turpitudinē nec peccatũ aliox aliquid de cõuenientia ſatiſfactionis adimit quia ſatiſfatio non eſt ex parte infligentium paſſionem, ſed ex parte patientis. Secũdo reſpõdetur negando etiam conſequētiã Et rõ eſt: q ſicut dicit Criſo. Chriſtus non ſuit mortē. quã non habebat. cum ſit vita: ſed

hominis mortem venerat con ſumpturus. Unde nõ proprîa morte corpus deſpoſuit. ſed ab hominibus illatam ſuſtinuit. ſi etiaz egrotaſſet corpus eius. ⁊. in conſpectu omnium ſolueref inconueniens erat. cuz qui alio rum languores ſanaret. habe re propriuz corpus affectum lã guorib⁹. etiaz ſi abſqz alio mor bo ſeorſuz. aliter corpus depo ſuiſſet. ac deinde ſe offerret. ⁊ ñ crederetur ei. de reſurrectione differenti. Quõ enim pateret xpi in morte victoria. niſi co ram omnibus eam patiens. ꝑ interruptionem temporis ꝓ baſſet extinctaz. ¶ Ad quartã reſpondetur negãdo ꝯñaz. Et ratio. quia licet diabolus iniu ſte inuaſerit hominem. tamen homo per peccatuz iuſte erat ſub ſeruitute diaboli derelict⁹ a deo. Et ideo conueniens fuit vt per iuſticiam homo a ſerui tute diaboli liberaretur: xpo ſatiſfaciente pro ipſo: per ſuam paſſionem. Fuit etiam hoc cõ ueniens ad vincendam ſuper biaz diaboli qui eſt deſtructor iuſticie ⁊ amator peccati: vt xpſ vinceret: ⁊ hominem liberaret non per ſolam potentiam diui nitatis: ſed etiam per iuſticiaz ⁊ humilitatẽ paſſionis: vt Au guſtinus dicit. xiiij. de trinitate

a Ad ſecundam. q. ſic proceditur. Et vide tur: ꝙ ñ fuit ꝯueniẽſ ꝙ xps intraret nunc Hieruſalem cum regali hono re. ¶ Primo ſic. Legim⁹ Jo. vi. ꝙ xps fugit in montem: qñ vidit ꝙ homines illi: quos de quinqz panibus ⁊ duobus piſ cibus ſatiauerat: venturi erant vt facerent eum regem. Ergo videtur: ꝙ inconuenienter nũc a turbis honorem regalem ſibi impendi permiſit. ¶ Secundo ſic. Cõuerſatio xpi debuit eſſe vniformis. Sed aliis vicibus q bus intrauit Hieruſalem. nõ intrauit hoc modo: ſed pedes ⁊ ſine turbarum laudibus: ⁊ cũ ramis: Ergo videtur: ꝙ nunc nõ conuenienter intrauit. ¶ In oppoſitum eſt euangeliuz pñs. Rñdeo dicendum ſub iſta con cluſione: ꝙ ꝯuenientiſſime xps intrauit nunc Hieruſalem illo modo qui deſcribitur in euan gelio. Que concluſio oſtẽditur in ſingulis circunſtantiis adue tus ſui in Hieruſalem. Prio quidem dicitur cum appropin quaret Jeſus Hieroſolimis: Cõueniens enim fuit ꝙ chriſt⁹ paſſurus: appropinquaret loco paſſionis: vt per hoc clareſceret ꝙ nõ inuitus ſed ſponte patere tur: ſm illud yſa. liij. Oblat⁹ eſt

quis ipſe voluit. Secũdo vt di cit. Beda ante quinqȝ dies paſce venire voluit ſicut ex Joã. euãgelio didicimus. vt per hoc ẽt oſtenderet: ſe eſſe agnũ imma culatũ. q tolleret peccata mundi. agnus quippe paſchalis. cuius immolatione popul⁹ iſrael eſt ab egiptiaca ſeruitute liberatus ante quinqȝ dies paſche. i. decima die menſis primi iubebat tolli. Quartadecima. autez luna ad veſperum iuſſus ẽ imolari: ſignificans eũ: qui nos ſuo ſanguine redẽpturus: ante quinqȝ d'es paſche. i. hodierna die: magno p̃cedẽtiũ ſequẽtiumqȝ populorum gaudio. ⁊ laudatione. deducitis. veuerit in templũ dei. Tertio vt idẽ dicit. Beda. Sic a turpis. ſic rex appellari voluit: vt per hoc eruditus qſqȝ cognoſceret ipſuz eſſe regẽ. quẽ ſic ꝓphetia venturũ olim p̃miſſa ſignificauerat zacha. ix. dicẽſ Dicite filie ſyon. ideſt Hieruſalẽ. ecce rex tuus venit tibi mãſuetus. ſedẽs ſup aſinã: ⁊ pullũ filium ſubiugalis. Ubi vt dicit albertus magnus. xp̃s deſcribitur ab Octauiano. Primo ab euidentia venientis: cũ dicitur ecce yſa. xl. Uidit omnis caro ſalutare. dei. Secũdo a dignitate poteſtatis. ibi rex. yſa. ix. dñs legiſter noſter. deus rex noſter Tertio cõnaturalitate hoĩs: q: tuus q: generalitatẽ habuit cũ iudeis per humanitatez aſſumptã yſa. ix. Paruulus nat⁹ eſt nobis ⁊c. Quarto appropinq̃tione amoris. ibi. venit Prouer. viii. Delicie mee ſolent eſſe cũ filiis hoium. Quinto ab vtilitate operis redẽptionis: cũ dicit: tibi. i. ad vtilitatez tuã. ¶ Sexto ab optimo habitu cordis: cũ dicitur mãſuetus Mat. xi. Diſcite a me: q: mitis ſum ⁊c. Septimo a quiete regiminis. cuz dicitur ſedens: quies regiminis in quo regnauerat cõcupiſcentia ſȝ reſidet trãquilla ſapiẽtia. yſa. xvi. preparabitur in miſericordia ſolũ eius ⁊c. Octauo ab hũilitate cõuerſatiõis. ⁊ a ſimplicitate ſubiectionis. cum dicitur ſuper aſinã. ecce humilitas ⁊ pullum filiũ ſubiugalis: ecce ſimplicitas: ſine duplicitate ſactus ſeculi. Hoc aũt nõ ſic itelligendum eſt q ſederit ſup vtrũqȝ ſimul: ⁊ ſucceſſiue: q: primo ſedit ſuper pullum. qui tñ non erat domitus. q: adhuc nõ erat applicat⁹ humanis vſibus. vt habet Marci. xi. ⁊ Lu. xix. Jõ ſedit poſtea ſuper aſinã. Hoc aũt factũ eſt in figura. quia per pullum ſignificabatur populus gentilis. qui non fuerat ſubiect⁹ iugo legis. per aſinam vero po

pulus iudaicus: qui laborauerat ſub lege. Ad hoc veniebat aũt xp̃s. vt vtrũq; populũ ſubiugaret ſibi per fidem catholicã. Et ſic xp̃s adimpleuit hoc: qđ celebri fama diuulgatũ erat zacha. ix. quod venturus eſſet ĩ Hieruſalez. in pauptate. ⁊ hũilitate: ſedens ſup aſinã: ⁊ pullũ; eius vt dictũ eſt. Quia vero ſimiliter ꝓphetatũ erat p zachariã. ꝙ in aduentu xp̃i in Hieruſalez: ſup aſinã ⁊ pullũ. ciuitas Hieruſolima exultaret ⁊ letaretur hoc adimpletũ eſt. Et hoc ĩ tribus. Primo quia dicit: ꝙ plurima turba ſtrauerũt veſtimenta ſua in via. ⁊ hoc fuit in ſignũ exultationis. ⁊ honoris: ⁊ ne aſina ⁊ pullus offenderẽt pedes ſuos ad lapides. Secundo in eo quod dicit. alii ſcindebant ramos de arborib⁹ ⁊c. Viriditas ramoꝝ erat ſignũ leticie ⁊ exultatiõis. Tertio in eo ꝙ dicitur: ꝙ clamabãt dicẽdo o ſãna. i. ſalua nos obſecro ſalute celeſti. Et ſic oĩa ↄuenientiſſime ſũt impleta. ¶ Ad rõnes in oppo. ¶ Ad p̃mã rñdet negãdo ↄñaz aliud enim eſt ſumere ab hominibus dignitatez regiã: ꝙ ñ cõueniebat xp̃o: qui erat oĩs terre deus. ⁊ rex regũ: ⁊ princeps regũ terre. aliud eſt ſuſcipere honorez ſibi debitũ. ⁊ a prophetis denunciã. ¶ Ad ſcđaz. rñdet negãdo ↄñaz. Et rõ eſt. q: honor erat ꝓphetat⁹ exhiberi ei. illo tp̃e. ⁊ nõ alio. Et ideo voluit tũc ⁊ nõ ante. Nec pp̃ hoc fuit veritas facta aliqua in eius cõuerſatione. ſicut nũc in rege: q in p̃mo ĩgreſſu ciuitatis ſuſcipit cũ honore aliq̃o cũ q̃ ñ ſuſcipitur aliis vicib⁹ quib⁹ ingreditur

¶ In feria ſecũda legitur euangeliũ. ante ſex dies ⁊c. Io. xij. Circa q̃ poſſunt hec diſputari.

¶ Primo. vtrum conueniens fuit: vt xp̃s ſuper caput ſuum vnguentum tanti precij ſuper. infundi permitteret.

¶ Secũdo. vtrum xp̃s. conueuienter loculos cum pecunia ſecum portari permiſerit.

¶ Tertio. vtrum conuenienter loculos pecunie portando Iude commiſerit.

a Ad primã ſic ꝓceditur Et vr̃ ꝙ nõ fuit ↄueniens q̃ xp̃s vnguentũ tãti preciũ ſup caput ſuũ ſuperfũdi p̃mitteret. ¶ Primo q: hoc ad laſciuiã quandaz expectare videtur. ¶ Secũdo. q: viſũ eſt oĩbus diſcipulis in cõueniens. Vñ aiunt. Vt quid perditio hec potuit enim venundari. et dari pauperibus. ¶ Tertio ſic. Hoc enim non videtur conuenire cum doctrina. quam xp̃s

docuit. In qua cõmendat miſericordiã marime ¶ In oppoſi. eſt euangeliũ pñs. Rñdeo dicẽdum ꝙ conuenienter xp̃s permiſit ſuper caput ſuũ ſuperfundi predictum vnguẽtũ. Vnguẽtum autem dicitur hic. liquor precioſus de re aromatica expreſſus. ſicut aqua roſe acea exprimitur ex roſis. Iſta concluſio pꝫ ex duobus. primo ex cõmendatione operis facti. Vnde chriſtus in excuſatione facti quam fecit. dicit. Quid moleſti eſtis huic mulieri. Quaſi diceret. Sine cauſa Bonũ eni opꝰ operata ẽ in me Nam pauperes ſemper poteſtis recuperare ad faciendũ illis elemoſina me aũt non ſemper habebitis. viſibiliter vobiſcum conuerſantem. Ecce quod dicit bonum opus id fuiſſe. Secũdo pꝫ ex cõmẽdatiõe mulieris cũ ait amẽ dico vobis. ꝙ vbicũqꝫ predicatũ fuerit hoc euãgeliũ. dic it. ꝙ hoc fecit in memoriam. i. ad laudem eius recitabit tanqꝫ factũ virtuoſũ. Secũdo nota ꝙ multa bona fiunt de qbus ſi peteretur conſiliũ anteqꝫ fiant non ſiꝛ neremus ꝙ fierent: qꝛ forte fieri poſſent meliora. Poſtqꝫ tñ iam incipiunt fieri dum bona ſint nõ ſunt probibẽda. Et vt dicit. Criſo. Dicit forte. Jeſus anteqꝫ mulier effudiſſet potiuſ dare pauperibꝰ. nunc vero qꝛ iam factum erat. probibentes compeſcuit dicens. Sinite illa. i. nolite probibere ¶ Ad rationes in oppoſitũ. ¶ Ad primam rñdet negãdo aſſũptũ. pro quo nota. ꝙ vt dicit Augu. de doctrina xp̃iana. aliter eſtimat aliqd in perſona cõmuni. aliter in perſona ꝓphetica. qꝛ in perſõa cõmuni eſtimaretur ſm factuꝫ In perſona prophetica ſm ſui ſignificationẽ. Nũc dico. ꝙ illa perfuſio vnguẽti. in perſona cõmuni ſignificaret laſciuiã. In perſona prophetica ſignificationem ſui. Vnde xp̃s permiſit illud vnguentũ ſuperinfundi. propter ſignificationem. Significat enim ſepulturam chriſti. vt ipſe dicit. Ad ſepeliendum me. hoc fecit. Quaſi diceret: in hoc facto prefiguratur. ſepultura mea. futura de propinquo.

¶ Ad ſecundam reſpondetur negando conſequentiam. Nec iudicium diſcipulorum comparandum eſt iudicio chriſti. Vnde chriſtus refellendo argumenta eorum. dixit eis. vos poteſtis recuperare ad benefaciendum pauperibus. ſed non poteſtis recuperare ad vnguendum me corporaliter: quia me non ſemper habebitis. ſ. preſen

tia coꝛpoꝛali ad habitandū vo-
biſcū in carne paſſibili: q̄ idiget
tali vnctione. Per hoc pz: ꝙ ali
quod opus minus neceſſariū
pōt pꝛeponi magis neceſſario:
qn̄ iminet caſus quo illud mi-
nus neceſſariū nō pōt alias re-
cuperari. ¶ Ad tertiā rn̄det ne
gando aſſumptū. Hec eni vn-
ctio. cū fuerit opꝰ pietatis ⁊ mi-
ſericoꝛdie exhibite chꝛiſto i nul
lo derogat doctrine chꝛiſti. de
exhibenda miſericoꝛdia: ſꝫ ma-
gis conſonat.

D ſcd̄am. q. ſic ꝓcedit
a . Et videtur ꝙ xp̄s incō
uenienter loculos ſecū
poꝛtari pmiſit. ¶ Pꝛimo ſic.
Non fuit cōueniēs xp̄o: poꝛta-
re qd̄ aliis ꝓhibuit. Sed aliis
ſcilicet diſcipulis ſuis ꝓhibuit
poꝛtare pecunias Mat. x. No-
lite poſſidere aurū: nec argentū
nec pecuniaꝫ in zonis veſtris:
nec perā in via. Ergo ⁊c. ¶ Se
cundo ex illo Mat. 6. Ne ſolli
citi ſitis anime veſtre: qd man-
ducetis: nec coꝛpoꝛi veſtro quid
induamini. Vbi manifeſte pꝛo
hibet loculos habere. ¶ Tertio
Idē arguitur ex illo Mat. 7
vbi ipſe ꝓhibet de craſtino co-
gitare dicens. Nolite ſolliciti
eſſe in craſtinū. Sed qui pꝛohi
bet de craſtino cogitare. pꝛohi-
bet loculos habere. Ergo ⁊c.

¶ In oppoſitū eſt euāgeliū p̄ñs.
Et Aug. ſuper Jo. Et hētur. q.
22. c. Exemplū. Rn̄deo dicen-
dū ꝙ cōueniens fuit. vt xp̄s lo
culos haberet in quibus repo-
nerentur neceſſaria in cuſtodia
que adminiſtrabantur ſibi a fi
delibꝰ in ſuſtētationē ſuā ⁊ ſuo-
rū. Iſta concluſio habet i mul
tis locis. Pꝛo quo notandū ſi
cut plenius notauimus ſup de
creto in pꝛedicto. c. Exemplū
ꝙ quadruplici de cauſa xp̄s lo
culos habuit. Pꝛimo ad ſuſtē
tationē pauperū. vt dicit Hie
rony. ſuper illud Jo. 12. Deus
nō perā iquit: nec virgā: nec eā
iubēs deferri marſupium fere
bat. ad inopū miſterium. Hoc
eſtimauerāt diſcipuli: cū dixit
Jude: qd̄ facis. fac cito: vt ali-
quid inopibus daret. Scd̄o cō
uenienter dicitur habuiſſe locu
los: vt haberet: vnde emeret ne
ceſſaria ad vſus ſuos ⁊ ſuoꝝ
propter imminentē neceſſitatē.
Tali de cauſa habuit loculos:
quando tranſiuit per Samari
am: ſicut legit Jo. 4. Samari
tani enim erāt inhoſpitales iu-
deis. Vnde dicitur. Lu. 9. ꝙ
cum venit in Hieruſalē: ſama
ritani noluerunt eum recipere.
Et hac de cauſa diſcipulis ha-
bere permiſit loculos. Vñ Lu.
22. dicitur. Quando miſi vos ſi

ne baculo: ſine p[illegible] nũquid ali quid defuit vobis: At illi dixerũt. Nihil. Dicit ergo eis. Sꝫ nunc qui habet ſacculũ: tollat ſimiliter ꝛ peram vt dicit quedã glo. In hoc datur nobis exemplum: vt nonnunq̄ cã inſtante de noſtri rigore propoſiti intermittere poſſumus. Tertio conuenienter xp̄s habuit loculos: eã ꝯdeſcẽſus infirmis. dãs eis exemplũ: vt ſibi ꝓuideãt. Forte enim niſi xp̄s loculos habuiſſꝫ putaret aliqs peccatũ eẽ ſi ſibi in poſterũ neceſſaria ꝓuideret. Vñ Augu. in libro de ſermõe dñi in monte dicit. Hoc aũt di eo. vehemẽter cauendum ẽ: ne forte cũ videris aliquẽ ſeruum dei prouidere: ne neceſſaria deſint. vel ei vel eis. quoꝝ cura ei cõmiſſa eſt: iudicemus eum cõtra preceptum domini facere: ꝛ de craſtino eẽ ſollicitũ. Nã dñs: cui miniſtrabant angeli: ꝓpter exemplum: ne quis poſtea ſcandalizaref cum aliquem ſeruorũ eius animaduertiſſet iſta neceſſaria ꝓcurare: loculos habere dignatus eſt: vſibus neceſſariis. quicquid opus fuiſſet ꝑberetur. Quarto conuenientius xp̄s loculos habuit. vt dicit augusti. ſuper Joan. ꝛ habetur in prefato. c. exemplum. Exemplũ domini accipite conuerſantes in terra quare habuit loculos cui angeli miniſtrabant: niſi qꝛ ipſius eccleſia loculos habitura erat. ¶ Ad rationes in oppoſitum. ¶ Ad primam reſpõdetur negando conſequẽtiam. Et rõ ẽ. vt dicit Albertus magnus. Nõ ꝓhibuit portare aurum ꝛ argẽtũ: ſiue loculos: niſi qñ miſit ad iudeos. apud quos ſemꝑ fuit impoſita decima pauꝑ pecuniis: ad quã recipiebanf doctores: ꝛ ꝑdicatores: ita vt nihil eis deficeret. Quando aũt ad alios miſit: ꝛ qñ iã erecti fuerũt hoibus: dedit auctoritatẽ portãdi loculos: vt pꝫ Lu. 22. ¶ Ad ſecundam eũdef negãdo ꝯñaꝫ Et ratio ẽ: quia auctoritas illa Mat. 6. intelligif de ſuperflua ꝛ inordinata ſolicitudine. ¶ Ad tertiam rñdetur. negãdo ꝯñaꝫ Et ratio eſt: qꝛ vt dicit Augu. libro de opere monacorum cũ dominus dixit nolite ſolicitieẽ ꝛc. Non dedit intelligere: vt nihil pecunie ſeruaretur. a ſanctiſ ſed qꝫ deo non pro pecunia ſeruiatur. ꝛ propter inopie timorẽ iuſticia deſeratur.

Ad tertiã. q. ſic procedif a Et videtur qꝫ non fuit conueniens: vt xp̄s loculos pecunie portandos commiſerit Jude. ¶ Primo ſic. Dominus ſciuit iudam furẽ. Et

go cõmittendo ſibi loculos de‑dit ſibi occaſionẽ peccandi: ⁊ fa‑cultatẽ faciẽdi dãnũ ſibi ⁊ pau‑peribus. ¶ Secũdo ſic. Incon‑ueniens eſt. dare bñficiũ: aut of‑ficiũ ſciẽter homini. quẽ ſcit in‑dignũ. Sꝫ xp̃s ſciebat Iudam indignũ eſſe. Ergo ⁊c. ¶ Tertiõ querit: quare nõ corripuit eum cũ ſcieret eẽ talẽ. Et vt hoc cõ‑uenienter factũ: cum xp̃s dedit doctrinã Mat. 18. Si peccaue‑rit in te frater tuus corripe eũ ⁊c. ¶ In oppo. euãgeliũ. Rñ‑deo dicẽdũ. ꝙ ꝯuenienter fecit xp̃s: loculos cõmittẽdo Iude. Et hoc ꝓpter tres rõnes. Pri‑ma q̃ tangitur in. c. ꝓdicto. Erẽ plum vt eccleſia eius fures euꝫ patit: tolleret. Et eſt ratio Au‑gu. q: nõ videt bonus: qui ma‑los tollerare nõ potuit. Unde dicit cant. 2. Sicut liliũ inter ſpi‑nas: ſic amica mea inter filias. Secdo ꝯmiſit loculos cuſtodiẽ‑dos Iude. vt ei oẽm occaſionẽ proditionis auferret. cum habe‑ret ex loculis cõcupiſcentie mi‑tigationẽ. Sed ſicut dicitur ec‑cle. 5. Auarus non implebitur pecunia. Tertio ꝯmiſit loculos Iude: vt doceret: ꝙ ſpũalia ſũt maioribus cõmittẽda: tẽpora‑lia vero minus dignis. Uñ dic Albertus: Dominus de tem‑poralibus nos minoreꝫ curam ſemper hab[...]re docuit. Et ideo contẽptibiliores ad curã tẽporã‑liũ ponere: ſicut pꝫ Act. 6: vbi Petrus poſuit alios ad procu‑randum viduis miniſterio quo‑tidiano tẽporalium: de ſe aũt ⁊ aliis apoſtolis dixit. Nos autẽ miniſterio verbi ⁊ orationi in‑ſtantes erimus. Iudas aũt mi‑nor erat inter apoſtolos. Unde vltimus inter eos nominat: vt pꝫ Mat. x. ⁊ Mat. 3. ¶ Ad rõ‑nes in oppoſitũ. ¶ Ad primam rñdet: iuxta Albertũ magnũ ſu‑per Io. ꝙ qñ cõmiſſi ſunt locu‑li Iude. fur non erat: ſed iuſtus ſm preſentẽ iuſticiam. ⁊ poſtea facultatem habens. factus eſt fur. In quo nos docuit. ꝙ in ele‑ctionibus: ſufficit nobis pñtem iuſticiã attendere: q: de futuris qualis quis erit non poſſumus ſcire. ¶ Ad ſcðꝫ rñdet eodem mõ: q: tũc qñ cõmiſſi ſunt ei lo‑culi: dign⁹ erat. ¶ Ad tertiã: cuꝫ querit: q̃re xp̃s eũ nõ corripuit: dicẽdũ ẽ iuxta Albertũ ꝙ non corripuit: q: nõ ſciuit vt homo ſed vt deus docens nos nullũ debere corripere de iis que nõ niſi vt deus ſcimus.

¶ In fe. 3. legit paſſio ſm Mar‑cuꝫ. Circa quã paſſionẽ põt he queſtiones diſputari.

¶ Ad primã: vtꝝ. Petrus pec‑cauit mortaliter negãdo xp̃m.

¶ Secūda: utrū postq̄ .ꝑo ꝑdixit Petrū se negaturū. fuit possibile Petrum non negare xp̄m. ¶ Tertio: utrū oēs apl'i fugiētes capto xp̄o: peccauerūt mortalr.

Ad primā .q. sic proceditur. Et videt̄ ꝙ petrus negando xp̄m nō peccauit mortaliter. ¶ Primo sic. Dicit eni quedam glo. ꝙ peccauit ꝑ surrectionē: sȝ peĉtȝ ꝑ surretionē ē veniale: ꝛ nō mortale. Vñ ꝑmi mōt⁹ q ꝑ surrectionē fiūt: venialia sunt. ḡ petr⁹ negando xp̄ȝ peccauit venialiter ꝛ nō mortaliter. ¶ Secundo sic. Dicit Bernardus in libro de diligendo deo. ꝙ in petro fuit caritas sopita non extincta. Sed ꝑ peccatum mortale caritas extinguitur. Ergo petrus nō peccauit mortaliter. ¶ In opposi. est euangelium ꝑñs vbi dicitur manifeste: ꝙ petrus mentitus est: negādo xp̄ȝ i fide q̄ ꝯfessus fuerāt xp̄ȝ eē filiū dei Mat. 16. Ergo petr⁹ negādo xp̄ȝ peccauit mortalr. sȝ illō ꝑs. ꝑdes. oēs qui loquūtur mendacium. Respondeo: dicendum sub ista conclusione. ꝙ absq̧ dubitatione petrus negando christum peccauit mortaliter. patet ista conclusio. tum ex .c. illo Ambrosii imitare petrum. vi. q. i. vbi istā q. longius disputauimus. Sic vero patet ex illo Gregorii qui in moralibus ait: ꝙ petrus ex ipsis faucibus diaboli eripitur. Sed in faucibus diaboli non est quis: nisi per peccatū mortale. Ergo petrus negādo christum peccauit mortaliter. Tertio patet iuxta sanctum Tho. in quodam quolibeto: petrus negauit fidem christi. vbi periclitabatur: ꝛ eius confessio requirebatur. Ore enim confessio fit ad salutem ad Ro. x. vbi innuit videtur: ꝙ in tali causa: confessio fidei sit de necessitate salutis. ¶ Quarto pȝ ex illo Mat. x. Qui negauerit me coram hominibus: negabo eum coram patre meo. Sed nemo negat a Christo coram patre suo: nisi ꝑpter peccatum mortale. Ergo conclusio vera. Quinto: conclusio patet ex eō ꝙ negationi adiunxit periurium ꝛ blasfemiā: Nam vt dicitur. Mat. xxvi. Cepit detestari: ꝛ iurare. quia non nouisset hominem. ¶ Ad rationes in opposi. ¶ Ad primā respondetur. iuxta sanctū Tho. vbi supra ꝙ surrectio dupliciter accipitur. Vno modo secūdum ꝙ opponitur deliberationi. ꝛ sic primi motus dicuntur esse ex surreptione. Sic autem petrus ex surreptione nō peccauit alio mō accipitur surreptio

ſm ꝙ opponitur electiõi:ꝛ ſic Petrus ex ſurreptione peccavit qꝛ non peccauit ex electione quaſi ex certa malicia: ſed ex paſſione timoris talis autem ſurreptio non excuſat a mortali ſicut patet in incontinenti: qui fornicatur:motus concupiſcentia cum haberet propoſitũ cõtinendi. ¶ Ad ſecundam etiaꝫ rñdetur:per ſanctum Tho. ꝙ beatus Bernardus improprie loquitur. Et vt eius verbũ verificetur intelligendum eſt de quadam dilectione familiaritatis:quam Petrus ad xp̄m cõceperat:que in eo manſit:etiam poſt negationẽ. Vel ſi intelligatur de dilectione gratuita:intelligendum eſt:ꝙ non fuit extincta ſm predeſtinationẽ diuinã: que eius penitẽtiam preparabat:ꝙuis eẽt ex ſe extincta permiſſus autẽ eſt a deo petrus cadere.tñ vt nullus: quãtũcunqꝫ iuſtus:debeat ſe iactare de cõſtantia:vt dicit Ambroſius in predicto.c.imitare:tum ſecundo vt dicit Gregorius in.c.cõſiderandum di.i.vt is qui futurus erat paſtor eccleſie: in ſua culpa diſceret:qualiter aliis miſereri debuiſſet.

D ſecũdã.q.ſic ꝓcedit. Et videt ꝙ poſtq̃ ꝑdixerat xp̄s petrũ eũ negaturũ:ꝙ Petrus nõ potuit eũ nõ negare. ¶ Primo dicitur. Math.24. Celum ꝛ terra trãſibunt verba autem mea non tranſibunt. Sed verbum chriſti factum Petro fuit:ter me negabis:Ergo illud verbũ xp̄i neceſſario implendũ. Ergo petrus non poterat non negare. ¶ Scdo ſic. Veritas nõ põt falli. Sꝫ xp̄s eſt veritas Jo.4. Ergo falli nõ poterat. Ergo petrus nõ poterat xp̄m nõ negare. ¶ Tertio ſic: Sciẽtia xp̄i cũ eſſet ſciẽtia dei.eſt inuariabilis ergo neceſſario venturꝫ erat:ꝙ xp̄s fiendũ preuiderat petrum negaturꝫ. Ergo petrus potuit nõ negare. ¶ In oppoſitũ videt euangeliũ hoc:in quo:vt viſum eſt in.q.prima Petrus negando xp̄m peccauit. Ergo nõ neceſſitate:ſed libere ꝛ voluntarie qꝛ ſm Auguſti.peccatũ adeo ẽ voluntariũ.quod ſi nõ eſt voluntariũ non eſt peccatũ. Rñdeo dicendum ꝙ dupliciter poſſumus loq de Petro Vno mõ ſm ſe ꝯſiderato. Et ſic dicimꝰ ꝙ eius negatio erat cõtingens ꝛ ad vtrumlibet:qꝛ eius potentia libera:libere poterat ad oppoſita.ſ.ad negare ꝛ nõ negare Scdo modo põt cõſiderari vt cadit obiectiue ſub actu preuiſionis:vel predictionis negandi

Et ſic dicimus: q̄ . neceſſariuꝫ erat ipſum negare. Sed quia illud quod conuenit alicui ſm ſe ⁊ abſolute: conuenit ſibi ſimpliciter. Quod aūt cōuenit alicui ex aliquo. cōuēit ſibi ſm qd Vñ negatio. petri: poſt p̄dictionē xp̄i: ſimpliciter erat cōtigēs ⁊ ſm quid neceſſaria. qa ſoluꝫ ſm quid cadit ſub actu predicendi ⁊ non ſm quid cadit ſub actu predicendi. ⁊ nō ſm eē: neceſſitas aūt ſm quid. ſtat ſimꝉ cū ꝯtingentia ſimpliciter ſicut pꝫ per Philoſophum primo Periermenias. ſicut albū ſm quid ⁊ nigruꝫ ſimpliciter ſicut moueri ſortē eſt contingēs ſimpliciter. ſed moueri duꝫ currit. eſt neceſſarium. Vnde cōmuniter diſtinguiꝉ iſta ꝓpoſitio: Omne ſcitū a deo neceſſe eſt eſſe. qa pōt eē de dicto. vel pōt eſſe de re. Et ſi ſit d̄ dicto vera eſt. ⁊ ſi eſt de re eſt falſa. Et ſic ad queſtionē reſpondeꝉ q̄ Petrus ſimpliciter non neceſſaria ſed libere ⁊ contingenter negauit. ⁊ potuit non negare: Scđꝫ qd aūt. ſ. ſm q̄ ſubiacet predictioni xp̄i non potuit nō negaꝛ ita vt ibi ſit neceſſitas cōſequētie. ⁊ non cōſequentia. ¶ Ad rationes in oppoſitum omnes q̄ſi ſoluuntur vnica reſponſione. que patet ex dictis. ¶ Ad primam reſpondetur negando cōſequentiam ſimpliciter. ⁊ cōcedendo ſm quid. ſ. ſm. q̄ cadit ſub actu preuiſionis ⁊ predictionis xp̄i ¶ Ad ſecundam eodeꝫ modo reſpondetur. ¶ Ad tertiam reſpondetur per diſtinctionem datam: vel negando conſequentiaꝫ. Et ratio eſt quia ſciētia dei. non eſt tantū quod res eueniat quocunqꝫ modo: ſed quod res eueniet contingenter vel neceſſario. Et ideo q̄ diuina ꝓuidentia diſponit. euenire infallibiliter ⁊ neceſſario ⁊ infallibiter eueniet. Cōtingenter vero quidem q̄ diuine prouidentie rō hēt vt cōtigēter eueniat.

a D tertiam. q. ſic proceditur. Et videꝉ q̄ non omnes apoſtoli fugientes: chriſto capto: peccauerunt mortaliter. ¶ Primo: quia ſi omnes Apoſtoli tunc peccauerunt mortaliter: videretur q̄ fides eccleſie defeciſſet: Sed hoc nō eſt dicēdū: qa fides eccleſie nunq̄ꝫ defecit ſm illud Oſee. Deſpōſabo te i fide in ſempiternū. Scđo ſic. Petrꝰ ⁊ apoſtoli alii ſignificabant eccleſiaꝫ vniuerſalē Vñ Aug. dicit. 24. q. i. Quodcūqꝫ quod ſignificabat eccl'iaꝫ vniuerſalē. Ergo ſi petrus ⁊ omnes apoſtoli peccaſſent: tota eccleſia defeciſſet.

¶Tertio ſic. Apoſtoli capto xp̄o fugierūt ex timore: q̄ poterat cadere in cōſtātē virū. Ergo videntur excuſabiles a peccato. Cōſequētia vr̄ bona. ¶In oppo. ē euāgeliū p̄ns: vbi dicit. Oēs ſcandalum patiemini in hac nocte glo. interli. i. ab vnitate fidei ſoluentur. Nicolaus de lira. i. ruinam in peccatum: patiemini propter timorem mū dannm. Reſpōdeo: dicendum ſub iſta concluſione. q̄ in paſſione omnes apoſtoli a xp̄o recedentes peccauerunt mortaliter Iſta ɔcluſio p̄z ex multis locis ſacre ſcripture: que nos diffuſe deduximus in ſūma noſtra de eccleſia li. 3. c. 61. De quibus inducam⁹ tria: Primo eſt illud pſal. Oēs declinauerunt. Sup quo ita inquit Hiero. Hunc pſal. de paſſione xp̄i referūt: qm̄ oēs dn̄m reliquerunt: in tantū vt Petrus quoq; qui apoſtolorum fuit princeps negaret. Iē ſcd̄o ex illo q̄d ſequit. Nō ē q̄ faciat bonū nō ē vſq; ad vnū. Super quo dicit Hieron. Sic hic apparet: q̄ iſte pſal. de paſſione pertinet: q̄ nullus de diſcipulis nec petrus qui caput eccleſie eſt quia ⁊ ipſe negauit. Tertio. patet per illud pſal. Multiplicauit ſunt ſuper capillos capitis mei ⁊c. Vbi dicit glo. Temp̄e paſſionis receſſerunt iudei a chriſto: ⁊ etiā apoſtoli: eo vero reſurgente redierūt apoſtoli ſed nō iudei. Hoc igitur rōne oſtenditur: quia caſus tunc fuit in quo de neceſſitate ſalutis erat erat oris confeſſio facienda: tum: quia periclitabat fides xp̄ianorum ad inſtructionem aliorum fidelium: vel ad cōfirmationē vel reprimendū infideliū exultationem Vn̄ ſup illud de preſenti. di. i. i li. 3. ⁊ auctoritatibus dicit Hu. ⁊ archi. Mortuo xp̄o petrus ⁊ alii apoſtoli defecerunt ī fide xp̄i. ⁊ dubitātes de eo peccauerūt mortaliter: in quo oēs apoſtoli defecerūt. Vn̄ māifeſtum eſt omnes peccaſſe mortaliter. Et vt dicit ſanct⁹ Tho. ſuper Mat. i eodē loco Aggrauatur peccatū apoſtolorum ex ꝓpinquitate temporis quia poſt tantas amonitiones: poſt ſacramenti ſuſceptionē: iā obliti erāt que fecerat eis. ¶Ad rōnes in oppo. ¶Ad primā rn̄detur negādo ɔ̄ñam. tū: q; in beata virgine dr̄ integerrime ꝑmāſiſſe. Vnde in ſignum huius vt dicit Guillermus in rōnali diuinorum officiorum. Candela que occultatur in diebus tenebrarum ebdomade ſancte. per totam chriſti eccleſiam deſignat chriſti

adem in virgine gl. ioſa remã ſiſſe: ꝑ quam oẽs fideles docti: ⁊ illuminati ſunt. Et idem dixit alexander de ales in tertio Tum ſecũdo ɔña illa nõ valet quia cum circũciſio. tempore illo ſecundũ veriorez opinionẽ conferebat gratiam. ⁊ virtutes Vñ dicebatur. ſignaculum iuſticie fidei. Dicit eniz auguſti. ad Valerianũ cõtra Julianũ. Ex quo eſt inſtituta circũciſio quod erat ſignaculum iuſticie: diem ad ſanctificationẽ. valebat paruulis ad emundationẽ peccati originalis. ſicut ⁊ baptiſmꝰ. Et. vt dicit ſanctus Tho. circũciſio cõferebat gratiã. in quantũ erat ſignum paſſionis xpi future: ita. ſ. ꝙ hõ qui accipiebat circũciſionẽ ꝓfitebat ſe ſuſcipere talẽ fidẽ. vel adultus pro ſe vel alꝰ ꝓ paruulis. Vñ ⁊ apoſtolus dicit ad Ro. 4. ꝙ abraã accepit ſignũ circunciſionis iuſticie fidei. Sed cũ multi eſſent tempore mortis xpi paruuli innocentes circunciſi ⁊ per dñs habentes gratiam iuſtificantem. ⁊ habitum fidei. manĩfeſtũ ẽ. ꝙ apoſtolis oĩbus deficientibus ĩ fide. ꝙ nõ ſequeret: ꝙ oĩno fides deficeret eccleſie qꝛ paruuli illi eccleſie membra erant. ¶ Ad ſecundam reſponder eodẽ modo. Petrus. etiaz cũ nõdum eſſet conſtitutus caput eccleſie nõ figurabat eccleſiam ſicut princeps rempublicam ſuam. ¶ Ad tertiam rñdetur negãdo aſſumptum. quoniam in caſu timor mortis non erat timendus. ſed ſuſcipienda mors: pro fide xpi tenenda. ſicut dictum eſt.

¶ Feria quarta legitur: paſſio ſecũdum Lucam: Circa quod poſſunt diſputari ſequentes. q.

¶ Prima eſt: vtruz Judas vẽdendo xp̃m cõmiſerit ſymoniã

¶ Secunda: vtrum peccatum crucifigentium xp̃m fuit grauiſſimum.

¶ Tertia vtrũ volũtas hũana in xp̃o aliud voluerit ꝙ̃ deus voluerit.

Ad primã ſic procedit̃. Et videtur ꝙ Judas vendẽdo xp̃m: nõ ɔmiſerit ſymoniam ¶ Primo ſic Omne peccatum principaliter in electione conſiſtit: ſed voluntas elligẽtis non eſt de impoſſibili: vt dicitur. 3. Ethi: Sed vendere xp̃m erat impoſſibile: quia non poteſt aliquo terreno precio compenſari. Vnde de ſapientia dicitur. Prouer. 3. precioſior eſt cũctis opibꝰ: ⁊ ea q̃ deſiderant̃: huic nõ valẽt cõparari: ergo iudas vẽdere ñ potuit xp̃z: ⁊ ꝑ ɔñs ñ ɔmiſit ſymoniã

¶ Secundo sic. accipien do pe
cuniam pro cantādis missis.n̄
cōmittitur symonia.quia nul-
lus tenetur suis stipendijs mili
tare.⁊ nihilominus in euchari
stic sacramento:in quslibȝ miſ
sa continetur.totus xp̄s Ergo
etiam iudas accipiendo pecu-
nias vt traheret xp̄m nō videt
symoniam cōmisse. ¶ In oppo
situm est.q2 symonia ē studio-
sa voluntas emendi vel vēden-
dī aliquid spūale.vel spūali an-
nexam. Sȝ iudas habuit studi
um vēdendi xp̄m sanctū ſacto
rum. Ergo xp̄o vēdendo symo
niam commisit. Rn̄deo:dicen
dum sub ista ↄclusiōe.q iudas
vendendo xp̄m:symoniā cōmi
sit. Ista ↄclusio colligitur ap̄te
ex.c.Qui studet.i.q.i.vbi in gl.
mouet ista.q.⁊ ponitur prefata
ↄclusio.quā ꝓbat duobus me
dijs.rum.s.q2 vendidit hominē
liberū.ff.ad.l.fal.dela.l.i.tū se-
cundo q2 vendidit rem sacraȝ.
Preterea Iudas non solū sy
moniā commisit vēdendo xp̄ȝ
sed etiam alia vicia pessima in
currerit. Primo quidem. vitiū
infidelitatis estimando xp̄m sā
ctū sanctoꝝ infiniti valoris cui
nulla res in precio possit cōpa-
rari posse vēdi. Scd̄o incurrit
vitiū ꝓsumptiōis magie.⁊ here
sis.estimando xp̄m esse rē suā:
quā posset vēdere. Sola enim
la materia ē debita venditiōi:
cuius vēditor.est dn̄s. In hoc
ergo q Iudas tēptauit vendere
xp̄m quodāmō ꝓtestatꝰ ē se eē
dn̄m xp̄i.qd̄ ē hereticū. Ergo
iudas nō tm̄ symoniacꝰ:sȝ infi
delis.⁊ hereticꝰ fuit vēdēdo xp̄ȝ
¶ Ad rōnes in oppo. ¶ Ad pri
mā rn̄det.q iudas vēdere iure
nō potuit.sȝ de facto fecit. Vn̄
symoniā cōmisit. ¶ Ad scd̄am
rn̄det negādo ↄn̄am. Dicimus
enī:q facere pactionē de missa
celebrāda:symoniacum est sem
per.si tn̄ nō hēat alios.⁊ non te
net ex officio missaȝ cātare.pōt
accipere pecuniam.sicut condu
cticii sacerdotes faciant non
quasi precium misse: sed quasi
substentaculum vite .

a D secūdā.q. sic pro
cedit. Et vr̄ q pecca
tū crucifigentiū xpȝ
nō fuit grauissimū.

¶ Primo sic. Peccatū nō est
grauissimū.qd̄ hȝ excusationeȝ
Sed xp̄s excusauit peccatum
crucifigentiū eū. dicens pater
ignosce illis.q2 nesciūt qd faci-
unt. Ergo peccatū eoꝝ nō fuit
grauissimū. ¶ Scd̄o sic. Dn̄s
ait Pylato Io.xix. Qui tradi
dit me.tibi maius peccatuȝ hȝ
Ipse autem pylatus fecit chri-
stū crucifigi ꝑ suos ministros.

Ergo videtur fuiſſe maius peccatū. Iude proditoris peccato crucifigētiū xpm. ¶Tertio ſic. Chriſtus volūtarie paſſus eſt, ergo crucifigētes xpm: non videntur feciſſe iniuſtū: qꝛ vt dic Ariſt. 5. Ethi. Nullus patitur iniuſtū volēs. Ergo eorū peccatū non fuit grauiſſimū. ¶In oppoſitū eſt illud Mat. 23. Et vos implete mēſurā patrū veſtrorum. Vbi dicit Criſo. Quantū ad veritatē: exceſſerūt mēſurā patrum ſuorum. Illi enī hoīes occiderūt: iſti deū crucifixerunt. Rñdeo: dicēdū ꝙ peccatū crucifigētiū xpm: fuit grauiſſimū lꝫ differenter aliq eorum magis: aliq minꝰ: in eodē gūre peccati peccauerūt. Sit ergo iſta ꝯcluſio. Pꝛīceps iudeorum cū cognouerūt xpm. ⁊ ſi aliqua ignorantia fuit in eis fuit ignorantia affectata. q̄ eos nō poterat excuſare. grauiſſime īter omnes peccauerunt. Peccatum enim eorum fuit grauiſſimum. vt ex genere peccati tum ex malicia voluntatis. Secunda concluſio. Minores etiam iudei grauiſſime peccauerunt. q̄tum ad genus peccati. minus tñ q̄ maiores. quia ī minoribus in aliquo diminuebatur peccatū ꝓpter eorum ignorantiā. Vñ ſup illud Lu. 23. Neſciunt quid faciunt dicit Beda Pro illis rogat: q neſcierūt. ꝙ fecerūt zelū dei habentes: ſed nō ſm ſcientiā Tertia concluſio. Multo minꝰ grauiter peccauerunt gentiles: per quorum manus crucifixus eſt xps: quia excuſabat eorum peccatū: quia ſcientiā legis nō habebant. Quarta cōcluſio Iudas ⁊ principes peccauerūt grauiꝰ q̄ Pylatus qui timore Ceſaris xpm occidit: ⁊ etiā q̄ milites: q mādato pꝛeſidis. xpꝫ crucifixerūt. nō ex cupiditate: ſicut Iudas: nec ex inuidia: ⁊ odio. ſicut principes ſacerdotū. ¶Ad rōes ī oppoſitū. ¶Ad pͥmā: rñdet. ꝙ excuſatio illa dñi. nō refert ad pꝛīcipes Iudeorum. ſꝫ ad minores vt dictū ē. ¶Ad ſcdaꝫ rñdet negādo ꝯñaꝫ. Et rō eſt. qꝛ Iudas tradidit xpꝫ nō Pylato. ſed pꝛīcipibus ſacerdotū: qꝛ tradiderūt eū Pylatoꝰ ſm illud Io. 18. Gens tua ⁊ pōtifices tui tradiderūt te mihi. Ad tertiā rñdet negādo ꝯñaꝫ. Et rō ē: qꝛ lꝫ xps voluerit paſſionē ſuā. ſicut ⁊ deꝰ eā voluit nunq̄ tñ actionē Iudeorum voluit. Et ideo occiſores xpi ab iniuſticia nō excuſant. Vñ Dauit dānauit illū ad mortē. qui nō timuit mittere manuꝫ in xpm dñi. ſcilicet Saulem. quem eo petente occidit. vt legitur. 2. reguꝫ. i.

AD tertiã.q.ſic procedi-
a tur: Et vꝫ:q in xpo vo
lũtas humana nõ volu
it aliõ.ꝙ deus: vult. ¶Primo
ſic arguitur ex illo ps. vbi ex ꝑ-
ſona xpi dicit. Scriptũ ẽ de me
vt facerẽ volũtatẽ tuam deus
meus volui. Sed ille qui vult
volũtatẽ alicuiꝰ facere: vult qð
ille vult. Ergo volũtas huma-
na in xpo nihil aliud volebat:ꝙ
q diuina volũtas: in eo. ¶Se
cũdo ſic. aĩa xpi habuit pfectiſ
ſimã caritatẽ. Sꝫ caritatis eſt
facere. qð hõ idẽ velit qð deꝰ.
Ergo volũtas hũana in xpo ni
hil aliõ voluit ꝙ diuina. ¶Ter
tio. Chriſtus fuit verus cõpre-
henſor. Sed ſancti qui ſunt cõ-
prehẽſores in patria: nihil aliud
volunt: ꝙ q deus vult alioquin
nõ eẽnt beati: qui nõ haberent
qcquid vellẽt. Beatus enim ẽ.
quia habet quicquid vult. ⁊ ni-
hil mali vult. vt dicit auguſti.
in libro de trini. Ergo chriſtus
nihil aliud voluit ſm volũtatẽ
humanam. ꝙ q vlouit volun-
tas diuĩa. ¶Quarto ſic Quã
to ẽ maior conformitas volun-
tatis humane ad diuinam, tan
to eſt maior rectitudo volunta
tis que in hoc conſiſtit. ſicut ꝑ
glo. patet. ſuper illud ps. Re-
ctos decet collaudatio. Sed
chriſtus habuit rectiſſimã vo-
luntatem. Ergo fuit cõformis
diuine in volito. ¶In oppo. al
guitur ex preſenti euangelio:
vbi ait. Non mea voluntas. ſꝫ
tua fiat. Super quo verbo Au
guſti. contra Maximinum: in
hoc q chriſtus ait. nõ qð ego
volui. ſed quod tu. aliud oſten-
dit ſe voluiſſe. ꝙ pater. Rñdeo
dicendum ſub duabus conclu-
ſionibus. priã. q voluntas hũa
na ſenſibilitatis vel voluntas
rõnalis vt natura in xpo volu
it aliud. ꝙ voluntas diuina vo
lebat in ipſo. Secũda cõcluſio
voluntas rõnalis, que eſt per
modũ rõis. ſemper idem vole
bat. qð deus. pro iſtarum con-
cluſionũ intelligentia ⁊ verita-
te eſt notandũ q in chriſto ſm
humanã naturã ponit diplex
voluntas. ſ. voluntas ſenſibilita
tis: que participatiue volũtas
dicit voluntas rõnalis ſiue con
ſideretur per modũ nature ſiue
per modũ rõnis. Vt aũt dicit
Damaſ. qdã diuina diſpenſa-
tiõe filius dei ante ſuã paſſionẽ
permittebat carni agere ⁊ pati
q̃ ſunt ei propria ⁊ naturalia: ⁊
ſimiliter ꝑmittebat oĩbꝰ viribꝰ
agere queq; propria. quantum
expediebat ad finẽ redemptio-
nis: ⁊ oſtenſionem veritatis na
ture. Manifeſtum eſt autẽ. q
voluntas ſenſibilitatis refugit

naturaliter dolores ſenſibiles ⁊ corporis leſionẽ. Similiter ẽt volũtas vt natura repudiat ea que ſunt nature ꝯtraria: ⁊ que ſũt ſm ſe mala. puta mortẽ: et alia hmõi. Hoc tñ quoqz volũtas per modũ rõis eligere põt ex ordine ad finẽ: ſicut etiaz in aliquo puro homine. ſẽſibilitas eius: ⁊ etiã volũtas ab ſoluta ꝯſiderata refugit vſionẽ: quaz volũtas ſm rationeʒ elegit ꝓpter finem ſalutis. Voluntas autẽ dei erat: vt xp̃s dolores ⁊ paſſiones ⁊ mortẽ pateref: non qꝫ iſta eẽnt a deo volita ſm ſe: ſed ex ordine ad finem humãe ſalutis. Vñ patent cõcluſiões ꝑſate: quia. ſ. xp̃s ſm volũtateʒ ſenſibilitatis: ⁊ ſm volũtatẽ rõnis. que cõſiderat ꝑ modũ nature: aliud poterat velle: qꝫ deus. Que fuit prima concluſio. Sꝫ ſm volũtatẽ que eſt ꝑ modũ rõnis: ſemꝑ cõformabat in volito voluntati diuine. Que fuit concluſio ſecunda. Que patet ex eo qꝫ dicit: nõ ſicut ego volo ſed ſicut tu. Volebat enim ſm voluntatem rationis. diuinam voluntatem impleri: qꝫuis aliõ dicat ſe velle: ſecundum aliam eius voluntatẽ. ¶ Ad rationes in oppo. ¶ Ad pmã patꝫ rñſio ex diſtinctione volũtatis dupli cis. Vñ dicit: qꝫ xp̃s. volebat vt volũtas patris adimpleref ſm volũtatẽ rõis: nõ ſm volũtatẽ ſenſibilitatis: aut volũtatis cõſiderate ꝑ modũ nature. ¶ Ad ſcõaʒ eodẽ mõ rñdef. qꝫ cõformitas volũtatis hũane ad volũtatẽ diuinã attendit ſm volũtatẽ rõnis: ſm quã etiaz volũtates amicoꝝ concordant: in quãtũ rõ cõſiderat aliqd volitũ i ordine ad volũtatẽ amici. ¶ Ad tertiã rñdetur negando ꝯñaʒ: qꝛ xp̃s ſimul fuit compꝛehẽſor ⁊ viator inquãtũ. ſ. ꝑ mẽtẽ fruebaf deo. ⁊ hẽbat carneʒ paſſibilem. Et iõ ex pte carnis paſſibilis poterat in eo aliõ accidere: qõ repugnaret naturali volũtati ipſius: et ẽt appetitui ſenſitiuo: qõ nõ cõtingit in beatis. qui tm̃ ſunt cõpꝛehenſores: qui ita dotati ſunt impaſſibilitate: vt nihil poſſet eis occurre re nociuũ vl' leſiuũ. ¶ Ad quartã rñdetur negãdo ꝯñam. Et rõ eſt quia cõformitas: que eſt in volito: nõ facit rectitudinem volũtatis: qꝛ aliquis põt peccare volendo id volitũ: qõ deus vult vt volẽdo qꝫ pr̃ ne9 morere f. Et ẽt põt mereri i h' qꝫ illõ ñ vult. qꝫ de9 vult. vt paul9 cupiebat diſſolui ⁊ eẽ cũ xp̃o. ⁊ de9 volebat. qꝫ ñ diſſolueref. ſꝫ ꝑꝑ fructum animarum adhuc militaret. Sꝫ rectitudo. volũtatis

cauſatur ex modo volẽdi vt.ſ. vellet ex caritate:ſicut de^9. Et iterũ in cauſa finali: vt ꝓpter idem vellet. Et iterũ cauſa efficiẽdi vt.ſ.deus velit eũ velle.

¶In feria quinta die cene eſt euangelium. Ante diem feſtũ paſche ꝛc. Jo.13. Circa quod poſſunt diſputari.iſ.q.

¶Primo. vtrum conuenienter in die cene inſtitutum eſt ſacramentum eucariſtie.

¶Secundo: vtrum cõuenienter cp̃s in die cene. Jude ꝓditori tribuerit ſacramẽtum corporis et ſanguinis ſui.

¶Tertio: vtrum poſt bucellã intinctã a xp̃o. Jude porrectã diabolus intrauit in eum.

Ad primã.q. ſic ꝓceditur. Et videtur ꝙ nõ conuenienter die cene inſtitutum fuit ſacramentum eucariſtie.

¶Primo ſic. Per hoc ſacramentũ homines xp̃o vniuntur ſicut mẽbrũ capiti. Unde dicit. Jo.6. Qui manducat meã carnem: ꝛ bibit meum ſanguinem: in me manet: ꝛ ego in eo. Sed xp̃s eſt caput etiã omnium hominum: etiam qui fuerunt ab initio mundi: Ergo nõ debuit inſtitutio hmõi ſacramenti differri vſq; ad finẽ mũdi. ¶Secundo ſic. Hoc ſacramentum [illegible]citur viaticum: q. tendentes ad patriã: in via confortat quotidie: nos etiã lapſos reparat. Sed patres: qui erãt añ aduentum xp̃i: ad patriã tendebat: hoſpites ꝛ peregrinos ſe vocantes: vt p; ad. Hebre.xi. ꝛ quotidianis peccatis impediebantur. Ergo ante aduentum xp̃i: debuit ſacramentum hoc inſtitui. ¶Tertio ſic. Hoc ſacramentum dicitur memorial paſſiõis xp̃i: ſm illũ. Math. 26. Hoc facite in meã commemorationẽ: Sed memoria eſt preteritoꝝ. Ergo hoc ſacramẽtum nõ debuit ante paſſionẽ xp̃i inſtitui. Et per ↄ̃ñs non in cena. ¶Quarto ſic. Per baptiſmum aliquis ordinatur ad eucariſtiam que non niſi baptizatis debet dari. Sꝫ baptiſmus inſtitutus eſt poſt chriſti paſſionẽ: ꝛ reſurrectionem: vt patet. Mat. vltimo. Ergo hoc ſacramentum inconuenienter eſt inſtitutũ ante xp̃i paſſionẽ.

¶In oppoſitum eſt euangeliũ pñs: in quo dicit: ꝙ hoc ſacramentum eſt inſtitutum a xp̃o. De xp̃o autem dicitur. Mat. 7. ꝙ bñ omnia fecit. Ergo conuenienter inſtitutũ eſt: qñ xp̃s inſtituit. Rñdeo: dicendũ ſub duabus cõcluſiõibus. Prima ꝙ nõ potuit inſtitui ante incar

 81

[...]tionem verbi.p3 ꝯclusio: qꝛ hoc ſacramento cõtinetꝰ verbũ incarnatũ realiter. Ergo inſtitui nõ potuit ante incarnationẽ verbi. Secũdo ſic. Hoc ſacramẽtũ continet gratie plenitudinem. Unñ eucbariſtia dicitur. Sꝫ tẽpus plenitudinis incepit ab incarnatiõe xp̄i. Ergo ante incarnationeꝫ inſtitui nõ potuit hoc ſacramentũ. Secunda ꝯcluſio. Cõueniẽter inſtitutũ ẽ hoc ſacramẽtũ die cene: ꝛ non ante. Iſta ꝯcluſio oſtẽdit ex q̄tuoꝛ primo apparet ex neceſſitate: que aſſignatꝰ inſtitutionem hmõi ſacramenti. vt qꝛ ad pfectionẽ noſtra exigebatꝰ vt caput noſtrũ etiã realiter nobis ꝯiungeretꝰ. Et ideo quãdiu ſub pꝛopꝛia ſpecie cũ hoibus cõuerſatus eſt nõ opoꝛtebat hoc ſacramẽtũ inſtitui. ſed qñ eiꝰ coꝛporali pñtia deſtituẽda erat eccleſia Et iſta rõ tãgitꝰ ab Euſebio: q ſic ait. Quia coꝛpꝰ aſſumptum ablaturꝰ erat ab oculis ꝛ illaturus ſyderibꝰ neceſſe erat, vt die cene ſacramentũ coꝛpoꝛis ꝛ ſãguinis ſui cõſecraret: vt coleretꝰ iugiter per miſteriũ, qđ ſemel offerebatꝰ in p̄ciũ. Secunda rõ ſumitur ab eius figura. Chꝛiſtꝰ q̄ꝫdiu in mundo conuerſatus ẽ figuras legis obſeruare voluit factus ſub lege: vt eos qui ſub lege erant: redimeret. Et quia veniente veritate ceſſit figura. ideo nõ debuit hoc ſacramẽtũ inſtitui: niſi xp̄o abſcendente p moꝛteꝫ: qñ figure veteris legis terminande erant. Et ideo cõueniens fuit: imminẽte paſſiõe celebꝛato p̄ori ſacramẽto. nouũ ſacr̄m iſtituere. ꝛ qꝛ ibi terminatꝰ figura. vbi dꝫ icipere veritas Agnus aũt paſchalis erat figura hmõi ſacramẽti. Et ideo inſtitutũ eſt poſt comeſtioneꝫ agni. Unñ cantatꝰ in officio coꝛpoꝛis xp̄i. poſt agnũ tipicuꝫ. expletis epulis. coꝛpus dñicũ datum diſcipulis ꝛc. Tertia ratio ſumitur ab ipſa repñtatiõe huiuſmodi ſacramenti Eſt enim repꝛeſentationũ dñice paſſiõis ꝛ ideo congrue iam paſſiõe imminẽte inſtituitur. Quarta rõ ſumitur ex ritu: quo frequentãdũ eſt hoc ſacramentũ: vt vltimo traditũ: magis memoꝛie teneretur. Ea eni. que vltimo dicũtur maxie ab amicis recedẽtibꝰ: magis memoꝛie cõmẽdãtur: pꝛeſertim qꝛ tũc magis inflãmatur affectus: ad amicos. Ea vero ad que magis afficiũtur: pꝛofundius animo impꝛimuntur. Quia igitur vt papa Alexander dicit Nihil in ſacrificiis magis eſſe poteſt: q̄ꝫ coꝛpus ꝛ ſanguis xp̄i: nec vlla ob-

latius hac portior eſt. Et ideo vt maiori veneratione haberetur dñs. vltimo diſceſſu ʒ ſuo a diſcipulis ſuis hoc ſacramētum iſtituit. Et hoc idē dicit Augu. in libro rñſionū ad Januariuʒ ¶ Ad rōnes in oppo. ¶ Ad primā rñdetur negādo ɔñam. Et rō eſt. q: xp̄s ab origine mundi erat caput iuſtoꝝ: nō quaſi habens actu cōformitatem in natura: cū membris eccleſie: icarnatiōe nondū facta: ſʒ ſolū ſecūdū incarnationē expectātium. Et iō cōiunctio corporis miſtici ad ſuū caput ꝑ tpe illo nō poterat fieri: per aliquod ſacramētū: realiter cōtinens ipſū caput: mēbris conforme. ſʒ poterat ꝑ aliq̄ ſacramēta ſigurari. ¶ Ad ſecūdā reſpōdeſ negādo ɔñam Et rō eſt: q: quāuis antiqui patres eſſent tēdentes ad patriaʒ nō tamē erāt illi in ſtatu tūc ꝑueniēdi añ xp̄i incarnationem. Et iō nō ɔpetebat pro tpe viaticū eē. quo ſtati ad patriā ꝑducūtur. ¶ Ad tertiā rñdeſ negādo ɔñaʒ Et rō ē. q: ſacramentū illud fuit inſtitutū in cena: vt in futurū eſſet memoriale dñice paſſiōis. ea perfecta. Dñs ſigñāter dicit Quotienſcunqʒ feceritis. in meā cōmemoratiōeʒ de futuro loquens. Unde tūc nō erat memoriale: ſed inſtitue batur in memoriam in poſt. celebrandum. ¶ Ad quartam reſpōdetur negādo ɔſequentiā Et rō eſt: quia baptiſmus iam erat inſtitutꝰ in ipſo xp̄i baptiſmo. Dñs tam aliq ipſo xp̄i baptiſmo erāt baptizati ⁊c. vt legitur Jo. iii. ſʒ neceſſitas, veniendi ſacramento baptiſmi indicta fuit hominibus poſt paſſionem ⁊ reſurrectionem.

a D ſecūdā. q. ſic procedit. Et vr̄ ꝙ nō fuit cōueniēs: ꝙ xp̄s i die cene daret ſacramētū corporis ⁊ ſanguinis eiꝰ Jude proditori. ¶ Primo ſic. Chriſtus i ɔleuit quod precepit ſm illud Act. i. Cepit Jeſus facere ⁊ docere: Sʒ p̄cepit mat. vii. Nolite ſanctū dare canibꝰ cū ipſe xp̄s cognoſceret Judaʒ eſſe peccatorē: dico q nō fuit ɔuēiēs. ꝙ ipſe Jude daret corpus ſuū ⁊ ſanguinē. ¶ Secūdo Sicut dicit augu. ꝙ deus non eſt cā alicui: quod deterior fiat. Sed Judas ſumēdo corpꝰ xp̄i peccauit ⁊ factus ē deterior. ergo nō fuit cōueniēs ꝙ illi daretur ſacramentum. ¶ Tertio ſic Sicut legitur Math. xxvi. poſt ꝙ̄ dñs dedit diſcipulis corpus ⁊ ſanguinem ſuū dixit eis. Nō bibam amodo de hoc genimine vitis, vſqʒ ad diem illū: cum

mud bibam vobiſc[illegible]n nouum in regno patris mei. Et q erat eis in remiſſionem peccatorū. Sed neutrū Jude cōpetit: Ergo videtur q Judas non accepit ſacramentū cū aliis. ¶ In oppoſitum eſt euangeliū: vbi dicitur oibus. accipite ꝛ manducate ꝛc. Rñdeo. dicendum ſub iſta concluſione. Couenienter xps dedit Jude ſimul cū aliis diſcipulis corpus ꝛ ſanguinem ſuū in ſacramēto. Iſta concluſio eſt Criſo. ꝛ auguſti. ꝛ Dionyſii libro eccſiaſtice ierarchie. Licet enim cōſiderata malicia Jude nō debuiſſet xps corpus ſuum ꝛ ſanguinem ei dare: tamen quia xps debuit eē nobis exemplum iuſticie: non conuēiebat eius magiſterio: vt Judam occultum peccatorem ſine accuſatore ꝛ euidente probatiōe. ab aliorum conditione ſeparaſſet. ne per hoc daretur exēpluꝫ prelatis ecclefie ſimilia faciēdi. ſ. peccatoribus occultis denegare ſacramentū. Secundo vt oēs occaſionē ei auferret male faciendi: quā aſſumere potuiſſꝫ ſi in aliquo ab aliis diſcipulis ante apertam maliciam fuiſſꝫ diſcretus. Hylarius tamen cōtrarium dicere videtur. Sed quod dictum eſt communius tenetur. ¶ Ad ratiōes in oppoſitum. ¶ Ad primam reſpondetur negando conſequentiam. Et ratio eſt. quia licet Judas in rei veritate: canis eſſet ꝛ ei⁹ iniquitas nota eſſet Chriſto. ſicut deo: non tamen erat nota ei per modum quo hominib⁹ innoteſcit. Et ideo Chriſt⁹ Judam non repulit a communione. vt daret exemplū. tales peccatores occultos non eſſe ab aliis ſacerdotibus repellēdos. ¶ Ad ſecundam reſpondetur negando conſequentiaꝫ. Et ratio eſt: quia xps non dedit cauſam nec occaſionem Jude peccandi: ſꝫ peccatū eius dixit mā ſuetudinis ſue oſtentatiōe ad ipſum ſꝫ ipſe ex tali medicina ſūpſit periculuꝫ mortis. ¶ Ad tertiam reſpondet negādo ꝯñaꝫ. Et rō eſt: quia q Judas nec biberit vinū in regno. xpi nec remiſſionē peccatoꝝ cōſecut⁹ ſit: culpa ſua fuit. quia ſacramentum corporis ꝛ ſanguinis chriſti tantum ſacramētaliter ſumpſit: non autē ſpiritualiter. Bibere autem vinum in regno patris cum chriſto: ꝛ peccatorū remiſſionem conſequi tantum ſpūalr ſumētib⁹ ſacrm̄ debent.

a

D tertiam. queſtiōe ſic proceditur. Et videtur quod poſt buccellam: panis porrectā Jude: intrauit

diabolus in eum. Primo ſic. Dicit Lu.22. q intrauit ſathanas in eum ⁊ Mat.14. q diabolus immiſerit in cor Jude. vt traderet eum. Sz hoc fuit ante bucellam panis ſuſceptã. Ergo nõ poſt bucellã ⁊c. ¶ Scdo ſic. q nec ante nec poſt ſolus deus illabitur aie: ergo diabolus nõ potuit intrare in cor Jnde an tecedẽs eſt maxima. Ergo ⁊c. ¶ In oppoſitũ eſt euãgeliũ. ⁊c. Sic iudas: de cõſe. di. 2. Rñ deo dicẽdũ. iuxta ſanctũ Tho. in quolibeto. 3. ⁊ ſuper Jo. c. 13. q ſathanam intrare Judã. ſiue aliuz hominẽ poteſt dupliciter intelligi. Vno modo in corpore hominis. ſicut iis qui corporaliter vexantur a demone. Et hoc modo eſt concluſio. q eẽntialiter poteſt demon intrare in hominem: ſicut pz ex multis locis euãgelii. Alio modo poteſt intelligi. ſ. q diabolꝰ itret in mẽtem: ita q menti diabolus eẽntialiter illabitur. Et hoc modo eſt concluſio q diabolus nõ poteſt intrare in mentem hominis: niſi ſolus deus. Patet iſta concluſio ſic. Anima enim rationalis. cum ſit ſimplex: ⁊ corporea: non habet dimenſiones qtitãtis. vt aliquid in ea eẽ dicatur. qſi. ĩ. eiuſdez dimẽſiões cõtentum. ⁊ ideo nihil poteſt in ea eſſe: niſi quod ei dat eſſe: q in ea eſt: per virtutẽ ſuã. Dicimus ergo q deus. qui animaz in eſſe produxit eſt in anima ꝑ ſuam virtutẽ. Vbi autẽ eſt virtus dei. ibi ⁊ eſt eẽntia dei. In deo enim idem eſt. eẽntia ⁊ virtus. Vnde manifeſtum relinquitur: q ſolus deus eſſentialiter eſt in anima. ¶ Ad. rationes autem in oppoſitum reſpondetur. Primo: q diabolus dicitur intrare cor: vel mentem hominis. per affectum vel effectũ malicie: inquantum. ſ. homo ab eo ſeductus: ſequitur eum ad ꝑpetrandum maluz: q ſuggerit. Et hoc modo dicitur intraſſe cor Jude Vnde dicit Nicolaus de lira ſup illud Lu. 22. Intrauit ſathanas iudã in animã: non per elapſum. quia ẽ: deo ꝓprium. ſed per effectũ. venditionem xp̃i ei ſuggerendo. Secundo dicitur. q poſt bucellam intinctaz dicitur diabolus intraſſe Judã: non quidem poſſidendo de nouo. quia prius vt argutum eſt: intrauerat: ſed intrauit poſt eum plenius: poſſidendo: ſicut Apoſtoli licet ſpiritum ſãctum reciperunt ante reſurrectionem domini dicuntur tamen recepiſſe ſpiritum ſanctũ in die Penthecoſten: quia ad maiorem plenitudinem.

¶ In feria ſexta. i. q̄ fit mētio de morte xp̄i legr̄ paſſio. Jo. 17 Circa qð p̄nt diſputari: ſc. q.

¶ P°: vtr̄ ɔ̄uenies fuit xp̄m mori. ¶ Scđo: vtrū alia paſſio chriſti ſufficiſſet: q̄ȝ mors: pro redemptione humani generis.

¶ Tertio: vtr̄ ɔ̄uenie̅s fuit xp̄z cum latronibus crucifigi.

a Ad primā. q. ſic proceditur. Et vr̄: q̄ nō fuit cōueniens chriſtuȝ mori.

¶ Primo ſic. Id enim qð eſt principiū in aliquo genere: non diſponitur per id: qð eſt contrarium illi gn̄ri: ſicut ignis. qui ē principiū caloris. nunq̄ȝ pōt eē frigidus. Sed filius dei eſt principium ⁊ fons vite. Ergo videtur. q̄ non fuerit ɔ̄ueniens xp̄z mori. ¶ Secūdo ſic. Maior ē defectus mortis q̄ȝ morbi: quia per morbuȝ peruenitur ad mortem. Sed non fuit conueniens chriſtum aliquo morbo langueſcere. vt Criſo. dicit ſup Mat. Ergo etiam non fuit conueniens ipſum mori. ¶ Tertio ſic. Chriſtus dicit Jo. x. Ego veni vt vitam habeant. ⁊ habundantius habeant. Sed oppoſitum non perducit ad oppoſitum. Ergo videtur. q̄ non fuit cōueniens chriſtum mori. ¶ In oppoſi. eſt euangelium preſens. ⁊ illud Jo. xi. Expedit. vt moriat vnus homo. p̄ populo Reſpō deo dicendum ſub iſta concluſione. Conueniēs fuit xp̄z mori. ⁊ hoc multiplici ratione. primo quidem ad ſatiſfaciendum pro humano genere. quod erat morti adiudicatuȝ propter peccatum ſm̄ illud Gen̄. 2. Quacunq̄ȝ die comederitis. morte moriemini. Eſt autē conueniens ſatiſfaciendi pro alio mod' cū quis ſubiicit ſe pene. quam alius meruit. Et ideo xp̄s mori voluit. vt moriēdo pro nobis ſatiſfaceret ſm̄ illud. i. petri. 3. Chriſtus ſemel pro peccatis noſtris mortuus eſt. Secundo ad oſtendendum veritatem nature aſſumpte. Sicut enim euſebius dicit: Si aliter poſt conuerſationem cum hominibus euaneſcens ſubito euolaret. fugiens mortem. ab omnibus cō pararetur fantaſmati. ¶ Tertiō vt a mortuis reſurgendo virtutem ſuam oſtenderet: qua mortem ſuperauit. ⁊ nobis ſpem reſurgendi a mortuis daret. Vt Apoſtolus ait in Corin. xv.

¶ Ad rationes in oppoſitum.

¶ Ad primam reſpondetur. q̄ Chriſtus eſt fons vite. ſȝ quod deus nō aūt ſȝ q̄ homo. Mortuus aūt nō eſt ſm̄ q̄ deus. ſed ſm̄ q̄ homo. Et ita nō p̄cedit. ¶ Ad ſecundā r̄ndetur negādo

conſequentiā. Et ratio eſt. quia xp̄s nō ſuſtinuit mortē ex morbo ꝓueniēte. ne videret̄ ex neceſſitate mori. ꝓpter infirmitatē nature. ſ; ſuſtinuit mortē ab exteriori illatā: cui ſe ſpontaneū obtulit. vt mors eius volūtaria oſtderetur. ¶ Ad tertiā rūdet̄ negando ꝯñam. Et ad ꝓbationē dicitur. ꝙ vnū oppoſitorū; per ſe non ducit ad aliud ſed qñq; bene per accidēs: ſicut frigidū; per accidēs. qñq; calefacit. Et hoc modo xp̄s per ſuā mortē; nos ꝑduxit ad vitam: q2 de ſua morte mortē noſtrā deſtruxit: ſicut qui penam pro alio ſuſtinet remouet penam eius.

a D ſecundam. q. ſic proceditur. Et videt̄. ꝙ alia paſſio xp̄i ſuffeciſſet ad redemptionem humani generis ſine morte. ¶ Primo ſic. Pena quam quis pro alio ſuſtinet: quātitatē accipit. q̄ntum ad virtutē ſatiſfaciendi ex conditione patientis: Sed xp̄s inq̄ntum eſt deus ꝛ hō. habet infinitam dignitatē. Ergo q̄libet paſſio ſine pena: quā ſuſtinuit: ſicut fames: fatigatio: ꝛ hmōi: ſufficiens fuit ad ſatiſfaciēdū ꝓ humano gn̄re. et̄ ſine mōte. ¶ Secundo ſic. Dicit Bernardus: ꝙ vna gutta ſanguis xp̄i fuiſſet ſufficiens precium noſtre redēptionis ſed aliquid de ſanguini xp̄i effuſum eſt in xp̄i circūciſione. Ergo nō oportebat ꝙ vlterius pateret̄. ¶ Tertio ſic. Tāta poteſt eſſe contritio in nobis penitētibus: ꝙ totū peccatum dimittatur: ꝛ quantū ad penā; ꝛ quantū ad culpā;. S; in xp̄o ab inſtanti ſue cōceptionis fuit pfectiſſima caritas que ꝯtritiōi tribuit vim expurgandi peccatū;. Ergo xp̄s ab inſtanti: ſue cōceptionis ſufficiēter ſatiſfecit pro omnibꝰ peccatis noſtris. Et ita nō oportuit: ꝙ ꝑ paſſionem mortis ſatiſfaceret. ¶ In oppoſi. eſt euāgeliū; pn̄s in quo legitur mortē ꝓ hūano gn̄re ſubiiſſe. Scd̄o ſic. Dicit apl's ad Gala. 2. Si ex lege eſt iuſticia: ergo xp̄s mortuus eſt gratis. i. inutiliter ꝛ ſine cā. Sed ſi alia paſſio ſufficeret ſine morte. xp̄s gratis mortuꝰ eēt. S; hoc dicēre eſt inconueniens. Ergo alia paſſio xp̄i ſine morte: ad redemptionē; humani generis nō ſuffeciſſet. Rūdeo dicēdū ſub iſta cōcluſiōe: ꝙ alia paſſio xp̄i ſine morte: l; ſuffeciſſet ad redēptionē humani generis. cōſiderata conditione perſone patientis: propter infinitam dignitatem: non tñ conſiderato genere pene: ad quā humanum genus ꝓpter peccatū; obligatum erat.

Iſta cõcluſio primo parȝ ex illo ad Hebre. x. Chriſtus vna oblatione cõſeruauit. in eternum ſanctificatos. Et ideo nõ eſt locus. ſecunde oblationis: ſed manifeſtũ eſt: q rp̃s ante mortem multas paſſiones ſuſtinuit eſuriens: laborans. cõſputus: ꝛ flagellatus. Si ergo iſte paſſiões ſuffeciſſent: non obtuliſſet ſeipſum ad mortẽ. Obtulit aũt ſeipſum hoſtiã deo patri pro peccatis noſtris. vt dicit ad Ephe: 5. ꝛ hoc per mortẽ. Ergo paſſio xp̃i abſq; morte nõ ſuffeciſſet. Secũdo ſic. Nõ erat debitor mortis. Si ergo xp̃s debuit ꝑ aliis ſatiſfacere recompẽſando oportuit: q ipſe mortẽ. quã nõ debebat: exſolueret. Vñ Gregorius. 3. moralium. q niſi xp̃s mortẽ idebitã ſuſcepiſſet. neq̃q̃ nos a morte debita liberaret. Pro pleniori noticia veritatis hmõi ꝯcluſiõis. ẽ notãdũ iuxta ſanctũ Tho: q xp̃i ſatiſfactio ꝑ tota humana nã: duas cõditiones cõcernere debuit. ſ. vt eſſet vlis reſpectu oium ſatiſfationũ quodãmodo. Secundo vt eſſet exemplaris: reſpectu oium particulariũ ſatiſfactionũ. Vniuerſalis aũt erat nõ per predicationem de multis quaſi ꝑ multas ſatiſfactiones particulares multiplicata. ſed habens virtutem reſpectu oium. Vñ non oportuit. q ipſe oẽs penas: que ex peccato cõſeq̃ pñt aſſumeret in ſeipſo: ſed illã. ad quã oẽs ordinãtur: ꝛ que cõtinet in ſe oẽs penas: q̃uis nõ actu. Finis autẽ oium terribiliũ eſt mors: vt dicit phus. 3. Ethi. Et ideo ꝑ paſſionem mortis debuit ſatiſfacere. Inquantũ vero fuit exẽplaris reſpectu noſtrarũ ſatiſfactõnum: debuit hr̃e magnitudinẽ excedentẽ oẽs alias ſatiſfactiones. q: exẽplar debet eſſe preſtãtius exẽplato. Et ideo ſm maximã penarũ: debuit ſatiſfacere ſcilicet ꝑ mortem. ¶ Ad ratiões in oppoſi. ¶ Ad primam rñdet negando conſequentiã. Et ratio eſt. q: licet pene alie: q̃s xp̃s ſuſtinuit. eſſent ſufficiẽtes ad ſatiſfactionem pro humana natura: conſiderata cõditione patiẽtis: nõ tamẽ cõſiderato genere ad genus humanũ erat obligatũ propter peccatuȝ. qd tñ eſſe debebat. vt. ſ. nos. de morte per mortẽ redimeret. ¶ Ad ſcđam rñdetur eodẽ mõ. q q̃uis gutta ſanguinis: quã in circũciſiõe ſudit: eẽt ſufficiẽs: ad ſatiſfactõnem. conſiderata conditione ꝑſone: nõ tñ vt dictuȝ eſt. ¶ Ad tertiã reſpondet negãdo ꝯñaȝ. Et ratio eſt quia ꝯtritio nõ tm̃ hȝ vim ex caritate: ſed etiã ex

dolore. Et ideo rõne caritatis: delet culpaꝫ: rõne aũt doloris: cõputatur in ſatiſfactione pene. Alie aũt pene xp̃i: nõ ſufficiunt quia in eis non continent oẽs alie pene: ſicut in paſſione mortis continentur.

D tertiam. q. ſic ꝓcedi tur. Et videtur ꝙ non fuit cõueniens xp̃m cũ latrõibus crucifigi. ¶ Primo ſic. Dicitur ad. Corin. 6. Que participatio iuſticie cuꝫ iniquitate. Sed chriſtus factus ẽ nobis iuſticia. Iniquitas aũt pertinet ad latrones. Non ergo fuit cõueniens: vt xp̃s ſimul cuꝫ latronibus crucifigetur. ¶ Secundo ſic. Super illud Mat. 26. Si oportet me mori tecum non te negabo: dicit Origeñ. Mori cum Ieſu pro omnibus moriente: bonum nõ erat. Ergo minus fuit cõueniens: vt ſimul cũ latronibus moreretur. ¶ In oppoſi. eſt euangeliũ pñs. Rñdeo dicendũ ꝙ xp̃s crucifixus eſt inter latrones aliqua quidem rõne: quãtũ ad intentionẽ iudeorꝫ. alia vero quantũ ad diui ordinationẽ. Quãtum vero ad intentionẽ iudeorꝫ. duos latrones vtrinqꝫ crucifixerunt: ſicut dicit Criſo. vt eorum ſuſpitiõis fieret particeps. Sed non ita euenit. Nam crux vbiqꝫ bonoratur. Quantum vero ad dei ordinationem: chriſtus cum latronibus crucifixus eſt: quia vt Hierony. dicit ſuper Mat. ſicut maledictum crucis: factus eſt xp̃s. ſic pro omnium ſalute: inter noxios quaſi noxius crucifigitur. Secundo vt dicit Leo papa in ſermone de paſſione. Duo latrones vnus ad dexteram: alius ad ſiniſtram crucifiguntur: vt in ipſa patibuli ſpecie demonſtraret illa: que in iudicio ipſo omniũ hominũ faciẽda eſt diſtinctio. Et augu. dicit ſuper Io. Ipſa crux: ſi attẽdas tribunal fuit. In medio eniꝫ iudice conſtituto. vnus qui credidit liberatus: alter qui inſultauit: damnatus eſt. iam ſignificatur. qd facturus eſt de viuis et mortuis: alios poſiturus ad dexterã. alios ad ſiniſtrã. ¶ Ad rõnes i oppo. ¶ Ad primã rñdetur. ꝙ rõ nõ ꝓcedit. Et ratio ẽ qꝛ ſicut xp̃s debituꝫ mortis nõ habuit. ſed mortem voluntarie ſubiit. vt ſua virtute vinceret mortẽ ita etiam nõ habuit meritum: vt cuꝫ latronibus poneretur. ſed voluit cum iniquis deputari. vt ſua virtute iniquitates deſtrueret. Vñ Criſo. dicit ſup Mat. ꝙ latronẽ in cruce cõuertere: et in paradiſum inducere. nõ minus fuit: ꝙ̃ ꝯtũdere

petras. ¶ Ad ſecu[illegible]dã rñdetur negãdo ↄñam. Et nõ eſt. q: nõ ↄueniebat. ꝙ cũ xp̃o aliquiſ ali us pateret ex eadẽ cauſa. Vñ Origeñ ibidẽ ſubdit. Oẽs fue rũt in peccatis. ⁊ oẽs opus ha bebãt. vt pro eis aliꝰ moreret non ipſi pro aliis.

Sabbato ſancto legitur euan gelið Veſpere aũt ſabbati ⁊c̃. Mat 58. Circa quod poſſunt diſputari ſe. q.

¶ Primo vtrum conueniens fuit chriſtum ſepeliri.

Secundo vtruꝫ cõueniens fuit vt xp̃s ad infernum deſcẽderet

¶ Tertio vtrum chriſtus totꝰ fuit in inferno.

D primam. q. ſic ꝓce ditur. Et videtur ꝙ nõ fuit conueniens xp̃ꝫ ſe peliri. ¶ Primo ſic. Nihil. cir ca xp̃m fieri debuit: qđ nõ eẽnt ſaluiferũ nobis: Sed in nullo videtur ad ſalutem hominis ꝑ tinere. ꝙ xp̃s fuerit ſepultꝰ. Er go nõ fuit cõueniẽs xp̃m ſepeli ri. ¶ Secđo ſic. ſicut conueniẽs fuit. vt moreretur morte igno miniosa. ita videtur. ꝙ debuit ſepeliri ſepultura obiecta. ⁊ vi li. Sꝫ hoc non eſt factũ. Ergo ⁊c̃. ¶ Tertio ſic. Si dicatur ꝙ xp̃s ſepeliri voluit vt daret hoi bus ſpẽ reſurgẽdi de ſepulchro ergo ſimilr incineratione corpis ſui pati debuit. vt ſpem reſur gendi incineratis poſt incinera tionẽ daret. Sed hoc non fuit cõueniens. Ergo ⁊c̃. ¶ Quar to. Sicut mors eſt pena pecca ti primi parẽtis. ita ⁊ incinera tio. Dictum eſt eni pmo homi ni poſt peccatum. Puluis es. ⁊ in puluerem reuerteris. vt di citur Geñ. 3. ¶ Sed chriſtus mortem ſuſtinuit. vt nos a mor te liberaret. Ergo etiam cum ſepeliri voluit. incinerari debu it corpus. eius. vt nos ab inci neratione liberaret. ¶ Quinto Si corpus chriſti fuit ſepultuꝫ videtur. ꝙ ſeparatũ fuit a diui nitate. cui erat vnitum. Pꝫ cõ ſequentia. quia remoto medio remouentur extrema. Sed di uinitas vnita eſt carni: median te anima. Ergo in morte chri ſti. cuꝫ ſit ſeparata anima a car ne chriſti. ⁊ ita iaceat in ſepul chro ſine anima. ꝑ conſequens diuinitas: fuit. ſeparata a carne ¶ In oppoſitũ eſt euangelium preſens vbi ait. Mittens mu lier hoc vnguentũ in corpus me um. ad ſepeliendum me fecit. Rñdeo. dicendũ ſub certis cõ cluſionibus. Pria eſt ꝙ cõue niens fuit xp̃ꝫ ſepeliri. Que cõ cluſio ꝓbaẽ ſic: ↄueniẽs. n. fuit chriſtũ ſepeliri. ex multiplici re.

ſpectu. Primo ad probādū veritatem mortis. Nō .n. aliqs in ſepulchro ponitur. niſi quando iā de veritate mortis conſtat. Unū Math. xv. legitur φ Pylatus anteq̄ʒ concederet xp̄m ſepeliri diligenti inquiſitiōe cognouit: eum eſſe mortuum. Secundo: quia per hoc: φ chriſtꝰ de ſepulchro reſurrexit: datur ſpes reſurgendi per ipſum iis. qui ſunt in ſepulchro: ſecundū illud Jo. v. Omnes qui in monumentis ſunt: audiēt vocē filii dei: ⁊ q audierint viuēt. Tertio ad exēplū eoꝝ: q p mortem xp̄i ſpiritualiter moriunt peccatis: q. ſ. abſcōdenẜ a turbatione hoīum. Unū dr̄. Colo. iii. Mortui eſtis: ⁊ vita veſtra abſcōdita eſt cū xp̄o: i deo. Scd̄a ꝯcluſio. Cōueniens fuit: vt xp̄s ſepeliret in orto: ad ſignificādū φ p mortē ⁊ ſepulturā ipſiꝰ liberamur a morte quā icurrimus p peccatū Ade i orto paradyſi cōmiſſum. Tertia cōcluſio. Cōuenięter xp̄s ſepultus ē i ſepultura aliēa: vt dicit Augu. in quodā ſermone q: ꝓ alioꝝ morte bat ſalute. Quarta ꝯcluſio Cōueniēs fuit vt ſepeliret in nouo monumēto: q: ſi aliqs ibi fuiſſet añ ſepultꝰ potuiſſet calūniari a iudeis: φ ille ſurrexiſſet: ⁊ nō xp̄s. Et eadē rōne ſepultus eſt cōuenieter in ſepulchro: qḋ exciderat de petra: ne ſi ſepultꝰ fuiſſet i terra diceret a iudeis φ diſcipuli p cauernas terẜ extra xiſſent. Quinta ꝯcluſio. Cōueniēs etiā fuit: vt corpꝰ xp̄i inuolutū eſſet in ſyndone mūda. i. pāno lineo mūdo: quia corpus eiꝰ erat mūdiſſimū. Unū ꝓpter hoc corpus xp̄i nō ꝯſecratur i altari ſup pannū ſiricū: ſʒ lineū q: corpus xp̄i tali pāno fuit inuolutū: vt dr̄ de cōſe. di. i. Sexta ꝯcluſio. Licet cōueniēs fuit xp̄m ſepeliri: nō fuit tñ cōueniens corpꝰ eiꝰ icinerari: Iſta cōcluſio pʒ ex illo pſal. Nō dabiſ ſanctū tuū videre corruptionē. Quod Damaſ. exponit de corruptione: que ē p reſolutionē in elemēta. Oñditur etiā ꝯcluſio ex hoc: φ putrefactio cuiuſcūqʒ corporis ꝓuenit ex īfirmitate nature illius corporis. que non pōt amplius cōtinere corpus in vnū. mors aūt xp̄i ſicut ſupradictū eſt: nō debuit eē cū infirmitate nature: ne crederet eſſe inuolūtaria. Et ideo nō ex morbo: ſʒ ex paſſiōe illata voluit mori: cui ſe obtulit ſponte. ⁊ iō xp̄s ne mors eiꝰ infirmitati aſcriberet noluit corpus ſuū q̄litercūqʒ putreſieri aut qualitercūqʒ reſolui. ſʒ ad oſtēſionē virtutis diuine voluit corpꝰ il-

ſed incorruptū pm[illegible]iere. Septima ꝯcluſio. Diuinitas nō fuit ſeparata a carne xp̄i. nec ī morte nec in ſepultura Pʒ cōcluſio. Dicitur enim in ſymbolo ꝙ filius dei mortuus eſt ⁊ ſepult⁹. Sed hoc nō dicitur niſi ꝗa corpus in ſepulchro fuit. Ergo diuinitas a corꝑe ſeparata nō fuit. Cuius rō etiā ex tribus accipi pōt. Primo ex parte dei: quia cū ſit immutabilis. ⁊ ꝙ ſibi ꝑfecte cōiunctum eſt. immutabilitatē ꝑſtat. vt. ſ. ei immutabiliter adhereat. Secūdo ex ꝑte ipſius aſſumpti. qđ ꝑ mortē quā ex obedientia patris ſuſtinuit. nō debuit ſuā dignitatem amittere. ſed magis debuit clarificari. Tertio ex fine aſſumptiōis. q2 ea. que poſt mortē ipſius circa ipſum acta ſunt ſalutaria nobis nō fuiſſent niſi diuinitas iūcta fuiſſet. ¶ Ad rōnes in oppo. Ad primā r̄ndet negando minorē. Dicimus. n. ꝙ ſicut mors efficiēter operata eſt noſtrā ſalutē. ita etiā ⁊ eius ſepultura. Vn̄ Hiero. dicit ſuper Mat. Sepultura xp̄i reſurgimus. Et yſa. 53. Dabit impios pro ſepultura. Dicit glo. i. gentes. q̄ ſine pietate erāt. deo patri dabit. quia mortuus ⁊ ſepultus eos acquiſiuit. ¶ Ad ſecundam reſpondetur negando conſequentiam. ¶ Unde dicimus. ꝙ licet mors chriſti fuerit ignominioſa ſepultura tamē eius debuit eſſe nobilis. ⁊ ſumptuoſa. Cuius rō eſt. ꝗa paſſibilitatē ⁊ humilitatē aſſūpſit xp̄s ꝑ noſtra. redēptione. ideo illa cōpleta in ſua morte. predicta debuerūt ceſſare. ⁊ ea ſequi: q̄ quodāmō ad gloriā ſue reſurrectionis pertinere videbantur Unde vtrumqʒ fuerat predictum per yſa. prophetā de turpitudine mortis ei⁹ yſa. 53. Tā ꝙ̄ ouis ad occiſionē ducet ⁊c. Et ſequitur ibidem . Et cum ſceleratis reputatus eſt. De nobilitate ſue ſepulture dicitur. yſa. xi. Radix. yeſſe. que ſtat ⁊c. Sequitur. Et erit ſepulchrum eius glorioſum. ¶ Ad tertiam reſpōdetur negando conſequē tiam Et ratio eſt quia chriſtus de ſepulchro reſurrexit virtute diuina: que nullis terminis choartatur Et ideo ꝙ a ſepulchro ſurrexit ſufficiens argumentuʒ fuit: ꝙ homines erant reſuſcitādi virtute diuina: non ſolū de ſepulchris: ſed de quibuſcūqʒ terrenis. ¶ Ad quartam reſpondetur negādo ꝯñam. Et ratio eſt: quia xp̄s cum non eſſet ſubiect⁹ peccato nec morti erat obnoxius: nec incinerationi: que erant pene originalis peccati.

tamen mortē libenter ſuſtinuit ꝓpter ſalutem noſtram. Si autem corpus eius fuiſſet putrefactū vel reſolutū. magis hoc fuiſſe in detrimētū humane ſalutis: dum non crederetur in eo eſſe virtus diuina. Unde ex ꝑſona eius dicitur in ps. que vtilitas in ſanguine meo. dum deſcēdero in corruptionē. Quaſi diceret. Si corpus meū putreſcat. ꝑderet̃ effuſi ſanguinis vtilitas. ¶ Ad quintam rn̄det̃ negādo ꝯn̄az. Dicimꝰ enim ꝙ in morte xp̄i non fuit diuinitas ſeparata a carnē: nec ab anima. Nam vt dicit Leo papa tanta fuit vnio dei ⁊ hominis: vt nec ſupplicio poſſet dirimi nec morte diſtingui. ad probationez autem reſpondemꝰ: ꝙ anima quātum ad vnibilitatem corporis: eſt mediuz neceſſitatis: q꞉ corpus non eſſet vnibile. niſi ī quātum eſt animatum: ſed vnionem in actu eſt medium congruentie: quo remoto non neceſſario vnio tollitur. Et ideo quia ſeparata anima a corpore adhuc remanſit ordo in corpore ad animam. ideo non tollit̃ vnio diuinitatis ad carnem.

D ſecundam. q. ſic procedit̃ur. Et videtur: ꝙ non fuit cōueniens xp̄z ad infernū deſcendere. ¶ Primo ſic. Sicut enim dicit auguſtinus ad Dardanum nomen inferni in ſcriptura: ſēper ī malo accipitur. Sed illō quod ſēp in malo accipitur. nō conuenit xp̄o. Ergo nec deſcendere in inferno. ¶ Secūdo chriſtus per paſſionem ſuam quaz in hoc mundo ſuſtinuit. nos liberauit a culpa ⁊ pena. Ergo ñ fuit conueniens. ꝙ chriſtus in infernum deſcenderet. ¶ Tertio. chriſtus non deſcendit in locum damnatorum. locuz tenebroſum ⁊ opertum mortis caligine. quia nulla eſt cōuentio lucis ad tenebras. vt dicitur. ij. Corin. vi. Ergo chriſtus: qui ē lux. ad infernum nō deſcendit. ¶ In oppoſitum eſt ſimbolꝰ fidei: vbi dicitur. Deſcendit ad īfernos. Reſpondeo. dicendum ſub tribus concluſionibus. pro maiori declaratione materie. prima concluſio. Conueniens fuit. xp̄m ad infernum deſcēdere: vt infernus nominat locuz nō penam damni. vel ſenſus. patet concluſio. tum primo: q꞉ xp̄s venerat penam noſtrā portare. vt nos a pena eriperet. ſꝫ illud pſa. 53. Uere languores noſtros ipſe tulit. ⁊ dolores noſtros ipſe portauit. Ex peccato autem homo incurrit nō ſoluz mortē corporis: ſed etiā deſcē

tum ad iferos. Et ideo ſicut ſu it conueniens eũ mori. vt nos liberaret a morte; ita cõueniẽs fuit ei. deſcendere ad inferos vt nos a deſcenſu ad inferos liberaret. Unde Oſee.13. dicit. ¶ Ero mors tua o mors: ero morſus tuus inferne. Secundo fuit conueniens: vt victo diabolo per paſſionem: victos eius criperet qui detinebãtur in inferno. ¶ Tertio. vt ſicut poteſtatem ſuam oſtendit in terra. veniendo et moriendo. ita poteſtatẽ ſuã oſtenderet in inferno. ipſum illuminando. et viſitando. Unñ in ps dicit. Attollite portas principes veſtras: glo. i. principes inferni auferte poteſtatẽ veſtram. qua vſque nunc homines in inferno detinebatis. Et ſic in nomie Jeſu omne genu flectatur. non ſolum celeſtiũ ſed etiam infernorum: vt dicit, Phi. 2. Secunda cõcluſio. Anima xpi non deſcendit in omnẽ partem inferni. ſm eẽntiã ſuã. Pro quo ſunt duo notãda. primum eſt q quadruplex eſt infernus. Unus eſt infernus dãnatorum. in quo ſunt tenebre. et quantum ad carentiam diuine viſionis. et quantum ad carentiam gratie. et eſt ibi pena ſenſibilis. et hic infernus. Eſt locus dannatorum. Alius eſt infernus ſupra iſtum. in quo ſunt tenebre et quantum ad carentiaꝫ diuine viſionis: et propter carẽtiam gratie: ſed non eſt ibi pẽa ſenſibilis: et dr limbus puerorum. Alius eſt ſupra iſtum: i quo ſũt tenebre: quantũ ad carentiã diuine viſionis ſꝫ nõ quantũ ad carentiam gratie: ſed ibi eſt pena ſenſus: et dicit purgatorium. Alius eſt magis ſupra. in quo ſunt tenebre. quantũ ad carentiã diuine viſiõis: ſed nõ quam ad carentiam gratie: nec eſt ibi pena ſenſibilis. et hic eſt infernus ſanctorum patrum. Et in hũc tantum deſcendit xps: quantũ ad locũ non quantũ ad ſpũaliũ tenebrarũ experientiam. ſecundo nota: q dupliciter dicitur aliqd alicubi eſſe. Uno modo per ſuum effectum et hoc modo chriſtus in quemlibet infernũ deſcendit: aliter tñ et aliter. Naꝫ in infernũ dãnatorum habuit hũc effectũ. q deſcẽdẽs xps ad iferos de ſua incredulitate et malicia illos ↄfutauit: illis vero: q detinebant in purgatorio ſpem glorie conſequẽs dedit. ſanctis autem patribus: qui pro ſolo peccato originali detinebantur lumen eterne glorie ifudit. Alio modo dicitur aliquid eſſe alicubi. per ſuam eſſentiam: Et hoc modo anima chriſti deſcẽ

dit ſolum ad locum inferni: in quo iuſti detinebantur vt quos ipſe per gratiam interius viſitabat. ſm deitatem. eos etiam ſm animam viſitaret ī loco. Tertia concluſio. Aīa xp̄i tādiu manſit in iferno. q̄ꝫdiu corpus in ſepulchro. Iſta cōcluſio pꝫ ex illo Act. Quē deus ſuſcitauit: ſolutis doloribus inferni ergo videtur ꝙ in inferno fuit vſqꝫ ad horam reſurrectionis. Rōne aūt pꝫ ſic. Nā cum anima ī corpus ſunt ꝓportionabilia. tm̄ debuit anima ſtare in inferno. quantū corpus in ſepulchro. vt per vtrūqꝫ fratribus ſuis ſimilaretur. Quīta concluſio Chriſtus patres ſanctos exiſtētes in illa parte inferni. que dicitur lymbus patꝝ: eduxit de inferno. Pꝫ cōcluſio ex illo zacha. 9. Tu vero in ſanguine teſtamēti eduxit vinctos de lacu ꝛc. Quinta cōcluſio. Chriſtus nō eduxit illos: qui erāt in lymbo pueroꝝ. Pꝫ concluſio. Redēptio enim xp̄i non habꝫ locuꝫ niſi in illis. qui fuerunt membra xp̄i. Nō eū pueri. qui erāt in limbo nunqꝫ fuerint membra chriſti. nec per fideꝫ propriam: nec per fidei ſacramentum quod nūc eſt baptiſmus quod tunc erat circūciſio: vel ſacrificium conſtat ꝙ ipſi liberati non fuerūt. Se[xt]a cōcluſio. Exiſtentes in partes inferni damnatorū nō liberauit. Patet concluſio. quia in inferno nulla eſt redēptio. Ergo nulli de illo loco ſunt liberati. Rōne ſic oſtenditur. Pena nō poteſt tolli manente culpa. Illi antē q̄ fuit dānati in inferno ſunt obſtinati ī malicia: ſicut demones. Et iō de pena illa liberari non potuerunt. Et hoc non fuit ēt inſufficientia liberātis: ſed ex indiſpoſitione ipſoꝝ damnatorum. Septima concluſio. chriſtus non liberauit regulariter animas exiſtentes in purgatorio. Iſta cōcluſio pꝫ. Pro peccato. qđ p ſe qs cōmiſit. debet purgationē pati. Sꝫ penā purgatorii ſuſtinet hō ꝓ peccatis: que cōmiſit. Ergo per penam quā ipſe tulit: dꝫ purgare. ī nō p penā xp̄i. niſi dicatur ꝙ nō ī vita ſua meruit p fidē ī deuotionē. ad mortē xp̄i. vt p paſſionē xp̄i liberaret. vel hoc ex ſpeciali gratia fuit collatū. ꝙ illi q̄ in purgatorio iuenti fuiſſent: abſoluti eſſent p paſſionē xp̄i. q̄ꝫuis illi qui nunc ſunt in purgatorio non ſequantur effectum plene liberatiōis ex ſola paſſione chriſti. ¶ Ad rōnes ī oppo.

¶ Ad primam rn̄detur ꝙ nomē infernoꝝ ſonat in maluꝫ pene,

in maluz culpe. Nõ decuit xpm in infernũ deſcẽdere non anq̃z ipſe debitoꝛ eẽ pẽne ſʒ vt eos: qui erãt pene obnorij: libe raret. ¶ Ad ſecũdã rñdetur ne gãdo ꝯñaz. Et rõ eſt quia paſ ſio xpi fuit quedam cauſa vni uerſalis humane ſalutis. tam viuoꝛum q̃ʒ moꝛtuoꝛuʒ. Cauſa aũt vniuerſaliter applicatur ad ſingulares effectus ꝑ aliquod ſpeciale. Unde ſicut virtus paſ ſiõis xpi applicatur viuẽtibus per ſacramẽta cõfigurãtia nos paſſioni xpi: ita etiaʒ applicata eſt moꝛtuis per deſcenſum xpi ad inferos. ꝓpter quod zacha. 9. dicit q̊ edurit vinctos de la cu in ſanguine teſtamenti ſui. i. per virtutẽ paſſionis ſue. ¶ Ad tertiaʒ rñdetur negãdo ꝯñam. Et ratio eſt: quia vt ſupꝛa no tatur: quadruplex eſt infernus. Secũdo põt dici: q̊ ſi chꝛiſtus nõ deſcẽdit in infernũ. per ſuã eſſentiam: deſcendit per effe ctum; vt dictum eſt.

a D tertiã. q. ſic ꝓcedi tur. Et videt̃ q̊ non to tus xp̃s fuit in inferno. ¶ Pꝛimo ſic. Coꝛpus xp̃s eſt aliqua pars eius. Sed coꝛpus xp̃s nõ fuit in inferno. ¶ Secũ do ſic. Nihil: cuius partes ab inuiceʒ ſeparate ſunt: poteſt di ci totuʒ. Sed coꝛpus ⁊ anima: que ſunt partes humane natu re: fuerũt ab inuicem ſeparate poſt moꝛteʒ. Deſcẽdit autem xp̃s in infernum moꝛtuus exi ſtens. Ergo nõ potuit eẽ totuſ in inferno. ¶ Tertio. Illud au tẽ dicitur eſſe in loco. cuius ni hil extra illũ locũ eſt. Sed ali quid xpi erat extra infernum. q̄ ⁊ coꝛpus erat in ſepulchꝛo. diuinitas vbiq̃ʒ. Ergo xp̃s nõ fuit tot⁹ ĩ inferno. ¶ In oppo. illð. Aug. in libro de ſymoblo. Totus filius apud patrẽ. totuſ in celo. totus in terra. totus in vtero virginis. totus in cruce. totus in inferno. totus in para diſo. quo latronem introdurit. Reſpondeo: dicẽnduʒ ſub iſta ꝯcluſione. q̊ xp̃s in illo triduo moꝛtis. totus fuit in ſepulchꝛo ⁊ totus fuit in inferno. licet nõ fuit totum. qð ptinet ad hu manaʒ naturã. Que cõcluſio ſic oſtẽditur. Maſculinum ge nus refertur ad ypoſtaſim. vel perſonã. neutrũ aũt genus per tinet ad naturaʒ. Sʒ in moꝛte xpi lʒ anima ſeperata fuerit a coꝛpoꝛe: neutrũ tñ fuerat ſepa ratũ a pſona filij dei. ⁊. Jõ in illo triduo moꝛtis. dicẽdũ ẽ q̊ totus chꝛiſt⁹ fuit in ſepulchꝛo. quia tota perſona fuit ibi per coꝛpus vnitum. Et ſimiliter to tus fuit in inferno. quia tota ꝑ

ſona.xpi: tibi fuit ratione anime ſibi vnite. Totus etiã xps tunc erat vbiq̃ ratione diuine nature. ¶ Ad rõnes in oppo. ¶ Ad primam rñdetur negãdo ꝯñam. Et ratio eſt. q2 corpus xpi quod tũc erat in ſepulchro nõ eſt pars perſona incre ate: ſed nature aſſumpte. Et iõ per hoc q corpus xpi non fuit in inferno: non excluditur: quin otus xps fuerit. Sed oſtenditur q nõ fuit totum: quod pertinet ad humanam naturam. ¶ Ad ſecundam rñdetur negãdo ꝯñam. Et ratio eſt: quia ex anima ⁊ corpore conſtituit totalitas humane nature: nõ autem totalitas diuine perſone. Et ideo ſoluta vniõe anime ⁊ corporis per mortẽ remanſit totus xps: ſed nõ permãſit humana natura in ſua totalitate. ¶ Ad tertiam rñdetur negãdo ꝯñam. Et ratio eſt: q2 apſſumptum non habet locum niſi in iis. que corporaliter ⁊ circũſcriptiue ſunt in loco. Quod ſi totum eſt alicubi nihil eius ſit extra. Sed hoc in deo locum nõ habet. Unde. Augu. dicit in libro d ſymbolo. Nõ per diuerſa tempora vel loca dicimus. Chriſtum eſſe vbiq̃ totum: vt modo ibi totus ſit: ⁊ alio tẽpore alibi totus ſed vt ſemꝑ. vbiq̃ ſit totus.

¶ In die reſurrectiõis legitur euangelium. In illo tempore. Marie. Magdalene ⁊c. mar. xvi. poſſunt diſpu. ſe. q.

¶ Primo: vtrum neceſſariũ fuit chriſtum reſurgere.

¶ Secundo: vtrum conueniẽs fuit: xpm tertia die reſurgere.

¶ Tertio: vtrũ totus ſanguis: qui ꝑ eo ſuſus eſt pro humana redemptione: ſit in reſurrectõe reaſſumptus.

a Ad primã. q. ſic proceditur. Et videt q non fuit neceſſariũ chriſtum reſurgere.

¶ Primo ſic. Dicit. Damaſce. in. 4. li. Reſurrectio eſt eius qđ cadit: ⁊ diſſolutum eſt itera ta reſurrectio. Sed. Chriſtus nõ cecidit per peccatum: nec corpus eius diſſolutum. Ergo nõ conuenit ei reſurgere. ¶ Secundo ſic. Ea que circa humanitatem fuit acta: ad noſtram ſalutem ordinantur. Sed ſufficiebat ad noſtram ſalutem paſſio xpi: per quam ſumus liberati a culpa ⁊ a pena. Nõ ergo fuit neceſſariũ. q chriſtus a mortuis reſurgere. ¶ Tertio ſic. cõfirmat ratio precedens. Poſt vltimam cõſumationem. non eſt aliud neceſſarium. Sed vltima ꝯſummatio facta eſt in paſ

none. quia tunc dixit conſūmatum eſt Jo xix. Ergo non fuit neceſſarium. ꝙ poſtea reſurgeret. ¶ In oppo. eſt euāgeliū pñs. vbi dicit. Surrexit: nō eſt hic Et illud Lu. vltimo Oportebat xp̄m pati: ⁊ a mortuis reſurgere Rñdeo. dicēdū ſub certis. Pria ꝯcluſio. ꝙ neceſſariū fuit xp̄m a mortuis reſurgere. Que cōcluſio pꝫ. Primo ex illo apoſtoli. i. Corin. xv. Si xp̄s nō ſurrexit: inanis eſt fides noſtra. Sꝫ ſine fide non iuſtificamur. Ergo neceſſariū fuit: xp̄m reſurgere. Preterea. Neceſſitas reſurrectionis xp̄i colligit ex multis. primo ad cōmēdationē. diuine iuſticie. ad quā pertinet exaltare illos. q pp deū ſe humiliauerit: ſm illud Luc. i. Depoſuit potentes: ⁊ exaltauit humiles. Quia igitur xp̄s propter caritatē ⁊ obediētiā dei: ſe humiliauit vſqꝫ ad mortē crucis: oportebat. ꝙ exaltaret a deo vſqꝫ ad glorioſā reſurrectionē. Secūdo. Fuit neceſſariū ad fidei noſtre iſtructiōeꝫ: qꝛ per eiꝰ reſurrectionē ꝯfirmata ē fides circa diuinitatē xp̄i. qꝛ vt dicit. ii. Corin. vltio. Si crucifixꝰ ē ex infirmitate noſtra: ſed viuit ex virtute dei. Tertio. fuit neceſſariū xp̄m reſurgere ad ſubleuationē ſpei noſtre: qꝛ dum videmus chriſtum reſurgere qui ē caput noſtruꝫ: ſperamus ⁊ nos reſurrecturus. Vñ dicit. i. Corin. xv. Si xp̄s ꝑdicat: ꝙ reſurrexit a mortuis: quomodo qdā dicūt in nobis: qm̄ reſurrectio mortuoꝝ nō ē. Job. ix. Scio ꝑ certitudinē fidei: ꝙ redemptor meus. i. xp̄s viuit: a mortuis reſurgens ⁊ idō i nouiſſimo die d̄ terra reſurrecturꝰ ſuꝫ Repoſita ē hec ſpes mea i ſinu meo. Quarto. fuit neceſſariū ad informationē vite fideliū: ſꝫ illud Ro. vi. Quō xp̄s reſurrexit a mortuis ꝑ gloriā patris Ita ⁊ nos ī nouitate vite ambulemꝰ. Quinto: fuit neceſſariū ad ꝯplemētū noſtre ſalutis: qꝛ ſicut per hoc: ꝙ mala ſuſtinuit moriēdo vt nos liberaret a malis: ita glorificatus ē reſurgēdo: vt nos ꝓmoueret ad bona ſm illō Ro. 4. Traditus ē pp delicta noſtra: ⁊ reſurrexit pp iuſtificationē noſtrā. Scd̄a cōcluſio. xp̄s poſt reſurrectionē habuit verū corpus iſta cōcluſio pꝫ ex p̄ma ſic. Chriſtus vere reſurrexit vt dictum ē. Sed ad hoc ꝙ ſit vera reſurrectio: oportet ꝙ idem corpus eidem anime vniretur Et quia veritas nature corporis. ē ex forma: ꝯſequēs eſt. ꝙ corpus xp̄i poſt reſurrectionē: ⁊ veꝝ corpus: ⁊ eiuſdem nature;

ne
cuius fuerat prius. Si aūt cor pus fuiſſet fantaſticū.nō fuiſſet vera reſurrectio.ſed ap parens Tertia concluſio. Corpus xpi ſurrexit glorioſum. Iſta cōclu ſio oſtēditur ratione.q2 reſurre ctio xpi:fuit exēplar.z cauſa no ſtre reſurrectionis. vt habet.i. Corin.xv. Sancti autem habe būt in reſurrectōe corpora glo rioſa.ſicut dicitur ibidem: qđ ſeminatur in mortalitate: ſur get in gloria.vnde cū3 cauſa ſit potior cauſato.z exēplato.mul to ergo magis corpus xpi fuit glorioſum. Quarta concluſio. Chriſtus ſurrexit reſurrectiōe pfecta.prius q̄3 quicunq3 alius reſurgentiū. Iſta concluſio p3 ex illo.i.Corin.xv. Chriſtus re ſurrexit a mortuis:primitie dor mientiū.glo.primo tēpore:z di gnitate ſurrexit. Rōne ſic oſtē ditur. Reſurrectio eſt repara tio a morte in vitam. Dupliciter aūt aliquis eripitur a mor te. Vno modo ſolum a morte in actu vt ſi aliquis viuere inci piat qualitercunq3:poſtq̄3 mor tuus fuerat. Alio mō vt aliqs liberetur nō ſolum a morte:ſ3 a neceſſitate.z q plus eſt:a poſ ſibilitate moriendi. Et hec eſt vera:z perfecta reſurrectio:q̄3 diu aliqs viuit:ſubiectus neceſ ſitati moriendi :quodāmodo mors ei dn̄atur. Et ſic p illa reſurrectio:qa quis eri pitur ſolu3 ab actuali morte.eſt reſurrectio imꝑfecta. Loquen do ergo de reſurrectione ꝑfe cta:xps eſt primus reſurgētiū: primo perueniēs ad vitam peni tus immortalē: ſm illud. Ro. 6. Chriſtꝰ reſurgēs a mortuis: iam nō moritur. Sed reſurre ctione imperfecta.quidam alij ſurrexerunt ante xpm:ad pre monſtrādum:quaſi in quoda3 ſigno reſurrectionem ipſius. Vn̄ illi:qui reſuſcitati ſunt in vetri teſtamēto:z illi qui ſunt reſuſcitati a xpo ſic redierunt ad vitam:vt iteru3 morerētur.

¶ Ad rationes in oppoſitum.

¶ Ad primā rn̄detur negando ꝯn̄a3. Et rō eſt.quia licet xps nō ceciderit per peccatum:ce cidit tamen per mortem:quia ſicut peccatu3 eſt caſus a iuſti cia:ita mors ē caſus a vita. Si militer.L3 corpus xpi nō fue rit diſſolutum per incineratio nem.ipſa tn̄ ſeparatio anime a corpore.diſſolutio queda3 fuit.

¶ Ad ſecūdam rn̄detur:q et iā reſurrectio xpi opata ē noſtrā ſalutē. S3 paſſio xpi opata eſt noſtrā ſalutē ꝓprie loquendo quātū ad remotionē malorū. Reſurrectio aūt q̄tū ad icho ationē z exemplar bonorum

¶ Ad tertiam rñdetur negãdo ꝯñam. Et rõ eſt, qꝛ licet ĩ morte facta ſit cõſumatio oĩuʒ eorũ que exigebãtur ad ſatiſfactiõeʒ que quidẽ nõ ẽ facta ꝑ reſurrectionem: nihilominus in reſurrectione: facta eſt conſumatio: quantum ad ꝯfectiõeʒ in bono.

a D ſecundam.q.ſic ꝓcedit. Et videtur. ꝙ nõ fuit conueniens. chriſtũ reſurrexiſſe tertia die. ¶ Prio ſic. Mẽbra debent capiti conformari Sed nos qui ſumus mẽbra xpi: nõ reſurgimus tertia die. ſʒ noſtra reſurrectio differtur vſqꝫ ad finem mũdi. Ergo videtur: ꝙ xp̃s qui eſt caput noſtrum. nõ debuerit tertia die reſurgere. ¶ Scdõ ſic. Separatio anime corpore in xp̃o non fuit facta. niſi propter ſeparationem humane nature. Sed in iſtanti mortis: redẽptio ſoluto ꝑcio cõpleta eſt. Ergo debuit ſtatim reſurgere. ⁊ nõ differre vſqꝫ in diem tertiam. ¶ Tertio ſic. Dies videtur incipere ab ortu ſolis: qui ſua preſentia diem cauſat Sed ante ſolis ortũ xp̃s reſurrexit. Dicitur enĩ Jo.xx. ꝙ vna ſabbatorũ Maria magdalene venit mane cum adhuc tenebre eſſent ad monumentuʒ ⁊ tunc xp̃s iam reſurrexerat: ⁊ vidit reuolutum lapidem a monumẽto. Ergo xp̃s nõ reſurrexit tertia die. ¶ Quarto ſic. dicitur. Math.xii. Sicut Jonas fuit in ventre ceti: ſic filius hominis in corde terre tribus diebus ⁊ tribus noctibus. Ergo videt. ꝙ non reſurrexit tertia die ſed quarta. vel quinta. ¶ Quinto ſic. Nox contra diem diuiditur. Sed dicit Gregorius in omelia hmõi diei. xp̃ʒ de nocte reſurrexiſſe. ſicut Sanſon de nocte portas Gaze tulit. Judicũ xvi. Ergo videtur ꝙ xp̃s nõ reſurrexit tertia die. ſed ſecunda nocte. ¶ In oppo. eſt ꝙ in ſymbolo canitur: Et reſurrexit tertia die: ⁊ Mat.ii. Tradent eũ gentibus ad illudẽdũ ⁊c. Et ſequit. ⁊ tertia die reſurget. Rñdeo. dicẽdũ ſub iſta concluſiõe: ꝙ xp̃s conuenienter reſurrexit tertia die. Que cõcluſio ſic oſtẽditur Reſurrectio xp̃i ſicut dictum eſt in.q. precedenti. neceſſaria fuit ad inſtructioneʒ fidei noſtre. Eſt autem fides noſtra ⁊ de diuinitate: ⁊ humanitate xp̃i. Non enim ſufficit alterum ſine altero credere. Et ideo. ad hoc ꝙ cõfirmaret fides diuinitatis ipſius. oportet ꝙ cito ſurgeret. ⁊ eius reſurrectio nõ differtur. vſqꝫ ad finem mundi. Ad hoc enim ꝙ cõfirmaretur fides de veritate humanitatis

⁊ mortis eius oportuit morã eſſe inter mortẽ ⁊ reſurrectionem. Si enim ſtatĩ poſt mortẽ reſurrexiſſet. videri poſſet: ꝙ eius mors vera non fuerit ⁊ ꝑ ꝯñs reſurrectio vera. ¶ Ad veritatem mortis. xp̄i ſufficiebat ꝙ vſqꝫ tertiam diẽ. eius reſurrectio differretur. q2 ñ cõtingit quin infra hoc tẽpus in homĩe qui mortuus videtur: cum viuat appareãt aliqua indicia vite. Oſtenditur etiam ex aliis conuenientia iſta: tum quia ꝑ hoc ꝙ reſurrexit tertia die. cõmendatur perfectio trinarii: qui eſt numerus omnis rei: vtpote habens principiũ: medium: ⁊ finẽ: vt dicitur primo de celo ⁊ mũdo. Oſtenditur etiam in hoc: ſm miſteriũ quia xp̄s vna ſua morte corporali. que fuit lux ꝓpter iuſticiã: duas noſtras mortes deſtruit ſcilicet corporis ⁊ anime: que ſunt tenebroſe propter peccatum. Et ideo vna die integra ⁊ duabus noctibus permanſit in morte. vt dicit Aug. in. 4. ð trinitate. Per hoc etiã ſignificatur. ꝙ per reſurrectionem xp̄i: tertiũ tempus incipiebat. Nam primum fuit ante legem. ſm ſub lege. tertiũ ſub gratia. Incepit etiã in reſurrectiõe tertius ſtatus ſanctorum. Naꝫ primus fuit ſub figuris legis. Secundus ſub veritate fidei. Tertius erat in eternitate glorie. quã xp̄s reſurgẽdo inchoauit. ¶ Ad rõnes in oppo. ¶ Ad primã reſpondet negando conſequentiã. Et rõ eſt. quia lꝫ caput ⁊ mẽbra conformẽtur in natura: nõ tñ in virtute. Excellentior enim eſt virtus capitis. quã membrorũ. Et ideo ad demonſtrandũ excellẽtiã virtutis xp̄i cõueniens fuit ipſum tertia die. reſurgere: aliorũ reſurrectione dilatata: vſqꝫ ad finẽ ſeculi. Ad ſecũdã rñdetur negãdo ꝯñam. Et rõ eſt: q2 nõ ſolũ oportebat ꝙ per mortem fieret redẽptio ſed ad hoc q2 redẽptiõis eius participes eſſemus: oportuit ꝙ veritas mortis eius: nobis oñderetur. Et hoc nõ fuiſſet. ſi ſtatim poſt mortem reſurrexiſſet. ¶ Ad tertiã rñdetur: ꝙ dies diuerſis modis accipitur. Aliqñ pro die naturali: qui ꝯtinet ſpaciũ. 24. horarũ. Unde includit diẽ ⁊ noctẽ. Aliqñ pro die artificiali: qui eſt latio ſolis ſup terrã. Loquendo ergo de die artificiali: ſic xp̄s fuit mortuus vna die integra. ſ. die ſababti ⁊ duabꝰ noctibus integris. ſ. precedente die ſabbati ⁊ ſequente: ⁊ adhuc plus. ſ. per quãdam partẽ ferie ſexte. Sic loquitur Aug. ſupra ⁊ glo. Ro. 6. que dicit. Que-

ſuit in ſepulchro vna die: et duabus noctibus: quia noſtrā duplicem vetuſtatem: ſua ſimpla conſumpſit. Si vero loquitur de die naturali: ſic accipiendo partem pro toto: fuit mortuus tribus diebus et tribus noctibus. ſicut dicitur Mat. 12. Illa enim pars diei paſſionis xp̄i a nona. et deinceps. computatur pro vna tota die naturali: cuius eſt pars. Vn̄ computatur pro vno die artificiali. et ꝑ vna nocte. Similiter. Nox poſt ſabbatum computatur pro tota die naturali ſequenti. et ſic cōputatur pro vna die et pro vna nocte artificiali. Quibus ſi coniūgatur vna dies integra. ſ. dies ſabbati: et vna nox integra. ſ. nox ꝑcedens. inuenietur. ꝙ xp̄s fuit mortuus tribus diebus: et tribus noctibus. ¶ Ad quartam reſpondetur. ꝙ patet ex dictis. ¶ Ad quintam reſpondetur: ꝙ Chriſtus dicitur reſurrexiſſe in crepuſculo: quando adhuc eſt lux tenebris permixta. Et ideo aliquando dicitur. ꝙ reſurrexerit in die. aliquando in nocte. Dicitur autem in euangelio preſenti: orto iam ſole non ē ſic accipiendum. tanquam ſol ipſe videtur ſuper terram: ſed tanq̄ eo proxio veniente. in has partes. vt dicit ſanctus Thomas.

a Ad tertiam. q. in qua q̄ritur. Vtrū totus ſanguis chriſti: qui in paſſione eius effuſus ē pro humana redemptione. ad corpus eius redierit. in reſurrectione. Et videtur ꝙ non. ¶ Primo ſic. In aliquibus eccleſiis ſanguis xp̄i dicitur adhuc. hodie conſeruari. Ergo non totus ſanguis xp̄i in eius reſurrectione. ad corpus rediuit. Conſequentia videtur nota. ¶ Secundo. confirmādo arguitur. Si totus redierit. ſequitur error in eccleſia: quia in aliquibus eccleſiis. in quibus eſſe dicitur. adoratur. Quod eēt error. ſi totus ſanguis effuſus. in eius paſſione. in eius reſurrectiōe rediiſſet. Ergo et c. ¶ Tertio ſic. Sanguis xp̄i eſt vnus de quatuor humoribus. Si ergo ſanguis chriſti effuſus in paſſione. totus in reſurrectione rediit. pari ratione. alii humores ex quibus cauſatur corruptio in corporibus animalium: et tūc ſequeretur: ꝙ corpus xp̄i. poſt reſurrectionem fuiſſet corruptibile: quod ē erroneū. Ergo et c. ¶ In oppoſi. arguitur. Quicqd fuit in xp̄o de veritate nature aſſumpte. rediit ad xp̄m in reſurrectione. Aliter non fuiſſet perfecta reſurrectio: ſi non fuiſſet reintegrum: quicquid per

mortem ceciderat. Vñ ꝛ dñs fidelibus ſuis promiſit dicens. Mat.x. Oēs capilli capitis vṙi numerati ſunt. Et Lu.xxi. Capillus de capite veſtro non peribit. Sed totus ſanguis xp̄i qui fuit in paſſione chriſti.ꝑtinebat ad naturā corporis chriſti qꝛ ſi pars fuit de veritate hūane nature.ꝛ totū. Quia eadem eſt rō de toto:ꝛ de parte. Ergo totus ſanguis xp̄i in paſſiōe effuſus reſurrectiōe fuit reaſſumptus. Reſpondeo dicenduz circa hanc.q.ꝙ duo ſunt modi dicendi. Quidam volunt dicere ꝙ non eſt neceſſe dicerere. ꝙ totus ſanguis Chriſti in paſſione effuſus: ſit reaſſumptus in reſurrectione. Vñ Franciſcus de Mayronis.in quodaz ſermone ſuo hmōi videtur opinionis. Ad quā fundandā, premittit quedam:que nō videntur nobis bene dicta: vt oſtēdem⁹ per ſingula. Primo quidez diſtinguit quatuor ſeparationes. Et dicit ꝙ ſecūda ſeparatio fuit humanitatis a diuinitate. ꝑ ut humanitas dicit:aliud reſultans ex vnionet anime ꝛ corporis. ꝓpter hoc dicit ī cruce clamare xp̄m. Deus meus.vt qd dereliqſti me.Mat.xxvi. Iſtud ſn ꝑs.nō videtur nobis bene dictuz. ꝙ humanitas fuerit ſeparata a diuinitate. Pro quo nōtandū ꝙ differt ceſſatio vniōis ꝛ ſeparatio vnitorū. Ceſſat eni vnio aliquorū per deciſionem alicuius extremoꝝ. Sed ſeparatio nō eſt niſi coꝝ.q̄ manent poſtq̄ȝ ſoluta eſt coꝝ vnio. Vñ forme naturales:alie ab anima rōnali.qū fit corruptio cōpoſiti nō dicūtur ſeparari a materia ſed ſola anima rationalis.dicit ſeparari:qꝛ remāet.ſoluta vnione eius.a corpore. Et ideo cum in morte xp̄i: humanitas ꝓut dicit aliud reſultans ex vnione anime ꝛ corporis:non maneat. diſſoluta vnione anime ꝛ corporis:ſed deſinat eſſe.nō eſt ꝓprie dicenda ſeparari a diuinitate. Preterea qḋ dicit.ꝙ de tali ſeparatione loq̄tur illud euāgeliuȝ Mat.xxvi. Deus deus meus quare me dereliqſti: nō dicit verum.qm̄ Augu.ꝛ Magiſter ſniaꝝ.ſanctus Tho. ꝛ magiſter Alexander de ales:ꝛ Nicolaus de lira:omnes exponūt de ſubtractione proteſtationis. Dicit eniȝ xp̄s derelictus.qꝛ expoſit⁹ manibus impiorum. nō āt dictuȝ eſt rōne ſeparatiōis facte. Pȝ hº.qꝛ vt tā Magiſter ſniaruȝ.q̄ȝ Alexander de ales: hec verba dixit xp̄s adhuc viuēs in cruce. Preterea dicit idē Frāciſcus: ꝙ quarta ſeparatio fuit

ſanguinis a diuinitate. quia vt inquit pro ſigno. Non eniꝫ poſſumus dicere. ꝙ xp̄s remanſit effuſus in triduo illo ſuper terram propter ſanguinem ibi exiſtentem. Hoc etiā non videtur bene dictum:tum primo:qꝛ ip̄e xp̄s ait ꝑ prophetā ps. 21. Ego autē ſicut aqua effuſus ſum:ꝛ diſperſa ſunt omnia oſſa mea. Quod glo.que eſt Augu.expoſuit de chriſto. Sicut ergo rōne corporis dicitur iacuiſſe in ſepulchro ita vt modo ratiōe ſanguinis effuſi de eo:poterat dici effuſus ſuper terrā. Tum ſecundo:qꝛ nō ſtat illud quod timuit Franciſcus ſequi:quia nō oportet:ꝙ omne. quod p̄dicatur de eo quod eſt vnitum verbo:predicetur de verbo.omnibus modis. Vñ licet anima ſemꝑ mā ſerit vnita verbo: nō dicitur:ꝙ verbuꝫ ſit anima: aut ſit forma corporis:aut ꝙ fuiſſet ſeparata a corpore: ſicut erat anima:aut ꝙ eſſet corpus.ꝛ ſeparatum ab anima. Et ita licet ſanguis eēt vnitus diuinitati: non ſequitur ꝙ diuinitas eſſet ſanguis:aut ꝙ fuiſſet effuſa ſuper terrā: ſed bñ ſequitur: ꝙ erat habens ſanguinem effuſuꝫ ſuper terrā. Quod aūt ſanguis xp̄i: qui in paſſione chriſti fuit effuſus:ſemper manſit diuinitati vnitus:infra oſtendemus. Secundus modus dicendi eſt.ꝙ totus ſanguis chriſti in eius paſſione pro redēptione humani generis effuſus fuerit in reſurretione reaſſumptus. Iſte modus dicendi: eſt beati Tho.tam in tertia parte.q.54 ꝛ tertio: q̄ꝫ quolibeto.5. Ubi ad hoc probandum: triplici rōne vtitur. Quarum vna accipitur ex etate xp̄i patiētis. Paſſus eſt enim perfectiſſima etate in qua maxime ea. que in hōie inueniuntur ad veritatē humane nature pertinere. videtur ad maximam perfectionem adducta:quia nihil ſuperfluum continere: ſꝫ oia eſſe de integritate nature:Secunda ratio ſumitur ex merito paſſionis xp̄i. Sed.n. ſanctoꝛuꝫ martirꝫ ille partes:in quibus pro xp̄o paſſioneꝫ ſuſtinuerūt.quēdam ꝓuilegatū fulgorē habebūt vt dic̄ Augu. de ciuitate. 2. libro:multo ꝓfectiꝰ ſanguis xp̄i. quē ꝓꝓ ſalutē hūani gn̄ris effudit: ad glorioſaꝫ reſurrectionē totus reparatus ē. Tertia rō pōt ſummi ex ip̄a virtute paſſiōis xp̄i. Sanguis.n.in paſſiōe effuſus:hūanū genꝰ ſanctificauit: ſm̄ illud ad Hebre. vltimo. Jeſus vt ſanctificaret per ſanguinē ſuū: paulnā:extra portam paſſus eſt. Humanitas aute xp̄i ſalutiferaꝫ habuit vir-

natem et virtute verbi ſibi vni
ti: vt dicit Damaſ. 3. libro Vñ
manifeſtũ ẽ: q̄ ſanguis ĩ paſſio
ne effuſus: qui ẽ marie ſalubris
fuit diuinitati vnit⁹ ⁊ ideo opor
tuit q̄ in reſurrectiõe iungeret̃
alijs humãitatis ptibus. Hec
ois ſanctus Tho. Item quarto
ſuꝯ eiuſdẽ ſniam: põt eadẽ cõ
cluſio ſic ꝓbari. Reſurrectio
noſtra cõformis ẽ reſurrectiõi
xpi: ƺ illud Phi. 3. Reformā
bit corpus humilitatis noſtre:
cõfiguratum corpori claritatis
ei⁹. Sƺ ad corpus noſtrum ĩ re
ſurrectiõe redibit totũ. quod to
tũ. quod fuit de veritate hũa
ne nature: Ergo ſanguis xpi ef
fuſus cũ fuerit de itegritate hu
mane nature ĩ reſurrectiõe ei⁹
ad corpus rediuit Nec videt̃
ſuſtinẽdũ: q̄ xpi ſanguis in paſ
ſione effuſus: pro redẽptiõe hu
mani generis: nõ fuerit de veri
tate humãe nature ĩ chriſto: tũ
quia ex hoc ſequeret̃: q̄ xps de
derit ĩ p̄ciuƺ redẽptiõis huma
ni generis: id quod nõ fuit de
veritate hũane nature aſſũptuƺ
ſed alienũ. Et ita ipſe nõ fuiſſet
p̄ciuƺ noſtre redẽptionis: cũ ni
hil de ſuo dederit: quod eſt ab
ſurduƺ: cũ cõtradicat illi: q̄ bea
tus petr⁹ inquit in petri. 1. Re
dẽti eſtis p̄cioſo ſanguine agni
incontaminati ⁊ immaculati
Jeſu chriſti. Plane: ſi ſanguis
effuſus in paſſione pro redẽptio
ne humani generis nõ ptine
bat ad veritatẽ humane nature
eius: nõ diceret̃. ſanguis agni
incontaminati: nec dictus fuiſ
ſet precioſus. Preterea: q̄ tali
ter dicentes male dicere vide
antur. Pro quo notandum: q̄
aliquid dicitur de veritate hu
mane nature dupliciter. Vno
modo id quod formam huma
nã actu participat: ſicut caro ⁊
oſſa. Alio modo dicit̃ de veri
tate humãe nature: id ſine quo
natura remãere: ⁊ durare: ⁊ ſer
uare non poſſet ſicut ſanguis.
Vñ de ſanguine dicitur Leui.
17. aīa. i. vita carnis in ſangui
ne. Vbi glo. Nicolai de lira di
cit. Vita in ſanguine principa
liter ꝯſiſtit. Vñ a Phis ⁊ me
dicis dicitur ſanguis ſedes ani
me: q̄ ſanct⁹ Tho. i. 3. di. xi. di
cit. q̄ põt itelligi dupliciter vno
modo q̄ ſedes anime dicatur.
i. conſeruatio vite: que ẽ p ſan
guinẽ: Alio mõ: q̄a ſanguis eſt
potẽtia ad totum. quia p actũ
nutritiue virtutis: in membra
cõuertitur. Tertio: quia p ſan
guinẽ ĩ corde generatũ: vitalis
operatio in omnia membra dif
funditur: vt Phũs dicit libro
de animalibus Hec ille. Ex q̄
bus mãifeſte pƺ: q̄ negãtes ſunt

plicitet ſanguine, non pertine re ad veritatem humane natu re.marie i xpo bene dicāt. ſed errēt. Itē hūc modū dicēdi ſan cti Tho.ſ3 q tot⁹ ſanguis xpi effuſus i ſua paſſiōe.in reſurre ctiōe ſua fuerit reaſſumptus.ſe quitur magiſter Jo. de poliaco 4.quolibeto ſuo:vbi oſtēdit:q hora paſſiōis nō erat in xpo ali q̄s ſanguis ſupfluus. Et ſic to tus ſanguis quē tūc habuit. ad veritatē ꝛ per ꝯñs totus. qui effuſus eſt in paſſiōe in reſurre ctione fuit reaſſumptus. Hūc aūt modū dicēdi ꝓſequentes: ponemus duas concluſiones. Prima ē.q ſanguis effuſus ī paſſiōe ꝓ redemptiōe generis humani nō fuit ſepat⁹ a diuini tate. Iſta cōcluſio.q̄ videt eſſe fundamētum huius materie ꝓ batur multipliciter vt probaui mus coram papa Pio.cū fuit iſta materia diſputata. coram ſanctitate eius.ꝛ dominis car dinalibus: Primo ſic. Ex illo Mat.26. Hoc eſt corpus me um.quod pro vobis tradetur.ꝛ hic eſt ſanguis qui ꝓ vobis ef fundetur. Ex quib⁹ verbis xpi eadē videt eē vnitas iter ſāgui nē effuſum.ꝛ ſanguinē viuum que fuit inter corpus viuū chri ſti.ꝛ corpus mortuum. Sed corpus mortuum.ꝛ corpus vi uum chriſti.fuit vnum ꝛ idem vnitate ſuppoſiti. Ergo ſāguis effuſus:ꝛ ſanguis viu⁹ xpi.fuit vn⁹ vnitate ſuppoſiti:quod nō eſſet.ſi ſanguis effuſus in paſſio ne fuiſſet a diuinitate ſeparat⁹ Cōſequētia eſt bona. Et añte dēs pro vtraq3 parte alias da bitur q ſanguis effuſus eēt ali us ſuppoſitaliter. q̄3 ſanguis vni⁹ xpi.qđ nō videt cōuenien ter dictū. Secūdo ſic. Sāguis xpi effuſus i paſſiōe.fuit preciū ſufficiēs redēmptiōis humane nāe. Ergo nō fuit a diuinitate diuiſus. Cōſequētia eſt bona. Añcedēs p3 ex illo ad. Ephe.6 Empti.n. eſtis precio magno qa ſufficiēti. S3 ſufficiēs pciū redēptiōis nō potuit eē aliqua virtute creata. Vñ neceſſe ē:q virtute diuina. Vñ ex hac rō ne ſumit hec neceſſitas icarna tiōis. Vñ ſanctus Tho.ſup il lud Pauli ad Ephe.6. Empti eſtis precio magno dicit. Dicit aūt preciū redēptiōis magnū q2 nō.eſt corruptibile:ſ3 eternū habens virtutē. cū ſit ſanguis dei eterni: Tertio. Sanguis ef fuſus.fuit icorruptibilis p3 tu3 ex illo pſal. Que vtilitas i ſāgui ne meo.cū deſcēdo icorruptio nē tū ex illo.i.petri.i. Non cor ruptibilibus auro ꝛ argēto re dēpti eſtis.ſ3 pcioſo ſāguine ꝛc

Sz iſta icorruptio nõ ĩerat ei: ex naturali virtute: Ergo neceſſe erat ex virtute diuinitatis ſibi vnite. Vñ ſanctus Tho. ſuper illud Pauli ad Ephe. 6. ꝑrime iductũ dicit: ꝙ ſanguis ẽ icorruptibilis: eternã habẽs virtutẽ ꝛc. Quarto. Sanguis xp̃i: q datur nobis ſumendus ſub ſacramẽto: eſt idem ſanguis q effuſus eſt: s corpore xp̃i i remiſſionem peccatoꝝ. Sed iſte eſt vnit⁹ diuinitati. Ergo. ꝛc. Quĩto. Actio ꝛ opatio arguũt virtutẽ i opante. Sed ſanguis xp̃i operatus eſt remiſſionẽ peccatoꝝ. Apoc. i. Dilexit nos: ꝛ lauit nos i ſanguine. Itẽ lotionẽ culpaꝝ: apitionẽ regni celeſtis ꝫ teſtaẛ Apoſtolus ad Hebre e. Ergo neceſſe eſt dicere: ꝙ ſuit diuinitati vnitus. Cõſequentia eſt bona: quia cũ tales operationes ſint ſupnaturales ꝛ diuine: neceſſe arguũt in operante virtutẽ diuinitatis. Ergo ſãguis ipſe ſp ſuit diuinitati vnitus. Vñ ſanctus Tho. ſup illō Apoſtoli ad Hebre. 9. Chriſt⁹ aſſiſtens pontifex ꝑ propriũ ſanguinẽ introiuit ſemel in ſancta eternã: redẽptiõe iuẽta: dicit ſic Per iſtũ ſanguinẽ redẽpti ſumus: ꝛ hoc i perpetuuz: qa virtus eius eſt iſinita Itẽ Nicolaus de lira dič ſic. Sanguis xp̃i ex vniõe ad ſuppoſitũ diuinũ: cõtrahit quãdã iſinitatez virtutis. Hec ille. Sexto ſic. Null⁹ ſapiẽs medicus ſubtrahit a medicina ſua virtutẽ. qua dz ſanare vulnus: cui eſt applicanda. Hoc pz. Sed verbũ dei eſt ſapientiſſimus medicus: ꝛ ſanguinẽ ſuum ordinauit effundendũ in medelam humani generis egrotãtis. Dicit. n. Augu. in libro contra quinqz cõtraria hoſtium. Fuſus eſt ſanguis medici: ꝛ factũ eſt medici: ꝛ factũ eſt medicamentũ frenetici. Sz virtus medicine eſt ipſa diuinitas Ergo nullo mõ eſt dicendũ. ꝙ verbũ dei ſeperauerit diuinitatẽ ſuam a ſanguine: quẽ effudit in medicamentũ humani generis. Septimo Paruifacere dignitatẽ ſanguinis xp̃i effuſi in paſſione xp̃i: ꝓ redẽptione noſtra: eſt derogare pietati fidei xp̃iane: cũ beatus Petr⁹ vocat eũ precioſum: ꝛ Paulus magnũ preciũ. Sed ſanguinẽ effuſum in: paſſiõe xp̃i: ꝓ redẽptione humani generis: dicere ſeparatũ eſſe a diuinitate: eſt paruifacere dignitatẽ eius: vt pz: qa eius dignitas attendiẛ ex vniõe ad diuinitatẽ: ſicͫ ſepare lapidẽ ꝓcioſũ ab anulo: eſt minuere ꝓcioſitatẽ: ꝛ valorẽ anuli. Ergo nullo mõ ẽ audẽdũ dicere xp̃i

ſanguinem in paſſione effuſum pro redemptione humani generis: fuiſſe a diuinitate ſeparatū. Octauo ſic. Dicit Damaſc. Anathema ſi: qui dicit verbum depoſuiſſe: quod ſemel aſſumpſit. Quod intelligendum de eo: quo ad vnitatem ſuppoſitalem eſt aſſumptum: vt dictum eſt. Sed ſanguis xp̄i in paſſiōe effuſus: cum ptineat ad integritatem humane nature: fuit ſimul vnit⁹ diuinitati xp̄i. Ergo nunq̄ȝ fuit ab ea ſeparat⁹. Nono ſic. Deus nihil agit fruſtra minus q̄ȝ natura. quia cū ſapiētie diſſimus ſit: omnia diſponit cū rōne. Sȝ nulla rō ſufficiens pōt aſſignari. ꝙ ſanguis effuſus i remiſſionē peccatoꝝ. derelinquat a diuinitate. nec aliq̄ vtilitas. Sȝ ꝓ iſta parte ſūt rōnes. eſt auctoritas ē vtilitas publica. ſ. redemptio hūani generis. Ergo ꝛc. Decimo ſic. nullū ſuppoſitū eſt aſſumptibile a verbo dei. Sȝ ſi ſāguis xp̄i fuiſſet a diuinitate ſeparatus: eſſet ſuppoſitū p ſe ſubſiſtens. Ergo nullo mō fuiſſet reaſſumptus. Qd eſt hereticum. Secūda cōcluſio que ſequit ex precedenti. eſt ꝙ totus ſanguis xp̄i effuſus in paſſione ꝓ redemptiōe hūani generis. reaſſumptus fuit. in reſurrectione eius Iſta ꝯcluſio vt diximus eſt ſancti Tho. tā i tertia parte q̄ȝ i quolibeto. Et ſupra ꝓbata eſt rōnibus ei⁹ q̄tuor. Nūc aūt ꝓbat ſic breuit Pͦ: io. aut parum aut nullum ſuppoſitū eſt aſſumptibile a verbo dei. vt pȝ. Sed ſi ſanguis effuſus i paſſiōe. ꝓ quacūqȝ pte ſeparatus eſſet a diuinitate. eēt ſuppoſitū per ſe exiſtēs. Ergo talis. nullo mō reaſſumeret: in reſurrectiōe. Qd eſt hereticū. Secūdo ſic. Si ſanguis xp̄i effuſus i paſſione: pro redemptione hūani generis. ꝓ parte aliq̄ nō reaſſumeretur i reſurrectione: ſȝ remaneret in terris. queritur qd erit de eo in fine ſeculi. Nō eſt dicēdū ꝙ corrūpet. nec q̄ tūc reaſſumat. q: reſurrectio xp̄i nō iterabitur. Ergo ſequit ꝙ tot⁹ ſanguis i paſſione effuſus. ꝓ redēptiōe humani generis: fuit reaſſumptus in reſurrectione. ¶ Nūc eſt dicendū ad rōnes in oppo. ¶ Ad primā rñdetur negādo ꝯñaȝ. q: ſanguis ille. qui in aliquib⁹ eccleſijs dr̄ reſeruari. nō fuit. qui fluxit de latere xp̄i ſȝ qui miraculoſe dicitur effluxiſſe de quadā imagine xp̄i pcuſſa vt dic ſctūs. Tho. in tertia parte. Vel qui dicit effluxiſſe de hoſtia conſecrata percuſſa a quodam iudeo. vt dicit Jo. de poliaco vbi ſupra.

¶ Ad ſecundam: que ē confirmatio. r̄ndet etiā negādo ꝯſiaȝ Et rō ē: q2 fortaſſis .q taleȝ ſanguineȝ adorāt. nec credūt: ꝙ ille effluxiſſet de latere xp̄i. ſȝ emanaſſet aliunde ſicut dictū ē. vn̄ Jo. de poliaco r̄ndēs p̄dicto argumēto dicit ſic. ꝙ ſi illi apō quos talis ſanguis. aſſererent ꝙ fluxiſſet de corpore dn̄i male facerent: cū oppoſitū: vt dixi ꝓbabilius ſit: ſȝ ſi oūdant adorandū: nō videtur periculū: q2 ille ſanguis vel dicit̄ effluxiſſe a quadā imagine xp̄i percuſſa in cōtumeliā xp̄i. vel fluxiſſe de q̄daȝ hoſtia conſecrata ⁊ puncta in xp̄i ꝯtumeliā. ſicut accidit in vico Judeorū Pariſius. Si ergo fluxerit de corpore xp̄i: ꝑ ⁊ dȝ adorari adoratione latrie: ſicut ſacratiſſima reliquia xp̄i. ſi fluxit de imagine xp̄i. aut hoſtia ꝯſecrata. q2 talis flux⁹ oīno fuit miraculoſus. repn̄tans xp̄i paſſionem: ⁊ ip̄ȝ chriſtū paſſuȝ. iō etiā dȝ adorari adorationeȝ latrie. nō pp ſe. ſȝ pp xp̄m paſſum. ⁊ eius paſſionē. quā repn̄tat ſicut etiā xp̄i imago. Et iō ſiue fluxerit de corpore chriſti: ſiue nō. ē error. niſi aſſerat̄ ꝙ d̃ corpore xp̄i fluxerit. quod vt puto nō faciūt. hec Jo. d̃ poliaco.

¶ Ad tertiam reſpondetur. ꝙ etiam alii humores reſurgent Sed ablatis qualitatib⁹ corū. Vn̄ Augu. Valet enim diuina potentia de iſta viſibili atq3 tractabili natura corpoꝝ quibuſdaȝ manētib⁹ auferre. quos voluerit qualitates. vt abſit labes. ſ. corruptionis. abſit effigies abſit motio: abſit fatigatio. abſit veſcendi poteſtas abſit eſuriendi neceſſitas. Et hoc de iſta q. ꝑ nūc ꝯferāt aūt totū quod dictū eſt. ad id. quod legitur in directorio inquiſitionis: ꝙ Clemens ſextus informatus ꝑ fratrē Nicolaum roſelli ordinis predicatoꝝ inquiſitorē. heretice prauitatis i partib⁹. arogonie ⁊ Cathalōie: ꝙ in cathalōia i ciuitate. Barchinoneñ. publice ꝑdicabat: ꝙ in ſanguine xp̄i aſꝑſo in paraſceue: nō remāſit diuinitas. nec ſanguis ille erat dificatus: habitu ſolent conſilio magiſtroꝝ ⁊ alioꝝ: mandauit ꝑ ſuas patentes litteras dicto inquiſitori. quatenus dictum articulum. vt hereticalem ⁊ erronem faceret publice reuocari. atq3 ſolemniter condemnari Et ſic ipſe inquiſitor fecit in eccleſia cathedradi publice. Barchinoneñ. dictum articuluȝ velut hereticalem condēnari hoc in directorio inquiſitionis.

¶ In die lune legitur euangelium. in illo tempore Duo ex

¶ In die lune legitur euãgeliũ. In illo tp̃e duo ex diſcipulis ⁊c. ¶ Luce. 24. Circa qđ põt diſputari ſequentes queſtiones.

¶ Prima eſt vtrum conueniens fuit. vt. Chriſtus in alia effigie diſcipulis appareret.

¶ Secunda: vtrũ cõueniens fuit: q̃ xp̃s veritatem reſurrectionis ſue argumentis ꝓbauerit.

¶ Tertia eſt. vtrũ argumẽta: q̃ xp̃s iduxit. ſufficiẽter mãifeſtauerit reſurrectiõis ei⁹ veritatẽ.

a Ad primam. q. ſic procedit. Et videtur q̃ xp̃s non debuit in alia effigie diſcipulis apparere. ¶ Primo ſic. Non põt appa ͬe aliqd ſecũdum veritatẽ niſi quod eſt Sed in xp̃o nõ fuit niſi vna effigies; ſi ergo in alia apparuit: nõ fuit apparitio vera ſ₃ ficta: ſed hoc eſt incõueniens xp̃o: q: vt dicit. Aug. libro. lxxxiij. q. ſi fallit veritas nõ eſt. Eſt. aũt xp̃s veritas: Ergo non debuit in illa effigie apparere. ¶ Secũdo ſic. Nihil poteſt in alia effigie apparere: q̃₃ habeat: niſi oculi intuentiũ aliquibus preſtigijs detineantur. aut huiuſmõi preſtigia cũ fiant magicis artibus nõ cõueniebant xp̃o: ſecũdum illud. i. Corin. vi. Que cõueniẽtia xp̃i ad. Belial: Ergo videtur q̃ nõ fuit cõueniẽs. q̃ i alia effigie xp̃s appreret. Tertio ſic ſicut dicit Auguſt. i epiſtola ad Hieronymũ. Si vel vnũ mendaciũ in ſacra ſcriptura inueniatur. īfirmabitur tota ſacre ſcripture auctoritas. Ergo ſimiliter: ſi vel in vna apparitione xp̃s diſcipulis apparuit aliter q̃₃ eẽt. īfirmabatur. q̃cqd poſt reſurrectionẽ viderunt in chriſto. Quod eſt inconueniens Nõ ergo debuit in alia effigie apparere. In oppoſitũ eſt euãgelium. Dicit enim Mat. vltimo. Poſt hec duobus ex eis ambulantibus. oſtenſus eſt in alia effigie. euntibus in villam. Reſpondeo. dicendum ſub iſta concluſione. q̃ conueniens fuit vt chriſtus in alia effigie appareret diſcipulis ſuis poſt reſurrectionem ſuam eius reſurrectionem non credẽtibus. Que cõcluſio probatur ſic. Reſurrectio chriſti manifeſtãda fuit hominibus. per modum. quo eis diuina reuelantur. Innoteſcũt autem diuina hominibus ſecũdum quod diuerſimode ſũt affecti. Nam illi qui habẽt mentem bene diſpoſitam ſecundu₃ veritatem. diuina percipiunt Illi aũt q̃ hñt mẽtẽ nõ bñ diſpoſitã cũ quadã confuſiõe dubietatis vel erroris. alias enim nõ percipit ea. que ſũt ſpiritus dei

vt dicit.i.Corin.2. Et ideo xp̄s quibuſdam ad credendum diſpoſitis poſt reſurrectionē apparuit:in ſua effigie illis autem in alia effigie apparuit:qui iam circa fidem videbant tepeſcere Unde dicebant. Nos ſpe rabamus:quia ipſe eſſet redempturus iſrael. Unde Grego. dicit in omelia:q̄ talem ſe eis exhibuit ī corpore:qualis apud illos erat in mente. Quia eniꝫ adhuc in eorum cordibus peregrinus erat in fide:ire ſe longius finxit:ac ſi eſſet peregrinus. ¶ Ad rationes in oppoſitum. ¶ Ad primam reſpondetur negando conſequentiam. Et ratio eſt:quia ſicut dicit Auguſtinus in libro de concordia euāgelij. Non omne q̄ fingimus: mendatium eſt:ſed quando id fingimus quod nihil ſignat.tūc eſt mendatium. Quom auteꝫ fictio noſtra refertur ad aliquā ſignificationem: non eſt mendatium:ſed aliqua figura veritatis:alias omnia que a ſapientibus ſanctis viris vel etiaꝫ ab ipſo domino figurate dicta ſūt mendacia reputabuntur:q̄ ſecundum vſitatum intellectum non conſiſtit veritas in talibus dictis. Sicut autem dicta ita etiam fingūtur facta ſine mēdatio.ad aliquam rem ſignificandam:et ita factum eſt hic vt dictum eſt. ¶ Ad ſecundam reſpondetur.iuxta Auguſti.& habetur in glo.ordi.q̄ non incongruenter dicit hoc impedimētum in oculis a ſathana fuiſſe: ne agnoſceret Jeſus: Unde i euāgelio preſenti dicit:q̄ oculi eorum tenebant.ne eum agnoſcerent. Et illa detencio vocatur auriſia. De qua in glo. Geñ. 19. In ſcripto vero tertio dic ſanctus Tho.ſic:q̄ pōt dici:q̄ q̄uis viſui diſcipulorꝫ repſentaretur propria ſpecies in qua ſoliti erāt videre xp̄m tamen diuina virtute impediebant vires interiores:ne ſequerent iudiciuꝫ de perſona illa q̄ eēt: vt ſic ea que exterius agebantur:cōformarētur iis que interius cōtingebāt in ipſis:vt preſentem haberent. & nō cognoſcerēt:quia amabāt ſꝫ dubitabāt:vt dicit Grego. ¶ Ad tertiā r̄ndet: q̄ ratio illa ſequeret.vt dicit ſanctus Tho. in tertia p̄te:ſi aliene effigiei ſpē non fuerunt reducti:ad verevidenduꝫ chriſti effigiē. Sicut.n. Auguſti. ibidem dicit tamen a xp̄o facta eſt permiſſio.ſ.vt ſi p̄dicto modo oculi eorꝫ tenerēt. vſqꝫ ad ſacramētū panis.vt vnitate corporis eius participata.remoueri intelligat impedimētū inimici: vt chriſtus poſſit agno

Unde ibidem ſubditur: ꝙ aperti ſunt oculi eoꝝ: ⁊ cognouerunt eum nõ ꝙ ante clauſis oculis ambularet: ſʒ inerat aliquid quo non ſinerentur agnoſcere: quod videbãt: ꝙ. ſ. caligo ⁊ aliquis humor ſolet efficere.

a D ſcdam. q. ſic proceditur. Et videtur ꝙ nõ fuerit ꝯueniẽs xp̃m argumẽtis reſurrectionẽ ſuã ꝓbare. ¶ Primo ſic. Dicit eni. Ambro. Tolle argumenta vbi fides querit. Sed de reſurrectiõe queritur fides. Ergo ad argumenta ad reſurrectionem probãdam: fieri nõ debuerãt. ¶ Secũdo ſic. Grego. dicit. Fides nõ habet meritũ: cui humana ratio prebet experimentũ. Sed ad xp̃m non pertinebat meritum fidei euacuare. Ergo ad eum nõ pertinebat reſurrectionem per argumenta confirmare. ¶ Tertio ſic. Aut illa argumenta fuerũt ſufficientia ad ꝓbandum reſurrectionem. aut nõ. ſi hoc videt ad imperfectionem argumenta inducentis redundare. ſi fuerunt ſufficientia. ⁊ argumentuʒ ſufficiens facit ſciẽtiã vel arguitionem. que nõ ſtat ſimul cum fide. que ẽ de nõ apparẽtibus. Ergo videtur ꝙ argumenta illa euacuauerũt fidem. ⁊ abſtulerunt meritum eius. ¶ Quarto ſic. Sicut ẽ fides de reſurrectiõe. ita de aliis articulis. Sʒ ad alios articuloſ nõ induxit iſta argumẽta ꝓbatiua. Ergo nec ad reſurrectiõeʒ inducere debuit: ¶ In oppo. ẽ illud Act. i. ꝙ apparuit diſcipulis Jeſus per dies. xl. in multis argumentis loquens de regno dei. Rñdeo notãdũ: ꝙ argumẽtum dupliciter dr̃. Uñqʒ n. dr̃ argumentũ quecũqʒ ratio. rei dubie. faciẽs fidẽ. Uñqʒ aũt dicit argumentũ aliquod ſignũ ſenſibile. quod inducit ad alicuiꝰ veritatis manifeſtationẽ. ſicut ẽt Ariſtoteleſ aliqñ in libris ſuis vtitur nomine argumenti. Capiendo p̃mo modo argumentum. eſt cõcluſio ꝙ xp̃s nõ probauit diſcipulis ſuis reſurrectionẽ per argumenta. Patet cõcluſio quia talis probatio argumẽtatiua procedit ex aliquibus principiis. q̃ ſi nõ eſſent nota diſcipulis. nihil per ea eis manifeſtaret. quia ex ignotis non põt aliquid fieri notum. Si autem eſſent eis nota. non tranſcenderent rationem humanam. Et. ideo non eſſent efficacia ad finem reſurrectionis oſtendendam. que rationẽ humanã excedit. Oportet eni p̃ncipia ex eodẽ gñre aſſũi: vt dicitur primo poſterioꝝ. pro

bauit autem eis reſurrectiõe3 per auctoritatem ſacre ſcriptu re que eſt fidei fundamentum. quãdo dixit eis: oportet imple re omnia que ſcripta ſunt in le ge: ꝛ pſalmis: ꝛ ꝓphetis d̃ me. habetur in euãgelio hodierno Si autẽ accipitur ſecũdo mo do argumentum. ſic eſt conclu ſio ſecunda quod xp̃s ſuam re ſurrectionem argumentis de clarauit. inquantũ per quedã euidentiſſima ſigna ſe vere re ſurrexiſſe oſtẽdit. Que quide3 ſigna reſurrectiõis ſue chriſt' oſtendit diſcipulis conuenien ter propter duo. Primo qui dem quia nõ erant corda eoꝝ diſpoſita ad hoc. ꝙ de facili fi de3 reſurrectionis acciperent. Unde ipſe dixit eis. vt patz in euãgelio preſenti. O ſtulti. ꝛ tar di corde ad credẽdũ. Et. Mar ci vltimo. Exprobrauit incre dulitatem eorum. ꝛ duriciam cordis. Secundo vt per hmõi ſigna eis oſtenſa efficatius eo rum teſtimonium redderent. ſe cundu3 illud. i. Jo. q. vidimus ꝛ audiuimus ꝛ manus noſtre contractauerũt hoc teſtamur. ¶ Ad rationes in oppoſitum. ¶ Ad primam rũdet. ꝙ. Am broſius ibi loqtur de argumẽ tis ſecundum rõnem huma nam procedentibus. que inua lida ſũt ad ea que ſũt fidei oſtẽ denda. ſicut dictum eſt. ¶ Ad ſecundam rñdeur negando cõ ſequentiam. Et. ratio eſt. quia meritum fidei ex hoc eſt ꝙ ho mo ex mandato dei credit. que nõ videt. Unde illa ſola ratio meritum excludit que facit vi deri per ſcientiam id quod cre dendu3 ꝓponitur. Et talis eſt ratio demonſtratiua. Huiuſ modi autem rationes xp̃s nõ induxit ad reſurrectionem ſuã declarandam. ¶ Ad tertiã p3 reſponſio ex dictis: quonia3 ar gumenta xp̃i nõ ſunt argumẽ ta per ratiões demõſtratiuas que ſcientiam faciunt. quia ta les: vt dictu3 eſt: nõ habent hic locum. Et ideo licet argumen ta inducta per xp̃m in ſuo ge nere fuerint ſufficientia ad ꝓ bandum reſurrectionem ſua3 vt oſtendetur infra in. q. ſequẽ ti: non tamen tulerũt fide3 nec abſtulerũt meritũ. ¶ Ad quar tam reſpondetur negando cõ ſequentiam. Et ratio eſt: quia articuli fidei quidã ſunt de di uinitate tantũ. ꝛ iſti nõ poſſunt ad ſenſu3 ꝓbari. ſ3 vel ꝑ mira cula vel ꝑ auctoritates. ꝛ ſic ꝓ bati ſunt Quida3 aũt ſunt de vnitis diuinitati. ꝛ iſti ẽt ad ſẽ ſum ꝓbati ſunt ſed qꝛ paſſio ꝛ aſcẽſio i ſe ipſa viſa ſunt. teſte

rectio autem non. ¶ Ideo ſi-cīa reſurrectiōis viſibiliter oſtēdere oportuit. ex quibus conferendo ad veritatem reſurrectionis perueniretur ⁊c.

Ad tertiam. q. ſic ꝓceditur. Et videt ꝙ argumenta que xp̄s induxit nō ſufficienter manifeſtauerūt reſurrectōis ei⁹ veritatē. ¶ Primo ſic. Nihil oſtendit xp̄s poſt reſurrectionem diſcipulis: ꝙ ēt angeli hominibus apparentes vel non oſtenderūt. vel nō oſtēdere potuerūt. Nam angeli in humana ſpecie frequēter ſe hominibus oſtenderunt: ⁊ cū eis loquebant: ⁊ conuerſabant: ⁊ ēt comedebāt. ac ſi eſſēt homines veri: ſicut pꝫ Geñ. xviii. de angelis: quos Abraã ſuſcepit hoſpitio. Et in libro Tobie de angelo: qui eū duxit. ⁊ reduxit: ⁊ tñ angeli nō habēt vera corpora naturaliter eis vnita: qḋ requirit ad reſurrectionē. Nō ergo ſigna que xp̄s diſcipulis exhibuit: fuerūt ſufficiētia ad reſurrectionē eius maīfeſtādam. ¶ Secūdo ſic. Chriſtus reſurrexit reſurrectiōe glorioſa. i. habens ſimul humanam naturã cum gloria. Sed quedam chriſtus oſtēdit diſcipulis. que videtur eſſe cōtraria nature humane: ſicut ꝙ ab oculis eorū euanuit. vt pꝫ in pñti euāgelio craſtine diei: ⁊ ꝙ ad eos ianuis clauſis introiuit vt in euangelio: craſtine diei habet. Quedā autem videt eſſe cōtraria glorie: puta ꝙ manducauit. ⁊ bibit. quod ēt habuit vulnera. ⁊ cicatrices. ergo videtur ꝙ illa argumenta ñ fuerunt ſufficientia. nec cōueniētia ad fidem reſurrectionis oſtēdendam. ¶ Tertio ſic. Corpus xp̄i poſt reſurrectionē nō erat tale. quod tangi deberet ab homine mortali. Unde ipſe dixit Magdalene Jo. xx. Noli me tangere: nō dum enim aſcendi ad patrem meum. Nō ergo cōueniēs fuit. ꝙ ad manifeſtandū ſue reſurrectionis fidem: ſe ipſū diſcipulis palpabilē exhiberuit. ¶ Quarto ſic. Inter dotes glorificati corporis: precipua videtur eē claritas. Gloriã tamē in reſurrectione nullo argumēto oſtēdit. Ergo nō inſufficientia fuerūt illa argumēta ad manifeſtādū qualitatē reſurrectionis xp̄i. ¶ In oppoſi. eſt qꝛ xp̄s cū ſit ſapientia: ſuauiter ⁊ cōuenienter diſpoſuit oīa: vt dicit ſapiē. viii. Rñdeo dicēdū. ſub iſta ꝯcluſione. Argumēta que xp̄s īduxit, ſufficienter manifeſtarūt veritatē ſue reſurrectionis. ꝓ qua concluſione eſt notandum ꝙ xp̄s reſurrectionē ſuā dupli-

citer manifeſtauit. ſ. teſtimonio & argumēto. i. ſigno. Et vtraq3 manifeſtatio in ſuo genere fuit ſufficiens. Eſt enim vſus dupli ci teſtimonio ad manifeſtandū ſuam reſurrectionē3 diſcipulis quorum neutru3 poteſt refelli. Quorum quidem primum teſtimonium eſt angelorum: qui mu lieribus reſurrectionem annū ciarūt: vt patet per omnes euā geliſtas. Aliud aūt eſt teſtimo nium ſcripturarū quas ipſe ꝓ poſuit ad oſtenſione3 ſue reſur rectionis: vt dicitur in p̄nti euā gelio. argumenta etia3 fuerunt ſufficientia ad oſtēdendam ve ram reſurrectionē: & etiam glo rioſam. Qḋ aūt fuerit vera re ſurrectio oſtendit vno modo ex parte corporis circa quod tria oſtendit. Primo quidē ꝙ eſſet corpus verū & ſolidum nō cor pus fantaſticū: vel rarum: ſicut eſt aer. Et hoc oſtēdit per hoc: ꝙ corpus ſuū palpabile ꝓbuit. Vnde ipſe dicit. Luce vltimo. Palpate: & vedete: q2 ſpiritus carne3 & oſſa non haber. Secū do oſtendit ꝙ eſſet corpus hu manū: oſtēdendo eis verā effi giē: quā oculis tuerent. Tertio oſtēdit eis: ꝙ eſſet idē numero corp⁹ qḋ prius habuerat: oſten dēdo eis vulnerum cicatrices. Vñ. Luce vltimo igitur Dicit cis. Videte manus meas & pe des meos. q2 ego ipſe ſum. Ali modo oſtendit eis veritatē ſue reſurrectionis ex parte anime: iterato corpori vire. Et hoc oſē dit ꝑ opera triplicis vite. Prio quidem per opus vite nutritiue in hoc. ꝙ cum diſcipulis man ducauit & bibit. vt legitur Luce vltimo in euangelio p̄nti. Secū do per opa vite ſenſitiue in hoc ꝙ cum diſcipulis ad interroga ta rñdebat. & preſentes in quo ſalutabat oſtendebat ſe. & vide re. & audire. Tertio per opa vi te intellectiue in eo. ꝙ cū eo lo quebantur. & de ſcripturis diſ ſerebāt. Et neqd deeſſet ad per fectionē manifeſtationis. oſdit eciā ſe habere diuinā naturā: ꝑ miraculū. quod fecit in piſcib⁹ capiendis. Et vlterius per hoc ꝙ ipſis vidētibus. aſcendit i ce lum: q2 vt dicitur Jo. iii. Nēo aſcendit in celum. niſi q deſcen dit de celo: filius hoīs q ē i celo. Gloriā etiam ſue reſurrectio nis oſtēdit diſcipulis: per hoc ꝙ ad eos ob clauſis Januis itra uit. Similiter ēt ad ꝑpetates glorie ꝑtinebat. ꝙ ſubito ab ocu lis diſcipulorum euanuit. vt dicit in euangelio preſenti. q2 per hoc oſtēdebatur. ꝙ in poteſtate eius erat videri. & nō videri: ꝙ perti net ad conditione3 corporis glo

iofi. vt dictū ē. ¶ A. rōnes in cippo. ¶ Ad primam rñdet du‑pliciter. Primo q̄ licet ſingula argumentorū nō ſufficerent ad manifeſtandā xp̄i reſurrectionē oia tñ ſimul accepta pfecte xp̄i reſurrectionē manifeſtauerunt maxime ꝓpter ſcripture teſti‑moniū. ⁊ angeloꝝ dicta. ⁊ ipſi⁹ xp̄i aſſertionem. miraculis con firmatam. Secundo reſponde tur. q̄ non eſt ſimile de appari‑tione ⁊ manducatione angelo‑rum. ⁊ chriſti. Nam angeli ap‑parentes. nō aſſerebāt ſe hoīes eſſe: ſicut aſſeruit xp̄s ſe verum hominem eſſe. Preterea aliter chriſtus mādu cauit. ⁊ aliter an‑geli. Nam q̄ corpora ab ange‑gelis aſſumpta. non erant cor‑pora viua. vel animata. nō erat vera comeſtio. licet eſſet ibi ve‑ra cibi contritio. ⁊ trabitio ad interiores partes corporis aſſū‑pti. Unde ⁊ angelus dicit. tho bie. x. Quū eſſem vobiſcū vi‑debar quidē manducare ⁊ bibe re vobiſcū. ſ; ego cibo inuiſibili vtor. Sed q̄ corpus chriſti fuit vere animatum. vera fuit eius comeſtio: ſ; tamen facta eſt ad probandum veritatem nature: que manet in ſtatu glorie quan tum ad omnes potentias. ⁊ mē‑bra licet non moneāt vſus omnium potentiarum ⁊ membro‑rum: q̄ nō in eſt neceſſitas. Et ideo dicit. Beda: q̄ xp̄s man‑ducauit poteſtate: nō egeſtate. ¶ Ad ſcdaz rñdetur negando ꝯñam. Et rō eſt: q̄ argumēta que inducebat xp̄s. quedam in ducebat ad probandū veritatē nature humane: quedaz ad ꝓ‑badum gloriam reſurrectiōis. Conditio autē nature humane ſm q̄ in ſe cōſideratur: quan‑tum. ſ. ad ſtatum preſentem cō trariatur cōditioni glorie: ſm illō. i. Corin. xv. Seminatur in infirmitate: ⁊ reſurget in virtu‑te. Et ideo ea que indicātur ad oſtendendum cōditionem glo rie. videntur habere cōtrarie‑tatem ad naturam. non ſimpli citer ſed ſm ſtatum preſentez ⁊ ecōuerſo. Unō. Gregorius dicit ī omelia q̄ duo mira ⁊ ſu‑pra humanam rationez ſibi val de contraria dominus oſtēdit. cum poſt reſurrectionem. cor‑pus ſuum etiam incorruptibile ⁊ tamen palpabile demonſtra uit. ¶ Ad tertiam rñdetur ne‑gando aſſumptum. Nam licet illud de. Magdalena intelliga tur ī miſterio factū q̄ carnalit̄ adhuc in eum credebat. quan‑q̄ ſicut hominez flebat tamen alibi. Magdalena legitur chri‑ſtum tetigiſſe. quādo ſimul cuz alijs mulieribus acceſſit. et te‑

nuit pedes eius. ¶ Ad quartam
rñdetur negando cõſequentiã.
Et ratio eſt quia ſicut. Augu.
dicit ad Oroſiũ. Clarificata car
ne deus reſurrexit. ſed voluit in
ea clarificatione diſcipulis ap-
parere. q2 non poſſent oculis ta
lem claritatẽ perſpicere. Si. n.
anteq̃3 moreretur pro nobis: ⁊ re
ſurgeret. qñ transfiguratus eſt
in monte: diſcipuli ſui eum vide
re non potuerunt: quando ma-
gis clarificata carne domini eũ
videre non poſſent.

¶ Die martis eſt euangelium.
In illo tempore. Stetit Jeſus
⁊c. Luce vltimo. Circa qḋ pñt
diſputari ſequentes queſtiões.
¶ Prima: vtrũ cõueniẽs fuit xp̃3
reſurgere cum cicatricibus.
¶ Scḋa: vtrũ conuenienter xp̃s
palpabilẽ diſcipulis ſe exhibuit.
¶ Tertia. vtrũ xp̃s p9 reſurrectiõ
nem vere cõmedit: incorporan-
do ſibi cibum.

Ad primam. q. ſic proce
ditur. Et videtur ꝙ nõ
fuerit cõueniẽs. chriſtũ
reſurgere cũ cicatricibus. Pri
mo ſic. Dicitur enim. i. Corin.
15. ꝙ mortui reſurgent incorru-
pti. Sed cicatrices ⁊ vulnera vi
dentur ad aliquam corruptio-
nem ⁊ deffectum pertinere.
Nõ ergo fuit cõueniens: vt chri-
ſtus qui reſurrectionis actor ẽ
cum cicatricibus reſurgeret.
¶ Secundo ſic. Corpus chriſti
integrũ reſurrexit. Sed aper-
ture vulnerum. contrariantur
integritati corporis. quia p eas
diſcõtinuatur corpus. Ergo in
conueniẽs fuit cum illis reſur-
gere. ¶ Tertio ſic. Status re-
ſurgentium eſt ſtatus immuta
bilitatis. Ergo xp̃s in ſeipſo nõ
debuit demonſtrare. niſi quod
ſemper futurum in eo erat. S3
cicatrices non ſemper in eo ma
nere debebant. quia dicit Da-
maſcenus. ꝙ tantum ſecundũ
diſpenſationem fuerunt in eo.
Ergo non fuit conueniens: vt
chriſtus cum illis reſurgeret.
¶ In oppoſitum eſt euangeliũ
preſens. Reſpondeo dicendum
ſub iſta concluſione. Conueni-
ens fuit: vt chriſtus cum cica-
tricibus reſurgeret. Proba-
tur cõcluſio. Decet victorem in
ſignia ſue victorie habere. ⁊ oſten
dere: Sed ſicut dicit Auguſti.
libro de ciuitate dei. Cicatrices
vulnerum chriſti fuerunt victo
rie ſue indicium. Ergo decuit:
vt eas haberet: ⁊ oſtenderet.
Unde dicit Beda ſuper Luc.
Non ex impotentia curandi ci
catrices Chriſtus ſeruauit: ſed
vt in perpetuũ victorie ſue cir
cumferat triumphum: Secun-
do fuit conueniens ad confir-

[pal]pandum corda diſcipulorum circa fidem ſue reſurrectionis inſtruendo eos. q idem ſit qui paſſus eſt: et qui reſurrexit. Tertio: vt patri pro nobis ſupplicãs quale genus tormenti pro homine pertulerit, ſemper oſtendat. Quarto: vt ſua morte redẽptis: quã miſericorditer ſint adiuti propoſitis eiuſdem mortis indiciis inſinuaret. Quinto vt quã iuſte damnentur impii in iudicio inſinuet oſtenſis cicatricibus: quas pro illis accepit. ¶ Ad rationes in oppoſitum. ¶ Ad primam reſpondetur: q cicatrices ille: q in corpore chriſti permanſerant. et que in aliis martiribus. Vt dicit Auguſtinus .2. de ciuitate dei: non pertinent ad corruptionem vel defectum aliquem: ſed ad maiorez cumulum glorie: inquantũ ſunt quedaz virtutis inſignia: et in illis locis vulnerum: quidaz ſpiritualis decor apparebit. ¶ Ad ſecundam reſpõdetur. q illa apertura vulnerum. quãuis ſit cum quadam ſolutione continuitatis. totum tamen hoc recompenſatur. per maiorem decorem glorie vt corpus non ſit minus integrum: ſed magis perfectum. ¶ Ad tertiam reſpondetur negãdo miorem. Dicimus enim: q cicatrices ſemper mã ſure ſunt in corpore. Quod aũt dicitur q ſunt diſpenſatiue aſſumpte: hoc non eſt. quia ad tẽpus aſſumpte ſunt: ſed quia nõ erat de neceſſitate nature. q i xpo remanerẽt ſic accidit i nobis: ſz pp aliquẽ finẽ. ſicut dictuz eſt.

Ad ſecundam. q. ſic proceditur. Et videtur q non fuit conueniens q chriſtus ſe palpandum diſcipulis exhibuerit: ¶ Primo ſic. Palpabile enim incorruptibili eſt contrarium. vt dicit Grego. Sed contraria non poſſunt eſſe in eodem. Quom ergo corpus chriſti eſſet incorruptibile: videtur q non debuit ſeipſum palpabilem exhibere. ¶ Secundo ſic. Differentie tangibiles ſunt calidum et frigidum. et huiuſmodi contraria. Sed in corporibus glorificatis nõ erũt huiuſmodi qualitates contrarie: vt videtur. Ergo corpus chriſti palpari non potuit. ¶ Tertio ſic. Hoc ſolum eſt palpabile: qđ reſiſtit tactui. et cui tactus reſiſtit. Unde aer. quamuis ſit tangibilis non tamen eſt palpabilis. Sed corpori xpi non reſiſtebat aliud corpus: quod ianuis clauſis intrauit. Ergo palpari non potuit. ¶ Quarto. ſpiritus boni vel mali poſſunt accipere corpus ſolidum. Ergo

per palpationem non ſufficien⸗ter probatur veritas corporis. ¶ In oppoſitum eſt euangeliū noſtrum: vbi dicitur. Palpa⸗te ꝛ videte. ꝛc. Reſpondeo di⸗cendum. ꝙ chriſtus conuenien⸗ter corpus ſuū palpabile diſci⸗pulis exhibuit. Patet iſta con⸗cluſio: quoniam ad oſtendendā veritatem reſurrectionis: con⸗uenienter viſui adiunxit palpa⸗tionem: vt excluderetur viſio ꝑ immutationem viſus ab imagi⸗nationis: ꝛ viſio vmbrarum: ꝛ vi⸗ſio ſpirituum apparētiū. ¶ Ad rationes in oppoſitum. ¶ Ad primam reſpondetur: ꝙ omne corpus tangibile eſt per naturā tangibile corruptibile. Unde ſe⸗cundum philoſophos celum eſt viſibile: ꝛ nō tangibile. Sed qḋ eſt ꝑ naturam corruptibile: po⸗teſt eſſe per gloriam incorrupti⸗bile. Unde quāuis corruptibi⸗le ꝛ incorruptibile ſint cōtraria ſimpliciter: propter quod dicit Greg. ꝙ xp̄s oſtēdit in ſe duo contraria. tamē corruptibile ꝑ naturam: ꝛ incorruptibile per gloriā: non ſunt contraria. Uñ ſicut corpus glorioſuꝫ habet in poteſtate ſua videri: ꝛ tamen vi⸗deri: ita habet in poteſtate ſua: ꝙ poſſet palpari. ꝛ vtrūqꝫ ſine miraculo. Sed palpaſ per na⸗turam corporis: non palpabile autem eſt: inquantū corpus eſt inſtrumentum anime glorioſe. ¶ Ad tertiam reſpondetur du⸗pliciter. Primo ſic. ꝙ palpatio non pertinet ad ſenſum tactus inquantum eſt diſcretiuus cali⸗di ꝛ frigidi. ꝛ huiuſmodi con⸗trariorum: ſed inquantum eſt diſcretiuus corporum ſolidoꝝ que habent potentiam natura⸗lem: reſiſtendi: diuidenti. ꝛ hec quidem ſoliditas eſt in corpori⸗bus glorioſis: etiam ſi non ſint qualitates ille contrarie. Secū⸗cundo reſpondetur: ꝙ etiam ſi qualitates ille ſint in corpe glo⸗rioſo: quantum ad ſubſtantiam ſed non ſunt quantum ad actio⸗nem. quod vnum agat in alte⸗rum: continebuntur per formā glorie: ne agant ſicut cōtinetur per formam naturalem. ne diſ⸗ſoluant coniunctum. ¶ Ad ter⸗tiam reſpondetur negando con⸗ſequentiam. Et ratio eſt. quia quāuis corpori glorioſo nulluꝫ corpus non glorioſum poſſet re⸗ſiſtere: tamen corpus glorioſuꝫ poteſt reſiſtere cuilibet alteri corpori: ꝛ ſecundum hoc po⸗teſt palpari. ¶ Ad quartam rñ⸗detur negando conſequentiam. Et ratio eſt. quia quamuis ſpi⸗ritus poſſit corpus ſolidum ac⸗cipere: non tamē poteſt aſſume⸗re corpus ſolidū: in quo appa⸗

fiunt omnes operationes vite sicut perfecte in corpore xpi apparebãt. Preterea: quia opus artis non poteſt eſſe ſimile operi nature. quanuis ſtatim non perciperetur deceptio ſi ſpiritus corpus ſolidum aſſumpſiſſet: tamen ex longa mora. qualem chriſtus traxit cum diſcipulis ſuis non potuiſſet latere. quia iſta que fiunt per artem demonis preter vià nature: nõ ſũt diuturna.

Ad tertiam. q. ſic proceditur. Et videtur quod xpſ. poſt reſurrectionem: vere comederit cibum: ſibi incorporando. Primo ſic. Dicit Auguſti. li. 83. q. Si fallit veritas. non eſt. Unde nulla fictio decet xpm. qui eſt veritas. eſſet aũt fictio. ſi non vere cibum incorporaret. quem ipſe comedere videbatur. Uere ergo comedit: incorporando ſibi cibum. ¶ Secũdo ſic. Si non fuit vera cõmeſtio. non videt argumentum ſufficiens oſtẽſum veritas humane nature. Sz fuit. Ergo vera cõmeſtio fuit. incorporando ſibi cibum. ¶ Tertio. Si nõ fuit cibus ſumptus corpori icorporatus: querit. qd ſit factũ de illo. ¶ In oppoſi. arguit: ex eo quod Damaſ. dicit i tertio. li. quod xps e ſi guſtauit cibũ poſt reſurrectionẽ: ſed nõ lege nature. ſz diſpenſationis modo: in veritatez cedere faciẽs reſurrectionis: qi hec eadẽ caro eſt: que paſſa eſt z que reſurrexit. Reſpõdeo dicendum. quod aliqd dicitur eſſe verum dupliciter. Uno modo veritate ſignificationis. Alio modo veritate naturalis ſpeciei: ſicut vox eſt vera veritate ſignificationis. Quando ſignificat quod eſt. Ueritas autem naturalis ſpeciei depẽdet ex principiis ſpeciei nõ autẽ ex effectibus: vel ex iis: q̃ q̃cunqz mõ cõſequũt. vñ vox. dr vera veritate nal ſpẽi: qñ formaf debitis iſtrumẽtis: z ex ore aialis pferf: cũ q̃dã imaginatione: z ẽt ſi a nullo audiaf: qd eſt effectus ſermõis cõſequens vocẽ. Legit in ſcripturis: ſicut in ſuperioribus dictũ abſqz neceſſitate z angelos cõmediſſe. z Chriſtum poſt reſurrectionem. z vtraqz commeſtio fuit vera. vt Auguſtinus dicit. 13. de ciuitate dei aliter tamen z aliter. In angelis enim fuit vera: veritate ſignificationis. quia vt Auguſtinus ibidem dicit: angeli cõmederũt. non quia indigebant: ſed quia volebãt: z poterant: vt hominibus quidam ſui miſterii humanitate cõgnoſcerent. In chriſto autez fuit vera cõmeſtio: veritatẽ natural ſpẽi Fuit eni ex ercitata naturalibus

inſtrumentis: ad hunc actum ordinatis. Et etiam fuit vera. vel ſtate ſignificatiõis qa ſignificabat veritatẽ humane nãe. i. corpore reſurgente. Quod aũt cibus ꝯuertatur in corpus. eſt quid conſequens cõmeſtionẽ. Unde eſſet in nobis. ſi cib⁹ nõ conuertatur. ſed ſtatim per vomitum eijciatur. nihilominus vera fuit cõmeſtio. que ꝑceſſit Nõ autem conueniebat. vt in corpus chriſti. cibus conuerteretur. quod iam erat extra ſtatum generationis. ꝛ corruptionis. Et ſic pꝫ reſponſio. ¶ Ad primam rationem in oppoſitũ. ¶ Ad ſecundam reſpondetur. negando conſequentiaꝫ. ¶ Pro. quo nota iuxta Albertum ſup. Lucã. quod ſicut dicit Ambroſius duplex eſt manducatio. ꝛ vtraqꝫ veritatis nature demõſtratiua. Una quidem indigẽtie. que cibum ſumptum ſibi incorporat. ꝛ ex eo accipit conſortationẽ ꝛ hec eſt animalis corporis. Alia autem eſt pure poteſtatis. ꝛ nullius infirmitatis demonſtratiua. ꝛ hec cibum ſumit. ſed digerendo eum. ſibi nõ icorporat. ſed poteſtate nãe cõſumit. ꝛ i priſtinã conuertit materiam. ſicut radius conſumit aquam. Et hac poteſtate chriſtus manducauit poſt reſurrectionem. Hec autem poteſtas non eſt niſi vere carnes corporibus ꝛ non in fantaſiis nigromanticorum. Unde ab iſta ſic ſit miſſimo ſue reſurrectiõis argumẽto ꝑceſſit xp̃s. ex iſtis patet reſponſio ad tertiam. quid ſit factum de illo cibo. ꝛc.

¶ In octauis paſce eſt euangeliũ In illo tempore Quom ſero eſſet die illo. ꝛc. Io. xx. Circa quod poteſt dici. ſc. q.

¶ Primo: vtrũ cõueniẽs fuit vt chriſtus. poſt reſurrectionẽ cũ diſcipulis ꝯtinuẽ conuerſaret.

¶ Secundo. vtrũ chriſtus intrauit ad diſcipulos clauſis iãuis.

¶ Tertio. vtrũ Thomas cicatrices xp̃i tetigerit. vel tm̃ viderit

Ad primũ ſic ꝑceditur: Et videtur fuiſſe cõueniens. ꝙ chriſtus poſt reſurrectionẽ ſuã continue cuꝫ diſcipulis cõuerſaret. ¶ Primo ſic. Ad hoc enim chriſtus poſt reſurrectionem diſcipulis apparuit. vt eos de fide reſurrectionis certificaret. ꝛ conſolationem perturbatis afferret. ſecunduꝫ illud Io. xx. Gauiſi ſũt apoſtoli. viſo domino. Sꝫ magis fuiſſent certificati ꝛ cõſolati. ſi eis cõtinue ſuam preſentiã exhibuiſſet. Ergo videtur fuiſſe conueniens. vt continue cuꝫ

conuerſaretur. ¶ Secūdo ſic Chriſtus reſurgēs a mortu is nō ſtatim aſcendit in celum ſed poſt .xl. dies. vt habeť Act. i. Illo autem tempore intermedio: in nullo alio loco potuit cō uenientius eſſe: q̄ʒ vbi diſcipuli eius erant congregati. Ergo videtur conueniens ꝙ cum eis continue conuerſatus fuiſſet. ¶ Tertio ſic. Ipſo die reſurrectionis dominice chriſtus apparuiſſe legitur quinquies. vt Auguſtinus dicit. de conſenſu euangeliſtarum. Primo. quidem mulieribus ad monumentum. Secundo eiſdem regredientibus a monumento in itinere. Tertio petro. Quarto duobus euntibus in caſtellū. Quinto pluribus in hieruſalem: vbi non erat Tho. Ergo videtur ꝙ aliis dieb⁹ an̄ aſcēſionē debuerit pluries aliis apparere. ¶ In oppo. ē euāgeliū p̄ſens. vbi dicitur. Poſt dies apparuit diſcipulis. Non ergo continue conuerſabatur cum eis. Reſpondeo dicēdū ſub iſta cō cluſione. ꝙ cōueniēs nō fuit vt xp̄s conuerſaretur poſt reſurrectionem continue cum diſcipulis ſuis. Que concluſio declaratur ſic. Circa reſurrectioneʒ xp̄i duo erant declaranda diſcipulis. ſ. ipſa veritas reſurrectionis. ⁊ gloria reſurgētis. Ad veritatem autē reſurrectiōis manifeſtandam. ſufficit ꝙ pluries eis apparuit: ⁊ cum eis familiariter locutus eſt. ⁊ commedit. ⁊ bibit. ⁊ ſe eis palpandum prebuit. Ad gloriam autem reſurrectionis ſue manifeſtandam: noluit cōtinue conuerſari cum eis ſicut prius fecerat. ne videretur ad talem vita reſurrexiſſe qualem prius habuerat. Unde Luc. vltimo dicit eis. Hec ſunt verba. que locut⁹ ſuʒ apud vos. cuʒ adhuc eſſeʒ vobiſcum Tunc quidem erat cū eis. non ſolū corporali preſentia: ſed etiā ꝑ ſimilitudinem mortalitatis. Unde. Beda ſupradicta verba exponēs diť. Quom adhuc vobiſcuʒ eſſem in carne mortali. i. qua eſtis ⁊ vos: tunc quidē in eadē carne reſuſcitatus erat ſed cum illis in eadem mortalitate non erat. ¶ Ad rōnes i oppoſitum. ¶ Ad primam reſpōdetur negando conſequentiam Et ratio eſt: quia frequens apparitio chriſti ſufficiebat ad certificandum diſcipulos de veritate reſurrectionis. Conuerſatio autem continua: eos potuiſſet inducere in errorem: ſi ad ſimilem vitam eum reſurrexiſſe crederent: quam prius habuerat. Conſolationem autem de

continua sui preſentia eis i alia vita promiſit. ſecundum illud Jo.15. Iterum videbo vos ⁊ gaudebit cor veſtrū. ⁊ gaudiū veſtrū nēo tollet a vobis. ¶ Ad ſecundā rñdetur negādo conſequentiā. Et ratio eſt: qꝛ chriſtꝰ nō ideo cōtinue cōuerſatus eſt cū diſcipulis: quia reputaret ſe alibi conuenientius eſſe. Sed qꝛ hoc diſcipulis iſtruendis cōuenientius idicabat: ſi nō cōtinue conuerſaretur cum eis rōne ꝑdicta. Incognitum eſt aūt: quibus in locis intermedio tēpore corporaliter eſſet: cum hoc ſcriptura non tradat: niſi ꝙ i omni loco ſit dominatio eius. ¶ Ad tertiam reſpondetur negando conſequentiā. Et ratio eſt: qꝛ ideo. pria die frequentius apparuit. quia per plura inditia erāt admonēdi: vt a pricipio fidem reſurrectiōis reciperēt. Poſt qꝫ aūt eam receperāt. nō oportebat eos iam certificatos taꝫ frequentibus apparitionibus iſtrui. Vnde in euāgelio nō legitur. ꝙ poſt primā diē eis apparuit niſi quinquies. Vt ēni dicit Auguſtinus de conſenſu euangeliſtarū: poſt quinque primas apparitiōes ſexto apparuit. vbi vidit eū Tho. Septimo ad mare tiberiadis. i captione piſciū. Octauo i monte galilee Nono recumbētibus qñ iā nō erāt i terra cū eo conuiuaturi. Et decimo in ipſo die aſcēſionis. nō iā i terra. ſꝫ eleuatū i nube: cū in celum aſcēderet. Sed nō oia iſta ſcripta ſunt ſicut Jo. fatetur. Crebra. n. erat eius cum illis conuerſatio. priuſqꝫ aſcendiſſet in celū. Et hoc ad cōſolationē eorū. Vnde etiā primo Corin.15. dr: ꝙ viſus eſt pluſqꝫ quingentis fratribus ſimul. deinde viſus eſt Jacobo. De quibus apparitionibus in euangelio non habetur mentio.

a Ad ſecūdā. q. ſic ꝓceditur. Et videt: ꝙ xp̄s nō itrauit ianuis clauſis ad diſcipulos. ¶ Et primo ſic. duo corpora nō poſſūt eē ſimul in eodē loco. Ergo xp̄s nō intrauit ianuis clauſis. Cōſequētia eſt bona. quia ſi itraſſet. corpus xp̄i fuiſſet ſimul i eodē. loco cū corpe portarū. Aſſumptū probat ſic. Locus proportionaliter rñdet locato. Sꝫ non pōt etiā ꝑ miraculū fieri. quod idē corpus ſit ſimul in diuerſis locis. niſi ꝑ aliquā cōuerſionem ſicut accidit i ſacramēto altāris. Ergo nullo modo pōt etiā per miraculū fieri. ꝙ duo corpora ſint in eodem loco. ¶ Secūdo ſic. Si duo corpora eſſēt i eodē loco: ſumerēt duo pūcta

i duab⁹ extremitati. loci. ergo iter iſta duo puncta. erūt due linee recte duorū corporū in eodē loco exiſtentia. quod eſt impoſſibile. Ergo impoſſibile ē duo corpora eſſe in eodem loco.

¶ Tertio ſic. Cōtra cōmunes animi cōceptiones. nō pōt miraculoſe aliquid fieri. vt ſcilicet pars non ſit minor toto. quia contraria cōibus conceptionibus directe contradictionem includunt; Similiter nec contra concluſiones geometrie. que a cōmunibus conceptionibus infallibiliter deducunt. ſicut ꝙ triangulus habeat tres angulos equales duob⁹ rectis Similiter nec aliquid pōt fieri in linea cōtra diffinitionē linee qa ſeparate diffinitionē a diffinito: eſt ponere duo cōtradictoria ſimul. Sꝫ duo corpora eſſe i eodē loco: eſt ↄtra cōcluſiōes geometrie: et cōtra diffinitionē linee. Ergo non pōt etiam per miraculum fieri: ꝙ duo corpora ſint in eodem loco. Probatio medie. Cōcluſio eſt geometrie: ꝙ duo circuli nō ſe tangūt niſi in puncto. Si autē duo corpora circularia eſſent in eodē loco. duo circuli deſignati i eis ſe tāgerent ſcḋm totū. Similiter etiā eſt contra diffinitionem linee. ꝙ inter duo puncta ſit pluſ ꝙ vna linea recta. Q̄d cōtingeret ſi duo corpa eſſent i eodē loco: qa iſta duo puncta ſignata i diuerſis ſupficiebus loci eſſent due linee recte duorū corporū locatorū.

¶ In oppoſitū eſt euāgeliū preſens: vbi dicit Quom fores eſſent clauſe. etc. Reſpondeo dicendum ſub certis ↄcluſionib⁹ Prima ē ꝙ xp̄s poſt reſurrectionē ianuis clauſis virtute diuina intrauit ad diſcipulos. Pꝫ iſta ↄcluſio. Dicit eni Gregorius in omelia preſentis euāgelii. Illud corp⁹ dn̄i intrauit ad diſcipulos ianuis clauſis: qd ad humanos oculos p natiuitatē ſuā clauſo exiuit vtero virginis. Secunda cōcluſio Duo corpa poſſunt diuina virtute eſſe in eodem loco. Patet. iſta concluſio: ex concluſione p cedētitum ex illo: ꝙ xp̄s ad diſcipulos itrauit clauſis ianuis. tū ex illo: ꝙ beata virgo filiū ſuum miraculoſe peperit. Sed i illo partu oportuit duo corpora eē ſimul i eodē loco. quia corpus pueri exiens claustra pudoris nō fregit. Ergo miraculoſe pōt fieri: ꝙ duo corpora ſint i eodem loco. Secūdo. patet ſic Duo corpora ꝓhibentur eſſe i eodem loco ex dimenſionibus: quia materia corporalis: ſꝫ dimēſiones diuidit: dimenſiōis

autem diuiduntur ſecūdum ſitum. Deus aūt: qui eſt omniū cauſa prima: poteſt conſeruare effectus in eſſe ſine cauſis proximis. Vñ ſicut conſeruat in ſacramēto altaris accidētia: ſine ſubiecto: ita poteſt conſeruare diuiſionē materie corporalis et dimēſionum in ea abſqꝫ diuerſitate ſitus. Poteſt ergo fieri virtute diuina: et non aliter: ꝙ corpori remaneat eē dimenſionatū ab alio corpore. quāuis eius materia non ſit dimēſionata in ſitu. ab alterius corporis materia. Et ſic miraculoſe pōt fieri ꝙ duo corpora ſint in eodē loco. ¶ Ad rōnes in oppoſitum. ¶ Ad primam rñdetur negando conſequentiam. Et ratio eſt quia ꝙ vnum corpus ſit in duobus locis implicat contradictōnem quia de ratione loci eſt ꝙ ſit locati terminus. Terminus autem eſt. extra quod nihil eſt rei. Unde nihil locati poteſt eē in loco exteriori. Quod ſi ponatur eſſe in duobus locis: ſequitur: ꝙ ſit extra ſuum locū. Et ſic ſeqꝛ: ꝙ ſi locatū: et nō locatū Hoc aūt nō ꝯtigit: ſi duo corpora ſunt in eodē loco: vt dictū eſt. Et ita nō ē ſile de vno. et de alio. ¶ A ſcōaꝫ rōnē rñdetur: negādo mīorē. dicim⁹. n. ꝙ duas lineas rectas mathematicas eē iīra duo pūcta: et īpoſſibile quia in eis nulla alia ratio dimēſionis pōt intelligi niſi ex ſitu. Sꝫ duas lineas naturales eē īter duo pūcta eſt īpoſſibile: quidē per naturā ſed poſſibile per miraculum: quia remanet alia rō dimenſionis in lineis duab⁹ ex diuerſitate corporum ſubiectorū: que conſeruatur virtute diuina: etiā remota diuerſitate ſitus. ¶ Ad tertiā rñdetur: ꝙ poſito: ꝙ duo corpora ſint in eodē loco per miraculū. nō ſequitur aliquid contra communes cōceptiones: nec contra cōcluſiōes geometrie. Pro quo notandū ꝙ quantitas dimēſiua in hoc differt ab oibus aliis accidentibus: ꝙ habet ſpecialem rōnem indiuiduationis: et dimenſiōis: ſcilicet ex ſitu partium. preter rōnē idiuiduationis. et dimenſiōis: que eſt ſibi et aliis accidētibus cōis. ſ. ex materia ſubiecta. Sic igitur vna linea poteſt intelligi diuerſa ab alia: vel quia eſt i alio ſubiecto: que ꝯſideratio nō eſt niſi de linea naturali: vel qꝛ deſtentat i ſitu ab alia. que cōſideratio eſt etiam de linea mathematica: que intelligatur ꝑter mām. Si ergo remoueatur materia: non poteſt eſſe dimenſio linearum: niſi ſecundū ſitū diuerſuꝫ: et ſimili mō nec. pūctorum:

nec ſuperficierū:nec quarūcun q̄z dimenſionū. Et ſic geometria nō pōt ponere:q̄ vna linea addat alteri:tanq̄ȝ dimēſionata ab ea niſi ſit diuerſa ī ſitu ab ea:ſȝ ſuppoſita dimēſione ſubiecti ſuæ dimēſione ſitus:diuino miraculo:vt dictū eſt intelligerentur diuerſe linee:que nō denotāt ſitum ꝓpter diuerſitatē ſubiecti. Dicimus.ergo:q̄ duo circuli deſignati ī duobus corporibus ſpericis.exiſtentib⁹ī eodem loco:q̄ ſunt duo.nō ꝓpter diuerſitatem ſitus:alias n̄ poſſent ſe tangere:ſm totum. ſed ſūt duo ex diuerſitate ſubiectorum. Et propter hoc ſe totalit̄ tangunt adhuc manent duo:ſicut ꝛ circulus in corpore locato ſperico ſignatus tangit ſȝ totum aliud circulum:ſignatum in corpore locante. De linea iaȝ dictum eſt.

Ad tertiam.q.ſic proceditur. Et videtur:q̄ cicatrices xp̄i Thomas nō tetigerit. ¶ Primo ſic. Ex p̄nti euāgelio:vbi dicitur: quia vidiſti me Thoma Et credidiſti. Ergo vr̄ q̄ viderit tm̄tū ꝛ non tetigerit. Patet ꝯña:quia cū exhibuerit tactum ꝛ viſum.debuerat dicere.q̄ vidiſti me ꝛ tetigiſti. ¶ Secūdo ſic.dicit Hiero.ad Marcellum. Non meretur tāgere xp̄m:qui eius reſurrectionem nō credit. ¶ Propter quod dictū eſt magdalene. Noli me tangere. Jo.xx. Sed Thomas reſurrectionē nō credidit. Ergo cicatrices xp̄i palpare n̄ debuit. ¶ Tertio nō videt̄ conuenīēter dictum q̄ dictū eſt ei. q̄ vidiſti me Tho.credidiſti.cum fides ſit inuiſibiliū ſm illō Hebre.xi. Fides ē argumentū non apparentiū. ¶ In oppoſi. videt̄ eē euāgeliū. Rn̄deo dicendum q̄ quidā dicunt.q̄ quāuis dominus manus ꝛ latus exhibuerit ad tangendū:tamē apoſtol⁹ ꝓp reuerentiā tāgere nō fuit auſus. Hoc ꝛ videt̄ dubitādo dicere Augu.vt dicit Albert⁹ ſup Jo.ſed alii melius dicūt. ſ. ipſe Albertus; Alexander ꝛ ſanctus Thomas;ꝛ Tho.ꝛ vidit ꝛ tetigit. Sed ad ſuā fidem ſufficiebat ei videre. Quā cito etiȝ vidit credidit. Vn̄ de ipſo dicit̄. q̄ vidiſti me credidiſti:q̄ in viſu fuit primū:ꝛ ſufficiens motiuum ad credendū. Quia auteȝ nos poſſemus de eo dubitare: q̄ crediderit ī viſu tantuȝ .ideo tetigit.vt nos crederemus: Ergo vidit ſoluȝ cicatrices ſibi:nobis aūt nō ſolum vidit:ſed etiaȝ tetigit:vt omnē a nobis excluderet dubitationem:quia teſtis erat futurus reſurrectionis.vn̄

leo papa Sufficit ad fidem p̄o p̄iam vidiſſe q̄ videbat. ſed no bis operatus eſt. vt tāgeret: q̄d videbat. ¶ Ad rōnes in oppo. ¶ Ad primā rn̄det negando cō ſequentiā Et rō eſt: q̄z lz ad p̄p̄iā ſufficit vidiſſe. nihilominus pp nos etiā tetigit. vt pleni⁹ reſurrectiōis teſtimoniū afferrz. ¶ Ad ſecūdam rn̄det q̄ Tho. prius credidit q̄z tetigit. vt dictum eſt. Et ideo rō nō p̄cedit. ¶ Ad tertiā reſpondetur: p̄mo ſic. q̄ aliud vidit. et aliud credidit. Vidit hominē et cicatrices et ex hoc credidit deitatez reſurgentis. Vel dicendū ſ̄z Albertum ſuper Jo. q̄ in ipſo credere ſunt duo. Dicit enim Grego. q̄ credere ē cogitare cū aſſēsu. Et ideo ex parte aſſenſus: in quo perfectio fidei eſt: credere ſimpliciter. donū dei eſt. nec cōſurgit ex viſu: nec ex auditu. ſed ſimpliciter eſt lumen collocans in credentibus primam viritatem et ipſos in veritate vt aſſentiant ei: propter ſe et ſuper omnia. vt dicit Diony. Et ex illa p̄te. fides: eſt immobile credētiū et veritatis fundamentum. Ex parte autem illius: quare credere ē de aliquo cogitare nihil p̄hibet. quin ipſa cogitatio ex viſu. vel auditu accipiat generationem. Et ſic dicitur ad Ro. x. Fides ex auditu eſt. Et ſic dicitur hic: q̄ vidiſti me: credidiſti: Nō accipit videre: p̄ut eſt actus viſus. inquātū eſt ſenſus particularis. ſuper p̄priū obiectum. Nec accipit inquantum ē in ipſo ſenſus cōis. ſuper figuram. vel ad obiectum ſenſus cōmunis. ſ̄z potius prout eſt viſus actus rationis. ſe ſuper ſenſum reflectētis. ſicut cōiter et viſualiter dicitur. vidus eē deum. qui intrat clauſis hoſtiis. et talis ē mortis. et vite. triumphator. Et ſic ſumitur Jo. iiii. vbi dicitur. Domine video. q̄ propheta es tu. Mouet autem Albert⁹ magnus hic quare deus p̄miſit vt Thomas abſens dubitaret. ad hoc reſpondens dicit: q̄ Thomas. vt dic̄ Criſo. tardior aliis fuit ad credendū ea. que erāt d̄ potētia chriſti diuinitatis. Et ideo oportuit fortioribus experimentis reduci. Permiſit autē deus eū dubitare vt virtus reſurrectionis Thome. probata. aliis indubitata efficeretur. vñ Grego. Minus mihi Maria magdalene: que cito credidit. p̄ſtulit. q̄z Tho. q̄ diu dubitauit.

¶ In dominica prima poſt octauas paſce eſt euangelium.

¶ In illo tpe dixit ieſus diſcipulis ſuis. ego ſū paſtor bon⁹ io. x. Circa quod pnt̄ diſpu. ſe. q.

¶ Prima: vtrum bo[nus] pa[st]o[r] xp̄s poſuit aiam ſuā in p̄ciū re demptionis pro ouibus ſuis.
¶ Secunda: vtrum bon[us] paſtor te neatur ponere aiam p ouib[us] ſuis.
¶ Tertia: vtrum licitum ſit pa ſtori perfectiōis tempore gre gem ſuum relinquere.

Ad primam. q. ſic proceditur. Et videtur q bonus paſtor xp̄s non poſuit animā in preciū redēptō nis p ouibus ſuis. ¶ Primo ſic. Nihil corporale eſt equale rei ſpūali. Sed vita xp̄i quam xp̄s p paſſionem dedit. fuit vita corpalis. Ergo non fuit ſufficiēs precium ad recompenſandum ſalutē omnium ouiū xp̄i. ¶ Secundo ſic. Nullus emit. vel redemit: quod ſuū eē nō deſiit. Sed homines nūq̄ deſierūt eē filii dei ſ3 illud p̄s. Domini eſt terra: ⁊ plenitudo eius orbis terrarū: ⁊ vniuerſi. qui habitāt in eo. Ergo nō dedit aiam pro redēptione hominū. ¶ Tertio ſic. Dicit Augu. l3. de trini. Diabolus a chriſto iuſticia ſuperandus fuit. Sed hoc exigit iuſticia. vt ille qui inuaſit dolo ſe rem alienam. debeat priuari quia fraus ⁊ dolus nemini patrocinari debent vt etiam iura humana dicūt. Cum ergo diabolus lupus rapax, oues xp̄i do loſe decceperat: ⁊ ſibi ſubiugauerat. videl: q xp̄s bon[us] paſtor nō debuit p viam redemptionis oues ſuas ab eius poteſtate eripere. ¶ Quarto ſic. Quicūq3 emit: vl redimit. aliquid: pretio: pretiū ſoluit ei: q poſſidebat. S3 xp̄s non dedit animam ſuam que dicitur eſſe pretium redemptionis noſtre diabolo: qui nos captiuos tenebat. Ergo xp̄s non dedit animam ſuā i p̄tiū redemptionis ouium ſuarum. ¶ In oppoſitū eſt euangelium preſens. Rūdeo dicēdū ſub tribus cōcluſionibus. Prima ē. q xp̄s fuit verus paſtor omniū fidelium. Pz concluſio. Nam paſtor eſt: q gregem ſuū gubernat: ⁊ paſcit: ſic aūt facit chriſt[us] Nam ipſe regit ſuos fideles. ⁊ cibo ſpūali multiplici: ⁊ etiam ſacramētali. ſ. corpe ⁊ ſāguine ſuo fideles ſuos paſcit ⁊ reficit: ſm illud. Pſal. Dominus regit me: ⁊ nihil mihi deerit: i loco paſcue ibi me collocauit. Et yſa. xl. Sicut paſtor gregē ſuū paſcet: i brachio ſuo ꝯgregabit agnos: ⁊ i ſinu ſuo leuabit: fetas ipſe portabit. Et prime Petri. 4. ſcribitur. Eratis aliqū ſicut oues errātes: ſed cōuerſi eſtis nūc i paſtorē: ⁊ epiſcopū animarū veſtrarū. Secunda cōcluſio. Chriſtus fuit bonus paſtor pa-

tet ꝯcluſio: quia ipſe poſuit animam ſuam pro ouibus ſuis: et ita impleuit officium boni paſtoris: ſicut miles dicitur bonus: qui officiū militis implet. Tertia cōcluſio. Chriſtus paſtor bonus poſuit animam ſuam in redemptionis preciū: pro ouibus ſuis. Iſta cōcluſio patet ex illo. Mathei ſecūdo. Filius hominis venit dare animam ſuam in redemptionē pro multis. Pro cuius concluſionis declaratione: eſt ſciendum: quod per peccatū primi parentis totū humanuꝫ genus alienatum erat a deo: vt dicitur ad. Hebre. et nō quidem a poteſtate dei: ſed a viſione faciei eius: ad quā filii: et domeſtici admittūtur. Et iteruꝫ in poteſtate diaboli vſurpantis deuenerāmus: cui cōſentiendo homo ſe ſubdiderat quantum in ipſo erat: quamuis de iure non poſſet: quia ſuus nō erat: ſed alterius. Et ideo per paſſionem ſuam chriſtus fecit. Liberauit enī nos a poteſtate hoſtis ipſuꝫ vincendo: per cōtraria eorum quibus hominem vicerat. ſ. humilitatem et obedientiaꝫ et auſteritateꝫ pene. Que delectationi cibi vetiti opponitur. Et iteꝝ ſatiſfaciēdo pro culpa: deo cōiunxit nos: et domeſticos dei et filios fecit. Vnde iſta liberatio duas rat [illegible]es habuit emptiōis: Inquantum enim a poteſtate eripuit nos, dicitur nos redemiſſe: ſicut rex regnum occupatuꝫ ab aduerſario per laborem certaminis. Inquantum vero deuꝫ nobis placauit: dicitur nos redemiſſe. ſicut pretiuꝫ ſoluens ſue ſatiſfacionis pro nobis: vt a pena et peccato liberaremur. Et ſic patet concluſio. ſ. quod paſtor noſter chriſtus: animā ſuaꝫ dedit in pretium redemptiōis pro ouibus ſuis. Alii vero prelati paſtores boni non ponunt aīas ſuas in pretiū: ſed vt dicit. Albertus in exēplum: et fidei argumentum. Et ita pro nomine chriſti anima ponitur ſm̄ illō. Io. 13. quod dicebat. Petrus xp̄o animam meaꝫ ponam pro te.

¶ Ad rationes in oppſitum.

¶ Ad primam rn̄detur: quod vita corporalis xp̄i: habebat quendam inſignitum valorem ex diuinitate coniuncta: in quantuꝫ non erat vita puri hominis: ſꝫ dei et hominis. Et ideo poterat eſſe ſufficiens recōpenſatio vite ſpūalis omniuꝫ ſuarum. et precipue ratione caritatis eximie ex qua offerebatur. ¶ Ad ſecūdaꝫ rn̄detur. quod homo dicitur eſſe dei: dupliciter. Vno modo inquātum ſubiicitur poteſtati eius. Et hoc modo homo nunquam deſiit

eſſe dei. Alio modo per vnionē redemptionis. non dicitur obcaritatis ad eū: ſm quod dicit Ro. viii. Si quis ſpiritum dei nō habet. hic nō eſt ei⁹. Et hoc modo homo deſiit eē dei: per peccatū. ideo inquātū fuit liberatus a peccato. ideo paſſo ſatiſfaciēte. dicitur per paſſionē xpi eſſe redēptus. ¶ Ad tertiā rūdetur negando ꝯñam. Et rō ē qꝛ quāuis diabol⁹ iniuſte nos vſurpauerit. ⁊ ſua fraude deceptionis ſub ſua ſuitute teneret nos tamē iuſte in eius poteſtate deuenimus. ex quo ab eo victi ſumus. Et ideo oportuit etiā. vt ipſe vinceretur per cōtraria eorum: quibus vicit nos. Nō. n. violenter vicit: ſed ad peccatū fraudulenter inducēs. Et ideo per reſpectum ad deū: iuſticia exigebat. ꝙ homo redimeretur non autem per reſpectum ad diabolum. ¶ Ad quartam reſpondetur negando conſequentiam. Et ratio eſt. qꝛ redēptio: requirebatur ad hominis liberationem. per reſpectum ad deum cui homo ꝓpter peccatū ad penam erat obligatus: ſicut ſummo iudici: non autem requirebatur redēptio per reſpectū ad diabolum. Et ideo preciū non erat ſoluendum diabolo: ſed deo. Et ideo chriſt⁹ animā ſuam. que erat precium noſtre tuliſſe diabolo. ſed deo. a diabolo autem per victoriam ſue paſſionis nos eripuit.

a Ad tertiam. q. ſic procedit. Et videt ꝙ paſtor nō teneatur ponere animam ſuam pro ouibus ſuis. ¶ Primo ſic. Homo tenetur amare plus ſe. q̄ ꝓximū. Ergo videtur: ꝙ nō tenetur dare animam ſuam ꝓ ouibus ſuis. Cōſequētia pꝫ qꝛ magis amabile eſt preferēdū ei: ꝙ minus tenetur quis amar̄. aſſumptū etiā pꝫ ex illo. Mathei. xxii. Diliges ꝓximum ſicut teipſum. Vbi videtur. ꝙ dilectio hominis ſit exemplar dilectionis proximi. Sed exēplar ē potius exēplato. Ergo nō tenetur ſe plus diligere: q̄ ꝓximum. ¶ Secundo ſic Quanto quis amat ſalutē alicuius. tanto vitat peccatum ei⁹ Sed magis dꝫ vitare peccatū ſuum. q̄ peccatum alteri⁹. Ergo paſtor magis debet diligere vitam ſuam: q̄ ſalutem ouium ſuarum. Ergo ⁊ cetera. ¶ Tertio ſic. Quom dicitur: ꝙ paſtor teneatur ponere animam ſuā pro ouibus ſuis: aut ītelligitur in temporalibus: ⁊ hoc nō: quia paſtor non tenet̄ pati diſpendiū vite temporalis: pro vita temporalis gregis aut in ſpirituali

bus: et hoc etiā nō: quia nullus te-
netur pati diſpendium in ſpiri-
tualibus: pro bono ſpirituali oui-
um ſuarū. Ergo etc. ¶ In oppo
ſitū ē euāgelium preſens. Rñ-
deo dicendum ſub tertiis concluſionibus.
Prima eſt. Bonus pa
ſtor non debet animam ſuam
ponere pro vita ouium: brutorum
animalium. Patet concluſio.
Res melior non eſt exponēda
periculo pro minus bona: Sed
magis econuerſo. Sed vita ho-
minis eſt melior ſimpliciter: quam
vita ouium brutorū animalium
Ergo licet paſtor brutorum aīaliū
debeat aliquem laborem pro ſa
lute gregis ſuſtinere. Unde di
cebat Jacob. Gen. xxi. Nocte
ac die gelu vrebar: et eſtu: nō ta
men dz ſe morti exponere pro
eo. Secūda concluſio Bonus
paſtor nō tenetur ponere aīam
ſuam. i. vitam corporalem pro
ſalute corporali ouiū ſuarum. Pa
tet: quia vita paſtoris eſt prefe-
renda ſaluti corporali: ſiue vite
corporali ouium ſuarum. Ergo
non tenetur paſtor vitam ſuam
exponere periculo mortis pro
ſalute corporali ouium ſuarum
Confirmatur: quia ex ordie carita
tis: homo plus tenetur diligere
corpus propriū: quam corpus proxi-
mi ſui: ergo etc. Tertia conclu-
ſio. Paſtor bonus animarum
tenetur animam ſuam ponere...
vitam corporalē exponere pro ſa
lute ſpirituali ouium ſuarum. Iſta
cōcluſio patet ex dicto ſaluato-
ris in preſenti euangelio. Patet
etiam ratione: quia anima hu-
mana eſt nobilior corpore: et ita
ſalus eius preferēda ē ſaluti cor
poris Ergo cum periculū īmi-
net de ſalute gregis: quiſque bo
nus paſtor debet corporalis vite
ſue ſuſtinere diſpēdium: pro gre-
gis ſalute. Quod confirmatur ex eo
quod plus debemus diligere proxi
mū: quo ad animū quam corpus pro
prium noſtrum: vt dicit augu. i
pri° de doctrina xpiana. ¶ Ad
rōnes in oppoſitum. ¶ Ad pri
mā reſpondetur: quod aſſumptum
eſt verum. Sed notandū quod in
homine ſunt duo. ſ. natura ſpūa
lis: et corporalis. Per hoc autē
dicitur homo. diligere ſeipſum
quod diligit ſe: ſecūdū naturā ſpūa
lē. Et ſecūdū hoc dz hō magis
ſe diligere poſt deum: quam quecū
que aliū. Secūdū aūt naturam
corporalē: dz plus diligere natu
ram ſpūalē proximi ſui. Et ita ē
explanatum in cōcluſionibus po
ſitis. ¶ Ad ſecūdā pz rñſio ex di
ctis: quia arguit. quod homo ſecū
dum naturam ſpiritualē dz ſe
plus diligere poſt deum. quam quē
cūque alium. ¶ Ad tertiam re-
ſpondetur negando conſequen

tiam. Et ratio ē: quia argumē tum illud claudicat. nō ſufficiē ter diuidēdo. q2 deficit ī tertio mēbro. ſ. q pastor in tēporalib9 patiatur diſpēdium pro ſalute ſpirituali ſubditorum omnium. ꝛ ita vt dictum ē intelligit. cōcluſio.

a Ad tertiam. q. ſic ꝓcedi tur Et videtur q nō ſit licitum paſtori: tempo re pſecutionis gregē ſuum reli quere. ¶ Primo ſic ex preſen ti euangelio. vbi chriſtus dicit q ille eſt mercenarius: ꝛ nō ve rus paſtor: q̄ videt lupum veniē tem: ꝛ dimittit oues: ꝛ fugit. ¶ Secundo ſic. Dicit Greg. Ille qui fugit tempore perſecu tionis mertio perdit meritum paſtoris. Quod non eſſet veruz ſi fugere ꝛ derelinquere gregez tali tempore eēt licitum. ¶ Ter tio ſic. Dicit. Prouer. vij. Fili mi: ſi ſpoponderis. p amico tuo apud extraneum: manum defi xiſti. ꝛ poſtea ſubdit. diſcurre. fe ſtina. ſuſcita amicuz tuum. Sz hoc nō pōt facere paſtor: ſi cor poraliter deſerit gregez. Ergo videtur. q non ſit licitum tem pore perſecutionis deſerere gre gem. ¶ In oppoſitum videtur illud: q dominus diſcipulis ſuis quorum ſucceſſores ſunt epiſco pi: ꝛ paſtores: in eccleſia māda uit: ſi vos perſecuti fuerint in vna ciuitate. fugite in aliam. Rñ deo dicendum. q triplex tēpus pſecutionis pōt diſtingui. ſcðz q diſtinguit triplex lupus. Ali qñ dicit diabolus p tēptatiōes fideles infeſtans. De quo dicit .i. Petri. i. Fratres ſobrii eſto te: ꝛ vigilate. q2 aduerſarius ve ſter circuit querēs quē deuoret Aliqñ dicitur lupus hereticus: per falſam doctrinam corrum pens. Math. vi. Attendite a fal ſis prophetis. qui veniūt ad vos in veſtimētis ouiū: intrinſecus: ſunt aūt lupi rapaces. aliquādo lupus dicitur tyrānus violētia armoꝝ ſeuiens ſiue pſequens. Ezech. xxi. principes. n. in me dio tui quaſi lupi ꝛc. Iſta diſti ctione habita ſit iſta pma con cluſio. tpe pſecutiōis ſaz lupi. i. diaboli. q̄z lupi. i. heretici. nō eſt licitū paſtori relinquere gregez ſuū. patet cōcluſio. q2 in qualibz obligatione ꝑcipue attendit ob ligationis finis. Obligant autē ſe epi ad exequendum paſtora le officium. ꝓpter ſubditorum ſalutē. Et iō vbi ſubditoꝝ ſalus exigit pſōe paſtoris pñtiā dz pa ſtor pſonaliter ſuum gregez de ſerere: nec ꝓpter aliqđ cōmo dum temporale: nec ꝓpter etiā pp aliqđ perſonale periculum imminens: cū bonus paſtor de beat animā ſuā ponere pro quib9 ſuis

ponere. Exigit autẽ ſubditoꝛuʒ ſalus. vt pſona paſtoꝛis ſit pñs cũ ouibus ſuis: ad reſiſtendum predictis lupis. quibus non ẽ re ſiſtendum corporaliter. ſed magis ſpũaliter: per deuotam oratione̅. ⁊ ſanctam pdicationẽ. ⁊ doctrinam. Et ideo p talia eſt eis ſtatim reſiſtẽduʒ. Aliter. n. ſi daretur ingreſſus: eis non reſiſtẽdo: accideret maius periculum. Propter qḋ dicit beatus Jacobus. c. 4. Reſiſtite diabolo: ⁊ ipſe fugiet a vobis. Et ideʒ põt dici. de hereticis. quia fugabit illũ cũ per ſanã doctrinã contigerit eius falſitatẽ. Propter quod Symon magus fugiebat beatũ Petrum de ciuitate in ciuitatem: vt dicitur in itinerario. Clemẽtis. Debet ergo bonus paſtoꝛ tueri ſubditos ſuos orationibus: ⁊ ſana doctrina: cũ viderit predictos lupos. ſ. diabolicam temptationeʒ. ⁊ hereticã deceptionẽ. Unde de malo paſtore: q fugit ⁊. dereliquit oues: dicit zacha. xi. O paſtor ⁊ ydoluʒ: derelinquẽs gregẽ. Quaſi diceret. Nõ es paſtor ſʒ ſimilitudinẽ: ⁊ ydolũ geris paſtoris. Si vero loquimur de tertio lupo. ſ. tirãno pſequẽte: eſt diſtinguendũ: q2 vt pſecutio ẽ pſonalis aut cõis. Si pſonalis. ita quod cõtra paſtore ... nõ cõtra gregẽ ſibi cõmiſſum. tũc eſt cõcluſio: q qñ ſubditoꝛũ ſaluti in abſentia paſtoris p aliũ puideri poſſet: q licitũ eſt paſtori: vel ppter aliqḋ eccleſie cõmoduʒ: vel ppter pſone periculũ: corporaliter gregẽ deſerere. Que cõcluſio pbaſ ſic: auctoritate beati Augu. in epiſtola ad Honoratũ. Fugiãt de ciuitate in ciuitatẽ ſerui xpi. qñ eoꝛum quiſqʒ ſpecialiter a perſecutoꝛibus q̃ritur: vt ab aliis: qui non ita queruntſ: nõ deſeraſ eccleſia. Hec Augu. Nec in iſto caſu ppꝛie eſt dicẽdus dimittere gregẽ in pſecutiõe: q2 pſecutio nõ eſt cõtra gregẽ. vt dictuʒ eſt. Et hoc mõ. Paulus fugit de Damaſco. vt hẽtur Act. 9. Et aliq alii ſancti leguntſ fugiſſe vt Tho. cãturieñ. fugit de anglia. ſ. contra gregẽ. ⁊ contra paſtorẽ. Adhuc diſtiguẽduʒ eſt: quia aut ẽ vnus ſolus paſtor: aut mlti. Si ẽ vnꝰ tm̃: tunc eſt alia cõcluſio. Non eſt licitũ tũc fugere: ⁊ gregẽ dimittere: q2 ſic eẽt mercẽnarius ⁊ nõ paſtor: ſʒ q dicit ſaluator. Si eniʒ piculoſum eſt: nautam in trãquillitate nauẽ deſerere: quãto magis in fluctibus: vt dicit Nicolaꝰ papa. Et habeſ. 7. Si aũt ſunt multi paſtores. quibus eccleſia alibi indigeat: tunc eſt alia ꝯcluſio: q aliq pñt fuge

 107

re.⁊ aliqui debēt remanere:vt ſic grex remanēs in eccleſia ſuf ficiēter cuſtodiatur:⁊ vtiliter ꝓui deatur. Et ſi nō poſſit determi nari de communi cōcordia vel alia conueniēti via:q̄ remaneāt ⁊ qui fugiant.poſſunt ſuper hoc īnuocata ſpiritus ſancti gratia: ſortes mitti.ſm̄ ꝙ dicit Augu. ī epiſtola ad Honoratū. ¶ Ad rationes in oppoſitū. ¶ Ad pri mam rn̄det negando ↄ̄ñaꝫ. Et ratio eſt: q2 ille tanq̄ꝫ mercēna rius fugit:q̄ cōmoduꝫ tempora le: vel ſalutē corporalem ſp̄uali ſaluti proximorum preponit. Ille autem qui ad euitandum periculum cecedit. abſq3 detri mento gregis:non mercennari us fuit. Et ita in caſibus licitis licitum eſt paſtoribus:corpora liter derelinquere gregē. ¶ Ad ſecundam reſpondetur per idē ꝙ talis q̄ fugit in caſib9 nō lici tis:nō eſt dignus noīe paſtoris. ¶ Ad tertiā rn̄detur negando conſequentiam. Et ratio eſt:q2 ille:qui ſpōdet pro aliquo:ſi per ſe implere non poſſet.ſufficit:ꝙ impleat per alium. Unde pre latus ſi habeat īpedimentū.ꝓ pter qd̄ nō poſſit ꝑſonaliter cu re ſubditorū intēdere:ſuc ſpōſio ni ſatiſfecit.ſi ꝑ aliū prouideat. ¶ In dominica ſecūda eſt euā gelium. In illo tempore dixit Jeſus diſcipulis ſuis. Modicū ⁊c. Jo.6. Circa qd̄ poſſunt diſ putari ſequentes queſtiones. ¶ Prima: vtrꝫ apl̄i de morte xp̄i debuerūt dolere ⁊ triſtari. ¶ Scd̄a:vtrꝫ gaudiū de viſiōe chriſti in eterna beatitudine ſit auferibile ab apoſtolis.

a D primā.q̄ſtione ꝓcedi tur. Et videt:ꝙ apoſto li nō debuerūt de mor te xp̄i dolere.⁊ triſtari. ¶ Pri mo ſic. Dicit zacha.9. Exulta ſatis filia ſyon.ecce rex tuus ve nit tibi. Ergo tota eccleſia de buit letari. ⁊ non triſtari de ad uētu xp̄i ad mortē ſubeundum: pro humano genere. ¶ Secun do ſic. Dicit Augu.in libro de ciuitate dei. Triſtia ē de his.q̄ nobis nolētibus acciderūt. Sꝫ ſi apoſtoli fuerunt triſtes.⁊ do lētes de morte xp̄i.ſeq̄tur:ꝙ no lebāt xp̄ꝫ pati:deus aūt hoc vo lebat:ſed tota rectitudo huma ne volūtatis ē cōformare ſe di uinē volūtati.vt dicit glo.ſuper ps. Rectos decꝫ collaudatio. Ergo apoſtoli triſtes ⁊ dolen tes in morte xp̄i peccabāt: vo lūtati diuine ſe nō ↄformātes. ¶ Tertio ſic. Mors xp̄i fuit ſa lutifera toti humano generi:vt pote ꝑ quā redēptum eſt de ca ptiuitate diaboli:⁊ deo patri re conciliatum. Sꝫ de bono tam

tili non eſt cõtriſtandum . ſed ſumme gaudẽdum. Ergo apoſtoli incõuenïẽter triſtati ſunt in morte xpi. ¶ In oppoſitũ eſt euãgelium pñs: ꝛ illud triſtes erant apoſtoli de nece ſui dñi: quẽ pena mortis crudeli ſerui dãnarũt ipſi. Rñdeo dicenduꝫ ꝙ paſſio xpi dupliciter cõſideri poterit: Vno mõ per ſe. ſ. inqꝫ tum erat quedã afflictio moriẽtis. Alio mõ ſm ordinẽ ad fructũ: ad quẽ eũ dñs ordinabat: ꝛ ſic erat adeo volita: nõ aũt primo mõ. Apoſtoli aũt deſſentiebant à paſſione xpi. ꝛ triſtabantur de ea in ſe cõſiderata. ſ. pro vt erat afflictio agni inocẽtiſſimi dñi ꝛ magiſtri eoꝝ. volebãt tamen fructum ſalutis: q ex paſſione xpi ſequebatur. Et ita diuine volũtati quantum ad hoc ꝙ volebat confirmabantur. Et hoc eſt idẽ ꝙ aliis verbis dicimus. ꝙ beata virgo. ꝛ qlibet ſãctus volũtate rõnis deliberata volebat paſſionẽ xpi: lꝫ volũtas eoꝝ naturalis diſſentiret. ¶ Ad rõnes in oppoſitũ. Ad primaꝫ rñdetur ꝙ propheta exultandũ eſſe dicebat de aductu ſaluatoris: inquãtũ ordinabatur ad redẽptionẽ gñris humani. ¶ Ad ſcḋam pꝫ reſponſio: ꝙ cõformabantur voluntati diuine. quantum ad hoc ꝙ paſſio Chriſti a deo erat volita. ¶ Ad tertiam reſpondetur. vt patet ex dictis.

à D ſcḋam ſic procedit. Et videt ꝙ gaudiũ de viſiõe xpi i eterna beatitudine ſit auferibile ab apoſtolis ꝛ aliis btis. pº ſic. Btũdo ẽ perfectio quedam: ſed omnis pfectio ineſt pfectibili ſm modũ ipſius. Sed omnis homo per ſuam nãturã ẽ mortalis. Ergo tãm beatitudo ipſa: quã gaudiũ ꝺ ea: ẽ aufferribile ab eo. ¶ Secũdo ſic. Beatitudo cõſiſtit in actiõe intellectus q ſubiacet voluntati. Sꝫ volũtas ſe habꝫ ad oppoſita. Ergo vr̃ ꝙ poſſꝫ deſiſtere ab operatiõe: qua homo beatificat ꝛ replet gaudio. Et ita deſinet eẽ beatus: ꝛ deſinet per conſequẽs gaudiũ eius: qꝺ ex viſione beata procedit. Tertio ſic. Principio reſpondet finis. Sed gaudiũ illud apoſtolorum: ſiue aliorum ſanctoꝝ habuit principium: quia non ſemper fuerunt beati. Ergo videt: ꝙ debeat habere finem. ¶ In oppoſitum eſt euangelium preſens. Item illud Iſa. 36. Leticia ſempiterna ſuper capita eorum. Reſpondeo dicendum ſub duabus concluſionibus.

Prima ꝙ gaudium: quod habuerunt apoſtoli in reſurrectione viſo domino: non eſt auferi-

bile ab eis. Patet cõclusio: q: vita christi que fuit materia hu ius gaudii immortalis effecta erat: non amplius auferenda p mortem. Quia christus reſurgens a mortuis: iam non mori tur: & mors illi vltra non domi nabitur. Ergo concluſio vera. Secunda concluſio. Gaudiuz quod habituri erãt apoſtoli de viſione diuinitatis christi in ce leſti gloria: nũq̃ etiam erat au feribile ab eis: nec ab aliquibus beatis pfecta beatitudie pme. De qua dicitur in ps. Replebis me leticia cuz vultu tuo: de lectatiões i dextera tua vſq3 ad finẽ. Circa quaz concluſionem notandũ. q Origeñ. quorũdaz Platonicoꝝ errorẽ ſequẽs po ſuit q poſt vltimam beatitudinem: homo & etiã angelus poteſt fieri miſer. Sz hoc manifeſte falſuz ẽ: & error. Qđ ſic oñdi tur: & veritas cõcluſiõis robora tur. Primo ſic ex ipa rõne bea titudiniſ. Quũ enim beatitudo ſit pfectũ bonũ: & ſufficiens opz q deſiderium hõis q̃etet. & oẽ malũ excludat. Naturaliter ãt homo deſiderat retinere bonũ quod habet: & q illud retinendi ſecuritatẽ obtineat: alioquin neceſſe eſt: q timore amittẽdi: vel dolore de certitudine amiſſionis affligaſ. Relinqtur ergo q ad veram beatitudinẽ pertinet q hõ certam opinionẽ habeat: q bonum quod habet nũq̃ ſit amiſſurum. Que quidẽ opinio. ſi vera ſit conſequẽs eſt. q bea titudine nunq̃ amittet. Si aũt falſa ſit: hoc ipſum eſt quoddaz malum. falſaz opinionẽ habere Natura falſum eſt malũ intellectus. ſicut verum ẽ bonũ ipſius vt dicitur. 5. Ethi. Nõ igi tur iã erit beatus ſi aliqd malũ ei ineſt. Secũdo. Idẽ apparet. ſi conſidereſ ratio beatitudiniſ in ſpẽali. Perfecta ãt beatitu do hõis cõſiſtit in viſiõe diuie eẽtie. Eſt aũt impoſſibile: q videns diuinã eẽtiaz vellet eã nõ videre. q: omne bonũ habituz quo qs carere vult: aut eſt inſufficiens. & queritur aliud ſufficientius loco eius. aut habz alĩ quod incõmodũ annexũ, pp̃ter quod in faſtidiuz venit. Viſio aũt diuine eẽtie replet aĩaz oĩ bus bonis. cum coniungat fonti totius bonitatis. Unde dicit in ps. Saciabor cum apparue rit gloria tua. Et Sapientie. 8. dicitur. Venerũt mihi aũt oĩa bona pariter cum illa. ſ. cũ contemplatione ſapientie. Similr eẽt non habz aliquod incõmodum annexũ. q: de ipſa cõtẽpla tione ſapientie. dicitur ſapĩe. 8. Non habet amaritudinez cõ-

uerſatio eius:nec tediū cōuict⁹ illius. Sic ergo patet.ꝙ ꝓpria volūtate beatus nō pōt beatitu dinem deſerere. Similiter ēt non pōt eam perdere deo ſub trahente q: cū ſubtractio beati tudinis ſit quedā pena:nō po teſt talis ſubtractio a deo iuſto iudice ꝓuenire:niſi pro aliqua culpa i quā cadere nō pōt:quia dei eſſentiam videt cu3 ad hāc viſionem de neceſſitate ſequa tur rectitudo voluntatis:etiam nec aliquod aliud agens pōt eā ſubtrahere q: mens deo cōiun cta ſuper omnia alia eleuatur. Et ſic ad hmōi cōiunctiōe nul lum aliud:agens pōt:ipſam ex cludere.ergo gaudiū ꝙ ex viſio ne diuine eſſentie ſurgit :nō eſt auferibile ablatio. Ad rōnes in oppoſitum. Ad primā reſpon detur negando conſequentiam Et rō eſt.q: beatitudo eſt perfe ctio ꝯſummata. que oēs defectū excludit a beato. Et ideo abſq3 mutabilitate aduenit habenti faciēte hoc virtute diuina: que hoie3 ſubleuat ī participationē eternitatis: tranſcendētis oēm mutationē. ¶ Ad ſecundā rñde tur:negādo cōſequentiam. Et rō eſt:q: volūtas ad oppoſita ſe h3 ī hiis que ad finē ordinant Sz ad vltimū finē naturali ne ceſſitate ordīnant:qđ p3 ex hoc ꝙ hō nō ꝑt nō velle eē beat⁹. ¶ Ad tertiam rñdetur negādo conſequentiā. Et rō eſt quia ꝙ beatitudo habeat principiū ex conditione participantis ē. Sz ꝙ caret fine:eſt propter condi tionem boni. cui⁹ participatio facit beatū. Vñ ab alio eſt me ritū:alias initiū beatitudinis:⁊ ab alio eſt:ꝙ careat fine.

¶ In dñica tertia eſt euangeli um. In illo tēpore dixit Jeſus diſcipulis ſuis. vado ad eum q ⁊c. Jo.16. Circa quod pñt hec diſputari.

¶ Pria. virū expediebat diſci pulis. vt xp̄s ſubtraheret pñti am corporalem ab eis.

Secunda: verum ſpiritus ſan ctus erit arguiturus.mundū de peccato:⁊ đ iuſtitia. ⁊ đ iudicio

¶ Tertia. vtrum plenitudo ſpi ritus ſancti debuit dari añ aſcē ſionem.

a D primam ſic proceditur. Et videtur.ꝙ non expediebat diſcipulis :. vt xp̄s ſubtraheret pñtiam cor poralem ab eis. ¶ Primo ſic: quia preſentia corporalis.ſalu taris erat.⁊ aduentus ſpiritus ſancti nō erat cōtraria:nec im peditiua conſolationis ſpiritus ſancti. Ergo non expediebat a diſcipulis xp̄3 ſubtrahi. ¶ Se

cundo ſic. Eque po[...]it xp̄s da re ſpiritū ſanctum viuens i car ne ſicut poſt aſcēſionē ⁊ ſubtra ctione preſentie ſue. Ergo vide tur ꝙ nō expediebat ſubtraherē ⁊c. ¶ Tertio p̄ñtia corporalis xp̄i ſiue eius familiaritas ad di uinitatis fidē ſemp ꝓ fuit. ⁊ ita a caritate eius ⁊ dulcedine nō impediebatur. Ergo videt ꝙ nullomodo expediebat diſcipu lis ſubtractio p̄ñtie eius. ¶ In oppoſitum eſt euangeliū p̄ns. Rūdeo dicendum ſub iſta con cluſiōe. Expediebat diſcipulis. vt xp̄s ſubtraheret eis p̄ſentiā corporalē. Patet concluſio: q̄ ꝓ̄pria. q: corporalis delectatio di ſcipulorum in christo. ſm car nē impediebat eleuationē mē tis eorum. i. deſiderium diuini tatis. Unde Beda in omelia hui⁹ euāgelii ait. Expedit vt for ma ſui veſtris ſubtrahat aſpe ctibus: quatenus amor diuini tatis apti⁹ veſtris infigatur mē tibus. Tū ſecundo. q: plenitu do ſpiritus ſancti nō erat dan da niſi poſt aſcenſionem xp̄i. Uñ ait. Expedit vobis vt ego vadam. Si eni nō abiero para clitus. i. ſpiritus ſanctus nō ve niet ad vos. ſ. i tāta plenitudīe. ¶ Ad rōnes in oppoſitū. ¶ Ad primam reſpondetur negando conſequentiam. Et ratio ē iux ta Albertū. quia p̄ñtia corpora lis xp̄i lʒ ſalutaris eſſet. ⁊ nō eēt cōtraria aduentui ſpiritus ſan cti: nec impeditiua cōſolatiōis ſp̄us ſancti ⁊c. eſt tamē alia ⁊ minor: ⁊ circa aliud: q: illa ho minē tenet. Et iō anim⁹ q̄ꝺiu circa talia occupat: nō p̄ot ſur gere ad altiora: quia animus in tēſiōe deuotionis circa duo ſi mul n̄ ē: cū ſit īdiuiſibilis. ſ. cir ca amicitiā: q̄ ē amicitia p̄ñtie carnalis: ⁊ circa eā q̄ ē circa al titudinē diuinitatis: q: vna eſt hūana ⁊ alia diuīa. ¶ Ad ſcd̄aʒ rūdet: negādo ꝯñam. Et ratio eſt q: lʒ xp̄s potuerit dare ſpi ritū ſanctū viuēs in carne ſicut de ſpiritus ſanctus deſcēdit: ſu ꝑ eū baptizatū in ſpecie colūbe ⁊ nūꝗ̄ receſſit ab eo: quē ab in ſtāti cōceptionis recepit ab eo menſurā: ſed noluit eū dare di ſcipulis cū eis exiſtēs. Et hoc multiplici rōne ſm ſanctū Tho. ſup Jo. Primo. ꝑpter eorū in diſpoſitionē. Nā ſpiritui ſācto cū ſit amor ſp̄ualis ꝯtrariatur amor carnalis. Diſcipuli autē quodāmō carnali amore afficie bant ad xp̄i hūanitatē: nec duʒ eleuati erant ſp̄uali amore ad eius diuinitatem. Et ideo non dum capaces erant ſpiritus ſā cti. Secūdo propter diuini au xilii conditionem: quod maxi-

me adeſt ſuis.cũ ſuis neceſſita
tibus.quãdiu aũt xp̃s cũ diſci
pulis erat.ſufficiẽs adiutoriuꝫ
erat eis:ſꝫ eo recedẽte.qꝛ mltiſ
tribulatiõibus exponebanẗ.iõ
eo ſtatim datꝰ eſt eis alius cõ
ſolator:ꝛ adiutor vñ ſignanter
dicit. Alium paraclitum dabit
vobis. Tertio ꝑpter dignita-
tis chriſti cõſiderationẽ. Nã
vt Auguſt.dicit in libro de tri-
ni. Chriſtus inquantum homo
non habet:ꝙ det ſpiritum ſan
ctum.ſꝫ iquantũ deus. Quãdo
aũt cũ apoſtolis erat: videbaẗ
eſſe quaſi vnus homo ex eis.
Ne ergo videretur ꝙ homo eſ
ſet.qui dat ſpũ ſanctũ.ideo an
te aſcenſionẽ nõ dedit ſpũ ſan
ctum. Jo.9. Nondũ ſpũs erat
datus.qꝛ nondũ ieſus erat glo
rificatus. Quarto ꝑpter vnita
tem eccleſie conſeruandam.
Nam vt Jo.4.diciẗ. Joãnes
nullum ſignum fecit qð iõ fuit
ne populus diuideretur.a xp̃o.
ꝛ vt euidẽtior appareret eminẽ
tia eius ad Jo. Diſcipuli autẽ
xp̃i ita a xp̃o replendi erãt gra
tis ſpiritus ſancti:vt etiã maio
ra opera facerẽt.q̃ xp̃s fecit.
Jo.13. Et maiorã hoꝝ faciẽt.ꝛ
ideo ſi ante paſſionẽ fuiſſet eis
datus ſpiritus ſanctus.potuiſ
ſet verti in dubiũ apud popu
lũ.qs eẽt xp̃s. Et ſic fuiſſet i eo

diuiſio. Ideo aſcẽdẽs xp̃s i al
tũ:ſequitur dedit dona hoibus
¶ Ad vltimam rationem rñde
tur negando cõſequẽtiã. Et ra
tio eſt:quia vt dicit Albertus ma
gnus veꝝ eſt:ꝙ qñ xp̃s ſuã cor
poralẽ pñtiaꝫ exhibuit ſtatĩ ad
caritatẽ ſue diuinitatis verbis
erexit:ꝛ ideo corporalẽ ſuã ſocie
tatẽ exhibuit:vt eẽt ſicut via vt
dicit Grego. Diuinam aũt ꝑ
miſit ſicut vie terminũ. ꝛ ideo
ꝑmanens in eo:quod eſt via:ĩ
peditur a termino:ꝛ hoc quod
deberet vti:fruitur.ſicut fine.ꝛ
ideo eſt peruerſus Et hoc ẽ qð
dicunt ſancti:ꝙ corpalis dele
ctatio in xp̃o ſm carnẽ impedi
uit cõſolationẽ ſpiritus ſancti.
Et hec eſt veritas huius cõclu
ſionis. Hec Albertus magnꝰ.

a D ſecundã.q.ſic ꝓce
ditur. Et videtur ꝙ nõ
conuenienter dicaẗ. ꝙ
ſpiritus arguet mundũ de pec
catis.ꝛc. ¶ Primo.ꝙ ſpiritus
ſanctus non erat incarnandus
ꝛ viſibiliter predicans mundũ
argueret. ¶ Secũdo. Chriſtus
ſufficienter arguit mundum de
peccato. Unde Jo.8.arguens
iudeos dicebat. Uos ex diabo
lo eſtis. Et Mat.21. multa cõ
tra ſcribas ꝛ phariſeos arguen
do dixit. Non ergo videbatur
aduentus ſpiritꝰ ſancti neceſſa

rius. ¶ Ad hoc in oppositū est euangeliū p̄ns. ¶ Ad rōnes in oppositū. ¶ Ad primā dicendū q͛ spiritus sanctus super discipulos venturus: arguiturus dicebat mūdum de peccato. &c. nō est intelligendū: q͛ esset sicut dei filius incarnē assumpturus & in ea visibiliter predicaturus mūdo: & eū redarguturus: Sz q͛ inuisibiliter penetrans corda discipulorū diffunderet in eis tantam caritatē: q timore depulso arguendi haberent potestatem. Quādiu enim discipuli carnaliter ad christū afficiebantur: spiritus sanct⁹ nō erat in eis: modo quo postea fuit: & ideo non erant ita audaces. sicut post eius aduētū fuerunt. Psal. Spiritu oris eius omnis virtus eorum. s. apostolorū Et sic patet solutio ad primā: arguendo ergo & condemnando ostendet mundum. i. mundialiter viuētes de tribus. s. de peccato. īfidelitatis in xp̄m: vn̄ ait de peccato. quia nō crediderūt in me: nō dicit mihi: vel in e quia etiā demones credūt xp̄z esse & cōtremiscunt. Jacobi. 2. Sed dicit in me per fidem caritate formatam sine q̄ fide mediatoris non dimittitur aliqd̄ peccatum. Secundo de iusticia. s. xp̄i: quā nō acceperūt nec imitati sunt homines mundani. De cuius iusticie declaratione subdit dicēs: q͛ vado ad patrē. per hoc. n. q͛ xp̄s ad patrē rediēs resurrexit & ad celū ascēdit declarata est iusticia eius: sm̄ q͛ arguit Petrus. Actu. 2. Jesuz nazarenū virū approbatū a deo. Et sequitur. Hūc iesuz resuscitauit deus. nos oēs testes sum⁹. Dextera ergo dei exaltatus ē &c. Et hui⁹ iusticie xp̄i declaratio: erat persecutor ei⁹ manifesta arguitio: vel cōdēnatio. Tertio: arguendus erat mūdus de iudicio. qa princeps. s. diabolus. qui est pīceps mūdi. i. mūdanorum nō creatiōe sed imitatiōe Job. 41. Ipse est rex sup omnes filios superbie. hic princeps iam iudicatus est i. cōdemnatus diuina sentētia. tanq̄ obstinat⁹. Et p̄ ꝯsequēs omnes ei adherentes: eodez iudicio ostendunt cōdemnabiles ¶ Ad secundā rationem respōdetur. q͛ nō ideo dicitur: q͛ spiritus sanctus arguet mundum de peccato &c. quasi xp̄s nō arguebat: sz xp̄s visibiliter: spiritus autem sanctus inuisibiliter: sicut dictum est.

a D tertiam. q. sic p̄ceditur. Et videt͛ q͛ plenitudo spiritus sancti debuit dari ante ascensionem

¶ Primo ſic. Plenitudo gratie debuit dari in temporis plenitudine. Sed plenitudo tēporis icepit xp̄i natiuitate. ſm q̄ dicit ad Gala. 4. Ergo ꝛc.

¶ Secūdo etiā arguitur: q̄ plenitudo gratie nō ſit adhuc data ſic. Sicut filiꝰ eſt a patre. ita ſpiritus ſctūs eſt ab vtroqꝫ. ſtatus autē veteris teſtamēti correſpondet patri. in quo intendebant patres generationi. Similiter ſtatus noue legis. correſpōdet filio in quo clerici intēdētes ſapiētie filio. appropate. bn̄t populū regere. Ergo videt. q̄ futurus ſit alius ſtatus ſpiritui ſācto correſpondēs: tēpore autē ſpiritui ſancto correſpōdenti dꝫ plēitudo gratie dari. Ergo. ꝛc.

¶ In oppoſitum arguit ex euāgelio p̄ſenti. vbi ait ſaluator. Si non abiero paraclitus nō veiet ad vos. Reſpondeo. dicendum q̄ circa hanc. q. errauerāt manichei. occaſione verborum xp̄i ſm q̄ dicit auguſtinus. libro. ij. contra Fauſtum. Chriſtus eniꝫ in hoc capi. loquens de aduentu ſpiritus ſancti dixit apoſtol. Cum autem venerit ille ſpiritꝰ docebit vos omne veritatem Apoſtoli autem omnem veritatem non cognouerunt. ſecundum q̄ dicit apoſtolus p̄me ad Corynt. xiii. Ex parte cognoſcimus ꝛ ex parte prophetamus. Ideo dixerunt aliqui. q̄ pmiſſio ſpiritus ſancti non fuit impleta in apoſtolis: ſꝫ in ipſo manicheo: qui fuit poſterior ipſis: ꝛ ſecundum eos cognouit plenitudinē veritatis. Propter qđ Manichei non recipiunt librū actuum apoſtolorum. quia ibi expreſſe ponitur miſſio plenitudinis ſpiritus ſancti ſuper apoſtolos. vt patet Actu. ii. Sed dictum iſtorum Manicheorum manifeſte patet falſum. q2 Manicheus: quem dicunt omnem veritatem cognouiſſe. non ſolū modo multa falſa: ſed etiam abſurdiſſima dixit. vt patet intuēti eius errorem. Et nos in libello quem cōtra manicheos ſcripſimus. ponendo quinquaginta veritates: contra. l. Errores eorum. manifeſte oſtendimus. Propter quod. dicendum eſt: q̄ plenitudo ſpiritꝰ ſancti: ſm q̄ chriſtus promiſerat. fuit cōpleta in apoſtolis. qui fuerunt ipſi chriſto propinquiſſimi. in quo habitat omnis plenitudo diuinitatis. verumtamen non fuit data iſta plenitudo apoſtoliſ ante aſcenſionem chriſti. Cuius ratio triplex eſt. quia ad hoc datur gratia ſpiritus ſancti hominibus. vt corda eorum trahantur ſurſum per appetitum cele

ſilium. Apetitus autem hominis non tēdit efficaciter ad aliquid niſi illud apprehēdat poſſibile. Et idō poſſibilitas perueniendi ad celeſtia debuit prius huiuſmodi declarari. q̄ʒ daret plenitudo ſpiritus ſancti. Iſta autem poſſibilitas fuit declarata in xp̄i aſcēſione. ſm quod dicitur Michee.2. aſcendit ante eos pandēs iter. Et ideo plenitudo ſpiritus ſancti non debuit dari ante aſcenſionē xp̄i. Propter quod dicitur Io.7.ẋc. Nōdum erat ſpiritus ſanctus datus. quia nondum fuerat ieſus glorificatus. Secunda ratio eſt ad hoc. quia ſpiritus eſt amor ſpiritualis. Et ideo apoſtoli ꝑus debuerunt diſponi ꝑ aliquē ſpiritualem amorem ad chriſtum. antequam reciperēt plenitudinē ſpūs ſancti. Talis aūt diſpō facta ē ſubtracto amore carnali ad xp̄ʒ. qui cauſabatur ex ꝑſentia corporali ipſius xp̄i cum apoſtolis. Que quidem ꝑſentia ſubtracta eſt in eius aſcenſiōe. Ergo.ẋc. Tertia ratio ad hoc. quia xp̄s non dat ſpirituʒ ſanctum inquantum homo. ſʒ inquantum deus. Et ideo pri⁹ debuit declarari eius diuinitas per aſcenſionem ad patris eq̄litateʒ. q̄ʒ daret ſpiritus ſancti plenitudinem. Itē non debuit retardari talis plenitudo ꝑ magnū tempus: quia ſicut iam dictum eſt: decens erat: vt illi: ꝙ erant primi fundatores eccleſie poſt xp̄m: in maiori plēitudine haberent ſpiritum ſanctum: quibus ſtatim imminebat tempus predicandi veritatem euangelii per orbem vniuerſum: tamē de plenitudine poteſtatis diuine poteſt dari plenitudo ſpiritus ſancti indifferenter i quolibet tempore. ¶ Ad primū dicēdum: ꝙ plenitudo gratie incepit a xp̄i cōceptione: quia eius anima ex tunc plenitudine gratie fuit repleta. Verūtamen illa plenitudo nō erat tunc ad alios deriuāda. ſed poſt aſcēſionē ⁊ glorificationem chriſti: vt pʒ per predicta. Non enim oʒ ꝙ a principio plenitudinis temporis detur omnis plenitudo gratie: ſed ſm ordinatū proceſſum diſpoſitionis diuine. ¶ Secundum dicendum. ꝙ lex noua ſucceſſit veteri. ſicut ꝑfectum imꝑfecto. Sed nō eſt alius ſtatus expectādus ꝑfectior ſtatu noue legis. cū noua lex vltimam ꝑfectionem poſſibilem in via contineat: Et ideo non eſt expectāda alia lex. vel alius ſtatus magis correſpōdens ſpiritu ſācto. quā ſtat⁹ noue legis. potiſſime ꝙ lex noua eſt amoris. Amor

aūt appropriatur ſpiritui ſācto ſicut etiā filio. Propter qđ dicit Apoſtolꝰ. Ro.8. Lex ſpiritꝰ vite in chriſto ieſu ⁊c. Eodem modo lex vetus non ſolum correſpondet patri: ſed etiam filio inquantum fuit ibidem prenūciatus: ⁊ prefiguratꝰ. Propter qđ dicit ſaluator Jo.5. Si crediderítis moysi. crederetis forſitā ⁊ mihi. De me. n. ille ſcripſit. Illud aūt ꝙ adducebant Manichei ꝓ ſe: cū venerit ille ſpiritus veritatis. docebit vos oēm veritatē. rn̄detur. ꝙ cognouerūt oēm veritatē ſtatū dicentē. Qđ aūt dicit Apoſtolꝰ. i. ad Corint.13. ex parte cognoſcimꝰ ⁊c. dicimꝰ. ꝙ loqtur de cognitiōe vie reſpectu cognitiōis patrie. Et ideo nō valet argumētū Manicheoꝝ. qꝛ apoſtoli cognouerūt ea. q̄ decuit eos ſcire ꝓ ſtatu vie. vt dictum vie.

¶ In dn̄ica quarta eſt euāgelium. In illo tēpore dixit ieſus diſcipulis ſuis. Amē amē dico ⁊c. Jo.16. Circa quod poſſunt diſputari ſequētes queſtiones.

¶ Prima. vtrum ois quí petit a patre celeſti in nomīe chriſti. accipit quod petit.

¶ Secunda. vtrum ſit verum. quod apoſtoli ante reſurrectionem chriſti. nihil petierunt ī nomine chriſti.

¶ Tertia. vtruȝ gaudiū ſpūale poſſit. in hac vita impleri.

Ad primam ſic proceditur. Et videtur. ꝙ non omnis qui petit a patre celeſtia. accipiat. quod petit. ¶ Primo ſic. Ipſemet chriſtꝰ a patre ſuo petit ammoueri calicem. ⁊ tamen non fuit exauditus. Ergo ⁊c. Secundo. paulꝰ vas electionis petiit a deo patre ſtimuluȝ carnis ſibi ammoueri. Et nō accepit quod petiit. Ergo ⁊c. ¶ Tertio ſic. Idē arguitur de multis aliis: qui multa petunt a patre celeſti. Et in nomine Chriſti tamen non accipiunt quod petunt. Ergo ⁊c. ¶ In opoſitum eſt euangeliuȝ pleno: verbum Chriſti. Reſpondeo dicenduȝ. quod omnis qui petit a patre celeſti ī nomine chriſti. accipiet quod petit. dum tamen interueniant qnqȝ conditiones: que continentur in verbis propoſitis. Prima cōditio eſt. ꝙ petatur ſpirituale. Quod notatur cum dicitur. ſi quid ideſt aliquid. quia malum nihil eſt. Item temporale corporatum ad ſpirituale nihil eſt vnde Auguſt. Quicquid aliud quā ꝙ ad vitā eternam accedit petitur. nihil petitur: non quia res omnino nihil ſit. ſȝ tāte rei

comparatione: quicquid aliud cõcupiſcitur: nihil eſt. i. Corin. x. Qui ſe exiſtimat aliquid eſſe cum nihil ſit: ſed nunquid nõ ſanitatem petimus: vt cum infirmi inunguntur. Item proſperitatem temporalem. Item temporalia: vt ſibi panem noſtrum quotidianum. R̃ñdetur: ꝙ temporale relatum ad ſpũale: iã aliquid eſt. Unde nota: ꝙ oratio nihil aliud eſt: ꝙ̃ explicatio deſiderii. Eo ergo mõ aliquid orãdum eſt: quo deſiderandũ. Sʒ aliquid deſideratur dupliciter ſcilicet propter ſe: vt finis: ſit ſolum regnum celorum. Mat. 6. Querite primum regnum dei. Et Pſalmiſta. Unam petii a domino ⁊ cetera ſic in euangelio preſenti. Petite vt gaudiuʒ veſtrum plenũ ſit. Aliquid deſideratur propter aliud vt temporalia: que ſunt materia virtutum: ⁊ ſine quibus haneria in ducere nõ poſſum⁹. Sic mat. 5. paneʒ noſtrũ quotidianũ ⁊c̃. Item prouer. iii. Mendicitatẽ nec diuitias ne dederis mihi: ſʒ tm̃ victui meo tribue neceſſaria. Uirtutes aũt et gratia petunt tanꝙ̃ ꝑ ſe ad finem ducentia. Scd̃a cõditio in oratiõe eſt vt fiat cũ pſeuerantia. Luc. xv. Opʒ ſemꝑ orare ⁊ nõ deficere. Et. i. Thi. v. Sine intermiſſiõe orate. Et hoc notaṫ in verbo illo: petieritis: quaſi pſeuerando: ⁊ continuando. Tertia cõditio orationis eſt: vt fiat ⁊ procedat ex filiali affectu: cũ dicit patreʒ. Qui enim ex timore petit. non patreʒ ſed dominũ petit: vl̃ hoſtem. Et hoc eſt ꝙ pie petat. Quarta conditio orationis eſt vt ſit de iis: que ꝑtinent ad ſalutem: cum dicitur in nomine meo: quod eſt nomẽ ſaluatoris In quo nomine petit: q ꝑtinentia ad ſaluteʒ petit: q: ieſus qđ eſt nomẽ ſaluatoris: ſolus interpretatur. Quinta cõditio orationis ẽ: vt fiat ſiue vt petat ꝑ ſe. Uñ dicit vobis: quia pro aliis nõ exaudiṫ ſemꝑ cõtrariantib⁹. eoꝝ demeritis. ꝑ quibus fit petitio. vt ꝑ peccatorib⁹. aut indiſpoſitis. Hie. 7. Noli orare ꝑ poplo iſto. 15. ſi ſteterit Moy. ⁊ Samuel. ⁊c̃. ¶ Ad rõnes in oppo. ¶ Ad p^m r̃ñdeṫ: ꝙ xp̃s fuit exaudit⁹ in oĩ ſua oratione ſm̃ deliberationeʒ. R̃ñdeṫ: ꝙ xp̃s petẽs calicẽ paſſionis a ſe trãſferri: nõ exp̃ſſit volũtatem ſuã ſimpl̃r. ſ. ſimpl̃r volebat: ſed motũ ſẽſibilitatis. aut cuiuſdaʒ volũtatis rõis vt nã ẽ. ꝑ q̃ notãdũ ꝙ oratio ẽ quodãmõ interpretatiua voluntatis humane. Tunc ergo alicuius hr̃atio exaudiṫ oratio: qñ ei⁹ volũtas ad-

impletur. Voluntas autē simpliciter hoīs est volūtas rōnis. Hoc autē absoluta volumus: quod secundum deliberatā rōnem volumus. Aliud autē qd volumus ſm motum sensualitatis: vel etiam ſm motū voluntatis simpliciter: que cōsideratur vt natura. nō simpliciter volumus: sꝫ ſm quid. s. si aliud non obsistat: quod per deliberationem rationis inuenitur. Unde talis volūtas magis est dicēda velleitas ꝙ̄ absoluta voluntas: qa. s. homo hoc vellet: si aliud nō obsisteret. Secunduꝫ autem voluntatem rōnis: xp̄s nihil aliud voluit nisi quod sciuit deum velle. Et ideo omnis absoluta voluntas xp̄i: etiaꝫ humana: fuit impleta: qa fuit deo conformis. Et per consequens omnis eius oratio fuit exaudita ¶ Ad secundaꝫ rñdetur: ꝙ paulus: qd orauit: non obtinuit: qa non sibi expediens. ii. Corin. xii. ¶ Ad tertiaꝫ rñdetur: ꝙ aliqui nō exaudiuntur: est propter defectum aliquarum predictaruꝫ conditionuꝫ requisitaꝝ ad hoc: ꝙ orō sit exaudibilis. Mat. ii. Nescitis quid petatis.

a Ad secūdaꝫ. q. sic ꝓceditur. Et videtur: ꝙ nō sit verum ꝙ apostoli nō petierūt aliquid prius in nomine christi. ¶ Primo sic. Mat. x. dicitur ꝙ conuocatis. xii. apostolis dedit eis potestatē spiritum immundorū. Sꝫ hec orando faciebāt. Ergo petierunt in nomine xp̄i. ¶ Secūdo. Luc. x. dicitur a discipulis. Domine ī nomine tuo ēt demonia subiiciūtur nobis. ¶ Tertio videtur contra illud. Jo. xxi. In verbo autem tuo laxabimus rete. Ergo videtur: ꝙ in nomine christi aliquid a deo apostoli petierunt. ¶ In oppo. est euangeliuꝫ pn̄s vbi dicitur. Usqꝫ modo nō petiistis quicꝙ̄ in nomine meo. Respondeo dicendum ꝙ verum est ꝙ xp̄s ait in presenti euangelio. Naꝫ apostoli ante resurrectionē xp̄i nō ita cognouerunt virtutē nominis christi. sicut post. Et ideo adhuc ignorabant. ꝙ oīs eorūꝫ petitio ēēt exaudibilis īn nomine xp̄i. tum etiam quia omnia bona habebant in xp̄o bonum vtile quia in eo erat omnes thesauri sciētie sapientie dei bonū delectabile quia erat speciosus forma p̄ filiis hominū. Psal. bonuꝫ honestum. psal. Nimis honorati sunt amici tui deus. ¶ Ad rationes in opposituꝫ. ¶ Ad primā rñdetur negando cōseqentiam. Et rō est: qꝛ licet haberent potestatem a christo

ſuper demonia.nor tamē ſequi
tur:ꝙ orādo peterent in nomi-
ne xp̄i ſicut nunc eccleſia in oi-
bus.quaſi orationibus.in chri
ſti nomine finiendo dicit p do-
minū noſtrū ieſuz xp̄z.ꝛc. Vel
aliud ſimile.¶ Et ita reſponde
tur ad ſecūdā:q2 ibi in nomine
tuo intelligitur.i.in virtute tua
poteſtate a te nobis conceſſa.
¶ Ad tertiam ſimiliter reſpon
detur.ꝙ non ē ad propoſitū:q2
aliud ē petere in nomine chriſti
aliquid a patre.ꝛ aliud i verbo
xp̄i.laxare retia.

D tertiā.q.ſic ꝓcedit.
Et videtur ꝙ gaudiuz
ſpūale ꝙ ex caritate cā
tur.nō poſſit in nobis impleri.
¶ Primo ſic. Quāto magis
gaudium de deo.habemus.tā-
to gaudiū eius in nobis magis
impletur.Sed nunq̄ꝫ poſſumꝰ
de deo tātū gaudere.quantum
dignum ē.vt de eo gaudeat.q2
ſemper bonitas eius que infini
ta eſt excedit gaudiū creature
ꝙ ē finitum.Ergo gaudiū ꝺ eo
nunq̄ꝫ poteſt impleri.¶ Secun
do ſic.illud quod ē completum
nō pōt eſſe maius.Sed gaudi
um etiam beatorum pōt eē ma
ius.quia vnius gaudiū ē maiꝰ
q̄ꝫ alterius.Ergo gaudiū ꝺ deo
nō pōt in creatura impleri.
¶ Tertio ſic.Nihil aliud eē vi
detur,comprehenſus q̄ꝫ cogni-
tionis plenitudo:ſed ſicut vis co
gnitiua creaturē ē finita ita ꝛ vis 113
appetitiua:eiuſdez.Quoz ergo
deus nō poſſit ab aliqua crea-
tura cōprehendi.videtur:ꝙ nō
poſſit alicuius creature gaudiū
de deo impleri.¶ In oppoſitū
eſt pſens euangelium vbi dicit
Petite vt gaudiū veſtrū plenū
ſit.Rñdeo dicēdū.ꝙ plenitudo
gaudii pōt itelligi dupliciter.vno
modo ex pte rei.de qua gaudet
vt.ſ.tm̄ gaudeatur de ea quan-
tum dignū ē de ea gaudere.Et
ſic ē concluſio prima.ꝙ ſolum
dei gaudiū eſt plenū de ſe ipſo.
Patet cōcluſio:q2 gaudiū eiꝰ ē
infinitū.Et hoc ē cōdignū infi-
nite bonitati dei.Cuiuſlibꝫ aūt
creature gaudiū oportet eſſe fi-
nitum.Alio modo poteſt itelli-
gi plēitudo gaudii:ex parte gau
dentis.Et ſic ponitur ſecun-
da cōcluſio ꝙ gaudium ſpiritu
ale pōt īpleri in futura beatitu
dine.Iſta cōcluſio declarat ſic
Gaudium comparatur ad de
ſiderium.ſicut quies ad motū.
Eſt autez quies plena quando
nihil reſtat de motu.Vñ tunc
eſt gaudium plenum:quādo iā
nihil deſiderādū reſtat.Quā-
diu autem in hoc mūdo ſumus
non quieſcit in nobis deſiderii
motus q2 adhuc reſtat.ꝙ deo

magis appropinquemus per
gratiam. Sed quando iam ad
beatitudinez perfectam peruen
tum fuerit: nihil desiderandum
restabit: q: erit plena fruitio: in
qua homo obtinebit quicqd et
circa alia bona desiderabit: ſʒ
illō Psal. Qui replet in bonis
desideriū tuū. Et ideo quieſcet
nō ſolum quo deſideramus de
um: ſed etiaʒ omniū deſiderio
rum quies. Unde gaudiū bea
torum eſt perfecte plenū ꝛ etiā
ſuper plenū: quia plus obtine
bunt qꝫ deſiderare ſuffecerint
Nō enim in cor hominis aſcē
dit: que preparauit deus diligē
tibus ſe: vt dicitur .i. Cor. ii. Et
hinc eſt quod dicitur. Luc. vi.
Menſuram bonā ꝛ ſuperfluen
tem dabunt in ſinus veſtros.
Quia tamē nulla creatura eſt
capax gaudii de deo condigni:
inde eſt q illud gaudiū nō cadit
in hoīem ſʒ potius hō intrat in ip
ſum ſcḋm illud Mat. xxv. Intra
in gaudium domini tui. ¶ Ad
rōnes in oppoſitū. ¶ Ad primā
reſpōdetur. ꝙ ratio illa ꝓcedit
de plenitudine gaudii ex parte
rei. de qua gaudetur. ¶ Ad ſe
cūdā rūdetur negādo minorē.
Et rō eſt. q: cū peruētū fuerit
ad beatitudinem vnuſquiſqꝫ at
tinget terminū ſibi pſītuꝫ: ex
predeſtinatiōe diuina nec reſta

bit vlterius aliqd quo tēdatur: qꝫ
uis in illa terminatiōe vnus pue
nit ad maiorē ꝓpinquitatē dei
alius ad minorē. Et iō vniuſcu
iuſqꝫ gaudiū erit plenū ex par
te gaudētis q: vniuſcuiuſqꝫ de
ſideriū plene quietabitur. erit tñ
gaudiū vnius maius qꝫ alterius: ꝑꝑ
pleniorē participationē diuine
bonitatis. ¶ Ad tertiā rūdetur
negādo ꝯñaꝫ. Et rō eſt. q: du
plex ē plenitudo cognitiōis. ſ. q
dā ex parte rei cognite: vt. ſ. tm̄
cognoſcat res: quātū cognoſci
pōt. Et iſta bene pōt dici ꝯpre
henſio: ꝛ ſoli deo propria reſpe
ctu sui ipſius: q tm̄ cognoſcit ſe
qtū cognoſcibilis ē. alia dī ple
nitudo ex pte cognoſcētis. ſicut
ꝛ de gaudio dictū ē. Et de tali
plenitudine bene pōt dici: ꝙ bea
tus plene cognoſcet deū. Unō
apoſtolus ad colo. i. Implebimi
ni i agnitiōe volūtatis eius: i oī
ſapiētia. ꝛ intellectu. ſpirituali.
¶ In rogatiōibus euāgeliū ē. In
illo tpe dixit ieſus diſcipulis ſuis
Quis veſtꝝ hēbit amicum. ꝛc.
Luc. xi. circa ꝙ pñt diſpu. ſ. q.
¶ Prima. vtrum in iſtis roga
tionibus deus ſolus ſit orandus:
an etiam alii ſancti.
¶ Scḋa. vtrū in oratiōe noſtra
temporalia ſint petenda.
¶ Tertia vtꝝ ſit ſperādū ꝙ pec
catoꝝ orādo ipetrēt aliqd a deo.

D primam q.ſic proce ditur, Et videtur q in iſtis rogationibus ſolꝰ deus ſit orandus:ꝛ nõ alius ſã ctus. ¶ Primo ſic. Per diffi nitionẽ orationis. Dicit damaſ ce.q oratio eſt aſcenſus mentiſ in deum.ergo ſolus deus vide tur orãduſ. ¶ Secũdo ſic. Ora tio eſt actus religionis. Sed ſo lus deus ẽ religiõe colẽdus .er go.ꝛc. ¶ Tertio ſic. Virtꝰ ora tionis plus in affectu conſiſtit. quam in voce:quia hoc negoci um vt Auguſti.dicit plus gen tibus:quã vocibus agitur. Sz ſolius dei eſt cognitiones cordi um ꝛ affectus percipere. Ergo nõ niſi ſoli deo eſt porrigenda oratio. ¶ Quarto ſic. Si aliqui bus ſanctis orationem porrigi mus.hoc nõ eſt niſi inquãtum ſunt deo coniuncti. Sed quidã etiam in hoc mundo viuentes: vel etiam in purgatorio exiſten tes ſunt deo coniuncti.multum per gratiam. Ad eos autez nõ porrigitur oratio. Ergo nec ad ſanctos.qui ſunt in paradiſo de bemus orationem porrigere. ¶ Quinto ſic. Sancti exiſtẽtes in paradiſo non orant pro no bis: Ergo ad ipſos non eſt ora tio porrigenda. Conſequẽtia pa tet: Antecedens probatur. quia ſi ſancti qui ſunt in patria ꝓ no bis orarent.ſuperiorum ſancto rum oratio eſſet efficacior Nõ. ergo deberet implorari ſuffra giũ orationum inferiorũ ſancto rum ſed ſoluz ſuperiorũ. ¶ Sex to ſic. Anima petri nõ eſt Pe trus. Si ergo anime ſanctoruz pro nobis orarẽt.quãdiu ſunt a corpore ſeparate nõ debemꝰ in terpellare ſanctum Petruz ad orãdum ꝓ nobis:ſed animam eius. Cuius contrariũ facit ec cleſia dicendo. Sancte Petre ora pro nobis. Non ergo ſãcti ad minus ante.reſurrectionem ꝓ nobis orãt. ¶ In oppoſitum eſt Job.v. Voca ſi eſt.qui tibi reſpondeat. Et ad aliquem ſan ctorũ ↄuertere. Ergo oratio pt fieri ad ſanctos nõ ſolũ ad deũ Scdõ hoc oñdit vſus eccleſie: que letanijs vtitur.in quibꝰ non ſolũ deus.ſed ẽt ſancti inuocan tur. Rñdeo dicendũ q oro por rigit alicui.dupliciter: vno mõ quaſi per ipſum iplẽda.alio mõ ſicut p ipſum iperãda. Qua di ſtinctiõe habita:ſit iſta ↄcluſio prima. Solꝰ deus ẽ orãdus. ſi ue ſoli deo oratio eſt porigẽda: ſicut illi: per quẽ ẽ adimplendũ quod petimus. Patet cõcluſio quia omnes orationes noſtre ordinari debẽt ad gratiaz ꝛ glo riam conſequendam que ſolus deus dat ſm illud.ps. gratiaz

⁊ gloriam dabit dominus. Secunda cõclusio eſt. Angeli sancti. ⁊ alii beati: orandi ſunt: ⁊ illis porriguntur orationes. ſicut quorũ auxilio ĩpetramus. qđ a deo expectamus. ſ. quorum ꝑcibus ⁊ meritis noſtre oratões ſortiantur effectũ. Et ideo dicitur. Apoca. 7. ꝙ aſcẽdit fumus aromatum. i. orationes ſanctorum de manu angeli coram domino. Et hoc etiã patꝫ ex ipſo modo. quo eccleſia vtitur in orãdo. Nam a ſancta trinitate petimus: vt noſtri miſereatur: ab aliis autem ſanctis: qbuſcunqꝫ petimus vt orẽt ꝓ nobis. ¶ Ad rationes in oppoſitum. ¶ Ad ꝑmam reſpondetur: ꝙ verũ eſt ꝙ ratio primo ⁊ ꝑncipaliter fit aſſenſus mentis in deũ. Unde Caſſiodorus dicit. ꝙ oratio proprie fit ad deum: deprecatio vero ad ſanctos. Sanctus Tho. quaſi cõformiter dicit: ꝙ in diffinitione debent poni ea: q̃ ſunt per ſe: quãuis autẽ aliquo modo ad ſanctos oratio fieri poſſit ſicut ad interceſſores ꝓ nobis tamen proprie ⁊ per ſe oratio in deum fertur. ¶ Ad ſecundam reſpondetur: ꝙ illi ſoli ipẽdim⁹ orando cultũ religionis: a quo querimus obtinere. quod oramus. q: in hoc preſtamur cum oĩuꝫ bonoꝝ noſtrorũ auctorem non autẽ ꝯ⁹ quos querimus q̃ſi iterpellatores noſtros apud deum. ¶ Ad tertiaꝫ reſpondet negando conſequẽtiã. Et rõ ẽ. quia ſancti cognoſcunt omnia in verbo: que ad eorum gloriaꝫ pertinent. Et quia ad magnaꝫ gloriam eorum eſt pertinẽs: ꝙ alios iuuare poſſunt. quaſi dei cooperatores exiſtentes. Et iđ ſtatim in verbo vidẽt petitiões ad eos factas: vel voce: vel corde: Et ideo petitiones. quas ad eos dirigimus. deo manifeſtãte cognoſcunt. ¶ Ad quartũ rñdetur negando conſequẽtiam. Et ratio eſt: quia licet ii q ſunt in hoc mundo: aut in purgatorio: ſint coniuncti deo per gratiam nõduꝫ tamẽ fruũtur actu viſiõe verbi: vt poſſint cognoſcẽ ea: q̃ nos cogitam⁹ vel dicim⁹: Et iđ ſuffragia non iploramus ab eis orãdo: ſed a viuis. Põt tñ ſupplicatio aliq̃ vel petitio fieri. ¶ Ad quintã rñdet: negãdo aſſumptũ. Et ad ꝓbationẽ rñdetur: ꝙ deus vult iſeriora oĩa ꝑ ſupiora iuuari. Et iđ opꝫ nõ ſolũ ſupiores: ſꝫ ẽt iſeriores ſanctos iplorare: aliogn ẽẽt ſolius dei miſericordia iploranda. Cõtinget tñ q̃nqꝫ ꝙ imploratio iſerioris ſancti: efficacior ẽ: vel q: deuoti⁹ iplorat: vel q: deus vult eorum ſanctitatem declarare.

¶ Ad vltimam dicendum negā
do cōſequētiā. Et ratio eſt: q2
ſancti viuentes meruerūt vt p
nobis orarent. Et ideo eos in
uocamus. nominibus: quibus
hic vocabantur: quibus etiam
nobis innoteſcunt. Et iterum
propter fidē reſurrectionis in
ſinuandam: ſicut legitur. Exo.
3. Ego ſum deus Abraam.

D ſcdam. q. ſic pcedi
tur. Et videt q in ora
tione tēporalia nō ſint
petēda. ¶ Primo ſic. Quen.
orādo petimus querimus. Sz
temporalia nō debem9 quere
re. Dicitur eniz Mat. 6. Pri
mum querite regnū dei z iuſti
ciam eius: z hec omnia adiicē
tur vobis. ſ. temporalia. que nō
querēda dicit. ſed adiiciēda q̄ſi
tis. Ergo tēporalia nō ſunt in
oratiōe a deo petēda. ¶ Scdo
ſic. Quicunqz orat pro aliquo:
ſollicitus eſt pro illo. Sed pro
temporalibus etiaz neceſſariis
ſollicitū eē non debemus. vt pz
Mat. 6. Nolite ſolliciti eē ani
me veſtre: quid mādu‍cetis zc.
Ergo tēporalia nō ſunt petēda
in orōne. ¶ Tertio ſic. Nō dz
hō petere a deo niſi bona z vti
lia. Sz q̄nqz tp̄alia habita ſunt
nociua non ſolū ſp̄ualiter. ſz et
corporaliter. Ergo tēporalia in
oratione nō ſunt petēda. ¶ In
oppoſitū eſt illud: qđ in oratiōe
dn̄ica cōtinet. Panē noſtrum
quotidianū da nobis hodie. In
q̄ oratiōe nō ſolū ſp̄ualis: ſz cor
poralis panis petit: vt pz p glo.
Luc. xi. Rn̄deo dicēdū q tēpo
ralia ſunt petēda i oratōe: q̄tuz
neceſſitas petit: ſiue exegit. Iſta
cōcluſio pz. prouer. 3. Tribue tm̄
victui meo neceſſaria. Pro q̄
cōcluſiōe notādū. q ſic dic. aug.
ad. Probā: de orādo deū. Hoc
lz orare: qđ lz deſiderare. Tēpa
lia aūt lz deſiderare nō qdē pnci
paliter: vt in eis finē cōſtituam9
ſz ſic q̄dā adminicula qb9 adiu
uamur ad tēdēdū in btitudinē
inq̄ntū. ſ. p ea: vita corpalis ſub
ueniat z inq̄ntū nobis organice
deſeruiūt ad act9 virtutuz. z vt
Phus dicit. i. Ethi. z iō p tpa
libus lz orare eo mō: quo licet
ea deſiderare. In illis aūt: q̄ de
ſiderant ē duplex diſtinctio at
tendēda. ſ. quod quedā ſunt: q̄
deſiderant pp ſeipſa: quedaz p
pter aliud. Scda eſt: q quedaz
nō hn̄t ſupfluitatē deſiderij. ſic
virtutes: quedā aūt hn̄t ſicut vo
luptates: diuitie: z hm̄oi. Bona
aūt tpalia pp aliud deſiderāda
ſunt: z cū quadā mēſura. ſ. ſcdz
q vere ſunt neceſſaria ad vitaz
pn̄tē agētē: ſic ſapiēs. Prouer.
3. Diuitias z mendicitatem ne
dederis mihi: ſz victui meo tm̄

rribus neceſſaria. Et ideo hoc modo orare pro eis quis poteſt ſicut mō in rogationibus fit. ¶ Ad rōnes in oppoſitū. Ad p̄mam rūdetur negando ↄñam. Et ad probationē rūdeť: ꝙ temporalia nec primo nec ſecundo debēt queri: ↄſi p̄ncipaliter itenta. Pōt aūt queri: vt pp aliud deſiderata. Unde Augu. libro de ſermōe dñi in monte: cuꝫ dixit illud: primo querēduꝫ eſt regnum dei: deſignauit: q: hoc. ſ. temporale bonū poſterius querendum eſt non tpe ſed dignitate: illud tanq̄ꝫ bonū nr̄m hoc tā q̄ꝫ neceſſariū noſtruꝫ. ¶ Ad ſecundam rūdeť ēt negando conſequentiam. Et ad probationeꝫ rūdetur: ꝙ in illis Ꝟbis. Mat. 6. non ꝓhibetur quelibet ſollicitudo rerꝫ tpaliuꝫ: niſi ſuperflua ꝛ inordinata: non aūt ꝓhibetur ſollicitudo neceſſaria. ¶ Ad tertiaꝫ: rūdeť negando ↄñam. Et rō ē. q: ex q̄ nō petimus tpalia tāq̄ꝫ p̄ncipaliť: queſita: ſꝫ in ordine ad aliud. Et ſic recipiūt rōnem boni vtil. Uñ eo tenore a deo petimus ſpa: vt nobis ↄcedanť. ſꝫ qđ expediūt ad ſalutē.

D tertiam. q. ſic proceditur. Et videtur: ꝙ nō ſit ſperandum ꝙ peccatores orando impetrent aliqd a deo. ¶ Primo ſic. Dicitur Jo. xi. Scimus quia peccatores deus non exaudit. Item. Prouer. 28. Qui declinat aurem ſuam ne audiat legē: oratio ſua erit execrabil. orō āt execrabil nō ipetrat aliqd a deo. ḡ peccatores nō ipetrāt aliquid a deo. ¶ Secundo ſic. Juſti ipetrant a deo illud: qđ merentur. Sed peccatores nihil poſſunt mereri: quia gratia carent: ꝛ caritate: que virtus pietatis dicitur: vt dicit glo. in Thi. 3. ſuper illo verbo habentes quidē ſpēꝫ pietatis: virtutem aūt eius abnegantes. Et ita non pie orant. quod requiritur ad hoc: ꝙ oratio imperret. Ergo peccatores non impetrant aliquid orando ad deū. ¶ Tertio ſic. dicit Criſo. ſuper Ma. Pater non libēter exaudit oratione. quam filius non dictauit. Sed in oratione: quā xp̄s filius dei dictauit: dicitur: dimitte nobis debita noſtra ꝛc. qđ peccatores non faciunt. Ergo vel mentiuntur hoc dicēdo. Et ſic nō ſunt exauditione digne Uel ſi non dicūt non exaudiunť: quia forma orādi a Chriſto inſtituta non ſeruatur. Ergo ꝛc. ¶ In oppoſitū eſt quod Augu. dicit ſuper Jo. Si peccatores non exaudiſſet deus: fruſtra publicanus dixiſſet Deus propitius eſto mihi

 116

peccatoꝛi. Item eſt illud quod dicit Criſo. ſup. Mat. Omnis qui petit accipit .ſ. ſiue iuſtus ſit ſiue ſit peccatoꝛ. Rñdeo dicēdū: ſub iſta concluſione: ꝙ ſperādū eſt ⁊ tenēduz ꝓ certo. ꝙ peccatores ſepe exaudiūt a deo in petitionibus ſuis ⁊ īpetrant multa q̄ petunt ex pura dei miſericoꝛdia. Pꝛo quo notādū: ꝙ in peccatoꝛe duo conſiderantur .ſ. naturā quā diligit deus: ⁊ culpa: q̄ʒ odit. Si ergo peccatoꝛ oꝛando aliquid petit: inquantū eſt peccatoꝛ .i. ſʒ deſideriū peccati: hoc a deo nō exauditur ex miſericoꝛdia: ſed quādoqʒ auditur ad vindictā: dum deus permittit peccatorē adhuc amplius ruere in peccata. Deus .n. quedam negat propitius: q̄ concedit iratus. vt Augu. dicit. Oratio autē peccatoꝛiſ ex bono deſiderio nature procedens: a deo exauditur: non quaſi ex iuſticia: qꝛ peccatoꝛ hoc non meretur: ſed ex pura miſericoꝛdia. obſeruatis tamē pmiſſis ꝯditōibus vt .ſ. ꝓ ſe petat neceſſaria ad ſalutē pie ⁊ perſeueranter. ¶ Ad rationes in oppoſitum. Ad primam reſpondetur: ꝙ dictum illud. Jo. 9. fuit dictum ceci nō perfecte illuminati. Et ideo nō eſt ratum: quamuis poſſit verificari: vt intelligatur. vt peccatoꝛ vel ex ꝯdigno ad illō. Prouer. 28. reſpondetur. ꝙ illa oratio peccatoꝛis eſt execrabilis: q̄ eſt oꝛatio eius: inquantū eſt peccatoꝛ. ¶ Ad ſecundam reſpondetur negando conſequētiā. Et ratio eſt: qꝛ licet peccatoꝛ non poſſit pie oꝛare. quaſi eius oratio ex habitu virtutis infoꝛmetur: poteſt tamē eius oratio eſſe pia: quantuʒ ad hoc. ꝙ illud qđ petit: ſit ad pietatem pertinens ſicut ille: qui non habet habitū iuſtitie: poteſt aliquid iuſtū velle. Et quamuis eius oratio non ſit meritoꝛia: poteſt tamen eſſe impetratiua: qꝛ meritum innititur iuſtitie: ſʒ impetratio gratie. ¶ Ad tertiaʒ reſpōdetur negando conſequentiam. Et ratio eſt quia oratio dominica ꝓfertur ex perſona. Et totius eccleſie. Et ideo ſi aliquis nolēs dimittere debita ꝓximi dicat oratiōnē dñicaʒ: nō mētit q̄uis hoc qđ dicit nō ſit veꝝ: quo ad ſuā perſonam: eſt tamen veruʒ quantum ad perſonaʒ eccleſie extra quā ille eſt merito ſi actu orationis caret. Aliq̄ tū peccatores q̄nqʒ parati ſūt debitoribus ſuis remittere: ⁊ iō ipſi oratēs exaudiūf. ſm̄ illud. Ecc. 28. Relinque proximo nocenti: ⁊ tūc depcāti tibi peccata ſoluentur. ¶ In die aſcenſionis domini ſ

euangelium In illo tpe recumbēlbus vndecim diſcipulis ⁊c. Marci.16. Circa quod poſſūt diſputari.ſe.q.

¶ Prima: vtrū conueniens fuit xp̄m aſcēdere in celum.

¶ Secunda: vtrū aſcenſio xp̄i fuerit nobis vtilis: ⁊ noſtre ſalut fructifera.

¶ Tertia. vtruʒ cōueniat xp̄o. ſedere ad dexteram dei.

Ad primā.q.ſic proceditur. Et videtur ꝙ non fuerit cōueniens xp̄m aſcendere in celum. ¶ Primo ſic. In xp̄o nō eſt niſi duplex natura.ſ. diuina ⁊ humana. Sed ſm diuinam naturam xp̄o nō conuenit aſcēdere localiter: cū ipſe ſm ꝙ deus ſit: vbiqʒ. Nec ſm dignitatē: cū diuinitas ꝓficere non poſſit. nec iterū ſʒ humanam ſm locū: qꝛ ipſa de celo nō deſcendit. Dicit aūt Jo. 2. Nemo aſcēdit in celū: niſi q deſcendit de celo. Nec ſm dignitatē: qꝛ gloria ſua poſt reſurctionem glorioſā non creuit. ergo videtur: ꝙ chriſtus non debuit aſcendere in celū. ¶ Secūdo ſic. Omne quod mouetur mouetur propter aliquid meliꝰ. Sed in chriſto non fuit melius eſſe in celo: q̄ȝ in terra. Nihil enim accreuit ſibi per hoc: ꝙ fuit in celo: nec quātum ad animam: nec quātū ad corpus. Ergo videtur ꝙ non fuit conueniens xp̄m aſcēdere. ¶ Tertio ſic. Chriſtus filius dei humanam naturam aſſumpſit: propter noſtram ſalutem. Sʒ magis fuiſſet ſalutaris hominibus ꝙ ſemper conuerſaretur nobiſcum in terris q̄ȝ eius abſentia. Ergo videtur: ꝙ nō fuerit ꝯueniēs xp̄ʒ aſcēdere i celū. ¶ Quarto ſic. ſi xp̄s aſcēdere debuit. Videt ꝙ ſtatim poſt reſurrectionē aſcendere debuit. qꝛ aſcenſio ſua eſt exemplar aliorum ſanctoꝝ. Sʒ alij ſancti poſt reſurrectionem ſtatim futurā corpoꝝ aſcendēt Ergo Chriſtus ſi aſcendere debuit: debuit ſtatim poſt reſurrectionem aſcendere ⁊ nō differre. vſqʒ. ad. 40. dies. ¶ In oppoſitū eſt euāgeliū pn̄s vbi dr̄. Dominus quidēʒ ieſus aſſumptus eſt in celū Rn̄deo dicēdū ſub certis cōcluſiōibus. Prīa concluſio. Cōueniens fuit xp̄m in celum aſcendere. Iſta cōcluſio ē in ſimbolo: vbi dicit. Aſcēdit ad celos. Et Jo.2. dic̄. Aſcēdo ad patrem meum ⁊ patreʒ veſtrum. Secundo ſic. Locus dʒ eſſe proportionatus locato. xp̄s autem per ſuam reſurrectionem: vitam immortalē ⁊ icorruptibilem inchoauit. Locus autem in quo nos habita-

mus: eſt locus generationis ꝛ corruptiõis. Sed locus celeſtis eſt locus incorruptibilis. Non fuit ergo conueniens: ꝙ chriſt⁹ poſt reſurrectionem. maneret in terris: ſed conueniens fuit ꝙ aſcenderet in celum. Ubi nota ꝙ aſcendere in celũ fuit cõgruum ipſi chriſto. ꝛ nobis. Chriſto quidem. qꝛ omne. id qđ ad gloriã pertinet: debebat ei. Cũ cum celum empireum ſit locus congruus glorie conueniens fuit vt ad illum locum aſcẽderet. Nobis autem congruum fuit quantum ad tria. Primo. vt nos quaſi incorruptibilem poſſeſſionem induceret celi: quã nobis precio ſui ſanguinis emerat. Secundo vt ipſe ſpem noſtram ad celũ erigeret: qꝛ dum humanã cõditionẽ ſideribus iportauit. credẽtibus celum poſſe patere mõſtrauit vt dić Leo papa: 3. vt iã Chriſtum nõ ſcḋm carnẽ cognoſcentes: ſpũaliter tñ ei cõiũgamur: vt ſic idonei efficiamur ad dona ſpũs ſancti accipienda: ſꝫ illud. Pſal. aſcẽdens xp̃us in altũ: dedit dona hoibus. Scḋa ꝯcluſio. Chriſt⁹ aſcẽdit ſuper oẽs celos. Iſta cõcluſio habet ad Ephe. 4. aſcẽdit ſuper oẽs celos: vt adimpleret omnia. Iſta concluſio rõne ſic ꝓbatur. Quãto aliqua corpora perfectiũ participant diuinã bonitatẽ: tanto ſunt ſuperiora corporali ordie. qui eſt ordo localis. Sed iter oia. corpa etiam glorioſa: corpus xp̃i maiori refulget gloria. Ergo cõuenientiſſimũ fuit: ꝙ ſit ſuper oia corpora cõſtitutũ i alto. ꝛ ideo ſuper illud ad Ephe. 4. Aſcendens xp̄s in altum: dico loco: ꝛ dignitate. Attende tamẽ: ꝙ nõ dicitur aſcendiſſe ſuper oẽs celos: ꝙ extra celũ empireũ ſit. ſꝫ qꝛ in altiſſima parte celi empirei aſcẽdit. nec in aſcẽſu ſuo fuit aliqua diuiſio facta celorũ. qꝛ quãuis de natura corporis nõ ſit: ꝙ poſſit eſſe in eodem loco ſimulcũ alio corpore: põt tamẽ deus hoc facere per miraculũ. ꝙ in eodem loco poſſent eſſe ſimul: ſicut fecit vt corp⁹ xp̃i clauſo vtero beate virginis exiret: ꝛ ꝙ intrauerit ianuis clauſis ad diſcipulos: vt dicit beat⁹ Gregorius. Tertia cõcluſio. chriſt⁹ aſcendit ꝓpria virtute in celũ. Iſta ꝯcluſio pꝫ ex illo Iſa. 53. Iſte formoſus in ſtola ſua: gradiens in multitudine fortitudinis ſue. Pro cuius cõcluſiõis vera intelligentia eſt notãdum: ꝙ in xp̃o eſt duplex natura. ſ. diuina ꝛ humana. Unde ſecũdũ vtrãqꝫ naturam põt accipi duplex virtus eius. Sed ſcḋm hu-

manã naturã põt accipi duplex virtus xpi. Una quidem natutalis: que ꝓcedit ex principiis nature. Et tali virtute manifeſtũ ẽ: ꝙ xps nõ aſcẽdit. Alia aũt virtus in humana natura: eſt virtus glorie: ſm quã xps in celum aſcẽdit. Cuius quidẽ virtutis rõ ex parte anime glorificate aſſignãt: ex cui⁹ redundantia glorificãt corpus: vt dicit Aug. ad Dioſcor. Erit. n. tanta obediẽtia corporis glorioſi ad aiaꝫ beatã. vt ſicut Aug. dicit. 22. de ciuitate dei: vbi volet ſpũs ibi erit ꝓtinus corpus. Decet aũt corpus glorioſum ⁊ imortale eſſe in loco celeſti. vt dictum eſt. Et ideo ex virtute aie volẽtis: corpus xpi aſcendit in celũ. ſic ergo xps aſcẽdit ꝓpria virtute Primo quidẽ virtute diuina Scdo aie glorificate mouẽtis corpus. ꝓ vt vult. Nec obuiat huic ꝯcluſioni: ꝙ aſſumptus dicitur in euangelio: q2 ſicut xps dicitur ꝓpria virtute ſurrexiſſe ⁊ tñ. eſt ſuſcitatus a patre: eo ꝙ eſt eadẽ virtus patris ⁊ filii: ita xps ꝓpria virtute aſcẽdit in celũ: ⁊ tñ a patre eſt eleuatus. ⁊ aſſumptus. ¶ Ad rõnes in oppoſitum. ¶ Ad primã rñdetur: ꝙ aſcendere. ⁊ deſcendere: pñt dici ꝓprie. ⁊ ſic ſignãt equiuocẽ. Unde nõ ꝯueniũt xpo ſꝫ diuinam naturã: ſed ſm humanã: ſecũdũ quã deſcẽdit ad iferos hic deſcenſus fuit ſm aiam: ⁊ aſcendit localiter ad celos ſm aiam. ⁊ corpus ſimul. Dicitur etiã Metha. Aſcẽdere ⁊ deſcẽdere. Et ſic xps dicitur deſcendiſſe ſecundũ diuinã naturã: in quantum ſe exinaniuit: formaꝫ ſerui accipiens. Phi. 2. Et inquantum per nouũ effectũ: fuit ibi in aia ſm queꝫ ante non fuerat. Aſcendiſſe autẽ quãtuꝫ ad notitiã alioꝝ: ſimiliter quãtũ ad humanã naturã aſcẽdit: ſecũduꝫ ꝙ exaltatus eſt ad gloriaꝫ reſurrectionis: ⁊ notitiam populoꝝ: deſcendit autẽ ſecundum paſſionis ignominiã. Qđ aũt dicit nemo aſcendit: niſi q deſcendit: ad perſonã referendum eſt: cui ſm vnã naturã conuenit deſcendere de celo. i. ſecũdum diuinã: inquãtum ſibi carnem in perſona copulauit: ⁊ ſecundũ aliam. ſ. humanam aſcẽdere. ¶ Ad ſecundam rñdetur ꝙ fuit decentius: corpus xpi in celo ꝙꝫ in terra. Pro quo nota ꝙ licet per hoc. ꝙ chriſtus aſcẽdit in celum. nihil ei accreuit: quantum ad ea: que ſunt de eſſentia glorie ſiue ſecundum corpus. ſiue ſecundum animaꝫ. tamen accreuit ei aliquid: quantum ad loci decentiã. qđ eſt ad

hme eē glorie:nō q̄ ꝯpori ei⁹
aliquid aut perfectionis:aūt cō
ſumationis acquireretur ex cor
pore celeſti:ſed ſolum modo ꝑ
pter quandā decentiā. Hoc aūt
aliquo modo pertinebat ad ei⁹
gloriā. Et de hac decentia gau
dium quoddā habuit.non qui
dez.q̄ tūc de nouo.de hoc gau
dere inciperet. quando in celū
aſcendit.ſed q̄z nouo modo de
hoc gauiſus eſt.ſicut de re iple
ta. Unde ſuper illud.pſ. Dele
ctationis in dextera tua: vſqz i
finē dicit glo. Delectatio ꝛ le
titia erit mihi in conſenſu tuo.
humanis obtuſionibus ſubtra
cto. Unde Alexander de ales
in.3.dicit.q̄ nouum gaudium
pōt dici quo ad nouā ſpēz gau
dii ꝛ quo ad numeruz gaudio
rum.poteſt dici nouuz gaudiū.
q̄z eſt nou⁹ mod⁹ gaudendi.vel
gaudii. Primo mō non accreuit
xpo nouū gaudium.q̄z de nullo
gauiſus eſt in aſcenſiōe.de quo
prius non gauderet:ſed ſecun
do modo ſic.ſicut dicim⁹.q̄ cū
ſit deſcenſus a theorica practi
ce ad practicā experiente. nō
ſit deſcēſus a noto ad ignotuz.
ſed ad notuz.alio modo. ¶ Ad
tertiam reſpondetur negando
minorem. Et ratio eſt quia li
cet preſentia corporalis chriſti
fuerit ſubtracta fidelibus per
aſcenſionem. preſentia tamen
diuinitatis ipſius ſemper adeſt
fidelib⁹.ſʒ q̄ ipſe dicit Mat. vl
timo. Ego aūt vobiſcum ſuz.
vſqz ad conſumationem ſecu
li. Qui enim aſcendit in celos
non deſerit adoptatos. vt dicit
Leo papa. Sed ipſa aſcenſio
xpi in celum:q̄uis corporalē ſui
pñtiam nobis ſubtraxit magis
fuit vtilis nobis.quā pñtia cor
poralis fuiſſet vt dic̄ ſcūs Tho.
Primo quidē ꝓpter fidei ar
gumentum.que eſt de non vi
ſis. Unde ipſe dñs dixit Jo.3.
q̄ ſpūs ſāct⁹ adueniens arguet
mundum de iuſtitia.ſ.eoꝝ qui
non credūt vt dicit Aug. ſuper
Jo. Ipſa quippe fideliuz cōpa
ratio infidelium eſt vituperatio
Unde ſubdit.q̄z ad patrem va
do:ꝛ iā nō videbitis me. Bea
ti enim qui nō vident ꝛ credūt
Erit itaqz veſtra iuſtitia.q̄z de
qua mūdus arguit.q̄m in me.
quē nō videtis creditis. Secū
do ad ſpei ſubleuationē. Unde
ipſe dic̄. Jo.14. Si abiero ꝛ ꝑ
parauero vobis locū.iteꝝ veni
am ꝛ accipiā vos ad me ipſum
vt vbi ego ſum ꝛ vos ſitis. per
hoc enim q̄ humanā naturā i
celo collocauit.dedit nobis ſpez
illuc perueniendi. q̄z vbi fuerit
corpus . ibi congregabuntur ꝛ
aquile.vt dicitur. Mat.xxiiii.

Unde ⁊ Michee.v.dicit. aſcẽdit iter pandẽs ante eos. Tertiõ ad erigendum caritatis affectũ in celeſtia. Unde dicit apoſtolus.Colo.iii. Que ſurſum ſunt ſapite.nõ q̃ ſup terrã.et q: ſpũs ſctũs amor eſt nos i celeſtia rapiens:ideo dominꝰ dicit diſcipulis Jo.xvi. Expedit vobis vt ego vadam. Si enim nõ abiero.paraclitus nõ veniet ad vos Quod exponẽs Aug. ſuper io. dicit. Non poteſtis capere ſpiritum.quandiu ſm carnẽ noſſe perſiſtitis.chriſtum. Chriſto autem aſcendente corporaliter.nõ ſolum ſpiritus ſanctus: ſed pater ⁊ filius illi affuit ſpiritualiter. ¶ Ad quartam reſpõdetur negando conſequentiam. Et ratio eſt:quia licet chriſto reſurgẽte in vitam immortalem congrueret locus celeſtis.tamẽ vſq₃ ad aſcenſionez diſtulit.vt veritas reſurrectionis comprobaretur. Ad quã oſtendendã opoztuit:ꝙ nõ ſtatim poſt reſurrectionem aſcenderet: ſed diu cum apoſtolis conuerſaretur. vt ex magna familiaritate ois dubitatio tolleretur:quia ſi tñ apparuiſſet ſemel.potuiſſet videri aliqua illuſio. Et ideo pluries in illis.xl.diebus illis apparuit. Fuit etiã dilatata aſcenſio ad conſolationem diſcipulorum:qui d morte c̃hriſti contriſtati fuerãt Et iõ dicit glo: Ac.i.ſicut.xl.hore fuerũt mortis xpi:ita.xl.dies cũ eis cõuerſatus eſt poſt reſurrectionem:quia conſolatio diuina excedit triſticiam humanaz vt magis extendat tempus conſolationis:q̃ꝫ tribulationis. Nõ autẽ argũitur de alijs ſanctis: nõ valet:quia alioꝝ ſanctorum nõ oportebit reſurrectionẽ probari.quia omnibus manifeſta erit. Et ideo non oportet ꝙ differatur aſcenſio eorum.

Ad ſecũdã.q.ſic ꝓcedit Et videtur ꝙ aſcenſio xpi nõ fuit nobis vtilis ⁊ fructuoſa nr̃e ſaluti. ¶ Prio ſic.per paſſionem ⁊ deſcẽſuz ad inferos omne impedimentum remotũ ẽ:⁊ ianua paradiſi per paſſionem aperta ẽ. ⁊ ſimiliter ꝑ baptiſmũ.quãdo celi apti ſũt Ergo per aſcẽſionẽ nihil nobis vtilitatis accreuit. ¶ Secundo ſic. xps fuit cã noſtre ſalutis:in quãtũ ſalutẽ noſtrã meruit. Sꝫ per aſcẽſionẽ nihil nobis meruit.q: aſcẽſio ꝑtinet ad premiuz exaltationis.nõ ẽ autẽ idẽ premiũ ⁊ meritum.ſicut nec via ⁊ terminus: Ergo.⁊c. ¶ In oppoſitũ ẽ illud Jo.xvi: Expedit vobis.vt ego vadaz.i.recedã a vobis.per aſcẽſionẽ. Rñdeo dicẽdum ꝙ aſcenſio chriſti fuit fru

etuoſa: quia cauſa q[illegible] ammmo do noſtre ſalutis. Et hoc dupliciter. Uno modo ex parte noſtra. Alio modo ex parte ipſius. Ex parte quidem noſtra inquantum per xpi aſcēſione mens noſtra mouetur in ipſum: qꝛ per eius aſcēſionem: vt in precedēti .q. diximus, daretur locus fidei .2. ſpei .3. caritati. 4. etiaꝫ vt reuerentia noſtra augeretur ad ipſum: dum iaꝫ extimamus eū non ſicut hominem terrenum ſed ſicut deuꝫ celeſtē: ſicut apoſtolus dicit .2. Cor. 5. Et ſi cognouimus ſm carnē xpm mortalem: per quod putauimus eū tm hominem, vt glo. exponit: ſꝫ nunc iam nō nouimus. Ex parte autem ſua ſuit cauſa noſtre ſalutis, quantū ad eq. que ipſe fecit aſcēdēs ꝓpter noſtram ſalutem. ⁊ primo quidē viā nobis preparauit aſcendēdi in celum ſm qꝫ ipſe dicit Jo. 17. Vado parare vobis locuꝫ ⁊ Michee. 2. Aſcendit pandēs iter añ eos. Quia enim ipſe ē caput noſtꝝ opꝫ ⁊ illuc ſequi mēbꝛa, quo caput preceſſit. Vñ dicit Jo. 13. vt vbi ego ſum: ⁊ vos ſitis. Et in huiuſmodi ſignum aīas ſanctorum: quas de inferno deduxerat in celum: tranſduxit ſm illud ps. Aſcendens in altuꝫ captiuam duxit captiuitateꝫ. Secūdo: qꝛ ſicut pōtifex in veteri teſtamēto intrabat ſanctuariū vt aſſiſteret deo pro populo: ita xps intrauit in celū ad iterpellādū ꝓ nobis: vt dicitur ad Hebꝛe. 7. Ipſa enim repreſentatio ſui ex natura humana, quā celo intulit: ē quedā interpellatio ꝓ nobis: vt ex quo deus humanā naturā ſic exaltauit in xpo: etiā eoꝝ miſereat: pro quibꝰ filius dei dicit humanā naturā aſſumpſiſſe. Tertio vt in celoꝝ ſede, quaſi deus ⁊ dominus cōſtitutus, ex īde diuina dona hominibꝰ mittere: ſꝫ illud Ephe. 4. Aſcēdit ſuper omnes celos: vt adimpleret oīa, ſ. donis ſuis ſm glo. ¶ Ad rōnes in oppoſitum. ¶ Ad primū rñdetur negando conſequentiā. Et rō eſt qꝛ lꝫ per paſſionē xpi oia impedimēta fuerūt a nobis ammota: ⁊ oīa bona data, quantū ad meritū: qꝛ. ſ. p paſſionē xps nobis meruit predicta, oportuit tamē: vt per effectū in illa bona itroduceremur, quaſi in corporalē poſſeſſionē eoꝝ, q̄ iam nobis meruerat. Bona aūt glorie in tribus conſiſtunt. Primo in diuina viſiōe, que eſt beatitudo anime. ⁊ hoc per effectū cōtulit deſcendendo ad inferos. Secūdū eſt gloria corporis. Et hoc inchoauit in ſua reſurrectione.

Tertium eſt locus congruus: Et hoc preſtitit in ſua aſcenſione. In baptiſmo aũt celi aperti ſunt in ſignũ: q̄ p baptiſmum quē tũc inchoabat: i quo eius paſſio operaf: plēarie celi aditꝰ pateret nobis. ¶ Ad ſecũdam r̄ndetur negãdo ↄ̄ñam. Et ratio. eſt. quia licet aſcẽſio xp̄i nõ ſit cauſa noſtre ſalutis p modũ meriti. fuit tamē p modum efficiẽtie: inquantũ humanitatis ſm quã aſcendit. eſt quodã modo inſtrumētũ diuinitatis: ⁊ operatur in virtute eius.

D tertiã. q. ſic ꝓcedit. a Et videt: q̄ nõ cõueniat xp̄o ſedere ad dexteram patris. ¶ Primo ſic. dextera ⁊ ſiniſtra ſunt differentie poſitionũ corporaliũ. Sʒ nihil corporale conuenit deo: qa deꝰ ſpiritus ē. Jo. 4. Ergo videt: q̄ xp̄o nõ cõuēiat ſedere a dextris patris. ¶ Secundo ſic. Si quis ſedet a dexteram alicuius ille ſedet ad ſiniſtrã eius. Si ergo xp̄s ſedeat ad dexteram patris: ſequit q̄ pater ſedeat ad ſiniſtrã filij: q̄ eſt inconueniens. ¶ Tertio ſic. Uel ↄuēit xp̄o ſedere ad dexterã patris ſʒ q̄ deus. vel ſm q̄ hõ: Sed nec ſic: nec ſic. Ergo. ⁊c. Aſſumptum ꝓbatur. q̄ non ſm q̄ deus: qa chriſtus ſm q̄ deꝰ dicit dextera dei p. dis. Sed nõ videtur idē eſſe dextera alicuius: ⁊ ille qui ſedet ad dexterã eiꝰ. Ergo xp̄s ſʒ q̄ deus: nõ ſedet ad dexterã pr̄is. Q̄ ãt ei nõ ſʒ q̄ hõ probatur ſic. dicit Damaſ. dexterã patris dicimꝰ gloriã: ⁊ honorē diuinitatis. Sed honor ⁊ gloria diuinitatis nõ conuenit xp̄o ſm q̄ hõ. Ergo vr̄ q̄ xp̄o ſm q̄ homo non cõueniat ſedere ad dexterã patris. ¶ In oppoſitũ eſt euãgeliũ p̄ſens. R̄ndeo dicenduʒ: q̄ xp̄o cõuenit ſedere a dexteris patris. vt dr̄ in ſimbolo. Patet concluſio. Ad Hebre. i. dicit de xp̄o. Sedet ad dexteram maieſtatis in excelſis. Pro qua ↄcluſiōe notãdũ p̄mo q̄ dextera ē pars nobilior corporis. Unde qui alteri ad dexterã ſedet: nobiliſſimo modo ei coniungitur. Modus aũt ſm quem aliqs patri coniungitur: vel eſt nobiliſſimꝰ ſimpliciter: ⁊ ſic eſt eſſe equalē ſibi ⁊ hoc cõuenit Chriſto ſecundũ diuinam naturam: vel eſt nobiliſſimus: quantum poſſibile eſt creature: ⁊ hoc eſt cõiungi ei in vniõe perſone filij eius: ⁊ ſic cõuenit ſedere ad dexteram chriſto: ſecundum humanam naturam. Signat enim ſeſſio firmitatem illius ↄiunctionis. Et ita in glo. ad Ro. 8. exponitur. de

xpo: vbi dicitur. Quod dexteram dei.i.patris.i. equalis patri: vel in potioribus bonis patris vbi dextera patris ē vel equalitas patris vel: potioritas bonorum patris. ¶ Ad rōnes in oppoſitum. ¶ Ad primā rńdetur negando ɔñam. Et rō :eſt: q: ibi dextera nō ꝓprie dicit: ſʒ metaforice. Vnde. Damaſ. dicit.iii.libro nō localē dexteram patris dicimus: ſed per dexteram patris dicimus gloriam ⁊ honorem diuinitatis. Ad ſecūdā rńdetur: q ratio illa ꝓcedit ſm q ſedere ad dexterā: intelligit corporaliter. Vnde. Augu. dicit in quodā ſermone de ſimbolo. Si carnaliter accepimus q xp̄s ſedet ad dexterā patris: ille erit ad ſiniſtrā. Ibi aūt.i.in eterna beatitudine omnia dextera eſt qa ibi nulla eſt miſeria. ¶ Ad tertiaʒ rńdetur q xp̄o cōuenit ſedere ad dexterā patris: ⁊ ſm q deus ⁊ ſm q hō: ⁊ alio ⁊ alio mō. Pro quo notanduʒ q nomine dextere tria intelligi pñt. Vno modo ſm. Damaſ. gloria diuinitatis. Alio mō ſʒ. Auguſt. beatitudo patris. Tertio ſecundum eundem iudiciaria poteſtas. Sedere ad dexteram patris: nihil aliud eſt qʒ ſimul cū patre habere gloriā diuinitatis: ⁊ beatitudinem: ⁊ iudiciariam poteſtateʒ. Sed hoc incōmutabiliter conuenit xp̄o: ſm q deus. Vnde manifeſtū eſt: q xp̄s ſm q deus: ſedet ad dexteram dei patris: ita tamen q hec prepoſitio: ad: que tranſitiua eſt: ſolaʒ diuiſionem perſonaleʒ importet ⁊ originis ordinem nō autem gradum nature vel dignitatis qui nullus eſt in diuinis perſonis. Et ita ſm primā expoſitionem: que eſt q dextera patris dicatur equalitas eius. Chriſto: ſecundum q deus eſt: cōuenit ſedere ad dexterā patris. Et ad rationem in oppoſitū rńdetur: q nō eſt incōueniens: q filius dicatur dextera: ⁊ ſedere ad dexterā: ſm diuerſas ſimilitudines: qa mathematice: vtrum qʒ dicit. Dextera. ri. dicit. ſ. q p ipſū pater operatur. Sʒ ſedere ad dexteraʒ rōne p̄dicta. Quō aūt ēi ſm q hō xp̄o ɔueniat ſedere ad dexterā patris: pater ſm ſecūdaʒ expoſitionē ſuperius dictaʒ. que eſt ſedere in potioribus bonis patris. Pʒ q: xp̄o ſm q hō ſedet ad dexterā patris in bonis paternis: potioribus preceteris: in maiori beatitudine et habens iudiciariā ptāteʒ ad rōnē in ɔ̄riū rńdet q n̄ ꝓcedit q: n̄ ɔuenit xp̄o ſʒ q hō: ſʒ p̄mā expoſitionem que eſt eſſe equaleʒ pa-

tri: ſ3 bene ſcdo mo vt dictū eſt.
¶ Dominica infra octauas eſt euangeliū. In illo tempore dixit ieſus diſcipulis ſuis. Cum veneris paraclit9 ꝛc. Io. xi. Circa q̄ poſſūt diſpu. ſequētes. q.
¶ Primo: vtrū ſpūs ſanctus procedat a patre ꝛ filio.
¶ Scdo: vtꝝ ſpūs ſctūs ſufficienter ꝑhibuit teſtimoniū de xpo.

Ad primā. q. ſic proceditur. Et videtur q̄ ſpūs ſanctus nō procedit a filio ſed a patre ſolo. ¶ Primo ſic: ex preſenti euāgelio ſm. Dio: Nihil eſt audēdum dicere de ſubſtantiali diuinitate preter ea: que diuinitus nobis ex ſacris eloquiis ſunt expreſſa. Sed in ſcriptura ſacra nō exprimitur: q̄ ſpiritus ſanctus procedat a filio ſed ſolum q̄ ꝓcedat a patre vt patet in euāgelio preſenti. Io. xv. vbi dicitur: ſpūm veritatis: qui a patre ꝓcedit. Ergo ſpūs ſpūs nō procedit a filio. ¶ Secundo ſic. Dio. Pater quidem eſt fontalis deitas: filius ꝛ ſpūs ſanctus deigene deitatis. Et ita opꝫ dicere: pullulationes ſunt d'e nature. ꝛ ſicut flores: ꝛ diuina lumina a ſanctis eloquiis accepimus: Sed pullulatio nō eſt a pullulatiōe: nec flos a flore. Ergo nec ſpūs ſctūs a filio. ¶ Tertio lege ad beati. Andree dicitur. Pax vobis: ꝛ vniuerſis: qui credunt in vnum deum patrem: ꝛ in vnū filiū eius: dnm noſtrum ieſum xpm: ꝛ in vnū ſpūm ſctūm ꝓcedentē a patre: ꝛ in filio permanētem. Qd autē ꝑmanet in aliquo: nō procedit ab eo: Ergo ſpūs ſanctus nō procedit a filio. ¶ Quarto ſic Dicit. Dama. Spūm ſanctum ex patre dicimus: ꝛ ſpiritū patris nominamus. Ex filio aūt ſpūꝫ nō dicimus: ſpūm autē filii. nominamus. Ergo ſpūs ſanctus nō ꝓcedit a filio. ¶ Quinto ſic. Filius procedit vt verbū. Sed ſpūs noſter in nobis nō ꝓcedit a verbo nr̄o. Ergo nec ſpiritus ſctūs ꝓcedit a filio. ¶ In oppoſitum eſt illud. Athanaſii: Spiritus ſanctus a patre ꝛ filio nō factus: nec creatus: nec genitus ſed procedens. Secūdo ſic alia noſtra eſt imago trinitatis: Sꝫ amor in anima que repñtat ſpiritum ſanctū. ꝓcedit a notitia que repreſentat filium. Ergo ꝛ in diuinis ſpūs ſanctus ꝓcedit a filio. Tertio ſic. Omnis amor procedit ab amāte. Sꝫ ſpūs ſctūs eſt amor patris ꝛ filii: ſm Auguſti. ꝛ. Dama. Vt amor amborum. Ergo procedit ab vtroqꝫ. Quarto ſic. Spūs ſctūs eſt tertia perſona in trinitate ſi.

nius ſecũda pater prima. Sed
ternari⁹ ꝓcedit ab vnitate me
diante binario. Ergo ſpirit⁹ ſan
ctus ꝓcedit a patre mediãte fi
lio. Reſpõdeo dicendũ: ꝙ quia
textus p̄ntis euãgelii dicit: qui
a patre ꝓcedit: ꝛ nõ addit a pa
tre ꝛ filio: dicũt greci: ꝙ ſpũs ſã
ctus nõ procedit a filio: ſed ſolũ
a patre: in quo grauiter errant.
Unde ponitur cõtra eos: talis
cõcluſio: ꝙ ſuppoſita trinitate
pſonarũ. eſt neceſſariũ confiteri
ſpũ ſanctũ ꝓcedere a filio. iſta
ↄcluſio oñdit ſic: qm̄ hoc remo
to: in euitabiliter remouet diſti
ctio perſonalis: ſpũs ſcti: a filio.
Pꝫ hoc Quom eniꝫ diuine p
ſone ſecũdum nihil abſolutum
diſtinguant. quia quicquid ab
ſolute in diuinis dicitur: ad vni
tatẽ eſſentie pertinet: opꝫ ꝙ ipa
rum diſtinctio ſit ſm relatiões
opooſitas. oppoſitas dico: quia
relatiões diſtinguere nõ poſſũt
perſonas: niſi ſm ꝙ ſunt oppo
ſite. Qð ex hoc pꝫ: qꝛ pater hꝫ
duas relatiões. quarũ vna re
fertur ad filiũ. alia ad ſpũm ſan
ctum: que tñ: qꝛ non ſunt oppo
ſite: nõ ↄſtituũt duas pſonas ſꝫ
ad vnã perſonã patris tñ perti
nent. Sicut. Si igitur in filio: ꝛ
in ſpũ ſancto non eſſet inuenire
niſi duas relatões. quib⁹ vterqꝫ
refert ad patrẽ: ille relatiões nõ
eſſent adinuicem oppoſite ſicut
nec due relationes: quib⁹ pater
refertur ad illos. vnde ſicut per
ſona patris eſt vna. ita ſequere
tur. ꝙ perſona filii ꝛ ſpũs ſancti
eſſet vna habens duas relatio
nes oppoſitas duab⁹ relationi
bus patris. Hoc autẽ eſt here
ticũ cũ tollat fidẽ trinitatis. oꝫ
igitur ꝙ filius ꝛ ſpũs ſanct⁹ ad
inuicem referantur oppoſitis re
lationibus: nõ p̄nt in diuinis eẽ
alie relationes oppoſite. niſi re
lationes originis. oppoſite autẽ
relatiões originis accipiunt ſꝫ
principiũ. ꝛ ꝙ ẽ a principio. Re
linquitur igitur: ꝙ neceſſe ẽ di
cere: vel filium eſſe a ſpiritu ſan
cto quod nullus dicit: vel ſpũm
ſanctum eſſe a filio: quod nos
confitemur ꝛ ꝙ fuit cõcluſio ſu
perius poſita: que concluſio ẽt
pꝫ ex ratione proceſſiõis vtriuſ
qꝫ. Dicitur enim filius procede
re per modũ intellectus: vt ver
bum: ſpiritus autem ſanctus
per modum volũtatis vt amor
Neceſſe ẽ autẽ: ꝙ amor a ver
bo procedat. Non enim aliqd
amam⁹: niſi ꝙ conceptione mẽ
tis apprehendimus. Unde hoc
manifeſtum eſt ꝙ ſpiritus ſan
ctus procedat a filio. ¶ Ad ra
tiones in oppoſitum. ¶ Ad pri
mam reſqondetur ꝙ de deo di
cere non debemus: ꝙ. in ſacra:

ſcriptura nõ inueniatur: vel per verba. vel per ſenſuz. Licet aũt per verba expreſſe nõ inueniaẽ i ſacra ſcriptura: ꝙ ſpiritus ſanctus procedat a filio inuenitur tamen quantum ad ſenſuz ꝛ ꝑcipue. vt dicit filius. Jo. xv. De ſpiritu ſancto loquens: ille me clarificabit: quia de meo accipiet. Regulariter etiam in ſacra ſcriptura tenẽdum eſt: ꝙ id ꝙ de patre dicitur opoꝛtet de filio intelligi. etiam ſi dictio excluſiua addatur: niſi ſolum illis i quibus pater ꝛ filius ſꝫ oppoſitas relationes diſtinguũtur. Quoꝫ enim dominus. Math. xi. dicit Nemo nouit filium niſi pater: non excluditur: quin filius ſeipſum cognoſcat. Sic ergo cum dicitur: ꝙ ſpiritus ſanctus a patre procedit: nõ excludiẽ inde filius. etiam ſi a ſolo pater adderetur: quia quantum ad hoc: ꝙ eſt eſſe principiũ ſpũs ſancti: nõ opponũtur pater ꝛ filiꝰ: ſꝫ quantum ad hoc. ꝙ hic ẽ pater ꝛ ille filius. ¶ Ad ſcđaꝫ rñdeẽ negando ꝯñam. Et rõ ẽ q꞉ rõnes ille ſunt ſimbolice: ꝛ ideo ex eis nõ ꝓcedit argumentatio: ſicut idẽ Dio. dicit in epiſtola ad Titũ q. ſimbolica theologia non eſt argumẽtatiua: eſt ſimilitudo quantum ad aliud. ſ. ꝙ floꝛes ſũt ab uno: tamen nõ eſt ſimilitudo: qꝛ tum ad omnia. ¶ Ad tertiũ reſpondeo negando ꝯñam. Et rõ eſt: ſpiritus enim ſanctꝰ poteſt dicere quieſcere in filio tripliciter. Primo ſm humanã naturam ſm illud Jſa. xi. Egredieẽ virga de radice Jeſſe: ꝛ flos de radice eius aſcendet. ꝛ requieſcet ſuper eum ſpũs domini: q꞉ in eo nihil ꝯtrariũ vnquam reperijt gratie. Alio modo intelligitur ſpũs ſanctus in filio regeſcere: q꞉ virtus ſeparatiua a patre datur filio: ꝛ vltra nõ protẽditur. ¶ Tertio ſm ꝙ amoꝛ dicitur quieſcere i amato. ꝛ i quo quietaẽ amantis affectus ꝑ nullũ aũt iſtoꝛum modoꝝ excludit proceſſio ſpiritus ſancti a filio. ¶ Ad quarta reſpondetur. ꝙ in hac parte nõ creditur Damaſceno. quia dicitur fuiſſeꝫ illo tẽpoꝛe. quo cepit iſta cõtrouerſia ſuper hac queſtiõe inter grecos ꝛ latinos. tamẽ nõ negat quin ſit ex filio. ꝛ ſed dicit ſe non credeẽ. quod ſit a filio. quia adhuc inter eos in dubio vertebatur. ¶ Ad quartã rñdeẽ. ꝙ duplex ẽ verbũ. ſ. vocale. ꝛ verbum mentis. ꝛ duplici verbo rñdent duplex ſpũs. Verbo enim vocali reſpõdet ſpũs coꝛpoꝛalis ꝛ verbo mentali ſpiritus amoꝛis interni. Unde dicimus. ꝙ verbum ſm generationem eternam eſt

ſimile verbo mentali. Jo. i. In
principio erat verbum. Et ideo
a verbo ꝓcedit ſpiritus ſanctus
ſicut a verbo mentali. ſed filius
ſm ꝙ carnem aſſumpſit habet
ſimilitudinem verbi vocalis. et
ſicut ſonatio vocis fit per aerez
reſpiratū. ita īcarnatio verbi fa
cta eſt per operationē ſpiritus
ſancti. Et ita rō nō ꝓcedit: quia
verbum in diuinis non accipit
ſm ſimilitudinē verbi vocalis:
a quo nō ꝓcedit ſpūs: ſed ſm ſi
militudinem verbi mentalis, a
quo amor procedit.

a D ſecūdā. q. ſic procedi
tur. Et videtur ꝙ ſpūs
ſanctus non ſufficiēter
teſtimoniū reddiderit de xp̄o.
¶ Primo ſic. Quoniam dicitur i
ps. Teſtimonium fidele illumi
nans oculos: ſapientiā preſtans
paruulis. videtur qđ poſt ſuffici
ens teſtimoniū đ aliqua re cois
eſt ablata dubitatio, de illa. et er
rores ceſſant. Sed poſt teſtimo
niū ſpūs ſancti de xp̄o nō ceſſa
runt dubitationes de eo nec er
rores: immo creuerunt: quā mul
ti ſurrexerunt errores circa paſ
ſionē xp̄i. vt patz Ergo videtur
ꝙ teſtimoniū ſpūs ſancti factū
de xp̄o nō fuerit ſufficiēs. ¶ In
oppoſitum eſt euangelium pñs
vbi ſpūs ſanctus vocatur ſpūs
veritatis. qui vt Jo. xvi. dicitur
docet omnē veritatē. Et Job.
xxxii. dicitur. Inſpiratio omnipo
tētis dat intelligentiam. Ergo
teſtimoniū ſpiritus ſancti. quan
tum ē ex parte ſui fuit ſufficien
tiſſimū teſtimoniū. Rñdeo di
cendum ꝙ teſtimoniū ſpūs ſan
cti fuit ſufficiens apud bene diſ
poſitos. apud habētes deſideri
um ſciēdi veritatē. Notanduz
autem. ꝙ ſpiritus ſanctus tri
pliciter perhibuit teſtimonium
de xp̄o. Primo inſtruendo di
ſcipulos. et fiduciam eis preben
do ad teſtificandum Mat. x.
Non enim vos eſtis. qui loqui
mini ſed ſpūs ſanctus. qui loq
tur in vobis. Secundo ſua do
na cōmunicādo credētibus in
xp̄m. ad Hebre. ii. Conteſtāte
deo ſignis et prodigiis et variis
ſpūs ſancti diſtributionibꝰ. Ter
tio emolliendo audientiū corda
Pſal. Emitte ſpiritum tuum
et creabuntur. et renouabis faciez
terre. Secundo notandum. ꝙ
a multis xp̄s habuit teſtimoniū
ſue diuinitatis. Primo a patre
ſuo celeſti. i baptiſmo. et in trāſ
figuratione qui ait. Hic ē filius
meꝰ dilectꝰ etc. Scđo a ſpū ſctō
ſicut dictū ē. Tertio teſtimoniū
ꝑhibuerūt opera miraculorum
que nemo alius fecit. Unde Jo.
vi. Opera que ego facio in no
mine patris mei teſtimoniū p

bibent de me. Quarto. Moyſes i lege. Unde Jo.6. Si crederitis. Moyſi crederitis forſitan ⁊ mihi. De me eniꝫ ille ſcripſit. Deut.18. Prophetā de gēte tua: ⁊ de fratribus tuis: ſicut me: ſuſcitabit tibi dñs deus tuus. Quinto. ſcriptura ꝓphetarum totius veteris teſtamenti. Uñ apoca.19. Teſtimoniū Jeſu eſt ſpūs ꝓphetie. Sexto. Jo. baptiſta. Uñ Jo.6. Uos miſiſtis ad Jo. ⁊ teſtimoniū phibuit veritati. cū ait Jo. Ecce agnꝰ dei ecce qui tollit peccata mundi. Septimo: turba clamātiuꝫ in die palmarū. Benedictus q venit in nomine domini. Octauo: apoſtoli. de quibus dicit in preſenti euangelio. Et vos teſtimoniuꝫ phibebitis. quia ab initio. ſ. predicationis: ⁊ operatiōe miraculorum: mecū eſtis. Uñ Actu.4. dicitur. Uirtute magna reddebāt apoſtoli teſtimoniuꝫ ieſu xpi dñi noſtri. ¶ Ad rationē in oppoſitum reſpondetur negando conſequentiaꝫ. Et ratio eſt: quia ꝙ poſt teſtimonium perhibitū a ſpū ſancto: ⁊ ab omnibus iā dictis: non fuerint omnino ablati errores. ⁊ dubitationes ab hominibus nō fuit ex ſufficientia teſtimonii: ſꝫ ex indiſpoſitione: ⁊ malitia hominum nolentiū accipere doctrinā veritatis. Unde bene dicitur in pſ. Teſtimoniuꝫ domini ſapiētiam preſtans paruulis. i. humilibus: ⁊ nō ſuperbis: ⁊ rebellibus lumini veritatis.

¶ In die pentecoſten euāgeliū eſt. In illo tempore dixit ieſus diſcipulis ſuis. Si quis diligit me: ſermonē. ⁊ cetera. Jo.14. Circa quod pñt diſputari ſe. q.

¶ Primo. vtrum ſpūi ſancto conueniat viſibiliter mitti.

¶ Secundo: vtruꝫ cōſequenter miſſus ſit in linguis igneis.

¶ Tertio vtꝝ verꝝ ſit: ꝙ ſpūs ſanctus docuerit apl'os oia.

a D primā ſic proceditur. Et videtur ꝙ ſpiritui ſācto non conueniat mitti viſibiliter. ¶ Primo ſic. Filius enim ſecundum ꝙ viſibiliter miſſus eſt in mundū: dicit eē minor pře: ſꝫ nūꝗ̄ legit ſpūs ſctūs minor pře. Ergo ſpūi ſctō nō ꝯuenit viſibilr mitti. ¶ Secūdo ſic. Miſſio viſibil' ē ſm ꝙ diuina perſona aliquo mō ē in aliquo quo prius non fuerit. ſꝫ nulla creatura viſibili poteſt eē aliquo modo. quo prius non fuerit. Eſt eni in omnibus creaturis eſſentialiter: potentialiter preſentialiter. ⁊ inter hec in ſanctis mentibus per gratiā: quo modo in aliquo viſibili corpore eſſe non poteſt. Ergo videt.

q miſſio viſibilis ſpiritui ſan-
cto nō cōueniat. ¶ Tertio ſic.
Si dicat. q ē in illis creaturis
viſibilibus alio modo. q2 ſicut
in ſignum cōtra rationē ſacra-
menti eſt: q in ipſo ſit deus: ſic
in ſigno viſibili. Si ergo ꝑpter
hoc dicitur viſibiliter mitti. q2
in rebus viſibilibus eſt. ſicut in
ſignis: tunc ille res erunt ſacra
menta. et in omnibus ſacramē-
tis eēt miſſio viſibilis. quod eſt
falſum. Quarto arguitur ſic.
Quoniam oīs effectus ſit demon
ſtrans ſuam cām eſt ſignū illi9.
Sed oēs creature repreſentant
ipſum deum. tanquā cām per
imaginem. vel veſtigium. Er-
go ſm̄ hoc in aliis creaturis vi
ſibilibus mitteretur viſibiliter.
Sed hoc eſt falſum. Ergo rc.
¶ In oppoſitū eſt euangelium
pūs. vbi inquit xp̄s Paracli9
aūt ſpūs ſanctus. quē pater mit
tet in nomine meo. rc. Rn̄deo
dicendum q ſpiritui ſancto cō
uenit viſibiliter mitti. Patz cō
cluſio. Unde Mat. 3. Spūs
ſanctus deſcendit ſup xp̄m cū
baptizaretur in ſpecie columbe
et hodie ſuper apoſtolos in ſpe-
cie ignis. Pro quo notandū: q
deus vt dicit. Diony. prouidet
oībus: ſm̄ vniuſcuiuſqz modū.
Et aūt mod9 nālis hoīs. vt per
viſibilia ad inuiſibilia manu-
catur. Et ideo viſibilia dei opor
tuit hominibus per viſibilia mani-
feſtari. Sicut ergo deus ſeipm̄
et proceſſiones eternas perſona
ruz per creaturas viſibiles: ſm̄
aliqua indicia quodāmodo ho
minibus demonſtrauit. ita cō-
ueniens fuit vt inuiſibiles miſ-
ſiones diuinarū perſonarū: ſm̄
aliquas viſibiles creaturas ma
nifeſtaretur. ¶ Ad rōnes in op
poſi. dicendū. ¶ Ad primam
rūdētur negando ꝯñaz. Et rō
eſt: q2 filius creaturā viſibilem
in qua apparuit: in vnitatem
perſone aſſumpſit. ſicut q de il
la creatura dicitur. de filio dei
dici poſſit. Et ſic ratione natu-
re aſſumpte. filius dicitur mīor
patre. Sed ſpūs ſanctus nō aſ
ſumpſit creaturā viſibilē. i qua
apparuit in vnitatē perſone: vt
q illi conuenit: de illo predicet.
Uñ non poteſt dici minor pa-
tre ꝑpter creaturaz viſibilem.
¶ Ad ſecundam reſpondetur
negando conſequētiam. Et rō
eſt. q2 mīor eſt falſa. Dicim9. n.
q ſpūs ſctūs in illa creatura vi-
ſibili in q̄ appet: ē nouo mō. ſ. ſi
cut in ſigno. ¶ Ad tertiā rūdet
negādo ꝯñam. Et rō ē: q2 nō ē
ſile de ſacramētis: et de reb9 in q
bus fit miſſio viſibilis. q2 ſacra
mēta veteris legis ſignificabāt
qdem grāz affuturā. nō ꝑtem

eo ꝙ in eis gratia non cōferebatur. Sacramēta vero noue legis nō tm̄ ſunt ſigna: ſed ēt cē quodāmō: ⁊ ipſam gratiā non ſignificāt: vt iā habitā. ſed vt ꝑ ſacramēta inducēdā. Sed ille ſpēs ſunt tm̄ ſigna p̄ſentis gratie: ⁊ cauſe. ſicut pꝫ. ꝙ circa xp̄ꝫ ad quē viſibilis miſſio facta ē: nihil gratie inuiſibilis effectum eſt. Vn̄ etiā oēs ad quos viſibilis miſſio facta ē: grām hn̄t. Nō aūt oia: quibus ſacramenta conferunt. grām ſuſcipiūt. qꝛ cauſalitas ſacramētū impedit. Significat enim gratiā non vt exiſtentē. ſed vt cauſandā quodammodo ꝑ ipſaꝫ. ¶ Ad quartam rn̄def negando ꝯñam. Et rō eſt: qꝛ non eſt ſimile de his ſpeciebus. ⁊ de creaturis. qꝛ q̄ꝫuis ois creatura ſignificet deū eē. ⁊ bonitatē illius. nō tn̄ ſignificat ip̄m eē ꝑ gratiā in aliquo niſi ad hoc ſpecialiter iſtituaf: ſic ille creature viſibiles ad hº ſpecialiter facte ſunt. vt in eis preſentia ſpūs ſancti inſignef.

O ſcdam. q. ſic ꝓcedif Et vr ꝙ nō cōueniēter ſpūs ſctūs miſſus ē ſuꝑ ap̄los in linguis igneis. ¶ Primo ſic. Quarto aliqd nobilis ē tāto nobiliores proprietates habet. Sed melioribus proprietatibus creatura nobilius diuinā bonitatem repn̄tat. Ergo cum miſſio viſibilis ſit ad manifeſtā duꝫ diuinas perſonas: videf ꝙ ſemper per creaturas nobiliſſimas fieri dꝫ: vt per ſtellā vel aliquid hmōi: ⁊ nō per ignem: aut columbā. ¶ Secūdo ſic. Spiritui veritatis nō decet aliqua fictio. Sed ſpūs ſanctus eſt ſpūs veritatis. vt dicitur Io. 15. Ergo non decet ꝙ per aliquas ſpecies. quibus non ſubſit: rei veritas apparere. Et ita videf: ꝙ ſi lingue ignis vere lingue ⁊ verus ignis fuerit. qđ non eſt verū. qꝛ non cōburebat peracto illo officio. Et idē arguitur de colūba in qua apparuit ſuper xp̄m: ꝙ vex aial fuerit ⁊ tn̄ nō fuit. Ergo ⁊c. ¶ Tertio ſic. Spūs ſanctus vnus eſt. Sed ſignū dꝫ rn̄dere ſignato. Ergo videf: ꝙ in vno tm̄ ſigno ſpūs ſanctus apparere debuit. ſ. in ſpecie colūbe ſicut prius: ⁊ nō in linguis igneis. ¶ In oppo. ē epiſtola p̄ntis diei vbi dicitur de ſpiritu ſācto Apparuerunt illis diſpartite lingue tāꝫ ignis. ſeditqꝫ ſuper ſingulos eoꝝ. Rn̄deo dicendum ꝙ conuenientiſſime ſpiritus ſāctus miſſus eſt ſuper apoſtolos in linguis igneis. Pro quo notandū: ꝙ miſſio viſibilis fit ad ſignificandam plenitudinē gratie redundantis in multos: pro

pter qđ manifeſtatio alis alijs etiam fit. Redūdat aūt gratia dupliciter. ſ. per inſtructionem & per operationē. ſm q̄ ſe hab3 aliquo modo ille in quo ē gratie plenitudo efficiēter ad gratiam. Utrq3 aūt modus redūdantie fuit in xp̄o. Ille eni3 per doctrinā ſuam in dei cognitione3 adduxit: ipſe ēt gratiā dedit inquantum deus effectiue & inquantū hō per modum meriti. Uñ ad ſignificandū redūdantiam gratie ipſius in nos p̄mo du3 op̄ationis. facta eſt miſſio viſibilis ad ipſum in baptiſmo: q2 ſicut ipſe nihil recipiēs a baptiſmo: tactu ſue mundiſſime carnis vi regeneratiuā contulit aquis efficienter: vt deus & meritorie: vt homo. Et in ſpecie colūbe eſt facta ad ipſum miſſio ſpiritus ſancti ad ſignificandu3 ſpūalem fecunditatē: q2 colūba animal fecundiſſimu3 eſt. Propter quod etia3 pater apparuit in ſono vocis: naturalem filiationē ipſius proteſtās: dicens. Hic eſt filius meus dilectus &c. Ad cuius filiatiōis ſimilitudinē per baptiſmalē gratiā in filios adoptionis regeneramur. vt dicitur ad Ro. 8. Ad ſignificandum vero redundantiā gratie ex ipſo in alios per modum doctrine. apparuit ſpiritus ſanctus ſuper ipſum in nube lucida: cuius ē lumē doctrine ſpargere. Job. 36. Nubes ſpargit lumen in quo ſignificatur effectus doctrine eius per predicationem: ſm Gregoriu3. & hoc in transfiguratione: vt dicitur Mat. 17. ſm glo. Auguſti. Similiter & in apoſtolis bis facta eſt miſſio viſibilis ſpūs ſancti. Primo ad inſinuandā redundantiam gratie ex ipſis: p modum operatiōis: in adminiſtrationē: ſacramentoru3: in ſpecie flatus. vt legitur Jo. 2. Unde ibi dicitur. Quorū remiſeritis peccata: &c. vt oſtēderetur: q2 talis auctoritas nō deuēit in eos niſi ex influentia capitis. ſ. xp̄i. In ipſum aūt xp̄m deuenit immediate ab ipſo p̄re. Et p̄p boc in ipſo ſignificat͛ hec auctoritas p volatū colūbe deſup aduenientis: in ap̄lis aūt p ſpēm flatus a xp̄o procedentis. Secundo facta eſt ad eos miſſio viſibilis ad inſinuandū redūdantiā per modū doctrine. Et hoc in p̄nti die. Uñ legit͛. Act. 2. Apparuit ſup eos in linguis igneis: verbis vt eēnt p̄fui: & caritate feruidi: 3elātes proximoru ſalutē. ¶ Ad rationes in oppoſitum. ¶ Ad primam reſpondetur negando conſequētiā. Et rō eſt: q2 q̄uis in nobilioribus creaturis huni-

litudo diuine perfectionis: quo ad attributa eſſentialia magis inueniatur: ſi quo ad exitũ vnius perſone ab alia ⁊ quantũ ad modũ ꝓceſſiõis donoꝝ a deo ⁊ effectus ipſoꝝ: põt ẽt in ignobilioribus creaturis ſimilitudo cõuenientioꝛ attendi: ſicut ſecũditas in colũba: ⁊ locutio i lingua. Et hoc opoꝛtuit ꝑ miſſionẽ viſibilẽ ſignificari. ¶ Ad ſecũdam rũdetur negãdo ꝙ in illa miſſiõe viſibili ſpũs ſcti fuerit aliq̃ fictio: lꝫ dicatur ꝙ ignis ille nec fuerit verus: nec nãlis: nec colũba vera ⁊ naturale animal ſed tm̃ ſimilitudo columbe viſibiliter oñſa in aliqua materia: ad hoc pꝛeparata. Unde ⁊ peracto officio in priſtinam materiam eſt reuerſa. Et ſimiliter de igne: nec fuit ibi aliqua fictio. qa ille ſimilitudines ignis aut colũbe nõ oſtendebant ad manifeſtãdũ alicuius veritatẽ in ipſa colũba: ſiue igne: ſed ad manifeſtãdas ꝓprietates inuiſibilis miſſiõis Et iõ nõ fuit ibi falſitas ſigni: qꝛ ſignatũ rñdebat ſigno: ⁊ res ſimilitudini. ¶ Ad tertiã rñdetur negãdo cõſequẽtiam. Et rõ eſt: qꝛ lꝫ ſpũs ſanctus ſit vnꝰ ſubſtãtialiter: hꝫ tamen multos effectus: ſꝫ quos dicitur multiplex Sapiẽtie. 7. Spẽs autẽ ille: in quibꝰ ſpiritꝰ ſanctus apparuit: ſignificabãt effectꝰ. Et ideo ſm plures ſpẽs apparuit: ⁊ pluries. Et ita ratio non pꝛocedit.

a D tertiam .q. ſic pꝛoceditur. Et videtur: ꝙ ſpiritus ſanctꝰ nõ docuit i miſſiõe ſua apoſtolos oia. ¶ Pꝛimo. vt apoſtoli poſt miſſionẽ ſpiritꝰ ſancti nõ ſciuerunt oia. Ergo ſpiritus ſanctus nõ docuit eos oia. Cõſequẽtia patꝫ. Et antecedẽs patꝫ de multis. vñ Mathei. 17. dicit. ¶ Scdo ſic Apoſtolis nõ eſt datus ſpiritꝰ ſanctus ſine menſura ſic xpo. De quo dr. Jo. 3. Datꝰ eſt ſpiritus ſanctus nõ ad menſuraꝫ. Ergo nõ ſciuerũt oia. cõſequẽtia eſt bona. ¶ Tertio ſic. Pꝛopriũ videt dei: ſcire oia: cui oia patẽt. Ergo ſpũs ſcũs nõ docuit apoſtolos oia: Tunc. n. videretur eos equaſſe deo. ¶ In oppoſitum eſt textus euangelii i pñtis. Rñdeo dicẽdũ: ꝙ loquẽdo vniuerſaliter abſolute ſpũs ſanctus nõ docuit apoſtolos oia: vt argumẽta facta probant ſed dicitur eos docuiſſe omnia ſecundũ quatruplicẽ intellectũ Primo dicit ſpũs ſanctus docuiſſe oia: qꝛ nullus põt habere intelligentiam de aliquo: niſi ꝑ ſpiritum ſanctum: qꝛ quantũcũqꝫ hõ doceat exterius niſi ſpi

ritus ſanctus interius det intel'i
gentiā: fruſtra laborat Job.31.
Inſpiratio altiſſimi dat intelli-
gentiaȝ. Scđo dr̄ docuiſſe oīa:
q2 oīa neceſſaria ad ſalutē: ad ī
pugnationē errorꝫ: ⁊ ad guber-
nationē eccleſie. Tertio dr̄ do-
cuiſſe apoſtolos oīa. dādo eis ī
telligentiā oium: que audierūt
a xpo: a quo audierāt multa: q̄
pro tunc nō ītellexerunt. Quar
to dicitur docuiſſe omnia: q2 vt
īfra ſequit̄ ſuggeſſit eis oīa. i. re
duxit ad memoriam omnia: q̄-
cunqȝ a xpo audierant: quorū
multa obliti erant: nec poterāt
memorie comēdare. Quomo
do enim euangeliſta Jo. poſt
40. annos potuiſſet omniū ver-
borum xpi: que in euāgelio ſcri
pſit: memoriam habere: niſi ſpi
ritus ſctūs ei ſuggeſſiſſet. ¶ Ad
rationes in oppoſitum patet re
ſponſio ex dictis.

¶ In die ſancte trinitatis euan
geliū eſt. In illo tempore erat
homo ex phariſeis ⁊c. Jo.3. cir
ca quod diſputatum eſt in feſto
ſancte crucis. Sed circa ipſaȝ
feſtiuitatē poſſūt hec diſputari.
¶ Primo: vtrum ſit ponēdus
numerus perſonarum in diui-
nis. ¶ Secundo: vtrum ratio
ne naturali poſſit cognoſci plu
ralitas perſonaruȝ in diuinis.
¶ Tertio: vtrum hoc nomen
deus pluraliter predicetur de
tribus perſonis. vt dicantur
tres dij.

Ad primā. q. ſic ꝓcedit
Et videt̄ q2 in diuinis
numerus pſonarū nō
ſit ponēdus. ¶ Primo ſic. Di
cit Boetius libro de trinitate.
Hoc vere vnū eſt: in quo null9
eſt numerus: Sed d9 eſt veriſſi
me vn9. ergo in eo nō eſt aliqs
numerus. ¶ Scđo ſic. Dicit
yſido. q2 numerus dr̄ quaſi nu
dus numeris. i. diuiſionis. Sȝ
ī deo nulla eſt diuiſio. ergo nec
aliquis numerus. ¶ Tertio ſic
Perſona eſt rōnalis nature ī
diuidua ſubſtātia. Si ergo ī di
uinis ſunt plures pſone: ſeqtur
qđ ſint plures ſubſtātie. q2 vide
tur hereticū. ¶ Quarto ſic. plu
ralitas ꝓprietatū abſolutaꝝ nō
facit diſtinctionē pſonaꝝ: neqȝ ī deo
neqȝ ī nobis: ergo multo min9 plura
litas rōnū. faciet diſtinctioneȝ
pſonaꝝ: ergo nō pōt dici. qđ di
ſtinctionē pſonaꝝ neqȝ in deo.
nec ī nobis. ergo multo minus
ī deo ſint plures pſōe. ¶ In op
poſitū eſt illud. qđ hr̄. i. Jo. vlti
mo. Tres ſūt q teſtimoniū dāt
ī celo pater verbū. ⁊ ſpirit9 ſctūs.
Itē Athanaſius ait ī ſimbolo.
alia eſt pſona patris. alia filij.
alia ſpūs ſancti. Rūdeo dicen
dū. ſub iſta ꝯcluſione. q2 ī diui-

nis ſm fidē catholicā eſt cōfitē dus numerus pſonarum realiter diſtinctarum. Iſta cōcluſio patet ſic. Ubicūqz eſt diſtinctio vel diſcretio. ibi eſt aliquis numerus. Sz diuine perſone ſunt diſtincte ad inuicē. qm̄ alia eſt pſona patris. alia filii. alia ſpūs ſancti. ergo in diuinis ē numerus perſonarum. Pro cuius intelligētia ē notandū iuxta ſanctū. Tho. q ſicut ratio vnitatis ↄſiſtit in diuiſiōe. ita etiā ratio numeri vel multitudinis ↄſiſtit ī diuiſiōe vel diſtinctiōe aliqua. Unde ea que inuenimus diuerſa ſimpliciter dicimus eē multa ſimpliciter ⁊ q̄ īuenimus diuerſa ſz qd. dicimus eſſe multa ſm qd diuiſio aūt ſimpliciter attēditur vel ſz eſſentiā. ſiue formā vel ſm quātitatē ſiue materiā. Uñ ea q differūt ſz eſſentiā. dicimus eē multa. vt hoiez ⁊ lapidē ⁊ ſimiliter duas ptes. linee iaz diuiſe dicimus duas lineas. diuiſio aūt ſz qd. ē. q̄ attēdit ſz pprietates rei ſicut dicimus hoiem albū eſſe aliū. ⁊ diſtinctū a ſe nigro. ⁊ adhuc magis ſz qd i illis in qbus attendit diuerſitas relationū ſz rōnē tm̄ ſicut pūctus ſi diceret multiplex ſecūdū qd eſt pricipiū pluriū linearum. ſciendū eſt igit. q ī diuinis nō eſt numerus ſimplex q ē p diuiſionē eſſentie vel quātitatis: ſz eſt numerus qdam. ſ numerus relationū: nō tm̄ exiſtentium in deo ſecūdū rōnem tm̄. ſed realiter in ipſo ſubſiſtentiū. Uñ numerus diuinarū perſonarum eſt medius inter numerū. q eſt numerus ſimpliciter. ⁊ inter numerum. q eſt i rōne tm̄ ſicut pūctus dr multiplex ſm rōnē tm̄. eſt enim minus de rōne numeri i numero pſonarum: quā in numero ſimpliciter: ⁊ pluſqz in numero: qui eſt ſecundum rationē tantum. Si autem comparemus numerum perſonarum ad numeruz proprietatum abſolutarum qui eſt in creaturis. habebunt ſe ſicut excedentia ⁊ exceſſa. Si enim attendatur ratio diſtictionis. inuenitur maior diſtinctio in pprietatibus abſolutis creaturarū quā i diuinis perſonis: qr color ⁊ ſapor diſtinguuntur ſecūdū aliud ⁊ aliud eē accidētale ſz in diuinis perſonis eſt vnū ⁊ idē eē triū perſonarum. Si aūt cōſideratur perfectio diuinorum. ſic numerus perſonarum excedit. qr relatiōes in diuinis ſūt ſubſiſtētes perſone. Uñ ad numerū relationū ſequitur numerus pſonarum nō autem ad numeruz pprietatū i creaturis. quia nō ſunt ſubſiſtētes: ſed tm̄ ... Nūc dicendū. ¶ Ad rōnes in

oppoſitū. ¶ Ad primū rūdetur q̄ Boetius loquit̄ de vnitate eſſentiali. Vn̄ in eſſentia: null⁹ numerus cadit: ſed tn̄ in perſonis: q etiā nō eſt numerus abſolute ſed numerus quidā. ¶ Ad ſecundam reſpondet̄ negando ꝯn̄am. Et rō eſt: q: quāuis diuiſio nō fit ꝓprie in deo eſt tamen ibi perſonarum diſtinctio que ſufficit ad rōnem talis numeri: qualis ponit̄ i deo. ¶ Ad tertiā reſpondet̄ negādo ꝯn̄am. Et ratio eſt: q̄ ſubſtantia non ponitur in diffinitione perſone ſm̄ q̄ ſignat eſſentiam: ſʒ vʒ q̄ ſignat ſuppoſitū. Qđ pʒ ex hoc qđ additur indiuidua. Ad ſignificandū aūt ſubſtātiā ſic dictā habēt greci nomen ypoſtaſis. Vn̄ ſicut nos dicim⁹ tres perſonas. ita ipſi dicūt tres ypoſtaſes. Nos aūt nō cōſueuimus dicere tres ſubſtātias: ne itelligerent̄ tres eē̄ntie ꝓpter nominis equiuocationē. ¶ Ad quartam rūdetur negando ꝯn̄am. Et rō eſt. q: proprietates abſolute in diuinis vt bonitas ꝛ ſapientia non opponunt̄ ad īuicē. Vnde nec realiter diſtinguunt̄. Quāuis ergo eis cōueniat ſubſiſtere: tn̄ non ſunt plures res ſubſiſtentes quod eſt eē plures perſonas. Proprietates aūt abſolute in rebus creatis nō ſubſiſtunt: ſʒ realiter diſtinguantur. vt albedo ꝛ dulcedo: ſʒ proprietates relatiue in deo ꝛ ſubſiſtūt ꝛ realiter ad inuicem diſtinguuntur. Vnde pluralitas taliū proprietatum ſufficit ad pluralitatē perſonarum in diuinis.

Ad ſecūdam .q. ſic proceditur. Et videt̄: q̄ naturali ratione cognoſci poſſit pluralitas perſonaꝝ in diuinis. ¶ Primo ſic. Dicit enim Ariſtotiles in principio celi ꝛ mundi. Per hūc numerum. ſ. trinarum adhibuimus nos ipſos magnificare deum: vnum eminentē ꝓprietatibus eoꝝ que creata ſunt. Ergo videtur: q̄ Ariſtotiles ī cognitionē trinitatis venit. Secūdo ſic. dicit Auguſt. 7. confeſſi. ſe. legiſſe in libris platonicorum: non quidem iis verbis: ſed hoc idem omnino multis ꝛ multiplicib⁹ perſuadere rationibus q̄ i principio erat verbum: ꝛ verbum erat apud deum: ꝛ deus erat verbum. ꝛ huiuſmodi que ibi ſequuntur. In quibus verbis diſtinctio perſonarum traditur. Ergo videtur: q̄ phī naturali rōne cognouerūt trinitatē perſonarū diuinaꝝ. ¶ Tertio ſic. Dicit glo. Ro. i. q̄ magi pharaōis defecerūt. 3. ſigno. i. i noti

cia tertie perſone.ſ.ſpūs ſancti ⁊ ſic ad min⁹ duas pſonas co gnouerūt. ¶Quarto ſic. Dicit Termigiſt⁹. monas gignit mo nadē ⁊ in ſe ſuū reflectit ardo rē: per qđ videt generatio filii ⁊ ſpiritus ſancti, pceſſio īrima ri. Ergo cognitio diuinaꝝ per ſonaꝝ pōt per rōnem naturalē haberi. ¶Quinto ſic. Phi. po tuerūt ꝯuenire in cognitionem eoꝝ que in creaturis relucent. Sed in aīa impreſſa eſt ſimili tudo trinitatis pſonaꝝ Ergo vi det. ꝙ p potētias aīe. quas phi multū cōſiderauerūt potuerūt in cognitionem trinitatis deue nire. ¶In oppoſitum eſt illud ad Hebre. xi. Fides eſt ſubſtā tia rerū ſperandaꝝ. argumen tū nō apparentiū. Sed deuz eē trinū ⁊ vnū. eſt articulus fidei. Ergo ē non apparēs rōni. Itē dicit ylarius libro đ trinitate. Nō pōt hō ſua intelligentia ge neratiōis ſecretū cōſequi. Itē Ambroſius dicit Impoſſibile ē generatōis ſcire ſecretū mēs deficit. vox filet. Sed p originē generatiōis ⁊ proceſſiōis diſtin guit trinitas. in diuinis. Ergo homo per rationem naturalē nō pōt vēire i noticiā trinitatis Rñdeo dicendū. ꝙ impoſſibile eſt per rationem naturalē. ad cognitionem trinitatis diuina rum perſonaꝝ peruenire. Pro batur iſta concluſio. Naturalis rō nō cognoſcit deū. niſi ex crea turis. Creature aūt ducūt i dei cognitionem: ſicut effectus in cauſam. Hoc igitur ſoluz i rō ne naturali de deo cognoſci po teſt. quod competere ei neceſſe eſt: ſm ꝙ eſt omnium entiū pn cipiū. Virtus āt creatiua ē dei ⁊ cōis toti trinitati. Vñ perti net ad vnitatem eſſentie. ⁊ non ad diſtinctionem perſonarum. Per rationem ergo naturalē cognoſci poſſunt de deo ea: que pertinent ad vnitatem eſſentie non ad diſtinctionē perſonarū. Qui autē probare nititur trini tatem perſonarum naturali rō ne fidei: duplicit derogat: vt di cit ſanctus Tho. in prima par te. Primo qdē quantuz ad di gnitatem ipſius fidei: que eſt: vt ſit de rebus inuiſibilibus, que rationem humanam excedunt. ad Hebre. xi. Fides ⁊c. allega tum eſt. Secūdo: quantum ad vtilitatem trahendi aliquos ad fidē. Quom eniz aliqs ad pro bandum fidem inducit rōnes q̄ non ſunt cogentes cedit in deri ſionem. Credūt enim: ꝙ huiōi rōnibus īnitamur. ⁊ ꝓpter eas credamus. Ea igit: q̄ fidei ſunt nō ſunt tentanda ꝓbare n.. auctoritates: his qui auctorita

tes ſuſcipiunt. apud nos vero ſufficit defendere: nõ eſſe impoſſibile: quod predicat fides. Vñ Dionyſius dicit ſecundo capitulo de di. no. Si aliqs ē qui totaliter eloquiis reſiſtat lõge erit a phyloſophia noſtra. Si aũt ad veritatē eloquiorum .ſ. ſactorũ reſpicit hoc et nos cãone vtemur. ¶ Ad rõnes in oppo. ¶ Ad primam rñdet negãdo cñam. Et rõ eſt qꝛ philoſophi nõ cognouerũt miſteriũ pſonarum diuinarum ꝓpriã: q̃ ſunt paternitas. filiatio: et ꝓceſſio. ſm illud apoſtoli. i. Corin. ii. Loquimur dei ſapientiã: quã nemo ꝑncipiũ huius ſeculi cognouit. i. Phconcriũ ſm glo. cognouerunt tñ quedã eſſē talia attributa: que appropriantur diuinis pſonis: ſicut potentia appropriat patri. ſapia filio: bonitas ſpũi ſancto. Qđ ergo ariſtoteles dic. per hunc numerũt trinariũ. nõ eſt ſic intelligendum: qꝫ ipſe poneret trinarium numerũ in diuinis: ſed vult. dicere qꝫ antiqui vtebãtur numero trinario in ſacrificiis et orationibus: ꝑ quãdam trinarii numeri perfectionem: que in omnibus apparet: ſicut in principio: medio: et fine. ¶ Ad ſecundam reſpondetur negando cõſequētiam. Et ratio eſt. tum primo. vel quia. Plato multa dicitur legiſſe in libris diuinis. quos reperit in egypto et inde aliqua cognouiſſe. tũ ſcđo qꝫ verbum nõ inuenitur in libris. Platonicorũ ſm qꝫ verbum noiat perſonã genitã in diuinis. ſed ſcđm qꝫ verbum intelligit ratio ydealis. ꝑ quã deus oia cõdidit. q̃ filio appropriat que dr mũdus architip⁹. ¶ Ad tertiã rñdetur negando cñam. Et rõ eſt: quia phi nõ peruenerunt in cognitione diuinarũ perſonarum quãtum ad ꝓpria ſed ſolũ quãtum ad ꝓpriata nõ inquãtum ad appropriata ſunt quia ſic eorũ cognitio dependet ex propriis ſed inquãtum ſunt attributa diuine nature. et ſi obiiciat qđ ſimilit deuenerunt in cognitionē bonitatis que appropriat ſpũi ſancto. ſicut in cognitionē potētie. et ſapie que appropriantur patri et filio dicendũ qꝫ bonitatem nõ cognouerunt quãtum ad potiſſimũ effectum ipſius. ſ. incarnationē et redemptionē ſed euanuerũt in cogitatiõibus ſuis. Vel qꝛ nõ tm̃ intenderunt venerationi bonitatis diuine q̃ etiã nõ imitabãtur ſicut venerati ſunt potentiam et ſapiētiam. ¶ Ad quartã rñdetur negãdo cñam. Et ratio eſt. qꝛ dictum. Trimegiſti nõ eſt referendũ ad generationem filii. vel proceſſionem

ſpūs ſancti ſed ad ꝓductionem mūdi. Nā vnus deus ꝓduxit mūdū vnū ꝑ ſui ipſi⁹ amorē. ¶ Ad quintā rūdetur negando ꝯñam. Et rō eſt qa ſicut ſimilitudo trinitatis relucens in aīa eſt omnio imperfecta ⁊ deficiens. ſed dicitur expreſſa per cōparatiōnē ad ſimilitudinem veſtigii. ideo non poteſt ducere in cognitionem perfectam trinitatis diuinarum perſonarum.

Ad tertiam. q. ſi proceditur. ꝙ nomē de⁹ pluraliter debeat ꝑdicari de trib⁹ pſōis. vt tres pſōe ſint tres dii. ¶ Primo ſic. Gene. i. vbi dicitur. In pricipio creauit deus celū ⁊ terrā. hꝫ veritas hebrayca elohim. qđ pōt interꝑtari dii. ſiue iudices. Et hoc dicit̄ propter pluralitate perſonaꝝ. Ergo tres pſone ſunt plures dii. ⁊ nō vnus. ¶ Secundo ſic. Sicut homo ſignificatur vt habens humanitatē. ita deus ſignificatur vt habens deitatē. Sed tres perſone ſunt tres habentes deitatem. Ergo tres ꝑſone ſunt tres dii. ¶ Tertio ſic. Hoc nomen tres cū abſolute dicatur. videtur ad ſubſtantiaꝫ pertinere. Sꝫ hoc nomē. ſ. res pluraliter dicitur de tribus perſonis. Dicit enī. Auguſt. libro de doctrina xpiana. Res quibus fruendum eſt. ſunt pater ⁊ filius ⁊ ſpiritus ſanctus. Ergo pariter hoc nomen deus: ⁊ alia noīa eſſentialia poterūt pluraliter predicari de diuinis perſonis vt dicātur tres dii. aut tres omnipotentes. aut tres domini. ¶ In oppo. eſt illud Exo. ii. Audi iſrael dominus deus tu⁹ vnus eſt Reſpondeo dicenduꝫ ꝙ nomen deus nō pluraliter ſꝫ ſingulariter dicitur. ⁊ predicatur de tribus perſonis: ſm illō Athanaſii. deus pater: deus filius deus ſpūs ſanctus: nō tres dii ſꝫ vnus eſt deus. Pro quo notandum ꝙ nominū eſſentialiū quidam ſignificant eſſentiaꝫ ſubſtantiue. quedaꝫ vero adiectiue. Ea quidem que ſubſtantiue eſſentiam ſignificant. non predicatur in plurali de trib⁹ ꝑſonis. Cuius rō eſt quia nomina ſubſtātiua ſignificant aliqđ ꝑ modum ſubſtātie. noīa vero adiectiua ſignificant per modū accidentis. quod inheret ſubſtātie. Subſtantia autem ſicut ꝑ ſe habet eſſe: ita per ſe habet Unitatem. vel multitudinem Unde ⁊ ſingularitas vel pluralitas nominis ſubſtantiui attenditur. Secundum formam ſignificatam per nomen Accidentia autem ſicut habent in ſubiecto. Ita ⁊ ex ſubiecto

recipiunt vnitatẽ: v[illegible] multitudinem. Et ideo in adiectiuis ſingularitas vel pluralitas attẽdiť ſcḋm ſuppoſita. In creaturis aũt non reperitur vna forma in pluribus ſuppoſitis: niſi vnitate ordinis: vt forma multitudinis ordinate. Unde nomina ſignificãtia talem formaʒ ſi ſunt ſubſtãtiua predicatur de pluribus. In ſingulari non autẽ ſi fuerint adiectiua. Dicimus enim quod plures homines: ſunt collegiũ: vel exercitus: aut populuſ. Dicim⁹ tñ q̄ꝺ plures hoies ſũt collegia tĩ. In diuinis aũt eſſentia diuina ſignificatur per modum forme: que quidem ſimplex eſt: et maxime vna. Unde nomina ſignificantia diuinã eẽntiaʒ ſubſtantiue: et ſingulariter et nõ pluraliter dicuñ de tribus pſonis. Hec eſt igiť ratio quare Sorteʒ et Platoneʒ et Ciceronẽ dicimus tres homines: patrẽ aũt et filium: et ſpũm ſanctum nõ dicimus tres deos ſed vnũ deuʒ: qꝛ i tribus ſuppoſitis hũane nature ſunt tres humanitates. In tribus aũt perſonis eſt vna eẽntia. Que vero ſignificant diuinã eẽntiã adiectiue pluraliter p̄dicãtur de tribus perſonis. ꝓpter pluralitatẽ ſuppoſitoꝝ. Dicim[illegible] tres exiſtẽtes vel tres [illegible]entes: aut tres eternos aut tres increatos. et imẽſos. ſi adiectiue ſumantur. Si vero ſubſtãtiue ſumanť: dicimus vnum increatũ: imenſuʒ: et eternũ: vt Athanaſius dicit. ¶ Ad rationes in oppo. ¶ Ad primam reſpondetur negando ꝯñam. Et rõ eſt. qꝛ diuerſe lingue habẽt diuerſum modum loquendi. Unde ſicut greci ꝓpter pluralitateʒ ſuppoſitoꝝ, dicunt tres ypoſtaſes. ita et in hebraico dicitur pluraliter heloim nos aũt non dicimus pluraliter. nec deos. nec ſubſtãtias. ne pluralitas ad eſſentiam referatur. ¶ Ad ſecundam reſpondetur negando ꝯñam. Et ratio eſt. qꝛ licet deus ſignificet hñtem deitatẽ. ẽ tñ alius modus ſignificandi. Nam deus dicitur ſubſtãtiue ſed hñs deitatẽ dicitur adiectiue Uñ lʒ ſint tres hñtes deitatẽ: nõ tñ ſequitur: q̄ ſint tres dii. ¶ Ad tertiã rñdetur negando ꝯñam. Et rõ eſt. qꝛ hoc nomẽ res. ẽ de traſcẽdẽtib⁹. Uñ ſcḋm q̄ ꝑtinet ad relationẽ. pluraliter predicatur in diuinis. Si vero ſcḋm q̄ ꝑtinet ad ſubſtãtiã. predicatur ſingulariter. Uñ Augu. ibidẽ dicit. q̄ eadẽ trinitas. quedam ſũma res eſt.

¶ Dominica. i. poſt trinitateʒ eſt euangelium. In illo tẽpore dixit ieſus diſcipulis ſuis. Nõ

quidaȝ erat diues ⁊c̄. Luc. xvi. Circa hūc diuitē dānatum poſ ſūt diſpu. ſequentes queſtiões. ¶ Primo vtrū anima ſeparata poſſit abigne corporeo cruciari ¶ Secundo: vtrū anime dāna torū videant gloriā beatorum: ¶ Tertio. vtrū dampnati vellent omnes alios eē dampnatos.

Ad primā ſic ꝓcedit. Et videt̄ ꝙ anima ſe

a perata non poſſit ab igne corporeo crucia ri. ¶ Primo ſic. Agens ſemꝑ nobilius eſt paſſo. vt. Aug. ſup Gene. ad literā. ⁊ Ariſtotiles. ſecundo de anima. Sed impoſ ſibile eſt eſſe aliquid corporeuȝ nobilius anima ſeparata. Er go nō poteſt ab aliquo corpore pati ſiue cruciari. ¶ Scḋo ſic. Secundum philoſophum pri mo de generatione ⁊ ſecūdum, Boetium libro de duabus na turis. Illa ſolum agunt ⁊ pati untur ad inuicem. que in mate ria cōmunicant. Sed anima ⁊ ignis corporeus non cōicant in materia qꝛ ſpūalium et corpo raliuȝ nō eſt materia cōis. Er go anima ſeparata n̄ pōt pati. aut cruciari ab igne corporeo. ¶ Tertio ſic. Omne quod pati tur. recipit aliquid ab agente. Si ergo anima patit̄ ab igne corporeo. aliquid ab eo recipiet Sed om[illegible] quod recipit̄ in ali quo eſt: in eo per modum reci pientis. Ergo quod recipitur ab igne in anima nō eſt in eo ma terialiter. ſed ſpiritualiter. Sed forme rerum in anima ſpiritua liter exiſtentes ſunt perfectiões ipſius. Ergo etiam ſi ponatur ꝙ anima patiatur ab igne cor poreo hoc nō erit in eius penā. ſed magis in eius perfectioneȝ. ¶ Quarto ſic. Omne agens corporeum agit per contractuȝ Sed nō poteſt eſſe aliquis con tactus anime ⁊ ignis corporei. quia cū contactus fit ſolum in ter corpora. que habent vltima ſimul. Ergo anima ab igne cor poreo nō patit̄. ¶ Quīto. agēs corporeuȝ nō agit in remota ni ſi per hoc ꝙ agit in media. Sȝ anime ⁊ demōes quādoqȝ ſūt extra locum inferni: eū qñqȝ in hoc mundo appareant hoībus nec tamen ſunt immunes a pe na: ⁊ tamen videmus ꝙ omnis intermedia ab igne inferni non patiantur. Ergo videtur ꝙ ani me damnatorum penas quas ſuſtinēt: nō patiant̄ ab igne cor poreo. ¶ In oppoſitū eſt euan gelium preſens in quo ait. Di ues damnatus. Crucior in hac flāma. ¶ Rūdeo dicendū ſub [illegible] iſta cōcluſione ꝙ anim[illegible] poteſt pati ab igne corporeo.

cruciari ab eo. Iſta ꝯcluſio ꝓ
bat primo ſic. Eadē ē ratio de
aiabus ſeparatis: ⁊ de demoni
bus, qui ab igne corporeo pati
poſſunt. Sed demones patiun
tur ab igne corporeo: in quē cor
pora damnatoꝝ poſt reſurrecti
onem ꝓiicientur. vt pꝫ ex euan
gelio Mat. xxv. Ite in ignem
eternū: qui paratus eſt diabolo
⁊ angelis eius. Ergo ⁊ anime
ſepate ab igne corpeo pati pñt.
Unde Grego. iiii. libro dialo
gorū dicit. Si diabolus ⁊ eius
angeli cū ſint incorporei: corpo
reo igne ſūt cruciādi: qd miruꝫ
⁊ ſi aīe anteq̄ꝫ recipiāt corpora
poſſint igne corporeo: cruciari.
Quaſi diceret. Nō eſt mirum
Secundo ſic. Pena dꝫ rūdere
culpe. Sed aīa ꝑ culpā corpori
ſe ſubiicit per prauā cōcupiſcē
tiam. Ergo iuſtū ē: vt in penaꝫ
rei corporee ſubiiciatur ꝓ paſſi
onē Uñ firmiter tenendū ē q̄
aīa ſeparata pati. affligi: ⁊ cru
ciari poſſit ab igne corporeo. ſꝫ
circa modū quo pati poſſit di
uerſi diuerſa dixerunt. que oīa
enarrare. eēt longū. Et ideo tā
tūmodo aſſignabimus moduꝫ
quē ſanctus Tho. in. iiii. diſtin.
xliiii. ponit dicit enim ſic: q̄ cor
pus in ſpūm naturaliter agere
n... poteſt: nec ei aliquo modo
obeſſe: vel ipſuꝫ grauare: niſi ſꝫ
q̄ aliquo modo corpori vnitur. 129
Sic. n. inuenimus q̄ corpus q̄
corrūpitur agrauat aīam. Sa
piētie. ix. Spūs aūt corpori vni
tur dupliciter. Uno mō vt for
ma materie: ⁊ vt ex eis fiat vnū
ſimpliciter: ⁊ ſi ſpūs vnius cor
poris: ⁊ viuificat corpus. ⁊ a cor
pore aliqualiter agrauaẗ. ſic āt
ſpūs demonis vel hoīs igni cor
poreo nō vnitur. Alio mō vniẗ
ſpūs corpori. ſicut mouēs mo
bili. vel ſicut locatū loco: ⁊ eo mō
quo incorporalia ſūt in loco: ⁊
ſꝫ hoc ſpūs incorporei creati lo
co diffiniūtur. ita ī vno loco eē
ſtēt eē. q̄ nō in alio. Quāuis āt
res corporea ex ſua natura ha
beat. q̄ ſpiritum incorporalem
loco diffiniat. ñ tñ hꝫ ex ſua na
tura. q̄ ſpūm incorporeuꝫ loco
diffinitū detineat. vt ita alligeẗ
illi loco: q̄ ad alia diuertere nō
pōt cū ſpūs nō ita ſit in loco na
turaliter: q̄ loco ſubdaẗ. ſꝫ hoc
ſupaddiẗ igni corporeo: inquātū
eſt īſtrumētū diuine iuſticie vī
dicātis: q̄ ſic detineat ſpūꝫ: ⁊ ita
efficiẗ ei penalis: retardās eum
ab executione ꝓprie volūtatis
ne. ſ. poſſit operari: vbi voluerit. ⁊
ſm̄ quod voluerit. Et hunc mo
dum ponit Grego. in. 4. dialo
gorum. exponens eniꝫ quō aīa
incendium experiendo patiatur
ſic dicit. Dum veritas peccato

rem diuitem dānatū in igne ꝓ hibet. quis nā ſapiens reprobo rū aias teneri ignibus negeuerit. Et auguſt. ē. xxi. de ciuitate dei ꝙ ſicut aīa in hoīs ꝯditiōe iungitur corpori. ⁊ dat ei vitam ꝗuis illud ſit ſpūale. ⁊ hoc corporale ⁊ illa coniunctiōe ꝯcipit amorē ad corpus: ſic ligat̄ igni vt accipiēs ab eo penā. ⁊ ex illa ꝯiūctiōe vehemēter ꝯcipit horrorē: ac ꝑꝑ hoc ⁊ dolorē. Dicamꝰ ergo ſequēdo predictos modos ſanctorum: ꝙ ignis hʒ ſuaʒ naturā hʒ ꝙ ſpūs icorporeus ei ꝯiūgi poſſit. vt loco locatū: ſʒ in quātū eſt inſtrm̄ diuine iuſtitie: hʒ vt ipſum quodāmō retineat alligatum. Et in hoc veraciter ignis ille eſt ſpūi noxiꝰ. ⁊ ſic anima ignē ibi vt noxiū videns ab igne cruciat̄. Vn̄ Greg. i. iiii. dialogorū oīa iſta ꝑ ordinē tangit. ¶ Ad rōnes in oppoſitum. ¶ Ad primā reſpondetur: ꝙ licʒ aīa ſit ſimpliciter nobilior igne. ignis tn̄ ē ſm̄ quid aia nobilior inquātū eſt inſtrm̄ diuine iuſtitie. ¶ Ad ſecundam rūdetur negādo ꝯñam. Et ad ꝓbationeʒ rūdet̄. ꝙ phūs. ⁊ Boetiꝰ loquūt̄ de illa actiōe. ꝑ quā patiēs trāſmutat̄ in naturā agētis. Talis aūt actio nō eſt ignis in anima Et propter hoc ratio non procedit. ¶ Ad tertiam reſpondetur negando ꝯñam. Et rō eſt. quia aſſumptū eſt verū de eo qđ patitur ab agēte ꝑ modū influētie Ignis aūt in aiaʒ nō agit ꝑ modum influentis. ſed ꝑ modū detinētis, vt ex dictis pʒ. Et ideo rō eſt ad propoſitū. ¶ Ad quartam rūdetur, negando ꝯñam. Et rō eſt ꝙ licet nō ſit aliqs cōtactus corporalis inter animaʒ ⁊ corpus. eſt tamen inter eos aliquis contactus ſpiritualis. Sicut enim motor celi cū ſit ſpūalis. ſpūali contactu contingit celum. ipſum mouēs per modicū quo dr̄ contriſtans tangere: ſicut dicitur in primo de celo: et hic modus ſufficit ad actioneʒ. ¶ Ad quintam rūdetur ꝙ ſpūs dānati nūꝗʒ eſt extra infernum niſi ex diſpenſatione diuina: vel ad inſtructionem. vel ad exercitium electorum. Vbicūqʒ autē extra infernū ſint. ſemper tn̄ vident ignē inferni. vt eis in penā ꝓparatū: Vn̄ cū iſta viſio ſit imediate affligens. vbicūqʒ ſunt ab igne iferni affligūt̄. ſicut ⁊ captiui extra carcerē ēntes. a carcere quodāmō affligunt̄. dū vident ſe ad carcerē dānatos. vn̄ ſicut gloria electoꝝ in nullo minuitur: nec ꝗtum ad premiūm eſſentiale: nec ꝗtum ad accidētale. Si aliqñ extra celum empireū ſint qui quodāmō in eo-

gloriam cedit. ita etiam i nullo minuitur pena dānatorū. ſi ex tra infernum ex diſpenſatiōe di uina ad tempus ponantur. Et hoc eſt: qđ dicit gloſa ſuper illđ Jacobi. iii. Jnflāmat rotā ꝛc. Diabolus vbicūq3 ſit ſiue ſub aere ſiue ſub terra ſecū ſert tor mēta ſuarum flāmarū. Obie ctio autem procedit ac ſi ignis corporeus affligeret ſpūs imme diate, ſicut affligit corpora.

D ſecundā. q. ſic ꝓ ceditur. Et videt q damnati nō videant gloriam beatorum. ¶ Primo ſic. Magis diſtat ab eis gloria beatorum: quam ea que in hoc mundo aguntur. Sed ipſi non vident ea que cir ca nos aguntur. vt dicit Gre gorius. in moralibus. xii. libro. Ergo multo minus poſſunt vi dere gloriam beatorum. ¶ Se cundo ſic. Jd quod conceditur in preſenti vita pro magno mu nere: nunq̄3 conceditur damna tis. ſed Paulo pro magno mu nere. eſt conceſſum vt videret vitam illam. qua beati eterna liter in deo viuunt. vt dicit. ii. Corin. ii. in glo. Ergo damna ti [illegible] gloriam non vi [illegible]t. ¶ Tertio ſic. conſideratio pene immittit terrorē: ſicut cō ſideratio glorie generant gau dium. Sed in malis nullū erit gaudium non videbunt gloriā ſanctorum. ¶ Jn oppoſitū eſt euangelium preſens vbi dicitur quod diues in tormentis poſi tus. vidit Abraam: ꝛ Lazarum in ſinu eius. ¶ Reſpondeo di cendum. quod damnati ante di em iudicii videbūt beatos ī glo ria. non hoc modo q gloria eo rum qualis ſit cognoſcant. ſed ſolum modo cognoſcent. eos eſſe in gloria inextimabili: ꝛ ex hoc turbabuntur. tum propter inuidiam dolentes de felicita te beatorum tū ꝓpter hoc q ipſi talem gloriam amiſerunt. Sapientie. v. dr̄ de impiis. vi dentes turbabūtur timore teri bili. Sꝫ poſt diē iudicii omni no viſione beatorum priuabun tur nec tamen ex hoc eorū pe na minuetur. ſed augebitur. q memoriā habebūt glorie bea torum, quam in iudicio vide runt. vel etiam ante iudicium. Et hoc erit eis in tormentum. ſed vlterius affligentur ex hoc quod videbunt ſe indignos re putari etiam videre gloriā quā ſancti merentur videre. ¶ Ad rationes in oppoſitum. ¶ Ad primam reſpondetur negando conſequentiā. Et rō eſt: q2 nō ē ſimile de vno ꝛ de alio. Q2 ea

que in hac vita arguũtur: nõ ita affligerẽt dãnatos in inferno. ſi viderẽt: ſicut gloria iſpecta beatorum. Unde nõ ita oñduntur damnatis ea: que hic aguntur ſicut iuſtorũ gloria: quãuis etiã eorũ que hic aguntur: oñduntur eis quandoqȝ ea que in eis triſtitiaȝ agere poſſunt. ¶ Ad ſecundam rñdetur negando conſequentiam. Et ratio eſt. q2 nõ ſimile. Paulus inſpexit vitam: ſ lant qua ſancti cũ deo viuunt: eaȝ experiẽdo: ⁊ in futurũ perfectius ſperãdo: qđ nõ eſt de dãnatis. Et iõ nõ ẽ ſimile. ¶ Ad tertiã rñdetur negãdo cõſequẽtiam. Et rõ eſt: q2 vt dicit dñs Bonauẽtura ſuper illud. Letabitur iuſtus cũ viderit vindictã ⁊c. Cõſideratio beatorũ non ſiſtit in pena. q2 afflictiua. ſed fertur vlterius: q2 iuſta ⁊ optime ⁊ digne iflicta. Et talis cõſideratio amãti iuſtitiã: gñrat gaudiuȝ. Silr nec cõſideratio malorũ ſiſtit in bono glorie: q2 bonuȝ: ſȝ quia perditũ. Et hec cõſideratio gñrat dolorẽ: ⁊ ita dãnati affliguntur ⁊ dolent videntes gloriam beatorum.

D tertiã. q. ſic ꝓcedit. Et videtur: ꝙ damnati nõ vellẽt omnes alios eẽ dãnatos. Primo ſic. ex euãgelio preſenti: vbi diues damnatus rogabat pro fratribus: ne venirent in locũ tormẽtoꝝ. Ergo cũ dãnati hñant multos cõſanguineos: mallent eos eẽ beatos: qȝ cõdẽnatos. ¶ Scđo ſic. Affectiones inordinate in iferno a damnatis non auferunt. Sed aliqui dãnati inordinate dilexerunt ſuos nõ damnatos. Ergo nõ vellẽt eorũ malũ: qđ eſt eſſe eos dãnatos. ¶ Tertio ſic. Dãnati nõ deſiderant augmentum: ſue pene. Sed ſi plures damnarẽtur: maior eẽt dãnatorũ pena: ſicut ẽt multiplicatio bto2ũ amplificat eorũ gaudiuȝ. Ergo damnati nollẽt oẽs alios dãnari. ¶ In oppo. ẽ illđ qđ dicit Iſa. 14. ſuper illud ſurrexerũt de ſolijs. dicit glo. Solatiũ eſt maloꝝ habere ſocios penarũ. ¶ Rñdeo dicẽdum: ꝙ damnati vellẽt oẽs bonos eſſe dãnatos. Iſta cõcluſio patȝ: tũ q2 in damnatis maxime viget inuidia. Ergo dolẽt de felicitate bonoruȝ: ⁊ eorũ damnationẽ appetunt. ¶ Secundo ſic. Sic in beatis in pñia eſt pfectiſſima charitas: ita in dãnatis erit pfectiſſimũ odium. Unde ſicut ſãcti gaudebũt de oĩbus bonis: ita ẽt mali de oĩb9 bonis dolebũt. Unde felicitas ſctõrum [illegible] rata: eos maxime affligit. L. dr Iſa. 26. Videant ⁊ confun/

dantur gloriātes populi ꝛ ignis hoſtes tuos deuoret. Unde pꝫ ꝙ vellent oēs bonos eſſe dāmnatos. ¶ Ad rōnes in oppoſi. ¶ Ad primam rñdetur negan-do ꝯñam: Et ad auctoritatem inductā dicēdum eſt: ꝙ non dixit hec diues ex charitate: cum nullaꝫ hēret ſed ex timore ſeruili: ne ex eorū ꝯſortio eius pena augeret. Et tñ notāduꝫ. ꝙ licet tanta ſit inuidia in dānatis ꝙ ēt ꝓpinquorū glorie inuideāt cū ipſi ſunt in ſūma miſeria: tamē minus inuident ꝓpinqs: ꝗꝫ aliis qr maior eēt pena ſi oēs propinqui dānarent: ꝛ alii ſaluarent: ꝗꝫ ſi aliqui de ſuis propinquis ſaluarentur. Et ex inde fuit. ꝙ diues ille dānat⁹ petiit fratres ſuos a dānatōe eripi. Sciebat enim: ꝙ aliq aliorꝫ eriperent. Maluiſſꝫ tū frēs ſuos cū oib⁹ aliis dānari. ¶ Ad ſecundā rñdetur negādo ꝯñaꝫ. Pro quo nota. ꝙ dilectio que nō fundat ſuper honeſtum: facile reſcinditur: ꝛ ꝑcipue in malis hoibus: vt dr̄. 9. Ethi. Unde dānati nō ſeruabūt amicitiā ad eos quos inordinate dilexerūt: ſed in hoc voluntas eorum remanebit ꝑuerſa ꝙ cāꝫ inordinate dilectionis ... uc diligēt. ¶ Ad tertiaꝫ ...pondetur negando conſequētiam. Et ratio eſt: quia licet ex damnatorum multitudine pena ſingalorum augeatur: tamē tantuꝫ ſuper excreſcit odium ꝛ inuidia. ꝙ magis eligēt torquerī cum multis: ꝗꝫ minus ſoli.

¶ In dñica ſcđa eſt euāngeliū. Homo quidam fecit cenā magnam ꝛc. Luc. 9. Circa ꝙ poſſunt diſputari ſe. q.

¶ Primo: vtrum cena beatitudinis ſanctis preparata: conſiſtit in bonis corporis.

¶ Scđo: vtꝝ occupatio ꝛ ſollicitudo reꝝ tꝑaliū hoiem excludat a cena eterne beatitudinis.

¶ Tertio: vtruꝫ hoies pctōres ſint cōpellendi bonū facere.

Ad primā .q. ſic ꝓcedit. Et vr̄ ꝙ cena beatitudinis ſctis ꝑparata cōſiſtat in bonis corporis. ¶ Primo ſic. Qđ a plib⁹ dicitur: impoſſibile eſt eſſe falſum totaliter: vt Commentator dicit. 3. de aīa ꝛ Phus. 7. Ethi. ꝙ opio non ꝑditur quaꝫ populi multi famāt. Sed maior hominū multitudo clinat ad querēdū delectationes corpales: ꝛ corporalia bona quaſi finē. Ergo finis humane vite in corpalibus bonis ꝯſiſtit. Finē humane vite dicim⁹ btitudinem. Ergo btitudo in bonis corpis qrenda eſt. ¶ Scđo ſic. Quāto aliqđ bonuꝫ eſt cōius: tanto ē diuinius. vt pꝫ. 1. Ethi.

Sed bonũ corporale cõius eſt ꝙ ſpũale. q2 corpale ẽt ad bruta aialia ſe extendit:nõ aũt ſpũalia. Ergo corpale bonuʒ ſpũali preeminet. Ergo talia bona ſenſibilia veniẽt in beatitudine offerenda btis. ¶ Tertio ſic. Hõ ex anima ⁊ corpore cõſtituitur. Ergo bonum hoĩs debet eſſe cõe anime ⁊ corpori. Sʒ bonũ ſpũale nõ põt eſſe cõe corpori bonũ aũt corporale põt eẽ cõe aie:inq̃ʒtũ aĩa de corporalibꝰ delectatur. Ergo cena beatitudis magis conſiſtit in bonis corporalibus ꝙ ſpũalibus. ¶ Quarto. Quuʒ beatitudo teſte Boetio ſit ſtatus omnium bonorũ aggregatione perfectus in cena btitudinis nullum oblectamentũ ibi deficiet. Ergo in ea delectationes ſenſibus:⁊ bõa ſenſibilia erũt: alias nõ vr̃ pfecta ⁊ plena btitudo. ¶ In oppoſi. arguitur ſic. Btitudo ẽ ſũmũ bonuʒ hominis. Ergo in pcipuis bonis hoĩs eſt q̃renda:⁊ ponẽda. Sed bona aie ſunt nobiliora:quã bona corporis. ſicͭ ⁊ aĩa corpore nobilior eſt. Ergo cena beatitudis eterne pparata ſcis in bonis ſpiritualibus conſiſtit. ¶ Reſpondes dõm. Ergo fuit ſtulti ſZMachometi: qui poſuit felicitatem: ⁊ beatitudinem ſnuram in corporalibus delectationibus. ⁊ potuum:⁊ venereorum qui error non ſolũ apud xpiane religiõis cultores: ſʒ ẽt apd̃ gẽtiles pħos: q btitudineʒ nouerũt in operibus itellectiue ptis cõſiſtere:iudicatur beſtialis:vitã hmõi voluptuoſaʒ non hoĩum ſed pecuduʒ eſſe aſſerentes:vt pʒ.i.. Ethi. Vñ vt hunc errorẽ oſtendamus reprobũ:⁊ ſtultũʒ. Arguitur. ſic.i. pñti euãgelio. Dr̃.ii.q2 cena erit magna .i.de magnis ⁊ pcioſis rebus ⁊ excellentiſſimis. Unde de ea dicitur illud Iſa.14. Oculus non vidit:nec auris audiuit:nec in cor hominis aſcendit:que ꝑparauit deus diligentibus ſe. Sed bona anime.⁊ bona ſpũalia ſunt maiora bona ꝙ ſenſibilia bona. Sic ergo cena future beatitudinis ꝯſiſtit in guſtu bonorum ſpiritualium: ⁊ nõ ſenſibiliũ. Vñ cena illa dr̃ magna q2 ieſtimabilis. Geñ.15. Ego merces tua magna. nimis eſt interminabilis. Baruch.4. O iſrael quam magna eſt domus dñi:⁊ ingens locus poſſeſſionis eius.iõ exterminari non põt:q2 taʒ cibus ꝙ ille q miniſtrat deus eſt:⁊ ſũmuʒ bonuʒ.ꝑs. Inebriabuntur ab vbertate domus tue:⁊ torrẽte voluptati[illegible] potabis eos. ¶ Secundo arguitur ſic. Quom beatitudo ſit na

turaliter ab oībus ho[..]inibus deſiderata: nominat vltimum hūane vite finem. Finis autē cuiuſlꝫ rei vel eſt opatio ꝓpria vel per opationē ꝓpriā ad finē venit. Quom aūt forma ꝓpria ſit in q̄libꝫ re opatiōis ꝓprie ꝑn cipiuꝫ. Forma aūt ꝓpa hoīs in q̄tum eſt homo ſit rōnalis aīa: opꝫ ꝙ vel in ipſis actibus rōna lis aie comparetur. Hec autē bona aīe dīr. Vnde neceſſe eſt btītudinē ponere in bonis aie: et ſm phos. Quod aūt aliqui vt Epicurei. ⁊ Machometus in bonis corporis beatitudinē po ſuerunt: ex hoc prouenit: ꝙ ſeip ſos quid eſſent ignorabāt. Nō eniꝫ cognoſcebāt ſe: ſm illd qd in eis eſt melius: ꝙ eorū eē for maliter cōplet: ſꝫ illd qd de eis exterius appet: ⁊ ſm hoc btitu dinem ſuā in bonis exteriorib⁹ poſueret. Multis aliis rōnibus reprobauim⁹ hūc errorē in tra ctatū noſtro cōtra Machome tuꝫ: nūc breuiter iſta ſufficiunt. ¶Ad rōnes in oppo. ¶Ad pri mam reſpondetur negādo con ſequētiaꝫ. Et rō ē: qꝛ multoruꝫ opionē nō ē nec̄e eſſe verā ſim pliciter: ſꝫ ſm ptē. Multitudo aūt hoīuꝫ in bonis corpis btitu dinē ponētiuꝫ: q̄tū ad hoc ve[..] opīonēꝫ hꝫ: ꝙ illud qd opti muꝫ ſibi eſtimant hoc ſuā bea titudinē eē putāt. Et q̄tum ad hoc eoꝝ opinio vera eſt. ſ. ꝙ opti muꝫ hoīs ē beatitudo. Nō aūt opꝫ: ꝙ ſit vera. q̄tuꝫ ad hoc. ꝙ ponant eam in bonuꝫ corporis qꝛ hec opinio procedit ex falſa radice: qꝛ. ſ. exiſtimāt ſe eſſe ꝑn cipaliter id quod ſunt ſꝫ corpo ra ¶Ad ſcdaꝫ rūdetur negan do ꝯñnt. Et rō eſt: qꝛ dupliciter aliquid dr̄ eē cōe. Vno mō ꝑ predicationē. Hmōi aūt cōe nō ē aliquid idē nūero in diuer ſis reptū: ⁊ hoc mō hꝫ bonū cō poris cōitatē. Alio mō ē aliqd cōe ꝑ participationem vnius, ⁊ eiuſdeꝫ rei: ſꝫ numerū. Et hoc mō bonuꝫ cōius eſt diuinius. Et hec cōitas maxime pōtſin bis. que ad animam pertinent inueniri: quia per ipſum attin gitur ad id quod eſt commune bonum omnibus rebus. ſ. deū. Et ideo procedit. ¶Ad tertiaꝫ reſpondetur negando conſequē tiaꝫ. Et ratio eſt: quia licet ho mo ex anima ⁊ corpore ꝯſiſtat: tn̄ eſſe ex anima: ⁊ non ex cor pore habet. Vnde etiam beati tudo hominis pricipaliter ⁊ ori ginaliter in bonis anime conſi ſtit. Sicut enim corpus eſt pro pter animam: ſicut propter fi nem: ⁊ materia ꝓpter formā: vt pꝫ. 2. De anima: ita ⁊ bona cor poris ordinanſ in aie bōa: vt in

finem. Vñ in bonis corporis beatitudo ꝑncipaliter conſiſte re nõ põt. ¶ Ad quartã reſpondetur negando cõſequētiã. Et rõ eſt: qꝛ cum vera beatitudo hominis que ſperaṫ in alia vita conueniat hoīs ſm illud: qḋ nobiliſſimum eſt in eo: ꝙ eſt intellectus: ꝛ reſpectu nobiliſſimi obiecti: quod eſt ipſe deus delectationes q̄ ad beatitudinē ꝑtinēt nõ ſenſibiles: q̄ cões ſunt porcis ꝛ aſinis: aliiſqꝫ aīalib⁹ brutis: dicēde ſūt: ſed ſpūales: in quibus cõicam⁹ cū angelis. Vñ delectatiões ſenſibiles q̄s ponit Machomet⁹ nõ ꝑtinēt ad beatitudinē hoīs. imo nec beatitudo vera ſuſtinet huiuſmodi delicias. Sꝫ abſtrahit ab eis. vñ argumētum eius nullū eſt.

Q. ſcḋaꝫ. q. qua querit ĕ vtrū occupatio: ꝛ ſolicitudo rer tꝑaliū hoīem excludat à cena eterne beatitudinis. Et videtur ꝙ nõ. ¶ Primo ſic. Solicitudo rer tꝑaliū ē licita. Ergo ꝛc̄. Cõſequētia ē bona. Añs ꝓbatur ſic ad ꝑſidē tē eni ꝑtinet ſolicitū eſſe de iis: qbus ꝑeſt ſm illud. Ro. 12. qui ꝑeſt: i ſolicitudine. Sꝫ hõ preeſt ex diuina ordinatiõe rebus temporalibus. ſm illud Pſal. oīa ſubieciſti ſub pedibus ei⁹ oues ꝛ boues ꝛc̄. Ergo homo cū debeat hab[illegible]e ſolicitudinē de rebus tꝑalibus: nõ dꝫ ꝓinde ꝑuari eterna beatitudine. ¶ Scḋo ſic. Nullus ꝑuaṫ eterna beatitudine faciēdo ea. qbus ſua ſuſtenteṫ maxime dicēte dño: in ſudore vultus tui veſceris pane tuo. Geñ. i. ꝛ ꝓuerbio. 6. Vade ad formicam o piger. ꝛ cõſidera vias eius ꝛ diſce ab ea. q̄ cum non habeat ducem: nec ꝓtectorem. parat in eſtate cibum ſibi: ꝛ congregat in meſſe. quod commedat in hie me. Sed homo neceſſe hꝫ eſſe ſolicitū circa tꝑalia vt ſubſtētet vitã ſuã. ſꝫ Apoſtolum ad. theſa. 4. Qui nõ vult operari non manducet Ergo. ꝛc. ¶ Tertio. Solicitudo tꝑaliū qñqꝫ ꝑtinet ad opa miſericordie. puta cū ſolicitudinē hꝫ ad ꝓcurandū negocia pupilloꝝ: ꝛ pauperum. Vnde ad Hebre. 6. dicit Apoſtolus. Cupimus vnūquēqꝫ veſtrum eandem oſtentare ſolicitudinē. Ergo ſolicitudo ꝛ occupatio temporalium nõ excludit quemq̄ a beatitudine. ¶ In oppoſitū eſt euãgelium preſens. vbi dicitur de illis. qui propter occupationes terrenorum ſe excuſabant. ꝙ nemo illarum viroꝝ q vocati ſunt guſtabunt cenam meã. ¶ Reſpondeo. dicēdū. duppliciter aliqs: põt occupari

circa terrena. Uno modo nō tanq̄ circa finem vltimum . ꝛ principaliū bona.ſed ſicut circa organa ꝛ inſtrumenta puenien di ad cōſequendum:ꝛ ꝑguſtandum bona ſpūalia. Et tunc eſt concluſio.ꝙ cum talis ſolicitudo.ꝛ occupatio ſit licita.maxime cum homo nō apponit tm̄ ſtudiū ad tpalia ꝓcuranda.q̄ꝛ ꝓpter hoc hō a ſpūalibus. qbus ꝑncipaliter inſeruire debet retrahat:nō excludit hoīem a beatitudine.patet concluſio.q̄ꝛ talis licita eſt:ꝛ ſine peccato. Secundo. Aliquis occupatur circa temporalia:tanq̄ circa finē ꝛ tanq̄ precipua bona ꝛ. de tali ſolicitudine ꝛ occupatione eſt talis concluſio.ꝙ eſt illicita . ꝛ non excuſat a peccato.ꝛ excludit a regno ſiue beatitudie dei patet concluſio . quia nihil eſt diligendum tanq̄ finis trinitas perſonarum. Et ideo ſaluator noſter in preſenti euangelio excuſantes ſe de emptione ville ꝛ probatione boum. ꝛ de traductione vxoris.noluit excuſatos habere.ſ.dicens.dico vobis.ꝙ nemo viroꝝ illoꝝ qui vocati ſunt.guſtabit cenā meā. Per illū q villā emit itelligunt vt dicit Aug. occupati circa honores ꝛ diuitias vt ſupbi.qui volunt aliis dn̄ari. Per iuga boum intelligunt nimiū occupati circa terrena:ꝛ ꝑ cupiditatē finē ſuū ibi ꝯſtituētes vt auari. Per eū q vxorē duxit: itelligū tur carnales.ꝛ laſciui occupati circa luxuriā ꝛ voluptates.ad iſta tria vicia reducunt oīa excludētia a btitudie celeſti:ſcḋm qḋ dicit Jo.i.cāonic.3.c. Oē qḋ ē in mūdo.aut eſt cōcupiſcētia carnis.aut cōcupiſcētia oculoꝝ aut ſupbia vite. ¶ Ad rōes i oppoſitū. ¶ Ad primā rn̄det. ꝙ rō ꝓcedit de ſolicitudine licita:Tpalia enim bona ſubiecta ſunt homini.vt eis vtatur ad neceſſitatem.non vt in eis finē conſtituat.ꝛ ſupflue circa ea ſolicitetur. Et talis nō excludit a beatitudine.celeſti. ¶ Ad ſecundam rn̄detur eodē modo.q̄ꝛ ſolicitudo eius qui corporali labore panem acquirit.nō eſt ſuperflua ſed moderata. Et iō Hieronymus dicit Labore exercēdus eſt.ſolicitudo tollēda.ſ.animū inquietās.ꝛ talis etiā non excludit. ¶ Ad tertia rn̄det: ꝙ etiā ſollicitudo temporaliū in operibus miſericordie cum ordinetur ad fines caritatis.licita eſt.niſi ſit ſupflua:ꝛ ideo etiā talis nō excludit a regno.

D tertiā.q.ſic ꝓcedit.
a Et videt:ꝙ iudei nō ſint cōpellendi ad fidē.

¶ Primo ſic dr. Mat. 13. ꝙ ſerui patris familias dixerunt ei. in cuius agro erant zizania ſeminata: vis imus ⁊ colligimus ea: ⁊ ipſe reſpondet: minime: ne forte colligentes zizania: eradicetis cum eis ſimul ⁊ triticũ vbi dicit Criſo. Hoc dixit dominus prohibens occiſiones fieri. ¶ Quoniam ergo ſine occiſionis periculo infideles non poſſunt compelli: videtur: ꝙ nõ ſint compellendi. ¶ Secundo In decretis di. 45. dicitur ſic de iudeis. Precipit ſancta ſinodus nemini deinceps ad credendum vim inferre. Ergo pari ratione nec alii infideles ſunt Ad fidem cogendi. ¶ Tertio ſic. Dicit Aug. ꝙ cetera poteſt homo nollens: credere vero niſi volens. Sed voluntas cogi non poteſt Ergo infideles non ſunt cogendi ad fidem. ¶ In oppoſitum eſt euangelium preſens. vbi dicitur. Exi in vias: ⁊ ſepes compelle intrare: vt impleatur domus mea. Sed homines intrant in domum dei i. eccleſiam per fidem. Ergo aliqui ſunt compellendi ad fidem ¶ Reſpondeo dicendũ: ꝙ infideliũ quidã ſunt qui nunq̃ receperunt fidem: ſicut gentiles ⁊ iudei Et de talibus cõcluſio eſt: ꝙ nullo modo compellendi ſũt ad fidẽ. vt ipſi credant. Rõ eſt q2 credere volũtatis eſt. Secũda cõcluſio. Infideles predicti licꝫ nõ ſint cõpellẽdi vt credãt tamẽ ſunt cõpellendi a fidelib9 ſi facultas aſſit: vt fidem non ipediãt. vel blaſſemijs vel malis perſuaſionibus. vel etiam apertis perſecutionibus. Et ide eſt ꝙ propter hoc fideles chriſti cõtra infideles belluꝫ mouent. nõ quidẽ vt eos ad credendũ cogãt: q2 etiam ſi eos viciſſent ⁊ captiuos haberent: in eorum libertate relinquerẽtur: an credere vellent: ſed propter hoc vt eos cõpellant ne fidem chriſti ipediãt Alii enim ſunt infideles: qui q̃nqꝫ fidem ſuſceperunt. ⁊ eam ꝓfitentur: ſicut heretici. vel quicũqꝫ apoſtate. Et de talibus eſt tertia concluſio: ꝙ tales etiam corporaliter ſunt compellendi: vt impleant qđ ꝓmiſerũt: ⁊ teneant: quod ſemel ſuſceperunt ¶ Ad rõnes in oppo. ¶ Ad primã rñdetur negãdo ɔ̃ñam. Ad auctoritatem reſpondet: ꝙ ita itelligit: vt dicit Aug. ɔ̃tra epiſtolã Permiani: ꝙ qñ metus iſte nõ ſubeſt: ⁊ qñ ita cuiuſcũqꝫ crimẽ notũ ẽ: ⁊ oĩbus execrabile apparet. Et vt vel nullos prorſus. vel nõ tales habẽt defenſores: per quos poſſit [illegible] ɔ̃tingere. nõ dormiat ſeueritas.

diſciplinę. ❡Ad ſcdā rñdetur
ↄcedendo ſi nullo modo fidem
receperūt. ❡Ad tertiam rñde
tur negãdo ↄñam: Et rō eſt: qꝛ
ſicut vouere ē volūtatis: ⁊ red-
dere neceſſitatis: ita accipere fi
dē eſt voluntatis: ſed tenere iaꝫ
acceptā ē neceſſitatis. Et ideo
heretici ſūt compellēdi: vt fidē
tenēdi. Si obiicitur ꝙ Paulꝰ
fuit cōpulſus ad credendū: cum
eſſet iudeus. dicit. n. Aug. ad
Bonifacium comitem. vbi eſt
ꝙ ipſi clamare cōſueuerunt: li-
berū eſt credere vel nō credere
Cui chriſtus vim intulit. i. co-
gnoſcant in paulo prius cogen
tē xp̄m: ⁊ poſtea docentē: rñdet
ꝙ xp̄s nō cogit paulū credere
ita vt inuitus crederet: ſed coe-
git eū ⁊ cōpulit ne fidē xp̄i. ⁊ ec
cleſiam pſequeretur: ſicut facie
bat. Vnde ipſe viſo miraculo.
voluntarie ſe obtulit ad facien-
dū qcquid ei xp̄s pciperet: Vn
de ait Dñe quid me vis facere
voluntarie ſe offerens ad oēm
obedientiā. Et dñs ad euꝫ. In
gredere in ciuitatē: ⁊ tibi dice-
tur qd te oporteat facere. ⁊ ibi
doctus fuit a xp̄o p ſpūm ſan-
ctū: de oībus ad fidē pertinēti-
bus p predicationē ipſius.

❡In dominica tertia legitur
Euangelium. Erant appropin-
quātes ad ieſum publicani ⁊c.
Luce. xi. Circa quod poſſūt di-
ſputari ſe. q.

❡Primo. vtrum angeli. gau-
dent de peccatoribus peniten-
tiam agentibus.

❡Secundo vtruꝫ angelus. plꝰ
gaudeat de vno peccatore agē
te penitentiam. q̄ꝫ de nonagin-
ta nouem iuſtis. qui non egent
penitentia.

a D primam. q. ſic proce
ditur. Et videtur ꝙ an
geli beati gaudeant de
peccatoribus agentibus peni-
tentiam. Sicut gaudiū contra
riatur triſtitie. ita penitētie con
trariatur peccatum. Sed ange
li non triſtantur. aut dolent de
malis eorum. quos cuſtodiunt
qꝛ Apoc. 2. dicitur. ꝙ in celeſti
hieruſalem nec luctus nec do-
lor eſt. Ergo. nec ipſi gaudent
de aliquo ꝙ agat penitentiam.
❡In oppoſitum eſt euangeliū
preſens. ❡Reſpondeo dicen-
dum ꝙ angeli gaudent ſup cō-
uerſiōe peccatoꝝ agētiū pniaꝫ
⁊ hoc triplici rōne. Primo: qꝛ
ſue cuſtodie vident tam glioſuꝫ
fructuꝫ. Cuilibet. n. homini ad
cuſtodiam angelus ab ortu na
tiuitatis deputatus eſt. vt ait
Hiero. Sicut ergo medicus
gaudet. quando videt circa in-
firmū. ſue curatiōis fructū. ſic
angelus multum gaudet cū vi

det circa hominē : ſuē cuſtodie fructum. Et Ber. ſuper cant. Gaudent angeli in conuerſiōe ⁊ pnīa pctōꝝ : ſalutē hoīum ſitientes lachrymas penitētiū vinū eoꝝ. Secundo gaudēt: qꝛ ex pctōribus ꝯuerſis vidēt adi-plere numerū eoꝝ. Nā eorum ruina reparaſ de hoibus. Tertio gaudēt: qꝛ vidēt in laudando deū: tale ſe habere cōſortiū. Primo eniꝫ ſola natura angelica laudabat deū: ſed nature illi addita eſt natura hūana. Vñ nūc veraciter dici pōt illd. Job 3. Quoꝫ me laudarēt aſtra matutina. i. angeli ⁊ iubilarent oēs filii dei hoc expectat ad laudeꝫ hoīum. Dñs Bonauētura ſup Lucā dic angelos gaudere de pñia peccatoris: ꝓpter ſeptem. Primo: qꝛ deſtruiſ culpa. Secūdo: qꝛ recuperaſ iuſtitia. Tertio: qꝛ ꝯfutatur demonū ſuperbia. Quarto. qꝛ efficax efficitur angeloꝝ cuſtodia. Quinto: qꝛ reparatur eccłia. Sexto: qꝛ placatur ira diuina. Septimo: qꝛ reſtauratur hieruſaleꝫ ſuperna. ¶ Ad rationem in oppoſitum reſpondetur negando cōſequētiam. Et ratio eſt: qꝛ non eſt ſimile de gaudio ⁊ triſtitia. Beatitudo. n. qua fruunſ angeli admittit gaudium : ſed non triſtitiam. Unde angelus beatus ē ſuſceptibilis gaudii. ſꝫ nō triſtitie. Ubi. n. eſt triſtitia ⁊ dolor nō ē pfecta beatitudo. Vñ dr Apo. 21. Mors vltra non erit. neqꝫ luctus: nec clamor: ſꝫ nec vllus dolor. ſed angeli ſunt perfecti beati. Ergo de nullo dolēt Et ideo gaudere pōt angelꝰ de ſalute hoīum. quāuis triſtetur de damnatione.

Ad ſecundam. q. ſic proceditur. Et videtur q̄ angelus non gaudeat plus ſuper vno peccatore penitentiam agente: q̄ ſuper. 99. iuſtis ⁊c. ¶ Primo ſic. Quod eſt melius: eſt magis diligēdū. ⁊ ꝑ ꝯñs amplius gaudendū: q̄ minus bonū. Sꝫ maius bonū eſt. 99. iuſti : q̄ vnus penitēs. Ergo angeli beati gaudēt de. 99. iuſtis: q̄ de vno peccatore pēitēte ¶ Scdo ſic. Qd eſt diuturnius: eſt magis diligendum ⁊ eligendum. Sed bonum innocentis: eſt diuturniꝰ Ergo magis diligitur ab angelis. ¶ Tertio ſic. Reſurgens nunq̄ redit ad tantam dignitatem: quāuis redire poſſit ad tantam caritatem. Ergo plus eſt diligendus innocens q̄ penitens. ¶ In oppoſituꝫ .. euāgelium preſens. ¶ Reſpondeo dicendum. q̄ iſta litte-

ra pōt intelligi dupliciter: vno mō. reſpectu redēptiōis humane nature, et tūc deus vel angeli dicuntur gaudere plus de vno pcōre. i. agente pniam. i. de redēptiōe humāi generis: q̄z de. xcix. iuſtis: qr in ea ē maior materia gaudii: in oibus aliis operibus non qr melior ſit pcō: penitēs: q̄z. xcix. iuſti. Vñ in redēptione hūani genris plus operatus eſt deus: q̄z in conuerſatiōe toti⁹ multitudinis celeſtis qr hoc eſt manifeſtatiuū maioris potētie: qr eſt maioris prudentie et maioris miſericordie. Maioris potētie: qr maius eſt iuſtificare ipiū: q̄z creare celū et terrā. Maioris prudētie. qa. Job. xx. prudētia eius percuſſit ſuperbū. Maioris clemētie ſiue miſicordie. Unde. Luce. i. p viſcera miſicordie. dei noſtri in quibus viſitauit nos oriens ex alto. Maior ēt fuit in xp̄o cōſceſſio: maior ēt humani generiſ ſublīatio ſecūdū illō: Pſal. Quoniam eleuata eſt magnificentia tua ſuper celos. Unde hoc intelligit quantum ad cauſam noſtre pnie. ſ. humāi generis redemptionem in qua maior eſt materia gaudii. q̄z in omnib⁹ aliis operibus dei. Secūdo poteſt intelligi de peccatore quolibet penitēte tūc intel- ligit q angelus plus gaudet etc. qr gaudium eſt magis nouū: ſiue qr hꝫ aliā rōnem gaudii in cōuerſione pctōris q̄z nō habꝫ de permanētibus in iuſtitia. vl qr pctōr eſt feruētior frequēter q̄z iuſtus. Vñ hoc nō refert ad oēs pctōres nec ad oēs iuſtos: ſꝫ ad pcōres feruidos p⁹ cōuerſione ē iuſtos tepeſcētes: Vñ Greg. exēplificat: et. Beda i gl. maj⁹ ē gaudiū de pctōre. q̄z de iuſto ſtante: vt dux in bello: eū militē plus diligit: q poſt fugā reuerſus hoſtem fortiter premit q̄z eū qui nunq̄z fugit: nec vnq̄z fortiter egit. Et eodē modo eſt de pctōre: poſt pniam viriliter agente: et de iuſto tepido in ſua iuſtitia permanēte. ¶ Ad rationes in oppoſitum. ¶ Ad primā reſpondet: q nō ideo angeli dicunt plus gaudēt de pctōre penitēte: q̄z de. xcix. iuſtis: qa ipſe melior: q̄z. xcix. iuſti: ſed propter nouitatem rationiſ gaudii quā habent de inuentione ſiue conuerſione peccatoris: quam non habent de aliis ſtantibus. Vnde dicitur maius gaudium etc. q ſicut. maius eſt gaudium de ſanatione infirmi: quam de cōſeruatione ſani. ¶ Ad ſecundū reſpondetur: q dicuntur angeli plus gaudēt de peccatore: quia penitens frequenter magis bu

miſſior ⁊ feruidus ac cautus re-ſurgit. ¶ Ad tertiam rñdedetur ſicut dictum eſt: qꝫ penitẽs plꝰ diligitur: quia frequenter ſur-git magis feruens.

¶ In dñica. 4. ē euãgeliũ. eſto te miſericordes ⁊c. Lu. 6. Cir-ca quod poſſunt diſputari ſc. q. ¶ Pria: vtrũ miſericordia. ad quã hortamur ſit maxia vtutũ ¶ Scda: vtrũ licitũ ſit iudicare de aliis ex ſuppoſitione.

a Ad primã q. ſic proce-ditur. Et videtur qꝫ mi ſericordia ſit maxia vir tutũ. ¶ Primo ſic. Tanto ali-qua virtus eſt melior: qͣ̃to facit hominem deo ſimiliorem: quia ꝑ hoc eſt homo melior: qui deo ē ſimilior. Sed miſericordia ma xime facit hominem deo ſimi-liorem: ſm euangelium preſẽs vbi dicitur eſtote miſericordes ſicut ⁊ pater veſter miſericors eſt. Ergo miſericordia eſt ma xima virtutum. Secundo ſic. Maxime ad virtutem pertinet diuinus cultus. Sed miſericor dia ꝑfertur diuino cultui. ſm il lud Oſee. 6. Miſericordiã vo-lo ⁊ non ſacrificium. Ergo mi-ſericordia eſt maxima virtutũ. ¶ Tertio ſic ſuꝑ illud. i. ad Thi. 5. Pietas ad omnia vtilis eſt dicit glo. Ambro. Omnis ſum-ma diſcipline chriſtiane ſit mi ſericordia ⁊ pietate eſt. Sed di ſciplina chriſtiane religionis cõ tinet omnem virtutem: ergo ſumma totius virtutis in miſe ricordia conſiſtit. ¶ In oppoſi-tum eſt quod dicit Apo. Colo. 3. cum dixiſſet. Induite vos ſi-cut electi dei viſcera miſericor die. poſtea ſubdit. ſuper omnia caritatem habete. Ergo miſe-ricordia non eſt maxima virtu tum. ¶ Reſpondeo dicendum qꝫ ſimpliciter caritas qua vni-mur deo. eſt potior virtutis in nobis: qͣ̃ miſericordia. Miſe-ricordia autem inter virtutes. que ad proximum pertinet: potior eſt omni alia. Pro quo notandum. qꝫ aliqua virtus po teſt eſſe maxia dupliciter Vno modo ſm ſe. Alio modo ꝑ cõ-parationem ad hñtem. Secun dũ ſe qdẽ miſericordia maxia ē Pertinet enim ad miſericordi am. qꝫ aliis effundant. ⁊ plus ē. qꝫ defectus aliorum ſubleuet ⁊ hoc ē maxime ſuperioris. Vn de ⁊ miſereri ponitur proprium deo. Et in hoc maxime eis om nipotentia manifeſtari ſed quo ad habentem miſericordia nõ eſt maxima niſi ille qui habet ſit maximus qui nullum ſu-pra ſe habeat: ſed omnes ſu-

ꝛ eni ꝗ ſupra ſe hꝫ aliquẽ. mag

eſt. ⁊ melius coniung superiori ꝙ̃ supplere defectū inferioris. Et iō q̃tū ad hoīem: qui hʒ deū ſuperiorē caritas per quam vnitur deo eſt potior ꝙ̃ miīa ꝑ quā defectus proximorū ſupplet. Sʒ inter omnes virtutes q ad ꝓximum ꝑtinent: potiſſima eſt miīa ſicut etiā eſt potioris act⁹. Nā ſupplere defectus alterius inquantū hmōi eſt ſuperioris ⁊ melioris. ¶ Ad rōnes in oppo. ¶ Ad primam rūdetur: ꝙ ꝑ caritatē magis aſſimulamur deo ꝙ̃ ꝑ miſericordiam: qm̄ per caritatem aſſimulamur deo: tanꝙ̃ ei per effectū vniti. Et ideo potior eſt quā miſericordia: ꝑ quā aſſimulamur deo: ſm ſimilitudinē operatiōis. ¶ Ad ſecundā rūdetur ꝙ rō bene procedit: ꝙ ꝓferatur exteriori ſacrificio. Et rō eſt: qꝛ deū nō colimus per exteriora ſacrificia ⁊ munera ꝓpter ipſum ſed ꝓpter nos ⁊ ꝓpter proximus. Non enī indiget ſacrificiis noſtris ſʒ vult ea ſibi offerri ꝓpter noſtrā deuotionem ⁊ proximorum vtilitatem. Et ideo miſericordia qua ſubuenitur defectibus aliorum: eſt ſacrificium ei magis acceptū vtpote propinquius: vtilitatem proximorum inducens: ſecundum illō. Hebre. vltimo. Beneficientie ⁊ communiōis nolite obliuiſci. Talibus enim hoſtiis promeretur deus. ¶ Ad tertiam reſpondetur negando conſequentiā. Et eſt ratio: qa licet ſumma chriſtiane religionis in miſericordia conſiſtat. quantū ad exteriora opera interior tamen affectio caritatis qua cōiungimur deo: preponderat ⁊ dilectioni ⁊ miſericordie in proximos.

a D ſecundā queſtionē ſic proceditur. Et videtur ꝙ nō ſit illicitū iudicare aliquem ex ſuſpitionem. ¶ Primo ſic. Suſpitio videt̃ eſſe opinio incerta, de aliquo malo. vnde. Phūs in. vi. Ethi. ponit ꝙ ſuſpitio ſe habet ad vtrum ⁊ falſum. Sed de ſingularibus contingentibus nō poſt haberi opinio niſi incerta. Quom ergo iudicium humanum ſit circa humanos actus: qui ſunt in ſingularibus ⁊ contingentibus videtur ꝙ nullum iudicium licitū eſſet: ſi ex ſuſpitione iudicare non liceret. ¶ Secundo ſic. per iudicium illicitum ſit aliqua iniuria proximo. Sʒ ſuſpitio mala in ſola opinione hominis cōſiſtit: ⁊ ſic videtur ad iniuriam alterius pertinere. Ergo ſuſpitionis iudicium non eſt il-

licitum. ¶ Tertio ſic. Si iudicium ſuſpitionis ſit illicitū opȝ ꝙ ad iuſtitiam reducatur: qꝛ iudicium eſt actus iuſtitie. Sed iniuſtitia ex ſuo genere ſemper eſt peccatum mortalem. Ergo ſuſpitionis iudicium ſemꝑ eſſe mortale: ſi eſſet illicitū quod eſt falſum: qꝛ ſuſpitiones vitare nō poſſumus: vt dicit glo. Auguſt. ſuper illud .i. Corin. 4. Nolite ante tempus iudicare. Ergo iudiciū ex ſuſpitiōe nō eſt illicitū. ¶ In oppoſitum arguit ex preſenti euangelio in quo dicitur. Nolite iudicare ꝛc. ¶ Rūdeo. Hic ſūt aliqua notāda. ¶ Primo: ꝙ aliquis pōt iudicare malum de proximo multipliciter. Vno modo ex euidentia facti: cum aliquis iudicat homicidā qꝛ videt eum interficere hominem. Et ſic eſt concluſio: ꝙ ſic iudicare nullum eſt peccatum. Alio modo ex ſignis euidentibus: vt ſi aliquis iudicet aliquē fornicatorem. qꝛ vidit eū nuduȝ cū nuda. Et ſic ſimiliter eſt peccatum Tertio modo ex ſignis leuibus ꝛ hoc dicitur iudicare ex ſuſpitione. Vnde. Tulius dicit. Suſpitio importat opioneȝ mali: quādo ex leuibus iudiciis procedit. ꝛ contingit ex tribus. vt dic̄ ſanctus. Tho. Vno quidem modo ex hoc ꝙ aliquis in ſeipſo malus eſt ꝛ ex hoc ipſe ꝗſi cōſcius ſue malitie faciliter de alijs malum opiatur: ſm illud. Eccleſiaſtici .x. In via ſtulꝰ ambulans cū ipſe iſipiens ſit omnes ſtultos eſtimat. Alio modo prouenit ex hoc: ꝙ aliquis male afficitur ad alterū. Quoȝ .n. aliquis contēnit vel odit aliquē aut iraſcit: aut inuidet ei: ex leuibus ſignis opiatur malum de eo: qꝛ vnuſqſqȝ faciliter credit quod appetit. Tertio mō prouenit ex longa experientia. Vnde. Phūs dicit .ii. Metha. ꝙ ſenes ſunt maxime ſuſpitioſi: qꝛ multotiens experti ſunt aliorū defectus. Prime autem due ſuſpitionis cauſe manifeſte pertinent ad puerſitatem effectus Tertia vero cā diminuit rōnē ſuſpitionis. inquantum experientia ad certitudinē proficit que eſt ꝯtra rōnem ſuſpitionis. Et ideo ſuſpitio iudicium quoddā importat. Et quādo magiꝰ procedit ſuſpitio tanto magis eſt vitioſum. Eſt autē triplex gradus ſuſpitionis. Primus eſt cū homo ex leuibus iudiciis de bonitate alicuiꝰ dubitare incipit. Et hoc peccatum veniale eſt: ꝛ leue quia procedit ex humana ifirmitate. ſine qua vita iſta nō ducitur. Et hoc nō vocatur proprie iudiciū ſuſpitio. Scdo gra

ducit eſt qñ ex talibus ſignis fir-
miter pro certo maliciã alteri⁹
exiſtimat. ſiue q frater ſu⁹ mal⁹
eſt. Et hoc ꝓprie dicitur indici
um: quia iudiciũ ĩportat firmã
ſententiam. Et hoc eſt peccatũ
mortale. ſi malũ quod iudicat.
de fratre ex leuibus iudiciis. ſit
de genere peccati mortalis. pec
catum enim mortale eſt: quod
cõtrariatur caritati: Qñ autẽ
aliquis predicto modo iudicet
fratrẽ ſuum. eſt ꝯtra caritatẽ
fraternã. Tertius gradus ẽ: qñ
do ex leuibus ſignis non ſolum
predicto modo iudicat. ſed ẽtiã
procedit ad puni̇tionem fratris
ſicut cum iudex ex ſuſpitione ꝓ
cedit ad aliquem condemnan
dum. Et hoc eſt grauius. quia
nõ ſolum eſt contra caritatem
ſed etiam contra iuſticiaẽ. ⁊ eq
tatem. ¶ Ad rationes in oppo
ſitum. ¶ Ad primã rñdetur ne-
gando cõſequẽtiam. Et ratio ẽ
quia licet in humanis actibus
non inueniatur tanta certitudo
ſicut in demonſtratiuis: eſt ta-
men aliqua certitudo: ſ₃ quod
cõuenit tali materie. puta cum
aliquid per idoneos teſtes pro-
batur. ¶ Ad ſecundam reſpon-
detur negando minorem. Dici
mus enim: q hoc ipſo q aliq
malam opinionem habeat de
aliquo ſine cã ſufficienti: indebi
te cõdẽnat cũ ⁊ ideo iniuriatur
ei. ¶ Ad tertiã rñdet negãdo ꝯ- 137
ſequentiã. Et rõ eſt: q iuſtic
⁊ iniuſticia eſt circa actus ex
teriores. ⁊ ſic iudiciũ ſuſpicioſum
directe ad iniuſticiã pertiet: q
ad actum exteriorẽ ꝓcedit. E
tũc ẽ peccatũ mortale vt dic ũ
eſt. Judiciũ aũt interius per
net ad iuſticiã: ſm q cõparat
ad exterius iudiciũ: vt actus in
terior ad exteriorem. ſicut con
cupiſcentia ad fornicationẽ ꝙ
ira ad homicidium.

¶ In dominica quinta ẽ euan
gelium: Cum turba plurima i
rueret in Hieruſalem. ⁊c. Lu.
v. Circa qđ pñt hec diſputari.
¶ Primo vtrum ad ſummũ
põtificem pertineant cauſe ma
iores in eccleſia.

¶ Secundo vtrum retia pred
cationis cõueniant aliis eccle-
ſiis ſine auctoritate pape.

D primum ſic ꝓcedit.
a Et videtur q nõ perti
nẽ ad ſũmũ pontificẽ
maiores cauſe ĩ eccl̃ia. ¶ Pri
ſic. Correctionẽ eoꝝ qui audire
nolunt fratrem corrigentẽ. xpc
remittit eccleſie. Mat. 18. Si
peccauerit in te frater tuus ⁊c.
dic eccleſie. S₃ correctio taliũ
eſt de maioribus cauſis. Ergo
ſequitur: q maiores cauſe per-
tineant etiaẽ eccleſie catholice.

¶ Secūdo sic. Apostoli alii a xp̄o etiam receperunt spiritum sanctum cum. Petro: et potestatem remittendi peccata: Luc. xix. Accidite spiritum sanctum: quorum remiseritis peccata remittuntur eis. Ergo etiam pertinent iste cause maiores aliis prelatis ecclesie: succedunt apostolis: sicut summo pontifici: qui succedit. Petro. Unde in c. xviii. di. xx. scribitur: quod ceteri apostoli cum Petro pari consortio honorem et potestatem receperunt. ¶ In oppositum est euangelium presens: vbi soli Petro dicitur. Duc in altum. Per quod vt dicit in glo. Ambrosii Hiero. in c. Nō turbatur xxiiii. q. i. et si aliis imperat vt laxent retia soli Petro dicitur duc in altū. i. in profundum disputationum. Per quod datur intelligi maiores causas Petro esse cōmissas. ¶ Rūdeo dicendum quod ad summum pontificem pertinet determinatio et diffinitio maiorū causarum in ecclesia. Ista conclusio colligitur tū primo ex illo. Exo. xviii. vbi. Moysi qui dux et rex iudeorum fuit: sicut papa xp̄ianorum secundum illud Bernardi ad Eugenium. Tu es potestate Moyses. Deide legitur esto tu populo in iis: que ad deum pertinēt: vt ostendas eis cerimonias et ritum colendi deum. Sicut ergo omnes quemergētes de lege cultu dei reseruabantur. Moysi determinande: ita omnia que sunt fidei christiane reseruantur romano pontifici determinādum et diffiniendum et mandāda teneri et obseruari. Et propter hoc vt in hoc euangelio dicitur xp̄us cū aliis apostolis imperaret: vt laxarent retia: soli. Petro inquit: duc in altum. i. in profunduz disputationum: vt ait Ambro. Secundo hoc idem colligitur ex illo: quod dicit Math. xvii. Dominus soli Petro iubet hamo piscari. Supra quo beatus ambro. dicit: et habetur in. c. est aliud. 24. q. i. Est aliud piscādi genus quo genere solum Petro dominus piscari iubet dicens. Mitte hamum etc. vbi glo. inquit. Per hamum intellige iurisditionem qua Petrus pfuit aliis. Hec ibi. Tertio colligitur veritas cōclusionis. quia papa solus vocatus est in plenitudinem potestatis. Alii vero in partem solicitudinis. vt testatur Leo papa in. c. multum. iii. questione. vi. et Gregorius in. c. decreto. et Julius papa in. c. qui se scit. ii. q. 6. Ergo ad ipsum solum pertinent omnes cause maiores de ecclesia. Ex multis aliis potest colligi prefata conclusio: sed ista

ſufficiant. ¶ Ad rationes in op
poſitum. ¶ Ad primam reſpon
detur negando conſequentiam
Et ad autoritatem reſpondeo
ſm glo. Criſo. ꝙ per li. eccleſie
intelligitur prelatus eccleſie. vn
de dic eccleſie. i. iis qui preſunt.
Unde papa cum ſit caput ꝛ p̄n
ceps totius eccleſie: ſibi maxi
me conuenit de omnibus iudi
care: ꝛ omnes delinquentes cor
rigere. Unde Pelagius in. c.
cuncta per modum. 9. q. 3. apo
ſtolica ſedes de omni eccleſia
habet p̄tās iudicandi: ꝛ per con
ſequens mala quibus homines
a deo aduertuntur: correctiōis
diſciplina de medio tollē: ꝛ era
dicare vt extra de maio. ꝛ obe.
c. ſolite. ¶ Ad ſecundā reſpon
detur: ꝙ ratio non procedit. Et
ratio eſt: qꝛ determinatio cau
ſarum pertinet ad poteſtatē iu
riſditionis: in qua prefertur om
nibus: vtpote caput totius ec
cleſiaſtici corporis. Auctoritas
aūt illa Jo. 19. loquit̄ de auctio
ritate ꝛ poteſtate ordinis: quā
pariter apoſtoli receperunt.

a D ſecundam. q. ſic ꝑ
ceditur. Et videtur ꝙ
alii prelati eccleſie abſ
qꝫ auctoritate pape la
xare poſſint retia predicatiōis.
¶ Prio ſic. Prelati ꝛ epi. ſūt
ſucceſſores apoſtolorū. vt ha

bet glo. Luc. x. Sed apoſtolis
immediate iniungit xp̄s predica
tionis officium dicēs laxate re
tia veſtra. Ergo epi immediate
habēt a xp̄o nō mediāte papa
predicandi auctoritatē. ¶ Se
cūdo ſic: Nō poteſt aliqs predi
care niſi mittatur. dicente apo
ſtolo ad Ro. x. Quō predica
būt niſi mittantur. Sꝫ epi i ꝑ
ſona apoſtolorū miſſi ſunt ad ꝑ
dicandum a chriſto. iuxta illud
Math. vltimo Euntes in mū
dum vniuerſum. p̄dicate euā
gelium omni creature. ergo nō
indigent mitti a papa. ¶ Ter
tio ſic. Archidiaconis. preſbe
ris cōuenit ex officio ipſorū p̄di
care: vt ſcribitur di 15. c. Per
fectis. Multo ergo fortiꝰ aliis
eccleſie prelatis ſuperioribus.
¶ In oppoſitum arguitur ſic.
Predicatio pertinet ad iuriſdi
tionem. Sed omnis poteſtas
iuriſditionis prelatorum depen
det a papa: vt in. c. dñs di. 19.
Et. c. ſacro ſancta. di. 22. ꝛ. 14.
q. i. loquitur dominus. Ergo
alii prelati abſqꝫ auctoritate pa
pe laxare retia predicationis
non valent. ¶ Reſpondeo dicē
dum: ꝙ nullus inferior papa
poteſt predicare abſqꝫ auctori
tate pape. Iſta concluſio ꝓba
tur. Poteſtas que in papa ē vni
i ſua fontali plenitudine: nō ē in

aliis:niſi deriuata ꝛ limitata ēt pro illius voluntate ꝛ ordinatione. Sed poteſtas paſcēdi doctrina ꝰ predicatione xp̄ianuz populum eſt ſoli. Petro data: ꝛ in eo ſuis ſucceſſoribus: cui cura totius orbis cōmiſſa eſt dicente dño. Paſce oues meas. Jo. vltimo. Hoc enim teſte Criſo. nulli apoſtolorū dictum eſt:niſi Petro. Ergo quicunqꝫ hꝫ poteſtatē predicandi.hꝫ auctoritatem pape. Secūda. A quo'qs hꝫ dignitatē epiſcopalē: ꝛ curā cōmiſſam.ab eodem habet ea: que ſequuntur dignitatē. Sed omnes prelati a ſede apoſtolica ſunt inſtituti a papa: vocati in partē ſollicitudīs eius. Ergo ab eius auctoritate habēt ꝙ poſſunt p̄dicare ꝛ paſcere plebem. ¶ Ad rōnes in oppoſitū. ¶ Ad primam reſpondetur negando ꝯñāz. Et rō eſt:qꝛ tūc ſolus xp̄s regebat apoſtolos:nec aliū habebāt ante ſe:a quo dependerent. Unde ab ipſo ſolo habebant auctoritatē. Prelati vero nūc habēt inſtitutū a xp̄o ſupra ſe Petruz ſiue ſucceſſorē eius in caput ꝛ principem eoꝝ: a quo pendet īmediate omnis poteſtas eorum. ¶ Ad ſecundā reſpondetur: ꝙ licet apoſtoli receperunt autoritatem predicandi īmediate a chriſto añ paſſionem ad predicandum iudeis. Mat. 3. in viaz gentiū ne abieritis:euntes predicate dicētes qꝛ appropinquabit regnū celoruz Mat. 3. ꝛ Lu. 9. poſt reſurrectionem cū miſſi ſunt euz dictum eſt eis: euntes in mundū vniuerſum predicēte euangeliū omni creature:miſſio iſta intelligebatur: in ordine tamen ad Petrum quem paſtorem ꝛ caput ac principem totius eccleſie inſtituerat: ꝛ quem vicariū dimittebat in terris. Et ita nūc epiſcopi mittuntur ꝛ aſſumuntur in partem ſolicitudinis ab ipſo Petri ſucceſſore. ¶ Ad tertiam reſpondetur: ꝙ archidiacōi nec aliqui preſbyteri habent predicandi auctoritatem: niſi auctoritate pape eis ꝯceſſa.

¶ In dominica ſexta eſt euangeliū. Niſi iuſticia vr̄a abundauerit plꝰ ꝛc. Mat. 5. Circa qȯ pñt diſputari ſequētes. q.

¶ Primo. Utrum neceſſe ſit ad ingreſſum regni celorum ꝙ iuſticia fideliuz abundantior ſit ꝙ̄ phariſeorum.

¶ Secundo: vtrum conuenienter aſſignentur tres gradus ire.

¶ Tertio. Utrum reconciliatio fratris ſemper ſit facienda ante oblationem muneris ſiue ſacrificrificii.

D primam ſic procedi tur. Et videtur: ꝙ non ſit neceſſe ad ingreſſuȝ regni celorum: ꝙ iuſticia fideli um abundantior ſit ꝙ̃ phariſeo rum. ¶ Primo ſic. Ad cõſecu tionem ſalutis eterne: ⁊ per cõ ſequẽs ad ingreſſum regni ce lorum ſufficit obſeruantia diui ne legis. ſcd̃m illud ſaluatoris Mat. 9. Si vis ad vitã ingre di ſerua mandata. Sed vna ⁊ eadem videtur eſſe lex: quantũ ad moralia: ⁊ antiquoruȝ: ⁊ nũc fideliũ: ⁊ per conſequẽs eadem iuſticia: cũ iuſticia vt ait Pla to ſit ars ⁊ diſciplina viuendi. Ergo non opoꝛtet ꝙ abundan tioꝛ ſit iuſticia xp̃ianoꝛũ: ꝙ̃ fue rit phariſeorum ad intrandum regnum celoꝝ. ¶ Secundo ſic. Si dicatur ꝙ ideo abundãtioꝛ debet eſſe noſtra iuſticia: q2 lex Moyſi nõ cohibebat animuȝ ſed manũ tm̃: cõtra eodẽ eſt oꝛ dinare animũ ad virtutẽ ⁊ cohi bere a peccato. Sȝ lex Moſay ca ordinabat animum ad virtu tem: vt patet Deutero. 6. Dili ges dominum deum ⁊c. Ergo ⁊ ipſa cohibebat animuȝ a pec cato. ¶ Tertio arguit ſic. Ira ſci non eſt illicitum. Ergo non videtur: ꝙ per iraſci fratri ſuo ſit iuſticia Chriſtianorum abũ dantioꝛ cum, non videatur ali quid addere maioris perfectio nis: ꝙ̃ iuſticia phariſeoruȝ. Cõ ſequentia videtur bona. Pro batur aſſumptum. Primo ſic. Nullus motus naturalis vide tur eſſe culpabilis. Sed iraſci eſt motus naturalis: vt dic̃ glo. preſenti euangelio. Ergo iraſci non eſt illicitũ. ¶ Secundo ſic. Nullus peccat in eo quod vita re non poteſt. Sed iraȝ homo vitare non poteſt: vt habet glo. ſuper illud ps. Iraſcimini ⁊ nolite peccare. Ergo aſſumptũ eſt verum. ¶ In oppoſitum eſt euangeliuȝ preſens. in quo chri ſtus inquit. Niſi iuſticia veſtra ⁊c. ¶ Reſpondeo dicendum: ꝙ neceſſe eſt ꝙ iuſticia fidelium ſit abundantioꝛ: ꝙ̃ iuſticia phari ſeorum: ſi ingredi velint regnũ celorum. Pro quo ſciendum: ꝙ phariſei credebant per prece pta decalogi: ſola opera exterio ra prohiberi: non motum ani mi: quia vt credebant. voluntas mala nõ eſt peccatum: niſi ere at in effectum. Unde dicebant de hoc precepto. Non occides ꝙ per hoc prohibeatur occidẽ di factum: ⁊ non occidendi pro poſitum. Et hoc eſt: quod dicit ſaluatoꝛ. Audiſtis quia dictuȝ eſt antiquis: non occides hoc ẽ ſic interpretabantur preceptuȝ hoc. Sed hunc errorem exclu

dixit ſaluator dicens. Ego autem dico vobis: quoniam omnis qui iraſcitur fratri ſuo: reus erit iudicio. Hoc eſt non ſolum qui occiderit fratrem ſuum: ſed qui iraſcitur ei: reus erit iudicio. in quo chriſtus ſuperaddendo ſuper actum exteriorem homicidii: actum interiorem animi oſtẽdit: quomodo iuſticia veſtra debet habundare: plusquã iuſticia phariſeorum. que ſolum opus exterius prohibebat. Et ideo lex noua dicitur perfectior quã vetus lex: in hoc quod ⁊ animum ⁊ manum cohiberet. ¶ Ad rationes in oppoſitum. ¶ Ad primam reſpondetur negando conſequentiam. Et ratio eſt: quia licet vna lex quo ad moralia ſit vetus. ⁊ noua quantum ad ſubſtantiam preceptorum: aliter tamẽ interpretabatur a phariſeis: ⁊ aliter a chriſto. ⁊ ſuſcipienda eſt a fidelibus. Vnde Auguſti. dicit contra Fauſtum: quod pene omnia: que monuit vel precepit dominus: vbi adiungebat: ego autem dico vobis: ibi inueniuntur etiam in illis veteribus libris. ſed quia non intelligebant homicidium niſi per emptionem corporis humani: aperuit dominus omnem iniquum motum ad nocendum fratri in homicidii genere contineri: ⁊ quãtum ad huiuſmodi explicitas manifeſtationes precepta noue legis dicuntur maioris perfectionis preceptis veteris legis. Vnde obſeruantia legis non ſufficiebat ad ſalutem anime in antiquo teſtamento: niſi lex iuxta interpretationem chriſti intellecta ⁊ obſeruata. ¶ Ad ſecundam reſpondetur: quod aliud eſt loqui de iuſticia phariſeorum: ⁊ aliud eſt de lege veteri. Iuſticia enim phariſeorum erat: quia credebant ſolum opera exteriora eſſe peccata: ⁊ ſola illa prohiberi: ſed lex vetus bene prohibet cum opere exteriori etiam malam voluntatẽ interiorem. ſicut ſupra argutum eſt. Etiam quia intentio legiſlatoris cuiuſlibet legis eſt facere ciues bonos ⁊ virtuoſos. vt dicitur. 2. Ethi. Sed nullus poteſt eſſe bonus ⁊ virtuoſus niſi operatur bona ex animo: ⁊ deſiſtat a malis: non ſolum opere ſed voluntate. Ergo lex vetus vtpote diuina ⁊ rectius poſita: quã ſit quecunque lex ciuilis: prohibebat non ſolum opus exterius ſed interiora animi. verum eſt tamẽ quod non cohibebat animum ſicut manum. Differt enim prohibitio ⁊ cohibitio. quia prohibitio fit ſolo verbo: ⁊ abſque pene cõminatione. Cohibitio eſt: que fit per factum vel per metum ex pen

cominationē; Quia autem tñ ſe extēdit cohibitio ſiue coactio legis: quantum ſe extendit inflictio penarū determinatarum per legem. Nulla. n. lex habet virtutem coactiuā. niſi propter penas. quas infligit vel comminatur: ſed lex vetus non infligebat nec comminabatur niſi penas tēporales: infligendas per homines: et pro factis exterioribꝰ quorum homo eſt cognitor. De interioribus autem non eſt hominis iudicare: nec penam infligere. Et ſic patet reſponſio. quia lex vetus licet prohibeat a peccato omni: tam cordis. ꝗꝫ operis exterioris: non tñ cohibebat penam imponendo: niſi opera exteriora. ¶ Ad tertiam ridet negando conſequentiam: qm̄ vt dicit Alex. de ales in tertio: aliud eſt iraſci fratri: aliud iraſci peccato: aliud iraſci abſolute. Iraſci fratri ſemper procedit ex vicio. Sic enim ira dicitur vt dicit Aug. vlciſcēdi libido. Et ſic vt dicit ſanctus Tho. xp̄s loquitur hic in euāgelio de motu ire quo quis appetit proximi occiſionem: aut quācunqꝫ grauem leſionem. Cui appetitui ſi conſenſus rationis ſuperuenit: ſine dubio peccatū mortale eſt. Et ita non eſt licitum. Iraſci vero peccato: p̄cedit ex virtute: qꝛ ex amore vel zelo iuſticie. Iraſci vero abſolute: eſt motus indifferens. et aliqñ eſt illicitum: aliqñ. non. vñ Criſo. dicit ſup Mat. Qui iraſcitur ſui cauſa: reꝰ eſt. Qui vero cum cauſa: reus non eſt. Si ira non fuerit nec doctrine proficit. nec iudicia ſtant. nec crimina compeſcuntur.

a D ſecundam: q. ſic proceditur. Et videt: ꝙ nō conuenienter aſſignent gradus ire: cum dicitur: qui dixerit fratri ſuo fatue: reus erit gehenne ignis. Nam apoſtolꝰ Galatas vocat inſenſatos: ad Gala. 3. Et dominus Luc. 22. diſcipulos euntes in caſtellum emaus: vocat ſtultos dicēs. O ſtulti et tardi ad credendum rc. Ergo videtur ꝙ non dicat bñ ꝙ qui dixerit fratri ſuo fatue: reus erit gehēne ignis. ¶ In oppoſitū eſt textus preſentis euāgelii. ¶ Reſpondeo dicendum: ꝙ triplex gradus ire ꝯueniēter ordinatus ponitur a dño: in euāgelio preſenti. Primus quidē eſt in corde. qui notatur cum dicitur: ꝗ iraſcitur fratri ſuo. Secundus eſt in ore per verbum confuſum cōtumelioſū; qui notatur cū dicitur: qui autē dixerit fratri ſuo ro racha: quod ex interiectio iraſcentis. Tertius gradus eſt qñ proceditur ad cō

iuſſneſſam determinatã. qui no tat̃ cum dicitur qui dixerit fratri ſuo fatue: reus erit ꝛc. Primus gradus eſt minoris culpe. ꝙ̃ ſecũdus ꝛ ſecundus ꝙ̃ terti⁹ Et ideo primo minor culpa determinantur: cum dicitur: re⁹ ẽ ꝯcilio. qa minus eſt: ꝙ iudices deberẽt cõgregari ad determinationẽ alicuius pene ꝙ̃ ꝙ iaȝ ſit adiudicatus. quod ponit̃ in ſcẽdo: cũ dr̃: reus erit iudicio. Et hoc eſt minus: ꝙ̃ ꝙ aliquis ſit iam extreme pene determinatus ꝙ ponitur in tertio gradu. cum dicitur. reus erit gehẽne ignis. ¶ Ad rationes in oppoſitum reſpondetur. ꝙ ſicut licitum eſt aliquem verberare: vel ĩ reb⁹ damnificare: cauſa diſcipline. ita etiam cauſa diſcipline poteſt aliquis alteri. quẽ debet corrigere: verbũ aliquod cõuiciosum dicere. Et hoc modo dominus diſcipulos vocauit ſtultos: ꝛ Apoſtol⁹ Galatas inſenſatos. Vñ ſicut dicit Aug. in lib. de ſermone dñi ĩ monte. Raro. ꝛ ex neceſſitate magna obiurgationes ſunt adhibende in quibus non nobis: ſed vt domino. ſeruiatur inſtemus. ¶ Concordat alexan. de ales. in. 3. ad argumentum predictum reſpõdens. ꝙ vt dicit Auguſtinus. qui dixerit fatue, dus ſubaudiuntur. ſ. ꝛ fratri ſuo. ꝛ ſine cauſa. Hoc eſt vnde defenditur ꝙ apoſtolus vocauit Galatas ſtultos. quos ꝛ fratres nominat. Non enim hoc fecit ſine cauſa: Hec ille.

a Ad tertiã q. rñdetur. ꝙ ſemꝑ recõciliatio eſt ſienda qñ oblatio eſt ſienda ante oblationẽ muneris ſiue ſacrificii. Pꝫ diſtinguẽdũ eſt. q: aut frater: cũ reconciliãdus eſt quis. eſt preſens. aut eſt abſens. ſi abſens. ſufficit ire ſpiritualiter pedibus mẽtis. Vñ auguſtin⁹ in ſermone domini in mõte. Pergendũ eſt. nõ pedibus corporis. ſed motib⁹ animi: vt te humili affectu proſternas fratri. ad quẽ cara cogitatione concurris. in cõſpectu ei⁹ cui munus oblaturus es. Hoc autẽ dicitur quis facere: vt dic Nicbola⁹ de lira. qñ habet ꝓpoſitum ſatiſſaciendi. loco. ꝛ tẽpore competenti. Et hoc modo vtitur eccleſia romana. qui reũ confitentem abſoluit. ꝛ ſibi ſatiſſactionem leſo fiendaȝ imponit. Si vero ſit pñs. ꝛ cõmode poſſit ipſius fratris offenſi habere preſentiam. cum nõ ſimulato animo lenire. atqȝ in gratiã prouocare venia poſtulãdo debes. ac deide offeras mun⁹ tuũ. Sȝ ſurgit hic alia queſtio.

Utrũ ille, qui iniuriatus eſt: debeat amicitiã querere. ¶ Rñdeo iuxta. Alex. de ales. i tertio ꝙ duplex eſt debitũ. ſ. debitum neceſſitatis: ꝛ ſine quo nõ ẽ ſal9. Et ſʒ hoc q iniuriatus eſt: nõ dʒ recõciliationẽ querere. Unde Augu. in ſermone dñi. i monte nõ veniã poſtulabis ab eo: q tibi iniuriã fecit. ſʒ tãtũ dimittas ſicut tibi a domino dimitti cupis qd̃ ipſe cõmiſeris: ꝛ eſt debitũ pfectiõis qd̃ cõfert ad maiorẽ gloriã. Et hoc modo dicit Criſo. ꝙ iniuriatus debes duplicẽ recõciliationẽ querere. vt duplicẽ gloriã cõſequaris. vnã quia iniuriat9 eſt. Alterã quia prior rogaſti. Nõ .n. volens te de9 ſubſtinere ſub pedib9 iubet te pri9 rogare. ſʒ volẽs tibi hũilialitatis gloriã puidet hec ille.

¶ In dñica ſeptia eſt euãgeliũ In illo tpe cũ multa turba ꝛc. Mat. 8. Poſſunt diſputari: q in dominica quarta quadrageſime diſputata ſunt.

In dñica octaua eſt euãgeliuʒ Attendite a falſis pphetis. ꝛc. Mat. 7. Circa quod poſſunt diſputari. ſe. q.

¶ Primo: vtrũ cauẽdi ſint falſi prophete.

¶ Secũdo: vtrũ ſufficiẽs argumẽtũ ad cognoſcẽdũ predictos lupos aſſignet cũ dicit. A fructibus eoꝝ cognoſcetis eos.

¶ Tertio: vtrum ſimpliciter ex voluntate: iudicãda ſit actio bona vel mala.

Ad primam ſic proceditur. Et videtur: ꝙ non ſint cauendi falſi pphete. ¶ Primo ſic. Nulli tales nũc ſunt. Ergo ꝛc. Antecedens probatur. ex illo Mathei. 16. Lex ꝛ prophete vſqʒ ad Jo. Ergo videtur ꝙ non oporteat poſt tempora. Jo. a talibus attendere. ¶ Secũdo ſic. Si dicũtur per falſos prophetas heretici. Cõtra Apoſtolus iquit. i. Cori. Oportet eſſe hereſes in eccleſia vt qui probati ſunt: manifeſti fiant. Ergo non attendendũ ſiue cauendum ab eis. ¶ Tertio ex illo Math. 13. vbi dominus mandauit vt ſerui permitterent creſcere zizania vſqʒ ad meſſem. Sed per zizaniam heretici intelliguntur. ſecundũ auguſt. Ergo ꝛc. ¶ In oppoſituʒ eſt euangelium preſens. ¶ Rñdeo dicendum ſub iſta concluſione: ꝙ diligenter cauẽdi ſunt falſi prophete. qui hic heretici dicuntur. ꝛ hoc multiplici ratione. ¶ Primo ſunt diligenter cauendi. quia occulte veniunt: ꝛ incendunt falſam doctrinam: ſub virtutuʒ apparentia

paſiantes: Unde dicitur veni- in veſtimentis ouium.i.te- ctī ſub bonis operibus ſ. oratio nibus.ieiunijs:⁊ elemoſinis. q̄ ipſi ficte faciunt: quia in iis nō honorem dei intendunt: ſcȝ fa- uorem populi captandum: vt eorum dictis credulitas eiius adhibeatur. De quibus: dicit apoſtolus ad. Ro.6. Per dul ces ſermones:⁊ benedictiones seducūnt corda innocentium. Secundo ſunt diligenter cauē di propter periculum. Unde ſubditur. Sunt enim intrinſe- cus ſcilicet per corruptam vo- luptatem:⁊ intentum nocendi ⁊ ſeducendi: lupi rapaces. Lupi enim non ſoluȝ ſunt mordaces ſed etiam venenatos habent dētes: Sic heretici cum mor- dent: venenum falſe doctrine ef fundunt. Tales enim niſi dili- genter caueantur: multum pro ficiunt ad impietatem: quia vt dicit. Apoſtolus.2.Thi.2. Ser mo eorum vt cancer ſerpit. Et ideo bene dicitur. Iſa.52. Re- cedite: recedite nolite tangere im mundum. Quia ſicut dici- tur Eccl.13. qui tetigerit piceȝ coinquinabitur ab ea. Et qui communicat ſuperbo: induet ſu perbiam. Tertio cauendi ſunt ne inuoluamur penis damna- tionis eorum que ſunt plures in iure. ¶ Ad rationes in oppo ſitū. ¶ Ad primam responde- tur ſm Albertum. Dicit. n. q̄ obiectio illa fuit Criſo:⁊ ſoluit eam ſic: q̄ propheta eſt diuina inſpiratio ſub immobili verita te: tales eorum euentes denun cians: que ſunt de redemptore ⁊ ſanctis: Et hoc modo prophe tia fuit finita vſq; ad. Ioā: qui digito ſaluatorem demonſtra- uit. Sed ſi prophetia dicatur q̄ cunq; enunciatio futurorū: tūc prophete ſunt: ⁊ fuerunt poſt Ioannem: ſicut Agabus: ⁊ fili us philippi in actibus apoſto- lorum: qui famem ⁊ vincula Pauli pronunciabant: ⁊ mul- ti alii qui ad humanarum acti um directionem multa pronū- ciarunt. Secundo respondetur q̄ hic falſi prophete dicunt he- retici. ¶ Ad ſecundam reſpon- detur negādo cōſequentiā: Et eſt ratio: quia vtilitas que ex he reſibus venit: eſt preter heretī- corum intentionem: quorū intē- tio eſt corrumpere fidē. quod ē maximi nocumēti. Unde ma gis reſpiciendum eſt ad id: q̄ eſt per ſe de intentione eorum. vt excludamur: quantuȝ ad hoc quod eſt preter intentionem eo rum: vt ſuſtineantur. ¶ Ad ter tiam reſpondetur quod ſupra dicit Auguſti. Illud eſt intelli-

gendum in eo caſu. quando nõ poſſunt extirpari zizania ſine extirpatione tritici: vt dictum eſt in vltima. q. diſputata in dominica ſcđa pᵒ feſtū trinitatis.

O ſecundam ſic ꝓcedi-
a tur. Et videtur. ꝙ non deſ conuenienter ſignū cognoſcendi falſos prophetas cum dicitur. a fructibus eorum cognoſcetis eos. ¶ Primo: quia tales vt dicitur in euāgelio veniunt in veſtimentis ouiū. Sꝫ veſtes ouiū ſūt opa bona. Vñ lana ponitur inter fructus ouium. Ergo non eſt conueniens ſignum cognoſcendi falſos ꝓphetas. Secūdo ſic. Opera de genere bonorum ſunt communia bonis ꝛ malis. ꝛ ſunt fructꝰ bone voluntatis. Ergo ex illis non poſſunt diſcerni falſi prophete a veris. ¶ In oppoſitum eſt euangeliū pñs. ¶ Rñdeo dicendū: ꝙ ſignum cognoſcendi falſos prophetas datur. conueniens: cū dñs dicit: a fructibꝰ eoꝝ cognoſcetis eos. Pꝫ iſta concluſio: quia fructus: ex quibus cognoſcuntur boni catholici: ē maxime confeſſio immaculata fidei catholice: ſanctis operibꝰ aſſociata. Unde ſi confitetur fidem catholicam: quam vniuerſalis eccleſia tenet ꝛ docet: ꝛ bona opera non facit falſus ꝓpheta ſed bonus chriſtianus iudicatur: de quibus Apoſtolus loquitur ad Ephe. 5. dicens: vt filii lucis ambulate. Fructus lucis eſt in omni bonitate: in iuſticia. ꝛ veritate probantes qđ ſit bene placitū deo. Ubi duo ponit. ¶ Primo. ſubſtantiam operis ſiue genus operis. Secundo intentionem facientis. De primo dicit: fructus lucis eſt. i. opera fructifera ꝛ clara. Eccle. 24. Flores mei: fructus honoris: ꝛ honeſtatis. Ubi aduertendum: ꝙ omnis virtus ad tertia reducitur Nam oportet ꝙ agens ordinetur in ſe ad proximum ꝛ ad deum. In ſe. vt ſit bonus in ſeipſo. Et ꝓpter hoc dicit in oi bonitate. Item ad ꝓximū p iuſticiā. Ideo dicit in ſumma iuſtitia. Pſal. Feci iudiciū. ꝛ iuſticiā. Itē ad dñm per cognitionē ꝛ confeſſionē veritatis. Et ideo dicit: ꝛ veritate. Quātū ad ſecundū. ſ. intētionem facientis: ſubdit probātes quid ſit beneplacitum deo. i. vt intendas facere: qđ placet deo. Ro. 12. Probetis que ſit voluntas bona ꝛ bene placens ꝛ perfecta. A fructibus ergo lucis: que ſunt opera fructifera: ꝛ clara in oi bonitate: iuſticia: ꝛ veritate: cum intentione faciendi: quod deo placet cognoſcun-

tur veri ꝓphete. veri doctores catholice veritatis. Et a contrario fructibus cognoſcuntur falſi prophete errorum magiſtri. doctores heretice prauitatis.

Ex iis que dicta ſunt pꝫ reſponſio ad obiecta. quoniam ex illis ſimiliter nõ bene diſcernuntur ſicut arguitur.

Vtrum tertiũ. q. ſic ꝓcedit. Et videt: ꝙ ſimpliciter ex voluntate actus iudicãda ſit bona vel mala. ¶ Primo ſic. Ex pñti euangelio. vbi dicit. Nõ põt arbor mala bonos fructus facere. nec arbor bona fructus malos. Sed volũtas bona comparatur bone arbori: mala aũt male. Quom ergo fructus voluntatis ſint act' exteriores. videtur: ꝙ ex bonitate vel malitia voluntatis. ſimpliciter exteriores actus dicendi ſunt boni vel mali. ¶ Secundo ſic. In. 3. Metha. dicit philoſophus: ꝙ ratio boni a fine ſumitur. Sed actus voluntatis habet ordinẽ ad finem mediãte voluntate. cuius obiectuꝫ eſt finis. Ergo ſm bonitatem vel maliciam voluntatis. dicendus eſt actus exterior bon' vel malus. ¶ Tertio dicit. Auguſti. Voluntas eſt qua peccatur. ꝛ recte viuitur. Sed ſecundum ꝙ ea peccatur. eſt mala. ſecundum vero ꝙ ea recte viuitur. eſt bona. ¶ Ergo actus ipſi exteriores debent iudicari boni vel mali ſecundum bonitatem vel maliciam bonitatis. ¶ In oppoſitum. Sic dicit. Phil. 2. Ethi. ꝙ quedam ſunt que bene fieri non poſſunt: quia cum ſint extrema: in eis non eſt medium accipere. Conuenit autem in talia opera progredi: propter voluntatem alicuius finis boni. Ergo non eſt iudicandus actus exterior bonus: propter bonitatem voluntatis. ¶ Reſpondeo dicendum: ꝙ voluntas poteſt dupliciter conſiderari. vel ſecundum ꝙ eſt intendens. prout in vltimuꝫ finem fertur: vel ſecundum ꝙ eſt eligens: prout fertur in obiectum proximuꝫ: quod in finẽ vltimum ordinatur. Sic conſideretur primo modo: ſic eſt concluſio prima: ꝙ malicia voluntatis ſufficit ad hoc: ꝙ actus malus eſſe dicatur: quia quod malo fine agitur malum eſt. ¶ Secunda concluſio. Bonitas voluntatis intendentis nõ ſufficit ad bonitatem actus: quia actus poteſt eſſe de ſe malus. q nullo modo poteſt bene fieri. Si autem conſideratur voluntas: ſecũdũ ꝙ eſt eligens. ſic eſt tertia ꝯcluſio: quod vni-

uerſaliter verum eſt: q̃ a bonitate voluntatis dicitur act⁹ bonus. ꝛ a malitia malus. Sȝ notandũ. q̃ ad bonitatem conſilii: quod electionez precedit. vt in vi. Ethi. dicitur. tria exigũtur. Unum. ſ. q̃ conſilians preſtituat ſibi finem debitum. q2 ſi aliquis ad malum finẽ conſequendũ: multas efficaces vias inueniat. nõ dicitur bonus conſiliator. Secũdo. q̃ ad bonum finẽ conſequendũ: adinueniat bonũ opus: per quod finem cõſequatur. Unde ſiquis bonum finez intendat conſequi per malam actionem. nõ eſt bonus conſiliator: quia ſortitur finẽ inconuenienti medio: eo q̃ illud quod ad finem ordinatur: nõ eſt proportionatum fini illi: ſicut ſi aliquis veram concluſionem per medium impertinens concluderet. Tertio: requiritur vt adinueniat vtrũqȝ in tempore conuenienti: ne ſit preceps in feſtinãdo: vel ẽt inutilis in tardando. Sed hoc vltimum pertinet ad bonitatez conſilii: ſcḋm q̃ conſilium in ratione inquirente inueniente eſt. Alia vero ex parte rei conſiliabilis. Quoniam ergo electio ſit. q. conſilii cõcluſio. vt in. iii. Ethi. dicitur: oportet q̃ ad bonitatez voluntatis eligentis: concurrat bonitas finis. ꝛ bonitas ei⁹ q̃d eſt ad finem ordinatum. Et ſi hoc ſit. proculdubio actus exterior bonus erit. Si autem alterum defierit. eſſet volũtas mala. ꝛ actus malus. ¶ Ad rationes in oppoſitum. ¶ Ad primã reſpondetur: q̃ arbor eſt. ex quã immediate procedit fruct⁹. vnde arbori comparatur volũtas in euangelio: ſecundum q̃ ẽ eligens. quia ex electione immediate ſequitur fructus. Uel vt dicit ſanctus Tho. in prima ſecunde. Per alia verba volũtas bõna prout ſignificatur per arborem bonam eſt accipienda. ſcḋm q̃ habet bonitatez. ꝛ ex actu volito: ꝛ ex fine intento. ¶ Ad ſecundam reſpondetur negando conſequentiam. Et ratio eſt q2 ad bonitatem rei non ſolum exigitur bonitas finis vltimi: quaȝ reſpicit voluntas intendens. ſȝ etiam bonitas finis proximi: quem reſpicit voluntas eligẽs. Et ideo non ſequitur: q̃ bonitas voluntatis intendẽtis ad bonitatem actus ſufficiat. ¶ Ad tertiam reſpondetur: ſicut ad ſuperius. Non enim ſolum aliqs peccat quando vult malum finẽ: ſȝ ẽt qũ vult malum actuȝ.

¶ In dominica nona eſt euangelium. Homo quidam diues ꝛc. Luce. xvi. Circa quod poſſũt diſputari ſequentes. q.

¶ Primo: vtrum prelatus vel clericus diſſipãs bona eccleſie ſit deponendus.
¶ Secundo: vtrum conuenienter dentur pecunie ſiue elemoſine: vt oretur pro dante:
¶ Tertio: vtrum de illicite acquiſitis poſſit fieri elemoſina.

Ad primam.q. ſic ꝓceditur. Et videtur ꝙ clericus ſiue prelatus diſſipans bona eccle. non ſit propter hoc deponendus. ¶ Primo ſic. Matrimonium ſpirituale in quo ꝑlatus eſt vir ſiue ſponſus eccleſie ſue. eſt nobilius ꝙ̃ carnale. vbi vir coniungitur carnaliter vxori ſue. Sed in matrimonio carnali vir quãuis bonorũ vxoris ſit diſſipator: non remouetur aut deponitur de matrimonio: Ergo nec prelatus per hoc ꝙ diſſipauerit bona eccleſie. venit deponens. Conſequẽtiã videtur bona. ¶ In oppoſitum arguitur ex preſenti euangelio: arguẽdo a minori ad ma ius: quia diſſipator bonorum temporalium domini ſuit depo nitur ab officio: multo magis eſt deponendus prelatus: diſſipator bonorum temporalium ſiue ſpiritualium chriſti. ¶ Reſpondeo dicendum: ꝙ prelatus diſſipator ſiue dilapidator bonorum eccleſie. eſt deponendus ab eccleſia. Iſta concluſio colligitur ex multis capitulis i decre. i.x.q.3.c.xli.12.q 5. dia coni.x.c. abbatibus.x.16.q.4. c.2. ¶ Ad rationem in oppoſi. reſpondetur negando conſequẽtiam. Et ratio eſt quia non eſt ſimile i hac parte de matrimonio carnali: & de matrimonio ſpirituali: prelati cum eccleſia. Carnale enim eſt magis firmũ inſeparabile ꝙ̃ ſpirituale ſit.

Ad ſecundam.q: ſic proceditur. Et videtur ꝙ non ſit danda elemoſina alicui. vt oret pro dante. ¶ Primo ſic. Simonia eſt ſtudioſa volũtas emendi vel vendendi aliquod ſpirituale vel ſpirituali annexũ Sed oratio eſt maxime ſpirituale. Ergo dare elemoſinam vt quis oret pro eo. videtur ſimonia: eo quia dat temporale pro ſpirituali. Sed ſimonia nullo modo eſt committenda. Ergo elemoſina non eſt dãda alicui. vt oret pro eo. ¶ Secundo ſic confirmando. ¶ Qui diligit aliquem vt oret pro pecunia. dat ſpirituale pro temporali. Et omnis talis eſt ſimoniacus. Ergo. &c. ¶ In oppoſi.

eſt euangelium preſens. ¶ Rñ deo dicendum: q̄ elemoſina licite pauperibus datur: quũ bonis viris: vt oretur pro dante: quando illi qui dãt elemoſinas pauperibus: vt orantium ab ipſis ſuffragia impetrent: nõ eo animo dant: quaſi intendentes orationes emere: ſed per gratuitam beneficientiam pauperum animos eorum prouocant ad hoc: q̄ eis gratis: et ex caritate orent. ¶ Ad rationes in oppoſitum: ¶ Ad primam respondetur: q̄ verum eſt. q̄ oratio ſpiritualis ē. Unde nullo modo debet ſub precio poni. Nec illi qui dant pecuniam pauperibus vt pro eis orent orationem emunt ſed vt dictum eſt animos pauperum alliciunt ad orandũ pro ſe: et omnes faciunt ſibi debitores. ¶ Ad ſecundam reſpondetur negando conſequentiaz. Et ratio eſt eadem. Homo enim facit ſibi amicos pauperes: dũ ſubuenit eorum neceſſitatibus. Pauperes enim chriſti. grati ſunt ſuis benefacientibus. Et ita patet: q̄ beneficium non eſt ſicut finis motiuus: ſed ſicut aliquid inducens. Et quũ principaliter hoc intendunt ideo non ꝓpter hoc orãt finaliter. Et ideo oratio non venditur: ſed iperat

per accidens .ſ. per acqſitionẽ amoris. Et ſic de iſta cõcluſiõe.

D tertiã. q: ſic proceditur. Et videtur q̄ de illicite acquiſitis poſſit fieri elemoſina. ¶ Primo ſic ex pñti euãgelio. Facite vobis amicos de mãmona iniquitatis. Ubi glo. dicit. Iniquitas bene diſpenſata in iuſticiam vertitur. Ergo videtur: q̄ licite de malis acquiſitis poſſit elemoſinam facere. ¶ Secundo ſic. ¶ Qui eſt in extrema neceſſitate conſtitutus omnibus modis ſubueniẽdum eſt. Sed conuenit aliquẽ qui nihil hȝ: niſi de iniuſte acqſito. aliquam in extrema neceſſitate videre. Ergo debȝ elemoſinam facere. Ergo de male acquiſito. et detento poteſt elemoſina fieri. ¶ Tertio ſic. De acqſito per meretricium. et per aleas: et per ſimoniaz: que ſunt turpia lucra: poteſt elemoſina fieri. Ergo etc. ¶ In oppoſi. eſt illud Augu. libro de verbis domini. De iuſto labore facite elemoſinam. Et infra. Nolite elemoſinam facere de fenore et vſuris. Et Gregorius. Non eſt computãda elemoſina: ſi pauperib⁹ diſpenſatur. quod ex illicitis acquiritur. ¶ Reſpondeo dicen-

dam : q triplicker. põt eſſe. aliquid acquiſitum illicite. Uno modo quando id quod illicite ab alio acquiritur debetur ei a quo eſt acquiſitũ: nec poteſt ab eo retineri q acquiſiuit ſicut cõtingit in rapina et in furto et in vſuris. Et talibus eſt concluſio q de talibus nõ poteſt fieri elemoſina. Patet cõcluſio: quia hõ de talibus tenetur ad reſtitutionẽ. Alio modo eſt aliquid illicite acquiſituz q ille qui acquiſiuit retinere nõ poteſt nec tamen debetur ei a quo acquiſiuit. quia contra iuſtitiam accipit: et alter contra iuſtitiaz dedit: ſicut contingit in ſimõia: in qua. dans et . recipiẽs cõtra iuſtitiaz legis diuine agit. Et de tali eſt cõcluſio ſecunda: q non debet reſtitui ei: qui dedit. ſed debet in elemoſinam erogari. Et eadẽ ratio eſt in ſimilibus. ſ. datio et acceptio eſt contra legem dei. Tertio eſt aliquid illicite acquiſitum : nõ quidem q ipſa acquiſitio ſit illicitã : ſed q id a quo acquiritur eſt illicituz ſicut patet de eo qđ mulier acquirit per meretriciũ. Et hoc vocatur proprie loquendo turpe lucrum. Quod etiã mulier meretricium exerceat turpiter agit et cõtra legẽ dei. ſed in eo q accipit nõ iniuſte agit: nec cõtra legẽ dei. Unde de tali turpiter et illicite acquiſito: eſt tertia cõcluſio: q retineri poteſt: et de eo elemoſina fieri. ¶ Ad rationes in oppo. ¶ Ad primam reſpondetur: q textus ille intelligitur de diuitijs per actum illicitum acquiſitis: et tamẽ iuſte poſſidentur. Uel aliter dicendũ q mammona iniquitatis dicuntur diuitie : etiam licite acquiſite: et poſſeſſe tamen dicuntur iniquitatis q frequẽter ducunt hominem in peccatum. ¶ Ad ſecundam rñdetur, negãdo ãñtm. Et ratio eſt: q in caſu extreme neceſſitatis omnia ſunt cõia. Et ita nõ puident ſibi de alieno. ¶ Ad tertiam rñdetur: q de acquiſito per meretricium iã dictum eſt: q poteſt fieri elemoſina. Nõ autem ſit deo ſacrificium vel oblatio ad altare: tum propter ſcandalum tum propter ſanctorum reuerẽtiam. De eo aũt qđ eſt acquiſitum per ſimoniam: iam dictuʒ eſt: q debet erogari in pias cauſas. Circa quintum: illa que p aleas acquiritur videt aliquid illicitum ex iure diuino. ſ. q aliquis lucretur aliquid ab his q rem ſuam alienare nõ poſſunt ſicut ſunt minores et furioſi : et huiuſmodi: et q fraudulẽter ab eo lucretur. et in his caſibus re

quetur ad restitutionẽ. Et sic de eo nõ põt elemosinã facer. Aliud aũt videt esse vlterius illicitũ ex iure positiuo ciuili. quod prohibz vniuersaliter tale lucꝝ. Sed qꝛ ius ciuile non obligat oẽs: sed eos solos: qui sunt his legibus subiecti. ⁊ iterũ per dissuetudinem abrogari põt. Jdõ apud illos qui sunt hmõi legibus astricti tenentur vniuersaliter ad restitutionẽ que lucrantur: nisi forte cõtraria consuetudo preualeat: aut nisi aliquis lucratus sit ab eo: qui traxit eum ad ludum. Jn quo casu non tenetur restituere: qꝛ ille: q amittit nõ est dignus recipere: nec põt licite retinere tali iure positiuo durãte. Vñ oz de hoc elemosinã facere in hoc casu.

¶ Jn dominica decima ẽ euãgelium. Jn illo tpe cum appropinq̃ret iesus ⁊c. Luce. 9. Possunt hec disputari.

¶ Primo: vtrum per sacram scripturaz potest ostendi: ꝙ aduentus messie. i. christi in carnẽ aduenerit.

¶ Secundo: vtrum iudei tempus visitationis sue. i. aduẽtus christi cognouerunt.

¶ Tertio: vtrum simoniaci taz vendentes q̃z ementes spiritualia pro temporalibus: sint ab ecclesia expellendi.

a Ad primam. q. sic pceditur. ⁊ vr ꝙ nõ possit per scripturã sanctam ostendi: ꝙ aduentus messie. i. xpi in carnem aduenerit. ¶ Primo sic ex illo Jsa. 2. vbi loquitur de tpe aduentus xpi: vbi dicitur. Erit in nouissimis diebus preparatus mons domini in vertice montium. Et eleuabitur super omnes colles: ⁊ fluent ad eum omnes gentes. Et sequitur. Conflabunt gladios suos in vomeres: ⁊ lanceas suas in falces nõ leuabit gens contra gentẽ gladium: nec exercebũtur vltra ad bellum. Ex his arguitur multipliciter. Primo ex eo quod dr ꝙ hoc erit in nouissimis dieb⁹ qꝛ iesus xps non fuit in nouissimis diebus. qꝛ post natiuitatez eius ⁊ mortem: multa tempora fluxerunt. Ergo videtur ꝙ ipse non fuerit vere xps: cuius aduentus promittitur in nouissimis diebus. ¶ Secundo arguitur ex illo quod subditur: ꝙ mons domini erit in vtice mõtium. Mons enim ille dicitur mons syon. vbi fuit templum. mons ille non est in aliquo eleuatus. Ergo adhuc non venit xps. ¶ Tertio arguit ex eo qd subditur: fluent ad eum omnes gentes. qꝛ non omnes credunt

in ieſum nazarenum. ¶ Quar-
to arguitur ex eo quod ſequitur
non leuabit gens contra gentē
gladium. q2 poſt natiuitatem ie
ſu chriſti non ceſſarunt bella p
vrbem. vt patet: nec ceſſant. Er
go videt q aduentus veri meſ
ſie. ſ. chriſti nondum venit. Se
cundo pricipaliter arguitur ſic
Dicitur Iſa. xj. Egrediet vir-
ga de radice ieſſe. vbi ſcriptura
loquitur de aduentu chriſti. Se
quitur ibidem. Habitabit lu-
pus cum agno ⁊ pardus cum
hedo accubabit. Et ſequit ibi-
dem. Delectabitur infans ab
vbere ſuper foramina aſpidis:
⁊ in cauerna reguli: qui ablatus
fuerit manum ſuā mittet. Sʒ
adhuc non videmus agnos cū
lupis pacifice habitare: nec pue
ros delectabiliter cum ſerpen-
tibus ludere. Ergo non fuit tē-
pus adimpletum veri chriſti.
¶ Tertio ſic. Dicitur Iere. 29.
Ecce dies venient dicit domi-
nus. ⁊ ſuſcitabo Dauid germē
iuſtum. Et ſequitur. In dieb9
illis ſaluabitur Iuda ⁊ Iſrael
habitabit confidenter. Sʒ poſt
aduentum ieſu: iudei ſemp fue
rūt in periculo: ⁊ in pauore. Er
go videtur q tempus aduētus
veri chriſti nōdum venit. ¶ In
oppoſitū arguit ex preſenti euā
gelio. vbi chriſtus redarguit iu
deos q non cognouerunt tem-
pus viſitationis eorum. ſ. aduē
tus ſui: qui fuit aduentus veri
chriſti promiſſi. ¶ Reſpondeo
dicendum q per ſacram ſcrip-
turam poteſt oſtendi manifeſte
q aduētus veri chriſti. qui fuit
ieſus nazarenus: iam aduenit
ſiue chriſtum iam veniſſe. Iſta
concluſio probatur multiplici-
ter. Primo ſic ex illo Gene.
xlix. vbi Iacob patriarcha pro
phetizauit dicens. Non aufere
tur ſceptrum de Iuda. ⁊ dux d
femore eius: donec veniat: qui
mittendus eſt. ⁊ ipſe erit expe-
ctatio gentium. Sed notorium
eſt: q quando chriſtus fuit na-
tus ſceptrum fuit ablatum de
femore Iude. Vnde tunc ſub
ceſare regnabat herodes alieni
gena: natione in iudea. vt patet.
Ergo ab illo tēpore venit chri-
ſtus. ⁊ confirmatur per tranſla
tionem caldaicā. q2 vbi Iero.
tranſtulit: donec veniat: q mit-
tendus eſt: caldaica tranſlatio
habʒ donec veniat meſſias. Et
ſic patet q auctoritas predicta
non poteſt intelligi de aliquo
alio: q̄ȝ de chriſto: in quo poſſūt
confutari multe cauillationes
iudeorum. Secundo probatur
predicta concluſio ex illo Da-
nielis. ix. vbi angelus Gabriel
inſtruit eum de aduentu chriſti

dicens. Septez ebdomade ab breuiate sunt super populum. & super vrbem tuam sanctam vt consumeretur preuaricatio. & finem accipiat peccatum. & deleatur iniquitas. & adducatur iusticia sempiterna: & impleatur visio. & prophetia. & vngatur sanctus sanctorum. Quod vero accipiat ibi ebdomadas annorũ: patet in principio capituli. Et ita intelligunt omnes doctores Sed iste ebdomade septem que faciant. xlix. annos. sunt preterite Ergo tempus aduentus christi iam longe preteriit. ¶ Tertio probatur cõclusio sic. Quando scriptura sacra denunciat aliquod futurum: & determinat tempus & locum: & modum: si omnia ista concurrant in vnum manifeste patet: q illud quod fuerat predictum: est impletum. Sacra autem scriptura predixit aduentum christi. vt patet i multis locis. Determinauit et tempus veniendi: videlicz quando fuerit translatio regni supra Geñ. xlix. Non auferetur sceptrum &c. Similiter locum nascendi Michee. v. Et tu bethlem eufrata &c. Similiter modum viuendi. s. q xp̃s in paupertate viueret: zacha. ix. Ecce rex tuus venit tibi iustus & saluator & ipse pauper. Similiter determinat sacra scriptura modum moriendi: q2. s. in humilitate & patientia ex parte ipsius xp̃i: & incrudelitate maxima: ex parte occidentium ipsum. vt habet Isa. liij. Sicut ouis ad occisionez ducetur. Sed hec omnia manifeste sunt impleta in iesu nazareno. Ergo rõnabiliter concluditur: q ipse fuerit verus xp̃s. ¶ Ad rões in opp. ¶ Ad primam de auctoritate Isa. & respondetur negando ɔñam: in omnibus partibus argumentationis eius. Ad id quod ait de nouissimis diebus: dicimus nihil valere q2 nouissimi dies ibi dicuntur dies messie: siue xp̃i. Et aliquando dicuntur tẽpora etiam xp̃m precedentia: sicut illud: Geñ. 44. vbi patriarcha Iacob dixit filiis suis. Congregami. vt annũciẽ vobis: q̃ futura sũt in dieb⁹ nouissimis. Et ibidẽ ɔñr denũciat: nõ solũ de aduẽtu xp̃i. sz et de multis que adipleta sũt: q tpe regũ: & iudicũ. vt pz lr̃am intuẽti. ¶ Ad rationem sumptã de eleuatione mõtis rñdet: q est vanitas hoc q eleuatio talis nõ ẽ itelligẽda sz motũ localẽ. vt itelligũt iudei sz sz nobilitatẽ. & appciationẽ qd tũc fcm̃ ẽ: qñ xp̃s ip̃z tẽplũ: miraculis & doctrina multiplr super oĩa alia loca nobilitauit:

⁊ exaltauit. ¶ Ad rõnem ſumptã defluent oẽs gentes. rñdet q̃ ibi diſtributio eſt accõmodata pro generibus ſinguloꝝ: nõ pro ſingul's geneꝝ. ſicut dicit. q̃ oẽ anial fuit in archa Noe. q2 de ſingulis generibus aialiũ fuerunt ibi aliqua indiuidua. ⁊ ſimiliter de oibus gentibus: ſiue de iudeis. ſiue de gentilibus cõfluxerunt ad xp̄m credentes in ipſum. Et ita illud adimpletũ eſt. ¶ Ad rõnem ſumptã ex illo non leuabit gens contra gentẽ. rñdetur q̃ illud dictum eſt. q2 circa temp⁹ xp̄i fuit pax diuturna in orbe. ⁊ maxime in iudea. Quod p3 ex eo: q̃ imminẽte natiuitate xp̄i: peccatis omnibus regnis. ⁊ ſub imperio romano redactis: preceptũ fuit a ceſare auguſto. vt deſcriberetur vniuerſus orbis ⁊ ab illo tẽpore vſq3 ad quartũ annum poſt paſſionem xp̄i: quãdo ceperũt iudei rebellare romanis: nõ leguntur aliqua notabilia bella fuiſſe in iudea: nec iudeos vſus fuiſſe armis. q2 terra cuſtodiebatur a militib⁹ romanis. Et ideo probabile eſt. q̃ tunc propter diuturnitate3 pacis: iudei inſtrumenta quibus vtebãtur prius in bellis: mutarent in inſtrumenta agriculture apta: ſicut ſenſibiliter videtur fieri in terris: vbi ẽ pax diuturna. Nõ aũt dr̃ non leuabit gens cõtra gentem gladiũ. vbi li. vltra non importat eternitatem: ſed ſolũ diuturnitate3 tẽporis. i. vſq3 ad longum tempus. ¶ Ad ſcdãm rõnem principalẽ de illo Iſa. xi. habitabit lupus ⁊c. reſpondetur negando ↄñam. Et rõ eſt: q2 eſt locutio Mathematica: q2 homines ibi nominãtur nomine animalium. Et ſimiliter habet Geñ. 44. Beniamin lupus rapax ⁊c. Sic ergo dicẽdum eſt in propoſito: q̃ iudei ⁊ gentiles qui prius erant adinuicem nociui ⁊ odioſi: pacifice ſimul habitauerunt: conuerſi ad fidem xp̄i. ſm quod dicit Act. 4. q̃ multitudinis credentium erat coꝝ vnũ3. ⁊ anima vna. Et eodem modo exponendum eſt de pueris ⁊ animalibus venenoſis: q2 ſimplices ⁊ puri nõ leduntur ab illis: qui ante cõuerſionem ad fidem xp̄i: erant veneno infidelitatis. ⁊ perfidie repleti. ¶ Ad tertiam ex illo Miro. 29. reſpondetur: q̃ iam non erant filii iſrael ⁊ Iuda: ꝓprie loquendo. q2 erant auerſi adeo q2 xp̄m negauerũt. ⁊ occiderũt propter quod etiã illã miſeriã3 meruerunt. Et ideo ex illa miſeria magis concluditur ꝓpoſitum: ſicut p3 ex dictis. Illi au-

tem qui vere fuerunt filii iſrael
⁊ Juda:q.ſ.xp̄m receperūt: ſal
uati ſunt per ipſum:non ſolum
ſpūaliter:quantū ad animas.ſ;
etiam corporaliter.q; ſ; qđ di
citur in eccleſiaſtica hiſtoria:i-
minente deſtructione ciuitatis
Hieroſolime:p Titū ⁊ Veſ
peſianum.admoniti ſūt fideles
qui erant in iudea:per angelū
vt tranſirent in regnum regis
agrippe.qui erat confederatus
romanis.⁊ ibi ſaluati ſūt in bo
na pace.aliter pōt dici ad au-
ctoritatē Hiere.ꝙ illi ſunt pro
fecto de regno xp̄i: de quo ibi
loquitur:qui iam ſunt in gloria
celeſti: ⁊ illic.habitāt confiden-
ter:⁊ ſunt ꝓfecto ſaluati.

Sc̄dam.q.ſic ꝓce
ditur. Et vr̄.ꝙ iudei
tp̄s viſitationis ſue.
i.aduentus xp̄i non
cognouerūt. ¶ Primo ex p̄nti
euangelio.vbi dr̄:eo ꝙ non co
gnoueris tp̄s viſitationis tue.
¶ Scđo arguitur ex illo apo-
ſtoli.i.Cor.ii.Si enim cogno-
uiſſent dn̄m glorie nunꝗ̄ cru-
cifixiſſent eum. ¶ Tertio argui
tur ex illo act.3.vbi Petrꝰ lo-
quens iudeis dicit ſic.ſcio fra-
tres ꝙ per ignorantiā feciſtis
ſicut ⁊ principes vr̄i. ¶ In op-
po.eſt illud Mat.22.ꝙ agrico
le videntes filium dixerunt i
tra ſe. Hic eſt heres. venite
occidamꝰ eū. Vbi dicit Hie-
ro. Manifeſtiſſime deus pro-
bat his verbis iudeorum prin
cipes non per ignorantiam. ſ;
per inuidiam. dei filium cruci
fixiſſe. ¶ Rn̄deo dicendum ꝙ
aliqui iudeorum cognouerunt
tempus viſitationis ſue.⁊ aliq
non. Pro quo notandū ſicut
notat ſanctus Tho.in.iii.parte
q.xlvii.⁊ Nico.de lira Mat.
xxi.ꝙ apud iudeos quidā erāt
maiores.ſcientes ſcripturas le
gis ⁊ prophetarum. aliqui au-
tem minores.ſicut laici ⁊ mu-
lieres tantummodo ſcientes
quod eſt de neceſſitate ſalutis.
vt precepta decalogi. ⁊ huiuſ-
modi que debent ſciri ab om-
nibus. Eſt ergo prima conclu-
ſio:ꝙ maiores eorum qui prin-
cipes dicebantur: cognouerūt
ieſum eſſe verum prophetam: ⁊
promiſſum in lege. Et ita tem-
pus viſitationis eorum noue-
runt. Patet concluſio q; om-
nia ſigna videbant in eo: que
dixerant futura prophete. Di-
uinitatem autem eius etiā co
gnouerunt. q; euidentia ſigna
huiuſmodi habuerunt:⁊ dicta
prophetarum:quibus autē aſ-
ſentire propter odium ⁊ inuidi
am noluerunt:vt cognoſcerent
eum eſſe filium dei. Vn̄ Beda

dicit ſuper illud Luce.23. Ne-ſciunt qd faciunt: notandum in quit: q non pro eis orat: q quẽ filiũ dei intellexerũt: crucifigerẽ q̃ confiteri maluerunt. Unde ipſe dominus de eis dicit. Jo. 15. Si non veniſſem: ⁊ locutus eis nõ fuiſſem peccatũ non ha berent. Nunc autem excuſatio nem non habẽt de peccato ſuo Et poſtea ſubdit. Si opera nõ feciſſem in eis: que nemo alius fecit: peccatũ non haberent. Et poſtea ſubdit. Nunc enim vide runt me: ⁊ oderunt me ⁊ patrẽ meũ. ¶ Alia cõcluſio eſt: q mi nores id eſt populares qui mi ſteria ſcripture non nouerant: non plene cognouerunt ipſum ieſum eſſe: nec chriſtum promiſ ſum in lege: nec eſſe filium dei: licz aliqui eorum etiam in eum crediderunt: multitudo tamen non credidit. Et ſi aliqui du bitarent: an ipſe eſſet chriſtus propter ſignorum multitudinẽ: ⁊ efficaciam doctrine: vt habe tur Joannis. 7. tamen poſtea decepti fuerunt a ſuis principi bus: vt eum non crederent: nec filium dei nec xp̄m. ¶ Ad rõ nes in oppo. ¶ Ad primã de p̄ ſenti euangelio reſpondetur: q loquitur chriſtus de actuali co gnitione applicante ad opus. ſe recipiendo predicationẽ chriſti Immo conuerſo negauerunt ⁊ crucifixerunt. ¶ Ad ſecundam reſpondetur eodez modo. Na bituali enim cognitione maio res bene cognouerut ſed actua li ad opus deducti non: inuidia ⁊ odio excecati. ¶ Ad tertiam eodem modo reſpondetur.

a Ad tertiam. q. ſic proce ditur. Et videtur: q nõ ſit conueniens ſimonia ci pena: q expellatur a templo dei: per priuationez eius: quod per ſimoniã acquiſiuit. ¶ Pri mo ſic. Simonia. n. cõmittitur ex eo q aliquius muneris inter uentu ſpũalia acquiruntur. Sed quedam ſũt ſpũalia que ſemel adempta non poſſunt admitti: ſicut omnes caracteres qui per aliquam conſecrationem ipri muntur. Ergo non eſt conueni ens pena: vt quis priuetur eo quod ſimoniace acquiuit. ¶ Se cundo ſic. Contingit aliquãdo q ille qui eſt epatum adeptus per ſimoniam: precipiat ſubdi to: vt ab eo recipiat ordines. ⁊ videtur q debeat ei ob. dire: q̃ diu toleratur. Sed nullus de bet aliquid recipere ab eo: qui non habet poteſtatem conferẽ di. Ergo eps non amittit epa lem dignitatem: ſi eaz ſimonia ce acquiſiuit. ¶ Tertio. Nullus debet puniri pro eo quod non

eſt factum:eo neſciente ⁊ nolen te:q2 pena debetur peccato qđ eſt voluntarium. Contingit au tem aliquando:ꝙ aliquis ſimo niace conſequatur aliquod ſpi rituale:procurantibus aliis ipſo ignorante ⁊ nolente. Ergo non debet puniri per priuationē ei⁹ quod ei collatum eſt. ¶ In op po. arguitur ex preſenti euange lio. vbi xp̄s de templo eieciſſe dicitur vendentes ⁊ ementes:p quos deſignantur ſimoniaci. ¶ Reſpondeo dicendū ꝙ pena illa eſt conueniens ſimoniacuȝ vt expellerentur per priuationē eorum:que per ſimoniam ade pti ſunt. Iſta concluſio pȝ ex. c. Si quis epiſcopus. i. q. i. vbi ſic dicitur:ex conſilio calcedonen ſi. qui ordinatus eſt ſcȝ p ſimo niam:nihil ex ordinatione vel p motione facta proficiat, ſed ſit alienus a dignitate vel ſolitudi ne quam premiis acquiſiuit. Concluſio vero predicta rōne ſic probatur. Nullus licite reti nere poſt:id quod contra volū tatem domini acquiſiuit. puta ſi aliquis diſpenſaret de rebus domini. daret alicui contra vo luntatem. ⁊ ordinationeȝ domi ni ſui. ille qui accipit licite tene re non poſſet. Dominus auteȝ cuius eccleſiarum prelati ſunt diſpenſatores ⁊ miniſtri:ordina uit vt ſpūalia gratis darent: ſȝ illud Math. x. Gratis accepi ſtis:gratis date. Et ideo q mu neris interuentu. ſpūalia que cūqȝ aſſequuntur:ea licite reti nere non poſſunt. Insuper aūt ſimoniaci tam vendentes q̄ȝ e mentes:ſpūalia:aut etiam me diatores aliis penis puniuntur ſ. infamie ⁊ depoſitionis:ſi ſunt clerici. excōmunicatione. ſi ſūt laici. vt habetur. i. q. i. c. Si quiſ epiſcopuſ. ¶ Ad. rationes in op po. ¶ Ad primam reſpondetur ꝙ illi qui ſimoniacum accepit ſacramentum ordinis. quidem recipit caracterem ordinis: p pter efficaciam ſacramenti. nō tamen recepit gratiam:nec or dinis executionem:eo ꝙ quaſi furtiue recepit caracterem:con tra principalis domini volunta tem. Et ideo eſt ipſo iure ſuſpē ſus. ⁊ quo ad ſe. vt ſcȝ de execu tione ſui ordinis ſe nō intromit tat. ⁊ quo ad alios. vt ſcȝ nullaſ ei cōmunicet in ordinis execu tione:ſiue ſit peccatum eius pu blicum:ſiue occultum: nec ta men repetere pecuniam poteſt quam turpiter dedit: licet ali us iniuſte retineat. Si vero ſic ſimoniacus q ꝯtulit ordinē: ſi moniaco. vl qa vēdit vel recepit bñficiū ſimōiace. vl fuit media tor ſimōie:ſi ē publicū:ꝗ ipō iure

ſuſpenſus quo ad ſe. et quo ad alios. Si aũt eſt occultũ. eſt ſuſpenſus ipſo iure quo ad ſe tñ nõ autẽ quo ad alios. ¶ Ad ſecundã reſpondetur: ꝙ nec propter ꝑceptũ epiſcopi. nec ꝑpter excõmunicationem debet aliquis recipere ordinem ab epiſcopo. quem ſcit ſimoniace ꝓmotũ: et ſi ordinetur non recipit ordinis executionem: ¶ Ad tertiũ reſpondetur: ꝙ ſi nec volente: nec ſciente per alios illius ꝓmotio ſimoniace ſit procurata caret quidẽ ordinis executiõe. et tenetur reſignare beneficiũ quod eſt conſecutus. cum fructibus exiſtentibus. non autem tenetur reſtituere fructus cõſumptos. quia illos bona fide poſſedit. niſi forte inimicus eius fraudulenter pecuniam daret pro illius ꝓmotione. vel niſi expreſſe contradixerit: tunc non tenetur ad renunciandũ: niſi forte poſtea pacto conſenſerit. ſoluendo quod fuit promiſſum.

¶ In dñica .xi. eſt euangelium. In illo tempore dixit ieſus ad quoſdam etc. Luce .27. Circa quod poſſunt diſputari ſe. q.

¶ Primo vtrũ. Phariſeus oratione ſua vẽit merito cõdẽnãdus

¶ Secundo: vtrum. Publicanus in oratione ſua formã cõuenienter dederit iuſtificationis impii.

a Ad primam queſtionem ſic proceditur: Et videtur ꝙ Phariſeus in oratiõe ſua non veniat condemnandus. ¶ Primo ſic. Orans Phariſeus incepit a gratiarum actione dicens. Domine gratias tibi ago. Sed in hoc non peccauit a deo recognoſcẽdo omnia bona: que habuit. Ergo non veniebat condemnandus. ¶ Secundo ſic. Si dicatur ꝙ ratione iactantie: qua ſe iactabat: ſe eſſe immunem a peccatis aliorum. hoc etiam non arguit. quia poteſt quis oſtendere laudem ſuam: et non peccare. ſicut faciebat Apoſtolus. 2. Cor. x. Nos non in immenſum gloriamur: Et. xi: Exiſtimo me nihil minus feciſſe a magnis apoſtolis Ergo etc. ¶ Tertio ſic. Iactantia cum oriatur ex vanagloria vt dicit Grego. 2. mora. non eſt ſemper peccatum mortale ſicut nec vanagloria. Sed ſolũ propter peccatum mortale venit quis cõdemnandus: ſiue reprehendendus. Ergo etc. ¶ In oppo. eſt preſens euangelium. ¶ Reſpondeo dicendum: ꝙ Phariſeus taliter ſe habuit in oratione ſua. ꝙ merito venit reprehendendus. Primo: ex irreue

rentia quã in oratione obſerua uit. q2 nõ reuerentia orauit: ſed cum fauſtu. quia nõ incuruato corpore. ſʒ erecta fronte orabat Unde dicitur ſtans. Secundo reprehẽditur ex ſuperbia. quia ſe iuſtum ſolum inter homines dicebat. cuʒ ait. Non ſuʒ ſicut ceteri hominum. Quaſi diceret. Ceteri ſunt peccatores. ego autem iuſtus. Et ita de iuſtitia ſua iactabat ſe. alios condemnando. & orantem iuxta ſe publicanũ deſpiciendo. Tertio. Reprehẽſibilis veniebat. quia de bonis q̃ faciebat. ſe iactabat dicẽs. Jeiũo bis i ſabbato: Sʒ in hoc iuſtitiã ſuã p̃ vanamgloriã fedabat. prouer. 25. Laudet te alienũ. & non os tuum: quoniam ipſe cognitor cordis eſt. & Jere. 2. Ecce ego iudicio contendam tecũ ꝓ eo ꝙ dixeris. non peccaui. Et ideo Job. 2. dicitur. Si iuſtificare me voluero. os meũ cõdemnabit. Et ita merito phariſeus cuʒ ſe ita inaniter iactauerat. merito condẽnandus venit. ¶ Ad ratiões in oppo. ¶ Ad primã reſpondet. ꝙ hic nõ arguit phariſeus. q2 gratias egit deo. ſed quia egit modo ſuperbo. Unde Grego. Si reprehenditur ille. qui ſuperbie gratias agit. quid eſt ergo ille qui impugnat gratiã. Non enim recte cognouit bona: que accepit. Vñ Bernar. de eo dicit ſic. Gratias agit: non quia bonus. ſed quia ſolus non tam de bonis. que habet. q̃ʒ de malis. que in aliis videt. Talis autem modus elationis eſt. Unde Beda ait. Ecce phariſeus ad referẽdaſ gratias oculum habet. ad humilitatis cuſtodiam nõ habet. ¶ Ad ſecundã reſpondetur: ꝙ licet iactantia ſemꝑ nõ ſit peccatum mortale: ſed quãdoqʒ veniale. iactãtia tamẽ iſtius phariſei fuit peccatum mortale. ꝓ quo notãdũ: ꝙ iactantia poteſt conſiderari vno modo ſm ſe. prout eſt mẽdaciũ quoddã. & ſic quãdoqʒ ẽ peccatũ mortale. quandoqʒ veniale. Mortale quidem: quãdo aliquis iactanter de ſe profert quod eſt cõtra gloriã dei. ſicut ex pſona regis Tyri dicit. Eze: 28. Eleuatum eſt cor tuum: & dixiſti. ego ſum. Vel etiam cũ eſt contra caritatẽ ꝓximi ſicut cum aliquis iactando ſe. prorumpit in contumelias alioꝝ. ſicut fecit iſte phariſeus: qui dicebat. non ſum ſicut ceteri hominũ. raptores iniuſti: adulteri. vel ut etiã hic publicanus. Quãdoqʒ vero eſt peccatũ veniale. quãdo aliquis de ſe talia iactat que nec ſunt contra deum nec

cōtra primum. ¶ Ad tertiū pꝫ reſponſio ex dictis.

D ſecundū ſic proce dit. Et videtur: q̄ cō uenienter formā iu- ſtificationiſ nō dede rit publicanus percutiendo pe- ctus: ⁊ dicēdo: Propitius eſto mi hi peccatori. Ex quibus verbis innuit: q̄ ad iuſtificationem im pii requiratur cōtritio. Cōtra qđ arguitur ſic. ¶ Primo: Luce. 7. dicitur. Dimiſſa ſunt ei pec- cata multa. dicit gloſa. q̄ ardor caritatis rubiginem peccatorꝫ in ea cōſumpſit. Ergo nō opor tet. q̄ ibi ſit dolor ſiue cōtritio de peccato. ¶ Scđo ſic. Cōuer ſio ad deum eſt potentior: q̄ꝫ cō- uerſio ad rem tpalez ad malū. Sed cōuerſio ad rē tpalem ſuf ficienter inducit culpa. Ergo cō uerſio ad deum ſufficienter iu- ſtificat ſiñ alia cōtritiōe. ¶ Ter tio ſic. Poſſibile eſt aliquem auerti a deo nihil cogitando de deo. Ergo ſimul poſſibile eſt ali quem auerti a deo. nihil cogi- tando de eo. Et ſic ſine motu. li. ar. in peñ: liue ſine ꝯtritione iuſtificat̄ impius. ¶ In oppoſi. eſt euangeliū hodiernum. Vñ glo. ſup illud ꝑcutiebat pectus ſuum dicit. Percutit pectus: ⁊ penas de ſe exigit: vt deus par cat. ¶ Reſpondeo dicenduꝫ: q̄ publicanus in oratione ſua con uenientem formam dedit iuſti- ficationis impii in tribus. Pri mo: in humili verecundia: quam oſtēdit cum dicit. publicanus a longe ſtans nolebat nec oculos leuare. Beda Sic humilis nō audet appropinquare: vt deus ad eū appropinquet: nō aſpicit vt aſpiciat. Nihil enim tm̄ pla cet deo in penitente: ſicut dicit. Ber. q̄ꝫ humilis verecundia. Non audebat oculos leuare ad celum: q: cognoſcebat ſe offen- diſſe deuꝫ. ita vt diceret illud ſe cundo. Parali. vltimo. Pecca ui ſuper numerū arene maris ⁊ multiplicata ſunt ſup me pec cata mea. ⁊ nō ſum dignus vi- dere altitudinē celi: pre multitu dine iniquitatis mee. Scđo oſtē- dit formam iuſtificationis im- pii in doloroſa cōtritione pecca torū. quam oſtēdit in percuſſio ne pectoris: in qua reddebat ſe- ipſuꝫ culpabilem: ⁊ oſtendebat dolorē. Huiōi aūt cōtritio ne ceſſaria: eſt ad iuſtificationē im pii. q: ſicut vt in generatiōibus nālibus vna forma expellitur: ⁊ alia introducit: pp qđ genera- tio vnius eſt corruptio alterius opꝫ eē diſpoſitiōes ad vtrūqꝫ: ita in iuſtificatiōe impii quem gracia cōfert. ⁊ culpa expellitur opꝫ eſſe diſpoſitionē volūtatis:

ſm̄ proprium actū ad vtrūqʒ. Et ideo. ſicut per motū li. ar. i deum diſponitur ille: qui iuſtificatur ad gratiā obtinendā. ita per motum. li. ar. in peccatū: ꝙ eſt cōtritio. oportet ꝙ ad culpe expulſionē diſponatur. Et ideo oportet. ꝙ in iuſtificatione qua innocēs iuſtificetur. oportet eē diſpoſitionē ſolū ad gratiā. inducēdā. ſed iuſtificatione. qua iuſtificatur impius oportet eſſe duplicē diſpoſitionē. Vnā ad inducēdā gratiā. ſ. motū. li. ar. in deum Alterā ad expellendū culpā. ſ. motū li. ar. in peccatū. qui eſt ipſa cōtritio. ¶ Ad rōnes i oppo. ¶ Ad primā reſpōdetur negādo ꝯſequētiā. Et rō eſt: quia feruor dilectiōis de neceſſitate cōiunctū hʒ odium cōtrariū: ꝙ ideo feruor dilectiōis ad dimiſſiōeʒ culpe nō operatꝰ ſine peccati deteſtatione: ꝗ directe dimiſſiōi culpe rūdet. ¶ Ad ſcdaʒ rūdetur etiā negādo cōſequētiaʒ. Et rō eſt: quia i peccato ꝯuerſio nō facꝰ culpā ſine auerſione. Et ita opʒ duo eſſe in iuſtificatiōe. ¶ Ad tertiā rūdetur negādo cōſequentiā. Et rō eſt ſm̄ dūm Bonauētu. tū quia receſſus adeo eſt iordinatus. ſʒ regreſſus ordinatꝰ: tū quia plura exiguntur ad bonum ꝗ̄ ad malū.

¶ In dñica. xii. eſt euāgelium. Exiens ieſus de finibꝰ ꝛc. Circa qō poſſūt diſputari ſe. q.

¶ Primo: vtrū ꝯuenīēter xp̄s circa hūc ſurdum ꝛ mutuʒ: de quo in euangelio. miraculū fec.

¶ Secundo: vtrum illi homines facientes contra precepta: chriſti publicando miraculum peccauerunt.

a D primam. q. ſic proceditur. Et videtur: ꝙ non conuenienter chriſtus circa hunc mutum ꝛ ſurduʒ miracula fit operatus. ¶ Primo ſic. Chriſtus faciebat miracula virtute diuina: cuius proprium eſt ſubito operari: ꝛ perfecte: ꝛ abſqʒ adminiculo cuiuſcūqʒ. Sed chriſtus non ſubito curauit iſtum. Dicitur enim in euangelio: ꝙ apprehendit eum de turba ſeorſum: ꝛ miſit digitos ſuos in auribus eius ꝛ expuens tetigit linguam eius: ꝛ ſuſpiciens in celuʒ ꝛ ingemiſcens: ait Effeta: quod eſt aperire. ꝛ ſtatim aperte ſunt aures eius ꝛc.

¶ Secūdo ſic. Dei non eſt orare nec reſpicere in celum ꝛ ingemiſcendo. Quom ergo hoc fiebat virtute diuinitatis nō cōuenīēter videtꝰ operatus illud.

¶ Tertio. Miracula xp̄i facta ſūt ad ꝯfirmationē doctrie ipiꝰ ꝛ teſtimoniū diuinitatiſ eiꝰ. Sʒ

nullus debet impedire finē ſui operis. Ergo videtur q̃ inconuenienter xp̄s precepit illis hominibus: qui p̄ntauerant ſurdū: et mutum ad ſanandum: q̃ nemini dicerent. ¶ In oppo. eſt euangeliū in quo dicitur: q̃ bene omnia fecit: et ſurdos fecit audire: et mutos loqui. ¶ R̄ndeo dicendum: q̃ xp̄s conuenientiſſime operatus eſt miraculū circa hunc ſurdū et mutū. Iſta cōcluſio ſic declarat̄. Ea que ſūt ad finem: debēt eē fini ꝓportionata. Chriſt⁹ aūt ad hoc venit in mundum: et docebat: vt homines ſaluos faceret. ſm illud Jo.iij. Non.n. miſit deus filiū ſuū in mundū: vt iudicet mūdū: ſed vt ſaluetur mundus per ip̄m. Et ideo conueniēs fuit: q̃ xp̄s particulariter hoies miraculoſe curando: oſideret ſe eſſe vniuerſalē: et ſp̄ialem oium ſaluatorē: ſanādo nō tm̄ p̄tāte diuinitatis: ſed miniſterio hūanitatis: cū ēēt deus et hō. ¶ Ad rōnes in oppo. dicendū. ¶ Ad primā r̄ndetur negādo ꝯn̄am. Et rō eſt: q̄ xp̄s venerat ſaluare mundū: nō ſolū virtute diuina: ſed ēt p miniſteriū incarnationis ipſius. Et ideo frequēter ēt in ſanatione infirmoꝝ: nō ſolū p̄tāte diuina vtebat̄ curādo per modū imperij: ſed ēt aliqd ad humanitatē ipſius ꝑtinens apponēdo. Vñ ſuper illud Luce.iiij. Singulis manus imponens curabat oēs. dicit Ciri. Quāuis vt deus potuiſſet oēs verbo pellere morbos: tāgit tm̄ eos: oſidens ꝓpriam carnē efficacem ad preſtanda remedia. Sic ergo xp̄s ſanauit hunc ſurdum et mutū: tāgendo eum corporaliter: vt oſideret humanitatem ſuā eſſe diuinitatis inſtr̄m. ¶ Ad ſecundam r̄ndet̄ negando ꝯn̄am. Et rō eſt: q̄ ſicut dictum eſt: nō ſolum p̄tāte vtēdo debuit facere miracula: ſed ēt hūanitate ipſa: qm̄ vtrūq; erat de eo oſidendū: et q̃ deus eſſet: et carne vultus. vñ Criſo. ſuper illud Mat.xiiij. Acceptis quinq; panibus: et duobus piſcibus aſpiciens in celum: bñdixit: etc. Dicit oportebat inquit credere de xp̄o: qm̄ a patre eſt: et qm̄ ei equalis eſt. Et ideo vt vtrunq; oſtendat. nunc quidem cum poteſtate. nunc aūt orans miracula facit. Dicimus ergo. q̃ xp̄s in curatione huiuſmodi infirmi: ipſe ſuſpiciens in celum ingemuit: vt oſtenderet ſe verū hominem: a deo querēs auxilium. ¶ Ad tertiā reſpondetur negando ꝯn̄am. Et rō eſt: q̄ hoc fecit: vt dicit Criſo. volens nos erudire: prohibere eos: qui

volũt nos ꝓpter nos laudare. Si dr ad dei gloriam refertur non debemus prohibere. ſed magis iniungere.vt hoc fiat:ſicut illud Mat.v. Vade in domum tuam ad tuos.⁊ annũcia eis quanta dominus tibi fecit.

Ad ſcd̃am.q.ſic ꝓcedit.⁊ vr.ꝙ illi hoies publicãdo miraculũ xp̄i:peccauerunt. ¶Et vr ꝙ ſic.q2 deo eſt in oibus obediendũ.ſm illud Exo. 24:Oia q̄ locutus eſt dñs faciemus.⁊ erimus obedientes. Sed iſti nõ obedierũt ꝓcepto xp̄i:q ꝓceperat eis:ne cuiq̄ʒ dicerent. Ergo ⁊c. ¶Scd̃o ſic. Aut xp̄us voluit fieri illud. qđ dixit eis.aut nõ:Si noluit.ſequit ꝙ fecerũt ɔtra ꝓceptum eius.⁊ ſic peccauerũt.aut voluit.ſeqtur.ꝙ xp̄s eſſet mendax: vel duplex in vbo.qđ ẽ ĩpoſſibile. ¶In oppo.vr.ꝙ nõ peccauerũt.q2 nõ fuiſſent digni ſalutione. ¶Rñdeo dicendũ.ꝙ illi hoies ꝓdicando miracula xp̄i nõ peccauerũt.q2 xp̄s cũ precepit eis.vt nõ dicerent:nõ intẽdit eos per virtutẽ precepti obligare.vt dicit Greg.ix.Moral. ſed ſeruis ſuis ſequẽtibus exẽplũ dedit.vt ipſi qdẽ virtutes ſuas occultare deſiderẽt:⁊ tñ vt alii eoꝝ exẽplo ꝓficiant: ꝓdant inuiti. Et ſic patʒ rñſio ad primũ argumentũ: ¶Pro rñſione ad ſcd̃m. Eſt ſciendũ: ꝙ in xp̄o ponit duplex volũtas ſicut ⁊ duplex natura. Vna diuina:⁊ eſt duplex.vna ſigni ⁊ altera beneplaciti. Voluntas.n. beneplaciti eſt. qua vult aliqđ ſimpliciter ⁊ abſolute. Et ſic xp̄s voluit miraculũ publicari. cõtra volũtatẽ beneplaciti nihil fit:ſed bñ fit cõtra voluntatem ſigni. Alia fuit volũtas humana. Et ſic xp̄s voluit quodãmõ:⁊ quodãmõ noluit miraculũ publicari.q2 voluit: ad dei gloriã.noluit: aũt vt oñderet humanã laudẽ fugiẽdam. Sicut.n.ſunt aliqua ptim voluntaria ⁊ ptim inuolũtaria.vt dr.iii. Ethi.de eo qui proiicit merces in mari:vult ⁊ nõ vult diuerſis reſpectibus.q2 nõ vult abſolute:vult tñ in tali caſu poſitus ⁊c.

¶In dñica.xiii.eſt euangeliũ. In illo tpe dixit ieſus diſcipulis ſuis. Beati oculi qui vident que vos videtis ⁊c. Luc.x. Circa qđ poſſunt diſputari ſe.q.

¶Primo vtrũ ſit verũ.qđ dictũ eſt apoſtolis.ſ.Beati oculi q vidẽt que vos videtis.

¶Scd̃o:vtrũ iſta vita deus poſſit immediate a nobis amari.

¶Tertio.vtrũ modus de dili

gēdo toto corde ꝛc. q multipli-
catur in precepto predicto poſ-
ſit in via ſeruari.

D primā. q. ſic ꝓce
dit. Et videtur ꝙ nō
ſit verū ꝙ beati ocu
li q vidēt que vos vi
detis. ¶ Primo ſic. Jo. vlt. ſcri-
bitur. Beati q non viderunt ꝛ
crediderūt. Scdo ſic. Aut loq
tur de viſiōe interiori ꝑ fidē: ꝛ
hoc non: q: multi ꝓphete: ꝛ re
ges viderūt: hoc mō viſiōis xp̄z
Vñ Jo. 8. Abraā vidit diē me
um: ꝛ gauiſus eſt nō aūt de ex-
teriori. q: exteriori viſione etiā
viderūt iudei: ſacerdotes: ꝛ pha
raſei. Vnde Jo. 15. De iudeis
nūc aūt viderūt ꝛ oderūt me: ꝛ
p̄rēz meū. Sz oculi eoꝝ. ¶ Ter
tio Beatitudo dicit̃ ſtatus oī-
um bonoꝝ cōgregatiōe pfect⁹.
Sz apoſtoli vidētes xp̄m hic i
terra non cōſequebant̃ beatitu
dinē: q: vt dicit̃. Exo. 33. Nō
videbit deū ꝛ viuet. Ergo non
erāt dicēdi oculi eoꝝ beati. In
oppo. eſt euāgeliū pn̄s. ¶ Rñ-
deo dicendū: ꝙ beatitudo. ē du
plex. Vna rei: q̄ ꝯſiſtit pricipa
liter in aſpectu ꝛ fruitōe diuini
tatis: ꝛ ex ꝯſequenti in viſiōe hu
manitatis xp̄i: ꝛ ſic habet̃ i pa-
tria. Alia eſt beatitudo in ſpe. q̄
in p̄nti vita cōſiſtit: ꝛ ſic habet̃ i
via: in viris excellētibus virtu
te. Et de iſta loquit̃ hic. Scdo
notādū: ꝙ ſicut ꝙ duo oculi dr̄
cunt̃ in hoīe. ſ. interiores: ꝛ exte
riores. ita duplex dicit̃ viſio. ſ. vi
ſio interior q̄ fit per internā ſpi
rationē: de qua dr̄ ad. Ephe. i.
Deus det vobis ſpiritū ſapiē-
tie: ꝛ reuelationis i agnitionē. Il
luminatos oculos cordis veſtri
De iſta viſiōe dr̄ Jo. 8. Abraā
vidit diē meū ꝛ gauiſus eſt: ꝛ
horū quidē oculi beati beatitu
dine ſpei. De qbus dicitur Jo.
vlt. Beati qui non viderunt. ſ.
corporaliter: ꝛ crediderūt. ſ. p fidē
per dilectionē operantē: xp̄m i
carnandū. ꝛ paſſurū: pro huma
ni generis ſalute. Alia eſt viſio
pure corporalis que cōmunis
ſunt apoſtolis: ꝛ iudeis ꝛ de iſta
non loquit̃. Alij aūt ſunt: qui tra
q: viſione viderūt xp̄m. ſ. ꝛ inte-
riori viſione fidei: ꝛ exteriori: vi
dētes eū inter hoīes ꝯuerſantē
ꝛ miracula ſoli deo ꝓpria ope
rantē. Et de tali viſione dicit̃.
Jo. i. Vidimus gloriā eius: q̄ſi
vnigeniti a patre. Vtrū qz eniz
modū vidēdi habuit. Jo. ꝛ alij
apoſtoli: q: cū eo fuerūt corpo-
raliter cōuerſati: ꝛ ſic viderunt
ſenſibiliter opera virtutem to-
tius creature excedentia. ſicut
ſuſcitatio mortuorum: illumi-
natio cecī: ꝛ conſimilia. Ex qui
bus viſu mentis ceperunt eius

diuinitatē: in carne latentē. Et hoc mō oculi vidētes xp̄m bea ti.ſ. qui.ſ. vt dicit magn⁹ Alber tus: q ſic xp̄z exteri⁹ aſpexerūt: ꝙ interius diuinitatē per fidē: in eo ex exterioribus miraculis itellexerūt. Vel ſic ecōuerſo: q .ſ. interiora diuinitatis xp̄i itel lexerūt: vt cū vnitā humanita ti: quā videbāt crediderūt. Et tali modo nunꝗ̄ eſt viſus niſi a p̄ntibus deitatem ⁊ humanita tē eius cognoſcētibus. ⁊ hoc eſt qđ dicit beati oculi qui vident que vos vidiſtis. ¶ Ad ratiōes in oppo. ¶ Ad primā reſponde tur: ꝙ nō opponuntur. Vnde ē notandum: ꝙ duplex dicit̄ bea titudo etiam in via quedā rei: que cōſiſtit in munere diuino: ſiue per participationē diuini muneris: de quo quanto alicui plus cōceditur: tāto beatior eſt Et ſic ꝗ̄tū ad hoc dicitur hic: beati oculi qui vident ⁊c. Quia hoc munus gratie habuerunt. Alia eſt beatitudo ſpei que ꝯſi ſtit in merito. Vñ ſ᷑m hāc: tan to quis eſt beatior: quanto pōt plus mereri. Plus aūt meret̄ qui credit. ⁊ non vidit: ꝗ̄ qui vi dens credit. ¶ Ad ſcđam rūde tur: ꝙ loqtur de viſiōe vtraqꝫ. ſicut dictū ē. ¶ Ad tertiā rūde tur. ꝙ nō loquit̄ de beatitudine patrie. ſed de illa que dicit̄ ſpei q̄ habet̄ in via. Vel dicēdū ꝙ tales dicunt̄ beati. ⁊ nō ꝓphete qꝛ lꝫ ꝓphete aliq viderūt xp̄z. p̄ fidē. a lōge ꝓſpiciēdo. nō tn̄ vi derunt eum p̄ntem. iter eos cō uerſando. ſicut viderunt apo ſtoli. Et ideo dicūtur beati. qꝛ in eis fuit completum. quod an tiquis patribus fuerat promiſ ſum.

Q Secūdā. q. ſic ꝓce dit̄. Et videt̄ ꝙ de⁹ in ſtatu vie nō poſſit ime diate a nobis amari.

¶ Primo ſic. Incognita. ama ri non poſſunt. vt dicit. Augu. x. đ trini. ⁊ philoſoph⁹. 9. Ethi. Sed nos in ſtatu vie nō vide mus īmediate deū: qꝛ non per eſſentiā. ſed p̄ ſpeculū i enigma te vt dicitur. i. Cor. 13. ergo nec ipſum imediate p̄ eſſentiã ama re poſſum⁹. ¶ Secūdo ſic. Co gnitio patrie excedit cognitio nē vie. inquātū homo videt in patria deū p̄ eſſentiā. Si ergo ī via hō imediate per eſſentiam amaret deū caritas patrie nō excederet caritatē vie qđ eſt fal ſuꝫ. ¶ Tertio: Nō a deo diſiū gitur p̄ peccatū. ſ꜄ illđ Iſa. 59. pctā veſtra diuiſerūt iter vos ⁊ deū veſtrū. Sꝫ peccatū magis eſt in voluntate: ꝗ̄ in intellectu Ergo minus hō pōt i ſtatu vie diligere deū imediate. ꝗ̄ ime

diate eum videre. ¶ In oppoſi. eſt euangelium preſens vbi dr. Diliges dominum deũ rc. Se cundo ſic. Cognitio vie per hoc qđ eſt mediantibus creaturis: dicitur enigmatica: et euacuat in patria. i. Cor. xiii. Sed cari tas nunꝗ̃ excidet vt ibidẽ dicit apoſtolus: ergo caritas nõ dili git deũ mediante creatura: ſed immediate: ideo adheret. ¶ Re ſpondeo dicendum: ſub iſta cõ cluſione: ꝙ deus in ſtatu vie im mediate põt amari: r amat a ſectis. Unde Augu. in libro cõ feſſ. Ve illis qui diligũt mutuo tuos pro te. Mutuo aũt diuini dicunt participatio diuine bo nitatis in creatura: Ergo deus a ſectis: amat in ſtatu vie imme diate: non ſm ꝙ eius bonitas i creaturis pticipatur. ¶ Pro q̃ cõcluſione notandũ iuxta ſciũ Tho. in tertio ꝙ in potẽtiis: or dinatio ita eſt: ꝙ vbi terminat opatio prioris potentie: ibi inci pit operatio ſequentis. ſicut pꝫ ꝙ ſenſus terminatur ad imagi nationẽ: qui eſt motus factus a ſenſu: ſm actum intellectus: n termino imaginationis inci pit q: fãtaſmata accipit, p obie cto vt dicitur tertio de anima. Et ideo illarꝫ rerũ. que non ha bent fantaſmata: cognitionem nõ poteſt accipere. niſi ex rebus quarum ſibi repreſentant fanta ſmata. Vñ in ſtatu vie. in qua accipit a fantaſmatibus. nõ po teſt immediate videre. ſed opꝫ ꝙ ex viſibilibus. quorum fanta ſmata capit ad eius cognitionẽ deueniat. Quamuis aũt ipſaꝫ dei eſſentiã nõ videat immedia te. tñ cognitio intellectus ad ip ſum deũ terminatur q: ipſum eſſe ex effectib⁹ cõprehẽdit. vn de operatio voluntatis circa ip ſum deum immediate eſſe põt nullo medio interueniente. qđ ad voluntatem pertineat. mini ſtris tamen mediis precedentib⁹ ex parte intellectus. qbus in de um cognoſcendum peruenit.

¶ Ad rationes in oppoſitum. ¶ Ad primã rũdetur negando pñam. Et ratio eſt. q: quãuis incognita amare nõ poſſumus Opꝫ enim ꝙ amor ſit cogniti r niſi aliqualiter. tamen nõ opꝫ ꝙ ſit ideꝫ ordo cognitiõis r di lectiõis. Nã dilectio eſt cogni tiõis terminus. Et ideo vbi de ſinit cognitio ſcilicet in ipſa re. que per aliam cognoſcitur. ibi ſtatim dilectio incipere poteſt. Et ita illđ quod cognoſcitur in alio. põt in ſe ipſo amari. ¶ Ad ſecundam reſpondetur negãdo conſequentiam. Et rõ eſt quia quanto bonum plenius cogno ſcitur tanto magis eſt amabile

& precipue illud bonum: quod eſt finis. & in quo non inuenitur aliud quo offendatur affectus. Et ideo qꝛ deus plenius cognoſcitur in patri: qꝫ etiam nunc: plenius amabitur. Sed iſta diuerſitas ex parte cognitionis erit per id quod eſt propriuz cognitioni: ſcz cognoſcere per ſe. & in alio. Et ideo non erit vnius rationis cognitio vie & patrie. In affectu autez erit per diuerſitatem: non eius per quod ad eam pertineat. ſed per diuerſitatem cognitionis. & tamē erit eadem ratio amoris. ſed differri amor per maius. & per minꝰ. ¶ Ad tertiam reſpondetur negando conſequentiam. Et ratio eſt. qꝛ per charitatem tollitur auerſio a deo: que eſt ꝑ peccatum: non autem per ſolaz cognitionem. Et ideo charitas ē que diligendo animam immediate deo coniungit ſpirituali vinculo vnionis.

D tertiam. q. vtrū modus ille de diligēdo deum toto corde: qui implicatur in precepto predicto: poſſit in via ſeruari. ſic proceditur. Et videtur: qꝫ non poſſit in via obſeruari. ¶ Prio ſic. Nō poſſumus in hac vita ſine peccato manere. i. Jo. i. Sed cum quis peccat. non diligit deum toto corde. Ergo illud̄ preceptū non poteſt totaliter in via adimpleri. ¶ Secundo ſic. Non pōt ſimul cor ad multa ſe habere. Sed oz dū in hac vita ſumus qꝫ cor rebus tpalibus aliqſi apponamus: ergo non pōt homo in hac vita toto corde deum diligere. ¶ Tertio ſic. Nō pōt deus a nobis totaliter diligi: ergo per ꝯñs toto corde nō poſſumus diligere. Cōſequentia videtur bona. Añcedēs pz. Deus non pōt intellectu comprehendi. vt totaliter videatur: ergo non pōt cōprehendi affectu. vt totaliter diligatur. Conſequentia eſt bona. qꝛ amor ſeqtur cognitionem. ¶ In oppo. ē preſens euangelium. Dicit eñ Hiero. Qui dicit deum aliqd impoſſibile precepiſſe homini: anathema ſit. Sed hoc deꝰ ꝑcepit omnibus in ſtatu vie exiſtentibus: ergo hereticuz eſt dicere: qꝫ predictū preceptū non poſſit in via obſeruari. ¶ Reſpondeo dicendū iuxta ſanctum Tho. qꝫ totū & perfectū idē eſt vt phil. dicit. Nō aūt perfecti ī hoc ꝯſiſtit. vt nihil ei deſit. ſed hoc ꝯtingit dupliciter. aut ita: qꝫ nihil deſit eoꝝ: q̄ natū ē habere: aut ita qꝫ nihil deſit eorū: q̄ dz habere: ſicut aliqs hz pfectā q̄titatē: q̄tū requirit hūana

natura.et ſi nõ habeat quantitatem gigantis: quã poſſibile eſt eẽ in humana natura. Prima ergo perfectio humane nature eſt in ſtatu glorie: quãn homo habebit totũ hoc: qđ poſſibile eſt eſſe in humana natura. Sed ſcđa pfectio eſt nature condite. quando ſcilz homo habeat totum hoc: quod deberet habere: ſm tempus illud. Et ſm hoc etiam duplex totalitas in dilectione dei attenditur. Una qua nibil deerit de his: que poteſt homo expendere in amorem dei: quem in dilectione ponat. et de prima totalitate ponitur iſta concluſio: q hec quidem perfectio: ſiue totalitas non percipitur. vt facienda. ſed magis oſtenditur. vt ſciatur: quo perueniendum eſt. vt dicit Augu. ſed ſic impletur in patria. q ibi mens fertur in deum totaliter et pfecte: quãtum ſibi eſt poſſibile. et ſine aliqua interruptione. Alia autem eſt totalitas ſm quã: nibil homo ſubtrahit de his: que debz ponere ſm tps illud in amore dei. et hec totalitas excludit oẽ: quod eſt contrarium repugnãs dilectioni diuine: non autez id quod ad tempus actũ dilectionis intercepit: q ſemper agere ſm actum virtutis: non eſt niſi eorum: qui ſunt in ſtatu beatitudinis: que perfectio felicitatis eſt in operatione. perfectio virtutis eſt in habitu. et ita adimpletur via. quando nihil diligitur contra deum. Iſta enim perfectio eſt que debet ineſſe ex debito neceſſitatis. vtputa: q diligatur deus toto corde. i. intellectu ſine errore: quod non faciũt infideles: et ſortilegi tota aĩa. i. voluntate ſine contradictione. quod non faciunt: qui poſt concupiſcentias ſuas currunt ex oĩbus viribus. i. operibus: que explentur per vires anime et corporis: quod non faciunt q mẽbra ſua exhibent ſeruire iniquitati ad iniquitatem: et tota mẽte. i. iugi memoria: quod nõ faciunt cupidi et auari. q vbi eſt theſaurus tuus ibi et cor tuum eſt. Albertus ſic toto corde diliges. vt motus vite ad ipſum referas: ex tota anima vt intelligentiam et voluntatez et memoriam cum corporalibꝰ organis ad ipſum conuertas. ex omnibus viribus. vt nibil tibi de viribus tuis retineas vel attribuas tibi. ex omni mente tua. vt omnia ordines caritatis ordine. vt nibil inordinatum relinquas. Sic enim attingit caritas a fine vſq ad finem fortiter. et diſponit omnia ſuauiter.

¶ In dominica decimequar-

ta eſt euangelium. Dum iret ieſus in Hieruſalem ꝛc. Luce. xv. Circa quod poſſunt diſputari ſequentes queſtiones.

¶ Primo: vtrum ad ſanandũ lepram peccati ſit neceſſarium confiteri ſacerdoti.

¶ Secundo: vtrum nouem leproſi non reddentes grãs xpo: de eorum curatione: peccauerunt mortaliter.

Ad primam.q. ſic ꝓceditur. Et vr̃ q ad ſanandũ lepram peccati: non ſit neceſſariũ confiteri ſacerdoti. ¶ Primo ſic. Curatio lepre peccati precedit confeſſionẽ. Dũ in euangelio. dr̃: q iſti de decem leproſi dũ irent ad oſtendendũ ſe ſacerdotibus: mũdati ſunt. ꝛ ita anteq̃ ſe oñderent. ergo vr̃ q ad curationẽ lepre peccati cõfeſſio non ſit neceſſaria. ¶ Scdo ſic. Aliqbus eſt peccatũ dimiſſum ſine hoc: q cõfeſſi legunt: ſicut pz de Petro. ꝛ Magdalena etiã de Paulo. Sz nõ minoris efficatie ẽ grã remittẽs pctm nunc. quã tũc fuerit. ergo nec nũc eſt de neceſſitate ſalutis confeſſio. ¶ Tertio ſic. Dato q neceſſariũ ſit cõfiteri. nõ vr̃ q ſacerdoti penitẽtia eſt ſacrm̃ neceſſitatis. ſicut et baptiſmus. Sed in baptiſmo ꝓpter ſacri neceſſitatem: eſt miniſter quilibz homo Ergo in penitẽtia ſufficit cuilibet confiteri. ¶ Quarto ſic. Ad cõfeſſionẽ non obligamur: niſi ex diuina inſtitutione. Sed diuina inſtitutio nobis proponitur Jacobi. v. Confitemini alterutruz peccata vr̃a. vbi nõ fit mẽtio de ſacerdote. Ergo cuiſi confitendum eſt: non eſt neceſſarium cõfiteri ſacerdoti. ¶ In oppo. eſt euangelium preſens. vbi dominus decem leproſis precipit ſe pñtari ſacerdotibus vbi ponitur ſignum mundationis lepre peccati per ſacramentum penitentie. Ergo vr̃: q ſolis ſacerdotibus ſit fienda confeſſio. ¶ Rñdeo dicendum ſub duabus concluſionibus. Prima eſt: q confeſſio eſt de neceſſitate ſalutis ei: qui peccati mortalis lepram incurrit. Iſta concluſio declaratur ſic iuxta ſanctum Tho. Paſſio xpi ſiue cuius virtute nec actuale. nec originale peccatuz dimittit in nobis operatur ꝑ ſacrm̃ ſuſceptionem: que ex ipſa efficaciã hñt. ꝛ ideo ad culpe remiſſionem ꝛ actualis: ꝛ originalis requirit ſacramentum eccleſie: vel actu ſuſceptũ. vel ſaltem voto: qñ articulus neceſſitatis nõ cõtẽpt ſacrm̃ excludit: ꝛ per cõñs illa

ſacramēta: que ordinant cōtra
culpam: cū quia ſalus eſſe non
pōt: ſunt de neceſſitate ſalutis.
Et iō ſicut baptiſmus quo de-
letur peccatū originale: eſt de
neceſſitate ſalutis: ita ꝛ peniten
tie ſacramentū. Sicut aūt ali-
quis per hoc ꝙ baptiſmum pe
tit: ſe miniſtris eccleſie ſubiicit.
ad quos pertinet diſpenſatio ſa
cramenti ita etiam per hoc ꝙ
cōfitetur peccatum ſuū ſe mi-
niſtro eccleſie ſubiicit: vt per ſa
cramentū penitentie ab eo diſ-
penſatū: remiſſionem cōſequa
tur: qui congruum remediū ad
hibere nō pōt: niſi peccm̄ cogno
ſcat. quod fit per confeſſionem
peccantis. Et ideo confeſſio eſt
de neceſſitate ſalutis eius: q in
peccatum mortale cecidit. Se
cunda cōcluſio: ꝙ neceſſario ſa
cramentalis confeſſio facienda
eſt ſacerdoti: ſi adeſt vel haberi
poteſt. Probatur concluſio.
Abſolutio penitētis propter ꝗ
fit confeſſio: nō pertinet niſi ad
ſacerdotes: quibus claues eccle
ſie cōmiſſe ſunt: Ergo cōfeſſio
dum fieri ſacerdoti. Preterea
ſic. Gratia que in ſacramētis
datur: a capite in mēbra deſcen
dit. ꝛ ideo ſolus ille eſt miniſter
ſacramentorū in quibus gratia
datur qui habet miniſteriū ſu-
pra corpus chriſti. Verū quod
ſolius ſacerdotis eſt quia con-
ſecrare euchariſtiā pōt. ꝛ ideo
cum in ſacramento penitentie:
gratia conferatur: ſolus ſacer-
dos ē miniſter huius ſacramē-
ti. ideo ſoli faciēda eſt ſacramē
talis cōfeſſio: que miniſtro eccle
ſie fieri dꝫ. Diximus ſi adeſt vel
haberi poteſt. quia alias confeſ
ſio fieret laico: vt infra dicetur.
¶ Ad rationes in oppoſitum.
¶ Ad primam rūdetur negādo
conſequentiam. Et ratio eſt: qꝛ
cū irent ad oſtendendū ſe ſacer
dotibus iam propoſitum intel-
ligebantur habere confitendi: ꝛ
hoc ſufficit ſic dictū eſt. ¶ Ad
ſecūdā reſpondetur dupliciter.
Primo qꝛ licet illorum non le
gatur ꝯfeſſio potuit tamen eſſe.
Multa enī ſunt facta: que nō
ſunt ſcripta. Secundo reſpon-
detur negando conſequentiā.
Et ratio eſt: quia nō eſt idē de
aliis miniſtris eccleſie: et de
chriſto. Chriſtus enim habuit
poteſtatem excellentie in ſacra
mentis. Unde ſine his que ad
ſacramentum pertinent potuit ꝛ
poteſt rē ſacramenti conferre.
¶ Ad tertiā reſpondetur negā-
do conſequentiam: regulariter:
in caſu tamen neceſſitatis con-
ceditur. Unde ſicut baptiſmus
eſt ſacramentū neceſſitatis. ita
ꝛ penitentia. Baptiſmus autē

quia eſt ſacramentum neceſſita
tis.habet duplicem miniſtruȝ.
Unum cui ex officio baptiza
re incumbit:ſicut ſacerdotem.
Et aliū:cui ratione neceſſitatis
diſpenſato baptiſmi committi
tur. Et ita etiam miniſter peni
tentie cui confeſſio eſt facienda
ex officio:eſt ſacerdos. Sed in
neceſſitate etiam laicus vicem
ſacerdotis ſupplet.& ei confeſſio
fieri poteſt. Unde de pe.di.vi.
dicitur. Tanta eſt vis confeſſio
nis.vt ſi ſacerdos deeſt:cōfiten
tur homo proximo ſuo qui licet
poteſtatem abſoluendi non ha
beat efficitur tamen dignus ve
nia ex deſideratio ſacerdotis.
¶Ad quartam rūdetur negan
do conſequentiaȝ. Et ratio eſt:
qui Jacobus loquit̃ et ſuppoſi
tione diuine inſtitutiōis. Et qa
diuinitus inſtitutio preceſſerat
de confeſſione ſacerdotibus fa
cienda:per hoc ꝙ eis poteſtatē
remittendi peccata in apoſtolis
dedit:vt patȝ Jo.xx. Et ideo in
telligendum eſt:ꝙ Jacobus cō
feſſionem eſſe faciendam ſacer
dotibꝰ monuit in vbis ꝑdictis.
Ad ſecundam .q.ſic
pceditur. Et vide
tur ꝙ leproſi nō re
deuntes ad dandū
gloriam deo:et gratias referen
do de curatione eorum.nō pec
cauerūt mortaliter. ¶Primo
ſic. Quia ingratitudo non ſem
per eſt peccatum mortale vel po
te quando procedit ex quadam
negligentia:aut ex aliqua indiſ
poſitiōe hominis apud virtutē.
Iſti autem potuerunt aliqua
huiuſmodi occaſione non redi
re ad dandum gloriaȝ deo. Er
go videtur peccaſſe mortaliter.
¶In oppoſitum . videtur eſſe
euangelium:ꝙ illos nouem vi
detur reprobare de hoc. ¶Re
ſpondeo dicendum noſtro iudi
cio ꝙ illi peccauerunt mortalr:
quoniam in illa eorum negligē
tia videtur incurriſſe ingratitu
dinis vitium .non recognoſcen
tes beneficium ſuſceptum nec
laudantes & glorificantes dūm
que magis clamoribus & preci
bus propulſarunt vt eorum mi
ſeretur ſanando eos a lepra.
Unde ſunt ſicut illi de quibus
Apoſtolus ad Ro.i. Non ſi
cut deum glorificauerunt : aut
gratias egerunt quo circa mer
uerunt de ſuſcepto beneficio
priuari.niſi quia dominus altiſ
ſimus benignus eſt ſuper gra
tos et malos. Lu.vi. ¶Ad ra
tionem in oppoſitum reſponde
tur : qꝛ ingratitudo illa videtur
proceſſiſſe non ex ſimplici qua
dam negligentia .ſed ex interio
ri cōtemptu gratie ſuſcepte. Ere

dicitur enim falſſe deceptos: a ſacerdotibus: quibus ſe preſẽtauerũt qui detrahe chriſti 7 miraculis detrahebãt 7 ſm eorũ informationem attribuebãt ſuam ſanationem obſeruationi legis: 7 non virtuti chriſti: licet a principio fideliter: 7 deuote potuiſſent ab eo ſanari.

¶ In dominica decimaquinta eſt euangelium. Nemo poteſt duobus dominis 7c. Mat. vi. Circa quod poſſunt hec diſpu.

¶ Primo: vtruʒ homo poteſt duobus dominis ſeruire.

¶ Secundo: vtruʒ poteſt quis deuʒ odio habere:

¶ Tertio: vtrum omnis ſolicitudo temporaliũ ſit ꝓhibita.

Ad primam ſic proceditur. Et videtur ꝙ homo poteſt ſeruire duobus dñis.

¶ Primo ſic. Quia poteſt ſibi conſtituere duos fines. temporalem. 7 eternum non referendo vnum ad alterum: Ergo 7c. Conſequentiam videtur bona: qa inde non poteſt duobus dominis ſeruire: quia non poteſt ſimplicitas: 7 vnitas intentiõis anime manere. Añs probatur multipliciter. Primo ſic. Nihil prohibet eundem motũ eſſe gratie 7 nature: ſicut diligere: qꝫ beneficus. quod reſpicit naturam. et diligere. quia bonus quod reſpicit gratiaʒ. Ergo nihil prohibet eundem actum referri ad finem nature. 7 finem gratie. Sed finis nature ſemꝑ eſt in creatura. finis gratie in creatore. Vnius ergo 7 eiuſdẽ actus potuerunt conſtitui duo fines nõ referendo vnum ad alterum. ¶ Secundo ſic. Quoʒ ratio ſit vna potentia habens partem ſuperiorem: 7 inferiorẽ: ratione ſuperioris: poteſt moueri in deum. ratione inferioris que coniuncta eſt ſenſibilitati: in id quod eſt neceſſariũ. ita tamen ꝙ nec hunc finem ponat ordinatum ad alium. ¶ Tertio ſic. Poteſt quis ire ad ſanctuʒ Jacobum ex voto facto ex caritate. Item poteſt ire ex naturali pietate ad videndum fratrem ſuum ergo eadẽ actio poteſt eſſe ex caritate 7 ex naturali pietate. Sed caritas refertur ad fineʒ eternum. naturalis pietas ad finem temporalem: Ergo ſunt duo fines vnius actionis: temporalis: et eternus.

¶ In oppoſitum eſt euangeliũ preſens. Vnde Auguſtinus in ſermone dñi de mõte exponẽs illud ſi oculus tuus fuerit ſimplex 7c. Niſi cor ſimplex fuerit: munduʒ non erit. Simplex autem quõ. erit ſi duobus domi

nia ſeruiatur: nec vna intentione rerum eternarum purificet actionem ſuam: ſed eam mortalium rerum amore. obnubilet. Non poteſt ergo mundum ⁊ ſimplex cor eſſe: ſi diuidatur intentio: ⁊ conſtituantur duo fines in temporalibus ⁊ eternis. ¶ Reſpondeo dicendum iuxta Albertum magnum. ꝙ nemo i. nullus homo cum ſit vnitus: ⁊ omnia ſua ratio in corpore: quam in anima reducantur ad vnum: poteſt eſſe diuiſus in duos dominos. Sicut enim vnum membrum non eſt duorum corporū nec vna auis facit duos nidos nec vnus bos in duobus trahit agris. ſic nec vnus indiuiſus homo duobus dominis ſeruire poteſt. Duobus dicit. Ecce in quo notatur dominij diuerſitas. Unde vterqꝫ terminus ē formaliter accipiendus. Duo enim formaliter acceptus: principium eſt alteritatis. ſicut dicit Pithagoras: eo ꝙ eſt primus receſſus ab vnitate: domini autem formaliter ſunt domini. forma dominationis differētes. ⁊ horum vnus: non eſt ſub altero. quia quorum vnus eſt ſub altero. materialiter ſunt plures ⁊ ſm formam dominij ſūt vnus ſolus. Duo ergo formaliter domini non conueniunt in legibus ⁊ preceptis. Et ſi vnus eſt vrbane poteſtatis in ꝑceptis: alter eſt tyrannus. Et ideo dicit glo. de contraria operantibus dominis. Pro reſponſione ad argumenta iuxta Alexan. de ales in. iij. eſt notandum: ꝙ cōſtituere duos fines. ſ. temporalem ⁊ eternum: contingit ita: ꝙ ſint ordinati. vt vnus propter aliū. Hoc contingit dupliciter: ita ꝙ ponatur eternum: finis vltimus: temporale vero finis proximus. Uel econuerſo: vel ita: ꝙ non ſint ordinati: ſed vtrūqꝫ principaliter intendatur: temporale ⁊ eternum. Si ponatur eternum finis vltimus ⁊ temporale finis ordinatus ad finē. diſtinguunt alij ſic. quia aut eſt actio ſpiritualis: aut corporalis Si ſpiritualis: vt predicatio ⁊ oratio. ⁊ huiuſmodi: non poteſt referri ad temporalem finem. veluti ad pecuniam: ⁊ per conſequens ad finem eternum. ſcꝫ deum. Unde phas non eēt vt aliquis predicaret: aut celebraret diuina iſto fine: vt acquireret temporalia. de quibus ſuſtētaretur ad ſeruitium dei. Si vero ſit actio temporalis: ſicut eſt laborare in vinea. dicunt: ꝙ poteſt referri ad finem corporalem: dum tamē referat poſt modum ad deū. vt fodere in vi-

nea ad pecuniam acquirendaʒ qua ſuſtentetur ad ſeruitiū dei Si autem econuerſo finis proximus ponatur deus.⁊ finis vltim⁹ temporale :peruerſiſſimū eſt. Nam vt dicit Auguſtinus hūane peruerſitas eſt fruendis vti:hoc eſt diuina ad alium finem referre. Et ſm̄ hoc ei ponitur illud Eccleſiaſti.v. ingredienti terram duabus viis dicit gloſa. Duabus viis ingreditur:qui quod dei eſt opere exhibet:⁊ ꝙ mundi eſt cogitatione querit. Si vero conſtituantur duo fines comprincipales:temporale ⁊ eternum:accidit puerſitas. de qua dicit Auguſtinus ꝙ peruerſitas eſt vtendis frui. hoc eſt temporalia quibus vtēdum eſt:non referre ad eterna: quibus fruendum eſt. Secundum hoc accipitur illud eccleſiaſtici primo. Non acceſſeris ad illum duplici corde. Et illđ Jacobi.i. Vir duplex aīo : inconſtans eſt in omnibus viis ſuis. Gloſa. Duplex eſt animo qui vult gaudere cum ſeculo:⁊ vult gaudere cum deo. Iſtis habitis dicendum eſt ad argumēta ſingula. ¶ Ad primam reſpondetur negando conſequentiam. Et ratio eſt: quia motus nature ordinatur ad motū gratie. Gratia enim perfectio nature eſt. Unde in ordine quodam ſe habent natura ⁊ gratia. Unde ad illud quod dicitur finis nature eſt in creatura:intelligendum eſt:ꝙ aliter finis non eſt in creatura:⁊ aliter finis voluntatis peruerſe. Voluntas enim peruerſa proponit finem in creatura excludendo finem ſummum. Natura autem ponit finem ſummum in creatura ordinabilem ad finem ſummum. Non ergo erit ſimile de nature:⁊ gratie.⁊ motu voluntatis. in finem temporalem ⁊ eternum. ¶ Ad ſecundum reſpondetur negando conſequentiam. Et ratio eſt:q2 ratio non poteſt ordinate moueri: ſi ſm̄ deliberationem equaliter conſtitueret finem deū:⁊ id quod eſt nature neceſſarium. Nam motus inferioris partis rationis:quia aliter perueteretur. ¶ Ad tertium reſpondetur negando conſequentiaʒ. Et ratio eſt:q2 cum ratio deliberat de fine naturalis pietatis.⁊ de fine charitatis:ad hoc ꝙ ſit ordinatus motus.⁊ meritorius:neceſſe eſt.vt finis principii:ſit finis charitatis. Bene poteſt tamen finis pietatis naturalis:ſcʒ viſio fratris apud ſanctum Jacobum eſſe cauſa accelerationis motus:non tamen ex hoc cōſti

tueref duplex finis principalis.

a. ¶ Secundum.q. ſic p̄ceditur. Et videtur: q̄ homo deuz odio habere non poſſit. ¶ Primo ſic. Dicit Dionyſius de di.nominib⁹ q̄ omnibus amabile et diligibile eſt primum bonū et pulchrū. Hoc autem deus eſt. Ergo a nullo odio habetur. ¶ Secūdo ſic. Nullus poteſt ipſam bonitatez odio habere. ſicut nec malitiam velle. Malum enim eſt omnino voluntarium. vt dicit Dionyſius quarto de di. noībus. Deus autem eſt bonitas ipſa. Ergo nullus poteſt eum odio habere. ¶ Tertio ſic. Odium eſt aduerſio quedam. Sed ſicut dicit Dionyſius primo.c. de di.nominibus. De⁹ omnia ad ſeipſum cōuertit. Ergo nullus euz odio habere pōt. ¶ In oppoſitum eſt preſens euangelium.z. Illud.ps. Superbia eorum qui te oderunt: aſcendit ſemper. Et Joannis.xv. Nunc autem et viderunt et oderunt me et patrem meum. ¶ Reſpondeo dicendum iuxta ſanctum Thomam. Odium eſt motus appetitiue potentie: que non mouetur niſi ab aliquo apprehenſo. Deus autem dupliciter apprehendi poteſt ab homine. Vno modo ſm̄ ſeipſum. puta cum per eſſentiaz videtur. Alio modo per effectus ſuos: cum.ſ. inuiſibilia dei p̄ ea que facta ſūt intellecta conſpiciuntur. Iſta diſtinctione poſita ſit iſta prima concluſio. Deus in ſeipſo odio haberi non poteſt: qm̄ ipſe per eſſentiam eſt ipſa bonitas: quā nullus odio habere poteſt q̄ꝛ de ratione boni eſt q̄ ametur. Vnde impoſſibile eſt: q̄ aliquis videns deum per eſſentiam: cum odio habeat. Secūdo poteſt comprehendi per effectus ſuos. Et q̄ꝛ eorum aliq̄ ſunt: qui nullo modo poſſunt eē contrarii voluntati humane: ſicut ſunt eſſe viuere: et intelligere. Et concluſio ſecunda iuxta Albertum. q̄ deus ſit principium dans eſſe: et continens in eſſe: et gubernans ad optimum ſue nature: vnumquodqz. et cū omnia appetant: eſſe ſicut: et bonum a nullo poteſt haberi odio ſed in iſta conſideratione: omnia aut naturali: aut animali: aut intellectuali motu amant deum. Sin autem quidam effectus dei qui repugnant inordinate voluntati: ſicut inflictio pene. et etiam cohibitio peccatorum. et per legem diuinam: que repugnāt voluntati deprauate per peccatum. et ſic eſt tertia concluſio. Et ſm̄ hanc con-

ſideratione talium effectuū ab aliquibus deus odio haberi poteſt inquantū.ſ.apprehenditur peccatorū prohibitor.et penarū inflictor. ¶Ad rōnes in opposi. ¶Ad primā rūdetur.q dictū Diony.ō appetitu naturali intelligitur qui tñ in damnatis puertitur per id quod addit ex ō liberata voluntate. Uel dicendū q ratio illa procedit ꝗ̃tum ad illos qui vident dei eſſentiam.que eſt ipſa eſſentia bonitatis. ¶Ad ſecundaȝ rūdetur eodem modo. ¶Ad tertiā reſpōdetur.q deus conuertit omnia ad ſeipſum.inquātum eſt eſſendi principium.q omnia inquātū ſunt tendunt in dei ſimilitudinem.qui eſt ipſum etc.

D tertiam.q.ſic procedit. Et videtur q non omnis ſolicitudo tpalium ſit prohibita ¶Primo ſic ex illo Luc.x. Maria ſollicita es erga plurima. ¶Secundo ex illo ad Ro. xii. Qui pest i ſollicitudine: ¶Tertio ex illo.i.Cor.7. Qui cū vxore eſt:ſolicitus eſt.que ſunt mūdi.quomō placeat vxori. ¶In oppo. videtur euangeliū pſens. ¶Rūdeo iuxta dominum. Albertū dicendū:q duplex eſt ſolicitudo. Una eſt ſuffocās. et eſt quando vitalis ſpiritus.q nobis lucet fide. et calet caritate ſolicitudine preſentis ſeculi.ſic ſtringitur.vel extinguitur.q ad deum ſe extendere non poteſt nec habere virtutem ad obſequium chriſti. nec ſpirare auras ſpiritus ſancti.tunc fit omnino quod dicitur in Mat.13. q verbum inter ſpinas cadens a ſolicitudinibus et curis ſeculi ſuffocatur.et non fert fructum. Et hec ſolicitudo eſt quando tanta cura mundanorū hētur. q mundana lucra preponuntur diuinis et hoc ſolicitudo hic interdicitur.alia ſolicitudo ſpiritum vitalem non ſtringēs. nec operiens:vt extinguat.ſed potius dilatans. vt ille qui totus aſcendit per deuotionem ad deum.dilatatur.et in prouidentia commiſſorum. Et hoc modo dicitur ad Ro.12. Qui preeſt in ſolicitudine etc. Et hec non interdicitur.ſed conceditur. Et illis quibus incumbit precipitur.i.Thi.5. Qui ſuorum et maxime domeſticorum curā non habet etc. Eſt etiam ſolicitudo circa temporalia bona:non tamē ꝗ̃ circa finem vltimum.et principalia bona.ſed ſicut circa organa. et inſtrumenta perueniendi ad conſequendum ſpiritualia bona. et talis ſolicitudo eſt licita.ſicut illa q ſunt Mar

the. Et ex his patet reſponſio ad obiecta.

¶Dominica 16. eſt euangelium. Ibat ieſus in ciuitatem q̃ ᷓc. Luc. 7. Circa quod mouetur tale dubium.

Vtrum hoc miraculũ quo reſuſcitauit filiũ vidue. fuerit ſufficienter oſtenſiuum diuinitatis chriſti: ſiue ꝙ chriſtus eēt verus deus. Et videtur ꝙ nõ. ¶Primo ſic. Eſſe deũ hoīez eſt ꝓprium xp̄i. Sed aliis multis tam veteri q̃z noui teſtamẽti ſanctis cõmune fuit reſuſcitare mortuũ. Ergo illa reſuſcitatio mortui: non fuit ſufficiẽs ad oſtendendũ diuinitatẽ chriſti. ¶Scdõ ſic. Virtute diuinitatis nihil eſt maius. Sed aliqui fecerunt maiora miracula: q̃ xp̄s. Dicitur. n. Jo. 4. Qui credit in me opera que ego facio: ꝛ ipſe faciet ꝛ maiora horuz faciet. Ergo videtur ꝙ hoc miraculum: nec alia que xp̄s fecerit fuerunt ſufficientia ad oſtendẽdum diuinitatez xp̄i. ¶Tertio ſic. ex particulari non ſufficienter oſtenditur vniuerſale. Sed iſtud miraculum fuit quoddaz particulare opus. Ergo ex illo nõ ſufficienter demonſtrata ē eſt diuinitas chriſti. ¶In oppoſitum: eſt euangeliũ: in quo ex magnitudine miraculi: dicitur: ꝙ accepit omnis timor ſcilicet admirationis: ꝛ glorificabant deum. Item patet ex illo, Joan. 5. Opera que dedit mihi pater: vt faciam: ipſa teſtimonium perhibent de me. ¶Reſpondeo dicendum ſub iſta cõcluſione. Miraculum hoc: qḋ chriſtus fecit: ſufficienter oſtendit diuinitatem chriſti: ſiue chriſtum eſſe deum. Iſta concluſio patet: quia ſuſcitatio mortui ſecundum ipſam ſpeciem operis tranſcendit omnem poteſtatem create virtutis. Et ideo non poterat fieri: niſi virtute diuina. ¶Secundo patet propter modum obſeruatum in faciendo hoc miraculum. quia non orando ſed imperando propria virtute fecit. Vnde dicit Luc. 6. ꝙ virtus exibat de illo: ꝛ ſanabat omnes. Per hoc oſtenditur ſicut dicit Cirillus: ꝙ non accipiebat alienam virtutem: ſed cum eſſet naturaliter deus propriam virtutem: ſuper īfirmos oſtendebat. Alii autem ſancti: qui fecerunt miracula faciebant hec implorando diuinam potentiam: ꝛ clementiam: non imperando. Et

ſi aliquando in talibus impera bant: hoc non erat propria vir tute. ſʒ exprimẽdo virtutẽ xpi tã ꝗ̃ miniſtri ⁊ nõ domini. ¶ Ad rõnes in oppo. ¶ Ad primã rñ detur negando conſequẽtiã. Et rõ eſt qꝛ chriſtus operatus eſt hoc miraculũ: ⁊ alia: ꝓpria vir tute: quod nõ fecerũt alij: ſʒ vir tute diuina. Vñ quiſqʒ alꝰ ho mo aliquid eoꝝ fecit: ipſo faciẽ te fecit. hoc aũt ipſe. nõ aliis fa cientibus fecit. vt dicit Augu. ¶ Ad ſcðaʒ rñdeꝛ negando cõ ſequẽtiã. Et rõ eſt qꝛ lʒ xps de derit apoſtolis ptãtem miracu la faciendi: ⁊ maiora ꝗ̃ ipſe fe cerat: per ſeipſum. Maximum eñi iter miracula chriſti fuit ꝙ ad tactũ fimbrie eius ſanaban tur infirmi. vt habetur Math. 9. ſed de Petro legitur. Act. 5. ꝙ ad eius vmbrã ſanabantur ĩ firmi. Maius aũt eſt ꝙ ſanet vmbra: ꝗ̃ fimbria. ñ tñ apoſto li fecerunt miracula virtute ꝓ pria. ſed virtute Chriſti. Et iõ rõ non procedit. ¶ Ad tertiam reſpondetur etiã negando cõſe quentiã Et ad probationẽ re ſpondetur. ꝙ qñ aliquod parti culare opus propriũ eſt alieniꝰ agentis. tunc per id particula re opus probatur tota virtus agentis. ſicut cum rõnari ſi ꝓ priũ hoĩs. oſtẽditur aliquis eẽ homo. ex hoc ipſo. ꝙ rõcinatur circa quodcũqʒ particulare ꝓ poſitum Et ſiliter cuʒ propria virtute miracula facere ſit ſoli us dei: ſufficienter oſtenſuʒ eſt xpm eſſe deũ. ex quocunqʒ mi raculo. qđ propria virtute fecit

¶ In dñica decimaſeptima: ẽ euãgeliũ Cũ intraſſet ieſus do mũ ⁊c. Luc. 14. Circa qđ poſ ſunt diſputari ſe. q.

¶ Primo. vtꝝ appetere prelã tionem ſit peccatum.

¶ Secundo. vtrum ambitio ſit peccatum.

Ad primã. q. ſic ꝓcedi tur. Et videꝛ ꝙ appe tere ꝑlationẽ vt epa tum ſit licitũ. ⁊ nõ ſit pctm̃. ¶ Primo ſic. Dr̃. i. Thi. 3. Qui epatuʒ deſiderat. bonũ opus deſiderat. Sʒ licitũ ⁊ lau dabile eſt bonũ opus deſidera re. Ergo licitum eſt deſidera re prelatiõem. ſiue epiſcopatuʒ ¶ Secundo ſic. Status epiſco patoruʒ eſt perfectioꝛ ꝗ̃ ſtatus religioſorum. Sed laudabile ẽ ꝙ aliqs deſideraret ad ſtatũ re ligioſorum tranſire. Ergo etiã laudabile eſt. ꝙ aliquis appe tat ad epiſcopatum: vel prela tionẽ promoueri. ¶ Tertio ſic. Facta ſanctorum. que in ſcri ptura narrantur. proponuntur nobis in exemplum. Sed legi

tur Iſaie.6.q᷑ Iſaias ſe obtuli ad officium predicationis. quod precipue conuenit prelatis. Ergo videtur q᷑ appetere prelationem. ſiue epiſcopatum ſit laudabile. ⁊ ita non ſit peccatum. ¶ In oppo. eſt euangelium preſens. vbi dominus reprehendit. eos. qui primos accubitus eligebant. Secundo eſt illd quod dicit Augu.9. de ciuitate dei. Locus ſuperior. ſine quo populus regi non poteſt. ⁊ ſi ad miniſtretur: vt decet tamen indecenter appetitur. ¶ Reſpondeo dicendum iuxta ſanctum Thomam. in ſecunda ſecunde. q᷑ in epiſcopatu tria poſſunt cõſiderari. quorum vnum eſt principale ⁊ finale. ſcilicet epiſcopalis operatio. qua vtilitati proximorum intendit: ſecundũ illud Joannis vltimo. Paſce oues meas. Aliud eſt altitudo gradus. q᷑ epiſcopus ſiue prelatus ſuper alios conſtituitur. ſecundum illud Mathei.25. Fidelis ſeruus ⁊ prudens. quem conſtituit dominus ſuper familiam ſuam. Tertium autem eſt. q᷑ conſequenter ſe habet iſta ſcilicet reuerentia. ⁊ honor. ⁊ ſufficientia temporalium. ſecundum illud.1.Thi.5. Qui bñ preſũt p̃ſbyteri. duplici honorẽ digni habeantur. Qua conſideratione habita. reſpondetur per cõcluſiões. Prima eſt appetere epiſcopatum. ratione huiuſmodi circunſtantium bonorum. ſcilicet reuerentie honoris. ⁊ ſufficientie temporalium. eſt illicitũ. Patet q᷑ hoc pertinet ad cupiditatem vel ambitionem. Unde contra phariſeos dominus ait Mathei.23. Amant p̃mos accubitus in cenis. ⁊ primas cathedras in ſynagogis ſalutationem in foro. ⁊ vocari ab hominibus rabi. Secunda concluſio. quantum ad ſecundam ſcilicet ad celſitudinem gradus appetere prelationem. ſiue epiſcopatum eſt illicitum ⁊ peccatum. Patet. q᷑ hoc eſt preſumptuoſum. Patet. Nullus debet appetere ſupra ſuas vires. non ſibi proportionatum. aliter enim eſſet ſtultus. Oratius q̃ neſcit campeſtrib⁹ abſtinet ab armis. Sed ad epiſcopatum nullus eſt idoneus. niſi qui ſecũdum gradum ⁊ conuenientiã omnes alios excedit in conuerſatione ⁊ contemplatione ita vt in conſpectu ſui. alii ſint grex. Unde hanc idoneitatem de ſe preſumere. maxime ſuperbie eſt. Unde dominus Mathei. 2. arguit diſcipulos primatum querentes dicens. Scitis quia principes gentium dominan-

tur comni. &c. vbi Criſo. dicit. Per hoc oſtendit: q gentile ē primatus capere. Et ſic gentium comparatione: eorum animam eſtuantē conuertit. Tertia concluſio. Appetere proximis prodeſſe eſt: ſecundum ſe laudabile: & virtuoſum. Verū quia hoc prout eſt epiſcopalis actus habet annexum gradus celſitudinem. Eſt concluſio quarta. q videtur preſumptuoſum: q aliquis preeſſe appetat: ad hoc q ſubditis proſit: niſi manifeſta neceſſitate iminente: ſicut Gregori. dicit in paſtorali q tunc laudabile erat epiſcopatum querere quando per hoc quemq dubium non erat ad ſupplicia grauiora peruenire. bene tamen abſq preſumptione poteſt qlibet appetere talia opera facere: ſi enim contigerit in tali officio eſſe: ita q opus bonum cadat ſub deſiderio. non autem principatus dignitatis. Vnde Criſo. dicit ſuper Mat. Opus quidem deſiderare bonum: bonum eſt. primatum autem honoris concupiſcere: vanitas eſt: Primatus enim fugientem ſe deſiderat. deſiderantem ſe horret. ¶ Ad rationes in oppoſitum. ¶ Ad primam reſpondetur: q Apoſtolus illud dixit: vt dicit Grego. in paſtorali: illo preerat: prius ad martyrium ducebatur. Et ſic nihil aderat in epiſcopatu q appeti poſſet: niſi bonum opus. ¶ Ad ſecundam rūdetur negando ꝯñam. Et rōē. qa nō ē eadē rō de ſtatu religiōis & de ſtatu epiſcopali propter duo. Primo. quidē q ad ſtatum epiſcopalem preexigitur vite perfectio: ſ ad ſtatum religionis non preexigitur Et huiuſmodi debere ratio eſt q ſecundum Diony. perfectio pertinet actiue ad epiſcopum. ſicut ad perfectionem. Ad monachum autē paſſiue: ſicut ad perfectum. Requiritur autem q ſit perfectus ad hoc, q poſſit alios ad perfectionem adducere quod non preexigitur in eo: qui debet ad perfectionem adduci. Eſt autem preſumptuoſum: q aliquis perfectum ſe reputet non autem q aliquis ad perfectionem tendat Secundo quia ille qui ſtatum religionis aſſumit: ſe alijs ſubijcit: ad ſpirtualia capienda. & hoc cuilibet licet. Vnde Augu. 13. de Ciui. dei. A ſtudio cognoſcende veritatis nemo prohibetur quod ad laudabile pertinet ocium. Sed ille qui tranſit ad ſtatum epiſcopalem: ſublimatus: ad hoc: q alijs prouideat: & hāc ſublimationē nullus debet ſi-

bi aſſumere ſecundum;illud ad Hebre.5. Nemo aſſumit ſibi honorem.ſed qui vocat a deo. Et Criſo. dicit ſuper Mat. Primatum eccleſie concupiſcere non iuſtum eſt nec vtile. Quis enim ſapiens vult vltro ſe ſubijcere ſeruituti: ⁊ periculo tali: vt decet.pro omni eccleſia.niſi forte qui non timet dei iudicium abutens primatu eccleſiaſtico ſeculariter: vt ſcilicet conuertat ipſum in ſecularem. ¶Ad tertiam reſpondetur negando conſequentiam. Et ratio eſt. quia ſicut dicit Grego.in paſtora. Jſaias qui mitti voluit ante ſe per altaris calculum purgatum: vidit ne non purgatus adire quiſq̃. ſacra myſteria audeat. Qr ergo valde defficile. eſt purgatum ſe quemlibet poſſe cognoſcere: predicationis officium tutius declinatur.

a D ſecundam queſtionē ſic proceditur Et videtur ꝙ ambitio non ſit peccatū. ¶Primo ſic Ambitio importat cupiditatem honoris. Sed honor de ſe quoddam bonum eſt maxime inter exteriora bona Unde ⁊ illi: qui de honore non curant vituperantur: ergo ambitio non eſt peccatum.ſed magis aliquid laudabile.ſecundum ꝙ bonum laudabiliter appetitur. ¶Secundo ſic. Quilibet abſq; vicio poteſt appetere,quod ſibi debetur Sed honor eſt premium virtutis primo: Ethi.⁊ octauo.ergo ambitio honoris: non eſt peccatum. ¶Tertio. Jllud per quod homo prouocatur ad bonum.⁊ reuocatur a malo non eſt peccatum. Sed per honorem homines prouocantur ad bona facienda.⁊ mala vitanda.ſicut philoſophus dicit tertio. Ethi. Et Tulius in libro de tuſculanis queſtionibus: ꝙ honor alit artes. Ergo ambitio non eſt peccatum. ¶Jn oppoſi.eſt euangelium preſens in quo manifeſte reprobat ambitionem honoris in hominibus. ¶Reſpondeo dicendum. ꝙ ambitio ſemper eſt peccatum. Jſta concluſio primo patet ex illo. i.Cor.2. Caritas non eſt ambitioſa.non querit que ſua ſūt. Nihil autem repugnat caritati.niſi peccatum.ergo ambitio eſt peccatum. Pro qua cōcluſione plenius oſtendenda notandum eſt iuxta ſanctum Tho.in ſecunda ſecunde ꝙ honor importat quādā; reuerentiā; alicui exhibitam in teſtimoniū excellentie eius Circa aūt excel-

lentiam hominis: duo ſunt attendenda. Primo quidem: quod illud ſm quod homo excellit: non habet homo a ſeipſo: ſed eſt quaſi diuinum in eo. Et ideo ex hoc non debetur principaliter ſibi honor. ſed deo. Secundo conſiderandum eſt: quod id in quo excellit datur homini a deo vt ex eo aliis proſit. Tripliciter ergo appetitum honoris contigit eſſe inordinatum. Uno modo per hoc: quod aliquis appetit teſtimonium de excellentia: quam non habet: quod eſt appetere honorem: ſupra ſuam proportionem. Alio modo per hoc: quod honorem ſibi cupit non referendo in deum. Tertio modo per hoc: quod appetitus eius in ipſo honore quieſcit non referens honorem ad vtilitatem aliorum. Ambitio autem importat inordinatum appetitum honoris. Unde manifeſtum eſt quod ambitio ſemper ſit peccatum. ¶ Ad rationem in oppoſitum. ¶ Ad primam reſpondetur negando conſequentiam. Et ratio eſt. quia appetitus boni debet regulari ſm rationem: cuius regulam ſi tranſcendat: erit vicioſus. Et hoc modo vicioſum eſt: quod aliquis appetat honorem non ſm ordinem rationis. Vituperantur autem: qui non curant de honore ſm quod ratio dictat. vt ſcilicet vitent ea. que ſunt contraria honori. ¶ Ad ſecundam reſpondetur negando minorem. Dicimus enim: quod honor non eſt premium virtutis: quo ad ipſum virtuoſum. vt. ſ. hoc pro premio expetere debeat. Sed pro premio expetit beatitudinem que eſt finis virtutis. Dicitur autem eſſe premium virtutis ex parte aliorum: qui non habent aliquid maius: quod virtuoſo tribuant quam honorem: qui ex hoc ipſo magnitudinem habent: quod perhibet teſtimonium virtuti. Unde patet: quod non ſufficiens premium. vt dicitur. 4. Ethi. ¶ Ad tertiam reſpondetur negando conſequentiam. Et ratio eſt quia ſicut per appetitum honoris quando debito modo appetit aliqui prouocantur ad bonum. et reuocantur a malo. ita etiam ſi inordinate appetatur: poteſt eſſe homini occaſio: multa mala faciendi: dum ſcilicet non curat qualitercunque honorem conſequi poſſit. ſiue dolis. ſiue fallaciis. Dicitur etiam: quod illi qui ſolum propter honorem vel bona faciunt: vel mala vitant: non ſunt virtuoſi. vt patet per phm. 3. Eth. vbi dicit. quod non ſunt vere fortes: qui propter honorem fortia faciunt.

¶In dominica decimaoctaua est euangelium. Audientes pharisei. Math.xxi. Circa qd possunt disputari se.q.

¶Primo: virum de caritate fuerint danda duo precepta.

¶Secundo: vtruz homo ex caritate debeat diligere proximũ: plusq̃ seipsum.

¶Tertio: vtrum christus sufficienter probauit phariseis in se habere diuinam naturam. d. Quomodo ergo Dauid in spiritu vocat eum dominum.

a Ad primam questionem sic proced.f. Et videtur q̃ de caritate non fuerint dãda duo precepta. ¶Primo sic. Precepta legis ordinantur ad virtutem. Sed caritas est vna virtus. ergo de caritate nõ fuit dandum nisi vnum preceptuz. ¶Secundo sic. Dicit August. in primo de doctrina christiana. Charitas in proximo nõ diligit nisi deum. Sed ad diligẽdum deum sufficeret ordinatio per hoc preceptum diliges dominum deum. Ergo non oportuit dari aliud preceptuz de dilectione proximi. ¶Tertio sic. Apostolus dicit ad Romanos. xiii. Qui diligit proximum: legem impleuit. Sed non impletur lex: nisi per obseruantiam omnium preceptorum. Ergo omnia precepta includuntur in dilectione proximi. Sufficit ergo hoc vnum preceptum de dilectione proximi. Non ergo debuerunt dari duo precepta caritatis. ¶In oppositũ est xps in euangelio presenti: qui duo precepta ponit caritatis. ¶Respondeo dicendum sub aliquibus conclusionibus. Prima ẽ q̃ duo precepta charitatis posita a christo in euangelio presenti: sunt sufficientia. Ista conclusio probatur sic. Precepta in lege se habent sicut propositiones in scientiis speculatiuis in quibus conclusiones virtute continetur in primis principiis. Unde qui perfecte cognosceret principia ſm suam totam virtutem: non opus haberet: vt ei conclusiones seorsum proponerentur. Sed quia non omnes: qui cognoscũt pñcipia sufficiunt considerare quid in principiis virtute continentur: necesse est propter eos. vt in scientiis ex principiis conclusione deducantur. In operabilibus autem in quibus precepta legis nos dirigunt: finis habet rationem principii. dilectio autem dei: finis est ad quem dilectio proximi ordinatur. Et idõ non solum oportet dare prece-

ptum de dilectione dei: ſed etiam de dilectione proximi: propter minus capaces: qui nō de facili conſiderarent vnum horum preceptorum ſub alio contineri. Secunda concluſio inter iſta duo precepta. Primum dignitate et maximum eſt preceptum de dilectione dei. Patz iſta concluſio: ex illo verbo chriſti dicentis. hoc eſt primum et maximum mandatum in lege: maximum capacitate. Illud .n. eſt in quo omnia continentur: quia in iſto dilectio proximi cōcipitur: ſm quod in Jo. dicitur Qui diligit deum: diligit et proximum. Et ideo maximuz. Itē eſt primum origine. Tertia concluſio. q in his duobus mandatis vniuerſa lex pendet: et prophete. i. tota doctrina legis. et ꝓphetaꝝ dependet ab eis. Iſta ꝯcluſio probatur de verbo xp̄i. Secundo rōne oſtenditur ſic. Finis enim in appetibilibꝰ ſe habet ſicut principium in ſpeculatiuis. Procedit enim ſcientia ex principiis. ad concluſiones. et ſicut tota ſcientia ex principiis iudicatur: ſic ꝗ in omnibus operationibus totum dependet a fine. Quia ergo dilectio eſt finis. finis precepti eſt charitas. vt dicit Augu. ideo ab iſtis dependent omnia alia. Et hec eſt expoſitio Auguſt. Origenes ſic exponit. In his. i. in obſeruantia iſtorum: pendet intellect legis. et prophetarum. qꝛ qui hec obſeruat: meretur intelligentiā legis et prophetarum. Eccle. 2. Qui timet's dominum: diligite illum: et illuminabuntur corda veſtra. ps. A mandatis eius intellexi. ¶ Nunc ad rationes in oppo. ¶ Ad primam reſpondetur negando conſequentiaz. Et ratio eſt. qꝛ licet charitas ſit vna virtus: quem habet tamen duos actus: quorum vnus ordinatur ad alium: ſicut ad finem: precepta autem dantur de actibus virtutum: et ideo oportuit plura eſſe precepta charitas. ¶ Ad ſecundam reſpondet negando conſequentiam. Et ratio eſt. qꝛ licet deus diligatur in proximo: ſicut finis in eo: quod eſt ad finem: tū oportuit d vtroqꝫ explicite dari precepta: rōne iam dicta. ¶ Ad tertiam reſpōdetur eodem modo.

Diſcēdam. q. ſic ꝓceditur. Et vr̄ q hō ex caritate debeat plus diligere proximū qꝫ ſeipſum. ¶ Primo ſic. Principale obiectum caritatis eſt deꝰ. Sed quīqꝫ hō hꝫ ꝓximū magis deo ꝯiunctū qꝫ ſit ipſe. Ergo magis dꝫ aliquis talem diligere: qꝫ ſeipſuz.

¶ Secundo ſic. Detrimentuz illius magis vitamus:quē magis diligimus. Sed hō ex charitate ſuſtinet detrimentū pro primo. ſm illud Prouer.xii. Qui negligit damnuz propter amicuz:iuſtus eſt. Ergo homo ex caritate magis alium diligere:q̄ ſeipſum debet. ¶ Tertio ſic. Conformando id quod magis quis diligit in ſeipſo:eſt vivere. Sed caritas facit ponere vitam corporalem pro fratrib9 Ergo caritas facit magis diligere proximum:q̄ ſeipſū. ¶ In oppoſitum eſt euangelium preſens. vbi dicitur diliges proximū ſicut teipſum. Ex quo videtur:q dilectio hominis ad ſeipſum. et ſicut exemplar dilectionis:que habetur ad alterū. Sz exemplar potius eſt q̄ exēplatum. Ergo ex charitate magis debet homo diligere ſe: q̄ proximum. ¶ Reſpondeo dicēdū q in homine duo ſunt:ſcz natura ſpiritualis:et natura corporalis. Plus homo debet ſe diligere:quantum ad naturam ſpūalem:ſiue interiorem :q̄ quantum ad naturam corporalem ſiue exteriorē. Et ideo ea que ſūt bona nature:ſpūali ſiue interiori plus dz optare:q̄ e. que ſūt bona ſibi ſm naturā exteriorē. Iſto premiſſo ſit iſta concluſio Homo ſm naturā ſpiritualez magis debet poſt deum diligere ſeipſum:q̄ quen cūqz aliū. Iſta concluſio patet ex ipſa ratione diligendi. Nā deus diligitur vt principium boni.ſuper quo fundatur dilectio caritatis Homo autem ſe diligit ex caritate:ſm rationem:qua eſt pticeps predicti boni. Proximus autem diligitur ſm rationem ſocietatis. In iſto bono:conſociatio autem eſt ratio dilectionis:ſm quādam vnionez in ordine ad deum. Unde ſicut vnitas potior eſt q̄ vnio. ita q homo participet bonum diuinuz eſt potior:ratio diligendi :q̄ q alius aſſociet ſibi in hac participatione. Et ideo ex charitate debet magis ſeipſum diligere: q̄ proximum: Et huiuſmodi ſignum eſt ; q homo non debet ſubire aliquod malum peccati: contrariatur participationi btītudinis. vt proximum liberet a peccato. Secunda concluſio ē: q homo ex caritate magis debet diligere proximum : q̄ ſeipſum. ſm naturam corporalem. Patet concluſio . q: illud eſt magis diligendum quod habz pleniorem rationem diligibilis ex charitate. vt dictum eſt. Cōſociatio autem in plena participatione beatitudinis:qu e eſt

ratio diligendi proximum: eſt maior ratio diligendi: q̄ȝ participatio beatitudinis per redundantiã: que eſt rõ diligendi proprium corpus: ſiue naturã corporalẽ. Et ideo proximum quantuȝ ad ſalutẽ anime plus debemus diligere q̄ȝ propriũ corp⁹. ¶ Ad rationes in oppo. ¶ Ad primam reſpondetur negando conſequentiam. Et ratio eſt: q2 dilectio charitatis non ſolum habet quantitatem ex parte obiecti quod eſt deus: ſed etiam ex parte diligentis: qui eſt ipſe homo charitatem habens. Sicut ꝛ quantitas cuiuſlibet actionis dependet quodaȝ modo ex ipſo ſubiecto: ꝛ ideo licet proximus melior ſit deo propinquior: q2 tamen non eſt ita propinquus chritatem habenti. ſicut ipſe ſibi: non ſequitur. ꝙ magis debeat aliquis proximum q̄ȝ ſeipſuȝ diligere. ¶ Ad ſecundam reſpondetur negando conſequentiam. Et ratio ē: q2 homo debet detrimẽta corporalia pati: ꝛ ſuſtinere propter amicum. ꝛ hoc ipſo magis ſeipſum diligit ſecundum ſpiritualem mentem. q2 hoc pertinet ad perfectionem virtutis. que eſt bonum mentis: Sed in ſpiritualibus non debet homo pati detrimentum peccando: vt proximum liberet a peccato: ſicut dictum eſt. ¶ Ad tertiam reſpondetur negando conſequẽtiam. Et ratio eſt: q2 tradere ſe morti propter amicum eſt perfectiſſimus actus virtutis. Unde hunc actum magis appetit virtuoſus: q̄ȝ vitã propriã corporalem. Unde ꝙ aliquis vitam propriam corporalem propter amicum ponat: non contingit ex hoc ꝙ aliquis plus amicũ q̄ȝ ſeipȝ diligat. ſȝ q2 in ſe plus diligit bonum virtutis: q̄ȝ bonum corporale.

a

D tertiam. q. ſic proceditur. Et videtur ꝙ chriſtus non ſufficienter probauit phariſeis in ſe habere diuinam naturam ex illo: quomodo ergo David in ſpiritu vocat eum dominũ. ¶ Primo ſic. q2 vt dicit Iſa. 53 generationẽ eius quis enarrabit: Si ergo generatio eterna eſt ineffabilis. de illa non poteſt intelligi textus ille. Ergo ex illo non potuit capi ſufficiẽs argumentum: ¶ Secundo ſic. Textus ille non videtur poſſe intelligi de chriſto. q2 dicitur ſede a dextris meis. q2 dextera ꝛ ſiniſtra ſunt differentie poſitionum corporalium. Sed nihil corporale conuenit deo q2 deus ſpiritus eſt. Jo. 4. Ergo

ſedere a dextris non conuenit filio dei. ¶ Tertio idem arguitur ex illo quod ſequitur. donec ponam inimicos: ⁊ cetera Ex quo videtur: ꝙ poſtꝙ poſuerit inimicos: ꝙ vltra non ſedebit a dextris dei. ¶ In oppoſi. eſt euangelium: vbi dicitur: ꝙ nemo poterat ei reſpōdere verbum. ¶ Reſpondeo dicendum chriſtus ſufficienter probauit in ſe naturam diuinā eſſe ex illo loco. Pro cuius euidentia conſiderandum: ꝙ licet phariſei legis periti cognouerunt ieſuꝫ eſſe verum chriſtum. ⁊ per conſequens deum ⁊ hominem qꝛ tamen conceperunt contra eum odium: ⁊ rancorē. hec vera eſtimatio corrupta ē in eis aliquo modo. Et ideo inceperunt euꝫ negare: ⁊ perſequi tanꝙ blaſſemum: qꝛ dicebat ſe eſſe dei filium. Et per conſequens incipiebat corrumpere ſcripturas. ⁊ damnare. que loquebantur de eius diuinitate Propter quod dominus fecit eis illaꝫ queſtionem de chriſto Cuius filiꝰ eſt Dicunt ei Dauid. Solum ſcilicet diuinitatem negando. Sꝫ chriſtus ait illis arguendo ī cōtrariū: quō Dauid in ſpiritu. i. in ſpiritu ſancto inſpiratus: vocat eum dominum dicens. Dixit dominus domino meo ⁊c. Quod enim ſcriptura ītelligatur de chriſto patet: qꝛ ipſi phariſei non negauerūt hec: ſed cōceſſerunt. ſede a dextris meis. Sedere a dextris vno modo accipitur pro equalitate: ſicut ſupra circa aſcenſionē dictum eſt. Et ſic chriſtus: ſecundū ꝙ deus ſedet ad dexteram. Alio modo eſt: eſſe in potioribus bonis. Et hoc modo cōuenit chriſto. ſecundum humanitatem. qꝛ vt ſic i gloria preeſt angelis donec ponam inimicos tuos ⁊c. iſtud complebitur in iudicio quando omnia perfecte ſubiicientur homini chriſto. Si ergo Dauid vocat eum dominum quomodo eſt filius. quaſi dicat cum ſecundum naturaꝫ humanā ſit filius Dauid ⁊ per conſequens eo inferior oportet ponere in eo aliam naturam ꝑ quaꝫ ſit dominus eius: ⁊ eo ſuperior Hoc autem eſſe non poteſt: niſi ſit diuina. Et ſic i chriſto ſūt due nature ſcilicet diuina: ⁊ humana. Et qꝛ ſufficienter probauit hoc ſequitur. nemo poterat reſpondere. qꝛ non poterāt ſcripturā negare. nec auſus fuit qſꝙ ex illa die amplius interrogare. Conſiderandum tamen: ꝙ vt dicit magiſter Nicolaus de lyra ꝙ iudei moderni diuinitatem chriſti negantes: dicūt

predictam auctoritatem eē ad litteram de Abraam: et Eliazar diſpenſator domus Abrahe fecit hunc pſalmum: agens deo gratias de victoria. quam habuit Abraam de quinqz regibus: vt patet Gene 14. poſt quam victoriam apparuit dominus Abraam dicens. Noli timere Abraam. Ego protector tuus ſum. et merces tua magna nimis. Dicunt ergo q Elizar loquitur ſic dixit dominus. i. deus celi. qui eſt dominus omnium dixit domino meo. Abraam ſede a dextris etc. qz confortauit eum: vt viſum eſt: promittendo ei auxilium et premiuz. Sed iſta expoſitio patet eſſe falſa ex multis. Primo p titulum. Pſal. vbi ponitur. Pſal Dauid etiaz in hebreo. qz non ponitur in pſalmis factis ab aliis. Secundo per illud quod ſcribitur in Pſal. eodem. Ex vtero ante luciferum genui te. Quod nō poteſt dici de Abraā: q ſit genitus ex vtero dei: vel ſubſtantia. et ante luciferum. i. ante mundi creationem ſed ſolum poteſt verificari de filio dei. Et iterum in fine pſalmi dicitur. Tu es ſacerdos etc. Quod non poteſt verificari de Abraam qui non fuit ſacerdos. Et dato q fuiſſet. tamen ſacerdotium eius non potuiſſet eſſe eternum: ſed ſolum ſacerdotium chriſti eſt eternū:

¶ Ad rationes in oppo. ¶ Ad primam reſpondetur negando conſequentiam. qz licet generatio eterna ſit ineffabilis hominibus: non tamē deo: qui de ea loquuntur in ſacra ſcriptura.

¶ Ad ſecundam reſpondetur negando conſequentiaz. Et ratio eſt: qz per dexteram non intelligitur aliqua ſedes localis: ſed equalitas glorie et honoris: ſicut dictuz eſt: in qua eſt equalis chriſtus patri: ſm q deus.

¶ Ad tertiam reſpondetur negando conſequentiaz. Et ratio eſt: quia li. donec: aliquādo importat tempus determinatum aliquando infinituz. Hic vero importat infinitum.

¶ In dominica decimanona eſt euangelium. Aſcendens ieſus in naviculam Mat. 9. Circa quod poſſunt diſputari ſe. q.

¶ Primo vtrum chriſtus ſecundum q homo habuit poteſtatem dimittendi peccata.

¶ Secundo. vtrū a chriſto fuerit aliqua poteſtas collata miniſtris eccleſie ad expulſionem vel remiſſionem peccati.

¶ Tertio: vtrum eque facile ſit paraliticum curare: et peccata dimittere.

Ad primum.q.ſic ꝓceditur. Et videtur q christus ſecunduz q homo: habuit poteſtatem dimittendi peccata. ¶ Primo ſic ex preſenti euangelio vbi dicitur. vt autem ſciatis quia filius hominis habet poteſtatem dimittendi peccata dixit paralico. Surge et ambula. Sed non oportebat oſtendere ſignum ad probanduz: q deus haberet poteſtatem dimittẽdi peccata: q3 hoc iudei confitebantur. Ergo etiã ſm q hõ habuit poteſtatẽ dimittendi peccata. ¶ Secundo ſic. Chriſtus ſecunduz homo: eſt redemptor noſter. Sed nõ poteſt aliquis liberari a ſeruitute peccati niſi ſibi peccatum dimiſſum eſt. Ergo xp̄s ſecundum q homo: habuit poteſtatẽ dimittendi peccata. ¶ Tertio ſic. ſup illud Jo. 5. Sicut pater ſuſcitat mortuos rc. dicit Auguſt. Judicat et ſuſcitat corpora: non pater: ſed filius ſecundũ humanitatis diſpenſationẽ: que minor eſt patre. Sed ſuſcitatio corpoꝝ atteſtatur ſuſcitationi animaꝝ que fit per remiſſionez peccati: Ergo chriſtus ſm q homo: potuit dimittere peccata. ¶ In oppo. ſic. Illud q eſt ſolius dei: nõ conuenit xp̄o ſm q hõ. Sed dimittere peccata eſt huiuſmodi ſecundũ illud Jſa. 43. Ego ſum: q deleo iniquitates tuas: ꝓpter me. Ergo nõ ↄueńit xp̄o ſm q homo. ¶ Secundo ſic. Nulli remittitur peccatũ: niſi per ſpiritum ſanctũ. Sed xp̄s ſm q homo: nõ poterat dare ſpiritũ ſanctuz. Ergo non poterat remittere peccata ſm q homo. ¶ Reſpondeo dicendum iuxta ſanctũ Tho. q triplex eſt poteſtas abſoluendi a peccato Una eſt poteſtas auctoritatis. Et hec ſolius eſt dei: qui propria virtute peccata dimittit: q̄ ſi principalis cauſa remiſſionis peccati. Unde de tali poteſtate ſit iſta concluſio. Chriſtꝰ remittere peccata non potuit ſm q hõ. Patet cõcluſio ſic. Jlle ſolus põt peccã dimittere ꝓpria poteſtate: q põt aias viuificare. Sed ſolius dei ẽ animas viuificare. vt dicit Augu. ſuper Jo. Ergo rc. Alia poteſtas eſt miniſterij. Et de tali ẽ ſecunda cõcluſio. q talis ptãs cõuenit his qui ſacramẽta miniſtrant: vel diſpenſant. Jn quibus diuina virtus ſecretiꝰ operatur ſalutem. Tertia poteſtas eſt media: que dicitur poteſtas excellentie. Et de iſta eſt tertia concluſio. q hanc Chriſtus pre aliis habuit. ¶ Attenditur

autem hec poteſtas: quantum ad tria. Primo: quantum ad hoc: ꝙ ex merito paſſionis eius baptiſmus efficaciã habet: nõ autem ex merito alicuius baptizantium. Secundo quantum ad hoc: ꝙ xp̃s ſine ſacramento ſacramentorum effectum conferre poterat: quaſi dominus et inſtitutor ſacramentorum: qḋ de aliis non dicitur ꝛc. Tertio quantum ad hoc. ꝙ ad inuocationem nominis eius: dabatur remiſſio peccatorum in baptiſmo: in prima eccleſia. ¶ Ad rationes in oppo. ¶ Ad primam reſpondetur negando conſeqñtiam. Et ratio eſt. q2 filius habebat poteſtatem auctoritatis dimittendi peccata: non ſm ꝙ homo: ſed ſm ꝙ deus. Et ideo per miraculum oſtenſum hoc probatur. ꝙ ille homo eſſet deus: cui natura obediebat quaſi proprio creatori. ¶ Ad ſecundã reſpondetur negãdo conſequẽtiam. Et ratio eſt. q2 redẽptor vno modo dicitur propter vſũ poteſtatis auctoritatiue in abſoluendo a peccato. et ſic xp̃s: ſcʒ ꝙ deus redemptor eſt. Alio modo dicitur propter officium humilitatis, et ſic competit xp̃o eẽ redeptorem. ſm ꝙ homo: inq̃ʒ tum per humilitatem paſſiõis nobis remiſſionem meruit peccatorum. et hoc pertinet ad poteſtatem excellentie. vt dictum eſt. ¶ Ad tertiam reſpondetur negando conſequentiaʒ. de poteſtate auctoritatiua. Dicimꝰ enim ꝙ poteſtas quã xp̃s habuit ſuſcitandi corpora: nõ fuit poteſtas tm̃ miniſterii. ſicut ẽt Petrus mortuos ſuſcitare. Nec eſt iterum poteſtas auctoritatis. q2 hoc ſolius dei eſt. ſʒ eſt poteſtas cuiuſdam excellentie. que ei competit ex vnione ad deum vt ſcʒ imperio nõ prece mortuos ſuſcitare. et ſimul habuit ptãtem excellentie in remittendo peccata.

Ad ſecundam. q. ſic procedttur. Et videtur. ꝙ a xp̃o ſi erit aliqua poteſtas collata miniſtris ad expulſionem ſiue remiſſionẽ peccati. ¶ Primo. Data eſt miniſtris aliqua poteſtas ſp̃ualis. ſed ad emundationem corporalem non requiritur aliqua poteſtas ſpiritualis: ſed ſufficit corporalis. Ergo miniſtris collata eſt aliqua poteſtas ſp̃ualis ad emundationeʒ interiorẽ. ¶ Secundo ſic. Secundum Dionyſ. vi. cele. Jerarchie. ad miniſtros eccleſie pertiet purgare illuminare et perficere. Sed purgatio in eccleſia fit a ſo dib. is mẽtis Ergo miniſtris eſt data pote-

ſtas cooperandi ad interiorem emundationem. ¶ Tertio ſic. Plus eſt expellere demonem q̃ ſemina um per ipſum .ſ. peccatum. Sed deus dedit hominibus poteſtatem: demones expellendi. vt patz Luce. x. Ergo multo fortius potuit dare poteſtatem expellendi peccatum. ¶ In oppo. arguitur ſic. Maius eſt iuſtificare impiū. q̃ creare celum ⁊ terraz. Sed in creatione celi ⁊ terre nihil deo cooperatur. Ergo nec in iuſtificatione impii. ¶ Reſpondeo dicendum ſub certis concluſionibus iuxta triplicem poteſtatez determinatam in ſuperiori q̃one. Prima poteſtas auctoritatis expellendi peccati: ſiue emūdandi animas a peccatis non poteſt creature alicui, cōmunicari. Iſta concluſio patet ſic. Quicquid enim cōmunicatuz alicui: traberet ipſum extra terminos ſpeciei: non poteſt communicari ei: ſicut equo non poteſt cōmunicari q̄ habeat rōnē q̃uis hoc cōmunicatum ſit homini. q̄ autem cōmunicatum alicui traberet ipſum extra terminos creature non poteſt alicui creature cōmunicari. Poteſtas autem auctoritatis ē huiuſmodi. q: non pōt eſſe: q̄ creatura ſit principale agens reſpectu nobiliſſimi effectus: quo vltimo fini coniungitur anima rationalis: cuius eſt gratia p quā fit remiſſio peccatorum. Secūda concluſio. Poteſtas miniſterii cooperationis ad emundationem interiorem: collata ē miniſtris: non ſicut cauſans. ſz ſicut diſponens ad eam. Ipſi enim ſacramenta conferūt: que ad gratiam diſponunt: per quā fit remiſſio peccatorum. Jo. ii. Dicitur diſcipulis. Quorū remiſeritis peccata remittuntur eis. Nec hoc dicitur: quantuz ad manifeſtationem tm̄. ſicut aliqui volunt dicere. q: ſic ſacerdos noui teſtamenti. Ergo opz itelligere: q̄ aliquo modo cooperemur ad emūdationem culpe inſtrūaliter ⁊ diſpoſitiue ſicut dictū eſt. ¶ Tertia ꝯcluſio. Ptātem excellentie deus hoī paro ꝯferre potuit: ⁊ ita miniſtris eccleſie. Potuit enī tante grē plenitudinē ꝯferre. vt eorū meritū cooperareſ ad ſacramentoꝝ effectus. vt ad inuocationez nominū ipſoꝝ ſanctificarentur ſacrā. ſed tm̄ nō fuit decens. vt ꝯferrent: ne ſpem in hoīe ponerent. ⁊ vt eccleſie verum caput eē oñderetur. a quo oīa mēbra ſpūalem ſenſum ⁊ motū recipe rent: qd̄ eſt xp̄s. ¶ Ad rationes in oppo. ¶ Ad primū rñdetur

q potestas ſpūalis q̄ miniſtris eccleſie cōceditur: ad aliquid interius ſe extēdit ſicut virtus ſacram entalis: ſed non ad collatio nem gratie: per quam eſt remiſſio peccatorum. directe et principaliter pertingendo ſeu diſponēdo ſicut dictū eſt. ¶ Ad ſecūdā rūdetur: q purgatio de qua Dionyſius loquitur: eſt a tenebris ignorantie ſicut ipſemet dicit. Unde magis ptinet ad intellectum q̄ȝ ad effectum ¶ Ad tertiam reſpondetur negando aſſumptum. Et rō eſt: q̄r poteſtas data hominibus expellēdi demones: eſt quantum ad effectuȝ nocumenti corporalis quē in vitatis faciūt. nō quantū ad effectū nocumēti ſpūalis quod eſt peccatum: q̄r hoc ſolius dei eſt peccatū expellere: a ſeruitute dmones liberare. Jo. 8. Si filius vos liberauerit vere liberi eritis.

D tertiam. q. ſic ꝓceditur. Et videt q nō eque facile ſit curare paraliticū: et peccata dimittere. ¶ Primo ſic. Uirtute nature per artem medicine poteſt paraliticus quandoqȝ curari. Sȝ dimittere peccata ſuperexcedit in tm̄ omneȝ virtutem creatam: et humanaȝ et angelicā: vt ſit ſolius dei hoc facere: ſicut patet. Iſa. lxvi. Ego ſum qui deleo iniquitates et pctā ergo et cetera. ¶ Sc̄do ſic. Quanto aīa eſt nobilior corpore tanto peccatum dimittere maius eſt. quaȝ corpus ſanare. ¶ Tertio. ſic. Maius eſt iuſtificare impium. q̄ȝ creare celuȝ et terraȝ. Ergo magis eſt dimittere peccata q̄ȝ ſanare paraliticum. cuȝ iuſtificatio ſit impii peccatoruȝ remiſſio. ¶ In oppoſitum videtur eſſe preſens euangelium.

¶ Reſpondeo dicendum. q iſta comparatio poteſt fieri reſpectu operantis. et ſic ambo ſunt eque facilia. Uel reſpectu operantis. et ſic dimittere peccata eſt difficilius. quia vt dicit Auguſt. magis eſt de impio facere pium: q̄ȝ celum et terram creare: quia deus habet ibi reſiſtentiam. ſcilicet voluntatem prauam. In creatione autem nihil reſiſtens habuit. Uel poteſt fieri comparatō reſpectu noſtre cognitionis. Et ſic facilius eſt dicere remittuntur peccata q̄ȝ dicere paralitico ſurge et cetera. quia illud non videmus. iſtud autem videntes admiramur. Criſo. Quanto anima potior eſt corpore. tanto curatio anime plus eſt: q̄ȝ corporis. quia illud occultum eſt: addit quod manifeſtum eſt. Uel poteſt intelligi reſpectu le

curioſus: Ac ſi dicat. Eque facile eſt dicere: dimittuntur tibi peccata tua. ⁊ dicere ſurge ⁊ ambula. Si ergo videretis ꝙ ad meum dicere ſurge ⁊ ambula ſequitur curatio corporis credatiſqꝫ ad meum dicere: remittuntur tibi peccata tua: ſequitur curatio mentis. ¶ Ad rationes in oppoſitum. ¶ Ad primam reſpondetur. ꝙ licet paraliſis virtute nature aliquādo poſſit curari: non tamen ſubito. Nec ita perfecte: ꝙ ſtatiꝫ homo poſſit lectum in quo iacet portare ſicut dicitur hic. Unde per imperii tanꝗ̄ propria virtute ſanare paraliticuꝫ eiuſdem poteſtatis eſt: ſicut dimittere peccata: Propter qđ dicit. quid eſt facilius dicere ⁊c. Quaſi diceret. Equalis ſūt poteſtatis. vtrumqꝫ: et quo cōcludit virtutem ſue diuinitatis perfectam. dicens vt autē ſciatis quia filius hominis habet poteſtatem in terra dimittendi peccata vt deus: non vt homo purus: tunc ait paralitico ſurge ⁊c. Unde verbo imperatiuo curauit quod eſt propriuꝫ dei ⁊c. Ps. Dixit: ⁊ facta ſunt. Tria habebat īfirmus: iacebat in lecto: portabatur ab alijs. ⁊ ire non poterat. Quia ergo iacebat: dixit ſurge. quia in lecto portabatur: dixit. tolle lectum tuum. quia ire non poterat: dixit. ⁊ ambula. Dei enim perfecta ſunt opera: Deutro. xxii. Sicut autem per litteram habentem ſigillum declaratur voluntas ipſius ſcribentis: ſic per ſignum quod eſt virtutis diuine manifeſtiſſimum: oſtenditur veritas diuine virtutis. Alii autem ſancti qui fecerunt miracula faciunt hoc implorando diuinam potentiam ⁊ clementiam ⁊ non imperando. Et ſi aliquādo in talibus imperabant: hoc non erat virtute propria: ſed exprimendo virtutem chriſti: tanꝗ̄ miniſtri non domini. ſicut aliquando imperabant demonibus: vt recederēt ab obſeſſis corporibus in nomine chriſti ⁊ auctoritate eius. ¶ Ad ſecundam dicitur: ꝙ licet ſanare animam ſit maius ꝗ̄ ſanare corpus: tamen vnius ⁊ eiuſdeꝫ poteſtatis ſunt. ¶ Ad tertiam patet reſponſio ex dictis.

¶ In dominica. xx. eſt euangelium. Dicebat Jeſus turbis in p[ar]abolis? [illegible]rum ⁊c. Mathei. xx. Circa [qu]od poſſunt diſputari ſequentes queſtiones.

¶ Primo: vtruꝫ pater celeſtis fecit nuptias filio quando nature humane coniunxit.

¶ Secundo vtrum caritas ſit veſtis nuptialis.

¶ Tertio: v. cum nõ habens veſtem nuptialem. ſ. caritatem. finaliter proiiciatur in tenebras exteriores vbi erit fletus et ſtridor dentium.

a D primum ſic procedunt. Et videtur pater nõ fecit nuptias filio ſuo: quãdo humane nature coniunxit.

¶ Primo ſic. Matrimonium eſt viri et mulieris coniunctio: indiuiduam vite conſuetudinem retinens. xxvii. q. paragra. primo. extra de preſump. illõ: et inſtitu. de nuptiis paragra. ſecundo. Sed coniunctio filii cum humana natura nõ eſt coniunctio viri et mulieris. Ergo etc. ¶ Secundo ſic. Conſenſus facit matrimonium vi. xxvii. q ii. c. matrimonium. Sed in coniunctione iſta filii dei cum natura nullus videtur preceſſiſſe cõſenſus. Ergo etc. ¶ Tertio ſic. In matrimonio ſunt due perſone diſtincte: ſcilicet maritus et vxor. Sed in iſta coniunctione nõ diſtincte perſone: ſed vnio humane nature facta eſt in perſona filii dei. Ergo nõ poteſt dici matrimonium ſine nuptie. ¶ In oppoſitũ eſt euangelium preſens.

¶ Reſpondeo dicendũ tres nuptie dicuntur ſpirituales filii dei. ſcilicet in natura in ſpiritu. in gloria. In natura. quando ſibi noſtram naturam vniuit. In ſpiritu quando ſpiritum hominis ſibi coniunxit. In gloria quando hominem totum luce ſue diuinitatis impleuit. Prime facte ſunt in vtero virginis. Secũde in cõſcientie thalamo. Tertie in faciei dei ſecreto. De primis dicitur in pſalmo. In ſole poſuit tabernaculum ſuum. De ſecundis. O ſee. Quinto. Spõſabo te mihi i fide in ſempiternũ. De tertiis. Apocalyp. xix. Venerunt nuptie agni. etc. De primis hic dicitur. Simile eſt regnũ hominum regi. q fecit nuptias filio ſuo. Per iſtas nuptias intelligitur verbi incarnatio. Tunc enim deus: vt ait Gregorius. Pater fecit nuptias filio ſuo: quando naturam humanam copulauit diuine in vno ſuppoſito: Que quidem nuptie celebrate ſunt in vtero virginali de quo chriſtus exiuit tãquã ſponſus procedens de thalamo ſuo. Ad quas nuptias inuitauit omnes fideles: ad quos inuitandos miſit ſeruos ſuos primo ſcilicet pphetas: qui populos exhortarentur: expectare chriſti aduentum et credere in

ipſum per fidem: et opera bona et nolebant venire. quia nolebãt verbis prophetarum obedire. Unde Iere.xxv. Miſit dominus ad vos ſeruos ſuos prophetas. Et ſequitur infra. Et non audiſtis. Inclinaſtis aures vr̃as ut audiretis: cũ dicerent reuertimini reuertimini vnuſquiſq; a via ſua mala. Item miſit alios ſeruos: qui de propinquo anũciarunt aduentũ chriſti. ut Joãnes baptiſta et diſcipuli chriſti miſſi ab eo in omnem ciuitatẽ et locum quo ipſe erat venturus: ut habetur Luc.x. In quibus nuptiis prãdium paratum erat. Illud prandium erat ſpiritualis refectio anime. Vñ ait. Prandium meum paraui: videlicet ſacramẽta eccleſie et doctrinam: quibus reficitur anima et potiſſime ſacramentũ eucharistie in quo datur nobis caro chriſti in cibũ. et ſanguis eius in potum. Admirabile certe cõuiuiũ in quo chriſtus ſumitur: mens impletur gratia: et future glorie nobis pignus daſ. Thauri et altilia occiſa ſunt. Thauri ſũt p̃cepta moralia: et altilia ſũt conſilia ſuperaddita. Merito ergo dicit feciſſe pater nuptias filio ſuo. ¶ Ad rationes in oppoſitum. ¶ Ad primam reſpondetur: q̃ illa eſt diffinitio matrimonii carnalis. hoc autẽ matrimoniũ eſt ſpirituale. Et ſufficit: q̃ hic ſit vnio inſeparabilis inter filiũ dei: et naturã aſſumptaẽ in vnitate perſone: et ita eſt quedã indiuiduitas vite in perſona. ¶ Ad ſecundam reſpondetur negando: q̃ non interuenit cõſenſus. im mo interuenit: quoniam annunciante angelo beate virgini propoſitum patris celeſtis de nuptiis huiuſmodi faciendis filio ſuo: beatiſſima conſẽſit loco totius hũane nature. ¶ Ad tertiam reſpondetur negando conſequentiam. Ratio enim habere ceᵗ locum in matrimonio carnali. In ſpirituali autem non ſequitur: quia in hoc matrimonio et ſi due nature diſtincte coniungantur: tamen in vna pſona vniuntur. Et ita nõ poteſt eſſe dualitas perſonarũ q̃ natura humana aſſumpta eſt ad perſonalitatẽ diuinã.

Ad ſecundam queſtionem ſic proceditur. Et videtur q̃ non. ¶ Primo ſic. [C]aritas nõ eſt excellentiſſima [vi]rtutum. Ergo non eſt nominanda tanquam omnium digniſſima veſtis nuptialis. Conſequentia patet. Aſſumptum probatur ſic. Altioris potentie

alior eſt virtus: ſicut et altior operatio. Sed intellectus eſt altior voluntate: et dirigit ipſam. Ergo fides que eſt in itellectu excellentior eſt caritate que eſt in voluntate. ¶ Secundo ſic. Id quod aliquid operatur: videtur eo eſſe inferius: ſicut miniſter: per quem dominus operatur: eſt inferior domino. Sed fides per dilectionem operatur: vt dicitur Gala. quinto Ergo fides excellentior eſt caritate. ¶ Tertio ſic. Id quod ſe habet ex additione ad aliud videtur eſſe perfectius. Sed ſpes videtur ſe habere ex additione ad caritatem. Nam caritatis obiectum eſt bonum ſpei autē obiectum eſt bonum arduum. Ergo ſpes eſt excellentior caritate. ¶ In oppoſitum eſt euangelium: vbi caritas vocatur veſtis nuptialis vt dicit Grego. Secundo eſt illud .i. Corin. 4. Vbi enumeratis. virtutibus theol. dicit apoſtolus: maior bonum eſt caritas. ¶ Reſpondeo dicendum: ꝙ caritas merito dicitur veſtis nuptialis. Tū quia ipſa eſt que diuidit inter filios regni. et perditionis. vt dicit Augu. Tum quia ſecundū Gre. ipſa eſt. qua chriſtus indutus venit ad nuptias. quoniam ex caritate incarnari voluit. Hiere. 31. In caritate perpetua dilexi te. ideo attraxi te. miſerans. Tum tertio caritas dicitur veſtis nuptialis. qa vniuerſa delicta operit caritas. Tum quarto quia ornat omnia opera Sine caritate enim opera noſtra non placent deo i. Corin. 13. Si deſtribuero in cibos pauperum omnes facultates meas. caritatem autem non habeam. nihil mihi prodeſt Tum quinto dicitur veſtis nuptialis: quia matrimonia fiunt propter amicitiam reformandam. In matrimonio autem filii dei cum natura humana amicitia inter nos et deum eſt reformata ad Ephe. i. Ipſe eſt pax noſtra qui fecit vtraqꝫ vnū etc. Tum ſexto dicitur caritas veſtis nuptialis. quoniam eſt excellentiſſima virtutum. Quod ſic patet. Quum bonum in humanis actibus attēdatur. ſecundum ꝙ regulatur debita regula nec eſſe eſt. ꝙ virtus humana. que eſt principium bonorum actuum. conſiſtat in attingendo humanorum actuum regulam. Eſt autem duplex regula humanorum actuum ſcilicet ratio humana et deus. Sed deus eſt prima regula. a qua etiā humana ratio regulanda eſt: Et ideo virtutes theologice

que conſiſtunt in attingendo il lã regulã primã.eo q eaꝝ obiectũ eſt deus. excellẽtiores ſunt moralibus virtutib⁹.vel intellectualibus.que conſiſtũt in attigendo rõnem humanã. ꝓpter quod opꝫ vt etiam inter ipſas virtutes theologicas.illa ſit potior.que magis deum attingit Semper autem id quod eſt per ſe magis eſt eo.quod eſt ꝑ aliud. Fides autem ⁊ ſpes attingunt quidem deũ ſecundũ q ex ipſo ꝓuenit nobis vel cognitio veri.vel adeptio boni. Sed caritas attingit ipſum deum vt in ipſo ſiſtat.non vt ex eo aliquid nobis ꝓueniat Et iõ caritas eſt excellẽtior fide.⁊ ſpe. Et per conſequens omnibus aliis virtutibus. Sicut etiaꝫ que attingit rationem ſm ſe.eſt excellentior.q̃ȝ alie virtutes morales que attingunt rõnem:ſm q ex ea:medium cõſtituitur in operationibus.vel paſſionibus humanis. ¶Ad rationes in oppoſitum. ¶Ad primam rñdetur negãdo conſequentiam. Et rõ eſt.q: operatio intellectus completur ſm q res intelligitur .ẽ in itelligente. Et ideo nobilitas operatiõis intellectualis attenditur ſm menſuram intellect⁹ opatio aũt voluntatis. ⁊ cuiuſlibet virtutis appetitiue ꝑficit in inclinatione appetitus ad rem: ſicut ad terminum. Ideo dignitas operationis appetitiue attẽditur ſꝫ rẽ.que eſt obiectũ operationis. Ea aũt que ſũt infra aiam nobiliori modo ſunt in aia: q̃ȝ in ſeipſis.q: vnũquodqꝫ qđ eſt in alio:ẽ ꝑ modũ ei⁹:in quo eſt.vt habet in libro de cauſis Que vero ſunt ſupra aiam:nobiliori mõ ſũt in ſeipſis:q̃ȝ ſint in aia: Et ideo eoꝝ que ſunt infra nos:nobilior ẽ cognitio q̃ȝ dilectio. Propter qđ phil. ſexto. Ethicoꝝ pretulit virtutes itellectuales virtutibus moralibus. Sed eorũ que ſunt ſupra nos:⁊ precipue dilectio dei:cognitioni ꝓfert. Et ideo caritas eſt excellẽtior fide ¶Ad ſcđam reſpondetur negando cõſequẽtiam. Et rõ eſt.q: fides nõ operatur per dilectionem: ſicut ꝑ inſtrumẽtũ:vt dñs per ſeruũ ſed ſicut ꝑ formã ꝓpriam . Et ideo rõ nõ ꝓcedit. ¶Ad tertiã rñdetur negando ꝯñam. Et rõ eſt:q: idẽ eſt obiectũ caritatis ⁊ ſpei. Sꝫ caritas iportat vnionem ad illud bonũ.ſpes aũt diſtantiã quandam ab eo:⁊ inde eſt q caritas non reſpicit illud bonũ:vt arduũ:ſicut ſpes. Qđ eni iaꝫ vnitũ eſt non hꝫ rõnem ardui. Et ex hoc apparet q caritas ſit perfectior ſpe.

Ad tertiam ſic procedi tur. Et videtur: q non habens veſtem nuptia lem.i.carnatem. finaliter non proiicietur in tenebras exterio res.i.corporales. vbi erit fletus et ſtridor dentium. ¶ Primo ſic. In inferno nõ ſunt tenebre corporales. Ergo etc. Aſſump ptũ probatur: q damnati: po tentiam habebũt viſiuam poſt corporum reſumptionem. Sꝫ fruſtra in eis eſſet niſi aliquid viderent. Ergo cũ nihil videa tur: niſi in lumine: videtur q nõ ſit omnino in tenebris. ¶ Se cundo ſic. Damnati vident pe nam ſuam. Hoc enim eſt eis ad augmentum pene. Sed ni hil videtur ſine lumine. Ergo nõ ſunt ibi tenebre corporales. ¶ Tertio ſic. Lux naturaliter ſequitur igneꝫ. vbi ergo erit ag gregatio ignis: erit et luminis. Sed in inferno erit ignis: ergo etc. ¶ Quarto arguitur: q non erit fletus corporalis; nec ſtri dor dentium ſic. Fletus corpo ralis fit per quandaꝫ reſolutio nem lachrymarum. ſed a cor poralibus damnatorum nõ po teſt fieri perpetua reſolutio q̃ nihil in eis per cibum reſtaure tur. Omne enim finitum conſu mitur: ſi aliquid ab eo cõtinue abſtrahatur. ergo in damnatis nõ erit corporalis fletus. ¶ In oppo. eſt euangelium preſens. ¶ Reſpondeo dicendum primo circa tenebras corporales ſm Iſidorum. Ignis gehenne ha bet lucem ad aliquid. et ad ali quid nõ habebit. Pro quo no tandum iuxta ſanctum Tho. q diſpoſitio inferni erit talis. vt maxime miſerie damnatorum competat. Unde ſm hoc ſunt ibi lux et tenebre: prout maxime expectat ad miſeriam damna torum. Ipſa autem viſio. ſm ſe eſt delectabilis. Ut enim di cit 2. Metha ſenſus oculorum eſt maxime diligibilis; eo q per ipſum plura cognoſcimus. Sꝫ per accidens contingit: viſionẽ eſſe afflictiuam: inquantum vi demus aliqua nobis nociua: vel voluntati noſtre repugnan tia. Et ideo in inferno locus ita debet eſſe diſpoſitus ad viden dum: ſm lucem et tenebras: q nihil ibi perſpicue videatur. ſꝫ ſolummodo ſub quadam vm brofitate videantur illa. que af flictionem cordi ingerere poſ ſunt. Unde ſimpliciter loquen do locus eſt tenebroſus: ſed ta men ex diuina diſpoſitione eſt ibi aliquid luminis: quantum ſufficit ad videndum illa: que animam torquere poſſunt. Ad hoc ſatiſfacit naturalis ſitus lo

eſt:q2 in terre medio vbi infernus ponitur:nõ poteſt eē ignis niſi feculẽtus ⁊ turbidus.⁊ quaſi fumoſus. Vñ circa hoc notat dominus Bonauẽ.ꝙ ignis eſt in triplici differentia. Eſt.n. ignis purus.vt ē in propria materia:⁊ ignis incorporatus.vt ē in materia aliena.vt in terrea. vel in aerea.⁊ eſt ignis.nõ eniꝫ incorporatus.ſed etiam pmixtus.vt ignis ſulphureus. ⁊ fumoſus. Primus eſt lux.⁊ pure lucet ⁊ abundanter. Secundus eſt ignis carbo ⁊ flamma. Hic autem lucet:⁊ tenebras expellit. Tertius eſt ignis fumoſus. ⁊ talis eſt tenebroſus.⁊ iſte erit in inferno. Ex iſtis patet reſpõſio ad tria obiecta. ¶ Ad quartam reſpondetur.ꝙ in fletu corporali duo inueniuntur. quarũ vnum eſt lachrymarum reſolutio:⁊ quantum ad hoc flet⁹ corporalis in damnatis eſſe nõ poteſt.q2 poſt diem iudicii quieſcente motu primi mobilis non eſt aliqua generatio vel corruptio vl̄ corporalis alteratio. In lachrymarum reſolutione opꝫ eſſe alicuius humoris generationem.qui per lachrymas diſtillat. Vnde quantuꝫ ad hoc corporalis fletus in damnatis eē non poteſt. Aliud quod inuenitur in corporali fletu:eſt quedã cõmotio ⁊ turbatio capitis et oculorum. Et quantũ ad hoc fletus in damnatis eſſe poterit poſt reſurrectionem corporum damnatorum:qui non ſolũ ab exteriori affligentur.ſed etiam ab interiori:ſm ꝙ corpus immutatur ad paſſioneꝫ anime in bonum vel malum. Et quantum ad hoc:fletus reſpondet delectatiõi.que fit in anima.⁊ in corpore. Et ita patet reſponſio ad obiectum.

¶ In dominica.xxi.eſt euangelium. Erat quidam regulus. Jo.x. Circa quod poſſũt diſputari ſequentes.q.

¶ Primo:vtrum regulus iſte: cuius filius infirmabatur:iuſte fuit reprehenſus a chriſto dicẽte. niſi videritis ſigna ⁊ prodigia non creditis.

¶ Secundo:vtrum miraculũ hoc ſit idem cum miraculo illo:de quo ſcribitur Mat.viii. De cẽturionis ſeruo ſanato a chriſto.

¶ Tertio:vtrum hora ſeptima qua filius reguli ſanatus eſt a febre:aliquid ſignificet in ſpũali curatiõe aīe a febre peccati.

a

D primam.q.ſic ꝓceditur. Et videtur. ꝙ non iuſte ſiue conuenienter fuit reprehenſus iſte regulus a xp̄o dñte

ei: niſi videritis ſigna ⁊ prodi/gia non creditis. ¶ Primo ſic Niſi enim xp̄m credidiſſet ſal uatorem non petiuiſſet ab eo ꝓ ſ[illegible] ſuo ſaluationem. Ergo vi/detur ꝙ credebat. ⁊ ita incon/uenienter reprehendebatur ꝙ non credebat. ¶ Secundo ſic. Non veniebat reprehendēdus in eo: ꝙ querebat ſigna. Nam fides per ſigna ꝓbatur. ¶ Ter tio. Iſte cum eſſet gentilis non veniebat reprehendēdus: ſi nō credere tecum nec per ſacram ſcripturam: quā non viderat: nec per rationem naturalem: poterat ad fidē peruenire. Vñ apoſtolus dicit ſigna data ſunt infidelibus. prime Corin. xiiii. ¶ In oppoſitum eſt euangeli/um in quo reprehendit eum di cens niſi videritis ⁊c. ¶ Reſ/pondeo dicendū. ꝙ iuſte eſt re prehenſus iſte regulus a chriſto Pro qua concluſione notificā da: eſt notandum iuxta ſanctū Thomam ſuper Ioā. ꝙ aliter trahuntur ad fidem chriſti infi deles. ⁊ aliter fideles. Nam in fideles non poſſunt trahi: nec duci auctoritate ſacre ſcriptu re. ꝗ ei non credunt nec per ra tionem naturalem. ꝗ fides eſt ſupra rationem. Et ideo indu/cendi ſunt per miracula. pme. Corin. xiiii. Signa data ſunt in fidelibus nō fidelibus. Fideles autem ducendi ſunt. ⁊ dirigen di auctoritate ſacre ſcripture: cui acquieſcere tenent. In hoc ergo iſte regulus redarguitur. ꝗ cum eſſet nutritus inter iu/deos. ⁊ inſtructus de lege: non per ſcripture auctoritatem. ſed per ſigna credere volebat. Et ideo dominus reprehendit eū dicens. niſi ſigna ⁊ prodigia: id eſt miracula. que dicuntur ali/quando ſigna: inquantum ſunt demonſtratiua diuine virtutis Prodigia vo ꝗ certiſſime in dicent. vt ſic dicatur prodigiū. quaſi procul oſtendens aliquē effectum futurum. ¶ Ad ratio nes in oppo. ¶ Ad primam re ſpondet. ꝙ regulus iſte adhuc non credebat perfecte. Erat. n. in eo duplex defectus fidei. Primus ꝗ licet crederet chri ſtum eſſe bonum hominē: nō tamen credebat eū habere di uinam naturam: aliās crediſſet etiam abſente poſſe curare: cum deus vbiꝗ ſit pñs. Hie/remie. xxiij. Celum ⁊ terram ego impleo. Et ſic non rogaſſet eum vt deſcenderet in domū ſuam. ſed quod mandaret tan/tum. Secundus defectus fuit ꝗ ſm Criſo. dubitabat: vtrum chriſtus ſanare poſſet filium ſu um. Nam ſi pro certo hoc cre

didiſſet: non expectaſſet aduentum xp̄i ad terram ſuam. quia ipſe potius iuiſſet in iudeam. ſ3 modo quaſi deſperatus de ſalute filii: nolens negligere quicq̄3. quod circa hoc facere poſſet adiit ad eum more parentum. qui deſperantes de ſalute filiorum: etia3 imperitos medicos conſulunt. ¶ Ad alia duo pat3 reſponſio ex dictis.

a D ſecundam. q. ſic proceditur. Et videtur ꝙ idem ſit miraculū hoc ⁊ quod deſcribitur. Mat. viii. de Centurione. ¶ Primo auctoritate Criſo. ¶ Secundo auctoritate Theophyli. ¶ In oppoſi. ſunt doctores. ¶ Reſpondeo iuxta ſanctum Thomam Nicolaum de lyra ſuper Jo. qui ambo ex quatuor oſtendūt ꝙ non ſit idem hoc miraculu3 cum illo. Primo ex perſona infirmi. q: hic dicitur filius: ibi autem dicitur ſeruus. Secundo ex infirmitate. q: hic dicitur febris. ibi autem dicitur paraliſis. Unde ibi dicit. ſeruus meus iacet in domo paraliticus. Tertio ex modo rogandi. quia iſte rogabat vt veniret preſentialiter. credens q: non poſſet curari aliter. Propter quod fuit reprehenſus a chriſto. Jlle autem Centurio preſentiam chriſti repellebat: reputans ſe indignum tanto hoſpite. dicens non ſum dignus ⁊c. Credebat chriſtum etiam abſentem poſſe ſanare infirmum ſolo imperio. Propter quod dicebat. Dic tantum verbo. ⁊ ſanabitur puer meus. Propter: qđ fuit a deo commendatus dicēte non inueni tantam fidem in Jſrael: Et ſic pat3 ex modo rogandi. quia iſte regulus fuit alius ab illo Centurione. Quarto patet ex loco, quia ipſe erat in capharnaum. quando rogatus fuit a Centurione. hic dicitur. ꝙ erat in chana galilee. qū fuit rogat⁹ a regulo. Et ſic iſte regulus non eſt idem ꝙ Centurio. ſed fuit quidam de familia Herodis tetrarche: ſiue nuncius: ſiue officialis imperatoris ⁊c.

a D tertiam queſtionem ſic proceditur. Et videtur iuxta Albertum: ꝙ ſignificāt ille ſeptem hore: quibus reſurgit anima ō peccato. ⁊ ſanatur feb[illegible] peccati per penitentiam. ¶ [illegible] Prima quidem hora in cō[illegible] p[illegible]ctione cordis: qui quatuor h[illegible] momenta: quo⁊ vnū ē mo[illegible] t[illegible] liberi arbitrii. in deum. Al[illegible]terum eſt motus liberi arbitrii

in peccatum deſtinando illud. Tertium eſt dolor de cõmiſſo. ⁊ quartum eſt ſpes venie d̃ mi ſericordia dei .p̃s. Cõmouiſti terram ⁊c. Cõmouiſti dicit ꝓ pter motum in deum. Contur baſti propter motum deteſtati onis in peccatum. Sana cõtri tiones eius dicit: propter motũ doloris de cõmiſſo. Quia com mota eſt dicit: propter motum ſpei in miſericordiam remiſſiõ nis. Hec ergo quatuor momẽ ta: faciunt vnam horam. Con feſſio autem habet horas tres. q2 cõfeſſio debet eſſe pura. ſim plex. ⁊ integra. Puritas habꝫ quatuor momenta. Primum ſcilicet vt fortiter dicat. Secũ dum vt ſicut fecit dicat. Terti um vt excuſationem non inqui rat. Quartum. vt cum verecũ dia. quã turpitudo peccati exi git. confiteatur. De primo hoꝝ dicit. Iſa.xliii. Dic tu iniquita tes tuas. vt iuſtificeris. De ſe cundo Joſue.vii. Da gloriam deo ⁊ confitere peccatum tuũ: ⁊ indica mihi quid feceris. Nõ enim confitetur: niſi dicat ſi cut fecit: De tertio in .p̃s. Nõ declines cor meum ad excu ſa das excuſa ⁊c. De quarto Je re.v. Confuſi ſunt. q2 fecerunt Simplex autem confeſſio ha bet quatuor momẽta. Prima eſt: q2 ſit ſine plica hypocriſis. Plicam habet hypocriſis: qui per confeſſionem intendit iuſti ficare ſeipſuꝫ Luce.xvi. Quid iuſtificatis vos coram homini bus. deus autem ⁊c. Unde ibi dem comparantur de albis ſe pulchris. Et de iſti dicit. p̃s. Sepulchrũ patens eſt guttur eorum: qui ſic confitentur. Se cundum momentum eſt: quã do confeſſio eſt ſine plica vani tatis. Vanitati autem permix ta eſt confeſſio quãdo id quod ad vanitatem ſeculi facit: lete confitetur: quod autem ſm ſe culi confuſionem pretendit de miſſo vultu vix dicit. Prouer. Letantur: cum male fecerint ⁊ exultant in reb9 peſſimis. Ter tium eſt: q2 confeſſio ſit ſine pli ca permixtionis. Plica autem permixtionis eſt: quando inter miſcet plurima: que non ſunt peccata: vt ex illis non in toto i iuſtus appareat. Et in ſignum huius dicitur de ſanctis: q2 ve ſtimenta dicunt eſſe candida: ꝑ totum: ⁊ maculis non aſperſa. Et canti.vi. dicitur. Tota pul chra es amica mea. ⁊ macula non eſt in te. Quartum momẽ tum confeſſionis eſt: q2 ſit ſine plica doloſitatis. Dolo autem permixta eſt confeſſio: quando non habet emendandi propoſi-

tum. In hoc enim viget peccā di voluntas adhuc. et non habꝫ emendandi propoſitū Malachie.i. Maledictus doloſus: q habet in grege ſuo maſculum. et votum faciens īmolat debile domino. In hoc enim debile ē ſacrificium: quod ſic offertur. Sic ergo hec hora: quatuor habet momenta. Integra autem erit confeſſio. ſic hec hora quatuor habet momenta. Primū eſt vt totum ſine diminutione dicatur. Secundum eſt. vt vni totum dicatur. Tertio eſt. vt vna vice quantum recordatur dicatur. Quartuꝫ. vt dimidia venia non ſperetur. De primo: in Pſalmo. Confitebor tibi in toto corde meo. Hoc eſt ex toto corde totum dicendo. quod eſt in corde. De ſcdo. vt vni totum dicatur: ſicut vni medico totus dolor aperitur. Hoc eſt ſignificatum. Luce.x. vbi Samaritanus omnia vulnera ſemiuiuo ligauit infundens oleū. et vinū. De tertio. ꝙ ſimul vna vice dicatur. Iſa.xxxviii. Recogitabo tibi oēs annos in amaritudine anime mee. De quarto ꝙ non dimidia venia ſperetur ps. Qui propitiatur oibus iniquitatibus tuis qui ſanat oēs ī fir.et.c. Iſti ergo ſunt q̄tuor hore tres reſidue: ſūt in ſatiſfactione. ſ. ieiuniū: qđ ſanat peſtes corpis. et oro que ſanat peſtes mētis. et eleimoſina cordis vel opis vtriuſqꝫ: q̄ ſanat peſtes facultatis. Ieiuniū aūt hꝫ q̄tuor momēta. Primū eſt. vt leto vultu exhibeat. Mat.vi. Tu aūt cū ieiunas etc. Scdm ē. ꝙ vſqꝫ ad petulātie corpalis mortificationē pducat. Iohel.ij. In ieiunio et fletu et plāctu ſcindite corda veſtra etc. Tertiū eſt. vt ſobrietas ſenſuū et aie ſeruet: et rōnale ſit: ne natura ōſtruat. Ro.xij. Rationabile ſit obſequiū veſtrum etc. Quartū aūt momētū hmōi hore ē: vt dū ieiunet corpꝰ: mēs cibo dei paſcatur. Deutro.vi. et Mat.ii. Nō in ſolo pane viuit hō. ſed etc. ¶ Oratio aūt eſt ſecūda hora: q̄ ſicut dicit Aug. ē pius effectus mētis in deū directus. Hꝫ aūt hec hora q̄tuor momēta. Primū ē. vt in ſecreto cordis fiat. Tertiū eſt. Scdꝫ eſt: vt deuote fiat. Tertiū eſt. vt ad ſalutē fiat. Quartū ē: vt pſeueraliter fiat. De primo Mat. vi. Tu aūt cū oraueris intra cubiculū tuū etc. Tūc inuocabis et d[illegible] exaudiet. De ſcdo. ſ. deuo[illegible] lat. ps. Dirigat oratio mea [illegible]ut etc. q: oratio dꝫ eſſe ignita [illegible]rnore deuotionis. et condita [illegible]doramentis virtutuꝫ. De tertio. ſ. ꝙ fiat de pertinentibꝰ ad

ſalutem. Math.v. Primum querite regnum dei ⁊ iuſtitiaȝ eius. De quarto.ſcȝ de perſe-uerantia. Luce.vi. Quoniam oportet ſemper orare.⁊ nō de-ficere. Luce.xi. Propter im-probitatem eius ſurget ⁊c. Ele moſyna eſt tertia hora. Et ſu-mitur hic tam pro ſpirituali: ꝙ̄ pro corporali. Et ſic omnis poteſt elemoſynā facere. Hec habet quatuor momenta. ſcilȝ compaſſionem in corde: dulce-dinem in ore: largitateȝ in ma-nu. ⁊ vtilitatem in dato. De primo. ſcilȝ compaſſione. Iſa. lviii. Quom effuderis eſurien-ti animam tuam ⁊c. Mathei vi. Eſtote miſericordes. ſicut ⁊c. De ſecundo.ſcȝ de dulcedi ne oris. Eccleſiaſ.iiii. Declina pauperi ſine triſtitia aurem tu am ⁊c. De tertio ſcilicet largi-tate manus: Thobie.iiii. Si multum tibi fuerit ⁊c. De q̄r-to.ſcilȝ vtilitate dati. Luce.xi. Quis veſtruȝ patrem petit pa nem.nunquid lapidem dabit il li ⁊c. Hec igitur ſunt ſeptem hore: quarum quelibet habet quatuor momenta. ex qui[illegible]s completur. Quāuis enim i[illegible] computiſtas: hora ex pluribus momentis componitur. tam ſm naturam non componitu[r] niſi ex quatuor. In quorū pri-mo.eius virtus oritur.in ſecun do.proficiendo progreditur: in tertio.ſtat in augmento. in q̄r-to profectam diffundit opera-tionem ſue virtutis. Hoc eniȝ modo res create in ens perfici entur. Et ideo hanc ex quatuor fecimus compoſitioneȝ. Hec Albertus.

¶ In dominica.xxii.eſt euāge lium. Simile eſt regnum celo ruȝ ⁊c. Mat.xviii. Circa quod poſſunt hec diſputari.

¶ Primo: vtrum ſeruus ille: cui dimiſſa ſunt a domino.x. milia talentorum.peccauit pe-tendo a ſuo ſuo cētū denarios

¶ Secundo. vtrum per ingra-titudineȝ redierunt peccata pri us dimiſſa.

¶ Tertio: vtrum tanta poteſt contritio in aliquo eē.vt omne debitū a deo ſibi dimittatur.

Ad primam.q. ſic ꝓceditur. Et videtur ꝙ ſeruus ille nō pec cauerit petēdo a ſer uo ſuo debitum. ¶ Primo ſic Ex preſenti euangelio. vbi ait dominus. Serue nequam. oē debitum dimiſit tibi: quoniam me rogaſti: nonne oportebat te cōmiſceri ſui tui: ſicut ego tui miſertus ſum. ¶ Secundo ſic

Dicitur.i.Corin.xiii. Charitas non querit que ſua ſunt. Gloſa. Charitas nō repetit ablata. Ergo nullus habens charitatem poteſt repetere debita.

¶ Tertio magis diligendus ē proximus: q̄ȝ aliquod tempora le. Ergo nullus tenetur repetere ſua: ſi ſciat ſcandalizare proximum. ¶ In oppoſitum eſt illud.i.Corin.ix. Omnia mihi licent: non omnia expediunt: ⁊ exponitur de repetitione ſuorū. Ergo licitū eſt cuilibet ſua repetere. Et per conſequens ſeruus in repetendo ſuum debitū non peccauit. ¶ Reſpondeo dicendum: q̄ ſeruus ille non peccauit in petendo a ſeruo ſuo cētū denarios. ſȝ peccauit vtēdo tāta crudelitate ⁊ ipietate erga illū: exigēdo ab illo debitū. q: vt dr̄ tenebat illū. ⁊ q̄ſi ſuffocabat. ⁊ reſpirare nō ſinebat: qui tū debitū nō negabat. ſȝ dilationē petebat ad reddēdū. Peccauit ergo i hoc attēta marie miſericordia: q̄ dñs vſus fuerat erga eū. ¶ Ad rōes in opp. ¶ Ad primā pȝ ex dictis r̄ſio: q: debuit cōmiſereri ꝯſerui ſui, ⁊ ſi nō in remittēdo totū debitū: ſaltē in expectādo eū: quouſqȝ eſſet potēs ad reſtituēdū. ¶ Ad ſecūdā r̄ndet iuxta Alexādrū de aleo. in tertio. q: eſt repetere ex cupiditate: ⁊ eſt repetere zelo iuſticie. ⁊ eſt repetere timore caſus. Primo modo non eſt repetere ex charitate. Charitas enim non repetit ablata: cauſa ſcilȝ cupiditatis. Non enim ē amatrix pecunie propter ſe: ſicut ibi dicit gloſa. q: ipa amat bonum incommutabile. ⁊ omnia cōmutabilia refert ad illud: Repeterē zelo iuſtitie: pfectio ē licȝ. Repetere vero timore caſus ne ſcilicet propter paupertatem ⁊ indigentiaȝ ruant in peccatū: cōnenit infirmis ne. ſ. egeſtate cōpulſi furent: ⁊ piurent nomen dñi ſui: vt dr̄ Prouer. 3. ¶ Ad tertiam reſpondet negando conſequentiam. Et rō eſt. oportet. n. tenere qđ certuȝ eſt. Certum eſt aūt: q: raptor ē qui abſtulit: vel debitor qui reddere obligatur incertū. Et ſcandalizabitur ⁊ preterea ſi ſcirem q̄ ſcandalizabitur: ſi repetendo preponderat ſcandalum proprium: q̄ȝ ſcandalum proximi. plus teneor vitare ſcandalum proprium q̄ȝ alterius.

D ſecundam. q. ſic ꝓceditur. Et videt̄ q̄ ꝑ ingratitudinē. peccata dimiſſa redeant.

¶ Primo ſic Ex preſenti euāgelio. vbi dominus ait. Serue nequā oē debitum dimiſi tibi

rc. ⁊ poſt tradidit eum tortori bus. quouſqȝ redderet vniuerſum debitū ⁊c. Ergo domin⁹ debitū: qḋ dimiſerat iterū exigit. ℭ Secundo ſic Dicit Fabianus in glo. ſup p̄ſo euangelium. Neq̄ȝ ſeruum tradidit dominus tortoribus quouſqȝ redderet vniuerſuȝ debituȝ: qꝛ non ſolum homo peccata que poſt baptiſmum egit: reputabūtur ei ad penā: ſed originalia: q̄ et dimiſſa ſunt in baptiſmo. ℭ Tertio ſic. Eze. 18. dicit̄ ſic. Si auerteret ſe iuſt⁹ a iuſtitia ſua omnes iuſtitie q̄s fecerat: non recordabūtur. Ergo in eo ſtatu ē: ac ſi nullā iuſtitiā feciſſ; ſȝ ſi nō feciſſet iuſtitiā penitentie: non eſſent ei peccata dimiſſa. Ergo dimiſſio illa annullat̄. Ergo peccata dimiſſa redeūt. ℭ Quarto ſic. Si ponatur ꝙ aliquis ante completam ſatiſfactionem de peccatis preteritis cadat in culpam cōſiſtat ꝙ ſatiſfacere non poteſt extra gratiam Ponatur ergo ꝙ diſcedat iſte reatum ſecum portat. qui non poteſt ſolui per penaȝ ſatiſfactoriam. Ergo puni ꝛ pena eterna. ℭ In oppoſitū arguitur ex illo. Nauȝ. 1. alii. Iob. 33. Non iudicat de⁹. bis in idipſum. Non ergo bis punit. Si ergo aliquis pro peccato commiſſio penituit. ⁊ ſe puniuit videtur ꝙ amplius ꝓ illo non puniat̄: quātūcūqȝ peccet alias. ℭ Secundo ſic. Nullus incurrit peccati maculā vel reatum: niſi ex commiſſione ipſius peccati. Sed penitens ante q̄ȝ faceret fornicationem: non habebat maculam vel reatum hōicidii qḋ ſibi iā dimiſſū erat nec poſtea fornicando homicidium commiſit. Ergo non redit homicidium: quantum ad culpam nec quantu ad reatuȝ. ℭ Reſpondeo dicendum: ꝙ neceſſe eſt: ꝙ aliquomodo peccata redeant: qꝛ auctoritates hoc expreſſe dicunt. Secundo q̄uo varie aliqui doctores: ſunt locuti. quidam eniȝ dixerunt. ꝙ peccata dimiſſa ſingulariter. quantum ad maculam ⁊ reatum: ſecundum ꝙ cauſantur ex actibus peccatorum: prius dimiſſorum. redeant per peccatum mortale ſequens. Sed iſti opinio vt arguit Albertus magn⁹ ⁊ ſanctus Tho. non poteſt eſſe vera: quia opus dei: per op⁹ hominis irritari non pōt. Remiſſio autem priorum peccatorum eſt opus diuine miſericordie. Unde non poteſt irritari per ſequens peccatuȝ mortale hominis: ſecundum illud. Ro. 3. Nunquid incredulita

ſlloꝝ:fidem dei euacuauit. Et ideo alii ponentes peccata redire dixerunt ꝙ ibi deus non remittit pctã pñiẽtí poſt modum peccatori:ſm:pñtiã: ſed ſolũ ſ3 preſentẽ iuſtitiã. Preſtat enim eum pro his peccans eternaliter puniendũ.⁊ tamen per gratiam facit eum preſentialiter iuſtũ: Sed etiam iſtorum opinio ſtare non poteſt q: ſi cauſa abſolute ponať effectus poniť abſolute. Si ergo abſolute non fieret peccatoru3 remiſſio.ſ3 cũ quada3 conditione.in futuꝝ dependente per gratiam ⁊ grat'e ſacramenta.non eſſet ſufficiens cauſa remiſſionis peccatorum qđ:eſt erroneũ.vtpote derogãs gratie dei Et ideo poniť iſta cõcluſio:ꝙ nullo modo poteſt eſſe ꝙ macula ⁊ reatus precedentium peccatoꝝ redeãt.ſm ꝙ ex talibus actibus cauſabantur ſ3 conuenit:ꝙ ſequens actus peccati virtualiter cõtinet reatum prioris peccati.iquantũ.ſ.aliqs ſecundo peccans:ex hoc ipſo videtur grauius peccare: ꝙ̃ pri⁹ peccauerat. Sic ergo eſt cõcluſio ſecunda:ꝙ peccatũ ſequẽs penitentiã redit quodãmodo reatus peccatoꝝ prius dimiſſorũ:nõ in q̃tum cauſabatur ex illis peccatis prius dimiſſis: ſ3 inquantũ cauſatur ex peccato vltimo perpetrato qđ aggrauatur ex peccatis prioribus ⁊ hoc non eſt peccata dimiſſa redire ſimpliciter.ſed ſm quid:inquantum:ſ.virtualiter in peccato ſequenti contineť. Unde in quarto conformiter ad tertiã partẽ ſanctus Tho. dicit ſic:ꝙ.aliqd poteſt redire dupliciter. Uel iſe:⁊ ſic peccata dimiſſa nullo modo redeunt.quantũ ad culpam:nec per conſequens quantũ ad reatum. Uel in ſuo effectu.Et hoc modo peccata dimiſſa redeunt inquãtum ex peccatis dimiſſis:aliquid in ſequẽtibus relinquitur. Ex hoc eni3 ꝙ hõ deũ offẽdit poſt dimiſſionẽ precedentiũ peccatoꝝ.quandã deformitatẽ ingratitudinis actus ſequentis peccati acquirit. Et ideo dr̃ cõmuniter:ꝙ redeunt q̃tum ad igratitudinẽ Tertia cõcluſio: Per igratitudinẽ peccati ſequentis nõ conſurgit tantus reatus quantus fuerat peccatoꝝ dimiſſoꝝ. P3 ꝯcluſio:q: Deutro.25. dicitur. ꝙ p͛o menſura peccati:erit plaga 3 modus. Ex quo patet:ꝙ e aruo peccato non ꝯſurgit ignus reatus. S3 qñq3 mor le peccatũ ẽ multo min⁹ quo et peccatoꝝ prius dimiſſoꝝ.

. Nõ ergo ex peccato ſequẽti re dit totus reat⁹. quãtus fuit pec catoꝝ prius dimiſſoꝝ. Sʒ bene ꝓportionaliter: quãto peccata cõmiſſa fuerint plura ⁊ maiora tãto redit maior reatus ꝑ qua lecũqꝫ ſequens peccatũ morta le. ¶ Ad rõnes in oppo. ¶ Ad primã reſpondet: ꝙ peccata re deunt modo iam dicto. ⁊ non aliter. ¶ Ad ſecundũ reſpõdet ꝙ peccatũ originale redit mo do predicto: ſicut mortale iquã tum contemnit dei beneficiuʒ. ¶ Ad tertiam reſpondetur ne gando conſequentiã. Et ad au ctoritatẽ dicendũ: ꝙ verum eſt: quod iuſtitie iuſti rememora buntur: quantũ ad effectũ: q ex eis expectabatur in futuro: qꝛ per eas ad vitã eternã non per venirent: ſed rememorabuntur quantũ ad hunc effectũ: qui eſt peccata ꝑterita abolere: qꝫ in ꝑ ſenti faciebãt. ¶ Ad quartã rñ detur: ꝙ pena cuius eſt aliquis debitor poſt culpã remiſſam: i iferno punietur tpaliter: nec ꝓ pter hoc ſequitur: ꝙ i iferno ſit redẽptio: qꝛ pena que ſoluit nõ redimitur nec eſt icõueniẽs ꝙ quãtuʒ ad aliquid accidens e pena inferni minuatur vſqꝫ diem iudicii: ſicut etiam au getur.

a D tertiũ. q. ſic ꝓcedi tur. Et videtur ꝙ nõ poſſit tanta contritio i aliquo eſſe: ꝙ omne debitum ſibi a deo dimittatur i. ꝙ poſſit tollere totum reatũ. pene. ¶ Primo ſic. Satiſfactio ⁊ confeſſio ordinantur ad libe rationem de reatu pene. Sed nullus ita perfecte conteritur. quũ oporteat eum ꝯfiteri ⁊ ſa tiſfacere. Ergo cõtritio nũqꝫ e tanta: ꝙ deleat reatum totũ. ¶ Secundo ſic. In penitentia dʒ eſſe quedã recõpenſatio pe ne ad culpam. Sed aliqua cul pa per membra corpis exerce tur. Ergo cum oporteat ad de bitam pene recompenſationeʒ vt per que quis peccat per hec torqueatur: videtur ꝙ nũqꝫ poſ ſit pena talis peccati per contri tionem exſolui. ¶ Tertio Do lor contritionis eſt finitus. Sed ꝓ aliquo peccato ſcilicet mor tali debetur pena infinita. Er go nunqꝫ poteſt eſſe tanta con tritio ꝙ totam penam deleat. ¶ In oppo. eſt euangelium: vbi ait dominus. Oẽ debitum di miſi tibi ⁊c. Secundo deus plus accepit at cordis affectum qꝫ exteriorem actum. Sed per exteriores actus abſoluitur hõ a culpa ⁊ a pena. Ergo ſiliter ꝑ cordis affectũ qui eſt contritio.

¶ Reſideo dicendū ſub iſta cō cluſione. q tāta pōt eē ɔtritio alicui9 penitētis: q oēm culpe reatū tollat: ſine q omne debitū a deo ſibi dimittatur. ſcilicet pene et culpe. Patet concluſio exēplariter in latrone cui dictū eſt hodie mecū eris in paradiſo: propter vnicum penitentie actum. Nota iuxta ſanctum. Tho. q intenſio cōtritionis poteſt attēdi dupliciter. Vno modo ex parte charitatis: que diſplicentiā cauſat. Et ſic ɔtingit tantū intēdi charitatē in actu q cōtritio inde merebit nō ſolum culpe amuotionē: ſed etiā abſolutionem ab oi pena. Alio modo poteſt attendi ex parte doloris ſenſibilis: que voluntas in cōtritione excitat. Et q illa: pena quedam eſt: in tantum poteſt intendi: q ſufficiat ad delectionem culpe et pene. ¶ Ad rationes in oppoſitum. ¶ Ad primam reſpondetur negando cōſequentiam. Et ratio eſt: tum primo q aliquis non poteſt eē certus: q contritio ſua ſit ſufficiens ad delectionē culpe et pene. Et ideo tenetur confiteri et ſatiſſacere. Tum ſecundo: quia contritio vera non fuit niſi propoſitum confitendi habuit annexum: quod debet ad effectū deduci: et propter preceptū eccleſie de confeſſione facienda datum. ¶ Ad ſecundam reſpōdetur negando conſequentiā. Et ratio eſt. q ſicut gaudium interius redundat etiam ad exteriores corporis partes: ita et dolor interior ad exteriora mēbra deriuatur. Vnde dicitur. Prouer. 18. Spirit9 triſtis exſiccat oſſa. ¶ Ad tertiam reſpōdetur: q licet dolor contritiōis ſit finitus: quantū ad intenſionem: ſicut pena mortali peccato debita eſt: habet tamē infinitam virtutē ex charitate: qua informatur: et ſecundū hoc poteſt valere ad deletionem culpe et pene.

¶ In dñica vigeſimatertia eſt euāgeliū Abeūtes phariſei et c. Mat. 22. Circa quod poſſunt ſequentes qſtiones diſputari.
¶ Primo: vtrū Ceſari ſiue principi ſeculari ſit cenſum dandū.
¶ Secundo: vtrum oēs teneantur ad ſacrificia deo offerēda
¶ Tertio: vtrum chriſtus conuenienter reprehenderit Phariſeos interrogantes eum: ſi liceret cenſum dari Ceſari: dicens eis. Cur me tentatis et c.

D primam. q. ſic ꝓceditur. Et videtur: q Ceſari ſiue principi ſeculari non ſit cēſū dandū. ¶ Primo ſic. Da-

re cenſum pertinet ad quandã ſeruitutem. Sed per aduẽtum xp̃i: liberi facti ſumus ab omni ſeruitute: ſm illud Jo. Si filius vos liberauerit vere liberi eritis. Ergo nulli eſt cenſu; dandũ. ¶ Secundo ſic. Iſti principes nõ videntur eſſe a deo ſecundum illud Oſee.8. Ipſi regnauerunt ⁊ non ex me: principes extiterũt ⁊c. Ergo videtur: q̃ non eſt alicui eorũ cẽſus dandus. ¶ Tertio ſic. Nõ faciendum aliquid contra inſtitutionem diuina;. Sed hoc habet inſtitutio diuina: vt homo ſuo arbitrio regatur: ſecundum illõ Eccleſiaſt.xv. Deus ab initio conſtituit hominẽ ⁊ reliquit eum in manu conſilii ſui. Ergo non tenetur homo ſe ſubiicere alteri: tanquam domino aut principi: ⁊ per cõſequens nec cenſum tribuere. ¶ In oppoſitum eſt euangelium. ¶ Reſpondeo dicendu;: vt ſanctus Thomas tangit ſuper epiſtolam Pauli. quidam fideles primitiuam eccleſia dicebãt terrenis poteſtatibus ſe ſubiici non debere propter libertatem: quam conſecuti erant a chriſto ſm illud Jo. viii. Si filius vos liberauit. Sed iſti non bene dicebãt: q̃ libertas per chriſtum conceſſa eſt libertas ſpiritualis: quia liberamur a pctõ ⁊ morte. caro autem adhuc remanet ſeruituti obnoxia: ſed etiam liberabitur in libertate; glorie filiorũ. Et ideo tunc nulli ſubiectiõi homo per Chriſtum liberatus: erit obnoxius: nec ſpirituali ſe; nec carnali. Unde dicitur primo. Corin.v. Quom tradiderit Chriſtus regnum deo ⁊ patri. ⁊ euacuauerit omnem principatum ⁊ poteſtatem. Interim autem dum corruptibilem carnem gerimus oportz nos dominis carnalibus ſubiicere: ⁊ ita per aduentum Chriſti fideles a tributis ſoluedis: ſicut nec ab aliis corporis penalitatib⁹ non ſunt abſoluti: quia nec ipſe Chriſtus ſeipſum ab omnibus huiuſmodi penalitatibus abſoluere voluit. Unde dicit Ambroſius. Et habetur.9.q.i. Si enim filius dei cenſu; ſoluit: quis tu tãtus es: qui non putas eſſe ſoluẽdum. Ponitur ergo concluſio reſpõſalis q̃ ceſari ſiue principi terreno cẽſus eſt ſoluẽdus. Cõcluſio patet ex euãgelio preſenti. Scdõ patet ex illo Apoſtoli ad Roma. tertiodecimo. Omnis anima ideſt homo poteſtatibus ſublimioↄib⁹ ſubdita ſit. Et rõnem aſſignans ait. Omnis poteſtas a deo eſt. Et infra. Ideoq; enim ⁊ tributa preſtatis. Et aſſignans rationem di

cit. Miniſtri enim dei ſunt in hoc .ideſt pro hoc ipſo.ſcilicet tributo recipiendo: ſeruientes ſcilicet deo:⁊ populo. Quaſi diceret: Vniuſquiſq; debet de ſuo miniſterio viuere: et illō.i.Cor. 9. Quis paſcit gregē de lacte eius nō edit. Et ideo cū princi pes nři ſuo regimine deo mini ſtrēt a populo debent tributa ſuſcipere: quaſi ſtipendia ſui miniſterij. Hec aūt tributa ſucipiunt ad ſui ſuſtentationem. Laborant aūt principes ad omnium pacem. Vnde dř.i.Thi.ij. Obſecro primū omnium: fieri obſecrationes ꝑ regibus:⁊ omnibus: q̄ in ſublimitate ſunt cō ſtituti: vt quietam ⁊ tranquillā vitam agamus. Ab hoc tū debito liberi ſunt clerici ex priuilegio principum: quod quidē equitatem hꝫ naturalem. Vñ etiā apud gentiles liberi erant a tributis illi q̄ vacabant rebus diuinis. Legitur enim Gene.xlvij. q̄ Joſeph ſubiecit Pharaoni totā terrā egypti preter terrā ſacerdotum que a rege tradita erat eis: quibus ⁊ ſtatuta cibaria ex horreis publicis prebant. Et hoc qdē omnino equū eſt: q̄ ſicut reges ſolicitudinē hūt de bono publico in tēporalibus ita miniſtri dei in ſpiritualibus Et ſic ꝑ hoc q̄ deo in ſpiritualibus miniſtrāt: recōpenſant regi: q̄ ꝓ pace eoꝝ laborat. Concludit ergo Apoſtolus. Reddite ergo omnibus debitā. Cui tributum tributū. Cui vectigal vectigal. Ex quo pꝫ: q̄ ex neceſſitate iuſticie tenētur ſubditi iura ꝓncipibus exhibere. Et ideo in euangelio nřo dicitur Reddite que ſunt ceſaris ceſari.

¶ Ad rationes in oppoſitum.

¶ Ad primam patet iſſio ex dictis. Liberauit enī xp̄s pro nūc fideles ſuiture diaboli: ⁊ non a ſeruitute hmōi: vt dictum eſt.

¶ Ad ſecūdā rñdetur negando ꝯñam. Et ratio eſt: quia nō tm̄ obediendū eſt bonis ⁊ modeſtis: ſꝫ etiā diſcolis.i.Petri. 2. Pro quo notandū: q̄ regia ptās: vel cuiuſcūq; alterius dignitatis pōt conſiderari quantū ad tria. Vno qdem modo quantū ad ipſā ptātem. Et ſic eſt deo: ꝑ quem reges regnant. Quicqd .n. cōuenienter dř de deo:⁊ creaturis: a deo in creaturas deriuat: ſicut pꝫ de ſapiētia. Eccleſiaſti.i. Oīa ſapientia do[min]o deo eſt. Poteſtas aūt a[...]o dicitur ⁊ de omnibus. [...] o.36. Deus potentes non [ab]icit: cū ⁊ ipſe ſit potēs. Vn[de] conſequens eſt. q̄ humana [po]teſtas ſit a deo. Danielis.4. Dominabitur excelſus in re-

gnis dominum: et cuicunqz vo luerit dabit illud Jo. 19. Non haberes poteſtatem aduerſus me vllam. niſi datum eſſet tibi deſuper. Alio modo poteſt cõſiderari quantum ad modum adipiſcendi poteſtatem. Et ſi quandoqz poteſtas eſt a deo. quando ſcilicet aliquis ordinarie poteſtatem adipiſcitur ſecũdũ illud ad Hebre. 5. Nemo ſibi honorem aſſumat: ſed qui vocatur a deo tanqz Aaron. Quandoqz vero non eſt a deo ſed ex peruerſo hominum appetitu: qui per ambitionem: vel quocunqz alio modo poteſtatem adipiſcitur. Amos. 5. Nũquid non in fortitudine noſtra aſſumpſimus nobis cornua. Tertio poteſt conſiderari quãtum ad vſuz ipſius. Et ſic quãdoqz eſt a deo. puta cum aliquis ſecundum precepta diuine iuſtitie vtitur conceſſa ſibi poteſtate. ſecundum illud Prouer. 8. Per me reges regnant et legum conditores iuſta decernũt. Quandoqz autem non eſt a deo puta cum aliqui poteſtate ſibi data vtuntur contra diuinam iuſtitiam: ſecundum illud Pſal. Aſtiterunt reges terre: et principes &c. Sequitur Aduerſus dominum &c. Ad tertiam reſpondetur negando conſequentiam. Et ratio eſt: quia deus reliquit hominem in manu conſilii ſui: nõ quia liceat ei facere omnia: que velit: ſed quia ad id quod faciendum eſt: non cogitur neceſſitate nature: ſicut creature irrationales: ſed libera electione et proprio conſilio procedente. Et ſicut facienda debet procedere proprio conſilio: ita etiam ad hoc: quod obediat ipſe ſuperioribus. Dicit enim Grego. vltimo moralium. Dicit aliene voci humiliter ſubdimur. noſmetipſos in corde ſuperamus.

O ſecundam. q. ſic proceditur. Et videtur: quod non omnes teneamur ad ſacrificia deo offerenda. Primo ſic. Dicit Apoſtolus. Ro. 3. Quecunqz lex loquitur iis: qui ſunt in lege Sed lex de ſacrificiis non fuit omnibus data: ſed ſoli populo hebreorum. Ergo non omnes ad ſacrificia tenentur. Secũdo ſic. Sacrificia deo offeruntur ad ſignificandum Sed nõ eſt omnium huiuſmodi ſignificationes intelligere. Ergo non omnes tenentur ad ſacrificia offerenda Terno. Ex hoc ſacerdotes dicuntur. quod deo ſacrificant. Sed non omnes ſunt ſacerdotes. Ergo non omnes te

nentur ec. ¶ In oppoſitum eſt euangelium dicens. Reddite que ſunt dei. ¶ Reſpondeo dicendum ſub certis concluſionibus. Prima eſt. ꝙ offerre ſacrificium deo. eſt de lege nature. Patet iſta concluſio: quoniam naturalis ratio dictat hoi: vt alicui ſuperiori ſubdatur ꝓpter defectus quos in ſeipſo ſentit in quibus ab aliquo ſuperiori eget adiuuari: ⁊ dirigi. Et gd i'lud fit: hoc eſt: ꝙ apud homines dicitur deus. Sicut aũt i rebus naturalib⁹ naturaliter inferiora ſuperioribus ſubduntur. ita etiam naturalis rõ dictat homini ſm naturalẽ inclinationẽ: vt ei quod ſupra hominem eſt: ſubiectionẽ ⁊ honorez exhibeat ſecundũ modũ ſuum. Eſt autẽ modus cõueniẽs hoi vt ſenſibilibus ſignis vtatur ad aliqua exprimenda: q: ex ſenſibilibus cognitionẽ accipit. Et ideo ex naturali ratione ꝓcedit ꝙ homo quibuſdã ſenſibilibus rebus vtatur: offerens eas deo in ſignũ debite ſubiectionis ⁊ honoris ſecundũ multitudinẽ eoꝝ: qui dominio ſuis aliqua offerunt: in recognitionẽ domini. Hoc aũt pertinet ad rationem ſacrificii: ⁊ ita oblatio ſacrificii pertinet ad ius naturale. Et in hoc oẽs cõueniũt. Sʒ determinatio ſacrificioꝝ eſt ex inſtitutionem humans vel diuina. Et in hoc non cõueniunt omnes ſed differũt. Secũda cõcluſio. Soli deo eſt ſacrificiũ offerendũ. Pꝫ concluſio. Oblatio ſacrificii fit ad aliqd ſignificandũ. ſignificat autem ſacrificiuʒ quod offertur exterius: iterius ſpũale ſacrificiũ: quo aia ſeipſam offert deo: ſecundum illud. Pſal. Sacrificiũ deo ſpiritus atribulat⁹: q: exteriores actus religionis ad interiores ordinantur. Animam autez ſe offert deo in ſacrificiũ: ſicut principio ſue creationis: ⁊ ſicut fini ſue beatificationis. Sed ſm verã fidẽ: ſolus deus eſt creatoꝛ aiaꝝ nr̃aꝝ: ⁊ in ſolo etiã deo aĩe noſtre beatitudo ꝯſiſtit. Ergo ſoli deo ſummo debemus ſacrificium ſpirituale offerre: ⁊ ita ſoli ei debemus offerre exteriora ſacrificia: ſicut etiã orantes atqʒ laudantes ad eũ dirigimus ſignificantes voces: cui res ipſas i corde quas gerim⁹ offerimus vt dicit Auguſt. x. de C[illegible]. dei. Tertia concluſio. O[illegible]es tenentur ad ſacrificia off[illegible]enda. Probatur cõcluſio [illegible] ſacrificiuʒ offerre: eſt de lege n[illegible]ure: vt dicit prima concluſ[illegible]. Sed ad ea que ſunt legis [illegible]ure oẽs tenentur. ergo oẽs

tenemur ad ſacrificium deo of ferendum. Pro qua concluſione notandum: ꝙ duplex eſt ſacrificium. Quorum primum et principale eſt iterius: ad quod omnes tenemur deo deuotam mentez offerre. Aliud eſt ſacrificium exterius: quod in duo diuiditur. Nam quoddam eſt: ꝙ in hoc ſolum laudem habet ꝙ deo aliquid exterius offeratur in proteſtationem diuine ſubiectionis. et ad hoc aliter tenētur illi: qui ſunt in lege noua vel veteri. et alter qui non ſunt ſub lege. Naz illi qui ſunt ſub lege tenentur ad determinata ſacrificia offerenda: ſm legis ꝑcepta. Illi vero qui non ſunt ſub lege tenebantur ad aliqua exterius facienda in honorem diuinum ſm decentiaz ad eos: iter quos habitabant: iō ſicut determinate ad hoc vel illa. Aliud vero ē exterius ſacrificium: quando actus exteriores virtutum in diuinam reuerentiam aſſumuntur. puta cum aliquis elemoſynam facit de rebus proprijs ꝓpter deum. vel cum aliquis ꝓprium corpus alicui afflic[tioni] ſubijcit propter diuinam r[eue]rentiam. Et ſm hoc: actus [ali]rū virtutum ſacrificia dici [po]ſſunt. Quorum quidam eadu[nt] ſub precepto: ad quos omn[es] tenentur. Quidam vero ſunt ſuper erogationis: ad quos non omnes tenentur. Item nota ꝙ ſm ꝙ eſt triplex hominis bonum: ita poteſt diſtingui triplex ſacrificium. Primum quidez eſt bonum anime: quod deo offertur interiori quodam ſacrificio per deuotionem et orationē et alios huiuſmodi īteriores actus. Et hoc eſt principale ſacrificium. Secundum eſt bonū corporis: quod deo quodāmodo offertur per martyrium: et abſtinentiam ſeu continentiaz. Tertium bonum eſt exteriorū rerum: de quo ſacrificium offertur deo directe quidē: quando imediate res noſtras deo offerimus. mediate autem quando eas cōmunicamus ꝓximis propter deum. ¶ Ad rationes in oppo. ¶ In primam reſpondetur: ꝙ ad illa determinata ſacrificia: que in lege erant precepta: non omnes tenebantur. tenebantur tamen ad aliqua ſacrificia interiora: ſiue ſpūalia: exteriora. vt dictum eſt. ¶ Ad ſecundam reſpondetur negando conſequentiam. Et ratio ē: q: licet non omnes ſciant explicite virtutem ſacrificiorum: ſciunt tamen implicite: ſicut etiaz habent fidem implicitam. Vnde magiſter Alexander de ales

ad qõnẽ vtrũ offerẽtes ſacrifi-cia.tenebãt itelligere ſignifica-tiões eoꝝ dicit:ꝙ ſicut nos di-cim⁹ itelligere articulos fidei i-plicite.⁊ explicite. ⁊ intelligere explicite articulos. fidei tenent ꝑlati.ſicut dr̃.i. Petri.iij. Pa rati oĩ poſcẽti reddere rõnem de ea:que in nobis ẽ:fide ⁊ ſpe. Implicite vo tenent ſimplices ſolũ ita in veteri teſtõ ꝓcepti. vt doctores ⁊ ſacerdotes tene-bant itelligere ſignificatiões ſa crificioꝝ hoc ẽ vt itelligerẽt ipa ſacrificia:eẽ ſigna futuri ſacrifi cii redẽptiõis. Simplices vo ſolũ tenebant itelligere:ꝙ ſacri ficia erãt deo ea rõne qua ſibi placuit offerẽda. Et hoc iplici-te ꝯtinebat:ꝙ eẽnt bona. q2 rõ ne ſignificatiõis futuri ſacrificii voluit ea de⁹ ſibi offerri. ¶ Ad tertiã rñdet negãdo ꝯñam. Et rõ ẽ.tũ q2 ſacerdotes ẽt offerũt ſacrificia:que ſũt ſpãliter ordia ta ad cultũ diuinũ:nõ ſolũ pro ſe:ſed ẽt pro aliis.tũ q2 quedam ſunt alia ſacrificia. de quibus poteſt pro ſe deo offerre. vt ex dictis patet.

D tertiã.q. ſic ꝓcedit. ⁊ vr̃.ꝙ xp̃s nõ ꝯueniẽ ter cõphẽdit phariſeos iterrogãtes eũ:ſi ſ3 cẽſum dari Ceſari:dicẽs eis. Cur me tẽta-tis hypocrite. ¶ Primo ſic. Il li dicẽdo:magr̃ ſcimus. q2 ve-rax es.⁊ viã dei in veritate do ces. dixerũt veritatẽ. Ergo ii hoc nõ erãt hypocrite. q2 hypo criſis ſiue ſimulatio opponitur virtuti.que dr̃ veritas. ¶ Secũ do ſic. Hypocriſis eſt ſimula-tio.qua quis ſimulat perſonã alterius.ſicut cũ peccator ſimu lat ꝑſonã iuſti. Sed iſti in hoc actu nõ ſimulauerũt ꝑſonas ali quoꝝ aliorum. Ergo vr̃:ꝙ non erant hypocrite. Ergo incõue niẽter ſic repꝛehẽſi ſunt. ¶ Ter tio ſic. De eo:quod non eſt pec catum:non videtur publice re-darguendum. q2 peccata venia lia oĩbus videntur eſſe cõmũia Sed hypocriſis aut ſimulatio non videtur eẽ peccatũ morta-le ſemper. ſicut nec mendaci um ⁊c. ¶ In oppo. eſt euange-lium.vbi xp̃s ita ad eos loqui tur. ¶ Reſpondeo dicendum: ꝙ xp̃s conuenienter eos ſic re-pꝛehendit. Pro quo notandũ ꝙ vt dicit Nicolaus de lyra ſuper hoc euangelio:ꝙ tempo-re [illegible]o xp̃s erat in iudea: red-d[illegible]atur cenſus Ceſari ſiue tri b[illegible]um:ſurrexit quidam nomi [illegible] iudas:natione galileus: qui [illegible]cebat hoc eſſe illicitum d iu-is:ꝙ ſ3 recognoſcerent ali-[illegible]uem dominum in terra.ſ3 ſo-

um deũ:qui in celis eſt.ꝛ multos traxit ad ſe.vt habetur act.v.Et Joſephus idem refert ex libro antiquitatũ.Et extũc aliq adherebant huic opinioni:qꝛ iſta opinio erat ꝓ libertate populi.ꝛ pro honore ipſius dei videbatur.Econtrario autẽ alii aſſerebant:q̄ erat licitum dare tributum Romanis.qꝛ pro defenſione terre militabant.ꝛ ab hoſtibus.ꝛ latronibus defendebant.ꝛ pacem inter homines conſeruabant:ꝛ iuſtitiã.Hanc autẽ queſtionem phariſei malicioſe propoſuerũt xp̄o.vt ſi diceret non eſſe licitum:ſtatim caperetur tanq̃ contrarius Imperatori:ſi autem diceret eſſe licitum:videretur eſſe contrarius libertati populi ꝛ diuino honori.ꝛ ſic incurreret maliuolẽtiam populi.Et ideo xp̄us cognita nequitia eorũ ait.Quid me tentatis hypocrite.Quaſi diceret.Nõ queritis veritatẽ addiſcere:ſed me verbis capere.Et propter hoc eos vocat hypocritas:qꝛ aliud petebant ꝛ aliud intendebant.¶Ad rationes in oppoſitum.¶Ad primam reſpondetur negando cõſequentiam.Et ratio eſt,q[illegible] xp̄us non reprehendebat e[illegible] de verbis illis:qꝛ vera erãt.ſ[illegible] per ea aliud pretendebant.[illegible] eum in verbis capere:ſicut dictum eſt.¶Ad ſecundam reſpondetur negando minorem:qꝛ iſti ſimulauerunt perſonas volentium addiſcere veritatem:ꝛ cum tamen ipſe eſſent perſone:non que quererent veritatẽ ſed que vellent decipere:ꝛ verbis capere hominẽ.¶Ad tertiam reſpondetur negando cõſequentiam.Et ratio eſt.qꝛ licẽ non omnis ſimulatio.aut hypocriſis ſit peccatum mortale.Iſta tamen erat ſicut dicimus de mendatio:quod eſt peccatũ mortale:quando eſt pernitioſũ ſic hypocriſis eſt peccatũ mortale:quando eſt pernitioſa:cedens in nocumentum alterius perſone:cuius erat iſta phariſeorum hypocriſis:cum cederet in nocumentũ perſone xp̄i.qꝛ ad capiendũ eum verbis ordinata erat.

¶In dominica.xxiiii.eſt euãgeliũ.Loquente ieſu ꝛc.Mat.ix.Et quia in euangelio fit mẽtio de duob⁹ miraculis:poteſt diſputari de vtroq̃.

¶Circa primum:vtrũ ſine tactu diuine gratie:poteſt anima ſuſcitari de morte peccati.

¶Secundo:vtrum tactus ſine infuſio gratie precedat expulſionem peccati.

¶Circa tertium: vtrum conue nientius attribuatur fidei opa rio miraculoꝝ: q̄ alteri ꝟtuti.

Ad primam queſtio nem ſic proceditur. Et videtur. ꝙ ſine tactu ac inſuſiōe gra tie: poſſit anima reſuſcitari de morte peccati. ¶Primo ſic. Minus videtur eſſe reſuſcita re animam de morte peccati ad vitā: q̄ eſt creare de nouo animam. Sed deus creat ⁊ dat vitam anime naturalem ſine medio. Ergo piter hic. ¶Se cundo ſic. Iſa.xliii. Dicit do minus. Ego ſum: qui ſum: qui deleo iniquitates ⁊ peccata ꝓ pter me. Ergo expulſio mortis peccati eſt ante omnem inſuſio nem gratie. ¶Tertio ſic. Aba cuc. Et iuſtus ex fide viuit. Er go viuificare conuenit fidei. Non ergo eſt effectus gratie proprius. ¶In oppoſitum ar guitur ex euangelio. vbi dicitur Pone manum ſuper eam. ⁊ viuet. Et ſequitur. Tenuit ma nū eius. ⁊ ſurrexit puella. ¶Re ſpondeo dicendū. ꝙ ſine tactu ſiue inſuſione diuine gratie nō reſuſcitatur anima a morte pec cati. Patet ſic iſta concluſio. Deus in creatura rationali eſt principiū vite ſpiritualis. Vn de Act.xvii. In quo viuimus ⁊ mouemur. ⁊ ſumus. Sed pri mum quo viuit anima rationa lis per deum: eſt gra[tia]. Erg[o] gratia viuificat. Item. Culpa mortificatur anima. Ergo viui ficatur a contrario illius. ſcilicet gratia. Ergo ⁊c. Vbi notan dum iuxta Alexandrū de ales quia gratia eſt ſimilitudo pri me veritatis. ⁊ ſimilitudo ſum me bonitatis. Secundum eſt ſi militudo prime veritatis com paratur ad animam vt lux. Se cundum ꝟo ꝙ eſt ſimilitudo ſumme bonitatis: comparatur ad animam: vt vita. Et ita ha betur in Ioanne: Io.i. ꝙ ver bum erat vita: ⁊ lux hominum lucēs in tenebris. Et ideo gra tia: que eſt ſimilitudo eius: com paratur ad animam: vt lux ⁊ vi ta. Inquantum autem gratia vt lux comparatur ad animā. Primo: remouet ab ea diſſi militudinem lucis eterne. Et quantū ad hoc: eſt effectus eiꝰ purgare. Secundo diſponit eā ſimil[i] diſpoſitione: vt poſſit ſi mil[is] eſſe in actu. Et tunc dici tu[r i]pſum illuminare. Vltimo in[for]mat ipſam. Et tunc dici t[ur] eam perficere. Secundum [ve]ro ꝙ gr̄a eſt ſimilitudo ſūme [bo]nitatis: cōpaꝛ ad aīaꝫ. vt vita ſic comparatur ad eam. vt

amor.ꝛ ille amor impreſſus:vi ta eſt:qua iam viuit deo Et ſꝫ hunc modum actus gratie eſt viu[illegible]. ¶Ad rõnes in opp. ¶Ad primam rñdetur negando conſequentiã. Et rõ eſt. cũ primo.q2 preſupponi videtur ĩ argumento.ꝙ gratia ſe habeat in viuificatione anime:ſicut agens medium. Et hoc non eſt verum ſꝫ ſe habet.vt cauſa formalis.qua pccm̃ expellit. ſicut ignis frigus aufert calore in tã to ſubiecto.non ſicut inſtrumẽ to.ſed ſicut forma cõtraria.tuꝫ ſecundo non eſt verum:qꝺ dr̃ ĩ mmori.q2 in creatiõe ẽt forma naturalis eſt:qua res formata eſſe formaliter accipit.vel etiaꝫ ipſum:quo eſt ꝗcquid ſit illud. ¶Ad ſecundaꝫ rñdetur negã do conſequentiam. Et ratio ẽ. q2 ſolus deus delet peccata effectiue formaliter deletur ipſa gratia. Deus autem nullus ẽ forma perfectiua. ¶Ad tertiaꝫ reſpondetur negando conſequẽ tiam. Et ratio eſt.q2 vita ſpiri tualis ipſi⁹ anime eſt ipſi⁹ gra tie effectus. ¶Per ſe. Ipſi[illegible] au teꝫ fidei ꝛ charitatis:rõne [illegible]ra tie in quibus manifeſtatur [illegible]a quaſi per ſenſum :ſicut ma[illegible] ſtatur vita in corpore per ſe ſum:ꝛ motum:ſic vita gr̃e n[illegible] nifeſtatur per motũ fidei : ſic[illegible] per ſenſum.ꝛ per motum charitatis:ſicut per motum.

a D ſecundam.q.ſic ꝓ ceditur. Et videtur. ꝙ remotio ſiue expulſio culpe precedat tactum ſiue in fuſionẽ gratie. ¶Primo ſic.ex preſenti euãgelio:vbi primo ꝙ̃ xp̃s tactu ſue manus reſuſcitaret puellam:expulit turbam tumulantem. Unde Grego. li. moralium. dicit. Foris autem turba eiicitur.vt puella ſuſcitetur.q2 niſi prius a ſacerdotibus cordis expellatur ſecularium multitudo curarũ:anima que intrinſece latet mortua :non reſurgit.ꝛ ita vt glo.hic innuit:nõ intreducitur gratia:niſi expulſa culpa. ¶Secundo ſic. Remiſſio culpe : ꝛ infuſio gratie : ſe habẽt ſicut illuminatio ꝛ purgatio. Sed purgatio precedit illuminationem:ſm Diony. Ergo ꝛ remiſſio ſiue expulſio culpe precedit gratie infuſionem. ¶Tertio ſic. In quolibet motu receſſus a termino a quo:ꝓ cedit acceſſum ad terminuꝫ ad quem:vel tempore ſi eſt mot⁹ ſucceſſiu⁹: vel natura:ſi ſit mutatio ſubita. Sed iuſtificatiõis ſiue viuificationis terminus a quo:eſt culpa:terminus ad quẽ eſt gratia :qua viuificatur aĩa

Ergo expulſio culpe precedit infuſionem gratie. ¶ In oppoſitum arguitur. Cauſa naturaliter precedit effectu. Sed infuſio gratie eſt cauſa expulſionis culpe: q2 infundendo gratiam deus: peccata dimittit: infundendo vitam: fugat mortem. Ergo infuſio gratie precedit. ¶ Reſpondeo dicendum: ſm aliud. et aliud reſpectum infuſio gratie precedit: et ſequitur. Pro quo notandum iuxta ſanctum Tho. q, omnis prioritas ſcdm ordinem nature: aliquo modo reducitur ad ordinē cauſe: et cauſati. q2 principium. et cā idem ſunt: In cauſis autem cōtingit: q, idem eſt cauſa et cauſatum: ſm diuerſum gen9 cauſe. vt pz. 2. Phyſi. et v. Meth. Sicut ambulatio eſt cauſa efficiens ſanationis: et ſanatio eſt cā finalis ambulationis. et ita ſimiliter de habitudine: que eſt inter materiam et formam. q2 ſz genus cauſe materialis: materia eſt cauſa forme: quaſi ſuſtentans ipſam. et forma eſt cauſa materie. quaſi faciens actū. ſm genus cauſe formalis. Ex parte autem cauſe materialis. quando ſe tenet ſm quandam reductionem. omne illud per quod materia efficitur propria huiuſmodi forme. ſicut diſpoſitiones et remotiones impedimentorum. et ideo in generatione naturali. quando corruptio vnius eſt generatio a... p hoc q, forma vna introducitur et alia expellitur: remotio forme preexiſtentis ſe tenet ex parte cauſe materialis. Et ideo ſm ordinem cauſe materialis precedit naturaliter introductiōez alterius forme. ſed ſm ordinez cauſe formalis: econuerſo quia forma finis et agens coincidunt in idem numero. vel ſpecie: idō etiam in ordine cauſe efficientis introductio forme prior eſt: q2 forma introducta eſt ſimilitudo forme agentis: per quam agens agit. et ſimiliter in ordine cauſe finalis: q2 natura principaliter intendit introductionem forme. Et ad hanc ordinat expulſionem omnis cum quo non poteſt ſtare forme introductio. Unde cum gratie infuſio et remiſſio culpe ſe habent ſicut introductio vnius forme: et expulſio alterius conſtat q, ſz ordinem cauſe materialis remi[illegible]o culpe precedit infuſionez gr[illegible]ie: ſed ſm ordinem cauſe f[illegible] nalis efficiens finalis infu[illegible] gratie natura prior eſt. ſz ex[illegible]patio viciorum dicitur ope[illegible]ri ad virtutum ingreſſum: p[illegible]oduz cauſe materialis. ¶ Ad

Nones in opp.pȝ rñsio er dictis ad tertiam.q.sic ꝓceditur. Et videt.ꝙ nō attribuatur conueniēter fidei operatio miraculoꝝ. ¶ Primo sic. Gratie enim gratis date a virtutibus dicuntur eo ꝙ virtutes scitis omnibus sunt cōes gratie gratis date diuersis distribuū tur secundum illud.i.Corin.xii. Diuersiones gratiarum sunt. Sed facer miracula est gratie gratis date. Unde in eodē capitulo dicitur. Alii datur operatio virtutum ꝛc. Ergo facer miracula nō est attribuendum fidei:si dicatur ꝙ attribuit fidei sicut merenti. Gratie aūt gratis date tanq̄ ꝯ erequentis. Contra est quod dicit glosa super illud Mat.7. Nōne in nomine tuo prophetamus.ꝛc. Quod ꝓphetare.virtutes facere. demones eiicere:interdū nō est meriti illius:qui operatur sed inuocatio noīs xpī. Ergo nec sic est fidei attribuendū. ¶ Scdo sic. Caritas est principium ꝛ radix merendi:q: fides in formi ... mereri non pōt: Si ergo fide ... ꝓpter meritum attribuit operatio miraculoꝝ magis est attribuēda caritati. ¶ Tertio si Posita causa ponitur effect Si ergo fides est causa facien di miracula: omnes qui fidem habēt miracula fecerent:quod patet esse falsum: Ergo non est fidei miracula facere. ¶ In oppositum est euangelium:vbi dicitur. Fides tua te saluā fecit. ¶ Respondeo dicendum ſuꝫ sanctum Thomam in libro de potentia dei:ꝙ conuenienter virtuti fidei attribuitur operatio miraculoꝝ. Patet cōclusio ex illo Mat. vltimo signa autē eoꝝ q crediderunt hec sequuntur ꝛc. Item Math.xvij. dicit dñs. Si habueritis fidē:sic granū synapis dicetis monti huic transi hinc ꝛ transibit. Pro cuius conclusionis declaratione notandū:ꝙ scti miracula fecerunt dupliciter secundū Gregorium in secundo dyalogoꝝ scilicet orōne impetrādo vt miracula diuinitus fiant.ꝛ per potestatem. Utroqꝫ autem modo fides ydoneū reddit hominem ad miracula facienda. Ipsa enim meretur proprie:vt oratio exaudiatur de miraculis faciendis:quod hac ratione videri potest. Sicut enim in rebus naturalibus videmus:ꝙ a causa vniuersali omnes particulares cause sumunt efficatiā agēdi ꝛñ effectus particularis ꝛ ꝓprius attribuit cause particularis sic pȝ de virtutibꝰ actiuis in

feriorum corporũ: reſpectu virtutis celeſtis corporis. ⁊ de orbibus inferioribus: qui ⁊ ſi ſequantur motum primi orbis: habent tamen ſinguli proprios motus.: ita eſt ⁊ de virtutibus quibus meremur. Nam omnes habent efficatiam merẽdi a charitate: que nos vnit deo: a quo meremur. ⁊ voluntate .pſi cit per quam meremur: ſingule tamen virtutes merentur ſingularia quedam premia eis ꝓportionabiliter reſpondentia: ſicut humilitas meretur exaltationem: ⁊ paupertas regnum. Vnde quandoqꝫ charitate ceſſant per actum aliarum virtutum: etiam ſi aliquis nihil mereatur ex condigno: ex quadaꝫ tamen diuina libertate aliqua congrua beneficia retribuit ꝓ huiuſmodi actibus: ſaltem in hoc mundo. Vnde dicitur: ꝙ per ea que ſunt ex genere bona extra charitatem facta: merentur aliqui ex congruo interduꝫ bonorum temporalium multiplicationem. Per hunc auteꝫ modũ fides meret miraculorũ opationẽ: lꝫ radix merẽdi ſit ex charitate: cuius rõ põt aſſignari triplex. Primo qdẽ. qꝛ miracula ſunt quedã argumẽta fidei quã per ea que naturã excedũt: illorũ veritas cõprobat: que naturalem tranſcendunt rõnem. Vnde Mat. vlti. vꝭ. Illi profecti predicauerunt vbiqꝫ domino cooperante. ⁊ ſermo[illegible] confirmante: ſequentibus ſignis. Secunda ratio eſt: qꝛ fides potiſſime diuine potentie innititur quã accipit vt rationeꝫ. vel medium ad aſſentiendũ his: q̃ ſupra naturam eſſe viderentur. Et ideo diuina potentia in operatione miraculorum: precipue fidei conſiſtit. Tertia ratio eſt. qꝛ miracula preter naturales cauſas fiunt: fides autem eſt: q̃ non ex rationibus naturalibus ⁊ ſenſibilibus argumentum aſſumit. ſed ex reb⁹ diuinis. Vñ ſicut paupertas rerum temporalium meretur diuitias ſpirituales ⁊ humilitas meretur celeſtem dignitatem. ita fides q̃ſi contemnendo ea: que naturaliter fiunt quodãmodo miraculorũ operationem meretur: q̃ preter naturalem virtutem fit. ¶ Ad rationes in oppo. ¶ Ad primã rñdet negãdo ꝯñaꝫ. Et rõ ẽ. qꝛ facẽ miracula attribuit g[illegible]ie grãs date: ſicut pn̄cipio [illegible]ino fidei. aut ſicut diſponẽ[illegible] ad huiuſmodi gratiam con[illegible]quendam. ¶ Ad ſecundaꝫ reſpondetur negando conſequentiam. Et ratio eſt: qꝛ lꝫ caritas ſit maior virtus fide: largit ta-

men fidei efficaciam merendi: Dei tamen magis cōgruit ad particulariter merendū mira- culorum operationem: vt patet ex ſupradictis. ¶ Ad tertiā dicendum negando cōſequentiā. Et ratio eſt: q2 fides nō eſt ſufficiens cauſa ad miracula faciē da: ſed diſpoſitio quedam. Fiunt autem miracula ſecunduz ordinem diuine prouidentie. q̄ hominibus congrua remedia pro variis cauſis diuerſimode diſpenſat.

¶ In feſto beati Andree eſt euangelium Ambulās. Jeſus ꝛc. Math. 4. Circa quod poſſunt diſputari ſequētes q̄ſtiōes

¶ Primo: vtrum chriſtus cōuenienter vocauit ad predicationis officium Petrum: ꝛ Andream ꝛ Jacobum zebedei: ꝛ Joannem.

¶ Secundo. vtrum oporteat ſequentes chriſtum omniū temporalia relinquere.

¶ Tertio: vtrū beatus Andreas: ꝛ alii qui ſecum ſunt vocati hac vocatione. fuerit vocatus ad apoſtolatum.

Ad primā. q. ſic procditur. Et videtur: q2 xp̄s nō conuenienter vocauit ad predicationis officium petrum ꝛ Andreā ꝛ Jacobū zebedei ꝛ Joannē: q2 quib9 in euāgelio: q2 ſimplices ꝛ indocti prohibentur eligi vt. 39. di. de Petro: Sz iſti Apoſtoli erant ſimplices: ꝛ indocti. Ergo conuenienter non debuerunt eligi. ¶ Secundo ſic. Electio ad officium: quod reſpicit vniuerſum orbē debet eſſe de pſonis de omni natiōe: ꝛ nō de vna ſpeciali: ergo xp̄s eligens apoſtolos de vna gente: ſcilicet de iudea videtur inconuenienter elegiſſe. ¶ Tertio queritur: quare magis ꝺ arte piſcatoria que videtur vilior eſſe īter omnes elegerit eos: q̄z de alia.

¶ In oppoſitum eſt euangeliū cui non pōt ſubeſſe falſum nec in operibus chriſti aliqꝺ inconueniens. ¶ Reſpondeo dicēdū q2 chriſtus conuenienter elegit Petrum ꝛ Andream ꝛc. ad p̄dicationis ꝛ diſpenſationis diuini verbi miniſteriuz. Patet q2 chriſtus eſt virtus ꝛ ſapientia. i. Corin. i. Ergo ipſe ſapienter omnia fecit ꝛ virtuoſe. ¶ Ad rōnes in oppo. ¶ Ad primam rñdetur: q2 iſti apoſtoli cum a Chriſto fuerunt deputati predicationis officio. ipſe fecit ipſos ydoneos. ꝛ doctos: ꝛ suppleuit omnes defectus in eis. quibus ait. ego dabo vobis os: ꝛ ſapiētiam: cui non poterunt reſiſtere oēs aduerſarii veſtri. No-

luit aũt hos ſimplices ⁊ indoctos aſſumere ad predicationis officiũ: ⁊ ne aliquis eoꝝ gloriaretur ſe ſua virtute aut ſapientia dicere ſe eligi meruiſſe. Hec ratio aſſignatur a Paulo Apoſto. i. Cor. i. dicente. Videte vocationem veſtram fratres. quia nõ multi ſapientes ſecundum carnẽ. nõ multi potẽtes non multi nobiles: ſed que ſtulta ſunt mundi: ideſt eos q̃ ſecundum mundũ ſtulti videbantur elegit dominus ad predicationis officiũ: ſcilicʒ piſcatores illiteratos ⁊ hoc vt confundat ſapientes. ideſt eos: q̃ de ſapiẽtia mundi confidunt: ⁊ infirma mundi: ideſt hoies impotẽs ſecundũ mundum ideſt ruſticos ⁊ colonos elegit deus ad predicationis officium: Et hoc ideo vt confundat fortia: ideſt potentes huiuſmodi. Item elegit ad predicationis officium ignobilia mundi: ideſt eos. qui ſecundum mundum ſunt ignobiles: ⁊ contemptibiles: ideſt eos. q ſecundum mundum ſunt contemptibiles. vt pauperes. ⁊ ea que non ſunt ideſt eos. qui non videntur eſſe in ſeculo aliquid. elegit ad predicationis officium. Et hoc ideo: vt ea que ſunt ideſt eos qui ſal⁄e in mundo aliquid eſſe videntur. Et aſſignãs rationem hominum. d. Ideo non elegit excellẽtes in ſeculo: ſed abiectos. vt non glorietur omnis caro in cõſpectu eius. ideſt vt nullus pro quacunqꝫ carnis excellentia glorietur. per comparationem ad deum. Et hoc enim q: mundum ſue fidei ſubiecit. non per ſublimes in mundo. ſiue ſeculo. ſed per abiectos non poteſt homo gloriari. q' p aliquam carnalem excellentiã ſaluatus ſit mundus. Nota tamen q licet Chriſtus a principio vocauerit ad predicationis officium ſimplices homines. nõ tamen ita. q nullum vocauerit litteratum. q: Nathan aelem ⁊ Nicodemum vocauit vt patet Jo. primo. ⁊ tertio. quia ſi ſolos ſimplices vocaſſet. credi poſſet: q fuiſſent ex ſimplicitate decepti. Verũtamen ſimplices magis conſtituit apoſtolos ⁊ predicatores euangelii: q̃ litteratos: vt fides euangelii magis attribueretur ſapientie diuine: quam humãe: ſicut dictũ eſt. ¶ Ad rationes in oppoſitũ. ¶ [illegible] primam patet reſponſio ex [illegible] ctis. ¶ Ad ſecundam re[illegible] ndetur negando conſequen[illegible] m. immo conuenienter de [illegible] ſola gente iudaica aſſumen[illegible] erant apoſtoli: de qua aſſumti fuerant prophete: cui erat ſi

des vnius veri dei: qui fecit celum et terram. Unde beatus Augu. libro de conſenſu euangeliſtarum aſſignans hanc rationem quod dicit ſic: quod gens hebrea tantum deputata eſt a chriſto ad prophetizanduz illa: que de illo futura erant: non quidem quin per ſibillas. et vates ipſorum gentilium multa vera de Chriſto dicta et multa in libris eorū leguntur. que pro noſtra chriſtiana religione teſtimonium ducunt: que a ſanctis angelis: vel ab ipſis prophetis. Judeorum audire potuerunt ſicut etiam ipſum Chriſtum in carne preſentem demonia coacta ſunt confiteri: quia tamen illius gentes hebree ad prophetizandum: et predicandum deputate erant: vnius deus verus: qui fecit celum et terram: et omnia que in eis ſunt: quo offenſo ſepe ſuis hoſtibus ſubdebatur: merito ſolum de gente illa prophetas: et apoſtolos habere voluit. Quod etiam magnum beneficium fuit: quod preſtitit eccleſie ſue vbiqz per terram diff[illegible] et gēs hebrea: que inimica r[illegible] nebat. Chriſti nominis: vb[illegible] ſam diſperſa: et dilata: ne illa de Chriſto per prophetas et apoſtolos dicta ſunt: ficte a nobis putarentur eſſe compoſita. codices Prophetarum et Apoſtolorum de gente eorum vbiqz portaret. et ſic fieret vt gens inimica fidei noſtre teſtis fieret veritatis noſtre. ¶ Ad tertium reſpondetur: quod triplex ratio ex dictis ſanctorum poteſt colligi: que oſtendit congruum fuiſſe Apoſtolos: hos maiores de arte piſcatoria fuiſſe vocatos magis. quam de alia. Prima ex ipſius artis vtilitate: et paupertate. Dicit enim Auguſtinus: quod ideo dominus non elegit reges. aut ſenatores: aut philoſophos ad apoſtolatum. ſed elegit indoctos pauperes. et piſcatores. quia ſi doctos vel oratores elegiſſet: fortaſſis. quilibet eorum diceret: ſe electum. quia doctrina ſua elegi meruit. Propter quod deus noſter volens ſuperborum frangere ceruices: non queſiuit per orationem piſcatorem. ſed per piſcatorez lucratus eſt imperatorem. Secunda cauſa ſequitur ex ipſius artis congruitate. Dicit enim Criſoſtomus ſuper hunc paſſum. Congrue deus noſter per loca piſcatoria tranſit. piſcatores piſcaturus. qui piſcatores future dignitatis gratiam ſui operis artificii prophetabant: quia ſicut qui retia iactat in aqua: neſcit quos piſces cōprehenſurus

ſit ſic ⁊ doctor: quādo diuini ſermonis retia iactat ſup populū. neſcit q ſunt acceſſuri ad dominum. ſed quoſcunqꝫ dn̄s excitauerit: illi adherent eius doctrine. ¶ Tertia ratio ſequit̃ ex illius artis a peccati immunitate. Querit eni Gregorius quare Petrꝰ poſt eius ↄuerſionē ad piſcationē rediit. ⁊ nō Matheus ad theolonei negotium non reſedit. ſoluit. ꝙ qꝛ negotiū qḋ ante conuerſionē ſine peccato extitit. hoc etiā poſt conuerſionem repetere culpa non fuit.

Ad ſecundam. q. ſic p̄ceditur. Et videtur. ꝙ nō oporteat ſequētes Chriſtum omnia temporalia relinquere. ¶ Primo ſic. Paupertas non requiritur ad perfectionem. Ergo ⁊c. Antecedens probatur. qꝛ relinquere omnia videtur eſſe illicitum. Apoſtolus enim prime Corin. 8. dat formam fidelibus faciendi elemoſinas. dicens. Si voluntas prompta eſt. ſecū dum illud. quod habet accepta eſt. i. vt neceſſaria retineatis. Et poſtea ſubdit. Non vt aliis ſit remiſſio. vobis autem tribulatio. gloſa ideſt paupertas. ¶ Secundo ſic. Quicūqꝫ ſe exponit periculo peccat. Sed ille qui omnibus ſuis relictis voluntariā paupertatē ſectatur. exponit ſe periculo. ſecundū illud Prouerbioꝝ. 30. Ne forte egeſtate compulſus: furer. ⁊ periurem nomen domini. ¶ Tertio ſic. Virtus i medio ↄſtituit vt dicitur ſecundo. Ethi. Sed ille. qui omnia dimittit per voluntariam paupertatem. non videtur in medio conſiſtere. ſed magis in extremo. Ergo non agit virtuoſe. ⁊ ita hoc non pertinet ad vite perfectionē. ¶ In oppoſitum. videtur eſſe euangelium preſens. ¶ Reſpondeo dicendum ꝙ ſequela. Chriſti duplex poteſt diſtingui. Una ē cōmunis ⁊ neceſſaria omnibus ad ſalutem. in qua conſiſtit perfectio vite chriſtiane. ad quā p̄tinet perfecta obſeruantia preceptoꝝ caritatis. De qua ſequela habetur Jo. 8. vbi. dicitur. Qui ſequitur me. ſcilicet credendo. ⁊ amando. non ambulabit in tenebris. ſed habebit lumen vite. De quo. Mat. 19. Si vis ad vitam ingredi: ſerua mandata. Alia eſt ſequela Chriſti ſupra communem [illegible] um: ſaluti neceſſarium. [illegible] ſequela. Chriſti p̄ imitationem vite in paupertate. ⁊ auſteritate. ⁊ huiuſmodi. aut in paſſione. De qua ſequela dicitur in preſenti euāgelio. ꝙ apoſto-

li iſti vocati ſecuti ſunt xp̄m. et Mat. 19. dicitur: Uende omnia que habes. ⁊ ſequere me. Et Petrus apoſtolus dicit. Quid erit nobis: qui reliquimus omnia ⁊ ſecuti ſumus te: Iuxta hanc duplicem ſequelã diſtinguitur duplex perfectio: vt tangit ſanctus Thomas in ſecunda ſecunde. q. c. 84. ar. 3. vbi ita dicit: ꝙ ſicut homo habet quãdam perfectionem ſue nature ſtatim cum naſcitur: q̄ pertinet ad rationem ſpeciei. Eſt autem alia perfectio: ad quam per augmentum adducitur: ita eſt quedam perfectio caritatis: pertinens ad ipſam ſpeciem caritatis: vt ſcilicet deus ametur ſuper omnia: ⁊ nihil cõtra eum ametur. Eſt autem alia perfectio caritatis, etiam in hac vita. ad quam aliquis ꝑ aliquod ſpirituale augmentum peruenit: vtpote cum hõ etiam a rebus licitis abſtinet: vt liberius diuinis obſequiis vacet. Et hoc modo religio dicitur quędam diſciplina ſiue exercitium ad apprehendendum [illegible] perfectionis augmentum. [illegible] de in collationibus patrum [illegible] cit abbas Moyſes de religioſis loquens: ieiuniorum medicinam. vigilias. labores corporis nuditatem. lectionem: ceteraſq̄ virtutes debere ſuſcipere: nos nouerimus vt ad perfectionem caritatis poſſimus conſcendere. Iſtis diſtinctionib⁹ prehabitis ſit iſta concluſio prima. Ad ſequelam primã Chriſti ⁊ ad habendam primam perfectionẽ nõ eſt neceſſarium omnia relinquere temporalia per voluntariam paupertatẽ: ſed ſufficit vt ſuper omnia deus diligatur ⁊ nihil contra eum ametur: ſiue ꝙ p̄cepta caritatis obſeruentur. Iſta cõcluſio eſt manifeſta. Nam vt dicit ſanctus. Thomas. ſumma perfectio poteſt eſſe cum magna opulentia Nam Abraam: cui dictum eſt Gen̄. 17. Ambula corã me: ⁊ eſtote ꝑfectus. Regiſ diues fuiſſe. ⁊ ſic reges. ⁊ p̄cipes xp̄iani. p̄lati: ⁊ alii xp̄iani minores: q̄ nõ renũciauerũt bonis t̄palib⁹ quoꝝ multi ſũt i ſtatu gratie Scd̄a ꝯcluſio. Ad ſequelã ſecũdã ⁊ ſcd̄am ꝑfectionẽ req̄ritur renũciatio: ſiue dimiſſio t̄paliũ vt pꝫ Mat. 19. Si vis ꝑfect⁹ eẽ ⁊c̄. Et Luc. 9. Qui vult venire poſt me: abneget ſemetipſũ: ⁊ ſequatur me. Iſta ꝯcluſio: pꝫ: q̄ ſicut dictũ eſt: ſtatus religiõis eſt q̄dã diſciplina. ſiue exercitiũ per qd̄ ꝑuenit: ad ꝑfectionẽ caritatis: ad qd̄ neceſſariũ ẽ: ꝙ aliq̄s affectũ ſuũ totalr̄ abſtrahat a reb⁹

mundantis. Dicit enim Auguſti
nus lib. x. confe. ad deū loquēs.
Minus te amat: qui tecum ali-
quid amat quod nō propter te
amat. Unde et in libro. lxxxiii.
q. dicit Auguſtinus q̄ nutrimē
tum caritatis eſt diminutio cu
piditatis: Profectio eſt vbi nul
la eſt cupiditas: ex hoc autē q̄
aliquis res mūdanas poſſidet:
allicitur animus eius ad earū
amorē. Unde Auguſtinus in
epiſtola ad Paulinum et The
raſiam: q̄ terrena diliguntur ar
ctius adepta q̄ concupita. Et
Criſ. dicit ſuper Mat. q̄ appo
ſitio diuitiarum maiorem ac-
cendit flammam: et vehemen-
tior fit cupido. Et inde eſt q̄ ad
perfectionem caritatis acquirē
dā primum fundamentum eſt
voluntaria paupertas: vt abſq̄
proprio viuat dicente domino
Mat. xix. Si vis perfectus eſſe
vade: et vēde omnia: que habes
et da pauperibus: et veni ſequere
me. ¶ Ad ratiōes in oppoſitū.
¶ Ad primam reſpondetur ne
gando conſequentiam. Et ad di
ctum apoſtoli dicendum: q̄ lo-
quitur infirmis: quos ſic dare
monet vt egeſtatem non patiā
tur. Et ſimiliter ex alia glo. nō
eſt intelligendum q̄ non liceat
omnia temporalia obijcere: ſed
q̄ hoc non ex neceſſitate requi-
ratur. ¶ Ad ſecundam reſpon
detur negādo minorē. Dicim⁹
enim q̄ ille: qui ꝓpter Chriſtū
omnia dimiſit: non exponit ſe
periculo ſpirituali: vel corpora-
li. Spirituale quidem periculū
prouenit ex paupertate: quādo
non eſt voluntaria. Periculū
autem corporale non imminet
illis que intentiōe ſequendi chri
ſtum. omnia ſua relinquunt: di
uine prouidentie ſe committen
tes. Unde Auguſtinus dicit in
libro de ſermōe domini in mō
te. Querentibus regnum dei: et
iuſtitiā eius. non debet ſubeſſe
ſollicitudo ne neceſſaria deſint.
¶ Ad tertiam reſpondetur ne-
gādo minorē. Et ratio eſt: quia
medium virtutis ſm philoſo-
phum accipitur ſm rationem
rectam non ſm quātatem rei.
Et ideo quicquid poteſt fieri
ſm rationem rectam: non eſt vi
tioſum ex magnitudine quanti
tatis: ſ; magis virtuoſum. Eēt
autem preter rationem rectam:
ſi quis omnia ſua conſumeret
in intemperantiā: vel abſq̄ vti
li[illegible]e. Eſt autē ſm rationem
r[illegible]am: q̄ aliquis diuitias abii
[illegible]it vt contemplationi ſapien
[illegible] euacet: quod et philoſophi qui
[illegible]am feciſſe leguntur. Unde mul
[illegible]o magis ſecundum rationem
rectam eſt: vt homo omnia bo

na ſua relinq̄t: ad hoc: vt Chri-ſtum perfecte ſequatur. Unde Hieronymus ad. Ruſticum monachum. Nudum chriſtū nudus ſequere.

D tertiã queſtionē vtrum beatus Andreas alii qui ſecū ſunt vocati hac vocatione: fuerit vocatus ad apoſtolatū: reſpōdetur ꝙ ſic. Pro quo notandū ꝙ triplex fuit vocatio Apoſtolorum. ¶ Prima vocatio fuit immediate poſt baptiſmū chriſti: vt habetur Jo. i. qñ duo diſcipuli Joannis audierunt ipſum Joannem dicētem de xp̄o. Ecce agnus dei: & ſecuti ſunt Jeſum: & ibi dicitur ꝙ Andreas frater ſymōis erat vnus ex duobus. qui ſecuti fuerunt Jeſum: & ibi dicitur infra qñ vocauit fratrē ſuum ſymonem ad Jeſum. Iſta aūt vocatio fuit ad xp̄i familiaritatem. ¶ Sc̄da vocatio fuit in captura piſcium: quam deſcribit Lucas. v. c. Ubi dicit: ꝙ xp̄s propter turbas irruentes: aſcendit in nauē Petri: ad predicandū & finita predicatione iuſſit laxari rete in capturam piſciū & ꝑ ſa multitudine Petrus ſciens ꝙ nō poterat eē virtute humana procedit ad genua Jeſu. Et iſta vocatio dicitur eē ad diſcipulatū. ¶ Tertia aūt vocatio fuit: d̄ qua hic in p̄nti euāgelio fit mentio qñ relictis omnibus ſecuti ſunt Jeſum: totaliter ei adherentes: ad p̄dicta negotia amplius nō reuerſuri. Et hac vocatione ſunt vocati ad apoſtolatum &c.

¶ In feſto beati Nicolai veni, diſputandum.

Utrum beatus Nicolaus ſic lucernas ardentes. i. ſanctorū operum perfectionē habuit in manibus ſuis: vt credatur a cunabulis in baptiſmo vltra cōem legem: ſpecialē effectum gratie ſuſcepiſſe. Et videtur ꝙ non: quia baptiſmus equalem effectū habet in omnibus maxime in paruulis: vbi non p̄cedit alia diſpoſitio maior in vno: quã in alio. Ergo beatus Nicolaus non habuit cū paruulus fuerit baptizatus ſpālem effectum gratie. ¶ Secundo ſic. In qualicūqȝ diſpoſitione infans naſcatur: & quacunqȝ hēat naturalia: vnus non naſcitur magis peccator q̄ᵐ alius. Ergo pari ratione: in regeneratione vnus non debet regenerari magis vel melius q̄ᵐ alius. ¶ In oppo. arguit ex multis: q̄ dicuntur de beato Nicolao: ꝙ ſupra communem legem. ſpe-

cialem gratiaȝ ſuſceperit ex ba ptiſmo. Dicitur primo in vita ſua: ꝙ innocentie puerilia intra tranſcendes ieuangelice inſti- tutiõis diſcipulus eſt. Secun- do legitur. ꝙ beatus Nicola- us ad huc puerulus: multo ie- iunio macerabat corpus. Ter tio: ex illo: quod dicitur a pue- ritia ſecu tus eſt dñm. Quar- to. ex illo quod legitur de eo. ꝙ poſtq̃ꝫ domi pueriles decurrit etatem. cunctis mundi huius ſpretis oblectationibus. Chriſti ſe iugo ſubiiciens. documentis ſanctis ſuũ prebuit auditũ. De opib⁹ ſanctis ſuis. que velut lu cerne ardentes ſplēdebãt in eo hiſtoria plena eſt. qualiter erat valde cõpatiēs ⁊ ſuper afflictis pia geſtabat viſcera: vt veraci ter poſſet dicere illud Job. 31. Ab infantia creuit mecum mi ſeratio. Quo circa dicit̃ in hy ſtoria: ꝙ opibus ſanctis Nico laus hũiliter inſiſtēs reuelatio ne ꝓuect⁹ eſt ad ſummũ ſacer dotii gradũ. ¶ Rñdeo dicēduȝ ſaluo meliori iudicio. ꝙ illa q̃ dicta ſunt. ſunt ſatis probabi- lia teſtimonia. ꝙ iſte ſanctus in baptiſmo aliq̃ꝫ ſpiritualē gra- tiã ſupra cõem legē acceperit. Nec eſt hoc inconueniens: qm̃ vt inquit dominus Bonauen tura in. 4. di. 4. gratiam men ſuratur ſecundum liberalitatē dei damnatis. non ſcd̃m quali tatem ſuſcipientis: niſi de con gruo. Et hoc ſcd̃m ꝙ ſuſcipiēs ſe preparat: non ſcd̃m ꝙ eſt ca- par. Cũ ergo deus opat̃ in ba- tiſmo ſcd̃m exigentiã ſacramē ti: ⁊ interius vn⁹ nõ eſt magis diſpoſitus q̃ꝫ alter. iõ equaliter dat oibus paruulis quantũ eſt de lege cõi. Cũ tñ poteſtas ei⁹ nõ eſt alligata ſacramēto: non eſt neceſſe: ꝙ ſemꝑ det eq̃liter. ſed põt facere cui vult ſpãle pri uilegium. Hec Bonauentura Concordat etiã ſanctus Tho. i tertia pte. ¶ Ad rationes i op- po. ¶ Ad primã reſpõdet̃: ꝙ rõ procedit de lege cõi. Sed cum deus operet̃ in ſacramento vt agēs voluntariũ. põt ſcd̃m or- dinē ſue ꝓuidētie aliqd ſpecia- le vni concedere. qđ nõ alteri. ¶ Ad ſecundam reſpondet̃ ne- gando ꝯñam rõne iam dicta. ¶ In feſto beati Thome apo- ſtoli poſſunt diſputari ſequen- tes queſtiones.

¶ Primo: vtrum fides ſit de viſi[illegible] ¶ Secundo vtrũ Tho. d ne[illegible]ſitate ſalutis tenebat̃: ap- p[illegible]ente ſibi dño ⁊ dicēte. Tho m[illegible] ⁊c. cõfiteri fidem diuinita- [illegible] ⁊ humanitatis in chriſto. [illegible] Tertio. vtrum credere his q̃ [illegible]n videmus. ſit laudabile.

Ad primam.q.ſic ꝓceditur. Et videtur. ꝙ fides ſit de viſis. ¶ Primo ex preſenti euangelio. vbi xp̄s ait. Thome. qꝛ vidiſti me Thoma ⁊ credidiſti. Ergo de eodem eſt viſio ⁊ fides. ¶ Secundo ſic. i. Cori. xiii. dicit apoſtolus. Videmus nunc per ſpeculum in enigmate. ⁊ loquitur de cognitione fidei. ergo fides eſt viſio. Et id quod creditur videtur. ¶ Tertio ſic. Lumen fidei ſe habꝫ ad articulos fidei. ſicut lumen naturale ad principia naturaliter cognita. Sed lumē naturaleꝫ facit ad principia per ſe nota. Ergo etiam lumen fidei facit videre articulos fidei. ¶ In oppoſitum eſt apoſtolus dicens ad Hebre. xi. Fides eſt argumētum non apparentium. ergo fides non eſt de viſis. ¶ Reſpondeo dicendum iuxta ſanctum Tho. in. iii. Quod viſio proprie loquēdo eſt actus ſenſus viſus. ſed propter nobilitatem iſtius ſenſus tranſlatum eſt nomē viſionis ad actus aliarum potentiarum cognitiuarum ſm ſimilitudinem ad ſenſum viſus que poteſt attendi: ergo ſimilitudo quantum ad genus cognitionis in ⁊ ſic largo modo: ⁊ in propria omnis cognitio: viſio dicitur. Et ſm hoc fides eſt de viſis. Poteſt etiam vlterius attendi iſta ſimilitudo: non ſolum quantum ad genus cognitionis. ſed quantum ad modum cognoſcendi. Modus autem: quo ſenſus viſus videt: eſt inquantum ſpēs viſibilis facti in actu per lumē formatur in viſu. Unde tranſferendo nomen viſionis ad intellectum: proprie intelligendo videmus: quando per lumē intellectuale ipſa forma itelligibilis fit in intellectu noſtro: ſiue illud lumen ſit naturale. ſicut cū intelligimus quantitatem hominis. aut alicuius huiuſmodi. ſiue ſit ſupernaturale: ſicut quo modo deum in patria videmus. Et vlterius videre per intellectum. dicuntur illa complexa: quorum cognitio ex predicta viſione conſurgit: ſicut per lumē naturale videmus principia p̄ma que cognoſcimus ſtatiꝫ vt terminos cognoſcimus: ſiue per lumen ſupernaturale: ſicut eſt viſio prophetie. Et vlterius. Ea etiam que in iſta principia reſoluere poſſumus per rōnem: dicimus videre: ſicut ea que ſciuntur demonſtratione probata. Et ſm hoc pꝫ. ꝙ fide non poteſt eſſe de viſis. qꝛ forma illa intelligibilis: que principale ē obiectum fidei. ſ. deus: formatiōes

noſtri intellectus ſubter fugit: et non eſt ei praulus in ſtatu vie. vt Auguſt. dicit. et preterea nec ea qui ſunt fidei: ad principia viſa reducere demonſtrando poſſumus. ¶ Ad rationes in oppoſitum. ¶ Ad primam reſpondetur quod Thomas aliud vidit: et aliud credidit. hominem vidit: et deum credidit. Deum cōfeſſus eſt: cum dixit. Deus meus: et dominus meus. Ubi Tho. perfectior factus eſt in cognitione: poſt xpi reſurrectionem: cū manifeſte confeſſus eſt ipm eē deum. ¶ Ad ſecundam reſpondetur: quod ibi viſio large accipit ſm primum modū. ¶ Ad tertiam reſpondetur negando cōſequentiam. Et ratio eſt. quia termini principiorum naturaliter cognitorum ſunt comprehenſibiles noſtro ītellectui. Ideo cognitio: que ſurgit ex illis principiis eſt viſio. ſed non eſt ita de terminis articulorū fidei. Uñ in futuro: quando deus per eſſentiam videbitur: articuli erūt per ſe noti et viſi: ſicut modo pn cipia demonſtrationis.

Ad ſecundam. q. vtrū. Tho. de neceſſitate ſalutis tenebatur apparente ſibi domino et dicente Tho. etc. Confiteri fidem diuinitatis et humanitatis in xpo. Et videtur quod non. ¶ Primo ſic. Illud videtur ad ſalutem ſufficere per quod homo attingit finem virtutis. Sed finis proprie fidei: eſt coniunctio humane mentis ad veritatem diuinam: quod poterat in Tho. eſſe ſine exteriori confeſſione. ergo illa exterior fides non fuit neceſſaria ei ad ſalutē. ¶ Secundo ſic. Per exteriorē confeſſionē hō fidem ſuā aliis patefacit. Sed hoc non eſt neceſſarium niſi illis: qui habent alios in fide inſtruere. Sed hoc non competebat. Tho. illa hora reſpectu xpi et diſcipulorum ergo etc. ¶ Tertio non requirit plus a Tho. quam ab aliis apoſtolis: niſi quod crederet xpm reſurrexiſſe. Sed aliis non fuit neceſſarium ad ſalutem talē exteriorem fidei confeſſionem facere: ergo nec Tho. ¶ In oppoſitū eſt illud Apoſtoli ad Roma. x. Corde creditur ad iuſticiam: ore autem confeſſio fit ad ſalutem. ¶ Reſpondeo dicendum. De neceſſitate ſalutis tenebatur Tho. illa hora facere illam confeſſionē de xpo. Patet cōcluſio. pro qua no. quod ea que ſūt neceſſaria ad ſalutem: cadunt ſub preceptis diuine legis. Cōfeſſio autem fidei cum ſit quid affirmatiuū: non poteſt cadere niſi ſub pcepto affirmatio. Uñ

eo modo de neceſſarijs ad ſalutem: quo poteſt cadere ſub precepto affirmatiuo diuine legis precepta autem affirmatiua nõ obligant ſemper. et ſi ad ſemper obligent. Obligant autem pro loco et tempore. et ſecundũ alias circunſtantias debitas ſecũdum quas oportet actum humanũ limitari ad hoc: quod ſit actus virtuoſus. Sic igitur confiteri fidem. nec ſemper: nec in quolibet loco eſt de neceſſitate ſalutis: ſed aliquo loco. et tempore. quoniam ſi per omiſſionem huiuſmodi cõfeſſionis ſubtraheretur honor debitus deo. vel etiam vtilitas proximis impendenda. puta ſi aliquis interrogatus de fide taceret et ex hoc crederetur: vel quod non hẽret fidem: vel quod fides non eſſet vera. vel alii per eius taciturnitatẽ auerterentur a fide. In huiuſmodi enim caſibus confeſſio fidei eſt de neceſſitate ſalutis. Sed iſte caſus eſt in preſentiarum. Iam enim primo dixerat Thomas. quod nolebat credere: niſi videret in manibus fixuram clauorum: et [illegible] digitũ: et cetera. modo [illegible] ſi non confeſſus fuiſſet ore fid[illegible] perfectam de Chriſto eſtimati fuiſſet nõ habere fidem de Chriſto. Vñ dominus ait illi. Noli eſſe incredulus ſed fidelis. Vel eſtimatus fuiſſet tenẽ. quod fides Chriſti non eſſet vera. Vel fortaſſe alij diſcipuli viſa cõtumacia iſtius aut taciturnitate auerterent ſe a fide. Preterea ſubtraxiſſet non confitendo ex quo iam erat ſuſpectus. honorem debitum deo. et vtilitatem a fidelibus. quam ex ſua confeſſione receperunt. ¶ Ad rõnes in oppo. ¶ Ad primam reſpondetur negando cõſequentiam. Et ratio ẽ: quia finis fidei: ſicut et aliarum virtutũ referri debet ad finem caritatis qui eſt amor dei et proximi. Et ideo quando honor dei: vel vtilitas proximi hoc expoſcit nõ debet eſſe contentus homo: vt per fidem ſuam veritati diuine coniungatur ſed debet fidem exterius confiteri. ¶ Ad ſecundam reſpondetur negando minorem vliter. Et ratio eſt: quia in caſu neceſſitatis vbi fides periclitatur quilibet tenetur fidem ſuam aliis propalare ſiue ad inſtructionem aliorum fideliũ ſiue cõfirmationem: vel ad reprimẽdum infideliũ inſultationem. Sed de aliis temporibus inſtruẽ homines de fide nõ ptinet ad oẽs fideles. ¶ Ad tertiã eũdem negãdo aſſumptũ quia hoc caſu ad plus tenebatur Thomas quam renuerat credere reſurrectionẽ. quam alii. Unde viſa ſua duritia et ſingularitate i no

ſcdo crederet:niſi certificaret.du
plici ſēſu.ſ.viſu ⁊ tactu.erat ne
ceſſariū:vt expreſſe cōfiteretur
fidē:quā habebat de xpo.

a D tertiā.q.vtrū cre-
dere iis que nō vide-
nt⁹:ſit laudabile ⁊ me
ritoriū. Et videt q nō
¶ Pmo ſic. Dr Eccleſiaſtici.
30. Qui cito credit:leuis eſt cor
de. Sed q credit his.que nullo
mō videt:nimis cito credit. Er
go talis magis eſt vituperādus
q̄ laudādus. ¶ Scdo ſic:abne
gare rōnem:q̄ eſt nobiliſſimū
coꝝ:q̄ in nobis ſunt:eſt vitupe
rabile. Sed q credit ea:que nō
ſunt rōni cōſona:rōnem abne-
gat. Ergo talis eſt vituperabi
lis. ¶ Tertio ſic. Diſcretio eſt
illa:que facit eſſe opus noſtrū
laudabile. Sꝫ cū omnis noſtra
diſcretio ſit p rōnē in his:que
pter rōnem ſūt:non habemus
aliquid:quo diſcernamus. Er-
go huiuſmodi credere non eſt
laudabile qꝛ ita poteſt hō cre-
dere falſis:ſicut veris. ¶ In op
po.eſt euangeliū preſens. Bea
ti q nō viderunt:⁊ crediderūt.
¶ Reſpondeo dicendū:q cre-
dere prime veritati in his:que
nō vident.laudabile ⁊ meritori
um eſt. Probat ſic. Ois act⁹
virtutis eſt laudabilis ⁊ merito-
rius:q̄tum in ſe eſt. Sed cre-
re his:que non videntur:ē act⁹
virtutis fidei.q̄ ē argumētū nō
apparētiū.ſꝫ apoſtolū.ergo ē
laudabile ⁊ meritoriū. Pro cu
ius cōcluſionis pleniori notitia.
eſt ſciēdū:q ſicut Phūs dicit
i. Ethi. Laus proprie ſūt reſpe
ctū ad aliqꝫ quo dignius eſt at
tendit.ſicut videmus q actus
cōcupiſcibilis laudat inq̄tū or
dinate ſe hꝫ ad rōnē. Actus de
rōnis inq̄tū ordinate ſe hꝫ ad i
tellectū:quo dirigit. Eſt actus
ēt ſupremaꝝ potentiaꝝ:ſꝫ ſe hꝫ
ad finē. Et propter hoc:illa que
ſunt optima:nō laudant:ſꝫ ho-
norant. Et qꝛ virtus eſt diſpoſi
tio pfecti ad optimū.vt dr.7.
Phi.iō ꝓprie virtutis actus
laudabilis eſt. Noſtra aūt rōnā-
lis cognitio.ſe hꝫ ad diuinā. ſi
cut ad ſupiorē: Et iō cū rō no-
ſtra diuine virtuti ꝯſentit act⁹
laudabilis eſt.ſicut cū cōcupi-
ſcibilis rōni ſubdit. Et iō crede
re veritati pme in his q̄ nō vi
dent laudabile ⁊ meritoriū ē:⁊
act⁹ virtutis. ¶ Ad rōnes i op
po. Ad primā reſpondetur
ne[illegible]ndo minorē. Licet.n. cre-
d[illegible]re hoi abſqꝫ rōne ꝓbabili:eſt
[illegible]to credere.qꝛ cognitio vnius
hominis nō eſt naturaliter or-
dinata ad cognitionē alterius:
ut per ipſum reguletur:ſed hoc
mō eſt ordinata ad veritatem

primam. ¶ Ad ſecundam rñdetur negando ɔñam. Et rõ eſt: quia homo cum credit: nõ abnegat rõnem: quaſi contra eã faciens ſed eam tranſcendit altiori dirigenti innixus ſcilicet prime veritati: quia ea que fidei ſunt: et ſi ſuper rationem ſint: non tamen contra rationem. Ea autem que ſupra hominem ſunt querere: non eſt vituperabile ſ3 laudabile: quia homo debet ſe ad diuina erigere quantũcũq3 poteſt: vt dicit Phũs. x. Ethi. ¶ Ad tertiam reſpondetur negando minorem. Dicimus eni3 diſcretionem credendorum habet homo per lumen fidei: ſicut ꝙ diſcretionẽ ſpirituum per aliquam gratiam gratis datam: Unde homo lucem fidei habens non conſentit his: que cõtra fidem ſunt: niſi inclinationẽ fidei relinquat ex ſua culpa.

¶ In feſto beati Stephani eſt euangelium. In illo tempore dixit ieſus turbis iudeorum &c. Mat. i. Circa quod poſſunt dubitari ſe. q.

¶ Primo: vtru3 conuenienter chriſtus miſit ad iudeos ꝓphetas ſcribas: et ſapiẽtes ſciens et ꝑdicẽs eos occidẽdos per iudeos

¶ Secundo: vtrũ Stephanus in hac vita viuens vidit deum per eſſentiam.

a Ad primam. q. ſcilicet vtrum cõuenienter xp̃s miſit ad iudeos ꝓphetas: ſcribas: et ſapientes: ſciens et predicẽs eos occidendos ꝑ iudeos ſic proceditur. Et videtur ꝙ nõ. ¶ Primo ſic. Quia hoc videtur ſapere quanda3 crudelitatem ſicut mittere innocentes oues ad lupos ꝑ eos diripiendas. ¶ Secũdo ſic. Si xp̃s miſit eos et ſciuit eos occidendos: voluit eos mori. S3 hoc ẽt voluerũt iudei ꝗ iudei cõformauerũt voluntatem ſuã diuine. Et ita nõ peccauerunt. ¶ In oppo. ẽſt euangelium. ¶ Rñdeo dicendu3 ꝙ cõuenientẽr xp̃s miſit ad iudeos ꝓphetas: et ſcribas: et ſapiẽtes. Miſit ad inſtructionem eoru3 nõ ad hoc vt occiderent ab eis licet bñ predixit: ꝙ eſſent ꝑ eos occidẽdi. ¶ Ad rõnes in oppo. ¶ Ad primam reſpõdet. ꝙ falſum eſt: ꝙ hoc ſapiat crudelitatem aliquam. quia non miſit eos hac intentione vt a iudeis interficerentur. benefacit tamẽ dedit eis bonã voluntatem: vt ſi contingeret eos mori tardi: patiẽter et libenter mortem ſuſciperent. ¶ Ad ſecundam reſpondet negãdo ɔñam. Et rõ eſt: quia ɔformitas volũtatis hũane ad diuinam non eſt ſimpliciter volẽdo: qḋ

deus vult:ſʒ in volendo ex mõ. ſ.et caritate ſicut deus vult:vſ ad eundem finem. Et hoc mõ iudei interficendo miſſos a xpo volũtatem ſuam nõ conſorma uerunt diuine:q͛ prophetas:et ſcribas:ꝛ ſapienteſ:et nequitia occiderunt:ꝛ ad impediendam ſalutem:quam ex eorum predi catione ſequi videbant.

D ſecũdam.q.ſic ꝓ ceditur. Et videt:ꝙ beatus Stephanus in hac corporali vita viuens viderit deum per eſſen tiam. Dicitur Act.i. Intẽdens in celum vidit gloriã dei. ¶ In oppo. videtur illud Exo.xxxiii. Nõ videbit me homo ꝛ viuet. Glo. Quãdiu hic mortaliter viuit:videri per q̃ſdam imagi nationes deus poteſt:ſm ipſaʒ nature ſue ſpeciem non poteſt. ¶ Rñdeo dõm.ſicut dicit ma giſter Nicolaus de lyra ſuper Act. Apoſtolorũ. Act.7.ꝙ ali qui dixerunt ꝙ viſio iſta Ste phani fuit mẽtalis.ita ꝙ ex ſpe ciali gr͞a fuit ſibi commiſſuʒ vi dere non ſolum humanitatem chriſti.ſed etiam deitateʒ.ſicut Paulo.eo ꝙ erat doctor gen tium.ꝛ Moyſi qui fuit doctor iudeorum.vt dicit Auguſtinus Et hoc videt dicere q̃dam glo. ſuper locum iſtuʒ.que talis eſt Quidaʒ electi adhuc in hac vi ta detẽti:mũdato cordis oculo videre meruerunt gl͞am dei:vt hic Stephanus:ꝛ Paulus (I tertium celuʒ raptus. Sed hoc dictum vt dicit Nicolaus nõ vi bene conſonare dictis ſctõꝝ ꝛ doctoruʒ:qui ꝯcorditer dicũ ꝙ talis viſio nõ eſt conceſſa ali cui in vita pñti vtẽti ſenſibus ex terioribus.niſi homini chriſto. Vñ ꝛ Paulus dicitur deũ ſic vidiſſe:niſi in raptu ab iſtis ſen ſibus Stephanus autem nõ vi detur tunc fuiſſe raptus.ſʒ ma gis vtẽs ſenſibus. vtpote loq̃ns iudeis audientibus. Propter quod alii dicũt:ꝙ fu t viſio ima ginaria.ita ꝙ in eius imagina tione fuerunt effigies diuinitus formate ad repreſentandum de um.ꝛ hominẽ xp̃ʒ ſicut Iſa.6. Iſaias vidit deum ſedenteʒ ſu per ſolium excelſuʒ.ꝛ mente co gnouit Stephanus ſignificatũ illius rpreſentationis. Et ſic q̃ tum ad hoc:nõ ſolum fuit viſio imaginaria:ſʒ ẽt cũ hoc mẽta lis ſic fiebat ꝓphetis. Et nõ ẽ c[illegible]ũ ꝙ iſto mõ potuit fieri⁹ ſʒ [illegible]ó loq̃ndi ſcripture:vt ꝙ fue rit corpalis viſio.q͛ dr̃ in textu. Cũ eſſet Stephan⁹ plenus ſpũ ſcõ intendẽs in celũ vidit gl͞iaʒ dei. Circa qͦ ſine ꝑiudicio vr̃ ita eſſe:ꝙ a corpore xp̃i exñtis

ī celo fuit immutatus ocul⁹ Ste phāi ad viſionē hūanitatis xp̄i Nā in poteſtate ei⁹ ē:ꝙ corp⁹ e ꝟ videať ſic a longe:ſicut de ꝓpe. Et forte idem de quolibet alio corpe glorioſo:qꝛ totaliter ſubiectū ē aīe. Propter qđ vi deť:ꝙ poſſit imutare viſuz īdiſ ſerenter a longe:ꝛ ꝓpe. Et ſit ſn poteſtate ei⁹:ꝙ īmutet viſuz in ꝓpria vel alia effigie.ſicut di ciť đ corpe chriſti glorioſo Au. vlt. Deitatē Xo videre hoc mō nō potuit.ſed in viſiōe imagina ria formatur in virtute imagi natiua aliqua effigies ad repre ſentandū deum.ita exterius po teſt diuinitus formari ad īmu tationē oculi corporalis aliqua effigies corporalis.nō a deo aſ ſumpto:ſed formata pōt ipſum repreſentare oculo corpali. Et ſic ꝓbabiliter abſq; alia aſſer tione poteſt dici:ꝙ fuit ī viſiōe Stephāi mentaliter:tñ cogno uit:ꝙ illa effigies non erat ipſa diuinitas.niſi rep̄ſentatiue. Et huic modo dicēdi ꝯcordat litte ra:cū diciť. Ecce video celos aptos ꝛ filiū hoīs ſtātem a ꝛ tris virtutis dei. Et hec tan ꝗ de.q.iſta.

¶ In feſto beati Io.euāgeliſte eſt euāgeliū. Dixit Ieſus Pe tro ꝛc. Io.vltimo. Circa quod poſſunt diſputari ſe.q.

P Rimo.vtrū xp̄s plus dilexit Io. ꝗ̄ Petrū Et videtur ꝙ non. ¶ Primo ſic. Deus diligit omnia equaliter. Ergo non diligit magis Io.ꝗ̄ Pe trum Conſequentia eſt bona. Añs ꝓbatur. Sicut diligit om nia:ita cognoſcit omnia. Sed equaliter cognoſcit omnia. Er go eq̄liter diligit omnia. ¶ Se cundo ſic. Deus eodē actu ſim plici dilexit Ioānē ꝛ Petrum Ergo nō vnū magis ꝗ̄ alium. ¶ Tertio ſic. Chriſtus maius bonum voluit Petro ꝗ̄ Ioā ni. Ergo plus dilexit Petrum ꝗ̄ Ioānē. Añs ꝓbatur.quoni am Petro commiſit curaz to tius mundi. Unde ait ei. Io.2. Petre amas me: paſce oues meas. Ioāni vero non cōmiſit niſi cuſtodiam vnius perſone.ſ. matris ſue. ¶ In oppo. videtur argui ex preſenti euangelio:vbi ſpiritualiter Ioānes nomina tur dilectus a chriſto. ¶ Re ſpondeo dicendum: ꝙ qđ iſta. vt tangit ſanct⁹. Tho.ſuper pri mā ꝑtē:ꝛ ſup Io.multipliciter ſoluitur Augu.n.refert hoc ad miniſteriū dicens:ꝙ vita acti ua:que ſignificať ꝑ Petrum: plus diligit deū ꝗ̄ vita contē platiua q̄ ſignificať per Io. qꝛ magis ſentit ꝑſentis vite angu

ſtias: et citius ab eis liberari deſiderat: et ad deū ire. Cōtēplatiuam vero vitam plus de⁹ diligit: quia magis eam conſeruat. non enim finitur ſimul cum vita corporis: ſicut vita corporis. Quidam vero dicunt: q Petrus plus dilexit xp̄m i mēbris et licentiā fuit plus a xp̄o dilectus. Unde ei eccleſiam commendauit. Jo. vero plus dilexit chriſtum in ſeipſo. et ſic etiam fuit ab eo plus dilectus. Unde ei cōmēdauit matrē Alii vero dicunt: q incertū eſt: quis eorum chriſtum plus dilexit amore caritatis. et ſimiliter quō dn̄s pl⁹ dilexit in ordine ad gloriam vite eterne: Sed petrum dicitur plus dilexiſſe q̄ntum ad quandā promptitudinē vel feruorē. Jo. vero plus dilexit q̄tū ad quedam familiaritatis indicia: que chriſtus ei magis demōſtrabat propter eius iuuentutem et puritatē. Alii vero dicunt q xp̄s plus dilexit Petrū: q̄tū ad excellentius donū caritatis. Jo. vero plus q̄tum ad ītelins diuinum itellectus. Unde Petr⁹ ſimpliciter et magis dilectus Jo. vero ſm quid. Preſumptuoſum tamē videt hoc diiudicare quia vt dicit Prouer. 16. Spirituū ponderator eſt deus et non alius. ¶ Ad rationes in oppo. ¶ Ad primā r̄ndetur. q amor dr̄ menſurari: Uno mō ex ſuo principio. et ſic dr̄ magis amari id ad qđ amādū volūtas magis inclinat. Et ſic de⁹ equaliter oia diligit. Alio mō ex pte obiecti. et q qs dr̄ magis amare illū cui mai⁹ bonū vult. et ſic de⁹ dr̄ magis diligere vnū q̄ aliū. inq̄tum vult ei magis bonū. ¶ Ad ſcđam rīdet: q rō pcedit de affectu dilectiōis: ſm quē oia equaliter diligit. quia vno et ſimplici actu q̄uis non velit ſemp equale bonū vel idem oibus. ¶ Ad tertiā reſpondetur concedendo argumentum.

Secundo arguitur. Et videtur q beat⁹ Jo. non fuerit mortuus. quia in preſenti euangelio ſcribitur. Sic volo eum manere. ſ. viuū donec veniam. ſ. in fine mundi. ¶ In oppoſitum eſt: quod hodie in eccleſia ſancta recolitur eius obitus. ¶ Reſpondeo dicendum: q occaſione illius verbi. Sic eum volo manere. quidam dixerunt Jo. non eſſe mortuum, ſed vſq ad nouiſſimum diem victurum: et in ſepulchro dormire: donec veniens chriſtus ſuſcitet eum: hoc accipientes ſignum: q in ſepulchro eius videtur quedam ſcaturitio man-

ne:per modum ebulitionis exſurgere. Et dicunt hoc cauſari ex anhelitu eius. Sed vt dicit Albertus hec eſt fabula. Alii vero eum non dicunt eſſe mortuum. Sed dicunt eum cum Enoch & Elya tranſlatum in paradiſum: pugnaturum cum Antechriſto: & pro chriſto ſuſcipiet martyrium. Nec hoc videtur veriſimile: tam dilectum ſibi apoſtolum: tādiu hoc eſt tanto tempore vſq ad finem mundi ſuſpenderet a ſua viſione: & fruitione: aliis apoſtolis in gloria exiſtentibus. Et ideo cum aliis dicendū eſt: q beatus Jo. mortuus eſt: ſed non per martyriū. & q ſtatim poſt mortem reſurrexit: & cū corpore & anima trāſlatus ſit ad locum beatorum. Et huiuſmodi rei capitur argumentum. q2 in ſepulchro eius corpus non inuenitur. ſed de tā do ſepulchri manna ſcaturit & ebulit in ſignum eius: q populum dum viueret celeſti pane pauit. Non enim videtur credibile: q corpus taz dilecti apoſtoli deus ſine veneratione in celo & in terra reliquit. Et cum nō inueniatur corpus tā venerādum: pium eſt credere. q in celo beata vita & īmortalitate eſt veſtitum. vt dicit Alber. Q3 xpo dicitur. Sic eum volo manere: ſic intelligit. i. nolo eū mori per martyrium. Nolo q perſecutoris ſupplicium eum ab hac vita precidat. q2 & ſi venenum bibit: non tamen nocuit: donec veniam ad vocandum eum ad gloriam. Vnde legitur in vita ſua q in vltima ſenectute ſua apparuit ei dominus. d. Veni dilecte mi. q2 tps eſt: vt cū fribus tuis mecū epuleris.

¶ In feſto innocentium eſt euāgelium. In illo tpe: Angelus apparuit in ſomnio Joſeph &c.

¶ Primo: vtrū innocētes veraciter dicantur martyres xpi.

¶ Secundo: vtrum baptiſmus ſanguinis ſuppleat defectum baptiſmi aque.

Ad primam. q. ſic pceditur. Et videtur q innocentes p xpo occiſi dicantur veraciter martyres xpi. ¶ Primo ſic. Nulla paſſio videtur meritoria: & martyrii corona digna: niſi ſit voluntaria. Sed paſſio iſtorum innocentiū non potuit eē voluntaria: cum vſum rationis haberent. Ergo non videt poſſe dici martyres. ¶ Secundo ſic. Martyrium eſt actus virtutis. Sed ois virtus eſt voluntarius. Sed talis non fuit in il-

lia. vt dictū eſt. ergo ⁊c. ¶ Tertio ſic. Martyr in greco dicit̄ teſtis fidei xp̄iane. Sed inno centes illi nō potuerant eſſe teſtes fidei xp̄iane: cū vſum li. ar. non haberēt. Ergo martyres veraciter dici nō poſſunt. ¶ In oppo. ē fides eccleſie: que colit eoꝝ martyrium: tanq̄ʒ verum. ¶ Reſpondeo dicendum. q̄ innocentes pro xp̄o occiſi. fuerūt veri martyres xp̄i. Circa qđ ſciendum. q̄ ad euitādū argumēta facta: aliqui dixerūt. q̄ innocentibus acceleratus eſt miraculoſe vſus li. ar. ſicut in Ioā. baptiſta: dū adhuc exiſteret in materno vtero. ita q̄ ēt volūtarii paſſi ſūt. ⁊ ſm̄ hoc veri martyres fuerūt ⁊ voluntate ⁊ actu Sʒ q̄r hoc per auctoritatē ſcripture nō ꝓbatur. imo eccleſia dicit. q̄ nō loquendo. ſed moriendo cōfeſſi ſūt. ideo melius dicendum eſt: vt dicit ſcūs Tho. iuxta Augu. q̄ martyrii gloriā quā in aliis ꝓpria volūtas meret̄: illi puuli occiſi ꝓ xp̄o per dei grām ſunt adepti. Nam effuſio ſanguīs ꝓ xp̄o vim gerit baptiſmatis. Unde ſicut pueris baptizatis per grām baptiſmalē: meritū xp̄i operat̄ ad gloriam obtinendā. ita in occiſis ꝓpter xp̄m: meritū martyrii xp̄i operat̄ ad palmā martyrii conſequendam. Unde Augu. dicit in quodā ſermone de epiphania quaſi eos alloquēs. Ille de veſtra corona dubitabat i paſſione pro xp̄o. qui ēt puulis baptiſmū ꝓdeſſe non eſtimat xp̄i. Nō habebatis etatē. que i paſſuꝝ xp̄m crederetis. ſed habebatis carnem in qua ꝓ xp̄o paſſuro paſſionem ſuſtineretis. ¶ Ad rōnes in oppo. vna ſufficit rn̄ſio. q̄ ille ꝓcedūt de martyrio in adultis. in quibus ad meritū martyrii ⁊ corone glorie conſecutionem requirit̄ propria voluntas. ſed in paruulis ꝓ xp̄o occiſis xp̄i meritū operat̄ totum in illis ſine vſu li. ar. Et ita non loquendo: ſed moriēdo teſtes ſunt chriſti.

D ſcđam. q. ſic ꝓceditur. Et videtur. q̄ baptiſmus ſanguīs nō ſuppleat defectuʒ aque. ¶ Baptiſmus. n. aque hʒ efficatiā ex opere opato. Baptiſmus aūt ſanguinis ex ope opante. Unde ſine caritate nō ꝓdeſt. vt. i. Cor. xiii. Sed in pueris nihil hʒ efficaciā ex ope opāte. q̄r vſum li. ar. nō hñt. Ergo in eis baptiſmus ſanguīs non ſupplet viceʒ baptiſmi aque. ¶ Secūdo ſic. In baptiſmo ſanguīs nō ē niſi pena ⁊ eā. Sed pena q̄uq̄ʒ nō ē ꝓportionata ad tolēdaʒ totaʒ

penam debitã ꝓ peccatis: nec ẽẽ deuotio ad cãm paſſiõis: cũ quis ꝓ deo patiť ad hoc ſufficeret. Ergo baptiſmus ſanguinis nõ ſp totã penã debitã ꝓ peccatis tollit. Et ita nõ ſupplet in oibus vicẽ baptiſmi aq̃. ¶ Tertio. Aliqua ſũt genera ſuperrogationũ ſicut virgines: cui debetur aureola: ⁊ doctrina. ⁊ hmõi. Sed hoc nõ ſupplet vicẽ baptiſmi. Ergo nec martyriũ. vt vř. ¶ In oppo. eſt qđ dicit Augu. de beato Cipriano. ꝙ ſi qd in eo purgãdũ erat paſſionis falſe ablatũ ẽ. Ergo baptiſmus ſanguis purgat vniuerſaliter. ⁊ ſupplet locum baptiſmi aq̃. ¶ Rñdeo dõm. ꝙ baptiſmus ſanguis q̃ʒtũ ad id qđ eſt res tantũ. videlʒ q̃ʒtum ad remiſſionẽ ois culpe ⁊ pene. ſupplet locũ ſiue vicẽ baptiſmi aq̃. qñ articulꝰ neceſſitatis ſacrm̃ excludit. Pro cuius intelligentia notandũ ꝙ baptiſmus aq̃ efficaciã hʒ a paſſiõe xpi: inq̃ʒtuʒ eã ſacraliter repñtat. Baptiſmus autẽ ſanguis paſſion xpi cõformať realiter nõ ſacr ⁊ repſentatiõe. Et iõ in his: q̃ ſacralia ſunt baptiſmus ſanguis nõ ſupplet vicẽ baptiſmi aq̃. ſicẽ eſt ipreſſio caracteris ⁊ hmõi. ſeđ in eo ꝙ ẽ res tm̃ ſupplet totaliter vicẽ baptiſmi aq̃. qñ articulus neceſſitatis ſacrm̃ excludit. Sicut. n. in baptiſmo aq̃ liberatur hõ ab oĩ culpa ꝑcedẽte pena. ita in baptiſmo ſanguinis. ¶ Ad rõnes in oppo. ¶ Ad primũ rñdeť negando ɔñam. Et rõ ẽ. q: baptiſmꝰ non hʒ tm̃ ex pte ope opante. ſʒ hʒ ex mutatiõe paſſiõis xpi. Vñ de martyribus dř apoc. v. Lauerunt ſtolas in ſanguie agni. Et ideo pueri q̃uis ſi. ar. nõ habeãt: ſi occiduť ꝓ xpo: in ſuo ſanguie baptizati ſaluanť. ¶ Ad ſcđam rñdeť negãdo ɔñaʒ. Et rõ ẽ: q: lʒ illa pena in ſe cõſiderata nõ ẽẽt ſufficiẽs ad liberãdũ ab oi pena peti. tm̃ relata ad cãm paſſiõis accipit efficaciã a paſſiõe xpi: cui aliqs ꝑ talẽ penã cõformať. Et ex hoc ab oi pena abſoluere põt. ¶ Ad tertiã rñdeť negãdo ɔñam. Et rõ ẽ. q: in ſupererogatiõis ſeu ꝑfectiõis opibꝰ nõ ẽ ita expſſa conformitas ad paſſionẽ xpi ſicut in baptiſmo ſanguis: nec ẽẽ in baptiſmo penitẽtie. Et iõ non oportet ꝙ in eis omnis pena dimittatur.

¶ In feſto ſancti Thome Cãturieñ. poſſunt diſputari ſeq. q. ¶ Primo: vtrũ Thomas archieps: Centurieñ. miniſtrauerit xpo repetendo res eccleſie ſue cum ſcandalo regis anglie. ¶ Secundo: vtrũ ferẽs Tho.

in hac adminiſtratiōe ſubeūdo mortē: meruit a celeſti patre coronā martyrii honorificari.

a D primam. q. ſic pcedi tur. Et videt. q tho. predictus non adminiſtrauerit xpo in repetendo res eccleſie cum ſcandalo regis anglie. ¶ Primo ſic. Non miniſtrat xpo qui operatur contra euangelium xpi. Sed Mat. v. dicitur. Ei qui vult tecum in iudicio contendere. & tunicam tuam tollere. dimitte ei & palliū Sed hoc non fecit Tho. ſed cū ſcandalo regis voluit res temporales eccleſie ſue. ergo &c. ¶ Secundo ſic. Tho. tenebat ex ordine caritatis magis diligere ſalutem ſpūalem proximi que impeditur per ſcandalum: q̄ quecūq temporalia bona. Sed id qd minus diligendū eſt dimittendum eſt pter id qd magis eſt diligendum. Ergo Tho. non vr xpo admiſtraſſe: nolēdo dimittere bona temporalia ad vitandum ſcandalum proximorum. ¶ Tertio. In rebus tpalibus nihil eſt magis neceſſarium q̄ cibus. Sed cibus eſt pretermittēdus pter ſcandalū: ſm illud ad Ro. xiiii. Noli cibo tuo perdere illū: pro quo xps mortuus eſt. Ergo multo magis tpalia ſūt pter ſcandalū dimittenda. ¶ In oppo. eſt fides eccleſie: que eius diē mortis non celebraret: niſi xpo adminiſtraſſet in hoc. ¶ Rñdeo dicendum: q huiuſmodi queſtionis ſolutio pendet ex illa qōne. Vtrum ſemper bona temporalia ſunt dimittenda propter ſcandalum. Circa quā queſtionem ſic eſt diſtinguendum q bona temporalia aut ſunt noſtra: aut ſunt nobis ad conſeruandum pro aliis cōmiſſa. ſicut bona eccleſie cōmittuntur: prelatis: & bona cōmunia quibuſcūq reipublice rectoribus: & talium conſeruatio. ſicut & depoſitorum iminet his quibus ſūt cōmiſſa ex neceſſitate: & de talibus eſt concluſio: q non ſunt dimittenda propter ſcandalum: ſicut nec alia: que ſunt de neceſſitate ſalutis. Temporalia vero quarum nos ſumus domini: dimittere: tribuendo ea: ſi penes nos habemus: vel non repetēdo: ſi apd alios ſint: pp ſcādalū ē ɔcluſio ſcda. q qñq dimittere debemꝰ: qñq nō: ſi ſcādalū [illegible] hoc oriat: pp ignorātiā. vel īfirmitatē alioꝝ: ſicut ē ſcādalū puſilloꝝ: tūc vel totalr dimittēda ſūt tpalia vel alr ſedādū ſcādalū: ſic p aliqlē āmonitōez oñdēdo: q iuſte petis. & ipe retinēdo tua iiuſte agit. aliñ ſcā

ſulum naſcitur ex malitia. qd̄ eſt ſcandalū phariſeoꝝ:⁊ propter eos:q ſic ſcādala ꝯcitant: nō ſunt tpalia dimittenda: qꝛ hoc ēt nocet bono cōi. Dareẗ. n. malis occaſio rapiēdi:⁊ nocerer ipſis rapientibus:q retinendo aliēa:ſi peccato remanerēt. Ex quibus patet ꝙ Tho. Can. Res eccleſie ſibi cōmiſſas repetēdo:etiā:cum ſcādalo regis beneſecit. Et ita in eo adminiſtrauit xpo:in repetendo etiam res ſuas cū ſcandalo exorto ex malitia regis anglie:rationib⁹ ſupra aſſignatiſ beneſecit:⁊ xpo adminiſtrauit. ¶ Ad rationes in oppo. ¶ Ad primaꝫ rūdetur ꝙ preceptū illud xpi ſm Aug. in libro de ſermone dn̄i in mōte eſt intelligendū ſm ꝑparationē ai. vt. ſ. hō ſit parus prius pati iniuriam vel fraudē:ꝗꝫ iudiciuꝫ ſubire ſi hoc expediat. Quādoqꝫ tamē nō expedit. Et ſic qꝛ nō expediebat:nō ſeruauit illud Tho. ¶ Ad ſecundā rūdetur negando conſequentiā. Et rō eſt. qꝛ dimittēdo res eccleſie ſibi cōmiſſas. in manib raptorum:hoc vergebat nō in ſalutē proximoꝝ. ſed in damnationē eorū:qui aliena detinendo ſemper in peccato mācbant. ¶ Ad tertiam reſpondetur negando ꝯñam. Et rō eſt:qꝛ nō eſt de intentiōe apoſtoli ammonere:ꝙ cibus totaliter ꝑpter ſcandalū dimittaẗ. qꝛ ſumere cibū eſt de neceſſitate ſalutis. ſed talis cib⁹ eſt ꝑpter ſcandalū dimittēdus ſm illud. 1. Cor. 8. Non mādu‑cabo carnem in eternum: ne fratreꝫ meum ſcandalizem.

Ad ſecundā. q. ſic ꝓcediтur. Et videt ꝙ ſubeundo mortē ꝑpter res eccl'ie:a patre celeſti nō meruit corona martyrii honorificari. ¶ Primo ſic. Sola fides eſt cauſa martyrii. Dicit Augu. Cauſa martyrii eſt mori ⁊ pati ꝑ chriſto. Sed iſte ſanctus nō eſt mortuus ꝑ chriſto. ſed pro repetendo bona eccleſie. Ergo nō meruit a patre celeſti corona martyrii honorificari. ¶ Secūdo ſic. Martyr diciẗ quaſi teſtis. Teſtimoniuꝫ autē nō redditur niſi veritati. Non auteꝫ diciẗ quis martir ex teſtimonio:cuiuſlibet veritatis:ſed ſolum ex teſtimonio veritatis diuine. Alioqui ſi quis morcretur ꝑ confeſſione veritatis geometrie. vel alterius ſciētie ſpeculatiue: eſſet martyr. Quod videtur ridiculuꝫ. Sed iſte ſanctus non eſt mortuus pro confeſſione veritatis diuine. vt patet. Ergo ⁊c. ¶ Tertio ſic. Inter alia virtutum opera

videntur potiora que ordinant ad bonum commune: qꝛ bonū gentis melius eſt q̄ bonū hominis .i. Ethi. Si ergo aliquod bonū eſſet cauſa martyrii maxime videretur quod illi martyres eſſent: qui pro defenſiōe rei publice moriūtur. Quod eccleſie obſeruatio non habet. Nō enim multum qui ī iuſto bello moriunt: martyria celebrantur Ergo ſola fides videt eſſe martyrii cauſa. ¶ In oppo. eſt euāgeliū hoc de martyribus: quod legitur in huiuſmodi ſancti feſtiuitate. Quod non fieret niſi martyr fuiſſet. ¶ Rn̄deo dicendum: q̄ ille ſanctus ſubeundo libenter: ⁊ patienter ex caritate mortem: ꝓ defenſione iurium. ⁊ rerum eccleſie: meruit a celeſti patre corona martyrii honorificari iuxta verbū ſaluatoris in preſenti euangelio. Qui mihi miniſtrauerit: honorificabit eum pater meus q in celis eſt. Unde cum ipſo mortuo clerici requiem eternam incipent. ⁊ pro eo miſſam celebrarēt defunctorum ſubito: vt aiunt: angelorum chori aſtantes voces cantantium interrumpūt. martiris miſſam incipiunt Letabitur iuſtus. Et conſequenter cōcinunt: ⁊ ceteri clerici proſequūtur. ¶ Ad rationes in oppoſi. ¶ Ad primā rn̄detur negando aſſumptum: Un̄ Mat. 5. dicit Beati qui perſecutionē patiūtur ꝓpter iuſtitiā. Quod ptinet ad martiriū: vt glo. ibi dicit. ad iuſtitiā aūt ptinet nō ſolū fides ſed ēt alie virtutes. Et ita alie virtutes pn̄t eē cauſa martirii Unde beati Iohānis baptiſte martiriū in eccleſia celebrat: q nō ꝓ negāda fide: ſꝫ ꝓ rephenſione adulterii mortē ſuſtinuit Auctoritati Aug. rn̄detur. q̄ quicūqꝫ patit ꝓ quocūqꝫ bono ope faciēdo. vel ꝓ quocūqꝫ peccato vitādo. ꝓpter xp̄m eſt mori. ⁊ pati ꝓ xp̄o. ¶ Ad ſcd̄aꝫ rn̄detur negādo minorē. Dr̄ enim Mat. 22. Reddite que ſunt ceſaris ceſari: ⁊ que ſunt dei deo. Bona aūt eccleſie: dei ſūt: que iſti archiepiſcopo erāt cōmiſſa Unūſmoriēdo ꝓ defenſiōe eorū eſt teſtimoniū ferre veritati diuine. Preterea nō eſt ſimile de veritatibꝰ aliaꝝ ſcientiaꝝ qꝛ cū ille nō ptinēt ad oculū diuinitatis. iō eaꝝ ꝯfeſſio nō pōt eē dire[illegible]e martirii cā. Sꝫ qꝛ oē mendatiū pcm̄ ē. vitatio mēdacii ꝯtra quācūqꝫ veritatē. ſic in q̄tū mendaciū eſt pcm̄ diuine legi cōtrariū. pōt eſſe cā martirii. ¶ Ad tertiā rn̄detur negando conſequentiam. Et ratio eſt qꝛ bonū reipublice eſt p̄cipuū

bonū īter bona humana. Sed bonū diuinū: qđ eſt ꝓpria cauſa martirii. eſt potiꝰ q̄ hūanuz quāuis bonū hūanuz pōt effeci diuinū: ſi referaẗ in deū poteſt eē quodcūqꝫ bonū humanū martirii cā. ſm ꝙ in deū refertur. ¶ In feſto beati Silueſtri eſt euangelium. Homo quidam peregre ⁊c. Mat. 25. Circa qđ poſſunt diſputari ſe. q.

Primo: vtrum beatꝰ Silueſter qnqꝫ talēta ſibi a deo data ita lucris multiplicauit. vt meruerit īrare ī gaudiū beatitudinis eterne. Et vř ꝙ non. q: talenta ab aliquo accōmodata lucris multiplicata reddere. vř ad vſurā ꝑtinere. Sꝫ vſura cū ſit pcm̄ mortale ipedit ad īgreſſum beatitudinis. Vn̄ ī Pſal. Domine qs habitabit in tabernaculo tuo. ſequitur. q̄ pecuniā non dedit ad vſuram ⁊c. ¶ In oppoſitū eſt euangelium p̄ns. quod legiẗ in hnōi ſancti feſtiuitate. ¶ Rn̄deo dicendum. ꝙ beatus Silueſter ita tal[illegible]ta ſibi data lucris multiplica[illegible]it. vt in gaudiuꝫ eterne beatitudinis intrare meruerit. Pro quo nota. ꝙ iſta qnqꝫ talēta ſibi dc̄a pn̄t dici. ſ. bonū nature bonum gratie. bonum potentie. bonuꝫ ſcientie bonum opulenti. In bonis nature ſic ꝓfecit. vt fuit corpore itéger. ⁊ hoc propter caſtitatem. facie āgelicus: q: gratioſus aſpectu. ſermone nitidus. q: conſilio magnus. vt dř in vita ſua. Secundo in talento gratie ꝓfecit. ⁊ merita multa cumulauit. Erat. eniꝫ. fide catholicus. ſpe patientiſſimus. charitate diffuſus. ope ſanctus. In talento potentie ꝓfecit q: factꝰ diaconus tanta gratia prefulſit in clero. vt omnis populus chriſtianus intra vrbē eum ſibi in preſbiterum poſtularet. ⁊ tādem Melchiade migrāte omnium voce clericorum ⁊ laicorum concurrente. ſanctꝰ eſt ſūmus pontifex. Quod enim promeruit. opibꝰ declarauit. Nā vt dř in hiſtoria. Erat eniꝫ pijſſimus: ⁊ in oī ſanctitate conſpicuus. Itē in quarto talento. ſ. ſcientie ꝓfecit: ⁊ lucra multiplicauit. Doctrina eni quottidiana populum informabat. qui ad eius ſermonem confluebat in multitudine copioſa. Item cum iudeorum ſapientibus diſputauit. quibus ſuperatis baptizati ſunt tria milia iudeoruꝫ Item: quinto profecit in talento opulentie. Ita enim miſericors erat. vt nulla inops vidua nullus pauper nullus orphanꝰ. nullus indigens in tota vrbe

erat:quem non habet et in ſcri-pti s. Quot vidue erant ĩ regione. quot orphani. quot clerici. ſciebat: et neceſſaria miniſtrabat. Ecce qualiter talenta ſibi data beat⁹ iſte Silueſter multiplicauit. Quare merito intrauit in gaudiũ domini ſui. ¶ Ad rationem in oppo. reſpondetur ꝙ multiplicare dona dei: i eis proficiendo: et accumulãdo merita apud deum non eſt vſura. nec obuiat illud Luc. 19. Ego veniſſe et cum vſuris exegiſſe illam .ſ. pecuniam mutuatam. qm̃ vt dicit ſanct⁹ Tho. ꝙ vſura ibi methaphiſice accipitur: pro ſuperexcreſcentia bonorũ ſpiritualium: quam exigit deus volens vt bonis acceptis ab eo ſemꝑ ꝓficiamus quod eſt ad noſtram vtilitatem non eius.

Secundo vtrum de negligentia multiplicandi talenta ſibi data a deo. merito veniat condẽnandus. Et vr̃ ꝙ nõ: q2 negligẽtia nõ poteſt eſſe peccatum mortale. Dicitur enim ſuper illud. Eccli. 7. De negligentia purgare cũ paucis. Dicit glo. Quãuis oblatio parua ſit: multorum delictorũ purgat negligentiam. Sed hoc non eſſet: ſi negligentia eſſet peccatũ mortale. Ergo ꝛc. ¶ In oppo. ẽ euãgelium preſens. vbi q negle xit cũ talẽto ſibi dato negociari: et operãdo opera virtutũ iubetur mitti in tenebras exteriores. ¶ Reſpondeo dicendum: ꝙ ꝓ tali negligentiam multiplicandi talentũ ſibi datũ a deo. merito venit cõdemnãdus. Patet concluſio. Nam dicit Criſo. ſuper hunc paſſum. Eterna pena poteſt hõ damnari. nõ ſolũ pro peccato commiſſionis cõmittẽdo adulterium: aut furtum: ſeu homicidium: verum etiam pro peccato omiſſionis. Unde ait: ꝙ non ſolũ q rapit aliena: aut qui male operatur: punitur vltima pena: ſed etiã q bona non facit. Non eniz diues ille epulo fuit dãnatus: ꝙ raperet aliena. ſed q2 ꝓpria Lazaro nõ cõmunicauit. Quod vero arguit ꝙ negligẽtia nõ ꝑt eẽ pcm̃ mortale. reſpondet falſu eẽ. Nã dupliciter põt ↄtingere. vt dicit ſanctus Tho. ꝙ negligẽtia ſit pcm̃ mortale. Uno mõ ex pte ei⁹. qđ ꝑtermittit ꝑ negligẽtiã qđ q̃ñm ſit de neceſſitate ſalutis. ſiue ſit actus: ſiue circũſtantia. erit peccatũ mortale. Alio mõ ex pte eẽ. Si enĩ voluntas in tãtum ſit remiſſa circa ea: q̃ ſunt dei: vt totaliter a dei caritate deficiat: talis negligẽtia eſt peccatũ mortale. et hoc ꝑcipue

contingit: quando negligenti ſequitur ex cōtemptu. Alio qn̄ ſi negligentia conſiſtat in ꝑter miſſione alicuius actus. vel cir cunſtantie: que non ſit de neceſ ſitate ſalutis. nec hoc fiat ex cō temptu, ſed ex aliquo defectu ſeruoris, que impeditur inter dum: per aliquod veniale pec- catum. tunc negligentia nō eſt peccatum mortale. ſed veniale.

¶ In feſto ſancte Agnetis eſt euangelium. Simile eſt regnū celorum ꝛc. Mat. xxv. poſſunt diſputari ſequentes q̄ones.

¶ Primo: vtrum beata agnes ad hoc: ꝙ eſſet vna de numero prudentium virginum: habuit neceſſe in vaſe conſcientie ſue portare charitatis oleum.

¶ Secundo: vtꝝ beata agnes fuerit xp̄o deſponſata.

Ad primam. q. ſic ꝓceditur. Et videtur, ꝙ beata Agnes ad hoc ꝙ eſſet vna de numero prudentium virginū: habuit neceſſe in vaſe conſcien tie ſue portare caritatis oleū. Et videtur ꝙ non: qꝛ tam ꝓru dentia q̄ꝫ virginitas poſſunt eē in aliquo ſine charitate. Ergo ad eſſe prudentem virgineꝫ nō eſt neceſſe charitatem habere. Conſequentia videtur bona. An tecedens probatur ſic. Virtu- atis enim proprium eſt. bonum actum producere. Sed illi qui non habent charitatem: faciūt aliquos bonos actus. puta dū nudum veſtiunt: famelicum paſcunt: caſtitatem ſeruando. dū concupiſcentias cohibent: ꝛ iu ſtitiam ſeruant. dum iuſte iudi cant. Ergo ꝛc. ¶ Secundo ſic. Virgo poteſt naturali cogni tione deum cognoſcere. eſſe ſū mum bonum. Ergo naturali dilectione ipſum ſuper omnia diligere. Ergo ſine charitate poteſt eſſe prudēs virgo. ꝛ ama re deum ſuper omnia ſine oleo charitatis. ¶ In oppoſitum eſt euangelium preſens. in quo vo cantur fatue virgines: que nō portabant oleum in vaſis ſuis: cum lampadibus. ¶ Reſpon deo dicendum: ꝙ beata agnes vna de numero prudentiuꝫ vir ginum neceſſe habuit portare charitatis oleuꝫ in vaſe conſcie tie. Que cōcluſio probatur pri mo ſic. Prudētia eſt virtus di rectiua actuum humanorum i finem debitum. Unde ipſa dr tam a prophetis q̄ꝫ a ſāctis au riga virtutum. Virgines ergo ille ſunt prudentes dicēde: que dirigunt opera ſua. ꝛ ordinant principaliter ad gloriā dei. qui eſt vltimus finis noſter. ꝛ ad cō ſecutioneꝫ beatitudinis ſue. Et

hoc non poteſt eſſe ſine carita-
te. que vt dicit Aug. in libro de
moribus eccleſie. caritas ē vir
tus: que cum noſtra rectiſſima
affectio eſt: coniungit nos deo:
qua eum diligimus. Dicit pre
terea apoſtolus. i. Cor. xiii. Si
diſtribuero in cibos pauperū
omnes facultates meas. ꝛ ſi tra
didero corpus meum: ita vt ar
deam. charitatem autem non
habeam: nihil mihi prodeſt. Il
le ergo virgines: que bona ope
ra ſua a predicto fine deuiātes
vel ad propriam gloriam: fauo
rem hominum. vel queſtū. vel
huiuſmodi conuertunt: vel ordi
nant: merito fatue dicuntur vir
gines: propter defectum inten
tionis recte. Ad videndum aūt
plenius neceſſitatem huiuſmo
di olei, ſcꝫ charitatis. eſt notan
dum iuxta ſanctum Tho. ꝙ fi
nis humane vite eſt felicitas.
Unde ſm diuerſas vitas etiā
diuerſe felicitates diſtinguun
tur. Qui enim ſunt extra vitā
ciuilem: ad felicitatem ciuilem
non poſſunt peruenire: que atti
git ſummum illius vite. Simi
liter ad hoc: ꝙ ad felicitatē cō
templatiuam quis perueniat:
oportet ꝙ illius vite particeps
fiat. Unde felicitas ad quam
homo per ſua naturalia poteſt
peruenire: eſt ſm vitam huma
nam. Et de hac philoſophi ſūt
locuti. Unde in primo Ethi. di
cit beatos autē homines. Sꝫ
qꝛ nobis promittitur quedam
felicitas in qua erimus angelis
equales. vt pꝫ Mat. xx. que nō
ſolum vires hominis. ſed etiā
angelorum excedit: que ſoli deo
eſt naturalis. oportet ad hoc ꝙ
ad felicitatem illam homo per
ueniat ꝙ diuine vite particeps
fiat. Illud autem quod ad alte
rum conuenire facit. maxime
amicitia eſt. vt dicit Philoſo
phus. ix. Ethi. Unuſquiſqꝫ cō
uerſatur cum amico ſuo in illis
que maxime diligit. Et ideo
oportuit haberi quandam ami
citiam ad deum. vt ſibi conui
ueremus. Et hec eſt charitas:
que eſt quedam amicitia homi
nis ad deum: per quam homo
deum diligit. ꝛ deus hominē.
Et ſic efficitur quedam aſſocia
tio hominis ad deum. ſicut di
citur. i. Jo. i. Si in luce ambu
lamus ſicut ꝛ ipſe in luce eſt: ſo
cietatem habemus adinuicem
Hec autem cōmunicatio diui
ne vite: facultatem nature exce
dit. ſicut ꝛ felicitas ad quam or
dinatur. Et ideo oportet: ꝙ per
aliquod bonum ſuperadditum
natura in hoc perficiať. Et hoc
eſt ipſa virtus charitas. Et ita
manifeſte pꝫ neceſſitas olei ca-

ritatis. ¶ Ad rationem in op/po. ¶ Ad primam reſpondetur negando ɔñam. Et ratio eſt: q2 licet ſine caritate poſſit eſſe aliquis actus bonus ex ſuo genere, non tamen perfecte bonus. q2 deeſt debita ordinatio ad vltimum finem. ¶ Ad ſecundam reſpondetur negando conſeqn/tiam. Et ratio eſt. q2 neceſſaria eſt ſuperior amicitia: q̄ȝ naturalis. q2 naturali amore amam⁹ deum: inquantum ſummuȝ bonum eſt: participabile a nobis per effectus naturales: ⁊ ſm q̄ habemus ſimilitudinem ad ip/ſum per bona naturalia. Sed q2 natura non poteſt peruenire ad operationes eius: que ſunt ſua iura. ⁊ ſua beatitudo. ſcilicȝ viſio ſue eſſentie. ideo etiam ad amicitiam non pertingit: que facit amicos cōuiuere. ⁊ in omnibus cōmunicare. Et ideo oportet ſuperaddi charitatem: p quam amicitiam habeamus ipſum ⁊ amemus ei aſſimilari per participationem ſpiritualium donorum. ⁊ deſiderem⁹. vt participabilem per gloriam ab amicis ſuis. Et iſta amicitia: que eſt inter prudentes virgines ⁊ ſponſum ſuum xp̄m.

D ſecundam. q. ſic ꝓ/ceditur. q2 querit̃ vtrū
a
beata agnes fuerit deſponſata xp̄o. reſpondetur q̄ ſic. Patet ex euangelio. vbi dicit q̄ prudentes virgines intrauerunt ad nuptias cum ſpōſo ſuo ſcȝ xp̄o. Preterea dicitur. ii. Corin. x. Deſpondi enim vos veni viro. ſcȝ xp̄o: virginem. i. virginitatem exhibere chriſto. ¶ Reſpondeo dicendum: q̄ cū amor ſit virtus vnitiua. vt ait Diony. ⁊ vt dicit Apoſtolus. Qui adheret deo per amorem vnus ſpiritus fit cum eo. inde vt dicit Bernardus. Amor maritat animam chriſto. Cum autem beata agnes ardentiſſimo amore amauerit xp̄m: ipſi⁹ ſpōſa fuit. Vnde ipſa confitetur in vita ſua. d. Ipſi ſum deſponſata: cui angeli ſeruiunt. Item anulo ſuo. ſcȝ fidei per dilectionem operantis: ſubarrauit me ⁊ immenſis monilib⁹ ornauit. vbi notandum q̄ beata agnes glorioſa effecta: de hac deſponſatione cōmēdat multipliciter ſponſum ſuum. Primo a nobilitate originis. cum ait de eo cuius mr̄ virgo ē ⁊ pater feminā neſcit. Secundo a celſitudine dignitatis cum de eo dicit. Ipſi ſum ſponſata cum angeli deſeruiunt. Tertio a pulchritudi/tudine ⁊ ſpecioſitate cum ait. Cuius pulchritudinem ſol ⁊ luna mirantur. Quarto a largita

te muneris meum ait. Immen‐ſis monilibus ornauit dexterã meam. & collum cinxit lapidibus precioſis. ideſt bonis operibus. Per dexteram: patientiam in paſſionibus tradidit auribus meis ineſtimabiles margaritas: verba. ſ. diuina precioſiſſima ciclade. ideſt toga aurotexta. ideſt aurea. charitate immenſis monilibus ornauit me ideſt ſinceriſſimo & caſtiſſimo amore: quo ex omni parte clauſa ſunt. Quinto commendat a ſpecialitate amoris: cum ait. Signum poſuit in faciem meam. ſignum quidem virginitatis vt mente illud conſiderans fidelitatem ei conſeruet. Et ſic omnis carnis delectatiõis ſpernat. vnde ait. Vt nullum preter eum amatorem admittem. Item ſignum paſſionis ſue ad omnia aduerſa tolleranda. Et ideo ait. Sanguis eius ornauit genas meas. vt ſcʒ gene in quibus apparet verecundia. ſicut ſanguine ſint infuſe. vt nullus de cetero rubor ibi appareat: pro aliqua mundana confuſione. Sexto cõmendat eãʒ ab honeſtate: & ſanctitate nuptiarum cum ait. Amo Chriſtum: cuius thalamum introiui: quẽ cum amauero: caſta ſum: cum tetigero: munda ſum: cum acce‐pero: virgo ſum. Tactus autẽ carnalis polluit. ſed iſte mũdat ille virginitatem. violat. Nota bene rationem horum: qui amor vnit & extaſim facit: ſecũdum Dionyſiũ. Et quanto quis plus nobiliori vnitur. tanto nobilior efficitur. Ratio ergo omnium eſt ratio amari. quia mundiſſimus & ſanctiſſimus ẽ ſpõſus. Et ideo neceſſe eſt: vt ea ſponſa: que illi coniungitur: mũda & ſancta ſit.

¶ In feſto beati vincentii martyris poſſunt diſputari ſequentes queſtiones.

¶. Primo vtrum quis poſſit abſqʒ charitate perfecta martyrio ſe offerre.

¶ Secũdo: vtrum beatus vincentius ſic miniſtrauerit Chriſto fortiter vſqʒ ad mortem ꝓ eius fide certando. vt a patre celeſti meruit honorificari ſpeciali corona glorie que dicitur aureola.

a D primam. q. ſ. vtrum quis poſſit abſqʒ caritate perfecta martyrio ſe offerre. ſic ꝓcedit. Et videtur quod ſic. ¶ Super illo Pſalmo. Ideo dilexi mandata: ſuper aurum &c. dicit gloſa. quod minima charitas plus diligit dei legem: quam milia

auri ⁊ argenti. Et eadem ratio ne: ꝗ omnia temporalia. Sed illud quod minus diligimus: exponimus: pro eo: ꝙ magis di ligimus. Ergo ⁊ omnia tempo ralia. Et etiam propriam vitã poteſt exponere pro xp̄o: qui ha bet minimam caritatez. ¶ In oppo. arguitur ſic. Si abſq̄ ca ritate perfecta poſſet quis ſe of ferre martyrio. Ergo pari ra tione martyrium ſuſtinere abſ q̄ charitate perfecta. Sed hoc videtur eſſe falſum: ſecundum illud Joannis xiii. Maiorem hac dilectionem nemo habet: vt animam ſuam ponat quis pro amicis ſuis. Ergo nullus abſq̄ charitate perfecta poteſt ſe ad martyriū offerre. ¶ Re ſpondeo iuxta ſanctum Tho mam. ꝙ in operibus virtutū duo ſunt attendenda. ſcilicet id quod fit: ⁊ modus faciendi. Cõ tingit autem idem factum: qḋ fit ſecundum aliquam perfectã virtutem fieri: ⁊ non ſolum ab habente paruam virtutem. ſed etiam non habente vi[illegible]tem: ſi cut aliquis non habens iuſtici am poteſt facere aliquod opus iuſtum. Sed ſi attendamus ad modum faciendi: ille qui non habet virtutem: non poteſt ope rari: ſicut ille qui habet. Nec ille qui habet paruam ſicut ille qui habet magnam: quia ope ratur faciliter: ⁊ prompte ⁊ de lectabiliter: ꝙ non idem facit: q caret virtute: vel paruam hab; Sic ergo dicendum eſt: ꝙ hoc opus quod eſt ſe offerre marty rio vel etiam martyrium ſuf ferre: poteſt facere non ſolum caritas perfecta. ſed etiam im perfecta. Et quod plus eſt: etiã ille qui caret caritate: ſecundũ id. i. Corin. xiii. Si tradidero corpus meum ⁊c. Sed chari tas perfecta hoc facit prompte ⁊ delectabiliter: ſicut patet i no ſtro vincentio: qui in tormentis hilaritatem oſtendit. Unde cũ preciperetur. vt exhiberetur tor mentis. Vincentius inquit. Hoc eſt: quod ſemper optaui ⁊c. Hoc autẽ non p̄t facere ca ritas imperfecta: ⁊ minus qui ea caret. Et per hoc patet re ſponſio ad oppoſita.

a

D ſecundam. q. ſic pro ceditur. Et videtur. ꝙ beatus Vincenti⁹ non meruit honorari ſpeciali coro na glorie: que dicitur aureola. ¶ Primo ſic. aureola eſt pre mium: quod operibus ſuperer rogationis redditur. Sed mo ri pro defenſione fidei: fuit Vi centius neceſſitatis non ſuper erogationis: q̄ vt inquit apo ſtolus ad Ro. x. Corde credit

 195

ad iuſticiam: oris confeſſio fit
ad ſalutem. ergo beatus Vin
centius tunc certando pro fide
non meruit aureolā. ¶ Secū
do ſic. Omnis corona glorie: q̄
promittitur omnibus miniſtrā
tibus xp̄o: eſt ſcꝫ vt ſic ipſe ē in
eterna beatitudine. vt in preſen
ti euangelio habetur ergo bea-
tus Vincentius per admini-
ſtrationem ſuam non meruit
aliam ſpecialem coronam: q̄ꝫ
alii. ¶ Tertio ſic. Confirmādo
premium omnium eſſentiale:
promiſſum omnibus miniſtrā-
tibus xp̄o: ē ipſa beatitudo. Sꝫ
beatitudo ſm̄ Boetium: eſt ſta
tus omnium bonorum aggre-
gatione perfectus. ergo premi-
uꝫ eſſentiale includit omne bo
num: quod habetur in patria. ⁊
ſic aureola includitur in aurea.
⁊ per ꝯñs. ideo eſt aliud a pre-
mio quod eſt aurea. ¶ In op-
po. arguitur ſic. Sicut pugne:
quā ſequitur victoria: debetur
corona ſm̄ illud 2 Thi. v. Nō
coronabitur: niſi qui legitime
certauerit. ergo vbi eſt ſpecialiſ
rō certaminis: ibi debet eē ſpe
cialis corona. Sed beat⁹ Vin
cētius adminiſtrauit xp̄o fortiſ
ſime pugnando: vſqꝫ ad mortē
pro fide eius. vt in ſua vita pꝫ:
ergo ſi debetur ſpiritualis coro
na: ¶ Reſpondeo dōm. ꝙ bea
tus vincentius certando ꝓ fi-
de xp̄i vſqꝫ ad mortem: non ſo-
lum meruit corona glorie: coro
nari. ſed ēt aureole honorifica-
ri. Iſta concluſio pꝫ. Dicit enī
ſic de eo in legenda ſua: egregi⁹
dei martyr vincenti⁹ diris tor
mentorū ſuppliciis pro xp̄o ala
criter ſuperatis: ac felicis pu-
gne agone conſtāter expleto tā
dē precioſam reſolutus in mor
tem: celo triūphans reddidit
ſpūm. ⁊ voce angelica dicitur ei.
Agnoſce o vincēti inuictiſſime
qꝛ ꝓ cuius noīe fideliter decer
taſti: ipſe tibi coronā perpetuaꝫ
ſeruat in celis. Pro quo ꝯclu
ſiōe plenius intelligēda. eſt pri-
mo notandū: ꝙ diſtiguitur du
plex pmiū in beatis. Quoddaꝫ
cōe ⁊ eſſentiale: quod eſt ipſa
beatitudo. que conſiſtit in ple-
na viſione. ⁊ fruitione diuinita
tis. ⁊ dicitur hoc premium me
thaſiſice corona. vel aurea. Tū
ex parte meriti: quod cum qua
dam pugna agitur. Militia eſt
enim hoīs ſuper terram Iob.
vii. Tum ēt ex parte premii: ꝓ
quia hō efficit quodāmodo p-
ticeps diuinitatis. ⁊ per ꝯñs re
gie ptātis. apoc. v. Feciſti nos
deo noſtro regnū ⁊ ſacerdotes
Corona aūt ē ſignū ꝓpriū re-
gie dignitatis. Aliud dr̄ accidē
tale premiū ꝙ eſſentiale addit

corone: et etiam dicit habere co rone rõne. Uerum quia nihil põt ſuperaddi corone: q̄ ē eſſentiale p̄miū: q̄cūq̄ ſit eo minus et ideo ſupadditū p̄miū aureola nominat. Et ſic dicendū eſt: q̄ aureola dicit aliquid auro ſup additū: quaſi quoddā gaudiū de operibus a ſe factis: que hñt rõnem victorie excellentis: qđ eſt aliud gaudiū ab eo quo de cõiunctiõe ad deū gaudet qđ gaudiū dicit aurea. Scđo notandum: q̄ ſicut ineſt quedam pugna ſpirit⁹ ɔtra interiores concupiſcentias, ita etiā ineſt hoī quedam pugna cõtra paſſiones exterius illatas. vnde ſicut pfectiſſime victorie: qua de concupiſcentiis carnis triumphat: ſic virginitati debet ſpecialis corona: que aureola dicit ita etiā perfectiſſime victorie: que habet i pugnatiõe exteriori: debetur aureola. Perfectiſſima aūt victoria de exterioribus paſſionibus conſiderat ex duobus. Prima ex magnitudine paſſionis. Inter oēs autē paſſiones illatas exterius p̄cipue locum tenet mors. Secundo cõſideratur ex cauſa pugne qñ. ſ. eſt p honeſta cauſa: que. ſ. ē ipſe chriſt⁹. Et hec duo i martirio cõſiderent: quod eſt mors ſuſcepta pro chriſto. Cum autē beatiſſimus vincentius hāc pugnā duriſſimā p xp̄o ſuſcepit. et p eo mortē atrociſſimā ſuſtinuerit, tenēdum eſt: q̄ beatus Uincentius a patre celeſti ſit ſpeciali corona: que dicit aureola, honorificatus. vñ angel⁹ ad eū. Exurge martir inclite. exurge ſecurus et almus: cetibus noſtris noſter ſodalis addere. O miles inuictiſſime: fortiſſimo: fortior: iā te ipſa pena: et aſpera tormēta victorē tremūt Itē exclamat Prudenti⁹. Tu ſolus orbis melius: ſol⁹ brauii duplicis palmā tuliſti: tu duas ſimul paraſti aureas. ¶ Ad rationes. ¶ In oppoſit. ¶ Ad p̄mā rñdet negando ɔñam. Et rō eſt. tū p̄mo q: ſuſtinere mortem pro xp̄o quantū eſt de ſe: eſt opus ſuperogatiõis. Nō.n. quilibet tenet fidē ſuam corā pſecutore cõfiteri: ſed tñ in caſu eſt de neceſſitate ſalutis. qñ. ſ. aliq̄s a pſecutore deprehenſus de fide ſua requiritur: quā ɔfiteri tenet. Tū ſecundo: q: non ſeq̄tur q̄ aureolā tunc in tali caſu nō mereat. Aureola.n. non debetur opi ſuperogatiõis: inquātū eſt ſuperogatio: ſed inquātū perfectionē quādā hz. Vñ tali perfectiõe manente: etiā ſi non ſit ſuperogatio. aliquis aureolam meret. ¶ Ad ſcđaz rñdetur ne

gando ꝯñaꝫ. Et rõ eſt: qꝛ lꝫ ibi cõis ponat remuneratio mini ſtrantium xpo: nihilominꝰ alia ꝛ alia dabit: ſpiritualiter aliquí bus: ꝑ excellentiã alicuius vi ctorie: quã ipſi ſpiritualiter ha buerũt. ¶ Ad tertiã rñdetur ne gãdo ꝯñaꝫ. Et rõ eſt: qꝛ lꝫ bea titudo includat oĩa: q̃ ſũt neceſ ſaria ad ꝑfectiã hoĩs vitã: q̃ cõ ſiſtit in ꝑfecta hoĩs opatiõe: ni hilominꝰ quedã ſũt ſupaddi: nõ q̃ſi neceſſaria ad ꝑfectã ope rationẽ vt ſine quibꝰ eſſe nõ poſ ſit: ſed qꝛ his additis: eſt beati tudo clarior: vt ꝑtinet ad bñ eẽ beatitudinis: ꝛ decentiã quãdã ipſius. ſicut ꝛ felicitas pollitica ornatur nobilitate: vt corpus pulchritudine: ꝛ hmõi: ſine qbꝰ tamen eſſe poteſt: vt pꝫ primo. Ethi. Et hoc modo hic.

¶ In conuerſione ſancti Pau li eſt euangeliuꝫ. Dixit Simon Petrus ad Jeſum Mat. 19. Circa qḋ ſũt diſputari ſe. q. ¶ Prio vtrũ Paulus ſit ſeſ ſurus cũ chriſto ad iudicandũ. ¶ Secũdo. vtrũ cõuenienter iu diciaria poteſtas reſpondeat. voluntarie paupertati. ¶ Ter tio: vtrum promiſſio: que ſequi tur in euangelio: ſit cõueniẽs: qꝛ dicit ꝙ omnis ꝛc. ¶ Quar to: vtruꝫ conuerſio. Pauli fuit miraculoſa.

D primum. q. ſic pro ceditur. Et videtur: ꝙ Paulus nõ ſit. ſeſſu rus cum chriſto ad iu dicanduꝫ. ¶ Primo ſic. Pau lus non fuit vnus: de apoſtolis quibus in hoc euangelio loque batur chriſtus. d. Vos qui ſe quuti eſtis me ꝛc. Ergo Pau lus non eſt ſeſſurus cum chri ſto ad iudicandum. ¶ Secun do ſic. Jo. 5. dicitur: ꝙ pater oẽ iudicium dedit filio vt ꝛc. Sed honorificentia talis non debet alicui alteri: niſi chriſto: ergo ꝛc. ¶ Tertio ſic. Quicunqꝫ iudi cat habet auctoritatem ſuper illud quod iudicat. Sed ea de quibus debet eſſe futurum iu dicium. vtrum ſint merita: ꝛ ꝑ mia hominum ſoli diuine au ctoritati ſubſunt: ergo nulli cõ petit. de his iudicare. ¶ In op po. eſt euangeliũ preſens. Q ideo legitur in hac feſtiuitate. vt oſtendatur. ꝙ Paulus in hac dignitate fuerit. par ſiue equalis aliis apoſtolis. ¶ Re ſpondeo: ꝙ Paulus eſt vnus de aſſeſſoribus cum chriſto ad iudicandum. de quibus dicitur yſa. 3. Dominus ad iudiciuꝫ veniet cum ſenioribus populi ſui. ¶ Pro pleniori intellectu huius concluſionis: eſt notan dum iuxta ſanctum Thom. in

3.q͛ iudicarͥ multipliciter dicitͥ Primo modo aliqd dicūt iudicare: cōparatiōe: inquātū ex cōparatiōe eorum aliorum: aliq iudicādi oſtenduntͥ. ſicut patet Mat. 12. Uiri Niniuite ſurgent iudicio ⁊c. Sʒ ſic iudicare in iudicio: cōe eſt maloꝝ ⁊ bonorum. Alio mō dicitͥ iudicare: q̄ſi interpretatiue. Interpretamur eniʒ aliquē facere. qui facienti cōſentit. Un̄ illi q cōſentiunt iudici: eius ſētentiam approbando: iudicare dicuntͥ. Et ſic iudicare: eſt oium electoꝝ. Unde dicitͥ Sapien. 3. Iudicabūt ſācti nationes. Tertio mō dicitͥ iudicare: quaſi p ſimilitudinem. q͛ ſimilitudinē iudicis habēt: inq̄ꝫ tū ſedent in loco eminēti: ſicut iudex. ſic aſſeſſores iudicare dicūtͥ. Et ſcđm huic modū dicūt aliqui. q͛ perfecti viri qbus poteſtas iudiciaria promittitͥ: vt in euangelio pūti. iudicabūt. ſ. per honorabilē conſentionē. q͛ ſuperiores ceteris apparebunt occurrentes xp̄o obuiā in aera Sed iſtud nō videtͥ ſufficere ad pmiſſionem dn̄i cōplendam: qua dr̄. Sedebitis iudicantes. Uidetͥ eni iudicium cōceſſum ſupaddere. Et ideo eſt quart⁹ modus iudicādi: qui perfectis viris cōtingit: Pro quo nota: q͛ cū iudicare importet actionē in alium pcedentem ppⁱe loquēdo iudicare dicitͥ qui ſententiā loquēdo i aliū pfert. Sʒ hoc dupliciter cōtingit. Uno modo ex ppria auctoritate: ⁊ hoc eſt illi⁹: q hʒ in alios dominiū. ⁊ poteſtatē: cuius regimini ſubduntͥ: q iudicantͥ. Un̄ eius ē in eos ferre ſententiā: ⁊ ſic iudicare ſolius dei eſt. Alio modo iudicare: eſt ſententiā auctoritate alterius latā in alioꝝ noticia ducere: qđ eſt ſententiā latā pnunciare. Et hoc modo pfecti viri iudicabunt: quia alios ducēt i cognitionē diuine iuſtitie: vt ſciant quid de eis iuſte pro meritis debeatur. vt ipſa reuelatio iuſticie iudicium dicatur. Unde dicit Ricardus de ſancto victore. Iudices coram iudicandis decretorum ſuorum libros aperire: eſt ad cordium ſuorum inſpectionem inferiorē quorumlibet viſum admittere ſenſumq̄ʒ ſuum in his que ad iudicium pertinent: reuelare.

¶ Ad rationes in oppo. ¶ Ad primam reſpondetur negando conſequentiā. Et rō eſt: q͛ per illos. 12. apoſtolos nō tm̄ intelliguntͥ illi: ſed oēs alii. q relictis oibus ſecuti ſunt xp̄m ſcđm pfectionē vite. inter quos Paulus ⁊ Matheus cōnumerantͥ

¶ Ad ſecundam reſpondetur.

ꝙ auctoritas illa itelligit de iudicio auctoritatis: qd ſoli xpo cōuenit. ¶ Ad tertiā rn̄detur negādo conſequētiā. qꝛ loquendo de ſecūdo modo iudicādi. ſ. ꝑ reuelationē. Et rō eſt: qꝛ nō eſt incōueniens aliquos ſanctorū aliis qdē reuelare. Vel per modū illuminationis: ſicut ſuperiores angeli inferiores illumināt. Vel per modū locutionis: ſicut quando inferiores ſuperioribus loquuntur.

a D ſecūdā. q. ſic ꝓcedit. Et videt: ꝙ nō rn̄deat cōuenienter iudiciaria poteſtas paupertati voluntarie. ¶ Primo ſic. Solū. 12. Apoſtolis ē ꝓmiſſuꝫ Sedebitis ſuper ſedes. 12. ꝛc. Ergo cum nō oēs voluntarie pauperes ſint apoſtoli. videt ꝙ non oib⁹ iudiciaria ptās rn̄deat. ¶ Scdo ſic. Maius ē offerre ſacrificiū deo de ꝓpo corpe q̄ de exterioribꝰ rebꝰ. Sꝫ martires ꝛ etiā virgines offerūt d̄ ꝓprio corpore ſacrificiuꝫ deo. Voluntarie aūt pauperes de exterioribus rebus. Ergo ſublimitas iudiciarie poteſtatis. magis rn̄dere dꝫ martiribus: ꝛ virginibus: q̄ volūtarie pauperibus. ¶ Tertio ſic. Supior non iudicat ab inferiori. Sed multi licite diuitiis vtētes erūt maioris meriti multis pauperibus voluntarie. Ergo voluntarie pauperes non iudicabunt: vbi alii iudicabunt. ¶ In oppo. eſt euangeliuꝫ preſens vbi dicitur Vos q reliquiſtis omnia ꝛc. Vbi dicit glo. Qui relinquerunt oia: ꝛ ſecuti ſunt dn̄m: hi iudices erūt. ¶ Rn̄deo dicendum: ꝙ recte ꝛ cōuenienter iudiciaria poteſtas: q̄ ꝓmittitur in euangelio preſenti: rn̄det voluntarie paupertati. Et hoc ꝓpter tria vt dicit ſanctus tho. Primo rōne congruitatis: qꝛ voluntaria paupertas eſt eoꝝ: que oibus que mūdi ſūt ꝯtemptis: ſoli xpo inherent. ꝛ iō nō eſt in eis aliqd: qd eoꝝ iudiciuꝫ a iuſtitia deflectat. Vn̄ idonei ad iudicādū reddunt q veritatē iuſticie ꝑ oibus diligentes: Secundo per modū meriti. qꝛ hūilitati rn̄det. exaltatio ꝓ merito Inter oia autē. que in hoc mūdo huiuſmodi defectum faciūt precipuū eſt paupertas. Vnde pauperibus excellentia iudiciarie poteſtatis promittitur: vt ſi q ſe humiliat propter chriſtū. exaltetur. Tertio qꝛ paupertas diſponit ad predictū modū iudicandi. Et hoc enī aliqs ſanctoꝝ iudicare dicitur. vt ex dictis pꝫ: ꝙ cor habebit edoctum omni diuina veritate: qua aliis

poteſtas erit manifeſtare. In p̄greſſum autem ad perfectionē primum quid relinquendum occurrit: ſūt exteriores diuitie q̄ hec ſunt vltimo aquiſita: Quod autē eſt vltimū in generatione. eſt primum in deſtructione. Unde et inter beatitudines: quibus eſt progreſſus ad perfectionē p̄ria ponit paupertas Et ſic paupertati rn̄der iudiciaria ptās. inquātū eſt prima diſpoſitio ad poteſtatē predictā. Et hinc eſt. q̄ non q̄buſcunq̄ pauperibus etiam voluntarie promittitur poteſtas predicta. ſed illis qui relinquentes omnia ſequuntur chriſtum ſecundum perfectionem vite.

In tertiū. q. ſic p̄ceditur. Et videt. q̄ p̄miſſio q̄ ſequit in euāgelio nō ſit cōueniens. i qua dr̄. oīs q̄ reliquerit domū vel frates. vł ſorores aut patrē aut matrē. aut vxorem. filios. aut agros. p̄p̄ nomē meū. centuplum accipiet in preſenti vita. et vitā eternam poſſidebit. ¶ Primo ſic. Qui iubet dimittere matrē. videt iubere peccatum. cum lex dei iubeat honorari parentes Deutero. 5. Honora patrē. et matrem tuam. ¶ Secundo precepit. q̄ nō dimittat vxor. niſi fornicationis cauſa. ¶ Tertio. Iſta p̄miſſio multiplicatiōis iſtoꝝ terrenoꝝ videt cōtradicere doctrine xp̄i cū ait Mat. x. Si vis p̄fectus eſſe vade et vende oīa. q̄ hēs. et ſeq̄re me. Ergo vr̄ illud qđ hic dicit eē incōueniens. dictum. ¶ In oppo. eſt euangeliū pn̄s. ¶ Rn̄deo dicendū Quidā fuerūt. q̄ dixerūt. q̄ ſācti reſurgēt ante iudiciū per mille annos. tunc chriſtus hēbit regnū cōpletū. Et tūc q̄ dimiſit domum. habebit centuplū. Sed iſtā erroneā opinionē Hieronymus reprobat tanq̄ ſtultā. tū q̄ impoſſibile eſt habere centū patres. nec centū matres. tū q̄ turpe eſt q̄ q̄s habeat centum vxores. Unde intelligendum hoc de bonis temporalibus. videtur ſapere errorem. Machometi. qui poſt reſurrectionē. felicitatem poſuit i deliciis carnalibus. Et ideo eſt: q̄ illud qđ in euangelio ponit. eſt veriſſimū. et conuenientiſſimum. intelligendo illud. q̄uo eſt intelligendū. ſ. quo ad ſpiritualia bona. vt dicit Augu. q̄ preponderant oi eo terreno. quod dimiſitemus. ſicut centenarius numerus excedit vnitatem. Dicitur ergo centuplū accipies. i. aliqđ quod valet centuplū. et multo plus. ſed ponit finitū pro infini

to. ¶ Ad rōnes in oppo. ¶ Ad primam de parentibus reſpondetur: ꝙ in iſtis cōſideretur naturalis affinitas. hec non eſt cōtemnanda: ſed benefaciēdū eis. ſi indigent. Aliquando vero retrahunt a ſeruitio dei. Unde tunc ſunt ſicut membrum ſcandalizans. Et tunc abſcindendū eſt illud membrum. Et ideo ꝓcepit hic relinquere. ¶ Ad ſecūdam rūdet idem. ¶ Ad tertiā reſpondetur: ꝙ nō ꝯtradicit doctrine chriſti. immo concordat ſi intelligatur. ſicut dictum eſt.

D quartā. q. ſic ꝓceditur: Et videt ꝙ cōuerſio ſancti Pauli nō fuerit miraculoſa. ¶ Primo ſic. Juſtificatio impii non eſt miraculoſa. tū qꝛ non ē preter ſpem ꝓuenientis. quod ē de rōne miraculi. tū qa nō raro accidit. ſꝫ freqn̄t. ꝛ oī die. ꝗ nec cōuerſio pauli. cū iuſtificatio ſua ſit eiuſdeꝫ ratiōis cū iuſtificatiōe alioꝝ impioꝝ. ¶ In oppo. eſt qđ dr̄ in legenda ſanctoꝝ. ¶ Rūdeo dicēdū ꝙ ꝯuerſio Pauli fuit miraculoſa Unde hac rōne poti⁹ eius ꝙ̄ alioꝝ ſanctoꝝ conuerſio celebratur. Unde miraculoſa dicitur fuiſſe ratione efficientis. ratione diſponentis. ꝛ patientis. ratione efficientis ſcilicet chriſti. qui ipſum tam ſubito immutauit. Magnum quidem ꝛ mirabile ꝙ in actu peccandi exiſtentem ꝛ in propoſito ꝓſequendi. Nā act I dicitur Paulus adhuc ſpirans minarum ꝛ cedis. ꝛc. dignatus eſt ſubito immutare. Unde continue immutat⁹ reſpondit deo: quid me vis facere. Secundo idem ratione diſponentis ſcilicet lucis: que ipſum ad conuerſionem diſpoſuit. De qua dicitur: ꝙ ſubitum circunfulſit eum lux de celo. Fuit quidem lux ſubita: vt audacem terreret. Fuit immēſa: vt ſuperbum ad ima humilitatis proſterneret. Fuit celica: vt carnalem eius intelligētiam in celeſtem immutaret. Tertio fuit miraculoſa ratione ipſius Pauli: in quo facta eſt conuerſio. qui ſubito excecatus ꝛ proſtratus eſt: ꝛ mutatus eſt vt dicit Aug. Eliſus ſeuiens. ꝛ factus eſt credēs. Eliſus eſt lupus: ꝛ factus eſt agnus Eliſus eſt perſecutor. ꝛ factus eſt predicator. Eliſus eſt filius perditionis: ꝛ factus eſt vas electionis. ¶ Ad rationem in oppoſi. reſpondetur negādo ꝯñaꝫ. Et rō ē: ꝗ cōuerſio nō tm̄ dicit iuſtificationē: ſꝫ ēt icludit ea: qb⁹ iductus ē ad iuſtificationē: que vt viſuꝫ eſt ſunt miraculoſe.

¶ In feſto purificatiõis eſt euã gelium. In illo tempore poſtq̃ʒ impleti ſunt dies purgationis Luce.ii. Circa quod poſſunt di ſputari ſe.q.

¶ Primo: vtrum cõuenienter Chriſtus in tẽplo fuit oblatus.
¶ Secundo: vtrum conuenien ter beata Maria mat dei pur ganda ad templum acceſſit.

Ad primam.q. ſic ꝓ ceditur. Et videtur ꝙ xp̃s nõ ꝯueniẽter fuerit oblatus in tẽ plo. ¶ Primo ſic. Dicit enim Exo.xiij. Sanctifica mihi om ne primogenitum: quod aperit vuluã in filiis iſrael. Sed chri ſtꝰ exiuit de clauſo virginis vte ro: ⁊ ita matris vulud non aper uit. Ergo ex hac lege non debu it in templo offerri ¶ Secũdo ſic. Illud quod eſt ſemper pñs alicui.nõ poteſt ei pñtari. Sed xp̃o humanitas fuit deo maxi me pñs. vtpote ei ſemper con iuncta in vnitate perſone: ergo non oportuit ꝙ coraʒ dño ſiſte ret. ¶ Tertio. Chriſtus eſt ho ſtia principalis ad quã omnes hoſtie veteris legis referuntur ſicut figura ad veritatem. Sed hoſtie nõ debet eſſe alia hoſtia Ergo non fuit conueniẽs: vt ꝓ chriſto alia hoſtia offerretur.
¶ Quarto inter legales hoſti as ꝑcipue fuit agnus: qui erat in lege ſacrificium: vt habetur Numeri.xxviij. Unde ⁊ xp̃s dicit agnus Jo.i. Ecce agnus dei. Magis ergo fuit conueni ens: ꝙ ꝓ xpo offerretur agnus: q̃ʒ par turturum: vel duo pulli columbaꝝ. ¶ In oppoſituʒ eſt euangeliuʒ pñs. ¶ Reſpondeo dicendũ ꝙ chriſtus voluit ſub lege fieri. vt eos q ſub lege erãt redimeret. Et iuſtificatio legis in ſuis mẽbris ſpñaliter imple retur. De prole auteʒ nata du plex preceptuʒ in lege traditur. Unum quidem generale: quod tuʒ ad omnes: vt .ſ. completis diebus purificationis matris offerretur ſacrificium ꝓ filio ſi ue ꝓ filia: vt habetur Leui.xii Et hoc quidem ſacrificiũ erat ⁊ ad expiationẽ peccati: in quo proles erat concepta: ⁊ nata: ⁊ etiam ad conſecrationem quã dam ipſius. qꝛ tunc primo pre ſentabatur in templo. Et ideo aliud offerebat in holocauſtuʒ: ⁊ aliud pro pctõ. Aliud autem preceptũ erat ſpãle in lege de primogenitis taʒ in hoibus q̃ʒ in iumẽtis. Sibi enim dñs de putauerat oẽ primogenitum in iſrael. ꝓ eo: ꝙ ad liberationẽ po puli iſrael percuſſerat primoge nita egypti: ab homine vſq̃ʒ ad pecus. primogenitis filiorũ iſra

eſt reſeruatio. Et hoc mandatū ponitur. Exo. xiii. in quo etiam prefigurabatur xp̄s: qui eſt primogenitus in multis fratribus vt dicitur Ro. 8. Quia igitur xp̄s ex muliere natus erat primogenitus: ⁊ voluit fieri ſub lege. hec duo. Lucaſ. circa eū fuiſſe obſeruata oſtdit. ¶ Ad rōnes. ¶ In oppoſitum. ¶ Ad primā reſpondeṫ negando ꝯñam. Et rō eſt: q̄ licet ex lege nō teneretur: voluit tamen ex humilitate legalia ſeruare. licet nō teneref. ¶ Ad ſecundam reſpondeṫ negando ꝯñaz. Et ratio eſt: quia ſicut filius dei nō propter ſeipſum factus eſt homo: ⁊ circunciſus in carne. ſ3 vt nos p gratiam faceret deos: ⁊ vt ſpūaliter circūcidamur: ſic ꝓpter nos ſiſtitur dn̄o vt diſcamus p̄ſntare nos ipſos. Et hoc poteſt circūciſionem eius factum eſt. vt oſtendat neminem niſi circūciſum vitiis dignum eſſe diuinis cōſpectibus. ¶ Ad tertiam reſpondeṫ negādo ꝯñaz. Et ratio eſt: q̄ xp̄s propter hoc ipſuz voluit hoſtias legales pro ſe offerri. q erat vera hoſtia vt figura veritati cōiungeretur ⁊ per veritatez figura approbaretur cōtra illos qui dñm legis negant a xp̄o fuiſſe in euangelio predicatū. Nō enim putandū eſt. vt Origi. dicit: q̄ filium ſuum bonus deus ſub lege inimici fecerit. quaz ipſe nō dederat. ¶ Ad quartam reſpondetur negādo ꝯñaz. Et rō eſt: quia Leui. xxii. precipitur: vt qui poſſent agnuz ꝓ filio aut filia ſimul ⁊ turturē ſiue columbā offerrent. Qui vero nō ſufficerent ad offerrendū agnū: duos turtures. aut duos columbe pullos offerrēt. Dn̄s ergo qui cuz diues eſſet: ꝓpter nos egenus factus eſt. vt illius inopia diuites eſſemus. vt dicitur. 2. Corin. 8. per ſe pauperuz hoſtiam voluit offerri. ſicut ⁊ in ipſa natiuitate pannis inuolpiṫ ⁊ reclinaṫ in p̄ſepio Nihilominus tn̄ huiuſmodi aues figure congruūt. Turtur eniz q̄ auis loquax: predicationez ⁊ cōfeſſionem fidei ſignificat. Quia vero eſt animal caſtū ſignificat caſtitatem. Quia vero eſt animal ſolitariuz ſignificat cōtemplationem: Columba vero eſt animal manſuetum ⁊ ſimplex. manſuetudinem ⁊ ſimplicitatem figuſ ficatis. Eſt autem animal gregale: vnde ſignificat vitam actiuaz. Et ideo huius hoſtia ſignificabat pfectionē Chriſti: ⁊ mēbroꝝ eiꝰ. Vtrūq3 autē alal ꝓ ꝯſuetudinē gemēdi p̄ſentes ſanctoꝝ3 gemitus deſignat. Sed turtur que ē ſolitaria ſignificat

orationum in lachrimas. Columba vero que eſt gregalis ſignificat publicas orationes eccleſie. Utrūqz autem animal dupli catū offertur: vt ſanctitas ſit nō ſoluz in anima: ſz ēt in corpore.

Ad ſecundā. q. ſic ꝓceditur. Et videtur ꝙ beata Maria nō purgāda ad templū acceſſerit. ¶ Primo ſic. Purgatio enim nō videtur eſſe niſi ab immunditia. Sed in beata virgine nulla fuit immunditia: vt ex ſupradictis patz. Ergo nō debuit vt purganda ad templū accedere. ¶ Secundo ſic Leui. xii. dicitur. Mulier ſi ſuſcepto ſemine peperit maſculum. immunda erit ſeptez diebus. Et ideo ei precipit ꝙ non ingrediatur ſanctuarium donec impleātur dies purgationis eius. Sz beata virgo peperit maſculum ſine virili ſemine. Ergo nō debuit venire ad tēplū purgāda. ¶ Tertio ſic. Purgatio ab immunditia nō fit niſi per gratiā: Sed ſacramenta veteris legis gratiam nō conferebāt: ſed ipſa potius ſecum gratie actorem habebat. Nō ergo cōueniens fuit vt beata virgo ad tēplum purganda veniret. ¶ In oppoſituz eſt euangelium preſens. ¶ Reſpondeo dicendum: ꝙ cōueniēter beata Maria venit purgāda in templum poſt partuz filij ſui. patet concluſio: qꝛ ſicut plenitudo gratie a xp̄o deriuatur in matrem. ita decuit vt mater humilitati filij conformaretur. Humilibus eni deus dat gratiaz. vt dicitur Ia. q. c. xvi. Sicut chriſtus lz legi non eſſet obnoxius voluit tamen circūciſionem ꝛ alia legis onera ſubire: ad demonſtrandum humilitatis exemplum ꝛ vt approbaret legem: ꝛ vt occaſionem iudeis tolleret: propter eaſdē rationes voluit ꝛ matrez ſuam implere legis obſeruātias quibus tamē nō erat obnoxia. ¶ Ad ratiōes in oppo. ¶ Ad primaz rñdetur negando ꝯñam. Et ratio eſt: qꝛ q̄uis bona virgo nullam haberet immunditiam. voluit tamē purgationis obſeruantiam implere: non propter indigentiaz. ſed propter legis preceptuz. Et ideo ſignanter euangeliſta dicit. ꝙ completi ſunt dies purgationis eius: ſm legem. Ipſa enim ſm ſe purgatione non indigebat. ¶ Ad ſecundam reſpōdetur negando conſequentiam Et ratio eſt: quia licet beata virgo non obligaretur ad aliud p̄ceptum: voluntarie tamen voluit illud obſeruare rationibus dictis. ¶ Ad tertiam reſponde-

 200

tur negando conſequentiam. Et rō eſt. q2 iſta purgatio lega lis non erat ab aliqua immun-ditia culpe, ſed quadam imun-ditia irregularitatis cuiuſdaz. ¶ In feſto beate Agathe ē euā gelium. Simile eſt regnum ce lorum ꝛc. Mat. xiii. Circa qd poſſunt diſputari ſe. q.

Primo: vtrum bea ta agatha pro emen da margarita cele ſtis glorie: prudēter egit: dando omnia: que habuit. Et videtur ꝙ non. ¶ Btā aga tha videtur in hoc cōmiſiſſe ſy moniam. Ergo non prudenter egit. Conſequētia eſt bona. An tecedens probatur. Symonia eſt voluntas emendi vel vendē di aliquod ſpirituale: vel ſpiri-tuali annexum. Sed nihil ma-gis ſpirituale q̄ꝫ margarita ce-leſtis glorie. ergo ꝛc. ¶ Secun-do. Sicut vendere carius rem q̄ꝫ valeat ita emere rem vilius q̄ꝫ valeat: eſt iniuſtum. ꝛ ꝑ con ſequens illicitum quia tollitur iuſticie equalitas Sed omnia que btā agatha offerre potuit: non valēt ita multū: q̄ꝫ marga rita celeſtis. q2 vt ait Apoſtolꝰ: non ſunt cōdigne paſſiōes huiꝰ temporis: nec aliqua dona nr̄a vel opera ad futuram gloriam: que reuelabitur. ergo pruden-ter non egit. ¶ In oppoſitum eum euangelium: in quo com-mendatur ita faciens. ¶ Reſ-pondeo dicendū ꝙ beata aga tha prudētiſſime egit: dare om nia: que habuit: contemplatiōe celeſtis margarite: conſiderata magnitudine precii rei: quam emit: que incomprehenſibilis eſt. Dicit enim Macrobius in vna epiſtola. prudentia eſt mun dum iſtum. ꝛ omnia que in eo ſunt: diuinorum contemplatio ne deſpicere. ꝛ omnem animi cogitationem in ſolam diuinā dirigere. ꝛ Bernardus in vna epiſtola ad Romanū. In hac vita q̄ꝺiu durat: comparat ti-bi illam. que ſemper durat: dū viuis in carne: morere mundo. vt poſt mortem carnis viuere incipias. Nam vt ait Auguſti nus libro de li. ar. tanta eſt pul chritudo: tanta eſt iocunditas lucis eterne: hoc eſt incōmuta-bilis veritas: atqꝫ ſapientie. vt etiam ſi non liceret in ea am plius manere: q̄ꝫ vnius diei ho ra: ꝑꝑ hoc ſolū innūerabiles ani mi hu[illegible]s vite pleni delicijs: ꝛ circūfluētia tpaliū. bonoꝝ: re-cte meritoqꝫ cōtēnerent. ¶ Ad rōnes in oppo. ¶ Ad primam reſpondetur negando an̄cedēs. Ad probationē rn̄detur: ꝙ mar garita celeſtis: ſiue regnū celo

rum dicitur emi: dūz quis dat id quod habet propter deum: large ſumpto nomine emptionis: ſm ꝙ accipitur pro merito: quod tamen non pertingit ad perfectam rōnem emptiōis Tum qꝛ ſicut dictum eſt: non ſunt condigne paſſiones huius temporis: nec aliqua noſtra bona. vel opera ad futuram gloriam: que reuelabitur in nobis. vt dicitur ad Ro. viii. Tum qꝛ meritum non ſiſtit principaliter in exteriori bono. vel actu. vel paſſiōe. ſꝫ in iteriori affectu Et ideo non eſt hic ſymonia.

¶ Ad ſecundam pꝫ reſponſio ex dictis. qꝛ hic non eſt propria ratio emptionis. vbi debeat ſeruari equalitas iuſticie. preterea ratio non procedit: quando datur: licet non equiualens quantum petit: his qui vendit. Chriſtus autem habens hanc margaritam celeſtem: cum ſit pius non petit a nobis: niſi quantuꝫ ſoluere poſſumus. Unde Auguſt. in perſona dei loquens ait Uenale habeo: quod ē regnuꝫ celorum: quo emitur pa. pertate regnum: dolore gaudium: labore requies: ignominia gloria morte vita. Cum ergo beata Agatha ita negociata ſit. vt dederit omnia ſua deo: ſalcultates pauperibus propter xp̄m diſtribuēdo. corpus autem ſuum letanter propter fidem xp̄i tormētis exhibendo. vſqꝫ ad mortem Et ideo iuſte meruit margaritam celeſtis glorie. De eiꝰ glorioſo martyrio. dicitur ſic in eius hiſtoria. Agatha letiſſime ⁊ glorianter ibat ad carceres. ⁊ quaſi ad epulas inuitata. agonem ſuum domino precibꝰ cōmendabat. Item dicebat Quītiano. Niſi diligenter prefecte/ ris corpus meum a carnificibus attractari: non poteſt anima mea in paradiſum cum palma intrare martyrii.

¶ In cathedra ſancti Petri ē euangelium. Uenit ieſus in partes ⁊c. Math. xvi. Circa quod poſſunt diſputari ſe. q.

¶ Primo: vtrum confeſſio illa Petri de xp̄o. tu es filius dei viui primo audita eſt ab ore Petri.

¶ Secundo: vtrum xp̄s cōfeſſionem illam Petri conuenienter remunerauit dicendo: tu es Petrus ⁊c.

¶ Tertio: vtrum ſedes Petri poſſet de Roma transferri ad aliam prouinciam.

a D primam. q. ſic ꝓceditur. Et videtur. ꝙ illa confeſſio: qua Petrus confeſſus ē xp̄m filium dei viui fuerit pri-

 201

mitus audita ab alijs: ꝙ̄ ab ore Petri. ¶ Primo pꝫ Jo. i. vbi Nathanael inquit xp̄o. Rabi tu es filius dei. tu rex iſrael. Ergo Petrus non fuit primus q profiteretur xp̄m filium dei. ¶ Secūdo Math. viii. legitur ꝙ demones exeuntes de hominibus dixerunt chriſto. Quid nobis. ⁊ tibi ieſu fili dei. ¶ Tertio arguitur ſic. Si diſcipuli ante non habebant fidem: ꝙ chriſtus eſſet filius dei naturalis: cum hoc fuiſſet neceſſariuꝫ credere: quomodo mittebat eos predicandum. Sed hoc non videtur dicendū. Ergo ante profeſſionem petri iam credebant diſcipuli chriſtum filiuꝫ dei naturalem. ¶ In oppo. arguitur ex preſenti euāgelio: in quo beatus dicitur petrus: ex tali confeſſione facta. de qua non diceretur beatus: ſi primitus ab alijs fuiſſet audita. Talis enī confeſſio erat beatitudine digna. ¶ Reſpondeo dicendum iuxta Criſo. ⁊ Orige. qui vniformiter videntur loqui in hac queſtione: ꝙ iſta concluſio de chriſto: ꝙ eſſet filius dei naturalis: fuit a petro primitus audita. Et idō dicitur ei. Beatus es. qꝛ ſcilicꝫ ꝯfeſſio vere fidei ducit ad beatitudinem. ¶ Ad rationes in oppo. ¶ Ad primam dicendum. ꝙ Nathanael non habuit cognitionem de diuinitate chriſti nec confeſſus eſt in illis verbis chriſtum eſſe filium dei naturalem. ſed adoptiuuꝫ. Unde Criſo. reſpondens ad queſtionem ait Nathanael non fuit beatificatus a xp̄o. ſicut petrus: cum eadem verba habuerit. que petrus. dicit ſic vt deducit ſanctꝰ Tho. ſuper Jo. qꝛ licet eadem verba ⁊ Nathanael. ⁊ petrus protulerint: non tamē fuit vna intentio vtriuſqꝫ. Petrus quidem confeſſus eſt chriſtum eē filium dei verum. ⁊ naturalem ſcꝫ ſicut eſſet homo: ꝙ tamen eſſet verus deus. Hic autem ſ. Nathanael confeſſus eſt euꝫ eſſe filium dei per adoptioneꝫ. ſm̄ illud ps. Ego dixi dij eſtis ⁊ filij ⁊c. Et hoc patet per verba ſequentia. Quia ſi intellexiſſet eum eſſe filium per naturā. non dixiſſet tu es rex iſrael ſolum. ſed totius mundi. Hoc etiam patet: quia ad fidem petri chriſtus nihil addit: quaſi p̄fect[illegible] exiſtentem. ſed eccleſiā dixit ſe in confeſſione illius fabricaturum eſſe. Sed Nathanael quaſi in maiori parte ſue confeſſionis: deficientem eleuat ad maiora. Unde dicit maiora videbis. ¶ Ad ſecundam reſpondet. vt dicit Nicolaus de

lyra: q illi demones magis ex coniectura: q̄ꝫ ex certitudine di xerunt. q2 demon ille: qui tenta uit christum in deserto: erat a cutioris ingenii. ⁊ tamen nō po tuit ſcire per certitudinem. utꝝ ieſus eſſet: ille qui erat promiſ ſus ad ſalutem mundi: ⁊ deie ctionem diaboli. ¶ Ad tertiaꝫ reſpondetur. q a principio nō predicabant eum eſſe christum ſed penitentiam predicabant. Item poteſt eſſe: q predicabāt christum. ſed non eſſe filiuꝫ dei q2 tunc perfectam de hoc noti tiam non habebant. cum non dum eſſent capaces etiam reci pere doctrinam reuelandam a patre celeſti. uſqꝫ ad tempus il lud: quo petro reuelata ē. Nec enim poſtea ante reſurrectio neꝫ: diſcipuli predicauerunt po pulo: q christus eſſet filius dei. Unde hic Math. xvi. manda uit christus eis: q nemini dice rent: q ipſe eſſet christus: ne vul gares homines qui viderent eum patitam ignominioſe: ſcā dalizarentur de eorum [illegible]di cattione. vt dicit Nicolaus de lyra. Sed poſtq̄ꝫ reſurrexit a mortuis: habita perfecta victo ria mortis: voluit publice pre dicari.

a D ſecundam que ſtionem ſic procedi tur: Et videtur. q christus non conuenienter confeſſionem pe tri remunerauit. d. tu es petrꝰ. ⁊ ſupra ⁊c. ⁊ tibi dabo claues ⁊c. ¶ Primo ſic. Nemo remu neratur conuenienter in rebus que ſibi non conueniunt. Sed eſſe fundamentum eccleſie non conuenit homini puro: ſed ſoli christo. Unde apoſtolꝰ. i. Cor. iii. fundamentum aliud nemo poteſt ponere: preter id quod poſitum eſt: quod eſt christus. Ergo ⁊c. ¶ Secundo ſic. Cla uis eſt ad aperiendum vel clau dendum. Sed hoc eſt ſolꝰ chri ſti: qui aperit. ⁊ nemo claudit. ⁊ claudit ⁊ nemo aperit. Apo. iii. Ergo petrus nō ſuſcipit a chri ſto claues claudendi ⁊ aperien di. ¶ Tertio ſic. Peccatuꝫ nō remittitur: niſi per ſpirituꝫ ſan ctum. Sed non eſt commiſſuꝫ petro: q2 hoc nōn eſt alicuiꝰ ho minis. Ergo nec ei fuit poteſtas cōmiſſa remittendi pctā. ¶ In oppoſitum eſt euangelium pre ſens. in quo dominus ait petro Beatus es Simon. bariona. quia caro ⁊ ſanguis. idest ho mo mortalis non reuelauit ti bi. ſed ⁊c. ⁊ ego dico ⁊c. quia tu es ⁊c. Quod verbum deſcri bēs Criſoſto. dicit. Vide qua liter christus reducit petruꝫ ad excelſam de ipſo intelligentiā

Illa enim ſe ei docturum pro-
mittit: que ſunt propria ſolius
dei.ſ.peccata ſoluere: et eccleſi-
am immutabilem facere: inter
tot perſecutiones: et temptationū
procellas. Unde ei plenaria po
teſtas data eſt ſuper totam ec-
cleſiam. Cuius fundamentum
conſtituitur a xpo poſt ipſum.
Quod colligitur ex quatuor.ſ.
ex ſingulari cōmiſſione.qz com
miſit ei dominus tria ſingula-
riter. Primo auctoritatem cla
uium regni celorum: vt in euan
gelio preſenti. Secundo paſtu-
ram ouium. Joan.vlti. Paſce
oues meas. Tertio conſolatio
nem inferiorum. Luc.xxii. Tu
aliquando conuerſus cōfirma
fratres tuos. Secundo patz ex
ſingulari appellatione. Et hoc
tripliciter. Primo appellat ipz
caput. Tu vocaberis cephas.i.
caput. Cephalim eni grece idez
eſt: qd caput latine. Secundo:
qz appellauit ipſum eccleſie fū-
damentum: vt in preſenti euan
gelio. Super hanc petram edi
ficabo eccleſiam meaz. Quod
verbū tractans Aug. in quodā
ſermone: qui legit hodie. Pe-
trum itaqz fundamentū eccle-
ſie nominauit: et ideo digne hoc
fundamentū eccleſia colit. ſup
qd eccleſiaſtici edificii altitudo
conſurgit. Tertio: qz appellauit
eum beatum: vt in euangelio
preſenti. Beatus es Simon
bariona.i.filius Joannis.quia
caro et ſanguis non reuelauit
tibi. Tertio patet ex ſingulari
reſponſione. Petrus conueni
enter ſemper reſpondebat pri-
mus inter apoſtolos. Et hoc
tripliciter. Primo in fidei con
feſſione. Unde Math.xvi. in
preſenti euangelio cum chriſtus
peteret a diſcipulis quem di-
cunt homines eſſe filiuz homi-
nis. Reſpondit petrus pro ſe et
omnibus. Tu es chriſtus fili-
us dei viui. Secundo in dimiſ
ſione peccatorum. Math.xviii.
Si peccauerit in te frater tu-
us &c. et reſpondit petrus. Quo
tiens peccauerit in me frater
meus: dimittam ei &c. Tertio
in diſcipulorum ſeparatione.
Jo.vi. Nunquid et vos vultis
abire. Reſpondit ei petrus. Ad
quē ibimus. Verba vite hēs.
Quarto patz ēt plenitudo q̄ ɔceſ
ſa fuerit petro ex ſingulari ſi-
gnorum oſtēſiōe.qz multa ſigna oſtē
dit dñs: q ipſe eēt caput aplo
rū. Primo in pedū ablutione.
qz vt dicit Aug. añ quē nō ɔceſ
ſit alius. Tū maris piſcatiōe. qz
aliis aplis dixit laxate retia. ſz
petro dixit duc in altuz: tanqz
capiti. Tertio in ſingulari ora-
tiōe. qz ſpecialiter rogauit p ſi-

de petri. Luce.xxii. Ego pro te oraui:vt nō deficiat fides tua. ¶Ad rationes in oppo. ¶Ad primam respondetur. ꝙ aliquo modo bene conuenit petro eſſe fundamentum eccleſie. Nam non ſolum ipſe ſed etiā alii apoſtoli dicuntur fundamenta. ſm illud Apo.xxi. Murus ciuitatis habens fundamēta.xii. ⁊ in ipſis.xii. nomina apoſtolorum. Pro quo notandum iuxta ſanctum Tho. ſuper eodē loco:ꝙ duplex eſt fundamētum. Vnū quidem quod per ſe habet ſoliditatem. ſicut rupes aliqua. ſupra quam edificium conſtituit. Et huic fundamento chriſtus comparatur:⁊ loquitur apoſtolus hic. Ipſe enim eſt petra. De qua dicitur Mat.vii. Fūdata enim erat ſupra firmam petrā. Aliud autem eſt fundamentū: quod habet ſoliditatem nō ex ſe:ſed ex alio ſolido ſubiecto. ſicut lapides cui primo ſupponūtur petre. Et hoc modo apoſtoli dicuntur eſſe fundamentum eccleſie. quia ipſi primo ſu[per]edificati ſunt chriſto:per fidem ⁊ caritatem. Vnde dicitur ad Ephe.ii. Sup:redificati ſuper fundamentum apoſtolorum ⁊ prophetarum ⁊c. Inter apoſtolos vero ſingularius Petrus. cum quia ipſe primus fuit cōfeſſor huiuſmodi fidei:ſupra quas eccleſia fundata eſt. Tum ſecūdo quia ꝗtum ad poteſtatem iuriſdictionis eccleſie:put ſtructura eccleſie ſurgit ſm diuerſos gradus ipſius poteſtatis ſic petrus eſt iſte:ſuper quem ipſe chriſtus poſt ſe fundauit eccleſiam dando ſibi claues eccleſie faciens eum ſolum generalem vicarium ſuper totam eccleſiā ⁊ ſup omnes eccleſiaſticos gradus in eccleſia contentos. Et ſic eccleſia non eſt fundata ſup alios apoſtolos:quia tote ptās eccleſie ſunt petro collata: nec habet eccleſia aliq̄ poteſtatem iuriſdictionis:niſi quam chriſtus petro conceſſit. ¶Ad ſecūdā reſpondetur:ꝙ licet ſolius dei ſit ꝓpria auctoritate abſoluere:fuit tamen petri ⁊ eorum quibus cum eo claues dedit. ſicut miniſtrorum diſpenſatorū miniſtrorum dei. Et ad auctoritatem inductam reſpondetur quia non eſt ad propoſitum. qꝛ ibi loquitur de clauſione: qua xp̄s clauſit lymbū ne aliquis vltra in illum deſcendat. Et de apertione. que paradiſum aperuit. remoto impedimento nature ꝑ ſuā paſſionem. Hoc. n. ſolius erat xp̄i qui hūani generis ſolus redēptor fuit. ¶Ad tertiā rn̄detur:~ illa rō bn̄ probat:ꝙ

directe. ad remiſſionem culpe poteſtas clauiuȝ non operatur: ſed bene diſpoſitiue.

Ad tertiam. q. ſic ꝓcedit. Et vr̄ ꝙ cathedra ſiue ſedes petri ſicut fuit trāſlata de Anthiochia Romā ita poſſit transferri ad aliam regionem. ⁊ vrbem. ¶ Primo ſic. Petrus non fuit minoris poteſtatis poſt trāſlationeȝ in Roma q̄ȝ ante. Ergo eque potuit ſucceſſor eius qui eſt equalis ptātis transferre de Roma ad aliam regionem ſicut ante. ¶ Secūdo ſic. Papa eſt ep̄s vniuerſalis eccleſie que per vrbem eſfundit. Ergo in qualibet regione poteſt ſuā cathedraȝ inſtituere. Conſequētia videtur bona. ¶ Tertio ſic. Papa ꝑpter plenitudinē ptātis nō magis coarctatur tpe. ita ꝙ poſſit pluſ vno tpe q̄ȝ alio. ⁊ plus vno loco q̄ȝ alio loco. Ergo non magis tenetur reſidere in vno loco q̄ȝ in alio. ¶ In oppoſi. arguitur ſic. Id: quod inſtitutum eſt auctoritate diuina. ⁊ inſpiratione diuina: nō eſt tutum nec conueniens per ſummū pontificē mutari. aut aliter ordinari. Sed ſedes ap̄lica auctoritate domini fuit trāſlata in Romam. Ergo vr̄: ꝙ ſine expreſſa auctoritate dei. non poſſit per ſummū pontificē transferri in aliā regionē. ¶ Reſpondeo dicendum: ꝙ hic nō querimus de ptāte abſolute: qd poſſet fieri: quia certuȝ eſt ꝙ rōnalibus cauſis occurentibus poſſet transferri in aliam religionem. ſed de cōueniencia ſiue de ꝯgruitate. ⁊ tūc videtur nobis ꝙ nō poſſet. Et hoc multiplici ratiōe. Primo rōne iam dicta in arguēdo. qa talis tranſlatio in Roma fuit mandato ⁊ auctoritate domini facta. Et nō legitur hoc nec reuocatum nec mutatuȝ. Unde videt ꝙ tranſlatio huiuſmodi cōuenienter fieri nō poſſet. Secundo ſic. Quod eſt datuȝ apoſtolis petro ⁊ paulo pro glīa ⁊ magnitudine ſcitatis eoruȝ nō debet per aliquos ſūmos pontifices ſucceſſores eis auferri ſȝ magis cum omni reuerentia ⁊ deuotione conſeruari. Sed dr̄. 2. q. 7. nō ſine cā factum putemꝰ ꝙ petrus ⁊ paulus vna die eodeȝ ⁊ loco. ſ. vrbe Roma ſub vn͡ perſecutione paſſi ſunt qa dies electus eſt eis pro merito locus ꝓ glīa: ⁊ percuſſio pro virtute. Sic ergo locus talis datꝰ eſt eis ꝓ glīa ſ. ꝙ Rome: ⁊ nō alibi martirio coronarentur nō eſſet conueniens ꝙ ſedes petri alibi trāſferret. Tertio ſic. Nō

optima rõne inſtitutum eſt nulla eã vř mutandũ: aut variandũ. Sed tranſlatio iſta de Anthiochia in Romã fuit optima rõne acta: pp: honorem fidei xp̄iane: ⁊ gl̃iaȝ apoſtolice ſedis: ⁊ eccleſiaſtici pricipatus. Vñ .ij. q. 7. Beati ĩ vrbe Roma petrus ⁊ paulus martiriuȝ pertulerũt qui principatũ ⁊ caput optinebãt nationũ. vt vbi erat caput ſupſtitionis illic caput quieſceret ſcitatis. ⁊ vbi gentiliũ princeps habitabat illic eccleſiarũ principes morerẽtur. ¶ Ad rõnes in oppo. ¶ Ad omnes ſufficit vna rñſio. ſ. ꝙ verũ cõcludit de ptã te abſolute. ſed de conueniẽtia ⁊ congruitate nõ. Vel rñdetur ꝙ ptãſ pape circa hoc eſt impedita: qꝛ tranſlatio illa facta fuit auctoritate ⁊ p̄cepta dei. ita ꝙ ſibi alius ſine inſpiratione diuina: ⁊ eius auctoritate nihil poſſet agere in contrarium.

¶ In feſto Mathie apoſtoli/ eſt euangelium. Confiteoꝛ tibi pater celi ⁊c. Mat. xi. Circa quod poſſunt diſ. ſe. q.

¶ Primo: vtruȝ beatus Mathias per virtutem humilitatis meruit vt a patre celeſti reuelaretur ſiue oſtenderetur ad apoſtolatum aſſumendus.

¶ Secundo: vtrum Mat. nouit filium dei.

¶ Tertio: vtrũ melioꝛ ſit ſemꝑ eligẽd⁹ ad dignitatẽ eccĺiaſticã

a

Ꝺ primã. q. ſic ꝓcedítur. Et videtur ꝙ btũs Mathias per virtutem humilitatis nõ meruerit vt a pře celeſti reuelaretur ſiue oſtẽderetur ad apoſtolatũ aſſumẽdus. ¶ Primo ſic. Mathias ad apoſtolatum electus eſt per ſortẽ. vt habetur Act. i. Ergo nõ per meritum humilitatis. ¶ Scd̃o ſic. Meritũ conſiſtit in caritate. Ergo ſcũs Mathias nõ ꝑ virtutem humilitatis meruit vocari ad apoſtolatũ. ¶ In oppo. videmr euangelium: vbi dicit. Confiteoꝛ tibi pr̃: qꝛ abſcondiſti hec a ſapientibus ⁊ prudentibus. ſ. ſupbis. ⁊ reuelaſti ea paruulis. ſ. humilibus Prouer. xi. Vbi humilitas: ibi ſapientia. Mathias interpretaẗ humilis ⁊ paruulus. ¶ Rñõ dicendũ ꝙ beatus Mathias meruit ꝓuehi ad apoſtolatum per virtutẽ humilitatis caritate foꝛmante. Job. xxii. Qui humiliatus fuerit erit in gloꝛia. Et prouer. xv. Gratiam precedit humilitas. Et Luc. xiiii. Qui ſe humiliat: exaltabiẗ. Et per multas alias virtutes. qbus plen⁹ fuit. Erat enim vt dicitur in hyſtoꝛia ſua de illuſtri pſapia oꝛiundus qui

litteris traditis: omnem in breui:legio ⁊ prophetaꝝ ſcientiam apprehendit. Laſciuiaз quoqз abhorrēs. puerilles annos mo rum maturitate vincebat. In formabatur quoqз animus ei⁹ ad virtutem. vt eſſet ad intelligentiam habilis: ad miſericordiam facilis. in ꝓſperis nō elatus. in aduerſis conſtans. ⁊ intrepidus. Satagebat. vt quod ſenſu perceperat. opere compleret. Fuit in lege doctiſſim⁹. corpore mundus. animo prudens. in ſoluendis queſtiōibus ſacre ſcripture correctus. in conſilio ꝓuidus. in ſentētiatiōe expedit⁹ ¶ Ad rationes in oppo. ¶ Ad primam reſpondetur negando conſequentiam. Et rō eſt. q꞉ ꝙ ſors ſuper eum caderet merito virtutū ſuaꝝ fuit. nec exēplo. vt ait Hiero. Eſt ſortibus vtēdū q꞉ priuilegia paucoꝝ cōem legem nō faciūt. Preterea tunc temporis donec veritas eēt ꝓ palata: licuit obſeruare ſortes. vt dicit Beda. Vera enim hoſtia in paſſione fuit imolata. ſed in penthecoſten cōſumata. Et ideo in electione Mathie ſortibus vſi ſunt. ne a lege diſcreparēt. in qua ſummus ſacerdos ſorte querebatur. Poſt penthecoſten vero iam veritate propalata. ſeptem diaconos non ſorte. ſed diſcipulorum electiōe: apoſtolorum Ꝟo oratione. ⁊ manus impoſitione: ordinati ſunt. Cuius autem fuerunt huiuſmodi ſortes: duo ſunt modi dicendi. Hiero. ⁊ Beda volunt ꝙ he ſortes fuerint: quales ille: q̄rum in lege veteri creberrim⁹ vſus erat. Diony. autem: qui fuit pauli diſcipulus: irreligioſum extiſtimauit. hoc arbitrari: aſſerens ſibi videri: ꝙ ſors illa nihil aliud fuerit: niſi quidam ſplendor ⁊ radius diuinitus ſuper Mathiam emiſſus. ꝑ quē ipſe oſtendebatur in apoſtoluз aſſumendus. ¶ Ad ſecundam reſpondetur negando conſequētiam. Et ratio eſt. q꞉ licet charitas ſit principalis radix meriti. ꝑ alias tn̄ Ꝟtutes inq̄tū ſūt īformate caritate: q̄s meref. vn̄ Aug. libro de trinitate. Humilitatis paſſibus ad celi culmina aſcēdit. q꞉ deus excelſis nō ſuperbia: ſed humilitate attingitur.

a — Ad ſcdam. q. ſic proceditur. Et videtur. ꝙ ſanctus Mathias nō nouit filium dei ex preſenti euangelio. vbi dicitur: ꝙ nemo nouit filium niſi pater. ¶ In oppoſi. arguit. q꞉ ſctūs Mathias fuit ꝑmo vn⁹ de. lxxii. diſcipulis Et ita nouit mgr̄m ſuū filiū dei īcarnatū. preterea fact⁹ apoſto-

ius dicens in conſilio:facta ſon da diſputatione inter ſummuz pontificem ipſum alloquentez vt ipſum ipſe per legem ac prophetas:oſtendebat maniſeſte q̃ de xpo erant:proteſtans ſe ſeruum eius.⁊ in ipſum credere. Et ita nouit eum:preterea cuz ſit beatus iam in patria poſit⁹. ⁊ beatitudo ſanctorum cõſiſtit in eius viſione: ſm illud Joã. xvii. Hec eſt vita eterna vt cognoſcant te ſolum verum deũ. ⁊ quem miſiſti ieſum chriſtuz. ergo multipliciter filiuz dei nouit. ¶ Reſpondeo dicendum. ꝙ poteſt diſtingui viſio ſiue cognitio dei. Vna eſt naturalis que homo per lumen naturalis rationis ex creaturis que ſunt veſtigia quedam dei colegit cognitionem aliquaz de deo. De qua dicit apoſtolus ad Ro.i. Quod notum.i.quod cognoſcibile eſt deo ab homine.per rationem manifeſtuz eſt illis. Dominus enim illis oſtendit.vno modo infundendo eis lumẽ interius:per quod homo cognoſcit.ps. Emitte lucem tuam ⁊ veritatem tuam. Secundo preponendo ſue ſapientie ſigna exteriora.ſ.ſenſibiles creaturas. Eccle.i. Effudit illam.ſ.ſapientiam ſuper omnia opera eius. in quibus ſicut in quodam libro dei cognitio legeret. Vnde ſequitur. Inuiſibilia dei. ſcz vnitatem dei:bonitatem.ſapientiam.potentiam.⁊ huiuſmodi.per ea que facta ſunt. Sicut enim ars maniſeſtatur per opera artificis.ita ⁊ dei ſapientia per creaturas. Sapientie.xiii. Magnitudine enim ſpẽi creature:poterat eorum creator videri. Secunda cognitio ſiue viſio eſt eorum.que habẽtur mediante lumine fidei in itellectu que excedunt omnez intellectũ ſed tñ habetur per reuelationẽ diuinam.factam per ſcripturã ſanctam.aut per predicationez chriſti ⁊ apoſtolorum ſuorum. ſicut ſunt ꝙ deus eſt trinus ⁊ vnus.ꝙ ſit generatio eterna in diuinis.⁊ proceſſio ſpũs ſancti. ꝙ filius dei fuerit incarnatus. ꝙ ſit futurus iudex viuorum ⁊ mortuorum.⁊ reliqua fidei myſteria.que vt dicit apoſtolus.i. Cor.i. Nobis reuelauit deus ꝑ ſpiritum ſuum. Spiritus enim omnia ſcrutatur.⁊ profũda dei Et iſta viſio eſt cõmunis omnibus fidelibus. Tertia cognitio ſiue viſio.que dicitur beatifica.ſcz viſio dei per eſſentiam qꝛ in ea conſiſtit beatitudo omnium ſanctorum:ſm illud Jo. xvii. Hec eſt vita eterna.vt cognoſcant. De qua dicit apſs.i.

Corin.xiii. Videmus autem nunc per ſpeculū.ideſt per creaturas in enigmate.ideſt obſcuro.tunc videbimus prima facie ad faciem. Et.i. Joan.iii. Videbimus eum ſicut eſt. Et iſta eſt communis omnib⁹ ſanctis. Quarta viſio dei dicitur viſio per comprehenſionem. ⁊ iſta ſola eſt diuinarum perſonarum. De iſta dicit Joan.i. Deum nemo vidit vnq̄. Super quo verbo dicit Criſoſto. Nec ipſe celeſtes eſſentie. ipſi dico cherubin ⁊ ſeraphin ipm. vt eſt. vnquam videre potuerunt.⁊ de tali viſione loquitur in preſenti euangelio. ¶Tunc reſpondetur ad queſtiōem: ꝙ beatus Mathias. ⁊ alii beati viderunt filium dei viſione beatifica. ⁊ primo in hac peregrinatione exiſtentes viderunt per fidem:non videt:nec videbit viſione comprehenſiua filiuʒ dei. quia deus infinitus eſt.⁊ ita incomprehenſibilis ab intellectu finito. Omne enim.quod comprehendit aliquid. vel eſt maius.vel equale illi. Nullus autem intellectus creatus poteſt eſſe maior deo.nec qualis. Unde a nullo hoc modo creato intellectu eſt viſibilis. Huiuſmodi enim viſio ſancte trinitatis propria eſt. Nec eſt contra hoc quod dicitur in preſenti euangelio.ꝙ nemo nouit filium niſi pater.quia per li.niſi non excludit ſpiritus ſanctus. Pro quo notandum.ꝙ dictiones excluſiue aliquando adduntur nominibus diuinis eſſentialibus.aliquando perſonalibus. ⁊ cum adiungūtur perſonalibus:reſpectu termini eſſentialis: non excludit id quod idem eſt in natura.ſed potius includunt.quia licet alia ſit perſona patris. alia filii.alia ſpiritus ſancti. tamen iſte tres perſone ſunt vnus deus.ita ꝙ nec in deitate. nec in eſſentia habent aliquam alietatem. Dictio autē excluſiua ſolum excludit quid:aliḡ autē importat. Notitia autem abſolute ſumpta:eſſentialiter accipitur.⁊ ideo cōmunibus eſt trib⁹ Et ideo cum dicitur. ꝙ nemo nouit filium niſi pater:per hāc diſtinctionem excluſiuam niſi ab hac notitia non excluditur ſpūs ſctūs.ſed magis includit. Per hoc reſponſio fit ad totū.

D ſecundaʒ.q. vtrū neceſſe ſit ſemp eligere meliores ad dignitatem eccleſiaſticam:ſic proceditur. Et videtur ꝙ ſic. ¶Primo electiōe Mathie.qꝛ lʒ Joſeph eſſet bonus. vnde nominatur iuſtus. tamē

Mathiæ q2 erat melior: eſt electus. ¶ Scdo ſic. Ex electiõe petri. Dñs eni Petrū cui cõmiſſurus erat paſtorale officiū examinauit ſi ſe diligeret plus ceteris. Sz ex hoc aliquis melior eſt. ꝙ deū plus diligit. Ergo videtur: ꝙ ad dignitatē eccleſiaſticam ſemper melior eſt eligendus. Tertio arguit ex illo Symachi pape. Viliſſim⁹ cõputandus eſt. niſi ſcia ⁊ ſanctitate precellat: qui eſt dignitate preſtantior. In oppo. eſt Decretalis. v. ꝙ ſufficit eligere bonū. nec oportet eligere meliorem. ¶ Rñdeo dicēdū iuxta ſanctū. Tho. ꝙ aliquis homo bonus: vel melior altero dr̃ dupliciter Vno modo ſimpliciter: Et ſic melior eſt. qui eſt in charitate perfectior. Alio modo ſecundū quid. Et dicitur aliquis eſſe melior altero: vel ad militiā: vel ad magiſteriū: vel ad prelatiõnē: vel aliquid hmõi qui nõ eſt melior ſimpliciter eo qđ in ſingulis officiis tam in ſpūalibus ꝙ̄ tēporalibus requirunt̃ aliq̄ preter bonitatem moralem: ad hoc ꝙ aliquis ſit idoneus ad illud officiū exercēdū. Dicendū ergo ⁊ ſit iſta pria concluſio: ꝙ oportet eligere ad prelationez: vel ad quodcūqꝫ officiuz eccleſiaſticam aliquem, qui ſit bon⁹ ſimpliciter. eo ꝙ per quodlibet peccatum mortale aliquis redditur indignus ad quodlibet officium ſpiritnale exequendum. Vnde dicit Diony. in epiſtola ad Dinophoſū monachuz loquēs de ſacerdote: q nõ eſt gratiis illuminatus. Non eſt ſacerdos: ſz eſt inimicus doloſus deluſor ſuipſius: ⁊ lupus contra dominicū populū pelle ouina armatus. Secuuda concluſio. Non oz: ꝙ eligēdus ſp ſit melior ſimpliciter. Pz concluſio: q2 poſſibile eſt: ꝙ ille qui eſt perfectior ī caritate deficiat ī multis q̄ requirunt̃ ad hoc: ꝙ aliq̄s ſit idoneus prelatus: q̄ in alio qui eſt minoris caritatis inueniuntur: vt ſcia: idustria: ⁊ potētia: ⁊ hmõi. Vnde nõ oz ſemꝑ eligere meliorē ſimpliciter: ſed eū qui ſit melior ad officiū. Tertia cõcluſio. Si quis eligit euz quē reputat minus idoneū ad tale officiū peccat. Pz ꝯcluſio q2 põt eſſe: ꝙ de duob⁹ vnus ꝑ eligatur niſi ꝓpter aliqd ī ipſo cõſideratū. Illud aūt qđ conſideratur in eo: qui min⁹ eſt idoneus ad hoc ꝙ magis idoneo ꝓferatur: eſt aliq̄ cõditio indebite mouēs. vtpote familiaritas: vel cõſanguinitas: vel aliquid hmõi. Nõ. n. põt eē cõditio ad idoneitatē ꝑtinens ex quo alter

ſimpliciter melioꝛ reputaſ. Et ſic indebite mouer. Et i tali electiõe eſt acceptio perſone: que ſine peccato eſſe nõ põt. ¶ Ad rationes in oppo. ¶ Ad primã reſpondetur negando conſequẽtiam. niſi intelligendo de melioꝛi: vt dictum eſt. ¶ Ad ſecundam reſpondetur negando cõſequentiam. Et ratio eſt: quia Petrus non ſoluꝫ pꝛe ceteris. eminebat dilectione diuina ſed etiam erat idoneus ad gubernandum eccleſiam pꝛe ceteris ¶ Ad tertiam reſpondeſ. ꝙ auctoꝛitas illa eſt intelligenda quã tum ad ſtudium illius: qui eſt i dignitate conſtitutus. Debet enim ad hoc intendere vt taleꝫ ſe exhibeat: vt ceteros ſcientia ꝛ ſanctitate precellat vt Grego. dicit in paſtoꝛalibus Non autem ſibi imputandum eſt: ſi ante pꝛelationem excellentioꝛ non fuerit: vt ex hoc debeat viliſſimus reputari.

¶ In feſto beati Thome de agno aliqui legunt euangelium. Uos eſtis ſal ꝛc. Circa quod poſſunt diſputari ſe.q.

¶ Primo: vtrum doctoꝛibus aureola debeaſ in regno celoꝝ ¶ Secundo: vtrum pꝛedicatoꝛ vel doctoꝛ. teneatur facere: quod dicitur ex pꝛeſenti euangelio.

a D primam. q. ſic ꝓceditur. Et videſ ꝙ aureola non debeatur doctoꝛibus in regno celoꝛum: qꝛ omne pꝛemiũ quod in futuro habebitur: alicui actui virtutis reſpondetur Sed pꝛedicare ꝛ docere nõ eſt actus alicuius virtutis. Ergo doctrine vel pꝛedicationi non debeatur aureola. ¶ Secundo ſic. Pꝛedicare: et ſtudio ꝛ doctrina pꝛouenit: ſed ea que pꝛemiantur in futuro non ſunt acquiſita per humanum ſtudiuꝫ: qꝛ naturalibus ꝛ acquiſitis nõ meremur. Ergo pꝛo doctrina ꝛ pꝛedicatione nullus in futuro meretur aureolam: ¶ Tertio. Exaltatio in futuro reſpondet humilitati pꝛeſenti: qꝛ q ſe humiliat exaltabitur. Sed i docendo ꝛ pꝛedicando nõ ẽ humilitatis. immo magis ſuperbie occaſio Unde glo. dicit Mat. 4. ꝙ diabolus multos decepit honoꝛ magiſterii inflatos. ¶ In oppo. eſt euangelium pꝛeſens. Qui fecerit ꝛ docuerit: hic magnus vocabitur in regno celorum. Secundo eſt illud: qꝺ ſuper illud ephe. vt ſciatis q̃ ſit eminens ꝛc. dicit glo. Quoddã crementũ habebunt ſancti doctores vltra id quod alii cõmuniter

habebunt. Rñdeo dicendũ: q ſicut p martiriũ ⁊ virginitatẽ aliqs pfectiſſimã victoriã optinet de carne ⁊ mũdo. ita ẽt pfectiſſima contra diabolũ optinetur: qñ aliquis nõ ſolũ diabolo impugnãti nõ cedit: ſʒ ẽt eũ repellit. Et nõ ſolũ a ſe. ſed ẽt ab alijs. Hoc aũt fit per predicationẽ ⁊ doctrinã. Et ideo pdicationi ⁊ doctrine aureola debet ſicut ⁊ virginitati ⁊ martirio. Nec eſt dicendũ. vt quidã dicunt: q habeat tantum prelatis: qbus ↄpetit ex officio predicare ⁊ docere: ſed quibuſcũqʒ hunc actum exercent. Prelatis aũt nõ debet: q̃uis habeãt officium predicandi: niſi actu doceant: ⁊ predicent. quia corona nõ debetur habitui: ſʒ actui pugnẽ: ſʒ illud. ii. Thi. ii. Nõ coronabitur: niſi q legitime certauerit. Notat aũtẽ q tria requirunt ad. hoc. q doctoribus aut col. i. debeatur. Primũ eſt. q ex pte doctrine q̃ docetur. ſ. q ſit de pertinentibus ad ſalutem. per quam diabolus a cordibus hominum expellatur. ſicut quibuſdam ſpiritualibus armis. De quibus dicitur. 2. Corin. x. Arma militie noſtre non ſunt carnalia: ſed ſpũalia ⁊c. Scđo requiritur ex pte docẽtis: q actu doceat ⁊ pdicet: vt dictũ ẽ. Tertio requirit ex pte finis. ſ. q doceat ⁊ pdicet principaliter ad gl'iam dei. Ad rõnes i oppo. Ad primã rñdet negãdo minorẽ. Dicimus. n. q pdicare ⁊ docere ſunt actus alicui⁹ virtutis. ſ. miſericordie ⁊ inter ſpũales elemoſinas cõputat. Ad ſcđam rñdet negãdo ↄñam. Et rõ eſt: q2 q̃uis facultas predicãdi: ⁊ docẽdi: q̃uis qʒ ex ſtudio ↄueniant. tñ viſus doctrine ex voluntate ↄcedit: que p caritatẽ informat a deo iſa ſaʒ. ⁊ ſic actus eius meritorius eſſe põt. Ad tertiã rñdetur negãdo ↄñam. Et rõ ẽ: q2 exaltatio in hac vita nõ diminuet alteri⁹ vite pmium niſi ei qui tali exaltatiõe ppriã gloriã querit. Qui aũt talẽ exaltationẽ in vtilitatem alioꝶ ↄuertit ex ea ſibi mercedem acquirit.

a D ſcđam. q. vtrũ pdicator vel doctor teneatur facere quod dicit. Primo ↄcedit ⁊ vr̃ q ſic ex pũcti euangelio. Qui fecerit ⁊ docuerit: hic magnus ⁊c. Ergo vr̃: q q facit cõtrariũ hmõi quod predicat: errat ⁊ peccat. Secũdo ſic. Dicit Aplã. i. Cor. 9. Caſtigo corp⁹ meũ: ⁊ i ſeruiturẽ redigo, ne forte cum alijs pdicauerim: ipſe reprob⁹ efficiar. Item ad Ro. 2. dicit.

Qui aliū doces. teipm nō doces. ¶ Tertio ſic. Predicator euāgelii tenetur imitari formā ei⁹ q cōdidit euāgeliū. Sʒ ſaluator nr̄ ieſus faciebat: q̄ p̄dicabat. Vn̄ de ipſo dr̄ Act.i. Cepit ieſus facere: ⁊ docere. Ergo vr̄: q̄ ille q p̄dicat euāgeliū vel docet: teneat facere qd̄ p̄dicat. ¶ In oppo: ē q p̄dicat aut docet pfectionē: quā tn̄ non facit: ⁊ tn̄ nō diceret teneri. Vn̄ cū ſecularis p̄dicat pfectionē religiōis: ⁊ pfectiōis. Ergo p̄dicator vel doctor nō tenet ſemp facere quod docet. ¶ Rn̄deo dicendū iuxta. Alexandrū de ales in tertio: ſub iſta cōcluſiōe q̄ qlibet tenet facere qd̄ dicit. ſecundum quod aſſerit aliis teneri ad faciendum quod dicit. Hoc tamē qd̄ aſſeritur eſſe faciendum: vel aſſeritur generaliter: vel ſolū ſm ſtatum. Generaliter. ſicut aſſerit de illis: que ptinent ad ſtatū ſalutis: ſm ſtatū ſicut aſſerit de his: q ptinēt ad ſtatū pfectiōis: vtpote religionis ad quā oēs nō tenent. Et ſic p̄dicator nō tenet facere qd̄ dicit. Dicit ergo. q̄ p̄dicator rōne ſui officii nō tenet oia facere: q̄ docet: aut predicat ad que alias nō tenebat. Si enim oia facit qua predicat. hoc pfectiōis eſt. nō neceſſitatis: Si aliq̄ p̄dicat ad q̄ alias nō tenebat. ſʒ ſi ea q̄ p̄dicat ad q̄ alias tenebat ſicut ſūt p̄cepta dei ⁊ eccleſie. ⁊ forte aliqua alia. ad q̄ forte voto tenebat. ſic planū eſt: q̄ ad iſta tenet' tentiōe neceſſitatis. Sʒ cū p̄dicat ea. ad qua alias non tenebat. non video rationē. quare predicatiōis rōne ad illa teneat tentiōe neceſſitatis. niſi in caſu forte: vbi nō ſeruaret illa eſſet probabilis occaſio ſcandali in auditorib⁹ p quod poſſet preiudicium fieri veritati. ¶ Ad rōnes in oppo. ¶ Ad auctoritates Apoſtoli dico. q̄ intelligunt de illis ad que prius tenebat. ¶ Ad rōnem de xp̄o q̄ predicator debʒ imitari formā illius qui condidit euangelium ⁊c. reſpōdetur q̄ ſi hoc intelligatur neceſſarium. tunc verum eſt. q̄ q̄tum ad ea que ſunt neceſſaria ad ſalutem. ad alia aūt non tenetur. niſi ratione ſcandali. loquendo de tentione neceſſitatis. Et tantum ad preſens de iſta. q.

¶ In feſto ſancti Gregorii poſſum diſputari ſe. q.

¶ Primo vtrū melius facit. qui conſentit electioni canonice de ſe facte. q̄ q eam recuſat.

¶ Secundo vtrum precibus. beati Gregorii. fuit liberatus Traianus de penis inferni.

¶ Tertio: vtrum ſtat cum perfectiõe papatus. poſſidere quaſi proprias diuitias. aut facultates terrenas:

a Ad primam. q. vtrum melius faciat. q cõſentit electioni canonice de ſe factẽ. q̃ꝫ qui eã recuſat. Et vꝫ q melius faciat q conſentit. Dicit enim Greg. xx. moraliũ. Poteſtas cum ꝑcipit non ex libidine amanda ẽ Sed qñ aliquis per canonicaꝫ electionẽ. epalẽ dignitatẽ adipiſcitur. nõ ꝑcipit eam ex libidine. Ergo dꝫ eã amare. nõ ergo dꝫ eã recuſare. ¶ In oppo. arguitur exẽplo beati Grego. cuius feſtũ hodie colitur. q multipliciter electionẽ de ſe factam recuſauit. ¶ Reſpondeo dicendũ. q ille q electioni canonice de ſe facte cõſentit. cõſiderare precipue debet quid intendit. Si. n. intendit aliqđ tpale. puta honorẽ. diuitias. excutere ſe a iugo religionis aut aliquod huiuſmodi. manifeſtum eſt: q eſt praua intentio. Vnde ponit pro concluſione. q melius faceret ſi non aſſentiret. Si aũt intẽdit perfectum eccleſie. ſic planum eſt. q eſt recta intentio. Vnde Aug. dicit. 19. đ Ci. dei In actione non amandus eſt honor in hac vita ſiue potentia ſed opus ipſum. ſi recte atqꝫ vtiliter fit: vt valeat ad ſaluteꝫ ſubditoꝝ. Sed q2 ad hoc opus maxime requiritur idoneitatis ad qđ humana fragilitas ſꝫ ꝓprias vires ſufficiens nõ eſt. poteſt ergo aliqs laudabiliter cõſiderans ꝓpriũ defectũ ex humilitate. officium prelatiõis recuſare. ſic Iere. dixit. Neſcio loq q2 puer ꝛc. Põt ẽt laudabiliter cõſentire ex caritate fraterna. vt ſalutẽ ꝓximoꝝ ꝓcuret. ſicut Iſa. q dixit. Ecce mitte me. Sed ſicut dicit Greg. in paſtorali. In vtroqꝫ eſt ſubtiliter intuendum. q2 ꝛ is qui recuſauit plene nõ reſiſtit. ꝛ is qui mitti voluit ante ſe ꝑ altaris calculũ purgatum viderit. Nec aũt non purgatus adire quiſq̃ꝫ ſacra miniſteria audeat aut q ſuperna gratia eligit ſub humilitatis ſpẽ ſuperne diſpoſitioni contradicat. Quia ergo valde difficile eſt purgatum ſe quẽlibet agnoſcere prelationis officium: tutius declinatur. nõ tamẽ pertinaciter cuꝫ ad ſuſcipienduꝫ hoc ſuperna voluntas agnoſcitur. ¶ Ad rationes in oppoſi. reſpondetur q illud verbũ Gregorii dꝫ ſic intelligi. ptãs cũ ex libidine non ꝑcipit amanda eſt. ſꝫ ita ptãs cum percipit non eſt amãda ex libidine. ſub

dit enim sed ex longanimitate tolleranda.

a O secundā .q. sic ꝓcedit̄ur. Et vī ꝙ Traianus ꝑcibꝰ Greg. nō fuerit ab iferno liberatus. ¶ Prio sic. Dicit Dio. 7. cele. Jerar. Summꝰ sacerdos ꝓ īmundis nō erat. Et in hoc auerteref a diuino ordine. Et Cōmētator ibidē peccatoribꝰ non orat remissionē: q2 nō audiretur ꝓ illis Ergo nō valēt ꝑces sanctoꝝ existētibꝰ in iferno ¶ Secundo sic. Dicit beatus Greg. 13. moraliū. Eadē est: vt nō oretur post diē iudicii. pro hoībus eterno igne damnatis que nūc causa est: vt non orent sancti ꝓ hoībus ifidelibꝰ ipiisq3 defūctis. ¶ Tertio sic dic̄ Aug. ꝙ sine fide opante ꝑ dilectionē eiusq3 sacramētis .i. de corpore exeunt frustra illis ab huiusmodi officia impenduntur. Sed omnes dānati sunt hmōi. Ergo non prosunt preces: aut suffragia que fiunt pro damnatis. Sed Traianus erat dānatus. Ergo preces Grego. non poterant eum liberare. ¶ In oppo. est historia. Itē Damas. i vno sermone narrat: ꝙ Grego. ꝓ Traiano oratione fundens: audiuit vocē diuinitus sibi allatā Vocē tuā audiui: ⁊ veniā Traiano do. Cuiꝰ rei vt Dāmās. dicit in eodē sermone testis est occidēs ⁊ oriēs. ¶ Rñdeo dicendū iuxta sanctū Tho. in. 4. ꝙ deputati ad īfernū sūt duplicī differentia. Quidā sunt deputati simpliciter: ⁊ sm̄ presentem iustitiam: ⁊ sm̄ superiores causas. Et ꝓ talibus nunq̄3 faciēda sunt suffragia. Non enī eis prodessent preces quorumcunq3 sanctorum. Alii sunt deputati in inferno non simpliciter: s3 sm̄ presentem iusticiam propriorum meritorum. Secundū aūt superiores causas. quibus preuidebantur ad vitam reuocandam erat de eis aliter disponendum. Et tales videntur fuisse multi: qui fuerunt a mortuis resuscitati: quorum plures constat idolatras: ⁊ damnatos fuisse. Et talibus potuerunt ꝑces sanctorū suffragari. ⁊ de numero talium creditur fuisse Traianus: vt probabiliter. potest estimari. vt dicit sanctus Tho. ꝙ precibus beati Grego. Traianus ad vitam fuerit reuocatus. etiam ibi gratiam consecutus sit per quam remissionem peccatorum habuerit ⁊ ꝑ consequens immunitatem. a pena. ¶ Ad rationes patet responsio. Procedunt enī de deputatis simpliciter in inferno.

Vel dicendum eſt q aliud eſt reſuſcitari ad vitam preſentem precibus ſanctoꝝ. ⁊ in hac vita conſequi gratiã: per quã remittuntur ei peccata ſua. Et aliud eſt: q dãnatis in iferno ibi permanẽtibus proſint ſuffragia.

a Ad tertiũ. q. ſic proceditur. Et videtur. q non ſtet cũ ſtatu perfectiõis papatus poſſidere quaſi ꝓprias diuitias: aut facultates terrenas. ¶ Primo ſic. Epi in eccleſia tenẽt locũ apoſtoloꝝ. vt dicit glo. Luc. x. Et habet in. c. decre. xxi. di. Sz apoſtolis dñs ꝓcipit. vt nihil ꝓpriũ poſſiderẽt ſm illud Mat. x. Nolite poſſidere aurũ nec argentũ: nec pecuniã in zonis veſtris. Unde ⁊ petrus cui papa ſuccedit: pro ſe ⁊ ali apoſtolis dicit. Ecce nos relinquimus oia. ⁊ ſecuti ſumus te. Mat. xvii. Ergo videtur. q papa ⁊ alii epi teneant ad huiuſmodi mãdati obſeruãtiam. vt nihil ꝓpriũ poſſideãt. ¶ Secundo ſic. Volũtaria paupertas ad pfectionẽ vr̃ requiri: ſm illud Mat. xix. Si vis pfecti⁹ eẽ vade ⁊ vẽde omnia que habes ⁊ da paupib⁹. Sed papa ⁊ epi aſſumunt ad ſtatũ pfectionis: Ergo vr̃: q nõ ſtet cũ ſtatu pfectionis pape aliqd: quaſi ꝓpriũ poſſidere. ¶ Tertio ſic. Hieronymus dicit ad Nepotianum Cleros grece latine ſors appellatur. Et habetur in. c. cleros. xxi. di. Propterea clerici dicũtur: qꝛ de ſorte dñi ſunt. vel qꝛ ipſe dñs ſor. i. pars clericoꝝ eſt. Qui aũt dñm poſſidet: nihil extra deum poſſidere poteſt Si autem aurum: ſi argentũ: ſi poſſeſſionem. ſi variam ſupellectilem habet: cum iſtis partibus non dignatur dominus fieri pars eius. Ergo videtur. q papa ⁊ epiſcopi. ⁊ non ſolũ epiſcopi. ſed etiam clerici. debeant propriis carere. ¶ Quarto. chriſtus cuius vicarius eſt: ⁊ vices gerit in terris papa. geſſit vitam humilem. ⁊ pauperem. ita q ſicut dicitur. Math. viii. Filius hominis non habet vbi caput reclinet. Ergo papa debet imitari eum. Et ita fecit petr⁹: primus papa ab eo inſtitutus. qui ait. Aurum ⁊ argentuz nõ eſt mihi. Ergo videtur repugnare ſtatui perfectionis papatus. qui dicit vicarium chriſti habere in proprio diuitias ⁊ facultates terrenas. ¶ In oppoſitum arguitur ex euangelio p̃ſenti ſic. Spectat ad fidelez ſeruum. ⁊ prudentem: conſtitutuz ſuper eccleſiam. habere ea: quibus poſſit cibum miniſtrare familie: non tantum verbi dei.

aut exempli honeſtatis.ſed eti-
am ſubſidii temporalis. Unde
xps ter dixit Petro:quē cōſti
tuebat ſup totā eccleſiā:cui ſuc
cedit Gregorius. Paſce oues
meas:ad ſignificandū triplicē
paſtū.ſ.doctrine verbi:vite exē
pli.⁊ tpalis ſubſidii. Sed paſtū
corporalē.ſiue ſubſidii tpalis:
non pōt facere niſi habeat de q
bus. Ergo ex ipſa inſtitutione
xpi nō repugnat ſtatui pfectio-
nis pape:aut epōꝝ.habere ter-
rena bona.qbus indigentibus
ſubueniri poſſit de aliquo pa-
ſtu. Scḋo arguit ex illo.c. epi.
xii.q.i. Ubi dr̄. Epi de rebus
ppriis vel acqſitis vel aliqd d
pprio ſi hūt:heredibus ſuis ſi
voluerint relinquāt. ¶ Rūdeo
dōm:ꝙ nō derogat ſtatui pfe-
ctōis papatus.aut epatus. poſ
ſidere aliqd ppriū vt diuitias
⁊ terrēas facultates. Iſta ↄclu
ſio pꝫ ſꝫ iuxta ſcīi Tho. Ad ea
que ſūt ſuperogatiōis: nullus
tenet:niſi ſe ſpāliter ad id voto
aſtringat. vñ Aug. dicit in epi-
ſtola ad Paulinā.⁊ armētari-
um. Quia iā vouiſti:iā te aſtri
xiſti:aliud tibi facere nō lꝫ:pri⁹
quā eſſes voti reus liberuꝫ fuit
eo ꝙ eſſes iferior. Manifeſtuꝫ
ē aūt:ꝙ viuere abſqꝫ pprio :ſu
perogatiōis ē. Nō.n.cadit ſub
pcepto.ſed ſub cōſilio: Unde
cū Mat.xix.dixiſſet dñs adoleſ
cēti. Si vis ad vitā ingredi:ſer
ua mādata.poſtea ſubdit: ſub-
addēdo. Si vis pfectus eē:va-
de ⁊ vēde oia ⁊c. Nō aūt papa
nec alii epi in ſua ordinatiōe ſe
obligāt vt abſqꝫ pprio viuāt.
nec ēt abſqꝫ proprio viuere ex
neceſſitate reqrit ad paſtorale
officiū:ad qḋ ſe obligāt. Et iō:
nec papa:nec epi tenent: abſqꝫ
pprio viuere. Et per ↄñs non
repugnat ſtatui pfectiōis eoꝝ:
poſſidere diuitias ⁊ bona tpa-
lia. ¶ Ad rōnes in oppo. ¶ Ad
primā rūdet negādo:ꝙ papa.⁊
epi alii teneant illud obſeruare
aut ſint obligati ad illud:qḋ di
ctū fuit aplis. Pro quo notan
dū ꝙ verba illa dñi pñt tripli-
citer itelligi ḋm doctores. vno
mō miſtice. vt nō poſſideam⁹
aurū:nec argentū.i.vt pdicato
res nō initant pncipaliter ſapi
entie ⁊ eloquētie tpalī. vt Hie
rony.exponit. alio modo ſicut
Aug.exponit in lib. de cōſenſu
euāgeliſtaꝝ. vt itelligat hoc dñꝫ
nō pcepiſſe:ſꝫ magis pmitten-
do dixiſſe. Permiſit.n. eis.vt
abſqꝫ argēto ⁊ auro ⁊ aliis ſū-
ptibus ad pdicādū irent:acce-
pturi ſūptus vite ab his:qbus
pdicabāt. Unde ſubdit. Dignus
ē.n.operarius cibo ſuo.ita tñ: ꝙ
ſi aliqs ppriis ſūptib⁹ vteret in

pdicatiõe euãgelii: ad ſupero-gantiã ptineret. ſicut Paulus de ſe ipo dicit. i. ad Cor. ix. Tercio mõ ſm Criſo. exponit: vt itelligat: illa oĩm diſcipulis pcepiſſe cõtinu ad illã miſſionem. qua mittebant ad pdicandum iudeis. vt p hoc exercerent ad cõſidendum virtute ipſius: q eis abſq; ſũptib⁹ puideret. ex quo tñ nõ obligabãt ipſi. vel ſucceſſores eox. vt abſq; ppriis ſumptib⁹ euãgeliũ pdicarẽt. Nam de Paulo legit. ii. Corin. xi. q ab aliis eccleſiis ſtipẽdiũ accipiebat ad pdicandũ. Corinthiis Et patz: q aliqd poſſidebat ab aliis miſſum. Stultũ aũt vt diceret: inqt ſctũs Tho. q tot ſanctificees. ſicut athanaſius. ambroſius. augu. illa pcepta tranſgreſſi fuiſſent: ſi ad ea obſeruanda ſe crederẽt obligari. ¶ Ad ſcdam rñdet negãdo cõñaz. Et rõ ẽ. qr pfectio xpiane vite non cõſiſtit in volũtaria paupertate: ſz volũtaria paupertas inſtrumẽtaliter opat ad pfectionẽ vite. Vñ nõ opz: q vbi ẽ maior paupertas: ibi ſit maior pfectio. Qui imo põt eẽ ſũma pfectio cum magna opulẽtia. Nã abraam: cui dictũ ẽ Geñ. xvii. Ambula corã me. z eſto pfectus legit diues fuiſſe. Preterea: p maiori claritate notãdũ put inqt idẽ ſanctus Tho. q abrenũciatio ppriax facultatũ dupliciter cõſiderari põt. Vno mõ ſm: q ẽ actu. z ſic in eo nõ cõſiſtit eſſentialiter pfectio. ſz ẽ quoddã pfectiõis inſtrm. vt dictũ ẽ. Et iõ nihil phibet ſtatũ pfectiõis eẽ ſine abrenũciatiõe propriox. ſicut ẽt dicẽdum ẽ de aliis exterioribus obſeruãtiis. Alio mõ põt cõſiderari ſm pparationeʒ animi. vt. ſ. hõ ſit parus: ſi op⁹ fuerit. oĩa dimittere. vel diſtribuere. Et hoc ptinet directe ad pfectioẽ. Vñ augu. in libro. de qõnibus euãgelii. Opz filios ſapiẽtie itelligere. nõ abſtinẽdo nec in mãducãdo eẽ iuſticiã. ſz in equanimitate ad tollerãdaʒ inopiã. Vñ z apoſtolus dicit. Scio abundare. z penuriã pati. Ad hoc aũt maxime tenent papa. z ceteri epi. z oĩa ſua pro honore dei. z ſalute gregis ſui cõtẽnant. cũ opus fuerit. vt pauperibus ſui gregis largiendo. rapinam bonox ſuox. cum gaudio ſuſtinendo: que oĩa adimpleta fuerũt i dicto beato Gregorio qui tante largitatis z elemoſinarum extitit. vt nõ ſoluʒ preſentibus ſed etiam longe poſitis in monte ſinaĩ monachis neceſſaria miniſtraret. Nam oiuʒ ĩdigentiũ nomina ſcripta habebat: z eis liberaliter ſubue

 210

ſciebat: vt plenius narraẜ in legenda vnde fuit ille ſeruꝰ fidelis ⁊ prudēs quem poſuit dominꝰ ſup familiam ſuā.i.eccleſiam. ¶ In feſto beati Benedicti eſt euangeliū. Nemo accendit lucernā ⁊c. Luc.xi. Circa quod poſſunt diſputari ſe.q.

Primo: vtrū beatus Benedictus lucernā accēdēs regule monachalis: ⁊ ponens eam ſuper candelabrū eccleſie. conuenientius inſtituit monachos in ſocietate viuentes: q̄z ſolitariam vitam agentes. Et videtur q̄ non. ¶ Primo ſic. Perfectior eſt religio agentiū vitaȝ ſolitariā: q̄z in ſocietate viuentium.. Ergo conuenientius inſtituiſſet monachos agentes vitā ſolitariā: q̄z in ſocietate viuentium. Conſequentia eſt bona. Añs ꝓbatur per illud Aug. in libro de operibus monachoꝝ dicentis: illos ſanctiores eē: q a conſpectu hominū ſeparati: nulli ad ſe prebent acceſſuȝ. viuentes in magna i[n]tentiōe orationū. ¶ Secundo ſic. Solitudo deſeruit vite cōtemplatiue ſecundū illud Oſee.2. Ducam eā in ſolitudinē ⁊ ibi loquar ad cor eiꝰ. Sȝ vita cōtemplatiua eſt ꝑfectior. ſanctior ſanior q̄z actiua. Ergo ⁊c. ¶ Tertio ſic, Religio deſiderat quietē mentis. vt impleat illud. Vacate. ⁊ videte. q̄m ego ſuȝ deꝰ. Sed vita ſolitaria eſt: q̄ maiorē preſtat quietē anime. Ergo ⁊c. ¶ In oppo. arguitur ex preſenti euāgelio vbi dicitur. Nemo accēdit lucernam ⁊ ponit eam ſub modio: ſed ſuper candelabrum vt qui ingrediuntur: lumen videant. Sed qui inſtituuntur in ſolitudine. videntur poni ſub modio. cū ſint abſconſi: a ꝯuerſatione hominum: ⁊ nullus illuminatur ab eis. Ergo videtur. q̄ beatus benedictus cōuenientius iſtituit monachos in ſocietate viuentes. Sc̄do ſic. Dicitur eccle.4. Melius eſt eſſe duos: q̄z vnū. Hñt eni emolumētum ſocietatis ſue. Ergo videtur conueniētiꝰ feciſſe inſtituendo ⁊c. ¶ Reſpondeo dicenduȝ q̄ conuenientius fecit beatus Benedictus inſtituendo monachos in ſocietate viuentes. q̄z ſolitariam vitam agentes. Et rō eſt. q: religio eſt quedaȝ ſcola [in] qua docetur diſcipline ⁊ exercitium habetur tendendi ⁊ perueniēdi ad perfectionem Et q: hoc ſeruatur in ſocietate viuentiū. vita autē ſolitaria nō queritur ad hoc. ſed daẜ iam ꝑfectis. ac magiſtris. qui iam nō indigent doceri. Quom ex-

go beatus Bñdict⁹ hoc itende rit ꝯſtituere:q̄ſi ſcolā diſpline. vbi monachi doceanť: puenire ad pfectionē:ſicut pʒ ex modo ſuo loq̄ndi in pncipio regule: ꝯueniēti⁹ fecit ſic:q̄ȝ alr. Pro quo notādū iuxta ſctm̄ Tho.in ſcda ſcde:ꝙ ſolitudo ſicut nec paupertas nō ē ipſa pfectiōis eſſentia. Sȝ pfectiōis inſtrm̄: ſolitudo nō ē inſtrm̄ cōgruum actiōi.ſed ꝯtēplatiōi. ſm̄ illud Oſee.2. Ducā eā in ſolitudinē. ⁊ ibi loquar ad cor ei⁹. Vñ nō ꝯgruit religiōſibus:q̄ ſūt ordiate ad opa vite actiue. ſiue corpalia.ſiue ſpūalia: niſi ſorte ad tps:exēplo xpi:g vt dr̄ Luce.vi Exijt in montē orare.⁊ erat pnoctās in orone.Cōpetit autē religiōib⁹.q̄ ſunt ad ꝯtēplationē ordinate.Cōſiderādū tn̄ eſt: ꝙ id qd ē ſolitariū.dȝ ſibi p ſe eē ſufficiēs. Hoc aūt ē :cui nihil deeſt qd ptinet ad rōnem pfecti. Et iō ſolitudo ptinet ꝯtēplāti:qui iā ad pfectum venit. Qđ quidē ꝯtingit dupliciter. Vno mō ex ſolo diuino munere.ſicut pʒ de Jo.baptiſta: qui fuit repletus ſpū ſcīō:adhuc ex vtero matris ſue. Vñ ⁊ cū puer adhuc eēt: erat in deſertis. vt dr̄ Luc.i.Alio mō p exercitiū virtuoſi actus.ſm̄ illud ad Hebre.v. Perfectorū eſt ſolidus cibus:eoꝝ qui pro ꝯſuetudine exercitatos hñt ſenſus ad diſcretionē boni ⁊ mali. Ad exercitiuȝ aūt hmōi iuuať hō ex aliorum ſocietate dupliciter. Vno mō q̄ntum ad itellectuȝ. vt inſtruať in his:que ſūt ꝯtemplāda.vñ Hiero.dicit ad Ruſticū monachū.Mihi placȝ.vt habeas ſanctū ꝯtuberniū: nec ipſe te doceas. Scdo quātum ad affectū.vt.ſ.noxie affectiōis hoīs reprimanť exēplo ⁊ correctione alioꝝ.qꝛ vt dicit Greg. Quid valet ſolitudo corporis.ſi deſit ſolitudo cordis. Et iō vita ſocialis neceſſaria ē ad exercitiū pfectionis. Solitudo aūt cōpetit iā pfectis. Sicut ergo id qd iam pfectū ē:pemineť ei qđ ad pfectionē exerceť :ita vita ſolitarioꝝ.ſi debite aſſumať. p̄eminet vita ſociali.Si autem abſq3 p̄cedēti exercitio talis vita aſſumať:eſt piculoſiſſima:niſi p diuinā grām ſuppleať:qđ in alus p exerciciū acquiriť: ſicut pʒ de beato antonio ⁊ bñdicto. ¶ Ad rationes in oppo. ¶ Ad primā reſpōdeť negādo ꝯñam qꝛ lȝ ſicut dictū eſt vita ſolitaria.⁊ debite aſſumať: p̄eminet vite ſociali.tn̄ impfectis tēdentibus ad pfectionē: ſicut diſcipulis ꝯueniētior ē vita ſocialis ¶ Ad ſcdam rñdeť negādo cō-

 211

ſeqnētiā. qꝛ lȝ ipſa cōtēplatiua
vita ſolitaria ſit pfectioꝛ. tñ in
pfectis eēt minus ↄueniēs. Er
go piculoſa. vt dictū ē. ¶ Ad
tertiā rñdet. Dicim⁹. n. ad mi
norē: ꝙ vita ſolitaria perfectis
ſufficiētib⁹ p ſe eēt magis grata
⁊ magis apta ad vacādū diui
ne ↄtēplationi. imꝑfectis ta
men eſſet inquieta ⁊ periculo
ſa ſicut dictum eſt.

Q ſedam. q. vtrū bea
tus bñdictus in viſiōe:
q̄ vidit totū mundū: d
uinā eſſentiā vidit. Et vr̄ ꝙ ſic;
¶ Primo ſic. Dicit. n. Greg.
de hac viſiōe loquēs. Aie vidē
ti deū anguſta ē oīs creatura.
Sed videre deū ē videre diui
nā eſſentiā. Ergo btūs bñdict⁹
vidit diuinā eſſētiā. ¶ Secūdo
ſic. Ibidē ſubdit Grego. ꝙ to
tū mūdū vidit in diuino lumīe
Sed nō ē aliud lumen dei vel
claritas dei: q̄ ipſe de⁹. vt idē
dicit Grego. Et habet in glo.
Exo. xiii. ſup illud. Nō videbit
me hō ⁊ viuet: Ergo btūs Bñ
dictus vidit deū p eſſentiam.
In oppoſi. ē qd̄ dr̄ Jo. i. Deū
nemo vidit vnq̄ vbi dicit glo.
ꝙ nullus in mortali carne vi
uēs: dei eſſentiā videre poteſt.
¶ Rñdeo dicēdū. ꝙ btūs bñdi
ctus in illa viſiōe nō vidit deū
p eſſentiā. Que ↄcl[illegible] ſic pro
bat. Corpus corruptibile aggra
uat aiam. vt dr̄ Sap. ix. Sum
ma aūt eleuatio mentis hūane
ē. vt diuinā eſſentiā videndā p
tingat. Vñ ipoſſibile ē ꝙ mēs
humana diuinā eſſentiā vide
at. vt Aug. dicit. xii. Sup Ge
ne. ad lrām: Niſi huic vite. fun
ditus hō itereat. vel ſic alienet
a ſenſibus. vt neſciat vtrū ſit in
corpe: an extra corpus. ſicut de
Paulo legit. ii. Coꝛ. xii. beatus
aūt bñdictus: qñ illā viſionē vi
dit: nec huic vite funditus moꝛ
tuus erat. nec a corpeis ſenſib⁹
alienatus. vt pȝ. qꝛ. dū adhuc in
ea viſiōe pſiſteret: aliū ad idē vi
dendū vocauit. vt Grego. re
fert. Vñ manifeſtū ē ꝙ diuinā
eſſentiā nō vidit. ¶ Ad rōnes i
oppo. ¶ Ad primā rñdet. ꝙ ex
illis verbis nō datur itelligi ꝙ
btūs bñdictus in viſiōe viderit
deū p eſſentiā. ſed vult oñdere.
ꝙ qꝛ videnti creatorē anguſta ē
oīs creatura. Cōſequēs ē: ꝙ p
illuſtrationē diuini luminis de
facili poſſent quecūqȝ videri.
Vñ ſubdit q̄uis parū de luce
creatoꝛis aſpexerit: breue fit
qd̄ creatū eſt. Ex hō nō ē mirū
ſi ſctūs bñdictus p lumē diui
nū amplius aliud videre potuit:
q̄ hoies cōiter videāt. ¶ Ad ſe
cūdā rñdet. qꝛ lumen dei quāqȝ
d ē ipſe de⁹. quāqȝ pro aliq̄ lu

men deriuatū a deo: ſcḋm illud ps. In lumine tuo videbimus lumē. Hic aūt accipit̄ ꝓ lumine deriuato a deo.

¶ In feſto annūciatiōis dn̄ice eſt euāgelium. Miſſus eſt angelus ⁊c. Luce. i. Circa q̄d poſſunt diſputari ſeq. q.

¶ Primo vtrū fuit neceſſariū ānūciari v̄gini ꝯceptio filij dei

¶ Scḋo: vtrū beate v̄gini debuit fieri annūciatio p angelū.

¶ Tertio. vtrū ānūciatio fuerit ꝯuenienti ordine perfecta.

a Ad primā. q. ſic procedit̄. Et videt̄ q̄ nō fuit neceſſarium. ¶ Prio ſic. Ad hoc ſolum neceſſariū videbat̄: ānūciationē fieri vt ꝯſenſus virgiginis haberet̄. Sed conſenſus eius non videtur neceſſarius fuiſſe: q2 conceptus virgīs p̄mōſtratus fuit prophia predeſtinatiōis. vt Iſa. vii. Ecce virgo ꝯcipiet. que ſine noſtro. cōplet̄ arbitrio. vt dicit quidam glo. Math. i. Ergo nō requirebatur alius conſenſus ex parte virginis. rōne cuius oporteret annūciationē fieri. ¶ Scḋo ſic. Beata virgo incarnationis fidē habebat. Sed deō q̄ quis p certitudinem credit nō indiget vlterius inſtrui. ergo nō fuit neceſſarium: annunciationem beate virginis fieri: de incarnatione filii dei. ¶ Tertio ſic. Sicut dicit Gregorius fides nō habet meritum: cui humana ratio p̄bet experimentum. Sed in collocutione angeli ad virginem: quedam perſuaſiua rō facta ē: ergo meritum fidei in ipſa: vel euacuauit vel diminuit. quorū vtrūq3 eſt icōueniēs. Ergo ⁊c.

¶ Quarto. Inter que nulla diſtātia eſt: nulla ē miſſio. Sz inter deum ⁊ beata virgine nulla eſt diſtantia. Ergo nulla debuit interuenire miſſio media. Patet. q2 deus fuit cū beatiſſima virgine: per eſſentiā: preſentiam. ⁊ potentiam. ſicut eſt in creaturis generaliter. ⁊ per. inhabitatā grām ſicut eſt in ſanctis: ſpecialiter. Ergo nulla miſſio neceſſaria fuit. ¶ In oppo. arguit̄: ex pn̄ti euangelio vbi dr̄ q̄ angelus dicit ei. Ecce concipies. ⁊ pies. ¶ Scḋo ſic. Maioris ſapie oſtēſiuū eſt miraculum de ꝯceptiōe xp̄i ex virgine q̄ȝ de cōceptione Io. baptiſte: ex ſterili. Sed ꝯceptio Io. per angelum prenūciata eſt: ne fortuitu: ⁊ nō ex dei ꝓuidentia accidere putaretur. Ergo multo amplius ꝯceptionē xp̄i debuit annunciatio precedere. ¶ Tertio ſic. Conceptione xp̄i factū eſt quoddam matrimonium p

indiuiſibilē coniunctionē diuine ⁊ humane nature. Sʒ i matrimonio requirit̄ ꝯſenſus: qui ꝑ verba nūcioꝝ requirit̄ ⁊ ꝯſilratur ergo decuit: vt deus ꝑ angelū ſuum ꝯſenſum exigeret virgīs de qua hūana natura aſſumeret vnitatē pſone. ¶ Rñdeo dicendū . ꝙ ꝯgruū ⁊ ꝯuenientiſſimū fuit: annūciare beate virgini: ꝙ eēt xp̄m ꝯcepturā. Iſtius ꝯcluſiōis ꝯgruitas oñditur ex multis. Primo. vt ſeruaretur ꝯgruus ordo ꝯiūctiōis filii dei ad virginē vt ſcʒ prius mēs ei⁹ de ipſo inſtrueret̄: q̄ʒ carne cū ꝯciperet. Nō. n. decebat vt dei ſapia eius vterū ībabitaret ſine hoc: ꝙ mens eius cognitiōe tāti myſterii reſplēderet. Et iō nō decuit: eā ignorare: quod in ea fiebat. ſʒ oportuit hoc ſibi annunciari. Scd̄o in ipſa futurā eēt certiſſima teſtis hmōi inſtātie ꝯception is. Vñ oportuit: ꝙ de tāto myſterio p̄renūciatiōem erudiret̄. Tertio. q: deus nō diligit coacta ſeruitia: ſʒ volūtaria. vt q̄ obſequunt̄: in ipſo miniſterio mererent̄: Vñ cum btā virgo ſingulariter eligeret̄ ī dei miniſteriū: quē vtero portauit: lacte aluit vt ꝯſenſus eius angelo nunciāte: requireret̄. que humiliter prebēs ſe ad obſeqū ſedulā ſe ac p̄ōptam obtulit. ✠ Ecce ancillā dñi. ¶ Ad rōnes in oppo. ¶ Ad primaʒ rñdetur negādo ꝯñaʒ. Et ad glo. Mat. i. rñdetur: ꝙ ea de quibus ē ꝓphetia predeſtinatiōis: cōplent̄ ſine noſtro arbitrio cauſante. ſʒ nō ſine noſtro arbitrio cōſentiente. ¶ Ad ſcd̄aʒ reſpondetur negando ꝯñaʒ. Et ratio eſt. q: non erat determinare cadens ſub fide tp̄s incarnationis: ⁊ ꝑ quā virginē hoc eſſet implēdū. Et ideo de hoc īſtruēda erat ꝑ annunciationē: incarnationem eē futurā. quod antiquoꝝ fidei ſubiacebat: firmiſſima fide tenebat. ſʒ cū eſſet humilis: non tam alta de ſe ſapiebat. Et iō ſuper hoc erat iſtruēda. ¶ Ad tertiam rñdet̄ negando ꝯñam. Et rō eſt. quia allocutio angeli nō ex rōne humana pſuaſit. ſʒ ex oipotentia diuina. cui fides maxime innitit̄. Dixit. n. Nō erit impoſſibile apud deum oē verbū. ¶ Ad quartā reſpondetur negando ꝯñam. Et rō eſt. q: vt dicit albertus: licet in ea habitaſſet per grām. non tamē per corporalem preſentiam: ad quā neceſſaria erat annūciatio rationibus aſſignatis.

a D ſcd̄aʒ. q. ſic ꝓcedit̄ur. Et videtur: ꝙ iſta annūciatio nō debuit fieri ꝑ angelū. ¶ Pri-

mo ſic. Supremis angelis fit reuelatio a deo imediate: vt dicit Dionyſius. 7. Cele. Je. Sʒ mater dei eſt ſuperior oib⁹ angelis. Ergo nō debuit ſibi per angelum annūciari incarnationis miniſteriū: ſed imediate a deo. ¶ Secundo ſic. Null⁹ poteſt annunciare: quod ignorat: Sed ſupremi angeli non plene cognouerunt icarnationis miniſterium vt dicit beatus Dio. ergo videtur: ꝙ per nullum angelū conuenienter potuit incarnationis miniſteriū annūciari. ¶ Tertio. Maiora ſūt per maiores nuncios annūcianda. Sʒ miniſteriū icarnationis eſt maximū inter oia alia: que per angelos ſunt hominibus nūciata. Ergo videtur: ꝙ ſi per aliquez angelū annūciari debuit ꝑ aliquē de ſupremo ordine debuit. Non ergo per Gabrielē: qui eſt de ordine penultimo. ¶ In oppo. eſt euangeliū preſens: vbi dr: ꝙ miſſus eſt angelus Gabriel. ¶ Rūdeo dicedū ſub certis concluſionibus. Prima eſt ꝙ conueniēs fuit matri dei annunciari per angelum incarnationis miniſterium. Et hec cōuenientia colligitur ex tribus. Primo qa hoc congruebat virgini. Dicit enim Hierony. ꝙ angelis eſt cognata virginitas. Unde decuit. vt ad virginem nunciandam angelus mitteret. Scdo: qꝛ ꝑditio hūana ex hoc ſumpſit initiuʒ: qꝛ dyabol⁹ mulierē alloquutus eſt: Unū vt dicit Beda aptū apparet hūane nāe reparatiōis exordiū: vt angel⁹ mitteret ad virginē: ꝑtu ꝯſecrādā diuino qꝛ pria ꝑditiōis hūane cā fuit, cū ſerpens a diabolo mittebat ad mulierē ſpū ſupbie decipiēdā. Tertio: qꝛ ille annūciabat: q eſt rex hoiuʒ: ⁊ angelorū: ⁊ ei⁹ natiuitas: ſicut i ſalutē hoiuʒ fuit ita ⁊ i reparatiōe ruine angelice. Et iō decuit: vt tā hoies ꝙ angeli huic miſterio miſteriū exhiberēt. Scda ꝯcluſio. Angel⁹ nūcians nō fuit de ſuꝑma ierarchia: nec d̄ media. ſʒ de ifima. nec de prio ordine eiuſdē ierarchie: ſʒ de medio: q eſt ordo archangeloꝝ. Dic aūt Albert⁹ i laudib⁹ virginis marie: ꝙ nō mittit angel⁹ de maioribus: ſʒ fuit archangel⁹. Et hoc in honorationē beatiſſime virginis: qꝛ ſi aliqs de ſupiorib⁹ mitteret: ab illo illuminari crederet. De minoribus ergo mittit: vt oſtendat ꝙ angel⁹ ē tm̄ negocii miniſterialis. ⁊ exterior delator. De⁹ aūt ꝑ ſe ipm eſt negocii iuentor: ⁊ iſpirator: ⁊ mētis ad ꝯſēſuʒ iclinator: Hec Albert⁹. Tertia ꝯcluſio. Cōue

nieus fuit vt angelus annūciās viſione corporali virgini appa-reret. Pꝫ ↄcluſio: qꝛ angel⁹ annūciare venerat incarnationē filii dei. Unde cōueniens fuit ad hui⁹ rei delationē vt iuiſibilis creature formā aſſumeret: i qua viſibiliter appareret. Tuꝫ ſecūdo qꝛ ſic ↄgruit certitudini eius. qđ annūciabatur. Ea eni que ſunt oculis ſubiecta: recti⁹ cōprehendimus: ꝙ ea: q̄ imaginātur. ¶ Ad rōnes in oppoſi. ¶ Ad primā rn̄detur negando ↄñaꝫ. Et rō eſt: qꝛ lꝫ beata virgo ſupior eēt angelis: ꝗtū ad dignitatē: ad quā diuinitus eligebat: nō quātum ad ſtatū pn̄tis vite iferior erāt angelis: qa etiā ipſe xp̄s rōne paſſibilis vite modico ab angelis minoratus eſt: vt habet ad Hebreos. 2. Quia tn̄ xp̄s fuit viator: ꝛ cōphēſor ꝛ ꝗtū ad cognitionē: nō idigebat ab angelis iſtrui. Sꝫ mater dei nō erat i ſtatu cōprehenſoꝝ. iō de diuino miſterio p angelos inſtruēda erat. ¶ Ad ſcdaꝫ rn̄detur: ꝛ dr̄ ꝙ angeli inferiores nō penit⁹ miſteriū incarnationis ignorauerunt: ſed quia non totaꝫ profunditatē diuini ↄſilii ſup ſalutē generis humani capere poterāt inquirebāt pleni⁹ edoceri dicentes illud Iſa. 53. Quis eſt iſte q venit ꝛc. ¶ Ad tertiā rn̄detur negādo ↄñaꝫ. Et rō eſt: qꝛ nō oꝫ: ꝙ nūcius eq̄lis ſit ſuperioritatis: ſicut ē res enūcianda. ſꝫ ſufficit ꝙ ſit ſummus: non ſimpliciter ſuper oēs ordines: ſꝫ ſummus reſpectu angeloꝝ. Ipſe. n. fuit de ordine archāgeloꝝ. Vñ eccleſia archāgelū eū nominat. Et hūc intellectum videt habere Greg. cū dixit: ꝙ ſummū angelū venire dignū fuerat: qui ſummū oiuꝫ nūciabat. Vñ ipſe Gregorius in omelia de centū ouibus dicit: ꝙ archāgeli dicunt: q ſūma annūciant. Preterea ſicut dic Albertus: ſi de ſuperioribus fuiſſet: crederet ꝙ ab eo illuminaretur ꝛc. vt ſupra poſitum eſt.

D tertiā. q. ſic ꝓcedi a tur. Et videtur. ꝙ annunciatio non fuerit cōuenienti ordine pfecta. ¶ Dignitas enim matris dependet ex prole ↄcepta. Sꝫ cauſa dꝫ prius manifeſtari ꝙ effectus: ergo primo debuit angelus virgini annūciare ↄceptū ↄlis. ꝙ eius dignitatē exprimere. eā ſalutando. ¶ Scdo ſic. Probatio. aut pretemittī dꝫ in his q̄ dubia nō ſūt. aut ꝓmitti in his q̄ dubia eſſe pn̄t. ſꝫ angelus prio videt annūciaſſe id. d quo virgo dubitaret. ꝛ. dubitādo q̄reret. d. quō fiet iſtud.

⁊ poſtea ꝓbationē adiūxit tuꝫ
exēplo. Eliſabeth. tū ex dei oī-
potentia Ergo incōuenienti or
dine annūciatio ꝑ angelū eſt fa
cta. ¶ Tertio ſic. Maius non
pōt ſufficienter probari per mi
nus. Sed maius fuit virgineꝫ
parere: ꝙ vetulā. Ergo nō fuit
ſufficiēs probatio angeli ꝓban
tis cōceptuꝫ virginis ex cōce-
ptu ſenis. ¶ In oppo. eſt: quod
dicit ad Ro. 13. Que a deo ſūt
ordinata ſunt. Angel⁹ aūt miſ-
ſus eſt a deo ad hoc: ꝙ virgini
annūciaret vt dr̄ Luce. i. ergo
ordinatiſſime fuit annūciatio ꝑ
angelū cōpleta. ¶ Rñdeo dicē
dū: ꝙ annūciatio cōgruo ordīe
per angelū eſt ꝑfecta. Tria eni
intēdebat angelus circa virginē
Primo quidē reddere mētē ei⁹
attētam ad tante rei cōſidera-
tionē. Quod qdem fecit eā ſa
lutādo quadā noua: ⁊ iſolita ſa
lutatiōe in qua ſalutatiōe ꝓmi
ſit idoneitatē eius ad cōceptū:
in eo ꝙ dixit Domin⁹ tecū. Et
prenūciauit honorē ſequentem
cū dixit. Benedicta tu in mulie
ribus. Secūdo aūt itendebat
eaꝫ iſtruere de miſterio icar-
nationis: quod in ea erat cōplē
dum. Qd̄ qdē fecit prenūcian-
do cōceptuꝫ ⁊ partū dicēs. Ec
ce cōcipies in vtero ⁊c. Et oñ-
dendo dignitatē ꝓlis cōcepte.
cū dixit Hic erit magnus. Et
ī demōſtrādo modū ꝯceptiōis
cū dixit. Spūs ſanctus ſuperue-
niet ī te. Tertio itendebat aiuꝫ
ei⁹ ducere ad cōſenſum. Quod
quidē fecit exēplo Eliſabet: ⁊ rō
ne ex diuina potentia iam pia.
¶ Ad rōnes ī opp. ¶ Ad ꝓmā
rñdetur negādo ꝯñam. Et rō
eſt: qa aīo humili nihil eſt mira
bilius. ꝙ auditus ſue excellētie
Admiratio aūt marie attētio-
nē ei facit. Et ideo angelus vo
lens mentē virginis attētā red
dere ad auditū tanti miſterii:
ab eius laude incepit. ¶ Ad ſe-
cundā rñdet: ꝙ rō nō ꝓcedit.
qꝛ vt dicit Ambroſius beata
virgo nō dubitauit eſſe faciē-
dū: ſed quō fieri poſſet: iquirit.
Sꝫ nec ſi beata virgo dubita-
uerit: qd̄ aſſerit Auguſtin⁹ Vñ
in libro de queſtiōib⁹ veteris ⁊
noui teſtamētī ambigenti Ma
rie de cōceptu poſſibilitatē an-
gelus ꝑdicat. Sꝫ qa talis dubi
tatio magis eſt admiratōis ꝙ
icredulitatis: ideo angelus pro
batione inducit nō ad auferen
duꝫ incredulitatē: ſed remouen
dum etiā admirationeꝫ. ¶ Ad
tertiā rñdetur: ꝙ cōceptus ſte-
rilis inducit: nō quaſi ſufficiens
argumētū. ſed quaſi quoddam
figurale exēplū. Et ideo ad cō-
firmationē huiꝰ exēpli, ſubdit

argumentum efficax ex omnipotentia diuina.

¶ In feſto beati Ambroſii eſt euãgeliũ. vigilate ꝛc. Mat. 24. Circa quod poſſunt diſ ſe. q.

¶ Prio: vtrũ liceat iniunctum epatuz oino refutare: vel oino reniti canonice electiõi: vel poſtlõi ꝺ ſe facte. ¶ Scdo vtrũ fidelis ſeruꝰ ꝛ prudẽs quẽ ꝯſtituit dñs ſup familiã ſuam peccet mortaliter: ſi bona eccleſiaſtica q̃ pcurat nõ largiaſ paupibus ¶ Tertio: vtrũ Ambroſius bene fecit excõicãdo imperatorẽ.

Ad primã. q. ſic pceditur. Et videſ. ꝙ nõ liceat iniunctũ epiſcopatũ: vel aliã prelaturam: oino refutare: vl reniti electioni vel iniunctiõi. ¶ Primo ſic. Nullus. n. peccat ſi meliora nolit deſerere: vt minꝰ bonis hereat. Quom ergo amor dei preemineat dilectioni pximi: ꝛ vita cõtẽplatiua preferatur vite actiue. Ergo nõ peccat ille qui recuſat oino epatuz. ¶ Secundo ſic. Dicit Grego. Valde difficile eſt: vt aliqs ſe purgatũ poſſit cognoſcere: nec dꝫ aliquis nõ purgatus ſacra miſteria adire. Si ergo nõ ſentiat ſe purgatũ. quodcunqꝫ epiſcopale iniungatur officiũ ſiue papatus nõ debꝫ illud ſuſcipere. ¶ In oppo. videſ eẽ euãgeliũ pſens: vbi dr. Beatus ille ſeruus: quẽ cũ venerit dñs: inueniet ſic facientẽ. ¶ In oppoſitũ etiã eſt illud de beato Ambroſio cuiꝰ feſtuz hodie colitur: ꝙ mutato habitu a qbuſdam mercatoribus obtinuit: vt in quodã dolio ſup ondrigã. i. currũ de vrbe duceret: cuius portas die nocteqꝫ vigiles ppter eũ obſeruabãt: qui extra vrbẽ poſita: filium petiit: latibula tauernarũ requirẽs: ibiqꝫ tribus diebus latuit. Verũtamẽ. duz ſolicite quereret. colũna lucis prefulgida celo deſcẽdẽs ſup locũ i quo latitabat apparuit. ¶ Rñdeo dicẽdũ iuxta ſanctũ Tho. i ſcđa ſecũde. ꝙ i aſſumptiõe epiſcopatꝰ duo ſũt ꝯſiderãda. Priõ quidẽ qđ deceat hoiem appetere ſꝫ ppriaz voluntatẽ. Secũdo qđ deceat hoiez facere ad voluntatẽ alterius. Quãtũ ergo ad ppriã volũtatẽ: ꝯuenit hoi pricipaliter inſiſtere pprie ſaluti. Sꝫ ꝙ alienę ſaluti intendat hoc conuenit bonum et diſpoſitiõe alterius poteſtatem habentis. Vnde ſicut ad ordinẽ voluntatis ptinet: ꝙ aliquis proprio motu feratur in hoc ꝙ aliorum gubernationi preferatur: ita etiam ad inordinationem voluntatis. ꝙ aliqs omnino cõtra ſuperioris

[illegible]unctionē predictum guberna-
tionis officium finaliter recuſe
tur ꝓpter duo. Primo quidē
q2 hoc repugnat caritati proxi-
morū quorum vtilitati ſe debet
aliqs exponere ꝓ loco et tēpore.
Unde Auguſtinus. dicit. 19. d
ciuitate dei. ꝙ negotiū iuſtum
ſuſcipiat neceſſitas caritatis.
Scdo q2 hoc repugnat humili
tati per quā aliquis ſuperiorū
mādatis ſe ſubiicit. Unn. Gre
gorius dicit in paſtorali. Tunc
ad dei oculos vera eſt hūilitas
cū ad reſpuendū qd vtiliter ſub
ire precipitur pertinax non eſt.
Et ideo videtur dicendū de pa
patu q2 electio ei9 ē ꝯfirmatio.
¶ Ad rationes in oppoſi. ¶ Ad
primā rñdetur negando ꝯñaz.
Et rō eſt: q2 q̄uis ſimpliciter et
abſolute: vita contēplatiua poti
or ſit q̄ȝ actiua: tamen amor dei. quā
dilectio ꝓximi tñ ex alia parte
bonū multitudinis ꝑferēdū eſt
bono vnius. Unde Auguſtin9
dicit in verbis premiſſis. Nec
ociū veſtrū neceſſitati eccleſie
preponatis: preſertim cum hoc
ad dilectionē dei pertineat: ꝙ
aliquis ouibus Chriſti curā pa
ſtoralē impendat. Unde ſuper
illd Joan. vltimo. Paſce oues
meas: dicit Auguſt. Sic amo-
ris officium eſt paſcere gregem
dominicum. ſicut fuit timoris

iudiciuȝ negare paſtorē. Simi
liter rō non procedit: q2 prelati
nō ſic transferuntur ad vitam
actiuam contēplatiuam deſe-
rāt. Unde Auguſtinus. xix. de
ciuitate dei: ꝙ ſi impōatur ſar
cina paſtoralis officii: nec ſic de
ſerenda eſt dilectio veritatis:
que in contēplatione habetur.
¶ Ad ſecundam rñdetur negā
do ꝯñam. niſi impedimentum
qd habet: nō poſſet ſuperior re-
mouere ſibi: vtputa excōmuni
cationem: aut irregularitatem:
aut ipſemet deſerendo volunta
tem peccandi. Si autem non
poteſt: tunc non tenetur obedi-
re alicui.

D ſecundam quā q̄
ritur: vtrū fidelis ſer
uus et prudens queȝ
ꝯſtituit dominus ſu
per familiā ſuam. i. eps vel pre
latus peccet mortaliter: ſi bona
eccleſiaſtica que ꝓcurat: nō lar
giatur pauꝑibus. Et vr ꝙ ſic.
Dicit enim: ꝙ Ambroſius expo
nens illd Luc. xii. Hoīs cuiuſ
dā diuitis vberes fructus attu
lit: nemo ꝓpriū dicat qd ē cōe
plus q̄ȝ ſufficiat ſumptū violen
ter obtentū eſt. et poſtea ſubdit.
nec minus eſt criminis habēti
tollere: quā cū poſſis et abū
das denegare indigētibus. Sȝ
violenter tollere alienū eſt pec[illegible]

mortale. Ergo ep̄s mortaliter peccat: ſi ea que ei ſuperfluunt paupibus nō largiatur. ¶ Secūdo ſic. Sup illō. Iſa. iii. Rapina pauperū in domo vr̄a dicit glo. Hieronymi. ꝙ bona ecclesiaſtica ſunt pauperū. Sed quicūq̄ id qđ eſt alterius ſibi reſeruat aut aliis dat: peccat mortaliter ⁊ tenet̄ ad reſtitutionem. Ergo ſi ep̄i bona eccleſiaſtica: que eis ſuperfluūt: ſibi retineant: vel conſanguineis: vel amicis largiant̄: videt̄ ꝙ tenentur ad reſtitutionem. ¶ Tertio ſic. Multo magis aliqs poteſt de rebus eccleſie ea que ſunt ſibi neceſſaria accipe̅: q̄ ſupflua cōgregar̄. Sed Hieronymus dicit in epiſtola ad Damaſum papā. Clericos illos conuenit eccl̄ie ſtipendiis ſuſtentari quibus parentum vel ꝓpinquoꝝ nulli ſuffragantur. Qui aūt bonis parentū ⁊ opibus ſuſtentari pn̄t: ſi qđ pauperū accipiūt. ſacrilegiū incurrūt. Ergo multo magis ep̄i mortalii peccant: ſi ea que eis ſupfluūt de bonis eccl̄iaſticis: paupibus nō largiuntur. ¶ In oppo. videt̄ euāgeliū vbi dicitur. Vt det illis in tpe tritici menſuram. Ergo nō debet prelatus qđ ſupfluit ſemper dare pauperib⁹: ſꝫ pro tpe ſ. neceſſitatis: ⁊ cū menſura: ga in illis rebus ſunt exponēdaª ſuperflua. Sed in oppo. eſt q̄ plures ea que ſuperſunt: nō largiūtur pauperib⁹. ſed expendere vident̄ laudabiliter ad redditus eccleſie ampliādos. ¶ Rūdeo. dōm iuxta ſanctū Tho. in ſcđa ſcđe. ꝙ aliter eſt dicendūi de ꝓpriis bonis. que ep̄i poſſunt poſſidere. ⁊ de bonis eccleſiaſticis Nam proprioꝝ bonoꝝ verum dn̄ium habēt. Vnde ex ipſa rerum cōditione nō obligant̄: vt eas ꝯferāt: ſed pn̄t: vel ſibi retinere: vł aliis ēt pro libitu largiri. Poſſunt tn̄ in eaꝝ diſpenſatione peccare vel propter inordinationem affectus: per quā ꝯuenit ꝙ ſibi plura ꝯferant q̄ oporteat: ēt ꝙ aliis ſubueniant qđ requirit debitum caritatis. nō tn̄ tenet̄ ad reſtitutioneꝫ: q̄ hmōi res ſunt ſuo dn̄o deputate. ſed eccl̄iaſticoꝝ ſunt diſpenſatores. Dicit enim Auguſt. ad Boniſaciū. Si priuatū poſſidemus qđ nobis ſufficiat. nō nulla nr̄a ſunt. ſꝫ illoꝝ quoꝝ ꝓcurationē gerim⁹: nō ꝓprietatē nobis vſurpatiōe dānabili vēdicam⁹. Ad diſpēſatorē aūt reqrit̄ bona fides: vt notat̄ in pn̄ti euāgelio. cū dr̄ fidelis ⁊ prudēs ⁊c. i. Cor. 4. Hic iā querit̄ iter diſpēſatores vt fidelis qs inueniat̄ Sūt aūt bona eccl̄iaſtica: nō ſo

tuni in vſus paupeꝝ:ſed etiā ad cultū diuinū:ꝛ neceſſitates miniſtroꝝ. Vñ dr̄ xii.q 2. De redditibus eccleſie. Vel oblatiõe fideliū ſolo epo ex his vna portio remittatr:due eccleſiaꝝ fabricio ꝛ erogationi paupeꝝ ꝓfuture:a p̄ſbytero ſub ꝑiculo ſui ordinis miniſtrēnt.vltima clericis ꝓ ſingulorꝝ meritis diuinatur. Si ergo diſtincta ſunt bona: que debent in vſum epi cedere:ab his que ſunt paupibus.ꝛ miniſtris ꝛ cultui eccleſie eroganda.ꝛ aliqd ſibi retinuerit epus de his: que ſunt paupibus erogāda:vl in vſum miniſtroꝝ:vel in cultū diuinū expēdenda.nõ eſt dubiū q̄ ɔtra fidem adminiſtrationis agat ꝛ mortalit peccat ꝛ ad reſtitutionē tenet. De his autem que ſunt ſpāliter ſuo vſui deputata videtur eſſe eadem rō:que eſt de ꝓpriis bonis vz.ſ.ꝑꝑ immoderatū affectū ꝛ vt peccet. Nõ ſi immoderate ſibi retineat ꝛ aliis non ſubueniat.ſicẽ reqrit debitū caritatis. Si vero non ſint p̄dicta bona diſtincta eorū diſtributio fidei eius attribuit. Et ſiquidē in modico deficiat: vel ſupabūdat:pōt hoc fieri abſqz bone fidei detrimēto.qꝛ non poteſt hō in talib⁹ p̄cunaliter accipere id:qd fieri opʒ Si vo ſit multus exceſſus:nõ pōt latere. Vñ videtur bone fidei repugnare. Et ideo nõ eſt abſqz aliquo pcō mortali. Ad rõnes in oppo. Ad primaʒ rñdetur negando ɔñam. Et ad dictum Ambroſii rñdetur: q̄ nõ ſoluʒ eſt referendū ad diſpenſationeʒ eccleſiaſticaruʒ reꝝ:ſed quorūcūqʒ bonoꝝ ex qbus tenet aliqſ debito caritatis ꝓuidere neceſſitatem patiētibus nõ poteſt tñ determinari qñ ſit iſta neceſſitas q̄ ad pctm mortale obliget ſicut nec cetera particularia que in humanis actibus ɔſiderant. Horꝝ enim determinato relinquit humane prudentie. Ad ſcd̄am rñdetur negando ɔñaʒ. Et rõ eſt qꝛ bona eccleſiarum nõ ſunt expendēda ſolū ad vſus pauperū ſed ēt in alios vſus:vt dcm̄ eſt. Et ideo ſi de eo quod vſui epi: vel alicuius clerici eſt deputatū velit aliqs ſibi ſubtrahere.ꝛ ɔſanguineis:vl aliis dare nõ peccat.dūmodo id faciat moderate.i.ſi idigeāt nõ aūt vt inde ditiores fiāt. Vñ Ambroſius libro de officiis eſt approbāda liberalitas.vt ꝓximos ſeminis tui ſi egēt cognoſcas.nõ tñ vt illi ditiores fieri velint.ex eo q̄ tu potes ɔferre iopibus. Ad tertiā rñdet negādo cõſequētiā. Et rõ eſt.qꝛ nõ oia bõa eccleſiaꝝ.ſicẽ dictū ē:ſūt paupi‹

bus largiēda.niſi fort e ī articu
lo neceſſitatis.ī qua ēt ꝓ redē
ptōe captiuoꝝ:ꝛ aliis neceſſita
tib⁹ paupeꝝ.vaſa cultui diuino
dicata diſtrahunť. vt ambroſi-
us dicit. Et in tali neceſſitate
peccaret clericus.ſi vellet de re
bus eccleſie viuere.dummodo
haberet bona patrimonialia.d
qb⁹ viuere poſſit. ¶Ad quartā
q̄ fuit ex pˀte oppoſita rn̄detur.
ꝙ bona eccleſiaꝝ vſib⁹ paupeꝝ
deſeruire debent. Et ideo ſi qs
neceſſitate nō iminente ꝓuidē
di pauperibus de bōis q̄ ſupflu
unt ex ꝓuentib⁹ eccleſiaꝝ.poſ-
ſeſſiōes emat vel in theſauro
reponat in futuꝝ vtilitati eccle
ſie.ꝛ neceſſitatibus paupeꝝ lau
dabiliter facit. Si vero neceſſi
tas iminent pauperib⁹ erogā
di ſupflua cura ē ꝛ inordinata.
vt ad futuꝝ ꝯſeruet.quod dn̄s
prohibet. Mat.7. Nolite ſoli-
citi eē in craſtinum.

a D tertiā.q.ſic ꝓcediť.
Et videť. ꝙ btūs am-
broſius non bene fecit
excōicādo impatorē. ¶Pˀmo
ſic. Regalis poteſtas nō ē ſub
dita ſpūali ptāti. Ergo ꝛc. Cō-
ſequētia eſt bona aīs probať.
Dicit glo.ſup illō.ps. Tibi ſoli
peccaui:qꝛ rex oib⁹ eſt ſupior.ꝛ
iō tātū a deo q eſt maior.ē pu-
niendus: Si qs de populo pec
caui.deo peccauit.ꝛ regi. Rex
vero nō hꝫ hoīeꝫ q eius facta
diiudicet. Ergo ptās ſpūalis
nō pōt iudicare īpatorē vel re-
gē. Ergo ambroſi⁹ nō bene fe
cit ī excōicādo īperatorē.cū nō
eēt ſubiectus ei. ¶Scdō ſic.i.
Petri.2.dicit btūs. Petrus.
Subditi eſtote oī hūane crea-
ture ꝓpter deū:ſiue regi tanq̄
pcellēti. Ergo ſi rex pcellit.nō
eſt ſubiect⁹ epo. Et p ꝯn̄s am-
broſius non potuit excōicare.
¶Tertio ſic. Sacerdos ī vete
ri teſtamēto qd fuit figura nr̄i:
in terrenis oīb⁹ ſubiiciebať re
gi. Ergo videť:ꝙ eſſet in nouo
teſtamēto. ¶In opp.eſt euan-
geliū pn̄s. vbi dř.ꝙ fidelis ſer
uus ꝛ prudens eſt ꝯſtitut⁹ ſup
familiā dn̄i: ideſt prelatus ſup
eccleſiā. Sꝫ īfra eccleſiā īpera-
tores.ꝛ reges:ꝛ principes ꝯnu
merantur cum aliis fidelibus.
Ergo poteſtas ſpiritualis eſt
ſup oēm terrenaꝫ. Et ſi ſupra:
poteſt corrigere:ꝛ punire. Et p
ꝯn̄s Ambroſius bene fecit im
peratorem deum offendentem
ꝛ eccleſiā:excōicare. ¶Rn̄deo
dicēdū:ꝙ btūs Ambroſius po
tuit.ꝛ debuit excōicare īperato
rē. Pro prima parte.ꝙ potuit
eſſe notādū:ꝙ ptās ſpūalis ſup
eminet poteſtati ſeculari etiaꝫ
regali in duab⁹ ſcꝫ dignitate ꝛ

auctoritate. Dignitate qdē q2 vt ait idē. Ambro. di. 96. c. duo ſunt: aurū nō tā precioſius eſt plūbo. q̄ȝ regia ptāte altior ē or do ſacerdotalis. Videmus. n. colla regū ⁊ principū ſubmit ti genibus ſacerdotū. ⁊ ab eis benedici. Item Hugo de ſan cto victore. Quātū vita ſpūali nm dignior eſt. q̄ȝ terrena. ⁊ ſpi ritus q̄ȝ corpus. tātū ſpūalis po teſtas terrenā poteſtatē ⁊ ſecu larē honorē. ⁊ dignitatē precel lit. Secūdo precellit auctorita te. Vn. 97. di. Conſtantinus: vbi dicit. Vtile iudicamus cū omnibus ſatrapis noſtris: vt ſi cut beatus Petrus in terris vi carius filii dei videtur eſſe cō ſtitutus. ita pricipatus ei⁹ pote ſtatē ⁊ auctoritatē amplius q̄ȝ terrene iperialis noſtre ſereni tatis manſuetudo habere vr̄. Vn̄ ⁊ tenentes frenū eq ipſius ꝓ reuerentia. Petri ſubiectio nis officiū illi exhibuimus. Et iō dicit Hugo de ſancto victo re. Spiritualis poteſtas hȝ iu dicare terrenā ptātem: ſi bona nō fuerit. Quod vero debuit fa cere. pȝ q2 vt dicit Ambroſius Impator Theodoſius fecit oc cidi. 5. milia hoīum inter quos multi fuerūt innocētes. Vnde cū iperator mediolanū veniſſet ⁊ eccleſiā intrare vellet: occur rit ei ad ianuā Ambroſius: ei⁹ aditum prohibuit. d. Cur ipera tor poſt cānt tanti furoris non agnoſcis molē tue pſumptiōis Sȝ forte recognitionē peccati ꝓhibet ptās iperii docet te vt vincat rō ptātē: pricepe es. o imperator ſȝ cōſeruoꝝ: qbus er go oculis aſpicies cōis dn̄i tē plū: qbus calcabis pedibus ſan ctū pauimentū: quō manus ex tendes. de qbus ſanguis adhuc ſtillat: ⁊c. ¶ Ad rōnes in oppo. ¶ Ad primā rn̄det negādo cō ſequentiā. Et ad glo. que dicit: ꝙ reo nō hȝ hoiem: qui ei⁹ cām diiudicet. Facienda eſt vis in hoc: ꝙ dicit ꝙ nō habȝ hoiem. Spiritualis. n. ptās nō iudicat ſm hoiem vel ſm humanā le gē: ſed inquātū poſſidet vicē dei ſicut dr̄ apl̄s Mat. x. Qui vos audit: me audit. Et ſicut dicit apoſtolus. 2. Cor. 7. Pro xp̄o legatione fungimur: ⁊ ſm pote ſtatē ad vindictā ſpūalem non corporalē ſicut dr̄. 2. Can. 7. q̄ regum eſt exercere corporalem penā ſacerdotū: ſpūalem iferre vindictam. Sicut enī iudex ter renus nō ſine cauſa gladiū por tat: ſicut dicit. Ro. 13. ita non ſi ne cauſa claues eccleſie ſacer dotes accipiunt. Ille portat gla dium ad vindictam malefacio ruȝ. ad laudē vero bonoꝝ. Iſti

claues habent ad exclusionem excõmunicandoꝝ: ⁊ reconsiliationem penitentiũ. Expone ergo a deo tñ rex eſt puniendus: supple materialia pena. Et itez cũ dr: non habet hominem: qui eius facta diiudicet supple ad corporalē penam inferendam. Hec ſm alexandrum de ales. Nos diceremus ꝙ glo. loquit pro tempore dicendum: in quo non erat data poteſtas ſpũalis que data eſt in nouo teſtamēto Illo enim tpe in temporalibus ſubiecta erat poteſtas ſpũalis terrrene poteſtati. vt infra dicetur. ¶ Ad ſecũdam de canonica Petri: rñdetur negando cõſequentiam. Et rõ eſt: q2 cum dicitur. ꝙ rex precellit: intelligitur in ſuo ordine: reſpectu terrene poteſtatis in regno: nõ in comparatione ſpũalis. ¶ Ad tertiam reſpondetur negando conſequentiã. Et ratio eſt. quia ſm ſtatum veteris legis: ſacerdotalis poteſtas erat regali inferior ſed non ſm ſtatum noui teſtamenti. Sacerdotiũ enim veteris teſtamenti carnale erat ⁊ per carnalem propagationez ſuccedebat: cõʒuis eſſet ordinatum ad diuinum obſequium. ſ. diuinum cultum. ⁊ figure ſpũalis ſacerdotii noui teſtamenti. quod non eſt per ſucceſſionez carnalem. Propterea in illa parte: in qua carnale erat. ⁊ terrenum: ſubiectum erat terrene poteſtati. ſ. regali. ſic autem nõ eſt in nouo.

¶ In feſto beati vincentii magiſtri in theologia eſt euangelium. Nemo accendit ⁊c. Luce xi. Circa quod poſſunt diſputari ſequētes. q.

¶ Primo. vtrum doctus religioſus de ordine mendicantiũ cũ perfectionis ſtatu poſſit gradum magiſtralem ſuſcipere.

¶ Scđo: vtꝝ põt ſciri tempus aduentus xpi ad iudicium.

a D primam. q. vtrũ doctus religioſus ð ordine mendicantiũ cum perfectiõis ſtatu poſſit gradum magiſtralem ſuſcipere. Et videtur. ꝙ nõ poſſit. Mat. xxiii. prohibetur. vt diſcipuli non vocarentur magri. d. Vos aũt nolite vocari rabi Unus enim eſt magiſter veſter. Ergo videtur prohiberi ẽẽ eſſe. ¶ Scđo ſic. Status perfectionis religioſi ſtat in paupertate. ⁊ humilitate. Sed ſtatus magiſtralis importat honoris ſtatum: vt hec glo. Mat. 4. Ergo ⁊c. ¶ In oppoſi. eſt ꝙ ſanct⁹ vincentius xpi confeſſor de ordine predicatorum: gradum ſuſcepit magiſtralem: ſine diſpē-

dio ſtatus ſue perfectionis. ita ſanctus Thomas. et multi alii. Secundo arguitur ex preſenti euangelio. ſ. vbi dicitur: q nemo accendit lucernam et ponit ſub modio. ſed ſuper candelabrum. Sed docens religioſus eſt ſicut lucerna accenſa ad illuminandum alios. Ergo non ſub modio ſed ſuper candelabrum eccleſie eſt ponendus magiſtrali honore decoratus. vt qui ingrediuntur per eius magiſterium lumen videant.

¶ Reſpondeo dicendum: q ſicut tangit ſanctus Thomas. in libro quem fecit contra impugnantes religionem: quidam dixerunt chriſtum de vitando magiſterium dediſſe conſilium et eſſe ſupererogationis opus. quia religioſi tenentur ad illa que ſunt ſupererogationis. Concludebant ergo ex hoc: religioſus cum perfectionis ſtatu non poſſe ſuſcipere gradum magiſtralem: quorum opinio multipliciter oſtenditur falſa et erronea. Primo: quia quatuor precipui doctores eccleſie fuerunt religioſi. ſicut patet Auguſtinus. Hieronymus. Gregorius Ambroſius. Secundo. quia falſum eſt q vitatio magiſterii cadit ſub conſilio vel precepto. Abſtinere enim ab illis actibus quibus excellens debetur premium ſub conſilio vel precepto cadem non poteſt. doctoribus autem ſicut expoſitoribus ſacre ſcripture promittitur ſingulare premium ſicut virginibus et martyribus. Sicut ergo inconueniens eſſet dicere: q vitare virginitatem vel martyrium. caderet ſub cōſilio ſic eſt inconueniens dicere q vitare magiſterium cadat ſub conſilio vel precepto. ¶ Tertio ſic. Non poteſt dari preceptum vel conſilium de eo: quod contrariatur precepto: vel conſilio. Sed docere cadit ſub precepto: vel conſilio vt patet Math. vltimo. Euntes docete omnes gentes etc. Et ad Gala. ii Si preoccupatus fuerit homo in aliquo delicto vos qui ſpirituales eſtis: inſtruite illum in ſpiritu bonitatis. Ergo in non docendo non poteſt eſſe conſilium. Quarto: quia conſilia ſunt primo per apoſtolos obſeruata. Sed ipſi magiſterium et doctoratum nō vitarunt. Dicit enim Paulus i. ad Thi. ii Veritatem dico nō mentior: doctor gentium in fide et veritate. Quinto dato q ſub conſilio caderet vitare magiſterium non tamen ſequitur q ad hoc omnes religioſi tenerētur. Non enim omnes qui perfecti.

tionis ſtatum profitentur. ad omnia tenentur conſilia. ſed tñ tum ad ea que ex voto ſe obligant. Dicendum eſt igitur: q religioſi magis quam alii ſeculares tenendo eorum perfectionis ſtatum: poſſunt magiſterii gradum ſuſcipere. ¶ Ad rationes in oppoſitum. ¶ Ad primã reſpondetur negando conſeqñẽtiã. Et ratio eſt: quia licet chriſtus prohibuerat omnibus ambitiõez magiſterii ⁊ honoris nõ tamen actum magiſterii. Unde Apoſtolus .i. Thi. ii. vocat ſe doctorem dicens. Ueritatem dico non mentior doctor gentium in fide ⁊ veritate. Secundo reſpondetur: q intelligitur eſſe prohibitum ſecundum quis dicatur principalis magiſter q2 ſolꝰ deꝰ ẽ pĩcipalis magiſter: qui docet omnẽ ſcientiam ⁊ q illuminat omnez hominẽ. Homo põt dici magiſter participatiue: ⁊ minus principaliter qui tantum docet exterius: aliqua proponendo: ex quibus formantur fantaſmata debita: a quibus intellectus agens facilius abſtrahit ſpeciẽm intelligibilem: ſicut in ſanatione hominis tantum agit principaliter medicus vñ ea adminiſtrat ex qbus natura iuuatur. ¶ Ad ſecundam reſpondetur negando conſequentiam. Et ratio eſt quia non interdicitur religioſis honor: qui debetur ſpiritualibus bonis. ſed ſolũ ille qui cõſiſtit in rebus mundanis. Alias cum honor debeatur ſacerdotio ⁊ prelature. nec ad ſacerdotiuz nec ad prelaturam aſſumi poſſent. non ergo ꝓhibetur honor magiſtralis cathedre: ſed ambitio.

Ad ſecundam queſtionem vtrum poteſt ſciri tẽpus aduentus chriſti ad iudicium ſic proceditur. Et videtur q ſic. ¶ Primo ſic. Sicut enim ſancti patres expectabãt primum aduentum. ita nos ſecundum expectamus. Sed ſancti patres ſciuerunt tempus aduentus primi: ſicut per numerum ebdomadarum. que deſcribuntur Danielis nono. Ergo videtur. q ⁊ nobis eſt poſſibile ſcire tempus ſecundi aduentus determinatum. ¶ Secundo ſic. Per ſigna deuenimus in cognitionem ſignatorũ. Sed de iudicio multa ſigna deſcribuntur. Ergo in cognitionem illius temporis poſſumus deuenire. ¶ Tertio ſic. ſecundum Auguſtinum in fine de ciuitate dei. Sexta etas currit ab aduẽtu chriſti. vſq ad

finē mūdi Sed ſciri poteſt quā tuz precedentes etates durauerunt. Ergo ſciri poteſt quātuz iſta etas durare debeat per cōparationē ad alias. ¶ Quarto ſic. Magnū ⁊ paruum: diuturnuz. ⁊ breue relatiue dicunt de vno. per cōparationē ad aliud. Sed tp̄s illud qđ eſt ab aduentu Chriſti vſq₃ ad finem mūdi. dr̄ eſſe breue: vt patet .i. Co. 7. Tp̄s breue eſt. ⁊ i eodē .x. Nos ſumus: in quos fines ſeculorū deuenerunt: ⁊ .i. Jo. 4. Nouiſſima hora eſt. Ergo hoc dicit̄ p̄ comparationem ad tp̄s precedens. Ergo ſaltem hoc videtur ſciri poſſe: q̄ multo breuius eſt tp̄s ab aduētu xp̄i: vſq₃ ad finē mūdi: q̄₃ a principio mūdi: vſq₃ ad xp̄₃. hoc arguit̄: q₂ magiſter Uincentius cuius feſtum hodie agit̄. videbat̄ hoc aſſerere. ¶ In oppo. eſt illud quod dicit̄ Math. xxiiij. de die ⁊ illa hora: nemo ſcit nec angeli celoꝝ. Secūdo ſic. Si deberet aliq̄b₃ reuelari: precipue reuelatū fuiſſet querentibus apoſtolis: q̄ doctores totius mundi inſtituebant̄. Sed eis de finali aduentu dn̄i querentibus reſponſuz eſt. Ait eni₃. Non eſt veſtrū noſſe tempora vel momēta que pater poſuit in ſua poteſtate: ergo multo minus eſt aliis reuelatum.

¶ Rn̄deo dicendū ſub iſta cōcluſione: q̄ tp̄s determinatum futuri iudicii non pōt cognoſci ab aliquo puro homine. A ſolo enim deo: ⁊ homine xp̄o cognoſcit̄. Probatur enim iſta cōcluſio iuxta ſcm̄ Tho. in q̄ſtionib⁹ đ potētia dei q₂ duplex eſt modus quo poſſumus cognoſcere futura. ſ. per cognitionē naturalem: ⁊ per reuelationem. Naturali qdem cognitione cognoſci non pōt determinate finis mūdi q₂ cius nō eſt alia cā niſi volūtas diuina: quā quidē cāꝫ naturali cognitiōe cognoſcere nō poſſumus. Per reuelationez aūt l₃ ſciri poſſet: ſi dn̄s vellet reuelare: non tn̄ congruū eſſet: q̄ reuelaret̄: niſi hoi xp̄o. Et hoc: q₂ finis mūdi nō erat niſi cōpleto numero electoꝝ. cuius completio eſt quedā executio totius diuine predeſtinatiōis. Unde nō competit. reuelationem fieri de fine mundi: niſi ei cui fit reuelatio de tota predeſtinatione diuina ſcilicet homini Chriſto: per quem tota diuina predeſtinatio totius humani generis quodammodo impletur. Unde dicitur Jo. vii. Pater diligit filiū: ⁊ omnia demōſtrat ei que ipſe fecit. ¶ Ad rationes in oppoſitum. ¶ Ad primaꝫ reſpondetur negando conſequentiaꝫ.

Et ratio eſt: quia nō eſt ſimile de primo aduentu et ſecūdo qꝛ primus aduētus Chriſti nobis parabat viam ad merendum p fidem et alias virtutes. Et ideo ex parte noſtra requirebat̄ primi aduentus noticia: vt credendo in eum: qui venerat. et p eius gratiam mereri poſſemus. In ſecundo autem aduētu premia reddentur pro iuſtia et ſic ex pte noſtra non requiritur: quid agamus: aut quid cognoſcamus: ſꝫ quid recipiamus. Vñ nō oportet cognoſcere de trinitate tpis illius aduentus. ¶ Ad ſecundā reſpondetur negando conſequētiaꝫ. Et ratio eſt: quia illa ſigna poſita ſunt ad manifeſtandum: qꝫ quandoqꝫ mundus finietur: non autem ad manifeſtandum determinatum tempus quādo finietur. Ponuntur autem inter illa ſigna aliqua: que quaſi a mundi exordio fuerunt: ſicut qꝫ ſurget gēs contra gentem: et qꝫ terremotus erunt per loca. Sed inſtāte mūdi fine hec abūdantius euenient. Que autem ſit illa menſura horum ſignorū que añ finem mundi erit manifeſtuꝫ nobis eſſe non pōt. ¶ Ad tertiū reſpondetur negando cōſequentiā. Et ratio eſt: qꝛ ſicut dicit Augu. li. lxxxiii. q. vltima etas mūdi comparatur vltime etati hominis: que de determinato nūero annoruꝫ nō diffinitur: ſicut alie etates diffiniunt̄: ſed quãqꝫ tantum durat. q̄ntum ſicut oēs alie vel etiā amplius. Vñ et iſta vltima etas nō poteſt determinato annoruꝫ gñationuꝫ numero diffiniri. ¶ Ad quartū rūdetur negādo ꝯñaꝫ. Et rō eſt. qꝛ ex hoc qꝫ dī nouiſſima hora vel ex ſilibus locutionibus: que in ſcriptura dicunt̄ nō videtur aliqua determinata q̄ntitas tpis ſciri. Non enim illa ſunt dcā ad ſignificandū breuem horā ipſius tpis: ſed ad ſignificanduꝫ ſtatū mūdi qui eſt quaſi nouiſſima etas: que q̄ro tpe duret. nō eſt diffinitū. Nō enim legi euāgelice alius ſtatꝰ ſuccedet qui ad perfectum adducat: ſicut ipſa ſuccedit legi veteri: et lex vetus legi nāe. ¶ Ad vltimum rūdetur: qꝫ magiſter ſcūs Vincētius non aſſerebat determinate finē mūdi. ſed veriſiliter pp ſcelera multa regnātia in mūdo: et pp frequentia ſigna aſſerebat breuiter eſſe.

¶ In feſto Marci euangeliſte eſt euāgeliū. Ego ſum vitis et c. Jo. xv. Circa quod poſſunt diſputari ſe. q.

¶ Primo: vtrū quis fidelis potuit fructū aliquē afferri in pñti vita niſi in xp̄o vit[illegible]era māſerit

per fidē: ⁊ charitatē nō fictam.
¶ Secūdo. verū btūs Marc⁹
cōuenienter iter euāgelistas fi
gura leonis sit designatus.
¶ Tertio. verū licitū fuit sācto
Marco sibi amputare digitū:
vt sacerdotio indignus hēretur.
D primā .q. virū ali-
a qs fidelis potuit fru-
ctū aliquē afferre ī p̄
senti vita. nisi in xp̄o
vite vera māserit: p fidē: chari
tate nō ficta. sic p̄cedit. Et vi-
det̄ q sic. ¶ Prio: qz multi q
non manent in xp̄o p caritatē:
faciunt aliquos bonos actus q
sunt boni fructus. dū nudum
vestiūt famelicum pascūt. ieiu
nāt: ⁊ oratiōes faciūt. Ergo ⁊c.
¶ Secundo. Multi q nō ma-
nent p caritatē in xp̄o: docēdo.
⁊ p̄dicando: faciunt multiplicē
fructū in cōuersiōe fideliū vt p3
ergo ⁊c. ¶ Tertio sic. Dīo scho
la docet. q opa extra caritatē
ad multa valēt. ⁊ videnť mere
ri aliqd. saltē bona tpalia. qz si
cut pena ad malū actu3. ita· se
b3 premiū ad bonū. Sed nullū
malū factū apud deū iustū iu-
dicem est impunitū. Ergo nec
aliquod bonū irremuneratu3.
Ergo nō manēs in xp̄o p cha
ritatē aliqd merebit̄ per bona
que facit. Ergo ⁊c. ¶ In oppo.
est euangeli[illegible] p̄ns. ¶ Rñdeo
dicendū. q xp̄s ad ostendendum
q necesse est manere in eo per
fidem ⁊ charitatē. ad hoc vt qs
valeat fructificare opera meri
toria vite eterne, comparat se
xp̄s per similitudinē viti: ⁊ fide
les palmitibus dicendo. Ego
su3 vitis vera. ⁊ vos palmites.
Quasi dicendo. Talis est cōpa
ratio vestrū ad me. qualis pal-
mitū ad vitē. De quibus pal-
mitibus dr̄ in ps. Extendit pal
mites suos vsq3 ad mare. Dr̄
aūt xp̄s vitis nō solū qz ē fons
hūoris. ⁊ virtutis ad fructificā
dū. sed ēt vt dicit Albertus su-
per Jo. q ministrat humorem
eterni ⁊ sp̄ualis gaudii. q cor le
tificat. q bonā spei libenter red
dit. q seculi tristitiā pellit. qui in
ebriando seculariū obliuisci fa
cit. q calorē caritatis infundit.
Dicēdū est ergo. q palmes nō
pōt facere fructū nisi manserit
in vite. eo q fonte hūoris desti
tutus ē. sic nec aliqs fidelis pōt
sp̄ualiter fructificare. nisi māse
rit in xp̄o: humorē gratie susci
piens ab ipo. Qui vero manet
in eo per caritatē hic fert fru-
ctum multum. Dicit aūt sctūs
Tho. sup Jo. q triplicē fructū
fert in vita ista: Primus ē ab
stinere a peccatis. Je. 28. Hic
est omnis fructus tollatur pec
catum ⁊c. Secundus est va-

care opib⁹ ſanctitatis. Ro. 6. Habebitis fructū veſtrū i ſanctificatiōe. ꝛc. Tertius fructus eſt vacare edificatiōi alioꝝ. ps. De fructu operum ſuorum ſatiabitur terra. Fert ēt fructum quartū in vita eterna. Jo. 4. Fructū cōgregat in vitaꝫ eternam. Hic eſt vltimus ꝛ perfectus fructus oīuꝫ laboꝝ noſtrorū. Sapiē. 3. Bonorum laboꝝ glorioſus eſt fructus. ¶ Ad rationes in opp. ¶ Ad primā ꝛ ſecundā eſt vna reſponſio: q: aliqui in caritate nō exiſtētes poſſunt multa opera facere de genere bonoruꝫ. Sunt tamen ſine charitate in fructuoſa quo ad meritū vite eterne: que ſolū diligentibus deum repromittitur ſecundū illud Job. 37. Annunciat de ea amico ſuo. ꝙ poſſeſſio eius ſit. Opera autem q̄ fiunt ſine caritate: infructuoſa ſunt quo ad hoc. Sapiē. 3. Uacua eſt ſpes eorum: ꝛ labores ſine fructu. ¶ Ad tertiam poteſt eſſe eadem reſponſio: ꝙ bona facta ſine caritate non ſunt meritoria vite eterne. Et iſta ifructuoſa ſunt: quo ad illud: vt dictum eſt. Uel ſecundo reſpondetur: ꝙ duplex dicit meritum ſcilicet de cōdigno. ꝛ metum de congruo. Meritum de condigno dr̄ actus: ꝑ queꝫ efficitur: vt ipſe agens habeat debitum recipiendi. Meritū de congruo dicitur actus: per quē efficitur debitum dandi in dante: ſm decentiam ipſius. Quom autem in omnibus illis que gratis dantur pria rō dandi ſit amor. impoſſibile eſt: ꝙ aliquis tale ſibi debitum faciat: q amicitia caret. Et ideo cum bona temporalia ꝛ eterna ex diuina liberalitate nobis donantur nullus acquirere poteſt debitum recipiendi aliquod illorum niſi per caritatem ad deum. Et ideo opera extra caritatem facta: nō ſunt meritoria ex cōdigno: nec eterni nec temporalis alicuius boni apud deum. Sed q: diuinam bonitatem decet vt vbicunq3 diſpoſitioneꝫ inuenit: perfectionē adijciat. Ideo ex merito congrui dicitur aliquis mereri aliquod bonum per opera extra caritatem factam. Et ſecunduꝫ hoc opera iſta ad triplex bonum valent. ſ. ad temporalium cōſecutionē. Ad diſpoſitionē: ad gratiam. ꝛ ad conſuetudinem bonorum operum. Quia tamen hoc meritum non proprie dicitur meritum. ideo magis concedendum eſt: ꝙ huiuſmodi opera non ſint alicuius meritoria [illegible]

Ad ſecundam.q.vtrum beatus Marcus cõue nienter inter euangeliſtas figura leonis ſit deſignat⁹. Et videtur ꝙ non.quoniã beatus Marcus.vt dicitur in vita ſua fuit humilimus ⁊ mitis. Sed hec non conueniunt leoni qui ſuperbus ⁊ ferox dicit̃. Ergo non conuenienter per leonem deſignatur. ❡Secundo. Beatus marcus ſcripſit de oibus factis xp̄i.de quibus alii euangeliſte. Ergo non magis debuit deſignari per leonez:ꝙ̃ per aquilam:vel hominem. vel bouem. ❡In oppoſitũ eſt illud Eze. Facies leonis a dextris ipſorum quatuor.❡Reſpõdeo dicendum.ꝙ beatus marcus conuenicter deſignatus ⁊ figuratus eſt per leonez.Pro quo notandũ.ꝙ per quatuor facies quas vidit Ezechiel propheta in animali vno:deſignant quatuor euangeliſte:ſiue quatuor euangelia ab eis deſcripta de domino nr̃o ieſu xp̄o. Et ſicut in facie hoīs.deſignat̃ euãgeliũ Mathei:ſic in facie leonis deſignatur euangeliũ Marci.Circa qđ ↄſiderandũ eſt ꝙ lʒ marcus de oībus xp̄i factis ſcripſit ſicut ⁊ alii.tñ ſpãliter verſatur ⁊ imoratur circa reſurrectionẽ ⁊ regnũ xp̄i.ↄ ... eſt in ſua benedicta reſurrectiona:ſʒ ꝙ dixit aplis imediate poſt reſurrectionẽ ſuam. Mat.xviii. Data ẽ mihi omnis ptãs in celo ⁊ in terra.Quod quidem regnũ ꝑ leonem conuenicter deſignatur:qui eſt rex aialium. vt dicit Iſido.libro Ethimologiarũ.xii.Et iō materia circa quã ſpãli.er moratur:euangelium Marci:deſignatur in nomine leonis.Et hoc propter tria:q̃ i reſurrectione xp̄i reperiuntur: ⁊ proprietatibus leonis aſſimilatur.Primum eſt reſurrectionis efficiens principium qđ in aliis hoibus eſt extrinſecũ. Sʒ in xp̄o fuit extrinſecum. vt ſm ꝙ ipſe dicit Jo.x.Ptãtem habeo ponẽdi animam meam: ⁊ iterum ſumẽdi eam:qui ꝓpria virtute ſurrexit.⁊ ſimiliter huiuſmodi in ꝓprietate leonis reperit̃.Dormit enim oculis apertis.vt dicit Iſidorus.vbi ſupra Licet aũt caro xp̄i in ſepulchro dormierit per veram mortem. ⁊ anime ſeparationẽ.tñ diuinitas vtriqʒ coniuncta vigilabat. ſm qđ dr̃ Canti.vii.Ego dormio. ⁊ cor meũ vigilat:ꝓprietate ⁊ virtute huiꝰ diuinatis. ſic vigilãtis ſurrexit a ſomno mortis. Unde põt exponi:qđ dicit̃ Jere.iiii.Aſcendit leo de cubili ſuo.q: xp̄s qui ẽ leo de tribu

iuda: de ſepulchro aſcendit virtute ꝓpria. Scdo aſſimilatur leoni: ꝓpter tēpus ⁊ modum. q2 reſurrectio xp̄i facta eſt poſt triduum: qḋ tamē accipit per ſynecdochē. ita ſimiliter leo natus de nouo: tribus diebus dicitur dormire: ſm Iſidoꝛ vbi ſupra. ⁊ poſtea fremitu ⁊ rugitu patris excitatur. ſic xp̄s poſt triduum dormitiōis in ſepulchro. virtute dei patris fuit excitat⁹ a mortuis ſomno. ſm ꝙ dicitur act. iii. Hunc deus ſuſcitauit a mortuis ⁊c. Et ideo de hoc pōt exponi illud Geñ. xlix. Catulus leonis iuda. Et ſequitur. Requieſcēs accubuiſti vt leo. ſ. in ſepulchro. Et ſubdit. Quis ſuſcitabit eū de ſomno mortis: poſt triduū. Ad qḋ poteſt reſponderi. Deus pr̄. vt pꝫ ex predictis. Tertio aſſimilat reſurrectio leoni: ꝓpter aſſecutū imperiū. q2 lꝫ xp̄s ante reſurrectionē humilis ⁊ ſubiect⁹ apparuit. tū in reſurrectione ſua dn̄ium omnium optinuit. ſm ꝙ dicit apoſtolus ad Phi. ii. Humiliauit ſemetipſū. factus obediens vſqꝫ ad mortē: mortē aūt crucis. Propter qḋ ⁊ de⁹ exaltauit eum. ⁊ donauit illi nomen quod eſt ſuper omne nomen. vt in nomine ieſu omne genu flectatur: celeſtium: terreſtrium. ⁊ infernoꝝ ⁊c. In leone inuenitur huiuſmodi ſimilitudo: inquantū rex animalium vt predictum eſt. Et hoc eſt qḋ dicitur Apo. vii. Vicit leo de tribu iuda. q2 per ſuam benedictam paſſionem ⁊ reſurrectionem ſubiecit ſibi omnem creaturam. ¶ Ad rationes in oppo. ¶ Ad primam reſpondetur negando conſequentiaꝫ. Et ratio eſt. q2 hic non accipitur cauſa ſignificationis: ſeu figurationis ex parte conditionis perſone deſignate per leonem. ſed ex parte materie ſcripte: ſiue de qua loquitur in euangelio principaliter: ſiue ſpāliter. ¶ Ad ſecūdaꝫ patet reſponſio: ad idem: q2 cōſequentia non valet. q2 lꝫ euangelium Marci de omnibus factis xp̄i loquitur: tamen ſpecialiter verſatur circa reſurrectionem xp̄i ⁊ regnum eius.

D tertiam. q. qua q̄rit̄ ꝑa virū licitum fuit ſancto Marco amputare digitū. vt ſacerdotio indignus haberet. Et videtur ꝙ ſic. ¶ Primo ſic. Ex iſta hyſtoria ſua in qua legitur. ꝙ ſic fecit: ⁊ tamen non reprobat de hoc. ¶ Scdo ſic. Occidere ipſum eſt magis q̄ꝫ mutilare. Sāpſon autem ſe interfecit. vt habetur Iudicum xvi. ⁊ tamen numerat inter ſan

ctos ad Hebre.xi. Ergo licitū eſt mutilare ſeipſum ꝓpter aliquā cauſam. ¶ Tertio ſic. Minus bonum eſt contēnendum propter conſeruationem maioris boni. ſicut ad conſeruationem vite aliquis proiecit merceo in mari. Sed virtus eſt caſtitatis eſt maius bonū ꝙ mēbrum corporale. Ergo licite poteſt aliquis ſibi ſcindere virilia propter conſeruationem caſtitatis. ¶ In oppoſitū arguitur per illud quod di.lv. Si qs amputauerit ſibi virilia. clericus non fiat. qꝛ homicida ſui eſt.

¶ Rñdeo. Quelibet pars corporis ordinatur ad totum: cuius pars eſt. Et ideo de ipſa ordinandum eſt prout reſpicit bonum totius corporis. Et vlterius. prout reſpicit bonum hominis. et cōmunitatis. qꝛ ſicut ps corporis ordinatur ad totum corpus. ſic corpꝰ ad hoiez cuius pars eſt. et vnus homo ad totā cōmunitatem. Igitur ſi membrum aliquod ſit nociuum corpori. vtpote propter aliquam egritudinem: vel turpitudinē. eſt aliorum membrorum corruptiuum. tunc eſt concluſio prima: ꝙ licite poteſt abſcindi ne inficiat alia membra. Et hoc ab eo: cuius eſt: ſi habeat artem medicandi. vel ab alio de voluntate eius. qꝛ cuilibet commiſſa eſt cura ſalutis ſui corporis: ſicut et homicida et raptor per iudicem licite occiditur. et a communitate hominum abſcinditur: inquantum eius vita eēt in nocumentum cōmunitatis. qꝛ iudicibus cōmittitur ſalus cōmunitatis. Si autem membrū ſit ſanum. tunc eſt ſecunda concluſio: ꝙ regulariter non eſt licitum alicui ſeipſum mutilare. Et hoc probatur ſic. Primo: qꝛ homo naturaliter amat ſeipſum: et per conſequens omnia que ſunt de integritate ipſius. Et ideo mutilare ſeipſum: eſt contra charitatem: qua quilibet tenetur habere ad ſeipſū. Secundo ſic. Homo ſimiliter eſt pars cōmunitatis. Ergo inferre ſibi nocumentum per mutilationem eſt agere contra cōmune bonum. Tertio. Deus ē inſtitutor nature: inſtituēdo membra eius. Et ideo mutilās ſeipſum agit contra deum. Tertia concluſio: ꝙ in caſu licitum eſt: vt ex precepto dei occulto: qḋ dicitur inſtinctu ſpūs ſancti. Patet concluſio. qꝛ deus ē auctor nature. et dñs vite. et mortis humane. Et per conſequēs omnium membrorum. Et ideo ſi precipit homini ſibi auferre vitam. vel membrum aliquod:

non ſolum licitum. ſed etiam debitum eſt hoc fieri. Et hoc modo dicit ſanctus Tho. in ſecunda ſcd'e.q.c.lxxxvii.ar.ii.q credibile eſt: q beatus marcus hoc q digitum ſibi amputauit: ex inſtinctu ſpiritus ſancti fecit: ſine quo licet alicui ſibi manus iniicere. Hoc modo ſanctus Tho. ponit in ſcd'a ſcd'e.q.lxiiii.ar.7 dicit Augu.i.de ciui.dei: q nõ Sãpſon alr excuſatur: q ſeipſũ cum hoſtibus ruina dom' oppreſſit: niſi qr latenter ſpiritus ſanctus hoc iuſſerat. qui per illum miracula faciebat. Et eandem rõnem aſſignat: de quibuſdam ſanctis feminis: tempore perſecutionis que ſeipſas occiderunt. De quibus eccleſia memoriam facit. ¶Ad rationes in contrarium. ¶Ad primam de ſancto marco. ¶Ad ſecundam de Sãpſon pz reſponſio ex dictis. ¶Ad tertiaz reſpondetur negando conſequentiaz. Et ratio eſt. qr illud aſſumptũ in maiori. vt dicit ſctũs Tho. eſt itelligendũ: quando aliter prouideri non põt. qr ſaluti ſpũali ſemper põt aliter ſubueniri q̃ per membri preciſionem: qr peccatum ſubiacet volũtati. Et ideo in nullo caſu lz mẽbrum abſcidere ꝑpter quodcũq3 peccatũ vitandum. Unde Criſo. expo- nens illud Mat.xix. ſunt eunuchi: qui ſeipſos caſtrauerunt ꝑpter regnum celorum dicit: nõ membrorum abſciſione. ſz malarum cogitationum interemptione. Maledictioni eſt obnoxius: qui membrum abſcindit: et ei que homicidarum ſunt talis preſumit.

¶In feſto ſancti Petri martyris de ordine predicatorum Euangelium. Si quis vult poſt me ec. Mat.xvi. Circa qd' poſſunt diſputari ſe.q.

¶Primo. vtrum ad conſecutionem eterne beatitudinis ſit neceſſe abnegare ſemetipſm et tollere crucem ſuam. et ſequi chriſtum.

¶Secundo. vtrum beatus petrus martyr dicatur triplici aureola donatus.

Ad primam queſtionem vtrum ad conſecutionem eterne beatitudinis ſit neceſſe abnegare ſemetipſum. et tollere crucem ſuam: et ſequi chriſtum. Et videtur: q non.

¶Primo ſic. Ad conſectionem vite eterne neceſſe homo debet diligere ſeipſum. Ergo non abnegare. Conſequentia vi bona. in iſta duo videnſ eẽ ꝯ- ria. Añs eſt manifeſtuz: quia ſi e-

diligere proximum cadat ſub precepto: illuz diligere debeo. ſicut meipſum. Ergo ſub precepto cadit. vt quis ſeipſum ex caritate diligat. ¶ Scdo ſic. Dicitur ad Ephe. Nemo vnq̃ carnez ſuaz odio habuit. Nam homo naturaliter diligit vitam ſuaz corporalem. Ergo ad conſecutionem vite eterne non eſt neceſſarium abnegare ſeipſum. ¶ Tertio ſic. Mat. xi. dicitur. Jugum meum ſuaue eſt. ⁊ onus meum leue. Sed hoc non videtur ſtare cum hoc. q̄ oporteat ſumere crucem ad conſecutionē vite eterne. ¶ In oppoſi. eſt euāgeliū pñs. ¶ Rñdeo dicendum q̄ vera eſt ſententia domini. Tria eni ſūt. vt dicit Criſo. ad eundem poſt xp̄m. Primū eſt abnegatio ſuiipſius. ſ. ꝫ partem ſenſibilem .i. voluptatum carnalium ⁊ temporaliū. abnegatio. Secundū eſt crucis ſuſcepio. Tertium eſt imitatio. Primū notatur cum dicit ſiquis vult poſt me venire abneget ſemetipſum ⁊ dicit. Criſo. q̄ loquitur per ſimilitudinē vt ſi haberes filium. ⁊ videres eum male tractari. ſi nō curares. tu abnegares ſic ſi vis ſequi paſſionem domini oportet: q̄ abneges te. i. pro nihilo reputes. hoi factus ſum ſicut homo non audiens ⁊ non habens in ore ſuo redargutiones. Secundum eſt ibi: ⁊ tollat crucem ſuam. i. paratus ſit animo pati crucem ſiue mori morte acerbiſſima ⁊ turpiſſima ꝓpter chriſtum. vt ipſe ꝓ te fecit. ſ. ꝫ illud morte turpiſſima cōdēnemus eū. Unde homo debet eſſe paratus pati. quācūq; morte ꝓpter deū. Tertiuz tangitur ibi ⁊ ſequatur me. Et ad hoc rōnē rationē inducēs ſubdit. Qui. n. voluerit animam ſuam ſaluaz facere perdet eam. Hoc aūt poteſt dupliciter intelligi. Perdere. n. pōt habere duplicem ſignificationē. Uno modo idem eſt. q̄ amittere. Et in iſto ſenſu cum dicit perdet eā. ſubintelligendum eſt. in alia vita: quaſi diceret. Qui voluerit aīaz ſuā ſaluaz facere. i. delitiis ⁊ voluptatibus occupare in hac vita: quia hoc eſt vitā ſuā ſaluare. ſecundū opinionē carnaliū. ⁊ talis perdet eā in alia vita. q2 obligat eam ad penam inferni. Alio mō perdere idem eſt. q̄ deſtruere. Et tūc cū dicitur ꝑdet eaz ſubintelligit in hac vita. Et eſt ſenſus. Qui voluerit aiam ſuaz ſaluā facere. quātū ad meritū vite eterne. ipſe perdet eā. i. deſtruet. corpus laboribus ⁊ paſſionibus exponendo. Ex quo

ſequit ſepatio aīe a corpore. Et hoc eſt aīaȝ pdere ſecundū eſtimationē falſam carnaliū. lȝ ſit ſaluare eam ſm veritatē. Et ſecundū hunc vltimū ſenſuȝ ſequitur. Qui aūt pdiderit aīaȝ ſuā ꝓpter me. i. ꝓpter deū. mortē ſuſtinēdo ipſe inueniet eā in beatitudine deo fruendo. ¶ Ad rōnes in oppo. ¶ Ad primā rūdetur negando ꝯſequentiā. qr abnegare ſeipſuȝ ſm exteriorē ſiue ſenſibilē naturā nō obtēperando in his: que repugnāt rōni. nō eſt cōtrariū ei. quod eſt. diligere ſeipſuȝ. vt eſt preceptū qr hoc intelligit ſm naturā rōnalem. vt. ſ. hō velit ſibi bona: q̄ ꝑtinent ad ꝑfectionē rationis. amare autē ſeipſuȝ ſm naturā ſenſibilē obtēperando. nō eſt vere amare ſeipſuȝ ex caritate ꝓpter qđ diligere ſeipſum nām exteriorē in his q̄ repugnāt rōni. eſt vituperabile. Vñ. z. Thi. dr. ꝙ in nouiſſimis diebus inſtabunt tpa periculoſa. ꝛ erunt hoies amantes ſeipſos. Sed in his in qbus natura exterior interior cōcordat. eſt laudabile Vñ hoc eſt abnegare ſemetipſum. i. affectū humanū nō ſeq ſed refrenare: ꝛ ſubiugare rōni. ¶ Ad ſecūdaȝ rūdetur negando ꝯñam. Et rō eſt qr nō dicimus ꝙ ad conſecutionem vite eterne debeamus nos interficere. aut deſtruam⁹ naturā qr nemo carneȝ ſuaȝ odio hābuit ad Ephe. 7. ſed abnegemus nos. ſ. ſenſibilē nām in his que repugnāt ꝛ ꝯtrariant rōni vel qr retardant nos a cōſecutiōe bonoꝝ ſpūaliū refrenem⁹ ꝛ humiliemus rōni ſicut dicit apoſtolus. i. Cor. xix. Caſtigo corp⁹ meū. ꝛ in ſeruitutē redigo ꝛc. ¶ Ad tertiā rūdet negādo cōſequentiā. Et rō eſt. qr lex xp̄i dicit iugū ſuaue. ꝛ onus leue diligentib⁹ qr vt dicit Aug. amor oia leuia facit: ꝛ amanti nihil ē difficile. Nec hoc repugnat ei: ꝙ homo aio ſit paratus ſuſcipere mortē ꝓpter xp̄m: ſi fuerit expediēs. Vel crux ꝫ dr ibi mortificatio carnis. de q̄ Apoſtolus ad Gala. 7. Qui autē xp̄i ſunt. i. qui ſpiritum dei hñt carnem ſuam crucifixerūt cuȝ viciis: ꝛ cōcupiſcentiis ſuis. paſſionib⁹ qb⁹ aīa inclinat ad peccandū. Et qr tales ad hec opa mouent ex deuotione ad xp̄m crucifixum. ideo ſignanter dicit Apoſtolus. Crucifixerunt. i. chriſto crucifixo ſe conformauerunt affligendo carnem ſuam. Unde ad Gala. z. dicit Apoſtolus: vt deo viuaȝ chriſto. crucifixus ſum cruci.

D ſecundā.q.q̄ btūs Petrus martir dicit̄ triplici aureola dotatus: q̄ virgo: q̄ p̄dicator: ſiue doctor: q̄ martir. Queritur vtrū iſte tres aureole in beato Petro martire fuerint eq̄les. ¶ Et dr̄ q̄ nō: q̄ aureola virginitatis vr̄ eſſe maior inter alias. Dicit eni Ciprianus de virginibus loquens, q̄ illuſtrior ſit portio gregis chriſti. ¶ Scdō. Aliis vr̄: q̄ aureola martirii ſit maior. Et hoc dic̄ Beda. ¶ Reſpondeo dicendū q̄ tres aureole i beato Petro nō fuerūt equales: ꝛ q̄ ſimpliciter loquēdo aureola debita: q̄ martir excellentior ceteris. pro quo notandū iuxta ſanc. Tho. i 4. di. 19. q̄ p̄eminentia aureole: ad aureolā dupliciter poteſt attendi. primo ex parte pugne: vt dicatur aureola potior: que fortiori pugne debetur. Et per hāc modū aureola martirum: aliis aureolis ſupeminet quodāmodo: ꝛ aureola virginū alio modo. pugna. n. martirū eſt fortior ſm ſeipſuz ꝛ vehemētius affligēs. ſ3 pugna carnis ē piculoſior inq̄tū ē diuturnior ꝛ magis nobis iminet e vicino. Secūdo ex p̄te coꝝ. d̄ q̄bus eſt pugna ꝛ ſic aureola doctoꝝ inter oēs eſt potior: q̄ huiuſmodi pugna verſatur circa opera intelligibilia: alie vo pugne circa ſenſibiles paſſiones. Eminētia q̄ attēditur ex p̄te pugne eſt aureolis eſſentialior: q̄ aureola ſ3 ꝓpriam rōnem reſpicit victoriaz. ꝛ pugnā. Difficultas etiā pugne q̄ attendit̄ ex parte ipſi⁹ pugne eſt potior q̄z illa q̄ attendit ex p̄te noſtri. inq̄ntuz eſt nobis vicinior. Et iō ſimpliciter loquēdo aureola martiruz inter oēs eſt potior. Et iō dr̄ Mat. 5. q̄ in octaua beatitudie ꝛc. q̄ ad martires ptinet. ſ. beati q̄ pſecutionē patiunt̄: oēs alii pficiuntur: Propter hoc etiā eccleſia i cōnumeratiōe ſanctoꝝ: martires doctorib⁹: ꝛ virginib⁹ p̄ordināt Sz q̄ntū ad aliq̄d nihil ꝓhibet alias aureolas excellētiores eē. Et p̄ hoc p3 rńſio ad obiecta:

¶ In feſto apoſtoloꝝ. philippi ꝛ Jacobi eſt euangeliū. In illo tempore dixit ꝛc. Non turbetur cor veſtrum. Jo. 12. poſſunt diſputari ſe. q.

¶ Priō vtrum explicite credere miſterium incarnatiōis xp̄i ſit de neceſſitate ſalutis. ¶ Secundo: vtrum credere explicite trinitatem diuinarum perſonarum ſit de neceſſitate ſalutis. ¶ Tertio: vtrum poteſt cognoſci vna diuinarum perſonaruz: non cognita aliis.

D primã.q.ſic proce-
ditur. Et vr̃ q͠ explici
te credere miſterium
incarnatiõis:xp̃i ſit d̃
neceſſitate ſalutis. ¶ Primo ſic.
Nõ.n.tenet homo credere ea:
q̃ angeli ignorant:q2 explicatio
fidei fit p reuelationẽ diuinam
que puenit ad hoĩes medianti-
bus angelis:vt dic̃ Diony. 4.
ce. Jerar. S3 angeli miſteriũ i
carnationis ignorauerũt:vt di-
cit Dio.exponẽs illud Iſa.53.
Quis eſt:q venit de edon.ergo
angeli nõ tenebant̃ d̃ hoc habe
re fidẽ explicitã. ¶ Secũdo ſic.
Sicut dicit Dio.9.ce.Je.mul
ti etiã de gentilibus ante aduẽ
tum xp̃i ſaluati ſunt. S3 illi nõ
hẽbant fidẽ explicitã de redem
ptore:q2 reuelatio eis nõ erat
fcã. Ergo ⁊c̃. ¶ Tertio ſic. Ad
uentus redẽptionis non eſt de
dictamine legis nãlis. Sed q
erãt in lege nãli ſaluabant̃:iplẽ
tes ea que erãt de dictamine
legis nãlis. Ergo ⁊c. S3 ĩn op
po.eſt euangeliũ in quo chriſt9
reprehendendo Tho. dicentẽ
dñe neſcim9 quo vadis: ⁊ viã
quõ ſcire poſſum9: ibi rñdens
ait. Ego ſũ via. Et nemo ve-
nit ad patrẽ:niſi p me.ſ.in me
credẽdo:⁊ mea opa imitando.
Jn quo tangit miſteriũ ĩcarna
tiõis. ¶ Rñdeo ſic. Jllud pp̃e
⁊ per ſe ptinet ad obiectũ fidei:
per quod hõ beatitudinẽ conſe
quit̃. Via aũt hoib9 veniendi
ad beatitudinẽ:eſt miſteriũ in-
carnatiõis:⁊ paſſiõis xp̃i. Di-
citur.n. Act.4. Nõ ẽ aliud no
men datũ hoĩbus.i quo opor
teat nos ſaluos fieri.ergo neceſ
ſariũ erat ad ſalutẽ:hẽre fidem
miſterii incarnatiõis. Ad quã
fidẽ diuerſimode ſe:ẽt gen9 hu
manũ ſ3 diuerſa tempora. Jn
prio.n.ſtatu ante peccatũ non
oportebat.ab aliquo hoĩe hẽre
fidẽ explicitã de incarnatiõis
miſterio:ſ3 qõ ordinabat̃ ad li
berationẽ a pctõ. Jſta ↄcluſio
p3:q2 nõdũ ſeruitus erat iducta
ſed ſufficiebat hẽre fideʒ explicit
tã in cognitiõe dei:vt.ſ.hõ cre
deret:q͠ deus ei puidẽt in eis:
que neceſſaria eſſent ei ad ſalu
tẽ. Jn ſcd̃o aũt ſtatu poſt pctm̃
ante aduẽtũ xp̃i.qdã habebant
fidẽ explicitam de redẽptore.
q̃bus reuelatio fcã erat:q ma-
iores dicebant qdã vt minores
fidẽ implicitam hẽbant in fide
maiorũ. Vnde eis ſacramẽtũ
redẽptiõis ſub ſignis ſacrificio
rũ pponebat̃. Jn ſtatu dt poſt
aduentum xp̃i:q2 iã miſterium
redemptionis impletum erat
corporaliter:⁊ viſibiliter:⁊ p̃di
catũ oẽs tã maiores: q̃ mino
res tenentur ad explicite cre-

dendum. precipue quantum ad ea que cõiter in eccleſia ſolẽnizantur ⁊ publice proponuntur. ſicut ſunt articuli incarnationis. Alias aũt ſubtiles cõſiderationes circa incarnationis articulos. tenentur aliqui magis vel minus explicite credere: ſcʒ ꝙ conuenit ſtatui ⁊ officio vniuſcuiuſqʒ. ¶ Ad rationes in oppo. ¶ Ad primam reſpondetur ꝙ angeli primitus de incarnationis myſterio edocti ſunt: ꝙ̃ homines. vt dicit Dio. c. 4. ce. Jerar. quantum ad ipſam ſubſtantiã eius. quod credendum eſt. ꝙ̃uis nõ quantum ad omnes circũſtantias omnium articulorum: quas poſtea rebus euenientibus cognouerũt. ¶ Ad ſecundam reſpondetur. ꝙ ratio non procedit. Tum primo quia multis gentilibus reuelatio facta fuit. ſicut pʒ per ea: que predixerunt. Nam Job. dicit. xix. Scio ꝙ redemptor meus viuit. Sibilla ẽt pronunciauit aliqua de xpo. vt augu. dicit. Tum ſecundo. qꝛ ſi aliqui ſaluati ſunt: quibus non erat facta reuelatio: non fuerunt ſaluati abſqʒ fide mediatoris. qꝛ ⁊ ſi non habuerunt fidem explicitam habuerunt implicitã in diuina prouidentia: credentes deũ eẽ liberatorẽ hominum. ſm modos ſibi placitos: ⁊ ſm ꝙ aliquibus veritatem cognoſcentibus ipſe reuelaſſet: ſm illud Jo. xxxvi. Qui docet nos ſuper iumenta terre. ¶ Ad tertiaʒ rñdetur negando ꝯſequentiam: Et rõ eſt qꝛ ꝙ̃ꝙ̃ ad cognitionẽ myſterii incarnationis non ſufficeret: p̄ ſciãtura ſufficiebat: tamen cũ lege ſcripta: ante legem Xpo adiunctam per gratiam.

a D ſecundam. q. ſic procedit. Et dr: ꝙ credere explicite trinitatem diuinarum perſonaꝝ nõ ſit de neceſſitate ſalutis. ¶ Primo ſic. Dicit. n. apoſtolus ad Hebre. xi. Credere opʒ accedentes ad deũ. qꝛ eſt. Ergo vr̃. ꝙ non oportuit credere diſtinctionem perſonaꝝ. ¶ Secundo ſic. Cognitio fidei eſt neceſſaria: inquantum nos in finem dirigit. Sed deus ẽ finis noſter: inquantum ẽ ſummũ bonũ: qđ ad eſſentiã pertinet. Ergo vr̃. ꝙ ſufficiebat de deo credere eſſentialia. ¶ Tertio. Sacra ſcriptura eſt regula fidei. Sed in ſcriptura veteris teſtamẽti nõ fuit facta expreſſa mẽtio de trinitate. Ergo nõ erat neceſſariuʒ credere illã ¶ In oppoſi. ẽ euangelium preſens vbi xpo reprehendens philippum ait. Tanto tpe vobiſcum ſum. ⁊ non cognouiſtis

me: Philippe qui videt me videt ⁊ patrem meum. Nō credis. qꝛ ego in patre ⁊ pr̄ in me eſt. ¶ Reſpondeo dicendū. ꝙ poſt tēpus gratie diuulgate tenemur explicite ad credēdum miniſteriū trinitatis: Iſta cōcluſio ſic declaratur. Myſterium xp̄i explicite credi non poteſt: ſine fide trinitatis. qꝛ i myſterio xp̄i hoc continetur ꝙ filius dei carnem aſſumpſit. Itē ꝙ per gratiam ſpiritus ſancti mundum renouauit. Et iterū ꝙ de ſpiritu ſancto conceptus fuerit. ⁊ ideo eo modo quo myſterium xp̄i ante xp̄m: fuit quidem explicite creditum a maioribus. implicite autem. ⁊ quaſi obnubrate a minoribus: ita ē͡t myſterium trinitatis. Et ideo poſt tempus grē diuulgate: tenentur omnes: ſicut dictum ē. ad credendum myſterium trinitatis. ⁊ omnes qui renaſcunt̄ in xp̄o: hoc adipiſcunt̄ per inuocationē trinitatis. ſm̄ illō Mathei vlt. Euntes docete omnes gentes baptizantes eos in noīe patris ⁊ filii. ⁊ ſp̄us ſācti. ¶ Ad rōnes in oppo. ¶ Ad primū reſpondet̄ negando ꝯñam. Et rō eſt. qꝛ apoſtolus poſuit illa: que oportuit explicite credere ō oī tpe ⁊ quo ad oēs. ¶ Ad ſecūdam rūdetur negando ꝯñam. Et rō eſt. qꝛ ad dirigendum in finē. non ſolum opꝫ cognoſcere finē. ſed ea ſine quibus in finē dirigi non poteſt. ⁊ ideo oꝫ habere explicitam fidē. non tm̄ de fine. ſed ē͡t de myſterio trinitatis. qꝛ ſine diuinarum perſonarū miſſiōe: in finē beatitudinis veniri nō pōt. ¶ Ad tertiā rūdetur vno modo negādo minorē. qꝛ in veteri teſtō multipliciter eſt expreſſa trinitas perſonarū. ſicut ſtatiꝫ in ꝓncipio Gene. vbi ad expreſſionē trinitatis dr̄ Faciamus hoiem ad imaginē ⁊ ſimilitudinē noſtrā. Tū ſcdo qꝛ nō erat neceſſariū. vt explicite oēs cognoſcerent myſteriū trinitatis. Ideo nō fuit poſitū myſteriū trinitatis manifeſte i veteri teſtamento. ſed velate. vt ſapientes credere poſſent.

a Ad tertiā. q. ſic ꝓcedit. Et vr̄ ꝙ vna perſonaꝝ pōt cognoſci alia non cognita. ¶ Primo ſic. Eſſentia ſic diuinitatis pōt cognoſci nō cognita diſtinctiōe pſonarū ſicut cognoſcebāt phī: ergo ē͡t vna perſona: alia nō cognita. ¶ Scdo ſic. Diſcipuli hēbant notitiā de xp̄o: ⁊ tū nō hēbant de patrē. Vñ dicit philippus oñde nobis patrē ⁊ ſufficit nobis. ¶ Tertio ſic. Diuine perſone hūt diſtinctos articulos. ⁊ ꝓ

cõns diſtinctas cognitiões. Er go vna põt cognoſci:alia nõ co gnita. ¶ In oppo. eſt euangeliũ pñs. vbi xps ait. Si cognouiſſe tis me:ꝛ patrẽ meũ vtiq; co- gnouiſſetis. Et infra. tãto tem pore vobiſcũ ſum ꝛ nõ cogno- uiſtis me: Philippe qui videt me. videt ꝛ patrem meũ. Quo modo tu dicis : oſtende nobis patrem: Non credis quia ego in patre:ꝛ pater in me ẽ. ¶ Re ſpondeo dicendũ: ꝙ quia verba huiuſmodi euangelii ſunt aliq̃ obſcura: ſunt aliqua notanda : pro ei9 intelligentia prĩo notan dum: ꝙ ſm: auguſtinũ inter di ſcipulos aliqui. erant: qui etiã chriſtũ ſm ꝙ erat verbũ dei: cognoſcebant: quoꝝ vnus erat Petrus: qui dixit. Tu es Chri ſtus filius dei viui. Math. 16. alii erant: q eũ vere non cogno ſcebãt inter quos erat Philip pus. Quantũ ad pmos dixit. Quo ego vado vos ſcitis. Quã tũ vero ad ſcdos dixit. Nõ co gnouiſtis me. Scdo notandũ ꝙ chriſtus dupliciter cognoſci poterat. Vel ſm humanã na- turã: ꝛ ſic oẽs ſciebãt. Et qñtũ ad hoc dixit. Quo ego vado : vos ſcitis: qꝛ vado ad patrẽ: quẽ ſcitis: p me vobis manifeſtatũ. Via aũt p quã vado ego ſum. quã ſcitis. Scdo põt cognoſci ſm diuinã nãm. ꝛ ſꝫ hãc dicit ꝛ nõ cognouiſtis me. Tertio no tandũ. ꝙ nõ eſt incõueniens. ꝙ vnũ ꝛ idẽ ſciri ꝛ ignorari diuer ſimode põt. Cognitio. n. huma na pcedit de in pfecto ad pfe- ctũ. vt habet primo Phicorũ: ꝛ ideo illud qđ ſcit in generali: ꝛ cõfuſe. bene ignorat in ptícu- lari. ꝛ determinate. Si erat in pposito. qꝛ xpi doctrina in quo dã generali ꝛ cõfuſo acceperãt. Et ſic dicit xps. eos ſcire. De terminate aũt ꝛ pfecte adhuc neſciebant. Et ſic Tho. negauit ſe ſcire. Propter quod xps ex plicat magis in pticulari. Ego ſuꝫ via. ſm humanitatẽ: qꝛ illa. que geſſit in hũanitate. ſunt via pducẽs nos ad gloriã. ꝛ ſic viri qꝫ dixit verũ. vt dicit. albertus xps. n. dixerat. ꝙ ſe. qui via erat nouerãt. Tho. aũt negat. qꝛ licꝫ xpm nouerat. tñ de xpo ſub in- tẽtiõe vie. dubitabat. ꝛ q̃rit. Si cut. qui neſcit xpm. nõ oꝫ ꝙ co gnoſcat eũ ſub forma veniẽtis. ſic ergo dicit. Neſcim9 quo va dis. qꝛ lꝫ ꝙ ad pris beatitudinẽ vadis nõ tñ ſcim9 patrẽ ſub rõ ne termini. ſiue finis vie tue. ꝛ iõ neſcim9 quo vadis. Dicit Je ſus. Ecce illuminatio dubita- tionis. Ego ſum via veritas. ꝛ vita. Via p me vt certũ erẽt plũ virtutis tranſitus. ego ſum

veritas.i. doctrina in q̄cunq̨ deuiatur. Hoc intendit littera vt dicit albert⁹. ꝙ ſit via conuenienter ꝓbat dicēs. Nemo venit ad patrē niſi ꝑ me ducentē. ſicut via ducit. q2 nec ad cognitionem patris venit, niſi ꝑ me. Jo.i. Unigenitus qui eſt in ſinu patris ipſe enarrabit. ⁊ dans certā termini vie demonſtrationē. ſubiūgit dicens. Si cognouiſcetis me ſm diuinitatē quā in opibus ⁊ opeꝝ meorū cognoſcere facile potuiſtis ⁊ patrē meum. qui vnus in deitate mecū eſt: cognouiſcetis vtiq̨ q2 noſtra opa indiuiſa ſūt. ſicut indiuiſa eſt virtus ⁊ ſubſtantia: qua operamur. Ammō cognoſcetis eū. accepto ſpiritu ſancto poſt reſurrectionē. ⁊ aſcenſionē meā: qui reuelabit vobis oia q̄ dixi vobis. Jo.16. Quom venerit paraclitus. quē ego mittam ⁊c. ille docebit vobis oīa. ⁊c. Et vidiſtis eum. q2 videndo me. i quo eſt diuina nā que eſt idē ꝙ pater. vidiſtis eū. Qui enim miſit me: mecum eſt. Joannis 8. Conſequenter ſequit̄ dubitatio Philippi: que orit̄ ex precedenti. q.d. ex quo dicis patrę̄ eſſe deam: ad quem vadis ⁊ in quo eſt terminus noſtre beatitudinis. Oſtende nobis patrem. ⁊ ſufficit nobis. ac ſi dicat. ⁊ ſi nihil vltra querit̄. hoc dixit Philipp⁹. q2 patrē in ratione patris nō nouit. ſ3 in rōne dei. Philipp⁹ .n. rudis fuit vt dicit. albert⁹. q2 l3 cognouerit deū i rōne dei. nō tñ cognouit ſub diſtinctiōe pſonaꝝ. ⁊ indigebat illuminatiōe ampliori ⁊ illā xp̄s ſicut doctor. prius exhibet dicendo Philippū redarguēdo. tāto tēpore vobiſcū ſu3. oſtendens vobis via3. ⁊ patris opationē. ⁊ virtutē ⁊ ſubſtātiā. ⁊ ꝑ illa nō cognouiſtis me. Ac ſi diceret Mirū eſt valde. q2 ꝗ videt me. videt ⁊ patrē meū. ſ ſm diuinitatē. Et ideo miru3. ꝙ hoc totiēs a me auditū non cognouiſtis. Surgit queſtio. q̄ eſt. ꝙ tanto tpe perfecte non cognouerūt xp̄m. Rūdet̄ iuxta albertū ſuꝑ Jo. ꝙ ideo. q2 oculi eoꝝ tenebant̄ velamine carnis ⁊ infirmitatis xp̄i. quo ſemper cogebant̄ dubitare. q2 ⁊ Petrus aliquādo ſe cōfitebat̄. ⁊ ꝓ aliis dicens. tu es xp̄s fili⁹ dei viui. Mat.16. tñ iteꝝ ꝓpter infirmitatē carnis reabſorbebā tur ad fidei modicitatem. Et ꝓpter illā carnis aſſumptam infirmitatē ſemꝑ patrē meliorē filio credebant. Et iō vt dī glo. nec filiū pfecte cognouerūt q2 nō oī natura fili⁹ eſt eq̄lis patri. Et ideo. ꝗ patrē filio melio

rem credit: nec filium cognouit eſſe filiū per naturam. Et ideo Philippus reprehenſione dignus fuit quia non cognouit. Philippe qui vidꝫ me per opera eſſe deum videt ꝛ patrem qꝛ deus incommunicabile eſt nomen: ꝛ natura nulli niſi vni ſm ſubſtantiā conueniens: ꝛ ideo qui cognouit diuinitatem in filio cognouit eam ꝛ in patre: qꝛ pater ꝛ filius vnū ſūt i natura: ꝛ ideo recta conſequentia: qui vidit filium diſtricta cognitōe vidit ꝛ patrem. Quō tu dicis inquantū Apoſtolus electus tot doctrinis imbutus tot reuelationibus illuminatus cum ſis vnus de illis: qꝫ ꝯ dixit Mat. xiii. Vobis datum eſt noſcere miſterium regni celorum dicis oſtende nobis patrem. cum totiens tibi pater in demonſtrationibus operum oſtēſus ſit. Jo. 17. Pater manifeſtaui nomē tuum hominibus quos dediſti mihi. Non credis: quia ego in patre: ꝛ pater in me eſt. Quaſi diceret. Hoc mirum eſt conſequenter pre habite illuminationis ſubiungit perfectam rationem .d. Verba que ego loquor que tantum habent effectū: qꝛ quicquid dico ſtatim fit. quod non conuenit niſi verbo dei vobis ad vtilitatem veſtrā a me ipſe nō loquor priuate: quia ſic effectum nō hērent. Pater autem in me manens per ſubſtātiam ipſe vt actor facit opera in me. Sicut enim indiuiſa eſt natura ſic indiuiſa eſt opatio. Jo v. Opa que ego facio ꝛc. Nō credis quia tu non loqueris tātū pro te ſed pro omnibus aliis qꝛ ego in patre et pater in me. Quaſi.d. Mirū eſt ſi hoc poſt tanta opera viſa non creditis. Alioquin ſupple ſi ſimpliciter nō creditis ſine alio inducente vos ad fidem ꝑpter opera ipſa credite loquitur omnibus apoſtolis quia illa ſufficienter vos ad fidem inducunt. Iſtis ſic expeditis pro intelligentia ſana euāgelii. pro rñſione ad formā qōnis eſt notandum ꝙ triplex dicitur viſio qua vr̄ deus a nobis. Vna eſt: que pficitur lumine naturalis rationis. q. p effectꝰ dei: qui ſunt quedā veſtigia ſurgit ad noticiā aliqualem dei. ſicut dr̄. Sap. xiii. A magnitudie ſpēi creature poterat cognoſci creator videri. Et ad Ro. i. Inuiſibilia dei. p ea q̄ facta ſunt itellecta ꝯſpiciunt. Et de tali viſiōe eſt ꝯcluſio: qꝛ deꝰ pōt videri nō itellecta diſtinctiōe pſonaꝝ ſic phi ꝛ iudei dn̄r hr̄e noticiā dei ſ. qꝛ ſit. ꝛ qꝛ ſit vnꝰ: ꝛ qꝛ ſit bonꝰ: ꝛ qꝛ ſit potētiſſimꝰ: ꝛ hmōi. Cō

aũt oẽs effect⁹ dei reſpicũt po
tentiã ⁊ bonitatem dei que oĩa
pertinent ad eſſentiã diuinã nõ
ducũt in cognitionez diſtinctio-
nis alicuius perſonaruz. Scda
viſio eſt: qua homo dr videre ali
qua que ſunt ſupra intellectum
humanũ: que lucem fidei reue
lationis dñi noſtri Jeſu xp̄i per
ſpũm perficit in nobis. Et iſta
cognitio aliqñ per ſucceſſionez
tp̄is creuit: ſicut dicit Grego-
rius: q̃ ſ3 incrementũ tpm cre
uit ſcĩa ſciõrum patruz. Et ali-
qñ hoc contingit: vt dicit ſan.
Tho. ex impotentia ad oſtendẽ
dum: qui a principio totum ca
pere nõ põt. Unde op3 huma
num intellectuz aſſuefieri ad ea
que fidei ſunt. Propter qd do
minus diſcipulis dixit: Multa
habeo vobis dicere que nõ po
teſtis portare mõ. Jo. xvi. hoc
manifeſte hẽmus in euangelio
Jo. Nam in preſenti euãgelio
reprehendunť apoſtoli: q̃ nõ co
gnouerũt diuinitatem Chriſti:
nec patrez: ſicut viſum eſt infra
tamen capitulo. xvii. augmẽta
ta fide illoꝝ dicit xp̄s de eis.
Nũc cognouerunt oĩa que de
diſti mihi q̃ abs te ſũt. i. a te pro
cedentia. q2 verba que dediſti
mihi ab inſtanti conceptionis:
quo repletus ſui omni cognitio
ne veritatis dedi eis interius: ⁊
exterius docendo: ⁊ ipſi acce-
perunt doctrinam xp̄i recipien
do ⁊ cognouerunt per doctrinã
xp̄i. ⁊ per miracula. q̃ huiõi co
gnitio fuit fidei ideo ſubditur ⁊
crediderunt vere. i. firmiť ⁊ ſta
biliter. q2 tu me miſiſti. Et de
tali cognitione fuit concluſio ſe
cũda: q̃ cognitione fidei perfe-
cta nõ poteſt quis videre vnaz
perſonã: alia nõ viſa. Pʒ cõclu
ſio ex dictis xp̄i dicentis. Si co
gnouiſſetis me perfecta fidei co
gnitiõe cognoſcẽdo in me diui
nitatẽ credendo me nõ ſolũ ho
minẽ: ſ3 vez deũ vtiq3 ⁊ patrẽ
cognouiſſetis: q2 vnũ in diuinita
te eſt mecũ. Tertia viſio dei eſt
viſio intuitiua: qua beati vidẽt
deũ. De q̃ dr Jo. xvii. Hec eſt
vita eterna: vt cognoſcãt te ſolũ
deũ ⁊ quez miſiſti Jeſuz xp̄m.
Et de tali eſt cõcluſio tertia: q̃
eſt ipoſſibile videri in diuis vna
pſona alia nõ eſt viſa. Pʒ con
cluſio ex p̄nti euãgelio. Ait. enĩ
xp̄s. Qui videt me videt ⁊ pa-
trẽ meũ. Rõne pbať ſic. In p
ſona diuina nõ intelligim⁹ niſi
ſubaz: ſiue nãm que vna ⁊ ſim-
pliciſſima eſt triũ perſonaꝝ. nec
põt videri in vna pſona: qn ea-
dẽ videať i alia. Scdo intelligi
mus relationẽ. Sz relatiue ſi ⁊
ſimul nã intellectiua. ita q̃ vnũ
eſt intellectu alteri⁹. vt pať dr ſi

lii pater et filius patris filius. Ergo impoſſibile eſt viſione aperta: que eſt viſio per eſſentiam: cognoſcere vnam perſonam: alia non cognita. ¶ Ad rationes in oppo. ¶ Ad primam reſpondetur: quod ro non procedit de prima cognitione naturali: quia tali non cognoſcitur diſtinctio perſonarum in diuinis. ¶ Ad ſecundam reſpondetur: quod cognitio diſcipulorum ad minus Thome et Philippi fuerit imperfecta cognitio: et ideo merito reprehenſi fuerunt a chriſto. ¶ Ad tertiam reſpondetur negando conſequentiam. Et ratio eſt: quia non omnes articuli ſunt ſic diſtinctiui, in eis non implicetur cognitio plurium perſonarum vt cum dicitur. Credo in deum patrem omnipotentem: iam intelligitur cum parte filius. Item cum dicitur et ieſum filium eius implicantur due perſone. qui conceptus eſt de ſpiritu ſancto. Ecce implicantur due perſone. Et ita ratio non procedit. Tum etiam quia licet in articulo vno non fiat mentio niſi de vna perſona non ſequitur quod perfecta cognitione fidei poſſit cognoſci vna perſona alia non cognita: quia ſi de patre habeo perfectam fidem oportet quod cognoſcam de eo: quod genuit filium ab eterno: et ab eo filio proceſſerit ſpiritus ſanctus. et ſic de aliis.

¶ In feſto inuentionis ſancte crucis eſt euangelium. Erat homo ex phariſeis etc. Jo. 3. Circa quod poſſunt diſputari ſe. q.

¶ Primo: vtrum fuerit conueniens comparatio: cum dicitur. ſicut Moyſes exaltauit ſerpentem in deſerto ita oportet exaltari filium hominis.

¶ Secundo: vtrum ſit verum quod nemo aſcendit in celum: niſi qui deſcendit de celo filius: qui eſt in terra.

¶ Tertio: vtrum crux chriſti ſit adoranda adoratione latrie.

a Ad primam. q. ſic proceditur. Et videtur quod non fuerit conueniens comparatio cum dicitur. Sicut Moyſes exaltauit ſerpentem in deſerto. ita exaltari oportet filium hominis. ¶ Primo ſic. Chriſtus fuit abſque omni peccato innocentiſſimus. Et ideo dictus eſt agnus ſine macula: flos campi: et lilium etc. Canti. 2. Serpens eſt autem naturaliter venenoſus. Ergo non videtur ex parte iſta conueniens comparatio Inter comparabilia ſiquidem requiritur aliqua proportio: aut anologia. ¶ Secundo. idem arguitur ſic. Chriſtus exaltatus eſt, procurantibus iudeis ex malitia eorum. ſerpens exaltatus per moyſen ex mandato domini. ¶ Tertio ex parte effectus: quia aſpectus ſerpentis ſaluabat a morte corporali tantum: filius hominis exaltatione a morte anime: et reſtituit vite eterne. ¶ In opp. eſt euangelium. ¶ Reſpondeo dicendum: quod conueniens fuit comparatio illa. Chriſtus enim illam

fec. Ergo fuit ɔueniēs. Vñ nota: q̄ ſicut hētur Numeri.xxi. Populo iudeoꝝ murmuranti ɔ dñm ꝛ dicenti. Nauſeat aīa nr̄a ſup iſto cibo leuiſſimo miſit dñs in vltionem ſerpentes. Et poſtmodum cōcurrenti populo ad moyſen: ꝛ ipſo clamante ad dñm: mandauit dñs i remediū fieri ſerpentē eneū. Qui quidem fuit in remediū contra illos ſerpentes. Nam percuſſi a ſerpētibꝰ aſpiciētes i eū: ſanabāt. Et in ſignū paſſiōis dñice q: ſicut aſpectus ſerpētis ſanabat a morte corꝑali. ſic immo multo magis fides ieſu xp̄i crucifixi: ſanaret a morte ſpūali. ꝛ reſtitueret vite eterne. voluit mori exaltatꝰ. Primo vt purgaret celeſtia. Iā n. ꝑ ſanctitatē ſue cōuerſatiōis purgauerat terrā. reſtabat per mortē purgare aera. Colo.iii. Pacificās ꝑ ſanguinē ſuū. qui in celis eſt que in terris ſūt. Scdō vt triumpharet de demonibꝰ: qui in aere bellū ꝑ ꝑant ad Ephe.4. ſm ꝑncipē aeris. Tertio vt corda nr̄a ad ſe traheret. Ioā.xii: Ego ſi exaltatus fuero: oīa trahā ad me. ¶ Ad rōnes in opp. ¶ Ad primā dōm. q̄ ſerpēs illeqnē exaltauit Moyſes cum eſſet eneus: venenū nō habuit: ſed figura fuit ſerpētis veneno ſi. ſic xp̄s non habuit peccatū: quod eſt venenum. ſed habuit ſimilitudinem veneni. i. peccati ex carne paſſibili. Ro.viii. Miſit deus filium ſuum in ſimilitudinem peccati. Et ſic conueniens fuit comparatio ſerpētis ad xp̄m in hoc. ¶ Ad ſecundā rn̄detur negando ɔn̄am. q: ſolum facta eſt comparatio rōne dicta: ꝛ rōne effectus ſequētis. ¶ Ad tertiam reſpondetur negando conſequentiam. Nec opꝫ: q̄ inter ſimilia ſit oīmoda ſimilitudo: q: iam non eēnt ſimilia. ſꝫ eadē. Corꝑalia eīm bn̄ ſūt figura ſiue ſigna ſpūaliū: ita ē hic. Nā ſiē fructus figuralis ſerpētis erat: q̄ q̄cūq̄ reſpiciebat ſpētē eneū: liberabant a veneno: ꝛ ꝑ ſuabāt vite: ita hic: q̄ reſpicit filiū hoīs exaltatū. i. q̄ credit xp̄o crucifixo: lībat a venēo pcī. ꝛ ꝑ ſuat ad vitā eternā

Ad ſecundam. q. ſic proceditur. Et videtur. q̄ non ſit veruꝫ: q̄ nemo aſcendit in celum: niſi qui deſcendit de celo: filius hominis qui eſt in celo. ¶ Primo ſic. Ipſe filius hominis non deſcēdit de celo. Ergo illud nō ē verū. Conſequētia pꝫ. Añs ꝓbat. Aut deſcendit ſcdm diuinam naturā: aut ſm humanā. Non ꝑꝫ diuinā: q: diuine nō ɔuenit

deſcendere de celo motu locali q2 ſic non remaneret in celo. Nihil enim localiter motum: remanet. quando deſcendit. Non etiam deſcendit ſm humanaz naturam. Patz. quia non deſcēdit. ſm corpus. ſicut hereticus. Valentinus dixit: q᷑ xp̄s corpus ꝺ celo detuliſſet ⁊ trāſiiſſet p virginē: nihil ex ea accipiens: ſicut aqua p fiſtulā. Qḋ eſt ↄtra Apoſtolum Ro. i. Qui factus eſt ei ex ſemine Dauid. ſm carnē. Nec etiam deſcendit ſm aiam: q2 ſic eſſet error Origeñ. qui dixit aiam xp̄i ab initio eē creatā cū angelis: ⁊ verbo vnitam. ⁊ poſtmodū de celo deſcendiſſe aſſumēdo carnez de virgine. Sed hoc repugnat catholice fidei: que aias ante corpus extitiſſe dicit. Non ergo chriſt⁹ ſ3 humanam nām deſcendit de celo. ¶ Secundo ſic. Ad Ephe. 4. Chriſt⁹ aſcendens in celum: captiuam duxit captiuitatem. i. ſanctos patres: quos de limbo eduxerat. duxit in celuz. Et tamen iſti nūq̄ deſcēderūt de celo. ¶ Tertio Idē pz ꝺ Paulo rapto in tertiū celuz: qui ꝑus ibi nunq̄ fuerat. Et de ſanctis oībus, qui aſcendūt in celum ſecundū illud 2. Cor. 7. Domuz hēmus nō᷑ manu factā i celis ⁊c. ¶ In oppo. eſt euāgelium p̄ns. ¶ Rūdeo dicendū: q᷑ ver᷑ eſt qḋ dicit a xp̄o q cuz ſit veritas. Jo. 4. mētiri nō pōt. Breuis ſenſus illius verbi xp̄i eſt: q᷑ fili⁹ hoīs. i. xp̄s ⁊ mēbra ſua qui ſunt oēs fideles iuſti: aſcendunt in celū: q idem filius ſm diuinaz nām deſcendit de celo. Pro quo notādū: q᷑ cum in xp̄o ſit vnū ſuppoſitū: vel vna ypoſtaſis: vel pſonax duax nāturum: diuine. ſ. ⁊ hūane. Ex quacunq3 eax hoc ſuppoſitū nominetur: poterunt ei attribui: ⁊ diuina ⁊ hūana: Poſſumus eniz dicere. q᷑ filius hominis creauit ſtellas. ⁊ q᷑ filius dei crucifixus eſt: nō ſm diuinam nām: ſed ſm humanā. Filius autez hominis creauit ſtellas ſm diuinā nām: ita vt de his qua de chriſto dicunt: nō ſit attēdenda diſtinctio: quātū ad eā de quo dicuntur. Sed indifferenter ⁊ diuina ⁊ humana dicuntur de deo ⁊ hoīe. ſed vt fiat diſtinctio quātū ad id: ſ3 q᷑ dicunt. q2 diuina dicunt de xp̄o: ſm diuinā nām. hūana vero ſm humanā nām deſcendere de celis dr̄ de filio hoīs. nō ſm hūanā nā3: ſ3 ſ3 diuinā ſ3 quā ↄuenit ei: an incarnationē fuiſſe. Dr̄ aūt deſcendere non motu locali. ſicut argutū eſt nec ſicut deſinēs eē

ſurſuz in celo. Sz qꝛ aſſumpſit nãm q̃ eſt deorſuz ⁊ nõ ad deſignãdũ. ꝙ deſcendit non motu locali. ſz aſſumptiõe nature inferioris hũane. dicit ꝙ deſcendit filius hoīs. i. inquãtũ eſt ſactus filius hoīs Secũdo notãdũ: ꝙ pſõa xp̄i aliqñ accipit ſcđm pciſione ꝑ ſolo capite. quẽadmodũ dicit Jo. Qui deſurſuz eſt ſup oēs eſt. aliquãdo ꝑ toto corpore ſiue ꝑ capite: inq̃ʒtum ſunt ei mẽbra vnita vz oēs fideles. exiſtẽtes ī caritate. Et hoc mõ accipit hic Jo. 3. cũ dicit. Nemo aſcẽdit in celũ ⁊c. Vñ Aug. in lib. de baptiſmo puulorũ. Jn vnitate eſt oēs immutãdi leuãdiqz cõcurrũt. vt ille qui deſcendit. ſi illc. q aſcendit. non aliud ſe deputans. q̃ʒ corp⁹ noſtrũ. vt de ipſo ⁊ eccleſia veri⁹ dicat. Erunt duo ī carne. Nõ ergo ſequit. Solus xp̄s aſcendit Non ergo nos aſcẽdemus qꝛ ſicut dicit gloſſa nõ aſcendunt in celuz. niſi ſint membra coherentia illi. q eſt vna pſona. hõ ⁊ dei filius. ¶ Ad rõnes in oppo. ¶ Ad primã rñdetur negãdo añs. Et ad ꝓbationẽ rñdetur: ꝙ deſcẽdit ſm diuinã nãʒ eo modo. quo dictũ eſt. Scđʒ vero humanã nãm. nõ deſcendit. ſicut bene argutũ eſt. Vel põt dici. ꝙ ſʒ corpus deſcẽdit de celo vt Hylarius dicit. hõ ꝙ mã corporis xp̄i de celo deſcendit. ſed qa virtus formatiua eius de celo fuit Vnde Augu. ad Oroſium dicit celeſtem dici xp̄m. qꝛ nõ ex humano cõceptus eſt ſemine. Et hoc mõ exponit Hilarius. vt dicit ſan. Tho. ¶ Ad ſecundaʒ rñdetur. ꝙ ſancti patres aſcendẽtes cũ xp̄o. fuerunt. ⁊ ſunt mẽbra eius ideo cum ipſo. qui fuit in celo aſcenderunt vt dictũ eſt. ¶ Ad tertiã eadẽ eſt rñſio. Propter hoc enĩ filius dei de celis deſcendit. vt nos faciendo mẽbra ſua ad aſcenſum celorũ nos ꝑparet. Nunc quidem in ſpe. iadem vero in re. Ad Ephe. 2. q ſuſcitauit nos. ⁊ cõſedere nos fecit in celeſtibus.

p D tertiã. q. ſic ꝓceditur. Et vr ꝙ crux nõ ſit adorãda adoratiõe latrie. ¶ Primo ſic. Nullus pius fili⁹ veneratur cõtumeliã patris. puta flagelluz quo flagellatus eſt vel lignum quo fuit ſuſpenſus. ſed magis abhorret. xp̄s aũt in ligno crucis opprobiſſimã mortẽ paſſus eſt ſm illud Sapi. 2. Morte turpiſſima cõdẽnemus eũ. Ergo fideles nõ debẽt crucẽ venerari. ſʒ magis abhorrere. ¶ Secundo ſic. Humanitas chriſti

adoraẜ adoratiõe latrie, inq̄ʒtū eſt vnita filio dei in pſona: qḋ de cruce dici nõ poteſt. Ergo crux xp̄i nõ eſt adoranda adoratiõe latrie. Tertio ſic. Crux xp̄i fuit inſtr̄m paſſionis. ita ꝛ multa alia puta claui ꝛ lancea ꝛ corona ſpinaꝝ. Sʒ iſtis non exhibemus cultum latrie. Ergo vꝫ. ꝙ nec cruci xp̄i ſit exhibendus. ¶ Quarto. Maiorez affinitatem hʒ beata virgo ad xp̄m. q̄ʒ crux. Sʒ beata virgo nõ adoraẜ latria. Ergo multo minus crux. ¶ In oppo. arguitur ſic. Reliquie alioꝝ ſancto rū veneranẜ eadē veneratiõe. qua ꝛ ipſi. Sed crux xp̄i eſt de reliquiis xp̄i. Ergo adorabitur eadem adoratiõe qua xp̄s. ſ. latria. ¶ Rn̄deo dõm. ꝙ honor ꝛ reuerētia nõ debeẜ niſi rõnali creature: aut ſenſibili. Inſenſibili autē non debeẜ niſi rõne nature rõnalis. Et hoc dupliciter. Vno mõ inq̄ʒtū repreſentat nām rõnalē. Alio mõ inq̄ʒtū ei quocūqʒ mõ ꝯiungitur. Primo mõ conſueuerūt hoies adorare regis imaginē. Secūdo modo ei⁹ veſtimētū. Vtrū qʒ aūt veneranẜ hoies eadem veneratiõe. qua veneranẜ ꝛ regem. Si ergo loquimur de ipſa cruce. in qua xp̄s crucifixus ē. vtroqʒ modo eſt a nobis veneranda. Vno. ſ. modo inq̄ʒtum repreſentat nobis figurā xp̄i extenſi in ea. Alio modo ex contactu ad mēbra xp̄i. ꝛ hocqꝫ eius ſanguine eſt perfuſa. Vn̄ vtro qʒ modo adoraẜ eadē adoratione cū xp̄o. ſ. adoratiõe latrie. ꝛ ꝓpter hoc: ēt crucē alloquimur ꝛ deprecamur: q̄ſi ipſū crucifixū. dicētes. O crux ſpes vnica. hoc paſſiõis tpe auge piis iuſtitiā. reiſqʒ dona veniā. Si vero loquimur de effigie crucis xp̄i: in alia mā. puta lapis: vel ligni: vel auri: vel argēti: ſic veneramur crucē tm̄: vt imaginē ſ. adoratiõe latrie. ¶ Ad rõnes in oppo. ¶ Ad primā rn̄deẜ negando ꝯn̄am. Et rõ eſt. q: i cruce xp̄i lʒ q̄ʒtū ad opinionē vel intentiõeʒ infideliū ꝯſidereẜ opprobriū xp̄i. q̄ʒtū tn̄ ad effectū nr̄e ſalutis ꝯſideraẜ virtus diuina: qua xp̄s ab hoſtib⁹ triūphauit Colo. 2. Et iō dicit apoſtolus. i. Cor. i. Verbū crucis ꝑeuntibus q̄dē ſtultitia eſt: his aūt qui ſalui fiūt. virtus dei eſt ¶ Ad 2ᵃʒ rn̄deẜ negādo ꝯn̄aʒ. Et rõ eſt: q: lʒ crux xp̄i nõ fuerit vnita verbo dei: in pſona. fuit tamē ei vnita aliquo alio modo. ſ. ꝑ repreſentationē: ꝛ contactum. Et hac ſola rõne exhibeẜ ei reuerentia. ¶ Ad tertiā rn̄detur negando conſequentiā. Et

nō eſt: q2 alia ratio eſt de cruce et aliis inſtrīs: q2 lʒ q̄ȝ ū ad rōnē contactus mēbroꝝ xp̄i adoramus nō ſolū crucez. ſed etiā oīa: que ſunt xp̄i. vt lācea: claui et veſtimēta. iſta tū nō repreſentant imaginē xp̄i. ſicut crux. q̄ dr̄ ſignū filii hoīs. quod apparebit in celo. Mat. 13. Et inde eſt: q̄ imaginē xp̄i veneramur nō imaginem clauoꝝ: vel quorūcunqȝ alioꝝ. ¶ Ad quartam rn̄detur negando ꝯñam. Et ratio eſt: q2 crux chriſti eſt imago xp̄i: nō aūt beata virgo. Preterea crux ꝑut in ſe cōſideratur. nō eſt capax honoris cū ſit res iſenſibilis. Sed beata virgo eſt ſm ſeipſam capax veneratiōis Et ideo nō eſt ſimilis ratio.

In feſto beati Jo. ante portaȝ latinam pñt diſputari ſequentes queſtiones.

¶ Primo: vtrum beatus Jo. ſupra pectus dn̄i recumbens: tātū inde ſapiē auxit: vt in figura aquile meruit inter euangeliſtas deſignari.

¶ Secundo. vtrūȝ beatus Joannes inter martyres debeat connumerari.

a Ð primā. q. ſic ꝑcedi tur. Et videt: q̄ nō debuit figura agle deſignari. ſed hominis. ¶ Altior eſt viſio itellectualis q̄ȝ ſenſibilis. Ergo beatus Jo. q̄ȝto altius de diuinis erat locutus: cōuenientius veniebat figurādus figure nature rōnalis puta hoīs: q̄ȝ aq̄le: q̄ intellectu et rōne caret. ¶ In oppo. ē illud Eze. i. aquila erat deſuꝑ ipſoꝝ quatuor. ¶ Rn̄deo q̄ beat⁹ Joannes meruit īter oēs euāgeliſtas cōuenictius figura agle d̄ſignari. Ratio eſt ſicut ſupra. cū de beato Marco fieret diſputatio dictū eſt. Euangeliſte ſortiti ſunt figuras: ſm materias. de quibus ſpūaliter locuti ſūt in euāgeliis. Vt figuratio beati Mathei eſt facta in facie hominis: q2 pricipaliter deſcribit facta ipſius hūanitatis xp̄i. Marci vero deſcriptio i facie leonis: q2 principaliter deſcribit ipſius xp̄i regnum. Deſcriptio Luce deſignatur in facie bouis qui eſt aīal imolati cum q2 principaliter deſcribit ipſius chriſti ſacerdotium. ita deſcriptio beati Joānis ꝯuenienter deſignat̄ in facie agle: q2 pricipaliter deſcribit in xp̄o excellētiam diuine nature. Et ideo q2 latiſſima eſt contemplatus in euāgelio ſuo: conuenienter per aquilam eſt deſignatus. Habuit eni bene proprietates. que aquile eſſe dicunt̄: Dicit̄ primo q̄ agla acute videt: ita vt ēt ſe-

lem intuits irreuerberata acie oculi. aſpicere dicatur. Propter quod viſus acumen: aquila acumine nomen accipiens vocatur. Et inſuper cum pulli ſui ſint: ſic probare dr. Quum eni de ouis egreſſi: iam per naturã coadunatos hñt oculos quelibet pullorum ad rotam ſolis videndam diſponit: ꝛ cuiuſcũqꝫ oculos lachrymari conſpexit: illum abiicit. Et quẽ illorum pati ſolem irreuerberata pupilla deprehenderit: hunc tanq̃ ſuuꝫ fouet: ꝛ nutrit. ita beatus Jo. irreuerberato ſole: ad lumẽ verbi: qđ Sapie. viii. Candor lucis eterne dr ſe conuertit. ꝛ hereticos hoc lumen aſpicere nõ valentes: de nido eccleſie abiicit. ſicut fecit de ebiõitis: qui tempore ſuo fuerũt dicẽtes xp̄m eẽ hominẽ puruꝫ. Catholicos 〈vo〉 hoc lumen intuẽtes ſincera fide in eccleſie nido: ſua doctria fouet. ꝛ nutrit. Et ideo bene dr de eo Eze. i. Facies aquile deſuper eoꝝ quatuor. Alii. n. euangeliſte humanitatẽ dñi noſtri ieſu xp̄i deſcribunt paruꝫ ſe ad diuinitatẽ eius eleuantes. Hic aũt ad eterna diuinitatis ſe attolit. ꝛ paꝝ de natiuitate humana ſe intromittit. Eze. iii. Facies aquile extẽta deſuper erat. Vñ certe extẽta deſuper erat. q2 dicit Aug. Si paulo altius intonuiſſet: totus mundus non intellexiſſet. Et ideo dr de eo in proſa: de ipſo tam implenda q̃ꝫ impleta nũq̃ꝫ vidit tot ſecreta: purus hõ purius. Secunda ꝓprietas aquile qui conuenit beato Jo. eſt: q2 alte volat. Nã vt dicit in ce. Jera. Diony. altiuolũ ſignificat diuine contemplationis. Non. n. Joã. diuina deſcribit per creata viſibilia in quibus dei inuenitur veſtigiuꝫ. nec deſcribit diuina per creata inuiſibilia: in quibus diuina reſultant. quaſi per ſpeculum. Nec deſcribit diuina per enigmata occultum in quibus diuinu latent: alegorice per ſecretũ ſed deſcribit ea per ipſuꝫ lumẽ diuinum. Et ideo altiſſime volauit. Vñ Apoca. viii. Audiui vocem vnius aquile volantis ꝑ mediuꝫ celi. Vnita. n. hec aquila audiſ per medium celi volare veſtigium: in infimis nõ tangens. ꝛ in mediis creaturis ſpiritualibus: ſpeculũ ꝛ enigmata trãſcendẽs: ꝛ vſqꝫ ad mediuꝫ celi trinitatis ſe attolens: quando medie in trinitate perſone: hoc eſt verbi deſcribit ꝓprietatem ꝛ diuinitateꝫ. Job. xxxix. Ad preceptum euolabit aquila: ꝛ i arduis ponet nidum ſuũ. Hac enim eleuationem intellectus

facere non potuit: niſi ſolus de us: nec in arduiſſimis ſic ni- dum poneret intellectus. Vñ n proſa dr̃ de ipo. Volat auis ſine meta: quo nec vates nec ꝓ pheta: euolauit altius. Tertia ꝓ prietas aqle: in prupti. ꝛ in locis inacceſſis nidificat. Qḋ ſo li Jo. cõpetit. Prerupta.n. ſi- gnificat alta diuinitas. ꝛ pſona lis ꝓprietas: que prupta nõ in ſe. ſed q2 acceſſus ad ea ꝑ viaꝫ rõnis ꝓpriatus ē. q2 rõ nõ põt ad illa. ꝛ ideo inacceſſa dicunt. Ps. Mirabilis facta ē ſcia tua ex me: cõfortata ē: ꝛ nõ potero ad eã Job. ii. In preruptis ſili cibus morat: ac inacceſſis rupi bus inde cõtẽplat eſcam. ꝛ de lõge oculi eius ꝓſpiciũt. Ab al tiſſimis.n. theorijs: rudis intel- lectus: ad que rõ nõ põt ptige- re: ꝛ ſolida diuinitatis: que ſũt quaſi refectiones delectabiles cõſpicit: ꝛ de lõge ſup tẽpus ad eternitatē oculi mẽtis eius pro ſpiciũt. Et hoc ſignificatur per hoc: Jo. xx. recubuit in cena ſupra pectus dñi: Vñ fluenta euãgelii vberius ceteris pota- uit. Ibi enĩ nidũ poſuit Jo. in quo erãt oẽs theſauri ſapie. ꝛ ſcie abſcõditi. Et ſic pꝫ cõne nienter btũs Jo. rõne ſapie quã de pectore dñi putauit: aquile figure deſcriptus ē. ¶ Ad ra- tionem in oppoſitum ex dictis patet reſponſio.

a D ſcḋam. q. ſic ꝓcedi tur. Et vr̃. btũs Jo. euãgeliſta ſit iter mar- tyres nũerandus: lꝫ in pace vi- taꝫ finiuerit. ¶ Primo ex illo Mat. ii. Calicē qdē meũ bibe- tis. Hoc ē dictum Jacobo ꝛ Jo. Ergo ſicut Jacobus cõnu merat inter martyres: ita ēt btũs Joãnes cõnumerabitur. ¶ Scḋo ſic. Dicit btũs Hie- rony. in ſermone de aſſũptiõe. Recte dixerim: dei genitrix virgo. ꝛ martyr fuit. ꝛ ꝗuis in pace vitã finierit. Ergo ideꝫ po teſt dici de beato Joã. ¶ Ter- tio ſic. Martyrium ē fortitudi nis actus. Ad fortitudinem au tē pertinet: non ſolum mortem non formidare. ſꝫ nec alias ad- uerſitates. vt Augu. dicit in. vi. muſice. Multe ſunt alie aduer ſitates preter mortē: quas aliq poſſunt ſuſtinere pro fide xpi. ſi cut carcerē: exilium: flagella: ꝛ huiuſmodi. Vñ ꝛ beati Mar celli martyrium celebratur: q tamen fuit in carcere mortuꝰ. Sed btũs Joã. multas hmõi aduerſitates ſuſtinuit pro xpo. fuit flagellatus cum aliis aplis fuit veneno potatus. ꝛ in feruē tis olei dolio miſſus. fuit in exi liũ deportatus. Ergo deberet

inter martyres connumerari. ¶ In oppoſi. vr eſſe euangeliuz p̄ns. vbi xp̄s dicit Petro. Tu ſequere me.ſ.per viam martyrii. De Jo. vo dixit. Sic eum manere.ſcz ſine ſalce martyrii volo eum manere. ¶ Reſpondeo dicendum. q̄ beatus Joan.apud homines non numeratur inter martyres. Ratio eſt. quia ad rationem perfectam martyrii requiritur; q̄ aliquis mortem ſuſtineat. Quod patet ſic. Martyr dicitur teſtis fidei xpianePer quā nobis viſibilia pro inuiſibilibus contēnenda,p ponuntur. Ad martyrium ergo pertinet. vt homo teſtificet fidem:ſe opere oſtendens cuncta p̄ntia contēnere.vt ad futura ⁊ inuiſibilia bona perueniat Quādiu aūt hominum remanet.vita corporalis:nondū opere ſe oſtendit;temporalia cūcta deſpicere. Conſueuerunt enim homines: ⁊ conſanguineos: ⁊ omnia bona poſſeſſa contēnere ⁊ ēt dolores corporis pati:vt vitam conſeruent.⁊ ita ad perfectam rōnem martyrii requirit q̄ aliquis mortē ſuſtineat. Vn̄ Maximus in quodam libro ꝺ ſermone dicit de martyre: q̄ vicit pro fide moriendo:qui vinceretur ſine fide viuendo. Diſtingiut aūt beatus Bernardus in ſermone de innocētibus triplicem ſpēm martyrii.d. Habemus in btō Stephano martyrii ſimul ⁊ operis voluntatem. Habemus ſolā volūtatem in btō Jo. Solū in beatis innocētibus opus. Biberūt oēs hi ſalutaris calicē.aut corpore ſil ⁊ ſpū.aut ſolo ſpū:aut corpe ſolo. Sic ergo Stephanus martyr apud homines:cuius volūtaria paſſio euidēter apparuit in eo ſic. Jo.apud angelos martyr. qbus tanq̄ ſpūalibus creaturiſ ſpūalia eius deuotiōis ſigna inotuerūt ⁊c. Et ꝓpter hoc diximus:q̄ Jo.apud hoīes nō veniebat numerādus īter martyres. ¶ Ad rōnes in opp. ¶ Ad primā rūdetur. q̄ btūs Jo.cuz multas paſſiōes ſuſtinuerit:calicem paſſiōis bibit:lz non ſicut btūs Jacobus q gladio fuit occiſus.⁊ ille eſt īter martyres cōnumerādus.nō aūt Jo.q ſine gladio vitam in pace finiuit. ¶ Ad ſcđam dicit ſctūs Tho. q̄ tales auctoritates loquunt de martyrio:p quādam ſilitudinem.⁊ non de martyrio ꝓprie dicto. ¶ Ad tertiā rūdet negādo ꝯñam. Et rō eſt.q2 fortitudo principaliter conſiſtit circa pericula mortis.circa alia aūt conſequenter. Et ideo nec martyriū proprie dr̄ ꝓ ſola tollerā

tia carceris: aut exilii: vel rapina diuitiarum: niſi forte ſm̄ q̄ ex his ſequitur mors. ſicut de beato Marcello conuenit.

¶ In feſto b̄ti Barnabe apoſtoli eſt euangeliū. Hoc eſt preceptum ⁊c. Jo. xv. Circa quod poſſunt diſputari ſeq. q.

¶ Primo: vtrum maiorez delectationem poteſt quis habere q̄z mori pro amicis.

¶ Sc̄do: vtrū b̄tūs Barnabaſ moriendo pro xp̄o: fecerit actū maxime perfectionis.

Ad primam. q. ſic ꝓceditur. Et videtur. q̄ maiorez dilectionem p̄ōt quis habere: q̄z mori pro amicis. ¶ Primo ſic. Maioris dilectiōis ſignum eſt: q̄ quis animā ſuam ponat pro inimicis ſuis: q̄z pro amicis. Patet cuz ibi ſit maior difficultas: que pertinet ad virtutem: que eſt circa difficile q̄z circa dilectionem proximi. ¶ Sc̄do ſic. Ad Ro. v. dicitur Cōmendat deus ſuā caritatez in nobis ⁊c. i. oſtendit ſe nos maxime diligere: q̄ cuz adhuc eſſemus peccatores. ⁊ per conſequens impii. ⁊ inimici: paſſus eſt ꝓ nobis. Ergo ⁊c. ¶ In oppo. eſt euangelium in quo xp̄s loquiť. ¶ Rn̄deo dm̄: q̄ verū eſt: q̄d xp̄s dicit. q: in ordine diligibilium quatuor ordinata ſūt ſcz deus. anima noſtra. ⁊ aīa proximi. ⁊ corpus proprium noſtrum. Et ideo cum caritas ſic ordinata pro ipſo deo: qui eſt primum: ⁊ proximum diligibile. ex charitate debent alia tria exponi: ſicut minus pro minori. ita per nos ipſos. ſ. aniam ⁊ corpus ⁊ proximos dare debemus. Pro anima vo propria debet proximus ⁊ propriuz corpus contēnere. Pro ſalute anime proximi: debet vita corporalis exponi. Et ideo cum vita corporalis ſit potiſſimuz: quod poſt animam habemus: ideo potiſſimum eſt ipſam exponere ⁊ propter proximum: ⁊ maximum dilectionis ſignuz. Et ſic patet. ¶ Ad rationes in oppoſitum. ¶ Ad primam. reſpondetur negando conſequentiam. Nam dilectio amici ſm̄ ſe cōſiderata eſt feruentior. ⁊ melior q̄z dilectio amici. Et ad probationem dicimus: quod plus facit ad rationem meriti ⁊ virtutis bonum q̄z difficile. Unde non oportet: quod omne quod eſt difficilius. ſit magis meritorium. ſed q̄ ſicut eſt difficilius: ita ēt ſit melius. ¶ Ad ſecundam reſpondetur vno modo: q̄ illud deo oſtenditur contrarium. Tū primo. q: xp̄s nō po-

ſui animam ſuaz pro nobis ini micis. vt inimici remanerem⁹. ſed vt amicos efficeret. Tuz ſecundo. q2 ipſe mortuus eſt pro amicis: qui licet non eſſēt amici: quaſi amantes: erant tamē amici: vt amati. Uel dicenduz vt dicit Albertus ſm Aug. q amicus hic dr̄. qui habilitate ꝛ habitu amicus eſt. ꝛ qui ē amicus actu. Et ſic xp̄s nō ē mortuus niſi pro amicis. q2 ēt qui inimicus eſt actu: habilitate eſt amicus: ſicut Paulus: anteq̄ᵹ conuerteretur.

D ſecundam. q. ſic proceditur. Et videtur. q beatus Barnabas moriendo pro xp̄o fecit actum maxime perfectionis. ¶ Primo ſic. Martyrium non eſt actus maxime perfectioniſ. Ergo ꝛc. Antecedens probatur ſic. Illō enim ad perfectionem vite videtur pertinere: quod cadet ſub conſilio: quod. ſ. non eſt de neceſſitate ſalutis. Sed martyriū ē de neceſſitate ſalutis. Dic. n. Apoſtoluſ ad Ro. x. Corde creditur ad iuſticiā. ore aūt confeſſio fit ad ſalutē. ¶ Secundo ſic Ad maiorem perfectionē pertinere vr̄: q aliquis det animam ſuā: qđ fit per obedientiā: q̄ᵹ q deo det propriū corpus: qđ fit per martyriū. Uñ Grego. dicit vltimo moralium: q obediencia cunctis victimis preponitur. Ergo mori pro xp̄o non eſt actus maxime pſectōis. ¶ Tercio ſic. Melius eē videt aliis ꝓdeſſe: q̄ᵹ ſeipſum in bono cōſeruare. q2 bonum gentis melius eſt q̄ᵹ bonum vnius. ſm Phūs i. Ethi. Sed ille qui martyriū ſuſtinet: ſibi ſoli prodeſt. ille aūt qui docet ꝓficit multis. Ergo act⁹ docendi. ꝛ gubernandi ſubditos: eſt perfectior quā actus martyrii. ¶ In oppoſi. eſt euāgeliū pn̄s. q2 vbi eſt maior act⁹ dilectiōis: ibi eſt actus maioriſ pſectionis. q2 pſectio in caritate fundat. Sed maiorem dilectionem nemo h3: q̄ᵹ qui ponit animam ſuam pro amicis. Ergo multo magis qui ponit pro xp̄o. Scđo Aug. in lib. de ſancta trinitate prefert martyriuz virginitati: que ad pſectionem ptinet. Ergo vr̄ martyriū maxime ad perfectionē ptinere. Et ita p3: q beat⁹ Barnabas moriēdo pro xp̄o: actum maxime pſectionis fecit. ¶ Rñdeo dr̄3. q Barnabas moriēdo ꝓ xp̄o ex charitate fecit actū maxime pſectionis. Pro quo ſciendu3 eſt: qualiter martyriū ſit actus maxime perfectionis: ꝛ qñ non Pro quo notandū: q de actu virtutis dupl'r loqui poſſum⁹.

Uno modo ſm ſpeciem ipſi⁹ actus prout computatur ad virtutem proxime elicientem ipſū ⁊ ſic non poteſt eſſe: q2 martyrium quod conſiſtit in debita tolerantia mortis: ſit perfectiſſimum inter omnes virtutis actus: q2 tollerare mortem non eſt laudabile ſm ſe: ſed ſolum ſm quod ordinatur ad aliquod bonum. quod conſiſtit in actu virtutis. puta ad fidem, ⁊ dilectionem dei. Unde ille act⁹ virtutis cum ſit finis: melior eſt. Alio modo poteſt conſiderari actus virtutis ſm qḋ comparatur ad primū motiuum: qḋ ē maior caritatis. ⁊ ex hac parte precipue aliquis actus hꝫ: qḋ ad perfectionem vite pertineat q2 vt Apoſtolus dicit Colo. iii. Caritas eſt vinculum perfectionis. Martyrium aūt inter oēs virtuoſos actus maxime dmōſtrat perfectionem caritatis. q2 tāto oñditur aliquis amare aliquā rem: q̄ꝫ pro ea rem magis amatam contēnit. ⁊ reꝫ magis odioſam elegit pati. Manifeſtum eſt aūt: qꝫ inter alia bona pn̄tis vite maxime amat homo ipſam vitā. ⁊ ecōtrario maxime odit ipſam mortem. ⁊ precipue cum doloribus corporalium tormentorum: quorū metu etiaꝫ bruta animalia ⁊ maximis voluptatibus abſtinent. vt dicit Auguſt. li. lxxx. 3. q. Et ex hoc pꝫ: qꝫ martyrium inter ceteros actus humanos eſt perfectior ſm ſuum genus: q̄ſi maxime caritatis ſignum: ſm illud pn̄tis euangelii. Maiorem caritatem nemo habet ⁊c. Btūs aūt Barnabas pro fide chriſti mortuus eſt. Erat enim. vt dicitur Act. xi. Uir bonus ⁊ plenus ſpū ſancto ⁊ fide. Uñ non dubium: quin opus maxime pfectionis fecit: mortem ſuſcipiēdo pro chriſto. ¶ Ad rationes in oppo. ¶ Ad primam reſpondetur negando conſequentiaꝫ. Et ratio eſt. q2 nullus eſt actus ſub conſilio cadens: qui in aliquo euentu non cadit ſub precepto: quaſi de neceſſitate ſalutis exiſtens. vt Aug. dicit in lib. de adulteriis: ⁊ coniugiis. Et ideo non eſt contra perf. ctionē martyrii. ſi in aliquo caſu ſit de neceſſitate ſalutis. Eſt enim aliquis caſus: in quo preferre non eſt de neceſſitate ſalutis. puta cum ex zelo fidei: ⁊ caritate fraterna. multotiens leguntur ſancti martyres ſponte ſe obtuliſſe martyrio. Quod aūt dicitur i. Jo. iii. Non debemus ꝓ fratribus noſtris animas ponere. Et ſimilia precepta ſm preparationem animi: ſunt intelligēda.

¶ Ad ſcðam rñdem̄r negando ↄ̄ñam. Et eſt ratio: q2 martiri um complectit̄ id: quod ſum mū eſſe poteſt in obedientia: vt ſ. aliquis ſit obediens vſq3 ad mortē. Vñ patet: q̄ martyr ip ſum ſe eſt perfectius q̄ obedien tia abſolute dicta. ¶ Ad tertiā reſpondetur: q̄ illa nō procedit de martirib9 ſecundū ꝓpriam ſpeciem actus: ex qua nō hab3 excellentiā inter oēs actus vir tutum. ſicut nec fortitudo eſt ex cellentior inter omnes virtutes

¶ In feſto beati Jo. baptiſte ē euangeliū Eliſabet impletū eſt tempus ꝛc. Luc. i. Circa quod poſſunt diſputari ſe. q.

¶ Primo vtrum conuenienter impoſitum eſt ei nomen Joā.

¶ Secundo vtrum ſit verum: q̄ inter natos mulierum non ſit maior Jo. baptiſta.

¶ Tertio: vtru3 ſit in vtero ma tris ſanctificatus.

D primā. q. ſic ꝓcedi
a tur. Et videtur: q̄ nō cōuenienter impoſitū ſit Jo. hoc nomē Jo annes. ¶ Primo ſic. In vete ri teſtamento inueniuntur alia nomina impoſita per ſpiritum ſanctum: loquentē3 per prophe tas: vt nomē angeli. Malachie 2. Ecce ego mitto angelū meū: qui preparabit viam ꝛc. Item nomen vocis clamantis ꝛc. vt Iſa. 40. Ego vox clamantis i deſerto. Item nomen luciferi. eo q̄ fuit terminus noctis: ꝛ ini tium lucis gratie. Ergo eu3 pa rentes non ſe conformant ſcri pture ſancte: aliud nomen pro nunciantes. q̄ ſpiritus ſanctus per prophetas impoſuit vident̄ erraſſe: ꝛ inconuenienter nomē Jo. impoſuiſſe. ¶ Secundo ſic Iſtud nomen Joan. gratiam ſignat. Unde interpretatur do mini gratia. Sed gratia nō eſt facta per eum: quia non erat il le lux Jo. i. ſed per chriſtu3 qui erat lux vera illuminans om nem hominem eſt facta. Un de Jo. euangeliſta ait. Gratia ꝛ vita per ieſum chriſtum Jo. i. ¶ Tertio. Jo. non fuit gratia. Ergo nomen hoc non conueni enter videtur ſibi impoſitum: quia interpretatio vocabuli nō conſonat rei. Añs patet quoni am talia nomina in abſtracto: vt gratia. bonitas: ꝛ ſapientia ꝛ huiuſmodi nō poſſunt dici. niſi de eo. qui per eſſentia3 eſt talis qui ſolus eſt deus. Alii vero q̄ nō p̄ eſſentiā ſ3 participatiue hñt tales pſonas. nō dicunt̄ abſtra ctiue: gratiā. bonitas ꝛc. ſ3 ↄcre tiue gratus: bonus: ſapiēs. Er go vr̄ q̄ nō ↄueniēter nomē Jo. ſit ipoſitū Joā. bap. ¶ In opp.

eſt euangeliū pſis. ¶ Rūdeo di cendū. q̄ ɔuenienter nomē Jo. baptiſte. Probat. q̄ hoc ipoſitū mandato angeli Gabrielis apparētis Zacharie in tēplo: ⁊ dicentis. Ne timeas zacharia qm̄ exaudita eſt orō tua ⁊ vxor tua Eliſabet pariet tibi filiū: ⁊ vocabis nomen eius Joānes. Ubi notādū: q̄ noia debēt ꝓprietatibus rūdere. Et hoc pȝ i nolbus generū ⁊ ſpecierꝫ ꝓut dr̄. 4. Metha. Rōne. n. quā ſignat nomē: eſt diffinitio. q̄ deſignat ꝓpriam rei naturā. Nomina aūt ſingularis hoīuȝ ſemper iponunt ab aliqua ꝓprietate eius: cui nomē iponit. Uel a tpe. ſicut iponunt noia alioꝝ ſanctoꝝ his q̄ in eoꝝ feſtis naſcunt. Uel a cognitione: ſicut filio imponit nomē patris. vl̄ alicui⁹ de cognatiōe eius. ſic ꝓpi qui Jo. de quo ſmo: volebant eū noīe noiare patris ſui zacharia: nō aūt Joānem. q̄ nullus erat in cognatiōe ſua q̄ vocaretur hoc noie. vt dr̄ i pn̄ti euāgelio. Noia aūt que imponunt diuinitus aliquibus. ſemꝑ ſignificāt aliqđ gratuitū donū ei⁹ diuinitus datū. ſicut Gen̄. 28. dr̄ Abrahe. Hoc aberis. Abrahā q̄ pater multaꝝ gentium cōſtitui te. Q̄ꝛ igitur beato Jo. dn̄s collaturus erat mun⁹ gr̄e multiplex. ideo cōuniēter ipoſitū eſt ei nomē Jo. angelo ꝓnunciāte patri ſuo habuit aūt beat⁹ Jo. multiplex munus gr̄e. Primo in conceptione. q̄ in vtero fuit ſanctificatus. Unde fuit repletus ſpiritu ſancto ex vtero matris ſue. Lu. i. Tum ſecundo. quia ſanctus naſcitur. Tum q̄ ſterilis parit. Tum quia patri loquelaȝ reſtituit. Un̄ Ambr. Reſpicite Jo. q̄ta via, ſit in ei⁹ vocabulo. cuius nūcupatio reddit muto vocem. patri pietateȝ populo ſacerdoteȝ. Primo. n. erat tacens lingua. ſterilis filio priuatus officio. Ubi Joānes naſcitur. ſit repnte pater: propheta: loquele vſum recipit ꝓlem affectio recipit. ſacerdoteȝ functio recognoſcit. Natiuitas enim Joannis multa miraculorum ſublimitate refulſit. quia nec mirum vt dicit. Beda. decebat, vt ille qui inter natos mulierum maior: nemo ſurrexit. in ipſo mox ortu virtutis iubare clareſceret. Habuit tertio munus gratie in conuerſatione: cuius tanta ſanctitas fuit: q̄ vt inquit Criſo. omnium vitam culpabilem faceret appareř. Unde teſtimonio domini inter natos mulierum non ſurrexit maior Jod. bap. Mat. xi. quarto. habuit mun⁹

gratie in cognitiõe:q̄m non eſt ꝓphetã.ſed plus q̄ꝫ ꝓpheta domini teſtimonio fuit Mat.xi. Quinto:habuit mun⁹ gr̄e in p̄dicatiõe. Vn̄ ait. Ego vox clamãtis in deſerto:pate viã dn̄i. De cui⁹ p̄dicatiõis fructu dr̄. Mat.xi. Multos filiorũ iſrael cõuertet ad dn̄m deum ipſorũ ꝛ ipſe predicet ante illũ in ſpũ ꝛ virtute Helie vt cõuertat corda patrũ in filios:ꝛ incredulos ad prudentiã iuſtoꝝ.ꝛ pate domino plebẽ perfectã. Sexto:habuit munus gr̄e in officioꝝ excellẽtiam. Fuit em̄ baptiſta ſaluatoris.preco iudicis. precurſor regis. Septimo:habuit munus gr̄e in egreſſu hui⁹ vite. q2 egredit̄ cũ glorioſa palma martyrij. Merito ergo rõne tantorũ munere gr̄e ꝯuenientiſſime noiatus eſt Jo. ¶Ad rõnes in oppo. ¶Ad primã rn̄detur. ꝙ rõ non ꝓcedit.q2 parẽtes Jo. precipiẽte angelo dn̄i impoſuerũt ſibi hoc nomẽ Jo. Nec eſt mirũ ꝙ vnus ꝛ idẽ ꝓpter diuerſas virtutes in eo exiſtẽtes recipiat noia varia. ¶Ad ſcd̄am rn̄detur negãdo ꝯn̄am. q2 non dicit̄ Jo. ꝙ per xp̄m gratia facta ſit.ſed q2 ipſe multiplici gratia a deo donatus ẽ. ¶Ad tertiã eodẽ modo rn̄det̄ negando ꝯn̄am. Et rõ eſt.q2 Jo.interp̄tatur dn̄i gratia:vel quo ẽ gr̄a. Et ſm̄ hoc vere ꝯuenit ei Jo. nomẽ.q2 multiplex dei gr̄a in eo fuit. Poteſt et̄ ſcd̄o dici:ꝙ Jo. dictus ſit gr̄a:eo ꝙ tota ei⁹ natura abſorta eſt in gratiam. ſicut ſol dr̄ lux. Gen̄.i.dixit deus. Fiat lux. Et ſicut homo carnalis dicit̄ caro:ꝛ ſpũalis ſpũs Jo.iij.ſic iſte nõ ſolum gratioſus.ſed et̄ gratia noiatur: quia quaſi ſupabundans: naturam totã abſorbuiſſe videt̄.vt ex vita admirabili ſuã paret.

Ad ſcd̄am.q.ſic ꝓcedit Et videt̄.ꝙ non ſit verum:ꝙ inter natos mulierum non ſit maior Jo.bap. ¶Primo ſic.xp̄s eſt natus de muliere:iuxta illd̄ aplī ad Gala.4. Natũ ex muliere factũ ſub lege.ꝛ tñ eſt maior Jo.ba. Vn̄ Jo. dicit de eo:ꝙ nõ ſum dignus corrigiã ſoluere calciamẽti eius. ¶Scd̄o ſic. De ꝓphetis ꝛ patriarchis:q nati ſũt de mulierib⁹:qbus io.non videtur fuiſſe maior. Nã de Abraã dicit Aug.ꝙ celibatus io.non p̄fert̄ ꝯiugio abrahe. ¶Tertio arguit̄. de aplīs:q dicunt̄.vt dr̄ ad Ro.viii.primitias ſpũs habẽtes. Et ita pre oibus p⁹ xp̄m ꝛ matrẽ eius plenitudinẽ ſpũs ſancti habuiſſe creduntur. ¶In oppo.eſt verbũ xp̄i Math.xi.

¶ Rñdeo dicendū. q verbum xpi sit verissimū. ¶ Ad rōnes ī opposi. ¶ Ad primā rñdetur. q xps ab illa vliuate excludit. q non de muliere. sed de virgine natus est. Vñ signanter dicit iter natos mulierū non surrexit ꝛc. q mulier cōtiet corruptionē sonat. Sed femia sexuz. Vñ si alicubi reperit xps dici⁹ filius mulieris. vt in io. mulier ecce filius tu⁹: ꝛ in aplo: vbi su pradictum noiat nō corruptionem. ¶ Ad scdam rñdetur: q vt dicit Hiero. cū saluator noster dicit: q iter natos mulierū non surrexit maior io. bap. nō eū pretollit pphetis ꝛ patriarchis: ac ceteris hoibus. sꝫ alios ioāni adeqnit. Vñ non sequit. vt ait: si alii eoꝝ maiores non sūt. Ergo ipse maior est aliis. Sed Criso. dicit: q maior est aliis. Sed lꝫ apud hoies nō tū apud angelos istud argumētū valet. Nemo isto iter angelos maior. Ergo iste maior oibus. nō tū valet inter hoies. Et rō ē. q inter hoies nō est ordo: sꝫ naturā: sed solū sm gratiā. Inter angelos aūt sm naturam. Preterea si dicat maior oib⁹ patrib⁹ veteris testamēti: nō est incōueniens. Ille enī maior ꝛ excellentior est: q ad maius officiū assumptus est. Abraā enim maior est inter patres. q ad pbationem fidei est assumptus. Moyses vo: q ad officium pphetie: vt habetur Deutro. vlt. non surrexit ppheta vltra in israel. sicut moyses. Dēs istos precursor domini excellit ī multa excellentia. q ad maius officium est assūptus. Luc. i. Erit magnus corā dño. Vel potest sic distingui: q aliquis potest dici maior dupliciter: vel quātum ad meritū. ꝛ sic multi patriarche possunt fuisse maiores aliquibus noui testamēti. sicut dicit Aug. q celibatus io. non prefert coniugio abrahe. ꝛ itelligendum est quo ad meritum q vt dicit sctūs Tho. in secunda scde. q. xv. ꝛ q abraā habuit animum sic dispositū: vt paratus esset virginitatē seruare: si esset tempus congruum: ex quo meritum continentie coniugalis in ipso equatur merito continentie virginalis in ioanne: respectu premii substantialis: non respectu premii accidētalis. Hec sanctus Tho. vbi supra. Alio modo pōt dici maior sm statum: compando statum ad statum. sicut virgines meliores sunt cōiugatis. Hoc modo non semp tū merito: ita q quelibꝫ virgo melior sit quilibet cōiugato: aut coniugata: si:

Io. omnibus fuit patribus veteris teſtamēti. ¶ Ad tertiam dōz videt. q̄ quilibet apl's ſ3 ſtatū fuit maior io. bap. vt videtur dicere Criſo. Et vr̄ nobis. q̄ ita ſit dicendū ſm̄ illud apoſtoli: q̄ in arguēdo inductū eſt ad Ro. 8. q̄ erāt hn̄tes primitias ſpūs ſancti. quod ſc3 ſicut expoſuit ſctūs Tho. ſpm̄ ſanctū r tpe prius: r ceteris abūdātius apl'i habuerūt: ex quo p3 ingt ſctūs Tho. q̄ apoſtoli ſūt oībus aliis ſanctis quacunq3 prerogatiua prefulgeāt: ſiue virginitatis: ſiue doctrine: ſiue martyrii prefe rēdi tāq3 abūdātius ſpm̄ ſctm̄ hn̄tes. Sed pōt aliquis querere. Nūqd pōt quis cōnari: q̄ habeat equalē caritatē apoſtolis. ¶ Rn̄det ſctūs Tho. dicēdū: q̄ caritas hoīs nō eſt a ſeipſo: ſed ex gratia dei: q̄ dat vnicuiq3 ſm̄ mēſurā donationis xpi: vt dr̄ ad Ephe. 4. Vnicuiq3 aūt dat gratia ꝓportionata ad id: ad quod eligitur: ſicut homini xp̄o data eſt excellentiſſima gratia: q2 ad hoc eſt elect⁹: vt eius naturā: in vnitate pſone: diuine aſſumeret. r poſt eu3 habuit maxime plenitudinem gratie beata Maria: q̄ ad hoc eſt electa. vt eēt mater xp̄i. Inter ceteros aūt ad maiore3 dignitatē ſūt electi apoſtoli. vt. ſ. īmediate ab ipſo xp̄o accipientes. aliis tradiderūt ea. q̄ pertinēt ad ſalutem. r ſic in eis eccleſia quodāmodo fundaretur. ſm̄ illud Apoc. xxvii. Murus habebat fundamēta. xii. r noīa apoſtolorū in eis erant ſcripta. Et ideo dicitur. i. Cor. xii. Deus poſuit in eccleſia. primo quidē apoſtolos. Et ideo deus eis abundantiorem gratiam pre ceteris tribuit. Hec ſanctus Thomas. r ſic pronunc de iſta queſtione.

Ad tertiam. q. ſic ꝓceditur. Et videt. q̄ beatus io. non fuerit ſanctificat⁹ in vtero matris. ¶ Primo ſic. vt dicit Aug. in epiſtola ad Dardanum r Iſi. Regno dici non poteſt in eum: in que3 non preceſſit generatio. Sed ꝑ gratiam: gratum facientez. fit homo filius dei. r ita regeneratur. Ergo non poteſt homo ſāctificari anteq̄3 naſcatur ex vtero. Et per ꝯn̄s io. non fuit ſanctificatus in vtero. ¶ Secūdo ſic. Sicut peccatu3 actuale cōtrahitur ex actu. ita peccatum originale contrahit ex origine. Sed peccatū actuale non pōt remitti: q̄diu homo ſtat i actu peccandi. Ergo nec originale peccatum poteſt remitti in puero: in materno vtero exiſtenti.

qui adhuc actualiter eſt in ori- gine exiſtēs. ¶ Tertio ſic. Ma thei tertio ſuper illo verbo io. ad chriſtum. Ego a te debeo ba ptizari. dicit glo. prima a pec- cato originali mundari. Ergo videtur. q̄ non fuerit in vtero ſanctificatus. ¶ In oppoſitum eſt Luc. primo. vbi dicitur de ioā. q̄ ſpiritu ſancto replebitur ex vtero matris ſue. ¶ Reſpon deo dicendum. q̄ beatus ioan. fuerit in vtero matris ſue ſan- ctificatus. Pꝫ iſta concluſio. Adhuc de nullo ſancto cele- brat eccleſia feſtum natiuitatis Sed celebrat natiuitatem ioā. Ergo tunc naſcens ſanctꝰ erat. Ergo in vtero ſanctificatus fu it. Circa quam concluſionem notandum: q̄ ſicut deus nō al- ligauit potentiam ſuam rebus naturalibus. vt non poſſit pre ter eas operari: cum voluerit: quod in miraculoſis actibus fa cit. ita non alligauit virtūtẽ ſu am ſacramentis. vt non poſſit ſine ſacramentorum miniſtris aliquem ſanctificare. Et ideo aliquos preter legem cōmunē quaſi miraculoſe in maternis vteris ſanctificaſſe legitur: illoſ precipue: qui immediatius ordi- nabantur ad eius ſanctiſſimã conceptionem. Et ideo mater ſanctificata creditur ioā. bap. q ei in vtero exiſtenti teſtimoniū dedit: ꝛ Miere. qui ipſius con- ceptionem vaticinio expreſſe predixit. Nouum inquit faciet dominus ſuper terram: muli- er circundabit virum. Miere. xxx. ita tamen q̄ in iſtis ſancti- ficatis ſecundum gradus pro- pinquitatis ad chriſtum: ſit gra dus ſanctificationis. ¶ Ad ra- tiones in oppoſitum. ¶ Ad pri mam reſpondetur negando cō ſequentiam. Et ratio eſt. quia regeneratio ſpiritualis preſup- ponit generationem naturalẽ ſibi correſpondentem. Et ideo generatio ſpiritualis: que fit ꝑ miniſterium hominum in ba- ptiſmo: preſupponit natiuita- tem ex vtero: quia homo in no titiam ꝛ ſocietatem hominum prodit. Sed regeneratio: que fit diuinitus: non preſupponit de neceſſitate natiuitatem in vtero: quia homo a deo creatꝰ formatus eſt. ¶ Ad ſecundam reſpondetur negando conſeq̄n tiam. Et ratio eſt. quia iam for mato puerperio: anima ratio- nali infuſa: puer non accipit a matre: niſi nutrimentum. pec- catum autem originale non cō trahit ꝑ actū nutritiue. ſꝫ gene ratiue. Et iō nō eſt actū in con trahēdo orignale. niſi in ipſa in fuſione anime. Et propter hoc

Nihil prohibet puerum in ſtatu iſto poſt infuſionem a pctō ori ginali mundare. ¶Ad tertiam reſpondet negando ꝯñam. Et ratio eſt: qꝛ illa verba dixit Jo. non ꝙ hrēt originale peccatum qui fuerat in vtero matris ſan ctificatus ſed loquebaꝛ in perſo na generis humani qꝛ añ aduē tū xp̄i: licet aliqui eſſent aliquo modo mundati: quantū ad in fectionem perſone per circūci ſionem vel ſanctificatioēm: vt. Jo. ſed q̄ntum ad culpam ⁊ in fectionem totius humane natu re nullus mundatus erat ante paſſionem xp̄i. Vel aliter dici poteſt: ꝙ hoc dixit. ego a te de beo baptizari quia ſanctificati in vtero indigent baptiſmo xp̄i vt recipiant caracterem: qui re cipitur in baptiſmo: quo confi gurentur chriſto.

¶In feſto Jo. ⁊ Pauli eſt euā geliū. Cauete a fermento ⁊c. Luc. xii. Circa quod poſſunt di ſputari ſe. q.

¶Primo: vtrum ypocriſis ſit peccatum mortale.

¶Scdo: vtrū timere eos q oc cidūt corpus: ſit pctm̄ mortale.

a Primam. q. ſic ꝓ cediꝛ. Et videtur. ꝙ hypocriſis ſemꝑ ſit peccatum mortale.

¶Primo ex euangelio preſen tiam quo ait. Cauete a fermen to phariſeorū: quod eſt ypocri ſis. quod manifeſte inuit eē pec catū mortale. ¶Secundo ſic. Dicit Hiero. Iſa. xii. in glo. ꝙ in comparatione duorum ma lorum: leuius eſt apte peccare: q̄ ſanctitatem ſimilare. Ergo ⁊c. ¶Tertio ſic. Gregorius. xxxi moralium ꝙ hypocrite ex mali tia peccant. Sed hoc eſt grauiſ ſimum: quod pertinet ad pecca tum in ſpiritum ſanctum. Er go hypocrita ſemper mortali ter peccat. ¶Quarto ſic. Nul lus meretur iram dei: ⁊ exclu ſionem a viſione dei: niſi pro pter peccatum mortale. Sed ꝑ hypocriſim aliquis meretur irā dei: ſecundum illud Job. xxxvi. Simulatores ⁊ callidi prouo cant iram dei. Excluditur etiā ypocrita a viſione dei: ſecundū illud Job. xiii. Non venit in cō ſpectu eius omnis ipocrita. Er go ypocriſis ſemper eſt pecca tum mortale. ¶In oppoſitum Hypocriſis eſt mendaciū ope ris: cum ſit ſimulatio quedā. Sed non omne mendaciū eſt peccatum mortale. Ergo nec omnis ypocriſis. ¶Reſpon deo dicendum pro concluſione ꝙ ypocriſis non eſt ſemper pec catum mortale ſed quādoqꝫ ſic ⁊ quandoqꝫ non. Pro quo no

tatidum iuxta sanctum Tho. ꝙ in ipocriſi ſunt duo. ſ. defectus ſanctitatis ⁊ ſimulatio illius. Si ergo ipocrita dicaꝛ ille cuiꝰ intentio ad vtrūqꝫ: vt. ſ. aliquis non curet ſanctitatem nō hēre ſed ſolum ſanctus appere ſicut cōſueuit accipi in ſacra ſcriptura ſic manifeſtum eſt: ꝙ eſt peccatum moꝛtale. Nullus enim priuatur totaliter ſanctitate: niſi per peccatuꝫ moꝛtale. Si autem dicatur ipocrita ille qui intēdit ſimulare ſanctitatē a qua deficit per peccatum moꝛtale: tunc q̄uis ſit in pcō moꝛtali: quo priuatur ſanctitate vite nō tamen ſemꝑ ipſa ſimulatio eſt ei peccatuꝫ moꝛtale: ſed quandoqꝫ veniale quod diſcernēdū eſt ex fine quia ſi repugnat caritati dei vel proximi erit peccatuꝫ moꝛtale. puta ſi ſimulat ſanctitatē vt falſam doctrinam diſſeminet vt erat ipocriſis phariſeoꝛum a qua ipocriſi dicit dominus eſſe cauendum. Vel vt adipiſcatur eccleſiaſticā dignitatem indignus aut quecunqꝫ alia bona tpalia. in quibus finē conſtituit. Si vero finis intentus nō repugnat caritati eſt peccatū veniale. puta cū aliquis in ipſa fictione delectatur. De quo Phūs dicit. 4. Ethi. ꝙ magis videtur vanus: q̄ malus. Ea. n. eſt ratio de mendatio ⁊ ſimulatione. Contingit enim quandoqꝫ aliquis ſimulat perfectionē ſanctitatis que nō eſt de neceſſitate: ⁊ talis ſimulatio nec ſemꝑ eſt peccatū moꝛtale: nec ſemper eſt cū peccato moꝛtali. Et ſic patet reſponſio ad obiecta.

a D ſecundā queſtionem ſic proceditur. Et videtur: ꝙ timere eos qui occidunt coꝛpus non ſit peccatum moꝛtale. ¶ Primo ſic. Timoꝛ non eſt peccatum. Ergo ⁊c. Conſequētia eſt bona. Añs probatur. Timoꝛ eſt paſſio quedam. Sꝫ paſſionibus nec laudamur nec vituperamur vt dicitur. ii. Ethi. Quū igitur omne peccatuꝫ ſit vituperabile: videtur ꝙ. Timoꝛ non ſit peccatum. ¶ Secundo ſic. Nihil ꝙ naturaliter eſt in homine eſt peccatum qꝛ peccatum eſt contra naturam vt. Damaſ. dicit in. ii. li. Sed timere eſt homini naturale: vt in. 3. Ethi. habetur. Ergo timoꝛ nō ē pctm̄. ¶ Tertio ſic. Tioꝛ ē in iraſcibili q̄ eſt ps ſenſibilitatis. Sꝫ in ſenſibilitate eſt tm̄ pctm̄ veniale. Ergo timoꝛ non eſt pctm̄. ¶ Quarto ſic. Penā nō ſolum retrahit a pfectiōe ſꝫ a ꝑcepto: ſꝫ tioꝛ nō retrahit a ꝑcepto ſed ſolū a pfectiōe vt dič glo. Ven

tro.xx. Ergo timor nō eſt pctm̄ mortale. ¶ In oppo. eſt euāgelium pño. Nolite timere eos q occidunt corpus ſic vt pp timorem mortis hō declinet a veritate ¶ Scđo ſic. Pro ſolo pcō mortali debet pena inferni. Sz pena inferni debet timidis ſm illud. Apo. xxi. Timidis. z incredulis et extracias ꝛc. pa erit in ſtagno ignis qđ eſt pena inferni. Ergo talis timor eſt peccatū mortale. ¶ Rn̄deo dōm ſub certis concluſionibus. Prima eſt: ꝙ timor aliquando eſt pctm̄ aliqñ non. Pro cuius cōcluſionis notitia eſt notandū: ꝙ aliqd dicitur eſſe pcm̄ in actibus hūanis pp inordinationem. Nam bonuz humani actus in ordine quodaz exiſtit. Eſt hic debitus ordo vt appetitus regimi rōis ſubdat. Rō aūt dictat aliqua eſſe fugienda: z aliqua eſſe pſequenda. Et inter fugiēda. quedam dictat magis eſſe fugiēda ꝗ̄ alia z ſimiliter inter pſequēda quedaz dictat magis eſſe pſequenda ꝗ̄ alia. Et ꝗ̄tum eſt bonū proſequenduz tantū a liđ eius oppo. fugiendum. Jn eſt ꝙ rō dictat quedam bona magis eſſe proſequenda: ꝗ̄ quedaz mala eſſe fugienda. Qñ ergo appetitus fugit ea: que rō dictat eſſe ſuſtinenda: ne deficiat ab aliis que magis pſeq dz: timor inordinatus ē. z hz rōnē pcti. Qñ vo appetit⁹ timēdo refugit id qđ eſt ſm rōnē fugiēdū: appetitus nō ē inordinatus: nec peccatū. Scđa ꝯcluſio: ꝙ timor talis inordinatus qñqz eſt mortale: z qñqz veniale pctm̄. Pro quo notādū: ꝙ qñ inordinatio timoris cōſiſtit in ſolo appetitu ſēſitiuo nō ſupueniēte ꝯſenſu rōnis. Appetit⁹ ſic nō pōt eē pcm̄ mortale. ſz ſolū veniale. Qñ vero inordinatio timoris puenit vſqz ad appetitū rōnalē: q dr voluntas: q ex li. ar. refugit aliquid nō ſm rōnez talis iordīatio timoris qñqz ē pctm̄ mortale qñqz veniale. Si eni qs pp timorē: quo refugit piculū mortis: vel qđcūqz aliđ tpale malū. ſic diſpoſit⁹ ē vt fugiat aliqđ ꝓhibitū. vel ptermittat aliqd: qđ ſit pceptū in lege diuina: tal timor ē pcm̄ mortale. z tal timor occidētiū corpa: remouet a ſctis in euāgelio. cū dr. Nolite timere eos. q occidūt corp⁹. Propter nullū eni piculū mortis: dꝫ ꝑmittere fidē xpi. aut aliqđ: qđ i lege diuina pceptū ē. talis iordiatio timoris erit veniale. ¶ Ad rōnes in opp. ¶ Ad primā rn̄det. ꝙ timor cōiter dicit⁹ ſꝫ ſuā rōnē: iportat vlr fugā. Vñ quātū ad hoc. nō iportat rōnē mali

vel boni. Et ſimiliter eſt de q̄li libet alia paſſione. Et ideo philoſophus dicit: q̄ paſſiones nō ſunt laudabiles: nec vituperabiles: q. ſ. nec laudantur nec vituperantur: qui iraſcantur vel timent. ſed qui circa hoc aut ordinate ſe habent. ¶ Ad ſecundam reſpondetur. q̄ mala quibus homo reſiſtere non poteſt ex quorū ſuſtinentia nihil boni ꝓuenit: homini ratio dictat fugienda eſſe. Et ideo timor talium non eſt peccatum. ¶ Ad tertiam reſpondetur. q̄ non eſt ad propoſitum. quia ratio illa procedit de timore ſm̄ q̄ conſiſtit in ſenſibilitate. ¶ Ad quartam reſpondetur. q̄ glo. illa loquitur de timore reuocante hominem ab eo: quod eſt de neceſſitate precepti. ſed de perfectione conſilii. Talis autem timor non eſt peccatum mortale. ſed quandoq̄ veniale: quandoq̄ autem non eſt peccatum. puta cum aliquis habet rōnabilem cauſam timoris.

¶ In feſto apoſtoli Petri eſt euangelium. Dixit Jeſus Simoni Petro ꝛc. Jo. vlt. Circa quod poſſunt diſputari ſe. q.
¶ Primo: vtrū Petrus a chriſto cōſtitutus ſit caput eccl̄ie.
¶ Secundo: vtrum Petrus poteſtate clauium potuit peccata remittere.
¶ Tertio: vtrum Petrus poteſtate clauium potuit indulgētiam largiri debitarū penarū.

a Ad primam ſic ꝓceditur. Et videtur: q̄ a xp̄o Petrus conſtitutus nō ſit caput eccl̄ie. ¶ Primo ſic. Hoc nō potuit petro competere. Ergo ꝛc. Aſſumptū probo. Caput influit ſenſum ꝛ motū in mēbra. Sed influere ſenſum ꝛ motū. qui eſt per gratiam quā dare nō potuit Petrus nec quiſq̄ homo inquantū homo. Ergo ꝛc. ¶ Secundo. Unius corporis nō eſt: niſi vnum caput. Sꝫ xp̄s eſt caput eccleſie: ſm̄ illud ad. Ephe. i. ipſum dedit. ſ. dominus pr̄ caput ſuper omnem eccleſiam. Tertio ſic. Capitis nō videtur eē aliud caput. Sed petri caput erat xp̄s ꝛ omniū aliorum apoſtolorum. Ergo ipſe. Pet. nō fuit caput conſtitutus a chriſto. ¶ In oppoſitum eſt illud Jo. i. q̄ chriſtus ait Petro Tu vocaberis Cephas. quod interpretatur caput. Cephali eni grece: caput ſonat Latine. Patet etiā ex preſenti euāgelio: vbi dr̄. Tu es petrus. ꝛ ſup hāc ꝛc. Et iterū. Tibi dabo claues ꝛc

¶ Rñdeo dicẽ: ꝙ xpõs Jeſus aſcẽſurus in celũ: ⁊ pñtiam ſuam corporalẽ abſtracturꝰ a nobis eccleſiã ſuã diſectiſſimã nolens in abſentia ſua deſolatam ſine gubernatore relinquere: elegit Petrũ apoſtolũ: q totiꝰ eccleſie ſue caput ⁊ gubernator exiſteret. Unde beatus Anacletus in.c.ſacroſanc.di.22.dixit Inter apoſtolos quedã fuit diſcretio poteſtatis: ⁊ licet oẽs apoſtoli eſſẽt. Petro tñ a dño cõmiſſuz ẽ: ⁊ ipſi iter ſe hoc ipz voluerũt: vt reliqs oibus p̄eẽt apoſtolis: ⁊ cephas.i. caput ⁊ pricipium teneret apoſtolatꝰ. ⁊ Leo papa in ſermone tertio ordinatiõis ſue dicẽ ſic ad ꝓpoſitũ de toto mũdo. Petrus vnꝰ eligit: q ⁊ vniuerſa͛ gẽtiũ vocatiõi: ⁊ oibus apoſtolis cũctiſqz eccleſie principibus ꝓponat: vt q̄uis in populo dei multi ſint ſacerdotes: multiqz paſtores. oẽs tñ proprie regat petr. quos principaliter regit xp̃s. Sicut ergo in vno xp̃s poſuit totiꝰ eccleſie principatũ. Fecit aũt hoc xp̃s ꝓp̄ q̄tuor. Primo ꝓp̄ pulchritudinẽ: ⁊ ſpecioſitatẽ principatus eccleſiaſtici Nã iter oẽs ſpẽs principatus: q̄s Ariſtote. 8. Ethi.c.3. Poli. dicit Melius eſſe dr regnũ vbi ſolus vnꝰ principaliter regit. Nulli n. dubiũ eſſe dz. arguit ſctõs Thomas q regimen eccleſie ſit optime ordinatũ vtpote p̄ eũ diſpoſitũ p̄ quem reges regnãt. ⁊ legum cõditores iuſta decernũt. Optimũ aut regimẽ multitudinis eſt: ꝙ regat per vnũ. Qḋ pz ex fine regis: q eſt pax. Pax.n. ⁊ vnitas ſubdito͛ eſt finis regẽtis. Unitatis aũt cã. cõgruentius eſt vnꝰ: q̄ꝫ plures. Manifeſtuz eſt ergo: ꝙ regimẽ eccleſie ſic eſt diſpoſitũ: ꝙ vnus p̄ſit oibus. Hec ille. Secũdo dico: ꝙ ideo xp̃s i vno.ſ. Petro poſuit totius eccleſie principatuz: ad oſtendendaz vnitatẽ eccleſie ⁊ ſciſmata vitanda. Unũ Cipri. in.c. loquit dñs. 24.q.i. Ego dico tibi: ꝙ tu es Petrꝰ ⁊c. Super vnum. eccleſiam edificauit Et q̄uis apoſtolis oibus poſt reſurrectionẽ ſuã parez p̄tateʒ tribuit: tñ vt vnitate manifeſtaret vnitatis eius originem ab vno incipientẽ ſua auctoritate diſpoſuit ⁊ in glo. Mat. 16. Super illud tibi dabo claues. dicit Rabanus. Hanc poteſtatẽ ſoli Petro conceſſit: q2 oportuit eſſe vnum chriſt vicarium: ad quem diuerſa membra eccleſie recorrerent: ſi forte inter ſe diſſentirent. ne ſi diuerſa forent capita in eccleſia. vnitatis vincula rumperẽtur. Tertio Propter

mas fontalitatem fluentis poteſtatis i. vnus fons et vna origo poteſtatis in eccleſia eſſet. Unde eccleſia Ro. omnes fundauit dignitates eccleſie. vt in c. omnes. 22. di. ita ipſa debuit eſſe fons: et origo totius eccleſie poteſtatis. Unde Cipria. in. c. loquit. 24. q i. Nemo fraternitatem fallat. nemo fidei veritatē perfida preuaricatione corrūpat. qm̄ multi radii ſunt. ſ; vnū lumē: et rami arboris multi ſūt robur vnū: radice tenaci fundatū: et quō de fonte vno riui plurimi defluunt: vnitas tamē ſeruatur in origine: vt. ſ. vnum caput eſt: et vna origo: et vna mater copioſe fecūditatis. Et Leo papa de hac fontali origine ſic in ſermone. 3. ordinationis ſue. O magnū et mirabile huic viro dilectiſſimi conſortiū ſue potentie tribuit diuina dignatio: et ſi quod cum cōmune ceteris voluit eſſe pricipibus: nunq̄ niſi p ipm̄ dedit qcquid aliis nō negauit. Et ideo ſolus Pe. vocatus eſt plenitudinem poteſtatis: vt in. c. dudū. 3. q. 6. q̄ cognoſcens beatus Cirillus. patriarcha: in li. theſauro4 inquit vt mēbra amoueamus in capite noſtro: apoſtolico throno romanorum pontifice: a quo noſtrum eſt querere. quid credere: quid tenere. quid fugere debeamus: ipſum venerantes: ipſum rogantes pre oibus quoniam ipſius ſolius eſt reprehēdere: corrigere: et ſtatuere. et diſponere et ligare: et ſoluere loco illius. q ipſu; edificauit: et nulli alii quod ſuū eſt plenū: ſed ipſi ſoli dedit: cui omnes iure diuino caput iclinant: et primates mūdi: tanq̄ ipſi Jeſu chriſto obediunt. Quarto. In vno poſuit eccleſia principatū. ſ. in Petro; ꝓpter eccleſie firmitatē. et perpetuitatem: q̄ꝛ vbi non eſt gubernator: corruet populus. prouer. xi. Tum q̄ꝛ oē regnum in ſe diuiſum deſolabitur. Et iō xp̄s ait petro. Tu es Petrus: et ſuper hanc petrā edificabo eccleſia; meā: et porte inferi nō p̄ualebunt aduerſus eā. Super quo verbo dicit Criſo. Uide q̄liter reducit xp̄s petrū ad excelſam de ipſo intelligentiā. Illa enim ſe et datu4 promittit. q̄ ſunt ꝓpria ſolius dei. ſ. peccata ſoluere: et eccleſiā imutabilē facere. inter tot pſecutionū et tēptationum ꝓcellas. Nūc ad rōne in oppo. Ad primā reſpondetur negando aſſumptū. Ad probationē reſpondetur: q̄ caput in alia membra dupliciter influit Uno modo quodāītrinſeco influxu: prout motus. ſiue

vis motiua ⁊ ſenſitiua a capite deriuatur ad alia mēbra. Alio modo exteriorē quandā gubernationem.ſ.ſm viſum. ⁊ alios qui in capite radicantur dirigitur hō in exterioribꝰ actibus.eſſe caput eccleſie ſm interiorē influxū nō cōuenit alicui hoī. niſi xp̄o.qꝛ influxus ille grē eſt Quantū aūt ad exteriorē gubernationē pōt nomen capitis aliis cōuenire. Vn̄. Amos. 6. dicitur. Optimates capita populoꝝ:⁊ hoc beatus petrus caput eccleſie fuit a chriſto cōſtitutus cū ei oues gubernandas commendauit.d. Petre paſce oues meas ioan.20. Et ſic de aliis ſucceſſoribus dicendū eſt ¶ Ad ſecundū reſpondetur negando aſſumptum. Soluꝫ eniꝫ videt verum in corpore naturali. Sed in corpore ꝑ ſimilitudineꝫ dicto.ſ.in aliqua multitudine ordinata poſſunt eſſe plura capita ordinata.tamē ⁊ ſubalternata.ſ.vnū principale.⁊ aliud vicem gentes illius.ſic in eccleſia caput eſt xp̄s principale. ꝓpria auctoritate ⁊ ptāte. Papa eni ⁊ alii prelati tanꝙ viceꝫ gerentes ſm illud.2.Cor.2. Et ego qdē donaui ſi qd ꝑ vos in pſona xp̄i. Et.2.Cor.5. legatiōe fungimur.⁊ tanꝙ deo exhortante ꝑ nos. ¶ Ad tertiam rn̄detur:ꝙ aſſumptū nō eſt verū.niſi ī capite naturali. Et tō eſt.qꝛ corpꝰ humanū nō eſt ꝑs alterius:ſꝫ corpus ſimulate dictū.i.alienata multitudo:ordinata.pōt eſſe ꝑs alterius multitudinis .ſicut multitudo domeſtica eſt ꝑs multitudinis ciuilis Et ideo patet ſa.ꝙ eſt ꝑs multitudinis domeſtice:hꝫ ſuꝑ ſe caput rectorē ciuitatis.⁊ ꝑ hunc moduꝫ nihil ꝓhibet xp̄m eſſe caput petri ⁊ petrum etiā ſubiecto inferiorem.

D ſecundā.q.ſic ꝓceditur. Et vr̄ ꝙ petrus ptāte clauium potuit peccata remittere.

¶ Primo ſic: Ex pſiti euangelio vbi dr̄ Tibi dabo claues regni celoꝝ.⁊ quodcūꝙ ligaueris ⁊c. Suꝑ quo dicit Criſo.ꝙ deusᵒ ꝓmittit ſe daturū petro: q̄ ſunt ꝓpria ſolius dei.ſ.peccata ſoluere.¶ Secundo Ex illo Jo.22.vbi dicit xp̄s apoſtolis: Quoꝝ remiſeritis peccata:remittuntur eis:ergo ⁊c. ¶ Tertio ſic. In penitētiā datur gratia ad remiſſionē peccatorum. Sed huiuſmodi diſpenſator ſacramenti:eſt ſacerdos.ex vi clauiū. Ergo cum gratia non opponitur peccato ex parte pene ſed ex parte culpe.videtur ꝙ petrus:⁊ quilibet ſacerdos ad re

miſſionem culpe operetur ex vi clauium. ¶ In oppo. arguitur ſic patris poteſtatis eſt interius baptizare: et a culpa abſoluere. Sed deus nõ debuit poteſtatem interius baptizandi alicui cõmũicare nec cõmunicauit: nec ſpes poneref i hoie. Ergo pati rõne: nec poteſtatez abſoluendi ab actuali mortali peccato. ¶ Secũdo ſic. Nullo mõ fit remiſſio culpe: niſi p grãm. Sed grãm dare eſt potentie infinite. Ergo poteſtate clauium petrus nõ remiſit culpam: ſiue peccata. ¶ Rñdeo dicẽdũ q̃ petrus et qlibet ſacerdos poteſtate clauiũ aliquo mõ. ſ. ſacramẽtaliter: et miniſteriali ter remittit culpã: conferendo ſacramentũ penitentie. p quo notanduz. q̃ ſuper hoc capitulo fuerunt duo errores. Vnus eſt: q tangif in glo. q̃ quidã vſurpauerunt ſibi tm̃, et hoc q̃ poſſet oẽs quos vellent abſoluere: et introducere in regnum celox. Sed hoc nõ põt ſtare: q2 ſoli⁹ dei eſt mutare voluntates. Alius error ẽ. q̃ ſacerdos nõ abſoluit: ſed ligatum oſtendit eſſe abſolutum ſiue denunciat Sed hoc nõ poteſt ſtare. q2 derogat virtuti ſacramẽti noue legis. q2 ſacra noue legiſ efficiũt: q. figurãt ſacra veteris legis. Et iõ ſi nihil aliud eẽt. penitentia nõ eẽt ſacrm̃ noue legis. Alii dicunt q̃ i peccato ſunt tria. culpa. reat⁹ pene eterne. Ab his duobus abſoluitur homo per ſe. per contritionez: Sed quãdo homo ab his abſolutus eſt remanet obligat⁹ ad penam temporalem Sz q2 homo nõ ſufficit. ideo danf claues: q2 mutuant aliqd de iſta pena et ligant ad aliquã penaz. Iſte modus dicendi non placet etiam nobis: q2 penitentiaz eſt ſacramentum noue gratie quod dat gratiam. ſed gratia nõ ordinaf cõtra penã. ſz cõtra culpam. Vnde dicendũ eſt. q̃ ſicut in ſacramento baptiſmi aqua baptiſmatis habet virtutem ſpiritualẽ, inſtrumentalez. ſm quẽ mũdat a culpa. ſm illud augu. q̃ eſt virtus aq. vt corpus tãgat: et cor abluat. ſic dico q̃ in ſacerdote ẽ q̃daz vis ſpũalis inſtrumẽtalis. a qua dicunf miniſtri: et ſic miniſteriali ter operantur remiſſionẽ peccati: ſicut aque baptiſmi et ita baptiſmus et ſacrm̃ penitentie cõueniunt quodãmodo in effectu. Sed in hoc differunt q2 ſacrm̃ penitentie eo q̃ hz actus ſuſcipiẽtis q. materiales: non poteſt dari niſi adultis: in qbus requirif p̃paratio ad ſuſcipiendum effectum ſacrorũ. Sz baptiſmus

quandoqꝫ datur adultis. et etiā pueris. et aliis carētibus vſu rō nis. Et iō p baptiſmū daṫ gra et remiſſio pctōꝝ pueris: ſine ali qua ſui prepatiōe precedēte: ni ſi adultis. in qbus ꝑrigiṫ ꝑpa tio remouens fictionē. Que q dem preparatio qñꝫ precedit ſuffi ciens ad grē ſuſceptionē et añqꝫ baptiſmꝰ actū ꝑcipiaṫ. ſed non añ votū baptiſmi poſt tēpus ꝓ late veritatis. Qñꝫ talis prepa tio tpe non ꝓcedit. ſed eſt ſimꝉ baptiſmi ſuſceptio. Et tunc per baptiſmi ſuſceptionē: gra remiſ ſionis culpe cōferṫ. ſed per pnie sacm̄ nunqꝫ daṫ gra: niſi prepa ratio ſit. vel prius fuerit. Vñ virtus clauiū: operaṫ ad culpe remiſſionē. vel in voto exiſtens quia nō erit contritus: niſi ha beat in voto: ſiue propoſito ſe ſubiici diſcretiōi. et iudicio ſacer dotis. vel ēt in actu exiſtēs. ſi cut et aqua baptiſmi. Sed ſicut baptiſmus nō agit. vt principa le agens. ſed vt inſtrm̄. non qui dē ptingens ad ipſam grē ſuſce ptionē cauſandaꝫ ēt inſtrāliter. ſed diſponens ad grām ꝑ quaꝫ ſit remiſſio culpe. ita eſt ptāte clauiū Vñ ſolus deꝰ remittit ꝑ ſe culpā et virtute eius agit i ſtraliter. et baptiſmus. vt iſtrm̄ inaiatum. et ſacerdos vt inſtrm̄ aiatuꝫ: qō dr̄ ſeruus: ſm pħm 8. Ethi. et iō ſacerdos agit. vt miniſter: nō ſicut cauſans. ſꝫ ſic diſponēs ad eū. Vñ ſi añ abſo lutionē non fuiſſet aliqs ꝑfecte diſpoſitus ad grām ſuſcipiēdā in ipſa ꝯfeſſiōe: abſolutōe ſacrā li grām ꝯſequereṫ. ſi obicē non poneret. ¶ Ad rōnes in oppo. Vna eſt riſio ex dictis. ꝙ pe trus nec qcunqꝫ ſacerdos alius receperūt claues. vt pctā: pro pria virtute remittāt: qꝛ hoc eſt ſolius dei. ſꝫ bñ recepūt ptāteꝫ in clauibus miniſtraliter: ſiue inſtrāliter operandi: conferēdo ſacramenta ad remiſſionē cul pe. vt dictum eſt.

a D tertiā. q. ſic ꝓcediṫ. Et videṫ. ꝙ petrus nec ſucceſſor eius ꝑ clauiū poteſtatē non poſſit de penis ſa tiſfactoriis indulgētiam facere. ¶ Primo ſic. Super illud. ii. Thi. dr̄: ꝙ negare ſeipſū nō pōt dicit glo. ꝙ taceret: ſi dicta ſua nō impleret. Ergo neceſſe ē: ꝙ dñs dicta ſua impleat. Sed ipe dixit Deutro. xxv. ſm menſurā delicti: erit plagaꝝ modus. Er go neceſſe ē ita pctōrem puniri ſicut meruit. Ergo nō pōt pa pa: nec alius aliqd remittere. nec relaxare. ¶ Secūdo ſic. In ferior nō pōt abſoluere a pena ad quā ligat ſupior. Sed deus remittendo culpā ligat ad ali

quotã penã tpalẽ. vt dicit Hu go de ſcõ victore. Ergo nullus hõ põt abſoluere a pena illa: ali qd dimittẽdo. ¶ Tertio ſic. Ad ptãtem excellẽtie ptinet. vt ſine ſacramẽtis effectus ſacrox tra daf. Sz nullus hz ptãtẽ excel lentie in ſacramentis. niſi xp̃s. Quũ ergo ſatiſfactio q̃ fit ps ſa cramẽti pnie operãs ad remiſ ſionẽ pene debite. videf q nullꝰ hõ purꝰ poſſit dimittere debitũ pene: ſine ſatiſfactiõe. ⁊ p pñs petrus nõ potuit ptãtẽ clauiũ facere hmõi remiſſiões. ¶ In opp. ẽ euãgeliũ pñs ibi. Qdcũ q̃ ſolueris ſup terrã ⁊c. ¶ Se cũdo ſic. aplꝰ. ii. Cor. ii. Nã ⁊ ego ſi qd vobis donaui: in pſo na xp̃i: glo. ac ſi xp̃s donaſſet. Sz xp̃s poterat relaxare abſ q̃ oi ſatiſfactiõe penaz pcti: vt pz Jo. viii. de muliere adultera Ergo ⁊ paulus potuit. ergo ⁊ petrus. ⁊ nũc papa. q nõ eſt mi noris poteſtatis: q̃ȝ paulus fuit. ¶ Rñdeo dõm. q petrꝰ ⁊ nũc ſucceſſores ptãte clauium pote rũt ⁊ pñt idulgẽtias. ⁊ relaxati ones facere penax debitax pro pctis. Pz iſta ↄcluſio ſic. Ec cleſia gnãlis nõ põt errare. q: ille q in oibꝰ exauditꝰ ꝓ ſua re uerẽtia dixit petro: ſup cuiꝰ cõ feſſiõe eccleſia fũdata ẽ: ego pro te rogaui petre. vt nõ deficiat fides tua Luc. 22. Sed eccleſia gnãlis idulgẽtiã approbat. er go ↄcluſio vera: ꝓ cuiꝰ amplio ri itellectu ẽ notãdũ: q lz ab oi bus ↄcedaf: idulgẽtias poſſe fie ri: p papã. ⁊ plãtos eccleſie. ni hilominꝰ diuerſi diuerſimode loquunf. Quidã eñi iueſtigan tes forũ dei. ⁊ fox eccle. dicũt q nõ valẽt in foro dei. ita q nõ va lẽt ad abſoluẽdũ a reatu pene: quã qs in purgatorio ſm iudi ciũ dei meref. ſz valent quo ad forũ eccleſie. q: ſoluũt ab obli gatiõe: q̃ ſacerdos obligauit pe nitẽtẽ ad penã aliquam. vel ad quã ordinaf ex ſtatutis canonũ dicũt itaq̃ ſacri canones pro mortalibꝰ pctis graues ⁊ diu turnas pnias iaxãt. vt pro vno mortali ſeptẽniũ vel ãplius. ſz grauiꝰ ẽ. q pena a deo grauiꝰ ẽ q vix aut nũq̃ȝ poſſet qs face re. ⁊ pauci inuenirenf: q vellẽt ⁊ abſolutiõe obligatiõis ad hu iuſmodi penas: dicũt idulgen tias valere. Hec opinio nõ eſt vera. tũ pmo q: expſſe ꝯ priui legiũ Petro datũ. vt qđ in terra remitteret: ⁊ i celo remit teref. Vñ remiſſio. q̃ fit ad fox eccleſie. valz ẽt quo ad fox dei. tũ ſcđo. q: eccleſia hmõi idul gẽtias faciẽs: magis dãnifica ret. q̃ȝ adiuuaret. q: remitteret ad grauiores penas, ſcz purga

toꝛit abſoluēdo a penitētiis in-iunctis. Et ideo aliter dicēduꝫ eſt. ꝙ īdulgētie valent: ⁊ q̄ntuꝫ ad foꝝ eccleſie. ⁊ etiaꝫ q̄ntū ad iudiciū dei: ad remiſſionē pene reſidue poſt ꝯtritionē: ⁊ abſolutionē ſiue ſit iūcta. ſiue nō. Rō aūt quare valere poſſunt iſte indulgentie eſt vnitas coꝛpis miſtici: in q̄ multi in opib⁹ penitentie ſupꝛrogauerūt ad menſurā debitoꝝ ſuoꝝ ⁊ multas etiā tribulatiōes iniuſte ſuſtinuerunt patiēter. p quas multitudo penaꝝ poterat expiari: ſi eis delerentur. quoꝝ meritoꝛum tanta eſt copia: ꝙ oēm penam debitā nūc viuentibus excedūt ⁊ pꝛecipue ꝓpter meritū xp̄i qḋ ⁊ ſi i ſacris operaṫ: nō tñ efficacia ipſius in ſacris includiṫ. ſed ſua infinitate efficaciā ſacroꝝ excedit Mãifeſtū eſt aūt: ꝙ vn⁹ ꝓ alio ſatiſfacere pōt. Sancti aūt. in qbus ſupabundantia operū ſatiſfactiōis inuenitur: nō determinate ꝓ iſto: q remiſſione idiget hmōi opa fecerūt. alias abſqꝫ oi indulgentia remiſſionē ꝯſequerenṫ: ſed cōiter ꝓ tota eccleſia vt apoſtolus dicit ſe implere ea que deſunt paſſioni xp̄i: in coꝛpoꝛe ſuo quod eſt ꝟ eccleſia ad quā ſcribit. 2. Coꝛin. i. Et ſic p̄dicta merita ſūt cōia totius eccleſie Ea aūt que cōia multitudinis alicu⁹ diſtribuūṫ ſimul de multitudine ſ; arbitriū ei⁹ qui multitudini p̄eeſt: Vñ ſic aliqs cōſequereṫ remiſſionē pene: ſi alius ꝓ eo ſatiſfeciſſet: ita ſi ex ſatiſfactio alterius. ſi p eū qui pōt deſtribuaṫ. i Ad hoc ꝙ bene diſtribuaṫ regrunṫ tria auctoritas ex pte dãtis. ex pte recipientis caritas: ex pte cãe pietas: cōpꝛehēdit honoꝛē dei. ⁊ ꝓximi vtilitateꝫ. ¶ Ad rōnes in oppo. ¶ Ad p̄mā rūdeṫ negando ꝯñam. ⁊ rō eſt: qꝛ remiſſio que p indulgētias fit: nō tollit quãtitatē pene ad culpā: qꝛ pro culpa vni⁹: ali⁹ ſponte penā ſuſtinuit. vt dictū eſt. ¶ Ad ſecūdā rūdeṫ negādo ꝯñam. qꝛ ſ'ſerioꝛ dando indulgētias nō abſolut ſimpliciter a debito pene quo ligatus fuit p ſupioꝛeꝫ. ſed dat vñ debitū ſoluat. Vñ non abſoluit oīno de ꝯdonādo: ſed ꝓ eo ſoluēdo de theſauro eccleſie. ¶ Ad tertiā rūdeṫ negando ꝯñam. Et rō eſt: qꝛ effectus ſacramētalis abſolutiōis eſt diminutio reat⁹. Et hoc effect⁹ non inducitur p indulgētias. ſꝫ pro eo faciēs indulgētias ſoluit penam quam debeat de eccleſie bonis cōmunibus ſiue de theſauro eccleſie: vt ex dictis pꝫ.

¶ In feſto cōuerſationis ſancti Pauli eſt euangelium. Dixit

Petr⁹ ad Jeſu;. Mat.18. poſ ſunt diſputs. ſeq. q.

¶ Primo: vtru; Paulus in raptu viderit diuinam eſſentia; .

¶ Secūdo: vtrū Paulus in raptu ignorauerit: an ei⁹ aīa a corpore fuit ſeparata.

a Ad primū ſic proceditur. Et videt̄ ꝙ Paulus ī raptu non viderit diuinā eſſentiā. ¶ Primo ſic. Dr̄ exo.30. Nō videbit me homo ⁊ viuet. Glo. Quādiu hic mortaliter viuit: videri p̄ q̄ſdā imagines deus pōt ſ; ꝓ ipſam nāe ſue ſpēm nō poteſt. Sed paul⁹ in raptu viuebat vita humana. Ergo in illo raptu nō vidit diuinā eſſentiam. ¶ Secūdo ſic. ſicut eni de Paulo legit̄: ꝙ eſt rapt⁹ vſq; ad tertiū celū: ita ēt de Pet. legit̄ Act.x. ꝙ cecidit ſup eu; mentis exceſſus. Sed Petrus in ſuo exceſſu nō vidit dei eſſentiam: ſed quandā imaginariā viſionē. Ergo vr̄: ꝙ nec Paulus vidit dei eſſentiam . ¶ Tertio . Viſio dei facit hominem beatum . Sed paulus in illo raptu non fuit beatus: alioquin ad vite hui⁹ miſeria; nunq̄; rediſſet: ſ; corpus ei⁹ fuiſſet per redundantiam ab anima glorificatum: ſicut erit ī ſanctis poſt reſurrectionem: quod patet eſſe falſum . ergo paulus nō vidit diuinā eſſentiā. Quarto ſic. Fides ⁊ ſpes ſimul eſſe non poſſunt cum viſiōe diuine eſſentie: vt habetur .1. Corin.13. Sed paulus in ſtatu illo habuit fidem ⁊ ſpē . Ergo non vidit diuinam eſſentiam. ¶ In oppo. eſt ꝙ Augu. determinat in lib. de videndo deum. ad Paulinum. ꝙ ipſa dei eſſentia a quibuſdam videri potuit in hac vita poſitis ſicut a Moyſe ⁊ paulo. q rapt⁹ audiuit ieffabilia verba: q̄ non lic; hoī loqui. ¶ Rñdeo dicendum: ꝙ licet quidem dixerunt . ꝙ paulus in raptu . dei eſſentiam nō vidit: ſed quādam refulgentiam claritatis ipſius. tamen nobis videtur dicēdum . ꝙ paulus vidit diuinam eſſentiam in raptu ⁊ hoc expreſſe dicit Auguſt. in libr. de vidēdo deum ⁊ ſuper Gen̄ .12. ad litteram. Nec etiam ipſa verba . Apoſtoli deſignant: cum ait. Et audiui ineffabiles verba que non licet homini loqui. Huiuſmodi enī videntur ea: que pertinent ad viſionem beatorum. que excedit ſtatum vie ſecundum illud Jſa.64 . O culus non vidit. nec auris audiuit deus abs te: que preparaſti diligentibus te. ¶ Ad rōnes in oppo. ¶ Ad primā rn̄det̄ . ꝙ illud non eſt intelligendū: ꝙ vi-

dens deum per eſſentiam omnino de corpe exeat. ſed qđ ab actu ſenſuū abſtrahat.q: qñ intellect⁹ viatoris eleuat miraculoſe ad vidēdū p eſſentiā.nō pt ſimul eē in actu viſionis vie: q aia nāliter ſenſibilia pcipit.ꝛ iō opʒ in illo ſtatu aiam vidētis oīno ab actu ſenſuū abſtrahi. Et iō dicit Aug.12.ſup Gen. ad litterā:ꝙ nemo deū p eſſentiā videre pōt niſi ab hac vita qōdāmō moriat.ſi nō oīo exiens de corpe.ſiue auerſus.ꝛ alienat⁹ a ſenſib⁹ carnalib⁹. ꝛ ſile dicit in li.de vidēdo deū.Et ſic nō ē ɔtriū et ꝙ iductū ē exo.33 Nō videbit me hō ꝛ. viuet. vñ Greg.ibidē dicit in gl. A qbuſdā in hac carne.viuētib⁹. ſʒ ineſtiabili virtute creſcētib⁹. pōt eterni dei claritas videri:nō tñ videbit eū hō ꝛ viuet.q: q ſapientiā.q̄ de⁹ ē videt.huic mūdo funditꝰ morit. ¶ Ad ſcđam rñdet negādo ɔñaʒ. Et rō ē.quia nō ē ſile de vno.ꝛ ð alio. Pro quo notādū.ꝙ mēs hūana diuinit⁹ rapit ad ɔtēplādā veritatē dinā tripl'r. Vno mō vt cōtēplet eā p ſilitudies q̄ſdā imaginarias.ꝛ talis fuit exceſſus:q cecidit ſup Petrū. Alio mō vt ɔtēplet veritatē dinā p itelligibiles effect⁹.ſicut fuit exceſſus Dauid dicētis:ego dixi in exceſſu meo:oīs hō mēdax. Tertio vt ɔtēplet eā in ſua eēntia. Et talis fuit rapt⁹ pauli.ꝛ ēt Moyſi.ꝛ ſatis ɔgruēter. Nam ſicut Moyſes fuit prim⁹ doctor iudeoꝝ. ita paul⁹ fuit prim⁹ doctor gentiū. ¶ Ad tertiā rñdet negādo ɔñam. Dicim⁹ eñ: ꝙ licet paulus in illo raptu non fuerit btūs ſimplr:fuit tñ ſm qd beatus.q.in quodā tranſitu. Et ita vidit dinā eſſentiā in quodam trāſitu. Pro quo notādū:ꝙ diuina eſſentia videri ab itellectu creato nō pōt.niſi p lumē glorie:qđ tñ duplicit pticipari pōt Vno mō p modū forme imanētis.ꝛ ſic btōs facit ſctōs i patria. Alio mō p modū cuiuſdā paſſiōis trāſeūtis. Et hoc mō lumē illud fuit in paulo: qñ raptus fuit. Vñ ex tali viſiōe nō fuit ſimpliciter btūs vt fieret redūdātia ad corp⁹. ſʒ ſolū ſʒ qd. ¶ Ad q̄rtā rñdetur negādo cōſequētiā.ꝛ rō ē:q: paulus in raptu nō fuit btūs hitualiter. ſed ſolū habuit actū btōꝝ ɔñs eſt. vt ſimul tunc in eo non fuerit actus fidei:fuit tamen in eo ſimul fidei habitus.

D ſcđam.q.ſic pcedit a Et vř. ꝙ paulus non ignorauerit:an aīa eius fuerit a corpe ſeparata. ¶ Primo ſic. Ipſe apoſtolus dicit.ꝛ.

Cor.12. Scio hoīem in xpo raptū vſqꝫ ad tertiū celū. Sꝫ hō noīat cōpoſitū ex corpe ⁊ aīa: raptus aūt differt a morte. Vr̄ ergo ꝙ ipſe ſciuerit aīam non fuiſſe ꝑ mortē a corpe ſeparatā. ¶ Scdō ſic. ex eiſdē dictis apl̄i Ipſe paulus ſciuit quō raptus fuit. qꝛ in tertiū celuꝫ. Ergo ex hoc vt vr̄: ſciuit vtruꝫ fuerit in corpe: vel nō. qꝛ ſciuit tertiū celū eē aliqd corporeū. Cōſeqns ē. ꝙ ſciuerit aīam ſuaꝫ a corpe ſeparatā. qꝛ viſio rei corpee non pōt fieri: niſi ꝑ corpꝰ. Ergo vr̄. ꝙ nō ignorauerit an aīa fuerit a corpe ſeparata. ¶ Tertio ſic. Dicit aug. 12. ſuꝑ Geñ. ad litterā. ꝙ paulus in raptu vidit illa viſiōe deū: q̄ vidēt ſcti in patria. Sed ſcti ex hoc ipſo qd̄ vidēt deū: ſciūt an aīe coꝝ ſint a corpib9 ſepate. Ergo ⁊ paulus hoc ſciuit. ¶ In opp. ē dictū ipius apl̄i dicētis. 2. Cor. 12. Siue in corpe: ſiue extra corpꝰ neſcio deꝰ ſcit. ¶ Rn̄deo. Hic ſūt varii modi dicēdi: quos enarrare inutile eēt. ⁊ iō dimiſſis illis dicēdū ē. vt ſctūs Tho. in ſa ſe. ꝙ apl̄s neſciuit vtrū eiꝰ aīa fuerit a corpe ſepata. Iſta ꝯcluſio vr̄ auctoritate augu. q. 12. ſuper Geñ. ad lr̄am poſt lōgā inqſitionē, ꝯcludēs: dicit. Reſtat ergo fortaſſe. vt hoc ipm ignoraſſe cū intelligamus: vtruꝫ qn̄ in tertiū celū raptus ē: in corpore fuit aīa: quō ē aīa in corpe cum corpe viuere dicit: ſiue enigilantis: ſiue dormiētis ſiue in extaſi a ſenſibꝰ corporis alienati. an aīa de corpe exierit vt mortuū corpus iacet et: ¶ Ad rōnes in oppo. ¶ Ad primā rn̄detur negādo ꝯn̄am. Et rō ē. qꝛ per ſynechdochen: qn̄qꝫ pars hominis hō noiatur. ⁊ ꝑcipue aīa que ē pars hoīs eminentior. ¶ Ad ſecūdā rn̄detur negando conſequentiā. Et rō eſt. qꝛ apoſtolus ſciuit illud celū eſſe corporeum ⁊ tamen hoc poterat fieri per intellectum eius. et ſi aīa eiꝰ non eſſet a corpore ſeparata. ¶ Ad tertiam rn̄detur negando conſequentiam. Et rō eſt. qꝛ viſio pauli in raptu non fuit omnino ſimilis viſioni beatorum. Vn̄ fuit quantū ad aliquid ſimilis viſioni beatorum. ſ. quantuꝫ ad id quod videbatur. ⁊ quantum ad aliquid diſſimilis. ſ. quātū ad modum videndi: qꝛ non ita perfecte vidit: ſicut ſancti: qui ſunt in patria. Vnde aug. dic͡ 12. ſuper Geñ. ad litterā apoſtolo arrepto a carnalibus ſenſibus in tertium celum. Hoc de fuit ad plenam perfectaꝫ cognitionem rerum: que angelis ineſt: ſiue in corpore: ſiue extra

corpus eēt:neſciebat. Hoc vti q3 non deerit cum corruptibi le hoc:induerit incorruptionē.

¶ In feſto viſitationis beate Marie virginis eſt euangeliū. Exurgens Maria ₇c. Luce. i. poſſunt diſputari ſeq. q.

¶ Primo: vtrum beatus Jo. in vtero exiſtens exultauit ad preſentiam domini.

¶ Secundo: vtrum beata virgo audita exultatione Helisabeth conuenienter in gratiarum actionem cantauit. Magnificat anima mea dominum.

a

Ad primam. q. vtrū beatus Jo. in vtero exiſtens exultauit ad preſentiam domini. Et videtur q̄ non: q2 exultatio non eſt in homine: ſine vſu rōnis. Sed beatus Joā. in vtero matris clauſus non habebat vſum rationis: nec vſum li. ar. Ergo non exultauit. ¶ Secundo ſic. Dr̄: q̄ fuit ei datus. ₇ acceleratus vſus rationis. Cōtra: cum dona dei ſint ſine penitentia: ₇ ſic ille vſus rationis non fuiſſet ſibi ſublatus. q2 poſt non habuit. ergo ₇c. ¶ Tertio dicit Augu. in epiſtola ad Dardanum: q̄ illud quod dictum ē ſcʒ q̄ exultauit: non eſt. q2 credidit infans. Quum ergo motus fidei prius ſit inter motus virtutum. videtur q̄ non habuit actum alicuius virtutis. Et hoc non propter defectum gratie. ergo propter defectuʒ li. ar. ¶ I oppo. eſt euangeliū. ¶ Reſpondeo dicendum: q̄ Auguſt. ambigue loquitur. in iſta materia. ideo diuerſimode quidam diſenſerunt hoc. Fuerunt eniʒ: qui dixerunt Jo. non habuiſſe motum li. ar. nec exultationem illam fuiſſe ab eo: ſed magis in eo: neu per naturam ſed ſupra naturam: ſicut aſina Balaam locuta eſt: ₇ huiuſmodi non intellexit: ſic dicunt Jo. motum fuiſſe a ſpiritu ſancto ad aduentum. ₇ illum motum fuiſſe ad modum exultantis: non quia ipſe perciperet. ſed q2 volebat dominus vt mater motu pueri dominum perciperet. ₇ matrem eius. vt hoc eſſet futuruʒ preſagiū. Fuerunt alii: q̄ dixerūt. ₇ melius. vt dicit ſanctus Tho. q̄ Jo. nōdum natus habuit vſum li. ar. ad illud momētum. ₇ illuſtrationē ſpūs ſcti: ꝑ quā cognouit dominum pñteʒ ₇ gauiſus eſt. Et ita nobis videtur eſſe dōm. q2 in euangelio dicitur: exultauit infans quod non poſſet ita bene verificari. ſm primum modum dicendi: illud quod in hymno eius cantatur. ventris obſtruſo poſitus

cubili ſenſeras regem thalamo manentem. ¶ Ad rationes in oppo. ¶ Ad primam rñdetur negando minorem. Dicimus em̄ q̄ acceleratus fuit ei⁹ vſus rõnis. ¶ Ad ſecundã rñdetur q̄ ratio non procedit: q2 non eſt inconueniens: ſi poſtea ſit ſubtractus. ſicut z gratia rapto. qñ q3 ad horam ſiue ad momentum datur. Secus autem de gratia gratum faciente: qua nõ ſubtrahitur ſine culpa. ¶ Ad tertiam reſpondetur. q̄ augu. ſicut dictum eſt: ambigue loq̄t in hac mã. Illud em̄ dictũ eſt ſm primũ modum dicendi.

a Dſcõdam. q vtrum btã virgo audita exultatione Eliſabeth conuenienter in gratum actionem cantauit. Magnificat aĩa mea dominum zc. Et videtur q̄ non. ¶ Primo: ex tempore. q2 non debuit ſtatim reſpondere gratias de beneficio. q2 dicit Seneca. iiii. de beneficiis: q̄ qui feſtinat reddere beneficium: non habet animum grati hominis. ſed debitoris. ¶ Secundo arguitur de cauſa aſſignata meriti: quã aſſignauit ſue exultationis cum ait. Quia humilitatẽ reſpexit ancille ſue: non videtur conuenienter dictum. Nõ humilitas: ſed charitas ponitur radix meriti. i. Corin. xiii. Charitatem autem non habuero. ¶ Tertio. Ex modo exhibendi gratias. ſ. cantando. Vnde cãticũ dicitur beate virginis ſic Nihil debemus accipere i cultum diuinum: niſi ea: que nobis auctoritate ſcripture ſancte traduntur: ſed apoſtolus dixit ad Colo. iii. Docentes z cõmouentes voſmetipſos: i pſal. z hymnis: z canticis ſpiritualibus. ergo non debuit cantico corporali: ſz ſpirituali. ¶ In oppoſitum eſt euangeliũ. ¶ Reſpondeo dicendum: ſub aliquibus concluſionibus. Prima eſt: q̄ omnis qui beneficiũ recepit tenetur ad gratias reddendas. Iſta concluſio patet. Primo ex illo apoſtoli ad Colo. vltimo. In omnibus gratias agite. Ratione ſic. Omnis effectus nataraliter ad ſuam cauſã cõuertitur. Manifeſtum eſt autem. q̄ omnis benefactor inq̃tũ huiuſmodi eſt cauſa beneficiati. Et ideo naturalis ordo requirit: vt ille qui ſuſcepit beneficium: per gratiarum recompenſationem: conuertatur ad benefactorem. Benefactori autem inq̃tum huiuſmodi debetur honor: z reuerentia: eo q̄ habet rõnem principii. Vñ Augu. ꝯ Julianum. Quũ non

ad ſuum actorem referunt bõa hoc ipſo ipſi male vtentes efficiunt iniuſti. Et ideo btã virgo cõuenienter fecit cõuerti ad eũ grãs ei referendo: de beneficiis ſuſceptis. Scdã ɔſilio. Bñfici atus melius facit ſtatim grãs benefactori. agendo q̃ differen do. Patet conſilio primo ex illo Bernardi ſuper Cãti. Diſce in referendo grãs nõ eſſe tard⁹ aut ſegnis: diſce ad ſingla dona grãs diligenter agere. Rõe ſic Probr̃ quia q̃tuȝ aliquod bo nũ fit ex maiori feruore tãto eſt laudabilius. Sed ex maiori fer uore videt̃ procedere: ꝙ homo nullas moras adhibeat in faciendo qd̃ debet. Ergo laudabili us eſt ꝙ homo ſtatim grãs red dat. Et ita fecit btã virgo audi ta exaltatione ſua: in canticũ ꝓ rũpens grãrũ actionis. Tertia ɔclũo: ꝙ lȝ caritas ſit radix me riti: humilitas tamen inter alias virtutes fuit dſipoſitiua ad conceptionm filii dei. ⁊ ad exaltationem ſpũalez: iuxta illud qui ſe hũiliat exaltabitur nõ qꝛ ipa ſola mereat̃: ſed qꝛ eius eſt propriũ ɔtennere ſublimitatez terrenã. Vñ Bernar. in ſmõe de incarnatiõe dñi. Inter gra tias btẽ virginis magna eſt hũi litas ⁊ mãſuetudo. Et ſicut ela tio mr̃ eſt preſumptiõis ſic hũi litas mãſuetudinis. Nec in ſo lo quidẽ ſilentio cõmendat̃ eius humilitas ſed reſonat in ſermo ne. Audierat eniȝ qd̃ naſcet̃ ex te: ſctũ vocabitur filius dei. nihil rñdit ſe eſſe niſi ancillam. Idem mirabatur Eliſabet per ſonam btẽ Xginis venientis ad ſe. Vnde inqt. Vnde hoc mihi: vt veniat mr̃ domini ad me. Commendabat ſalutatis vocẽ btificabat fideȝ ſed deuota hũi litas nihil reputabat ſibi: in deum omnia beneficia: que in ea laudabãtur referebat. Tu inqt magnificas matreem domini. ſȝ magnificat anima mea dñȝ. In voce mea ꝓhibes exultaſſe in ſauteȝ in gaudio ſi exultauit ſpũs me⁹ in deo ſalutari meo. E ideo ſapiẽter ⁊ cõuenienter btã virgo inquit: qꝛ reſpexit ds hũilitatẽ ãcille ſue. Ecce ex hoc btãm me dicẽt oẽs gñationes. Ber. Gñationes vtiqȝ celi: et terre. oẽs angeli: ⁊ oẽs electi an gelica ꝝ vtrãqȝ gñationũ nũerus ꝑ genitũ meum reintegrabit̃: ⁊ hoiem gñatio in Adã maledicta ꝑ bñdictũ fructũ vẽtris mei ad eternã btitudinẽ regñabitur Merito ḡ te dñaȝ btãm dicẽt oẽs gñationes. qꝛ oibus gñatio nibus verũ ⁊ eternã btitudineȝ genuiſti. ¶ Ad rõnes in oppoſi tũ. ¶ Ad primam reſpõdetur ne

gādo ꝯñam. Ad dictum Senece dōm eſt ꝙ Seneca loquit: q̄ñ donū eſt et bibendū. Tūc.n. expectari debet ipſe: quo recōpēſatio ſit benefactori optima.

¶ Ad.2. rñdetur negādo ꝯñaz. Et ad dcm̄ Apoſtoli rñdetur: ꝙ cantica ſpūalia pñt dici: non ſoluz ea que interius canunt in ſpū: ſed et ea que extri⁹ ore cantant inq̄tum per hmōi cantica ſpūalis deuotio prouocatur.

¶ In feſto btē Marie magdalene. In illo tpe rogabat Jeſuz quidā ꝛc. Luc. vii. Circa quod poſſunt diſputari ſe.q.

¶ Primo: vtrum iſta mulier: de qua hic in euangelio fit mētio fuerit Maria magdalena ſoror Lazari.

¶ Secundo: vtrū Maria magdalena aut quis alius potuerit ſine penitentia conſequi remiſſionem peccatorum.

a D pmā. q. vtrum illa mulier: de qua dr̄ in euāgelio ꝙ lachrymis cepit rigare pedes: ꝛ capillis ſuis ꝛc. Maria magdalēa: qua fuit ſoror Lazari ꝛ Marthe. Dicendū ꝙ circa hoc ſancti varie loquūt. Nam Orig. et Criſo. vt dicit Alber. magnus ſuper Lucā: dicūt aliā fuiſſe. Nam Mariam magdalēne dicūt virginem fuiſſe: ꝛ ſic permāſiſſe. Nec ꝓbabile eſt ꝙ tāta peccatrix cū dño tātā hūiſſet familiaritatem. Dicūt ꝛ ipſam corpaliter fuiſſe obſeſſam a demonibus. Dicūt ꝛ inſuper ꝙ nō tm̄ iſta peccatrix: que nūc in euangelio pedes dñi vnxit ſꝫ ꝛ illa: ꝛ forte plures alie: que ſequebant eū quando in hoſpiciis curā eius egerūt ꝛ ſibi laſſos pedes lauerunt vt pticipes eſſet laborū pedum eius. Jō puluerez ſecū tulerūt. Alii vero vt Greg. ꝛ Beda: ꝛ Auguſtinus de cōſenſu euanageliſtarum dicunt contrariū. Dicunt eniꝫ ꝙ ſit magdalena ſoror ꝛc. accipiētes hoc ex illo Jo. xi. Maria autē erat que vnxit dominum vnguento: ꝛ exterſit capillis. cuius frater. Lazarus infirmabatur. Et ex illo Luc. viii. Maria magdalena: de qua demonia eiecerat: quod Greg. explanat de eadē. Et hoc tenet ro. ecclia. Vnde in officio ſuo ita cantatur. Maria ſoror Lazari: que commiſit crimia: ab ipſa fauce tartari ꝛc. Dicunt ergo ꝙ dupliciter vnxit pedes domini. Prio ſic. Et iſta ex contritione. Secunda. ex deuotione: de qua Jo. xii.

a D ſecundaꝫ. q. ſic ꝓcedit. Et vr̄ ꝙ beata Maria magdalena ꝯſecuta ſit remiſſio-

nem peccatorũ ſine penitentia. ¶ Primo ſic. Dñs dicit de ea remittunt ei pcā multa qm̃ dilexit multum nõ eſt locutus de pnia. Sed fuiſſet. ſi fuiſſet ei neceſſaria. Ergo ꝛc. ¶ Sedo ſic. Nõ eſt minor virtus dei circa adultos: q̃ꝫ circa pueros. Sed pueris pcā dimittit ſine pnia. Ergo ēt adultis. ¶ Tertio. Deus virtutem ſuam nõ alligauit ſacris. Sed pnia eſt quodam ſacrm̃. Ergo virtute diuina põt pcā dimitti. ¶ Quarto. Maior eſt mia dei. q̃ꝫ hoīs. Sꝫ homo interduꝫ remittit offenſam ſuā homini ēt nõ penitēti. Unde ipe dñs mandat Ma. v. Diligite inimicos vr̃os: bñfacite his qui oderunt vos. Ergo multo magis deus dimittit offenſam hominibus nõ penitētibus. ¶ In oppo eſt illud Lu. 8. Si pniam non egeritis: oēs ſimul pibitis. ¶ Rñdeo dõm ſub duabus cõclionibus. Prima eſt: ꝙ Maria magdalena nõ eſt cõſecuta remiſſionem petõꝝ ſine pnia que eſt virtus. Patꝫ ↄcio: qm̃ nõ eſt poſſible peccatũ actuale mortale: ſine tali pnia remitti. Quom enim pctm̃: ſit dei offenſa. eo modo deuſ pctm̃ remittit quo remittit. offenſam in ſe cõmiſſaꝫ. Offenſa aũt directe opponitur gr̃e. Et hoc. n. dr̃ aliqs alteri eſſe offenſus: ꝙ repulit eũ a gr̃a ſua. Hoc aũt intereſt inter gratiā dei: ꝛ gr̃aꝫ hoīs: quia gr̃a hoīs non cāt ſed p̄ſuppõit bonitatē. veraꝫ vel apentē in homine grato: ſed gr̃a dei cāt bõitatem in hoīe grato: eo ꝙ bona volũtas dei: que in hoīe gr̃a intelligitur: eſt cā bõi creati. Unde põt cõtingere. ꝙ hõ rmittat offenſā q̃ꝫ offenſus ē alicui. abſqꝫ aliq̃ immutatione eius. Offēſa aũt pcti mortalis ꝓcedit: ex hoc ꝙ voluntas hoīs ē ↄuerſio a deo p cõuerſionē ad aliqͦd bonũ cõmutabile. Unde rq̃rit ad remiſſionē offenſe diue: ꝙ voluntas hoīs. ſic imutet: ꝙ ↄuertat ad deũ ſcũ deteſtatiõe p̄dicte ↄuerſiõis. ꝛ ꝓpoſito emēdādi: qͦd ptinet ad rõnē pnie: ſm qͦd ē virtus. Et iõ ipoſſibile eſt: ꝙ pctm̃ alicui remittat ſine pnia. ſꝫ qͦd ē virtus. Seda concluſio: Maria magdalena ↄſecuta ē remiſſionē pctõꝝ: ſine pnia. put eſt ſacrm̃. ꝛ ſic aliꝰ põt. Nā ſacrꝫ pnie. pficit p officiũ ſacerdotis ligātis ꝛ ſoluētis: ſine quo põt deus pcm̃ remittere. ſicut fecit xp̃s mulieri adultere: vt legit Joã. viii. ꝛ marie peccatrici: de qua in euāgelio p̄nti. ¶ Ad rõnes in opp. ¶ Ad primā rñdet negando ↄñam. Et rõ ē. q: charitas nõ liberat hoīem a pcõ ſine pe

nitentia: q̄ ē virtus. Requirit n. caritas: q̄ hō doleat de offenſa in amicū cōmiſſa. Vñ iſta mulier biñ oñdit in actu ſuo: q̄ pniam habuit. Nam dr̄. Ecce mulier de pctis ſuis plene. ꝛ pfecte ꝯtrita. ſtans retro. q2 pre verecūdia ſui pcti nō audebat ſe añponere. lachrymis cepit rigare pedes. Ex quo p3 magnitudo ꝯtritiōis: ꝛ q̄ tñ fleuit: q̄ potuerūt lauari pedes. ps. Exitus aquaꝝ deduxerūt ocli mei q2 capillis capitis ſui tergebat qbus añ ad cōpoſitionē vultus abuſa fuerat. ꝛ oſculabat. vt totū deo ſeruiret in pnia: qd̄ ex ſe deū ꝯtēpſerat in culpa. ſm qd̄ dicit S ꝛc. ¶ Ad ſcdam rñdet negādo ꝯñam. Et rō ē. q2 i pueris non eſt niſi pctm̄ originale: qd̄ nō ꝯſiſtit in actuali de ordinatiōe volūtatis. ſed in quadā habituali de ordinatiōe nature Et ideo remittitur eis pctm̄ cū habituali īmutatiōe p̄ infuſionē gr̄e. nō aūt cum actuali. ſed adulto: in quo ſūt actualia pcā: q̄ ꝯſiſtunt in actuali. De ordinatiōe volūtatis actualis non remittunt pctā ēt in baptiſmo ſine actuali mutatiōe volūtatis: qd̄ fit p̄ pniam. ¶ Ad terciam rñdetur. q̄ rō illa procedit de pnia. ſm q̄ eſt ſacrm̄. ¶ Ad qrtam negando conſequentiam. Et rō eſt. q2 miſericordia dei ē maioris virtutis q̄3 miſericordia hominis: in hoc q̄ imutat voluntatem hominis ad penitēdum: q̄ miſericordia hominis facere non poteſt.

¶ In feſto beati Jacobi apoſtoli eſt euangeliū. In illo tpe acceſſit ad ieſum ꝛc. Mat. 2. Circa quod poſſunt diſputari ſe. q.

¶ Primo poſſet diſputari: v3 ꝙ ipſe. ꝛ frater eius peccauerunt peccato ambitionis: petentes a xp̄o mediante matre. vt in regno ſuo ſederet vnus a dextris ꝛ alius a ſiniſtris. Iſta. q. expedita eſt ſupra in dominica. xvii poſt trinitatem. ſed nunc potuerunt hec diſputari.

¶ Primo. vtrū ꝯuenienter dicatur de beato Jacobo. q̄ ſit lux ꝛ decus hyſpanie.

¶ Secūdo. vtrum oret in celo pro omnibus: qui eius viſitant ſepulchrum ſiue locum.

Primam. q. ſic proceditur. Et videtur. q̄ non conuenienter dicatur lux: ꝛ decus hyſpanie. ¶ Prio ſic. Eē lucē: ſoli deo xp̄o vr̄ ꝯuenire. vñ d io. bap. quo nēo iter natos mlieꝝ maior ſurrexit. Ma. xi. dr̄. io. i ñ erat ille lux. ḡ nec btūs Jacobus pt dici lux cuiuſcūq3. ¶ Secūdo ſic. Btūs Jacobus nō ddit

hiſpanis lumē nāe. nec lumen gr̄e. nec daturus eſt lumē gl̄ie. q2 iſtud ſolius dei eſt. Ergo ⁊c.

¶ In oppo. eſt ꝙ eccleſia cātat

¶ Rn̄deo dicendū ꝙ cōueniētiſſime dr̄ beatus Jacobus lux hiſpanie: ⁊ decus. Lux qdē rōne illuminatiōis doctrine fidei qua rōne dixit xp̄s aplis. eſtis lux mundi. ſingulariter beatus Jaco. Pr̄io pſonaliter. ⁊ poſt p diſcipulos ſuos: quos ibi gr̄a predicādi reliquit. illuminarūt terrā hiſpanie. lumine doctrine ⁊ exēplo ſanctitatis: vt hiſtoria ſua teſtat̄: ⁊ tādē miraculorum multitudine viſa. q̄ beat⁹ Jaco. virtute diuina opabat̄ regia hiſpanie ſtupens credidit: ⁊ xp̄iana effecta eſt: q̄ oīa q̄t petierūt ſui diſcipuli: tribuit: ⁊ palatiū ſancto Jacobo in eccl'iā dedicans magnifice ipm̄ dotauit. q̄ tandē in bonis opibus vitā finiunt. ita vt facto cōputo ſicut beatus Jaco. fuit primus inter apoſtolos: q martiriū p xp̄o ſuſcepit: ita regnum hiſpanie vt inter oīa regna poſt fidei lumē: ⁊ xp̄ianitatis titulū ſuſcepiſſe. ſicut baſilice dū cū āgelicis de excellētia regnoꝝ altercabat̄: fuit oſtenſū ⁊ probatū pene aūt dicit̄ etiā decus hiſpanie. q2 tāto aplo dotata eſt rōne. tū de vniuerſo orbe xp̄ianoꝝ. q. ī numerū populi ꝯtinue ꝯfluūt beneficia a deo meritis apl'i ſpectātes. Dec⁹ ēt eſt hiſpanie ppter hoc: ꝙ tā gl'ioſus aplus in ſingularē patronū eidē datus eſt. Propter dec⁹ hiſpanie eſt pp imēſitatē miraculoꝝ: q̄ iſte ſcrūs cōtinue opat̄.

¶ Ad rōnes in oppo. ¶ Ad. i. rn̄det̄ ꝙ eē lucē: q̄ tribuat lumē nāe: aut gr̄e. cauſaliter nō ꝯuenit niſi xp̄o: q eſt lux. q̄ illuminat oēm hoiē venientē in hunc mundū. Sed eſſe lucē q̄ diffundat lumen doctrine bene ꝯuenit aliis. Unde eccleſie doctorib⁹ dicit̄. Vos eſtis lux mūdi. Qn̄ dicit̄ ꝙ diē Jo. nō erat lux rn̄detur: ꝙ duplex ē. Una quidē pria: que eſt fons lucis ⁊ illuminās nō illuminata. hoc eſt lux: q̄ eſt xp̄s. Et eſt alia lux ilumnās tn̄ illuminat̄ a pria luce. Et hec eſt lux pfectoꝝ viroꝝ. Ad Ephe. v. Inter quos lucetis: ſicut luminaria. pria eſt ſupnaturalis: ⁊ lux p eſſentiā. Et de hac dicit̄ non erat ille lux. ſ. Jo. Joannis. i.

D. 2. q. forte meli⁹ eēt

a pria vtrū btūs Jaco. poſſit iuuare orōnibus ſuis oēs iterpellātes eū. ⁊ videtur ꝙ nō. Prio ſic. dictus Jaco. pfecte ſuā voluntatē deo cōformans: vt nō velit niſi quod deus vult. Sz illud quod vult.

ſꝑ iplet.ergo fruſtra ꝓ interpellātibus orar. Scđo ſic.aīā beati Jacobi.nō eſt iacob⁹. Si ergo aīa ſua ꝓ interpellātib⁹ orare t:q̄zdiu eſt ſepata a corpe:nō dꝫ quis īterpellare eū ad orandū.ſꝫ aīam eius cui⁹ cōtrariū facit eccl'ia.Tertio ſic quicūq; orat ꝓ alio alteri meret.ſꝫ ſancti qui ſunt in patria nō ſunt in ſtatu merēdi. Ergo nec i ſtatu orādi.ergo ꝛc. ¶ In oppo.ē qđ cōtinue dicim⁹. Scē Jacobe ora ꝓ nobis. ¶ Rñdeo dicēdū ꝙ quidā heretici fuerūt qui dixerūt ꝙ ſancti nō pñt nos iuuare ſuis oronib⁹.q: vnuſq̄ſq; recepit ſm ea q̄ geſſit. Sed hoc eſt cōtra articulū fidei: qui eſt ſanctoꝝ cōſo q̄ ꝑ charitatē fit. Et ideo cū i ſcis q ſūt i patria ſit pfectiſſima caritas cōpetit eis ꝓ nob̄ orare:nō ai ꝓ q: oīa eis ad votū ſuccedūt.ꝛ iō ponit ꝯcl'io talis ꝙ btūs Jacob iuuat fuit orōnib⁹ oēs interpellātes eū debito mō.ꝛ tātomagis q̄to ē pfectoris charitatis.ꝛ q̄to eſt deo ꝯiūctior.iāio ei⁹ orōnes ſūt magis efficaces. Pꝫ ri.hoc diuin⁹ ordo:vt ex ſupioꝝ excellētia:in inferiora refundat ſicē ex claritate ſol' i aerē. ¶ Ad rōnes in oppo. ¶ Ad ṗmā rūdetur negādo ꝯñtiā.ꝛ rō eſt:q: ſancti īpetrāt id ꝙ de⁹ vult fieri ꝑ orationes eoꝝ:ꝛ hoc petunt qū eſtimāt eoꝝ oratiōib⁹ iplendū ſm dei voluntatem. ¶ Ad ſecundā reſpondet negādo conſequentiā.ꝛ rō eſt.q: ſancti hic viuentes meruerūt.vt ꝓ nobis oraret.ꝛ iō eos inuocam⁹ noib⁹.q̄b⁹ hic vocabant q̄b⁹ ēt nobis magis innoteſcunt:ꝛ iterū ꝓpter fidē reſurrectiōis inſinuandā ſic legit Exo.3. Ego ſum de⁹ Abraā. Et ideo optime dr Sancte Jacobe ora ꝛc. ¶ Ad 3.rñdet negando cōſequentiā. ꝛ rō eſt q: aliud eſt ipetrare. ꝛ aliud mereri. Et ideo ſācti ꝛ ſi non poſſunt mereri:q: ſunt extra ſtatū vie. poſſunt tñ nobis ſuis.orōnibus impetrare.ꝛ ſic beatus Jacobus cuius potentiſſimum teſtimonium eſt imēſitas miraculorū:que fiūt quaſi oī die precibus ſuis ſanctis.

¶ In feſto beati Dominici inſtitutoris ordinis predicatoruꝫ eſt euangelium. Vos eſtis ſal terre ꝛc. Mat.5. Circa quod poſſunt di.ſe.q.

¶ Primo.vtrum beatus dominicus cōueniēter religionē inſtituit ad predicandū vel cōfeſſiones audiendum.

¶ Secundo vtrum beatus dominicus cōuenienter inſtituit religionem que litterarum ſtudio inſiſteret.

D primā.q.ſic ꝓcedit.
a Et vr̄ ꝙ btūs Dn̄icus
nō debuerit inſtituere
religionē aliquā ad predicandū
vel ↄfeſſiones audiēdū. ¶ Pri
mo ſic. Nihil cōuenięter inſti-
tuit̄ ad id qđ nō competit ei fa
cere. Sed religioſis hoc nō cō
petit p̄dicare: aut cōfeſſiōes au
dire dicit̄.n.i.q.i. monachoꝝ vi
ta ſubiectionis hȝ verbuȝ. ⁊ di
ſciplinatus: nō docendi. vel pre
ſidendi: vel paſcendi alios. ⁊ ea
dē rō vr̄ eſſe de aliis religioſis
Ergo incōuenięter beatus do
minicus iſtituit religionē ſiue
ordinē ad p̄dicādū. ¶ Scđo ſic
incōueniēs eſſe dicit̄. ꝙ auctori
tas predicādi: ⁊ cōfeſſiones au
diēdi infinitis hoībus cōicatur.
Sȝ nō eſt certus nūerus eoꝝ
q in religiōe recipiunt̄. Ergo
vr̄ incōueniens talē religioneȝ
īſtituiſſe. ¶ Tertio ſic inſtitutio
eccleſie dȝ ſeq inſtitutionē xp̄i.
Sȝ xp̄s p̄io miſit ad predican
dū apoſtolos. 12. vt habet̄ Lu.
9. ⁊ poſtea miſit. 72. diſcipulos
vt pȝ Lu. x. ⁊ ſicut glo. dicit ibi
dē. Apoſtoloꝝ formā tenēt ep̄i.
72. diſcipuloꝝ minores p̄ſbyte
ri. ſ. curati. ergo pter illos nō
debuit aliq̄ alia religio inſtitui
ad predicandū: vel ↄfeſſiōes au
diēdū. ¶ In opp. eſt euāgelium
vbi dr̄. vos eſtis lux mundi. ſ. p
illuminationē fidei. ¶ Rn̄deo
dicēdū ſub duabus ↄcluſiōib⁹
Prima eſt cōuenientiſſimum
fuit: vt aliq̄ religio inſtitueretur
ad predicādū ⁊ cōfeſſiones ſa-
lutares audiendū. Iſta ↄcluſio
ꝓbat̄ ſicut. q: ſi cōuenienter re
ligio aliq̄ inſtitui potuit ad opa
vite actiue ſm quod ordinat̄ ad
vtilitatē proximoꝝ: ⁊ ad obſequi
um dei: ⁊ cōſeruationē diuini
cult⁹: cū aūt magis ꝓcuret̄ vti
litas. proximoꝝ p ea: q̄ ptinēt ad
ſpūalē anime ſalutem q̄ȝ p ea
que ptinēt ad ſubueniendū cor
pali neceſſitati ↄuenientius in
ſtituit̄ religio ad p̄dicandū: cuȝ
hoc magis ptieat ad obſequiū
dei: cui nullū ſacrificiū eſt ma-
gis acceptum: q̄ȝ zelus aiaꝝ: vt
Greg. dicit ſup Eze. mai⁹ ēt
eſt ſpūalibus armis cōtra erro
res hereticoꝝ: ⁊ tentatiōes de-
monū fideles defendere: q̄ȝ cor
poralibus armis populū fidelē
tueri: ⁊ ideo ↄueniens ē ad p̄di
candū: ⁊ ad alia que ptinent ad
ſalutē aiaꝝ: aliquā religionē in
ſtitui. Secunda ↄcluſio. ↄueni
enter fecit beatus dn̄icus ꝓcu
rando apud ſedē apoſtolicā: ꝙ
talis religio inſtitueret̄: tū pp
multitudinē fideliū: ⁊ raritateȝ
ꝑſonaꝝ ſufficientiū ad docēdū
populos fideles: ⁊ fideȝ catholi
cā: ↄ hereticos defendendum.

vnde de beato dñico cãtatꝰ. doctrinã euãgelicã ſpgẽs ꝑ orbis cardinẽ peſtẽ fugat hereticam nouũ ꝓducẽs ordinẽ ꝙ aũt hec ꝓcuratio inſtitutiõis hmõi religiõis fuerit neceſſaria ⁊ deo accepta pʒ ex eo: ꝙ in vita beati dñici legitꝰ: ꝙ cũ ꝑdictis de cõis morꝰ ſcõ aiaꝝ zeloꝝ iret ad cõſiliũ gñale lateranẽ. vt a ſũmo pontifice Innocentio ordinem ꝗ diceretur predicatoꝝ ſibi ſuiſqꝫ ſucceſſoribus ĩpetraret ꝗ põtifex cũ aliquantulũ ſe difficilẽ exhiberet nocte quadã idẽ pontifex vidit i ſomnis ꝙ lateranẽ eccleſia grauẽ ſubito ruinã minaretꝰ quod cũ irruens intueretꝰ vidit ex aduerſo ꝙ vir dei dñicus occurrebat ⁊ hũeris ſuppoſitis totã illã caſuraʒ ſuſtentabat. Euigilans aũt ⁊ viſionẽ intelligens petitionẽ viri dei alacriter acceptauit hortans vt ad fratres ſuos rediens regulã aliqꝫ ꝓbatam ſibi eligerẽt ⁊ ſic ad ipʒ rediens cõfirmationẽ ad libitũ reportaret. Verũ interea inocentio defuncto a ſucceſſore ſuo honorio quod poſtulauerat impetrauit. ¶ Ad rõnes in oppo. ¶ Ad primã rñdetꝰ negãdo minorem: quoniam licet propria auctoritate non conueniat competit auctoritate pape. aut prelatoꝝ. ad ꝓbatõnẽ aũt rñdetꝰ: ꝙ nihil ꝓbat. qꝛ ꝙ aliquis religioſus auctoritate ꝑlatorũ predicet. audiat cõfeſſiõis aut faciat hmõi nõ ſupgreditꝰ diſciplinatꝰ vel ſubiectiõis gradũ: q competit religioſis Vel poteſt dici: ꝙ non eſt idẽ de monacis ⁊ de iſtis religioſis. qꝛ monaci nõ habent ex inſtitutiõe ſua iis actibꝰ curã dare: religioſi vero ꝑdicatores in ſua iſtitutiõe ſũt iis actibꝰ mancipati. ¶ Ad. 2. rñdetꝰ negãdo ꝯñaʒ. Et rõ eſt. qꝛ a ꝑlatis nõ cõceditur talibꝰ religioſis: vt quilibet indifferenter poſſit predicare: vel cõfeſſiones audire: ſed ſm moderationẽ eoꝝ: qui hmõi religionibꝰ ꝑficiũtur: vel ſm taxationẽ ipſorũ ꝑlatorũ. ¶ Ad tertiã rñdet negando ꝯñam. Et rõ eſt tũ qꝛ formam. 72. diſcipuloꝝ nõ ſolũ tenent preſbyteri curati. ſed qcunqꝫ alii minoris ordinis. ꝗ epis in coꝝ officio ſubſeruiunt. Tũ ſcdo: qꝛ non legitur ꝙ 72. diſcipulis aliqs determinatas ꝑrochias aſſignaret. ſed ꝙ mittebat eos ante faciem ſuam in oẽm ciuitatẽ: ⁊ locuʒ quo erat ipſe venturus. Tum. 3. qꝛ oportunũ fuit: vt preter ordinarios ꝑlatos alii aſſumerentꝰ ad huiuſmodi officia propter multitudinem fidelis ppli: ⁊ difficultatẽ inueniendi ſufficiẽtes ꝑſo-

nas diſtribuendas ſingulis ple bibus. ſicut ⁊ religiões ad militandū neceſſe fuit inſtitui propter defectum ſecularium pn̄cipum ad reſiſtendum infidelibus in aliquibus terris.

D ſecundam. q. ſic proceditur. Et videtur. ꝙ btūs Dn̄icus nō ꝯueniēter iſtituit. vt in religiōe ſua lraꝝ ſtudio iſiſteret. ¶ Primo ſic. dr̄ em̄ in ps. Qm̄ nō cognoui lras: itroibo in potētias dn̄i. Dicit glo. ibi. In virtutē xp̄ianā. Sed pfectio xp̄iane virtutis marie vr̄ ad religioſos ptinere. Ergo eoꝝ nō eſt: ſtudio litterarū iſiſtere. ¶ Scd̄o ſic. Id quod ē diſſenſiōis principiū ⁊ nō cōpetit religioſis: q in vnitate pacis ꝯgregant. Sed ſtudiū diſſenſionē iducit. Vn̄ Hieronym. ſup epiſtolā ad Titū dicit. Añq̄ȝ dei inſtictu ſtudia in religiōe fierēt: ⁊ diceret in populis ego ſum Pauli ⁊c. Ergo videtur. ꝙ nulla religio deberet inſtrui ad ſtudiū. ¶ Tertio ſic. pfeſſio xp̄iana differt a pfeſſiōe gētiliū. Sed apud gētiles alīq xp̄iani pfitebant. ⁊ nūc alīq ſeculares dicunt aliquaꝝ ſciarū pfeſſores. Nō ergo religioſis ꝯuenit ſtudiū lraꝝ. ¶ In oppo. eſt illud qđ Hiero. in epiſtola ad Paulā monachū ſcribit i uitans eū ad adiſcendū in ſtatu monaſtico dicēs. Diſcam⁹ in terris: quoꝝ ſcia nobis pſeueret i celiſ. Et ifra. Quicqd q̄ſieris: tecū ſcire conabor. ¶ Rn̄deo dōm ꝙ ꝯueniēter beatus Dn̄icus iſtituit in religiōe ſua vt lraꝝ ſtudio iſiſteret. Iſta cōcluſio pȝ ſatis ex pcedēti q̄ōne. q2 illa principalia: ad que ordinat religio pdicatoꝝ. ſicut pdicare. ⁊ alia hm̄ōi nō pn̄t ꝯuenienter ſiue ſtudio previo lrarū fieri. Vn̄ notandū ꝙ ſtudium lraꝝ cōpetit religioni tripliciter. Primo gdē q̄tū ad id qđ eſt ppriū vite ꝯtēplatiue: ad quaȝ ſtudiū lraꝝ dupliciter adiuuat. Vno mō directe ad ꝯtēplādū dina: illuminādo. ſ. itellectum. Vn̄ in laudē viri iuſti dicit in pſal. In lege dn̄i meditatur die ac nocte. Alio mō ſtudiū iuuat ꝯtēplatiuā vitā idirecte: remouēdo ꝯtēplatiōis picula. ſ. errores q in ꝯtēplatiōe dinoꝝ frequēter occurrūt his q ſcripturas ignorāt. ſicut in collationib⁹ patrū legit: ꝙ abbas Serapiō pper ſimplicitatē icidit in errorē anio pono: phiaꝝ. i. eorū q dicūt deū hēre hūanā formā arbitrāt. Vn̄ dicit Grego. in vi. moraliū: ꝙ nōnulli dū plus exqrūt ꝯtēplando: q̄ȝ capiūt vſq ad pu̇erſa dogmata erūpūt

⁊ dum veritatē diſcipuli humi
liter negligunt magiſtri errorū
fiunt. Scdo neceſſariū eſt ſtudi
um litterar͛ religioni inſtitute
ad p̄dicandū. ⁊ ad ↄfeſſiões au
diendū. ⁊ alia hmōi exercēdū.
Unde aplˢ Thi. i. de epo: ad
cuius offm̄ hmōi actus ptinēt:
amplectentē eū/q ſm doctri
nā eſt. fidelē ſermonē. vt potēs
ſit exortare in doctrina ſana. ⁊
eos q ↄtradicūt arguere. Nec
obſtat. q apli abſq ſtudio litte
rar͛ ad predicādū ſūt miſſi. qꝛ
vt dicit Hiero. in epiſtola ad
Paulinū qcqd aliis exercita
tio. ⁊ quotidiana in lege medi
tatio tribuere ſolet. illis ſpūs ſā
ctus ſuggerebat. Tertio ſtudiū
litterar͛ religioni ↄgruit. q̄tuꝫ
ad id quod eſt oī religioni cōe
valꝫ qdē ad vitādā carnis laſci
uiā. vn̄ Hiero. ad ruſticū mo
nachū. ama ſcripturar͛ ſtudia
⁊ carnis delitias non amabis.
Valꝫ ēt ad auferēdū cupidita
tē diuitiar͛. vt Sap. v. Diuiti
as nihil eē duxi. in cōparatiōe
illi⁹. Valet ēt ad obediētie do
cumētū. Vn̄ aug. in li. de ope
rib⁹ monachor͛. Que ē iſta p
uerſitas. lectiōi noli obtēpare.
dū vis ei vacare. Vn̄ manife
ſtū ē. q ↄuenīēter btūs Dñic⁹
iſtituit. vt in religiōe ſua littera
ra ſtudio iſiſtereꝛ. ¶Ad rōnes
in oppo. ¶Ad primā rn̄detur
negādo ↄn̄am. Et ad ꝓbatio
nē rn̄detꝛ. q glo. illa exponit de
lr̄a veteris legis. De q̄ aplˢ di
cit. ii. Corin. iii. Littera occidit.
Vn̄ nō cognoſcere litteraturā
eſt nō approbare litteralē cir
cūciſionem. ⁊ ceteras carnales
obſeruātias. ¶Ad ſcdaꝫ rn̄de
tur negādo ↄn̄am. Et rō eſt. qꝛ
aſſumptū nō ē ſp ver͛. Studiū
n. ad ſciam ordinaꝛ. Si aūt ſcia
ē ſine charitate inflat. ⁊ p ↄn̄s
diſcēſionē facit. qꝛ īter ſupbos
ſp ſūt iurgia. ꝓuer. xiii. ſꝫ cuꝫ ē
cū caritate: edificat. ⁊ ↄcordiaꝫ
parit. Qd̄ vo inducitꝛ de Hie
ro. rn̄detꝛ: q nō loqtur de ſtudi
is lr̄ar͛ qꝛ ↄtradiceret ſibi. ſed
loqtur de ſtudiis diſſenſionū: q̄
p hereticos ⁊ ſciſmaticos itra
uerūt in religiōe xp̄iana. ¶Ad
tertiā rn̄detur negādo ↄn̄am.
Et rō ē. qꝛ phi ꝓfitebātur ſtu
dia lr̄ar͛ q̄tū ad ſeculares do
ctrinas. Sꝫ religioſis cōpetit
p̄ncipaliter itendere ſtudio lr̄a
rū ptinentiū ad doctrinā: q̄ ſm
pietatem eſt: vt dicitur Thi. i.
Aliis aūt doctrinis itendere:
nō ptinet ad religioſos: quorꝫ
tota vita diuinis obſequiis mā
cipatur: niſi quantum ordinan
tur ad ſacram doctrinam.
¶In feſto ſancti Laurentii eſt
euangelium. Niſi granum ⁊c.

Io.xi. Circa qđ pñt diſ.ſeq.q. Utrum Laurentius habendo odio aīam ſuam in hoc mūdo: cuſtodiuit illam in vitam eternam. Et videtur. q non. ¶ Primo ſic. Obſeruantia mandatorum dei: eſt via ad conſecutionē vite eterne: iuxta illud Mat. xix. Si vis ad vitā ingredi: ſerua mandata ꝛc. Ergo tranſgreſſio mandatorū dei eſt via perdendi vitam eternā. Sed odire animam ſuā i hoc mundo: eſt contra mandatum dei: quo precipit. vt poſt deum primum diligamus aīam noſtram. vt dicit Aug. i. de doctri na xpiana. Ergo Laurentius odio habendo animā ſuā: magis eſt dicendus pdidiſſe eā: q̄ cuſtodiuiſſe in vitam eternam. ¶ Scđo ſic. Ille dr̄ odire animam ſuā: q diligit iniquitatem iuxta illud ps. Qui diligit iniquitatem: odit aīam. Sed diligentes iniqtatem excludunt a regno celorum. Ergo nullus obediendo aīam ſuam: cuſtodit eā. ¶ Tertio: Dicit apl's ad Eph. v. Nemo carnem ſuam vnq̄ odio habuit. Pz. q2 id quod ꝑ viribus cōſeruamus: diligim⁹. Sed quilibet nutrit ꝛ fouet carnem ſuam: propter cōſeruationem. Ergo non videtur. q beatus Laurentius aīam ſuā aut carnem ſuam: odiendo nō meruerit vitam eternā. ¶ In oppo. eſt euangeliū pñs. Rñdeo dōm. q oīs hō aīam ſuā amat Sed quidā ſimpliciter. ꝛ qdā ſm qd. Amare enim aliquem velle ei bonum. Ille ergo aīam ſuam amat: q vult ei bonum. Qui ergo anime ſue: id quod vult aliquid particulare bonū: amat eam: ſm quid. Bona at anime ſimpliciter ſunt illa: quibus anima fit beata. ſ. ſūmū bonum quod eſt deus. Qui vult ergo anime ſue bonum diuinū ꝛ ſpirituale: ſimplicit amat eā. Qui autem vult ei bona terrena. puta diuitias: honores ꝛ voluptates. amat eam ſm quid ꝑs. Qui diligit iniquitatē: odit aīam ſuam. Pōt ergo hec lr̄a que dicit qui diligit animam ſuā ꝛc. dupliciter intelligi Uno modo ſic. Amat. ſ. ſimpliciter ad bona eterna. perdet eā. i. exponit eam morti. ꝑpter xpm. Sed hic non videtur verus ſenſus. Et ideo dicatur ſic. q amat aīam ſuam. ſ. ſm quid. ſ. ad bona terrena. ꝛ temporalia: pdet eam. ſ. ſimpliciter. Math. xv. Quid ꝑdeſt homini: ſi vniuerſum mundum lucretur: anime autem ſue detrimentum patiatur. Et iſte intellectus cōſonat

liſe ſequenti. qui ait. Quo odit animā ſuam in hoc mūdo. i. q denegat bona pñtia anime ſue et ſuſtinet ꝓpter deū. qui videntur mala in hoc mūdo: in vitã eternã cuſtodit eam. Mat. v. Bti qui pſecutionē patiunt ꝓpter iuſticiã: qm̄ ⁊c. Attende dicit ſctūs Tho. ſuper Jo. qꝫ illð quod de grano frumēti dictuꝫ eſt. cōpetit huic ſniē. Nã ſicut xp̄s miſſus eſt in mūdum: quaſi quoddã ſemen ad fructificandum. ita quicqd nobis tpaliter datur a deo nō confertur nob. vt fructus, ſed vt p illud ad fructū ei ne muneratiōis ꝑueniamus. Vita aūt noſtra eſt qðdaꝫ tpale donum a deo nobis collatū. Qui ergo oia pp xp̄m exponit: multū fructum affert. Hoc ergo eſt. q odit aiam ſuã i. q vitã ſuã exponit. ⁊ ſeiat propter xp̄m: in vitã eternã cuſtodit eã. ps. Eūtes ibant ⁊ flebãt mittentes ſemina ſua. veniētes aūt veniēt cū exultatiōe: portãtes manipulos ſuos. Et ſimiliter. qui diuitias ſuas. ⁊ alia: q̃ homo exponit propter xp̄m. ⁊ cōicat aliis. invitã eternã cuſtodit. ij. Cor. ix. Qui ſeminat i benedictionib⁹: de bñdictiōib⁹ metet. Et ita. qꝛ beatus Laurēti⁹ animam ſuam odio in hoc mūdo habuit; eã pro xp̄o atrociſſimis tormētis vſq; ad mortem exponēdo: in vitã eternã eã cuꝫ multã gloria cuſtodiuit. fruēdo ip̄a diuinitate. Qꝛ ēt eccle theſauros cuſtodie ſue a btō Sixto creditos ſapiēter paupib⁹ diſtribuit. iuſticia ei⁹ manet in ſeculū ſeculi. ¶ Ad rōes in opp. ¶ Ad primã rñdet negãdo cōſeqntiã. Et rō eſt. qꝛ amare animã ſuã. ſiue ſeip̄m: quo ad bona tpalia. ⁊ terrena. neglectis bōis ſpūalib⁹. nō cadit ſub precepto. ¶ Ad ſcðam rñdet negãdo ꝯñam. Et rō ē. qꝛ nō loquimur de illo odio. ſꝫ de ꝯtrario. Qui. n. diligit iniqtatem: odit aiam ſuam ad bona ſpūalia ⁊ diua. qꝛ puat eã eterna btitudine. q ꝑpat diligētib⁹ deū. Qui xp̄o vitã. quã in hoc mūdo refrenãdo eã ſub iugo rōnis ſubmittit. et laborib⁹. ieiuniis. vigiliis. exponit. p xp̄o. talis dr̄ diligere eã quo ad diua. ⁊ ſpūalia ⁊ odio hr̄e: quo ad bona terrẽa ⁊ tpales delectatiōes q̃s ei denegat. ⁊ iterdicit. ¶ Ad. iii. rñdet. qꝫ caro dupl'r pōt ꝯſiderari. ſ. in ſe. ⁊ ſic nō habetur odio. ſꝫ nãliter quilibet appetit eam eē ⁊ fouet vt argutuꝫ eſt. Alio modo poteſt conſiderari inqūtuꝫ ē alicuius impeditiua. quod volumus. ⁊ ſic odio habetur qð amatur per accidens.

Ecundo: vtrū martyrium bti Laurētii fuerit act⁹ marie virtutis fortitudinis. Et videt q nō. ſʒ magis videt q fuerit actus fidei. Dicit em. Maximus in quodā ſermone. Mr martyrii: fides catholica ē: in qua illuſtres athlete ſuo ſanguine ſubſcripſerunt. Et de btō Laurētio dicit Ambro. Dū fide ſua perſecutoris flāmas vincit: oſidit nobis p ignē fidei: gehēne incēdia ſupare. Ergo videt. q martyriū poti⁹ dōm ſit actus fidei: qʒ fortitudinis. ¶ Scdo ſic. Martyriū videt: q potiſſime ſit actus illi⁹ virtutis: q̄ facit ipm martyriū meritoriū Sed iſta ē caritas. ſm illud. i. Cor. xiii. Si tradidero corp⁹ meū: ita vt ardeā caritatē aūt nō hūero: nihil mihi pdeſt. Ergo martyriū Laurētii magis dōm ē actus caritatis: q̄ copioſa fuit in eo: ſm illud Ambro. Illuminauit mundū plane Laurētius ea luce: q̄ ipſe ſuccēſus ē. ⁊ flāmas quas ipſe ptulit. oia xpianorū corda caleſecit. ¶ Tertio. Aug. dicit i quodā ſermone. Facile ē martyrem celebrādo venerari: magnū fidē eius ⁊ patiētiā imitari. Sed in vno actu pcipue laudabilis reddit virtus: cuius eſt actus. Ergo martyriū magis dʒ dici actus patiētie: qʒ fortitudinis. ¶ In oppoſi: ē q Cipria. dicit in epla ad martyres. O bti martyres: qbus vos laudibus pdicē: o milites fortiſſimi: robur corporis nri quo pconio vocis explicē. Sed qlibet laudat de vtute: cui⁹ actū exercet Ergo martyriū ē actus fortitudinis. Et de btō Laurentio loquēs Aug. dicit ad erudiēduʒ: Nullorum validior ē forma: q̄ martyr. Eloquētia plus ē ope docere: qʒ voce. et infra. In quo excellētiſſimo genere doctrine btūs Laurēti⁹ martyr: q glorioſa polleat dignitate: et pſecutores ipſius ſentire potuerūt: q̄ illi⁹ mirabilis ai fortitudo non ſolū nō credere: ſed alios exemplo ſue tollerātie roborare ē vicēdus. ¶ Rñdeo dōm. q martyriū Laurētii. ⁊ alioꝝ martyrū: ē actus virtutis fortitudis: Pʒ oclusio. Pmo ex illo qd cātat eccleſia de eis. Fortes facti ſūt in bello. Rōne oſidit ſic. Ad fortitudinē ptinet. vt cōfirmet hoiem in bono virtutis: cōtra picula. ⁊ marie picula mortis. ⁊ marie eius: q eſt in bello. Manifeſtū eſt āt. q in martyrio hō firmiter confirmatur in bono virtutis. dū fidē ⁊ iuſtitiā nō deſerit, pter iminentia picula mortis. Et ita pʒ oclusio.

¶ Ad rōnes in oppo. ¶ Ad primā rñdetur. ꝙ in actu fortitudis duo ſūt cōſiderāda. quorū vnū ē bonū in quo fortes firmātur. ⁊ hoc eſt fortitudinis finis. Aliud eſt ipſa firmitas. qua qs nō cedit ꝯtrariis ꝓhibentibus ab illo bono. ⁊ in hoc ꝯſiſtit eē fortitudinis. Sicut āt fortitudo ciuilis firmat aīam hoīs in iuſtitia hūana. ꝑpter ei9 ꝯſeruationē mortis ꝑicula ſuſtinet: ita etiā fortitudo gratuita firmat aīum hoīs in bono iuſtitie dei. qḋ ē ꝑ fidē ieſu xpī. vt dicit ad Ro. 3. Et ſic martyriū cōpat ad fidē. ſicut ad finē. in quo ali qs firmat ad fortitudinē. ſicut ad habitū eliciētē. ¶ Ad ſcḋaꝫ rñdetur: ꝙ martyriū hꝫ ē act9 caritatis. vt īperātis. ſꝫ ē fortitudinis. vt eliciētis. Vtrāqꝫ .n. virtutē martyriū manifeſtat. Nō āt ſit meritoriū. hoc hꝫ ex caritate. ſicē ⁊ qlꝫ virtutis act9. Et iō ſine caritate nihil valet. ¶ Ad tertiā rñdetur negando ꝯñam. lꝫ eñ patiētia cōmēdet in martyrib9. tñ ipſū martyriū principalis actus eſt ipſi9 fortitudinis.

¶ In feſto aſſūptiōis btē Marie eſt euāgeliū. Intrauit ieſus ⁊c. Luc. x. Circa qḋ poſſunt diſputari ſeq. q.

¶ Primo. vtrum vita actiua ſit potior ⁊ nobilior: ꝙ̄ contēplatiua.

¶ Scḋo. vtꝝ btā Maria optimā partem elegit.

¶ Tertio. vtrum beata Maria in corpore. ⁊ anima aſſumpta eſt in celum.

Dprimā. q. ſic ꝓceditur. Et videtur. ꝙ vita actia potior ſit ſiue nobilior: ꝙ̄ cōtemplatiua. ¶ Primo ſic. Vita actiua ꝑtinet ad maiores ſcꝫ ꝑlatos. qui ſunt in honore. ⁊ ꝑtāte ꝯſtituti. Ergo potior ꝙ̄ cōtemplatiua. Cōſeqñtia pꝫ ex illo Ariſto. iii. Topi. Nō eſt melior. videtur eſſe melius. ¶ Scḋo ſic. In oībus actibus ⁊ potētiis īperās eſt nobilius his quibus imperat. ſicut militaris tanꝙ̄ potior precipit freniſfractici. Sꝫ vita actia ponit de his que ad cōtemplatiuā pertinent ꝑꝫ phūm i. Ethi. Ergo actiua vita nobilior eſt. ꝙ̄ ꝯtemplatiua. ¶ Tertio ſic. Nullus debꝫ abſtrahi a nobiliori. vt amplectetur min9 nobile. Sed a ſtatu vite ꝯtemplatiue receditur ſepe ad ſtatū vite actiue. Ergo ⁊c. ¶ In oppo. eſt euangeliū pñs. vbi dicit: ꝙ optimā ꝑtē elegit ſibi Maria. ¶ Rñdeo dōm: ꝙ vita. cōtemplatiua ſimpliciter melior eſt: potior ⁊ nobilior: ꝙ̄ actiua

Quam conclusionē ꝓbat philoſophus.x.Ethi.8.rationibus quas deducit.s.Tho.in ſecunda ſecunde· Alber.vero magnꝰ ſuper Lucam ↄpletens oīa dicit.ſic: Vita cōtemplatiua prefertur actiue vnitate.puritate: eternitate:firmitate.delectatione. Vnitate qꝛ circa vnū. Puritate:qꝛ non ſordidatur puluere venialiuꝫ.Eternitate:qꝛ hic ⁊ in patria permanet ineternū Firmitate:qꝛ eſt in luce. qꝛ nō fallit fallacia erroꝛ. Delectatione.qꝛ cōſolationi ſpiritꝰ ſancti iungit̄.oblectat aīum. ¶Ad rōnes in oppo. ¶Ad primā rn̄detur. ꝙ ad prelatos nō ſolum ptinet vita actiua:ſꝫ etiā cōtēplatiua.debent eſſe excellentes Vnde Greg.dicit in paſtorali. Sit rectoꝛ actione p̄cipuus. ⁊ pre cunctis contemplatione ſuſpenſus. ¶Ad ſecundam reſpondetur negando minoꝛem. quia vita actiua non directe p̄cipit vite contemplatiue.ſed diſponendo ad vitā cōteplatiuaꝫ precipit quedā opa vite actiue. in quo magis ſeruire vr̄ contēplatiue. ¶Ad.iii.rn̄detur negādo ↄn̄am. Et ad ꝓbationē rn̄detur.ꝙ vita cōtemplatiua intermittitur aliqn̄.propter actiuam:nō ſemp.ſed ad tp̄s.rōne vtilitatis:non rōne dignitatis.

D ſcdaꝫ.q.ſic ꝓcedit. Et vr̄ ꝙ beata Maria optimā ptē elegerit:eligendo ↄtēplatiuā. Et vr̄ ꝙ nō. Illud vr̄ magis eligendū.quod eſt maioꝛis meriti.qꝛ tale deducit ad maioꝛē gloꝛiaꝫ. Sꝫ vita actiua videt̄ maioꝛis meriti q̄ꝫ cōtēplatiua. Ergo ipſa erat potius eligēda. Cōſequentia pꝫ Ergo ſic. meritūꝫ dr̄ reſpectu mercedis. Merces.n. debetur labori. Sed vite actiue attribuitur laboꝛ. contēplatiue vero q̄es. Ergo actiua ē maioꝛis meriti:q̄ꝫ contemplatiua. ¶In oppo. eſt euangē. pn̄s. Secūdo ex eodē argumēto arguit̄ ſic. Contemplatiua eſt maioꝛis meriti q̄ꝫ actiua. Ergo p̄eligenda venit Conſequentia eſt bona. Antecedens patet. Dicit.n. Grego.6.moꝛalium. Magna ſunt actiue vite merita:ſed contemplatiue potioꝛa Ratiōe ſic. Ratio meriti eſt charitas. Charitas autem conſiſtit in dilectione dei ⁊ proximi. Sed diligere deum ſecundum ſe eſt magis meritoꝛium q̄ꝫ diligere proximum. Ergo illud quod directius pertinet ad dilectionem dei magis eſt meritoꝛium ex ſuo genere:q̄ꝫ id qđ directe ptinet ad dilectioneꝫ proximi. Sꝫ vita contemplatiua directe ⁊

immediate pertinet ad dilectionem dei. Actiua directius ad dilectionem proximi. Ergo ex ſuo genere: cōtēplatiua eſt maioris meritiq̃ȝ actiua. ¶ Reſpondeo dicendum iuxta albertū ſuper Lucam. quod hoc verbum Maria ꝛc. conuenit beate virgini plus omnib9 ſanctis In bono. n. corpis ꝛ in bono aīe. ꝛ in bono meriti: ꝛ in bono glorie optimā ptem elegit. In bono corpis virginitatis elegit pudorē. Et cum hoc elegit matris fecunditatem. Et ideo nec primā ſimilē viſa eſt nec habere ſequentem. Unde Exo. 3. p rubum ardentem ſignificatur: In bono aūt aīe elegit optimā ptem. Habet enī ſplendorem diuine lucis in intellectu: ꝛ nō deeſt ſibi virtutis fructus i opere. Unde Iſa. xi. p virgam rectitudinis virtutis. vbi requieuit ſpūs almus ſignificatur. in bono meriti. hoc eſt in ope ſuo hūit oēm actiue vite ppīetatē ꝛ oēm contemplatiue puritatē ꝛ nihil habet de defectu viriuſq̃. Unde ſignificatur Nume. 17. per virgam Aarō. que viruit. fronduit. floruit. ꝛ amigdalū cibum fructificauit. Uiruit vſrtute: fronduit benedictione. floruit grauidatione cordis. quo nos concepit ꝛ corporis. quo filium verbum incarnatuȝ ſuſcepit. Fructificauit i ptu: cibū ſalutare pducens. In bono autem glorie optimam partem elegit. Pars enim bona ſtola corpis pars melior ſtola anime: optima conſortiuȝ imperii: ꝛ regis mater imperatoria maieſtate. dicente ſcriptura. Et Regum 2. q poſitus eſt thron9 matris regis: iuxta thronuȝ regis. Pete ergo mater quod vis. Nec enim eſt fas: aliquid tibi denegare. Hec optima pars ordinata eſt: vt caſtroꝝ acies. quoniā omniū celeſtium agminū ſplendoreȝ expreſſit. Apoc. 12. Corona. 12. ſtellarum in capite eius. hoc eſt. 9. ordinū angelorum: ꝛ trium ſtatuum ſanctorum: coniugum: virginum. viduarum. Uel triū aureolas portantiuȝ doctorum. quod apoſtolos docuit. Uirginū. q: flos virginū fuit: mater: cū eius aīam gladius filii ſui tranſiuit. Undecim etiā ordinū gloriā hūit. Ipſa. n. cuſtodiā hūit angelorū ſecreta conſilia archangeloꝝ. iuxta decreta principum. Seueritates contra maliciā: exhibuit poteſtatum: conterendo caput draconis: innumerabilem virtutem in miraculis oſtendit. Uirtutem. altitudinem non declinabilem oſtendit. domi.

nationū getē: in recept one ſeſſiōis prebuit thronoꝝ. altitudinē ſcientie ⁊ cōtēplationis cherubin tranſcēdit: ⁊ affectiōe caritatis icēdiū ſeraphin ſupauit Mis.12. ſtellis coronata decoratur. Hec Albert⁹. ¶ Ad rōnes in oppo. rñdetur negando ꝯñam. Et rō eſt: qꝛ lꝫ labor exterior opetur ad augmentū premii accñtalis. augmētū tamē pmii cēntialis ꝯſiſtit pncipaliter in caritate: ⁊ marie dilectionis diuine. ſicut dictum eſt.

D tertiā. q. ſic ꝓcedit.

a Et vr ꝙ beata Maria non ſit aſſumpta ⁊c. ¶ Primo ſic. Reſurrectionis tēpus oium differt vſqꝫ ad finē mundi: vt ſit ſimul oium reſurrectio diuina ordinatiōe. ergo corp⁹ beate Marie nōdū reſurrexit: ⁊ p ꝯñs nō eſt aſſumptū cū corpe in celū. Cōſequētia vr vera. Añs pꝫ p Job.14. Nō cū dormierit nō reſurget donec ateraſ celū: nec euigilabit: vt cōſurgat de ſomno: ſuo. Et loqtur ꝺ ſomno mortis. Ergo vſqꝫ ad finē mundi: qñ celū atteretur. reſurrectio hciuꝫ differt. ¶ In oppo. eſt fides. q. vniuerſalis eccleſie. Dicit. n. ſanctus Tho. in. 4. di. ꝙ pie credit de beata virgine ⁊ Jo. euāg. ꝙ reſurrectio coꝝ nō eſt delata vſqꝫ ad finē mundi. ¶ Reſpōdeo dicendū: ꝙ beata virgo in aia ⁊ corpe aſſumpta eſt i celū. Iſta cōcluſio pꝫ. Nā p vniuerſaꝫ eccleſiam fide pia ſuſcepta ē: quā gdam ſanctoꝝ nō ſolū aſſerūt: ſed etiā aptis rōnibus ꝓbare nituntur. Beat⁹ Hiero. In his q cū xpo ſurrexerūt: perpetuā reſurrectionē iam eſſe cōpletā nō nulli credūt cuſtodē virgis in glorificata carne gaudere cū xpo: necnō de beata Maria factā ambigim⁹. Itē Aug. idē affirmat ⁊ trib⁹ rōnibus ꝓbat Pria gdē ſumiſ ex carnis xpi: ⁊ virginis vnitate. Arguiſ ſic. Putredo ⁊ vermis hūane eſt opprobriū cōditiōis: a quo opprobrio cū ieſus alienus ſit: maxime natura excipiſ ꝙ ieſus de ea aſſumpſiſſe ꝓbatur. Secundo ſumiſ ex corporis dignitate ſic thronū dei thalamū dñi. celi tabernaculū. dignum eſt ibi eſſe. vbi ipſe eſt: tam precioſuꝫ theſauꝝ dignius eſt celo ſeruare: ꝙ terra Tertia rō ſumitur ex virginalis puritatis integritate. Ait. n. ſic. Letare Maria letitia ineffabili: corpore ⁊ aia i xpo filio proprio. Per ꝓpriū filiū nec ſequi dꝫ corruptōis erūna: quā nulla ſecuta eſt filiū pariendo integritatis corruptio: vt ſit ſemp incorrupta: quā tan

tā perfudit gratia: ſit ītegra vi uens q̄ oium integrā pfecerāqꝫ genuit vitā: ſit cuꝫ illo. quē ſuo genuit vtero. ſit apud illū illa: q̄ genuit fouit. ⁊ aluit illū Maria dei gēitrix miniſtrix. ⁊ ſeruitrix De qua q; ſentire aliter nō au deo. aliud dicere non pſumo. Bernardus etiā rōcinatur ad idē. Sic ſāctoꝝ copa ſublimiū. puta petri ⁊ Pauli tā glorioſa venerabilia reddidit: ⁊ honore taꝫ mirifico ſublimauit. vt ipſis deputet locꝰ: eoꝝ veneratōi cō gruus. Si igit mō corpus ſup terrā eſſe dicatur: cū nec deuo ta frequentat viſitatiōe fideliū nec eidē locus deputetur hono ris. nimiꝝ videretur xp̄s hono rē materni corꝑis ɔtēpſiſſe. cū tñ ſup terrā alia ſcōꝝ corꝑa ſic honorauit. ¶ Ad argm̄ in opp. dicēdū eſt q; rō ꝓcedit vbi nō obuiat priuilegiū. alicui datum ſic fuit beate virgini ⁊ beato Jo. euange.

¶ In feſto beati Bernardi eſt euāgelium. Nemo accendit Luc. xi. pōt diſputari ſe. q.

Vtrū poſſit in dilectiōe dei haberi reſpectꝰ ad aliquā mercedē. ¶ Et vr. q; nō ex preſenti euangelio: q; iā oculus non eēt ſimplex. niſi ad aliud hēretur reſpectus q̄ ad deū. Secūdo ſic. Joā. x. Mercēnariꝰ vituperat. Sed mercēnariꝰ eſt: q mercedē: que rit. ergo dilectio dei ex caritate nō admittit reſpectu mercedis ¶ Tertio ſic Merces eſt finis coꝝ: q̄ ꝓpter mercedē fiūt. Sꝫ finis diligit magis. q̄ ea q̄ ſunt ad finē. Si ergo deꝰ ꝓpter ali quā mercedē diligeret: aliquid aliud magis diligeret deo qđ ē ɔtra rōnē caritatis. ¶ In op po. eſt qđ dr̄ gl. Mat. i. q; ſpes generat caritatē: Sed ſpes ex pectatio mercedis. Ergo cari tas pōt eē cū intuitu mercedis Preterea ad Hebr. xi. dr̄ de ſanctis patribus. aſpiciebant in remuneratorē. Sed ɔſtat. q; ip ſi diligebant deū ex caritate. Ergo dilectio dei ex caritate cōpatitur intuitum mercedis. ¶ Rñdeo dicendū iuxta ſctm̄. Tho. in. 3. q; merces dr̄ premi um quod qs ex labore. vel ope aliquo meret. Premiū aūt eſt qđ alicui in bonū eius reddit. Vnde merces inquantū huius modi. iportat aliquod referibi le per amorē ad id cui merces reddit. Mercedē aūt reliquis ꝓpter ſeipſum amat. nō tamē eſt de ratione mercedis. q; ſit intentionis finis q; plerumqꝫ aliquis mercedem ex ope non querit cui merces datur. ea āt que propter ſe aliquis diligit.

vel ſunt perfectionis eius for-maliter. ſicut ſanitas. virt⁹ ope ratio dilectionis. ⁊ huiuſmodi vel ſunt effectiua vel cōſecuti-ua. vel conſeruatiua. Hoꝝ aūt cōtrarioꝝ prohibitiua. Unde ſi aliquis amat aliquid extra ſe ipſum illud pōt dici merces in quantū ex eo aliquid in ipſo re linquitur. vel ſeruatur. De rōne aūt amicitie eſt: ꝙ amicus ſui gratia diligat. Unde ami-cus nō habet in amicitia rōnē mercedis: ꝓpͤe loquēdo: quis ea q̄ ex amico nobis fiūt rōnē mercedis habere pñt ſicut dele ctationes: ⁊ vtilitates. quas ex ipſo amicus conſequit. ratione quoꝝ ipſe amicus poteſt dici merces q: cauſaliter. ſicut dr̄ merces nr̄a. ratione eoꝝ q̄ ex ipſo in nobis ſunt. Pꝫ ergo ꝙ poneret mercedē aliquē finem amoris. ex pte amati: eſt cōtra rōnē amicitie. Unde caritas. per hunc modū oculū ad mer cedē habere nō pōt. Hoc eniꝫ eſſet deū nō ponere vltimū fi-nē: ſed bona que ex ipſo cōſequi tur. q: ponere mercedē eſſe fi-nem amoris ex pte amantis. nō tamē vltimū vt ſi ipſe amor eſt quedā operatio amātis. nō eſt ꝯtra rōnem amicitie: q: ip-ſa amoris operatio cū ſit quod dā accidēs: nō dr̄ amari niſi ꝓ pter ſuū ſubiectū. Itē ea q̄ ali-qs ꝓꝑ ſe diligit pōt eē ordo ſal ua amicitia. Unde ⁊ ipſaꝫ ope rationē amoris poſſum amare nō obſtāte amicitia ꝓpter ali-quid aliud erit tñ ꝯtra rōnem virtutis: ſi virtutis operatio ꝓ pter aliqd aliud virtute inferi⁹ cuius ſunt tp̄alia bona diligat. Patet ergo: ꝙ hūs caritateꝫ. nō pōt habere oculum ad mer cedē: vt ponat aliquid quocūqꝫ finē amati. ſ. dei. Hoc eni eſſet ꝯtra rōneꝫ caritatis: vt eſt ami citia quedā. nec iterū vt ponat aliquod tēporale bonū finē ipſi us amoris: q2 hoc eſſet contra rōnem caritatis: vt eſt virtus pōt tamē haberē oculū ad mer cedē: vt ponat beatitudinē crea tam: finem amoris: non au-tem finem amati. Hoc enim nec eſt contra rationem amici tie. nec cōtra rōnem virtutis: cū beatitudo virtutuꝫ ſit finis. ¶ Ad rōnes in oppo. ¶ Ad pri mā rñdetur negando ꝯñam. Et ad ꝓbationē rñdet: ꝙ ocu lus nō eſſet ſimplex: ſi reſpect⁹ haberet ad premium tanqꝫ fi-nē ipſius amati. ſ. dei: ſed vt di ctū eſt nō habetur reſpect⁹ ad p̄mium. quod ſit finis amati: ſꝫ quod finis ſeruitii: vel amoris. ¶ Ad ſecūdam reſpondet negā do ꝯñam. Et rō eſt: q: merc̄

narius dr ibi:q opus ſpūale ꝑ pter mercedē tpalem exercet. Et talis vituperatur. ¶ Ad ter tiam patet reſponſio per ea: que dicta ſunt ad primam.

¶ In feſto ſancti auguſtini eſt euangelium. Vos eſtis ſal terre ꝛc. Math.5. Circa qd poſ ſunt diſputari ſequentes.q.

¶ Primo: vtrum ſtatus prela torum qui faciunt ꝛ docent. ſit maius ꝙ ſit in eccleſia dei.

¶ Secundo vtrum prelatus. qui non facit quod docet: ſit in ſtatu perfectionis.

a D primā ſic ꝓcedit: Et vr ꝙ ſtatus prela toꝝ etiā qui faciunt ꝛ docent: nō ſit maior. ꝙ ſit in eccleſia dei. ¶ Primo ſic. Dicitur Mat.19. Si vis perfectus. eſſe: vade ꝛ vende omnia: que habes ꝛ da pau peribus Hoc faciunt religioſi. non ad hoc tenent̄ epiſcopi. vt̄ eni.12.q.i.epi. De reb⁹ ꝓprijs vel acquiſitis: vel quicquid. de ꝓprio habēt heredibus ſuis re linquant. Ergo vr: ꝙ religioſo rū ſtatus ſit maior. ¶ Secūdo Perfectio pricipalibus ꝯſiſtit in dilectiōe dei. ꝙ in dilectiōe primi. Sed ſtatus religioſoꝝ directe ordinat̄ ad dilectionez dei: ꝛ ad dei ſeruitio: ꝛ famula tu nominat̄: vt Dyo.6.ecc. Je rar. Status aūt epoꝝ videt̄ or dinari ad dilectionē ꝓximi. cu ius cure ſuperintendunt. Er go idē qd pri⁹: ¶ Tertio. Sta tus religioſoꝝ ordinatur ad vi tam cōtemplatiuā: que potior eſt: ꝙ actiua: ad quam ordinat̄ ſtatus epoꝝ: Ergo idē quod pri us. ¶ In oppo. eſt euangeliū. Qui fecerit ꝛ docuerit. hic ma gnus vocabitur ꝛc. Secūdo ſic nullo lꝫ maiori ſtatu ad mino rē tranſire. Hoc enim eſſet re tro reſpicere Sed poteſt aliqs de ſtatu religionis in ſtatu epi ſcopalem tranſire. Dicit̄ enim 18.q.i. ꝙ ſacra. ordinatio: de monacho: epiſcopum facit. Er go ſtatus prelatorum maior ꝛ perfectior eſt. ꝙ religioſorum. ꝛ per conſequens omnium alio rum. ¶ Reſpondeo dicendū ꝙ ſtatus prelatorum ſit ma ior: ꝙ aliquis alius in eccleſia. ¶ Probatur iſta concluſio. Primo ex illo euangelii pre ſentis. in quo chriſtus: prela tos alloquens dicit. Vos eſtis ſal terre vos eſtis lux mundi. Patet etiam ex illo. Auguſt. lxviij. di. c. quorum. vbi vocat eos patres. ꝛ principes eccle ſie. Ratione ſit reſpectu reli gioſorum ſicut Augu. xii. ſup Gen. ad litaz. Semꝑ agēs ꝑ

ſtātius eſt patiēte. In generꝫ au tem perfectionis: epi ſm Dio. v.c.ecc. Jere. ie habent vt perfe ctiores religioſi autem vt per/ fecti: quorum vnum pertinet ad actionem: alterum ad paſſionē Ergo ſtatus epoꝝ maior ⁊ po tior eſt: ſtatu religioſoꝝ. ¶ Ad rationes in oppoſitū. ¶ Ad pri mam reſpondetur negando cō ſequentiā. Pro quo notanduꝫ iuxta ſcm̄ Tho. q abrenūctia- tio ꝓpriarum facultatū duplex conſiderari poteſt. Uno modo ſm q eſt in actu ⁊ ſic in ea non conſiſtit eſſentialiter perfectio: ſed ē qdā perfectiōis inſtrm Et ideo nihil ꝓhibet ſtatū per fectionis eſſe ſine abrenūciatio- ne ꝓprioꝝ. Alio modo poteſt conſiderari ſm preparationem animi vt.ſ. homo ſit paratus: ſi opꝰ fuerit, omnia dimittere vel diſtribuere. Et hoc pertinet di- recte ad perfectionē. Unde Au guſt. dicit in li. de conſenſu euā geliſt. Oſtendet dn̄s filios ſapīe intelligerꝫ nō in abſtinendo: nec in manducando eſſe iuſtitiam: ſꝫ in eq̄nimitate tollerandi inopiam. Unde ⁊ Apoſtolus dic Scio abūdare. ⁊ penuriā pati. Ad hoc autem maxime tenenꝫ pi: ⁊ omnia ſua ꝓ honore dei: ſalute ſui gregis largiēdo: vel inopiam bonorum ſuorum cuꝫ gaudio ſuſtinendo. ¶ Ad ſecun dam reſpondetur negando mi- norem ſi intelligat tm̄ quoniaꝫ prelati vtriqꝫ dilectioni.ſ. dei ⁊ proximi intendunt immo q in tendant dilectione proximoꝝ ꝓuenit ex abundantia dilectio- nis diuine. Hoc autem eſt ma ioris dilectionis ſignum: vt pro pter amicum etiam alii ſeruiat q̄ȝ et ſi ſoli amico vellet ſeruire. ¶ Ad tertiam reſpōdetur q p̄ latus nō ſolum ordinatur ad vi tam actiuam ſed etiam ad con templatiuaꝫ: de qua debet hau rire qd in actiua infuat. Unde Gregorius dicit in paſtorali. Sit preſul in actiōe precipuus: pre cunctis contemplatione ſuſ penſus ⁊c.

a

Dſcdam.q.ſic ꝓce ditur. Et videtur q platus docens ⁊ nō faciens nō ſit in ſta tu perfectionis. ¶ Primo ſic. Qui nō eſt in gr̄a: nō eſt in ſta tu gratie. Ergo pari rōne g nō eſt pfectus cuiuſmodi eſt plaꝰ: q docet bōa: ⁊ nō fac. Ergo ta lis nō eſt in ſtatu perfectionis. ¶ Scdo ſic. Qui ē in ſtatu ſer uitutis pcti: nō vr̄ eē in ſtatu p fectiōis. Sꝫ mali platis ſūt in ſtatu ſeruitutis pcti. Jo.8. Qui facit pctm̄: ſuus eſt pcti: g repu gnat: q ſint in ſtatu pfectionis.

¶ In opp. eſt q multi p̄lati ſūt g gr̄a ꝛ caritate carēt i qb⁹ cōſiſtit perfectio: ꝛ tñ in ſtatu p̄lationis: que ſtatū dicit perfectionis: ergo ꝛc. ¶ Rñdeo dōz ſub vna cōcluſione tali. q nec omnis p̄fectus eſt in ſtatu p̄fectionis nec oīs q ſtat in ſtatu p̄fectionis: eſt perfectus. Iſta cōcluſio ſic oſtendit̄ vera iuxta ſctm̄. Th. Stat⁹ ꝓp̄e ptiet ad ꝯditionez libtatis ꝛ ſuitutis ſpūalis. Libertas aūt: aut ſeruitus: pōt in hoīe attēdi dupliciter. Uno modo ſm̄ quod interius agit̄. Alio modo ſm̄ id: quod exterius agitur. Et quia vt dicitur. i. Regū. xvi. Hoies vident ea q̄ patēt. ſz deus intuet̄ cor. Inde eſt: q ſm̄ interiorem hominis diſpoſitionem accipit̄ conditio ſpūalis ſtatus in hoīe: per comparationē ad iudiciūm diuinū. Scðm autem ea que exterius agunt̄ accipitur ſpūalis ſtatus in hoīe: per cōparationez ad eccleſiā. Et ſic nō de ſtatibus loquntur prout. ſ. ex diuerſitate ſtatuū: quedā eccleſie pulchritudo conſurgit: Eſt aūt cōſiderādū q q̄tū ad hominem ad hoc q aliqs adipiſcat̄ ſtatum libertatis. vel ſeruitutis regritur qdez primo aliqua obligatio. vel alligatio. Non enim ex eo q aliqs ſeruit alicui: efficit̄ ſeruus: qi et liberi ſeruiunt. Ex hoc. q aliqs deſinit ſeruire efficit̄ liber: ſicut patet de ſeruis fugitiuis. Sz ille eſt proprie ſeruus: qui obligatur ad ſeruiendū: ꝛ ille eſt liber: qui a ſeruitute abſoluit̄. ¶ Secūdo requirit̄: q obligatio p̄dicta cū aliqua ſolēnitate fiat. Sicut cetera que inter homines: obtinent perpetuam firmitatē: quedā ſolēnitas adhibet̄: ſic igit̄ eſt in ſtatu p̄fectionis ꝓprie dicitur eſſe aliquis: non ex hoc: q habet actum dilectionis perfecte. ſed ex hoc q obligat ſe perpetuo: cū aliq̄ ſolēnitate ad ea. que ſunt perfectionis. Conſtat etiam: q aliqui ſe obligant: qui non ſeruiunt ꝛ aliqui implēt ad quod ſe nō obligauerūt: vt patz Mat. ii. de duobus fratribus: quoꝝ vnus dicenti operare: in vinea rñdit: nolo: ꝛ poſtea abiit Aliter aūt rñdens ait: eo: ꝛ non iuit. Et iō nihil ꝓhibz aliquos eē p̄fectos: q nō ſunt in ſtatu p̄fectiōis. ꝛ aliquos eē in ſtatu p̄fectionis qui non ſunt perfecti. ¶ Ad rōnes in oppo. vnā rñſio ſufficit q ꝓcedūt quantū ad interiorē ſtatū nō aūt quantū exteriorem de quo eſt ſermo.

¶ In feſto ſācti Bartholomei eſt euangelium. Hoc eſt preceptum ꝛc. Jo. v. poſſunt diſputari ſequentes. q.

Primo: verū beatus Bartholomeus: et alii apſi potuerūt dici amici dei. Et videtur: φ nō. ¶ Primo ſic. Amicitia eſt reuelatio pitatis. Sed deus multo ſuperior eſt homine. Ergo hominis ad deum nō eſt amicitia. ¶ Secūdo ſic. Caritas nō eſt amicitia. Ergo qui ex caritate diligunt deū: nō debēt dici habē amicitiā ad deū. Antecedēs probatur ſic. Nihil eſt ita proprium amicitie: ſicut ꝯuenire amico: vt philoſophus dicit. 8. Ethi. Sed caritas eſt hominis ad deuz: ad quem nō eſt eum homine cōuerſatio. Ergo caritas talis nō eſt amicitia. ¶ Tertio ſic. Seruitus et amicitia nō videntur ſe comparari. Unde dicit dñs. Non dicam vos ſeruos. ſed amicos. Sed beatus Bartholomeus: et alii apoſtoli ſancti: ſemper manent ſub ſeruitute dei. Unde quilibz eis dicit illud Pſal. Ergo ſeruus: et filius ancille tue. Ergo videt: φ nō ſunt dicēdi amici dei ¶ Quarto ex argumento chriſti: quo dicit. Vos dixi amicos: q̄ omnia q̄ noui a patre meo: nota feci vobis. Arguit ſic. Chriſtus nō fecit eis omnia nota: q̄ audiuit a patre ſuo: vt pz. Non enim eſſent capaces tante ſapientie quantuz ſuſceperat filius a patre. Ergo ſemp ſerui. et nō amici ſunt dicendi. ¶ In oppoſitum eſt euangelium preſens. Et de beato Bertholo. dicitur in hyſtoria. Quū quereret ydolum quis eſſet Bartholo. reſpōdit. Amicus dei. ¶ Reſpondeo dicendum: φ beatus Bartholo. vere dictus amicus dei eſt. et alii apoſtoli. Concluſio patet ex verbo chriſti dicentis. Non dicam vos ſeruos ſz amicos: et iterum. Vos amici mei eritis: ſi feceritis: que precipio vobis. Ratione ſic quia dilexerunt deum ex caritate. Sed caritas eſt: quedam amicitia.

Pro quo notandum: φ ſecundum philoſophum. viii. Ethi. Non quilibet amor. habet rationem amicitie. ſed amor qui eſt cum beniuolentia. quando ſcilicet ſic amamus aliquem: vt ei bonum velimus. Si autem rebus amatis non bonum velimus: ſed ipſum eorum bonum velimus: nobis dicimus. Amare. vinum vel equum. vel aliud huiuſmodi. non eſt amore amicitie. ſed cuiuſdam concupiſcentie. Ridiculum enim eſt dicere. φ aliqui habent amicitiam ad vinum. vel equuz. ſed nec beniuolentia ſufficit ad rationē amicitie ſz requirit q̄d a

tus amatis.qꝛ amicus eſt ami‑co amic⁹.Talis aũt mutua be‑niuolentia fundatur ſuper aliq̃ cõicatione.Quom igitur ſit ali qua cõicatio hoīs ad deum.ſ3 qꝛ ſuam beatitudinē nobis cõi‑cat.ſuper hac cõicatione opor‑tet aliquam amicitiã fundari. De qua quidem cõmunicatio ne dr̃.i.Corin.x. Fidelis deus: per quē vocati eſtis in ſocieta tem filii eius. Amor aũt ſuper hac cõicatione fundatus.eſt ca ritas. Vñ manifeſtũ eſt.qꝫ ca‑ritas q̃dam eſt hoīs ad deũ:ꝑ quã hõ deũ diligit.ꝛ deus ho‑minē.ꝛ ſic efficitur quedã aſſo‑ciatio hoīs ad deum.vt dicit.i. Jo.i. Si in luce ambulamus. ſicut ꝛ ipſe in luce eſt ſocietatē habemus ad inuicē.Et ita bea tus Bartholome⁹ ambulans in luce grẽ.dictus eſt amicus ꝛ oẽs alii ſcti.de qbus dr̃ in ps. Nimis honorati ſunt amici tui deus.¶Ad rõnes in oppoſitũ. ¶Ad primã rñdetur negando ꝯñam. Et ratio eſt.qꝛ amicitia nõ requirit equalitatē ſiue pa‑ritatem equiparantie ſed equali‑tatem proportionis:vt ſi vnus amicoꝝ operet̃ ad alteꝝ ſ3 ſuã ꝓportionē.vt dicitur .8. Ethi. ¶Ad ſecundam rñdetur negã do aſſomptũ.Ad probationem negat̃ minor.Et eſt ratio:qꝛ du plex eſt hominis vita. Vna qui dem eſt exterior ſ3 nãm ſenſibi lem ꝛ corporalē.ꝛ ſm hanc vi‑tam nõ eſt cõicatio vel ꝯuerſa tio cũ deo ꝛ angelis.Alia eſt vi ta ſpũalis ſ3 mētē.Et ſm hãc vitã ē nobis ꝯuerſatio cũ deo: ꝛ ãgelis in pñti qdē ſtatu ipfe‑cte. Vñ dr̃ Phili.3. Nr̃a cõ‑uerſatio in celis ē.Iſta ꝯuerſa tio ꝑficiet̃ in pria:qñ ſerui ei⁹ ſer uiēt dño.ꝛ videbũt faciē ei⁹. vt dr̃ Apoc.vlti. Et iõ hic ē cari‑tas impfecta:ſ3 ꝑficiet̃ in pria. ¶Ad tertiã rñdet̃ negãdo ꝯſe‑quētiã.Et ad ꝓbationē rñdet̃ qꝫ intelligit̃ de ſeruitute ſeruili. qꝛ ſi timore ſeruili ſũt ſubiecti: talis timor expellit ab aīo cari‑tatē.Timore vero filiali:ſp ſcti ꝑmanēt ſbiecti.ſ3 illõ ps. Ti‑mor dñi ſctũs ꝑmanet in ſclm ſcli.Et iſti mõ ſcī dñr ſui Ro. i.Paul⁹ ſu⁹ ieſu xp̃i.¶Ad.4. rñdet̃:qꝫ illõ:oīa quecũqꝫ audi ui a pr̃e meo:nõ ē ītelligēdũ de oīb⁹ ſimplr̃:ꝛ abſolute.qꝛ iſtud erat īpoſſibile.vt argutũ ē.ſ3 in‑tellig^m ē d̃ oīb⁹ princ̄tib⁹ad eo rũ ſtatũ:cuiuſmõi ſũt illa:q̃ ꝑti nēt ad eoꝝ ſalutē.ꝛ fide ꝛ moꝝ ꝓdicationē ꝛ eccl'ie gubnatõeꝫ.

¶In feſto decollationis beati Jo.baptiſte ē euãgeliũ. In illo tpe miſit Herodes ꝛc. Mat. vi.poſſun īſputari ſeq.q.

¶ Primo: vtrū btūs Jo. moriēs ex hoc q̄ dicebat Herodi nō lȝ tibi hr̄e vxorē fratris tui. verus martyr ſit colendus.
¶ Scd̄o. vtrū iuramētū quod Herodes p̄ſtitit ſaltāti puelle: excuſare potuit Herodē a pc̄ō mortis Jo. baptiſte.

a Ad primā. q. ſic pceditur. Et vr̄. q̄ btūs Jo. moriens ex hoc q̄ dicebat Herodi nō lȝ tibi hr̄e vxorē fratris tui ver⁹ martyr ſit recolēdus. Et vr̄ q̄ non. q̄ videt̄ q̄ ſola fides ſit cā martyrii. Probatur ſic. Dr̄. i. Petri. 4. Nemo veſtȝ patiat̄. q. homicida. aut fur. aut aliqd huiōi. Si aūt vt xp̄ianus nō erubeſcat. glorificet deū iu iſto noie. Sed ex hoc dr̄ aliqs xp̄ianus. q̄ tenet fidē xp̄i. Ergo ſola fides xp̄i dat paciētib⁹ martyrii gloriā. ¶ In oppo. eſt euāgeliū p̄ns. ⁊ fides vlis eccleſie. ¶ Rn̄deo dōȝ. q̄ btūs Jo. p repͤhēſiōe adulterii. mortem ſuſtinēs ver⁹ martyr fuit: ⁊ vt martyr ē venerādus: Iſta concluſio declarat̄ ſic. iuxta ſantuȝ Tho. Martyres dicunt̄. q. teſtes: q. ſ. corpalibus ſuis paſſiōibus vſqȝ ad mortē teſtimoniuȝ p̄hibēt veritati: nō cuicūqȝ: ſed veritati q̄ ſm pietatē per xp̄m nobis innotuit. Vn̄ et martyres xp̄i dicūtur. q. teſtes ipſius Hmōi aūt ē veritas. Et iō martirii cā ē fidei veritas. Sed ad fidei veritatē nō ſolū ptinet ipa credulitas cordis: ſȝ ēt exterior pteſtatio: q̄ qdem fit nō ſolū p v̄ba: qbus aliqs ↄfitet̄ fidē: ſȝ ⁊ p facta. qbus fidē ſe hr̄e oſtēdit: ſm illud Jacobi. ii. Ego oſ̄dā tibi ex opib⁹ fidē meā. Vn̄ ⁊ de qbuſdā dr̄ Jacobi. i. Confitent̄ ſe noſſe deū: factis aūt negāt. Et iō oium virtutū opera ſm q̄ referunt̄ in deū: ſūt quedā pteſtatiōes: p q̄s nobis innoteſcit: q̄ deus huiōi opera a nobis reqrit. ⁊ nos p ↄ eis remunerat: ⁊ ſm hoc p̄ns eſſe martyrii cā. ſm quod videmus: q̄ btī Jo. baptiſte martyrium in eccleſia celebratur: q non pro neganda fide: ſed pro reprehenſione adulterii: mortem ſuſtinuit. ¶ Ad rationem in oppoſitum. reſpondetur. Dicimus enim q̄ verum eſt: quod dicitur in minori: q̄ xp̄ianus dicitur qui xp̄i eſt. Sed aliquis dicitur eē xp̄i: non ſolum ex eo: q̄ habet fideȝ xp̄i: ſed etiam ex eo q̄ ſpū xp̄i ad opera virtuoſa procedit. ſm illud Ro. viii. Si quis ſpirituȝ xp̄i habet: hic non eſt eius. Et ēt ex hoc: q̄ ad imitationem xp̄i morit̄: ſm illud Gala. v. Qui xp̄i ſūt: carnem ſuam crucifixe

runt cũ vitiis ⁊ concupiſcẽtiis. Et ideo vũ xp̃ianus patitur nõ ſolum: qui patitur pro fidei confeſſione: que fit per verba: ſed ẽt qui patitur pro quocunqz opere faciendo: vel pro quocunqz ꝑctõ vitando: propter xp̃m. q: totum hoc pertinet ad fidei ꝓteſtationem.

a Q ſcdam .q. vtrum iuramentum lz incautũ: quod Herodes promiſit faltanti puelle: excuſaret potuit herodem a peccato mortis Jo.baptiſte. Et videtur ꝙ ſic. ¶ Juramentum incautum dicitur: quod vergit in exituz malum. vel minus bonum. Sz tale obligat. Pz. q: tale fuit iuramentum: quod Joſue iurauit Gabaonis pacem: ⁊ ꝙ nõ occideret eos Joſue.ix. ⁊ tamen preceptum dei erat in contrarium. Preceperat eniz deus: ꝙ occideret omnes habitatores ⁊c. ſicut habeť Deutro.vi. Et obſeruauit Joſue iuramentũ: credens ſe obligatum. Unde Ambro.li.de officiis.xxii.q.iiii. loquens de iuramento Joſue dicit ſic. Jeſus tamẽ pacẽ quã dederat: reuocandam nõ cenſuit: q: firmata erat ſacri religione: ne dũ alienam ꝑfidiam redargueret: ſuam fidem ſolueret. Soluiſſz ergo ſuam fidez: ſi nõ tenuiſſet: quod iurauerat. Similiter ergo videtur. ꝙ Herodes iurans ſe daturum puelle quicquid peteret: obligabatur ad ſoluendũ: qd̃ iurauerat: licet eſſet contra preceptuz dei: ſicut fuit illud: qd̃ fecit Joſue. ¶ In oppo. eſt canon Jſidori.xxii.q. q.iiii. In malis promiſſis reſci de fidez: in turpi voto muta decretum: quod incaute voviſti. non impleas. Impia eſt ergo ꝓmiſſio. que ſcelere adimpletur. Non obligat ſe. nec tale iuramentum excuſat a peccato perpetrato. ¶ Rñdeo dicendum. quod iuramentum herodis nõ excuſauit a nece beati Joã. vt oſtendit Aug. optime in ſermone huius feſtiuitatis. Pro quo notandum iuxta ſanctũ Tho. in iii. ꝙ duplex eſt iuramentum. Unũ aſſertorium. ⁊ aliud promiſſorium. Promiſſorium iuramentũ eſt de eo: quod in futurum a iurante faciendum expectatur. vel per ſe. vel per alium. Aſſertorium vo eſt: qd̃ fit per ↄfirmationem veritatis etiam ꝑñtis. ⁊ preterite. ⁊ ẽt ipſiꝰ cãm non ſcimus. In iuramento aũt aſſertorio eſt vna tm̃ obligatio ſcz qua quis obligatur ad peccatum: ſi veritas ſuo iuramento deſit. In iuramento aũt ꝓmiſſorio eſt duplex obligatio.

Una qua quis obligatur ad faciendū hoc.qd̄ iuramento promiſit. Alia qua obligat̄ ad peccatū ſi nō fecerit. His igitur viſis ſciendū.q̄ ſicut nō oīs aſſertio ē digna:vt iuramēto firmetur.ita nec oīs promiſſio.ſ; illa tm̄.que ad vtilitatem aliquam ptinet. Unde ſi ꝓmiſſio que ē de aliquo qd̄ ſalutē īpediat].ſine ſit ↄtrariū ſaluti.ſiue vt ꝑtereat in ſalutem iuramēto firmetur.⁊ hoc ipſo iuramentū efficitur indebitum.q.actus cadens ſuper indebitam materiā. Uñ obligat ſcd̄a obligatiōe:que eſt ad pctm̄.nec remanent ei virtꝰ obligandi prima obligatiōe ad faciendū. Prima enim obligatio eſt ad vitandum ſcd̄am obligationem. Unde iuramentū quid de neceſſitate ad peccatū obligat:ipſo facto ab alia obligatiōe vacnatur. Et ideo licet iuramentum herodis.q̄ daret puelle ſaltāti.quod peteret.potuiſſet eſſe a principe licitum:intellecta debita conditione.ſ. ſi peteret.quod dare deceret:impletio tamen iuramenti fuit illicita. Et ideo nō obligabatur in aliquo. Unde ambro.li.de officiis. Et contra officium.nōnūq̄ꝫ promiſſum ſoluere facrm. ſicut herodes qui necem Jo.preſtitit nec promiſſum negaret.

¶ Ad rōnem in oppo. reſpondetur negando conſequentiaꝫ. Et rō eſt.q: iuramentum Joſue non erat de eo.q̄ ſm ſe eēt illicitum.ſicut eſt adulterium.homicidium.⁊ ſimilia.ſ; de eo quod factum erat illicitum. q: prohibitum. Unde in hoc ſufficiebat ſeruare intentionem ꝓhibentis. Et ideo vt dicit ambro.lib.de officiis. Mulctauit eos meliori morte.ſ. obſequio miniſterii diuini.vt eſſet clemētior ſnīa: ſed diuturna. Et ſic quodammodo occiſi ſunt morte legali.que eſt ſeruitus.

¶ In feſto natiuitatis beate virginis eſt euangelium. Liber generationis ⁊c. Math.i. Circa quod poſſunt diſputari ſeq.q.

¶ Primo.vtrū xp̄s deſcendit ſm carnē de ſemine Dauid.

¶ Scd̄o.vtrū btā Maria fuerit ſanctificata ante natiuitateꝫ ex vtero.

¶ Tertio.vtrū beata virgo per ſanctificationeꝫ obtinuerit grē plenitudinem:ſiue ꝑfectionē.

Ad primam.q. ſic ꝓceditur. Et videtur. q̄ xp̄s non deſcēdit ſm carnem de ſemine Dauid. ¶ Primo ſic. Mathus in preſenti euangelio. Liber generationis:geneologiam xp̄i terenꝰ:eam ad Joſeph pdu

a

rit. Joseph autem non fuit pr̄ xp̄i. Non ergo videtur q̄ xp̄s de ſemine Dauid deſcenderit: licet Joseph ſic. ¶ Secūdo ſic. Aaron fuit de tribu. Leui. vt pʒ exo. vi. Maria autem mater xp̄i cognata dicitur Eliſabeth que eſt filia Aaron: vt pʒ Luc. i. Quom ergo Dauid de tribu iuda fuerit. vt pʒ Mat. i. videtur. q̄ chriſtus de ſemine Dauid nō deſcenderit. ¶ Tertio ſic. Jere. xii. dicitur de Jechonia. Scribe virum iſtū ſterilem. Nec enim erit de ſemine vir: qui ſedeat ſuper ſolium Dauid. Sed de xp̄o dr̄ Iſa. ix. ſuper ſoliuʒ Dauid ſedebit. Ergo xp̄s nō fuit de ſemine Jechonie. nec per ꝯn̄s de ſemine Dauid: q2 Mat. a dauid p̄ Jechonid ſeriē generatiōis pducit. ¶ Jn oppo. ē euāgeliū p̄ns. Liber generatōis &c. ¶ Reſpōdeo dōm. q̄ xp̄s ſm carnē deſcendit de ſemine dauid. Jſta concluſio pʒ per apoſtolum ad Ro. i. qui de xp̄o loquens ait: Qui factus eſt ex ſemine Dauid ſm carnem. Pro quo notandū: q̄ ſpāliter xp̄s dr̄ fili9 eē Abraā: & dauid. vt pʒ in principio euangelii. Cuius eſt multiplex rō. Prima q2 ad hos ſpālis de chriſto repromiſſio facta eſt. Dictum eſt enim. abrahe Gen. xxii. Benedicentur in te omnes generationes. Qđ apoſtolus de xp̄o exponit ad Gala. iii. Abrahe dicte ſunt repromiſſiones. & ſemini. Non dicit ex ſeminibus. q. in multis. ſed quaſi in vno. & ſemini tuo q̄ eſt xp̄s. Ad Dauid aūt dictum ē. de fructus ventris tui ponam ſuper ſedem tuam. Vnde & populi iudeorū. vt regem honorificē ſuſcipiēs dicebant Mat. xxi. Oſanna filio dauid. Secūda ratio eſt. q2 xp̄s futur9 erat rex: & propheta. & ſacerdos. abraam autem ſacerdos fuit: dum impleuit officiuʒ ſacerdotis: offerendo hoſtiam domino. Vn̄ dominus ad eū Gen. xv. Sūme tibi vaccā triennē &c. Fuit etiam propheta: ſm illud. quod dicitur Gene. ii. Propheta ē & orabit pro te. Dauid autem rex fuit. & propheta. Tertia ratio eſt. q2 in abraam primo incepit circunciſio. in dauid autē maxime manifeſta eſt dei electio: ſm illud. i. reguʒ. xiii. Queſiuit ſibi dn̄s virū iuxta cor ſuū. & iō vtriuſq3 filius xp̄s ꝯueniētiſſime. vt oſ̄dat eſſe in ſalutem circūciſioni & electiōi gentiliū. ¶ Ad rōnes in oppo. ¶ Ad primam r̄ſidetur negando ꝯn̄am. Et rō ē. q2 vt dicit aug cū euāgeliſta Mat. dicat viruʒ Ma-

rie Joſeph eſſe: et xpi matrē virginē eſſe xpm ex ſemine dauid. quod reſtat niſi credere et mariam nō fuiſſe extraneam a generatione dauit: et eam Joſeph coniugē nō fruſtra appellatam propter animoꝝ cōfederationē: quis ei nō fuerit cōmixtus. Et Hiero. ſuper Ma. dicit ex vna tribu fuit Joſeph et Maria. Unde etiam ſm legem eā accipere cogebat vt propinquā: ppter qd et ſimul cenſentur in Bethleem. q. de vna ſtirpe generati. ¶ Ad ſcdaꝫ rñdetur iuxta ſniam Augu. ꝯ Fauſtum: qꝫ ſi Joachi pr̄ Marie de ſtirpe Aaron fuit: vt Fauſtus p quaſdam ſcripturas apocryphas aſſerebat credendū eſt: qꝫ mr̄ Joachi fuit de ſtirpe Dauid. Et ſic in xpo fuerunt iuncta regiū genus et ſacerdotale: vt dič Greg. Nazanzenus qrenus xps q rex eſt et ſacerdos ab vtroqꝫ naſceret ſm carnem. ¶ Ad tertiam rñdetur negando ꝯñam. Et rō eſt: qm̄ per illam auctoritatem ꝓphetiā: ſicut Ambro. dicit ſuper Lucaꝫ: nō negatur ex ſemine Joachi poſteros naſcituros et ideo xps de ſemine eius eſt. Non enim ſeculari honore regnauit. Ipſe eniꝫ dixit. Regnū meum non eſt de hoc mundo.

a Ad ſecundā q. ſic procedit̄ur. Et videt̄ qꝫ btā Maria nō fuerit ſcificata ante natiuitatē ex vtero. ¶ Primo ſic. dicit Apſts. i. Cozyn. xv. Non prius quid ſpūale eſt. ſed qꝫ aīale. dei quod ſpūale eſt. Sed per gratiam ſanctificantē naſcit̄ homo ſpūaliter in filiuꝫ dei: ſm illud. Job. i. Ex deo nati ſunt. Natiuitas aūt ex vtero ē natiuitas aīalis. Non ergo btā virgo prius fuit ſcificata qꝫ ex vtero naſceret̄. ¶ Scdo ſicut dič Augu. in epſa ad Dardanū. Sanctificatio qua efficimur tēplum dei nō niſi renatoꝝ eſt. Nemo enī renaſcitur niſi prius naſcet̄. Ergo btā virgo nō fuit prius ſanctificata qꝫ ex vtero naſceretur. ¶ Tertio ſic. Dič Hiero. Nō mihi credas: ſi aliquid tibi dixero qꝫ ex veteri et nouo teſtō haberi non poſſit. Sed ſanctificatione beate Marie in vtero nihil habetur in aliquo teſtamentorum. Ergo non eſt credendū eam fuiſſe ſanctificatam. ¶ In oppoſitum eſt quod eccleſia celebrat natiuitatem beate virginis. Non autem celebratur feſtum in eccleſia niſi pro aliquo ſancto. Ergo beata Maria fuit in ſua natiuitate ſancta. Fuit ergo in vtero ſāctificata. ¶ Re

ſpondeo dicendū: iuxta ſanctuz Tho. in. iii. parte: de ſanctificatiōe beate Marie ſcilicet ꝙ fuerit ſanctificata in vtero. Nihil in ſcriptura canonica traditur: qua nec etiā de eius natiuitate mentionem facit. ſed ſicut btūs Aug. de aſſumptione ipſius virginis rōnabiliter argumentat ꝙ cū corpe aſſumpta ſit in celū quod tñ ſcriptura nō tradit. ita rōnabiliter argumentari poſſumus ꝙ fuerit ſcificata in vtero. Rōnabiliter eni ʒ credit: ꝙ illa que genuit vnigenitum a pr̄e: plenū gr̄e ⁊ veritatis: ꝙ preomnibus aliis maiora gr̄e priuilegia accepit. Vñ legit Luc. i. ꝙ angelus ei dixit. Aue gr̄a plena Inuenimus aūt quibuſdam aliis hoc priuilegiuʒ eſſe cōceſſuʒ vt in vtero ſcificarent. ſic Hiere. dictū eſt. Anteq̄ʒ exires de vulua ſcificaui te. ⁊ ſicut Jo. Baptiſta. de quo dictum eſt. Luc. i. ꝙ ſpū ſctō replebitur ex vtero mr̄is ſue. Vnde rōnabilit̄ credit: ꝙ beata virgo ſcificata fuerit āteq̄ʒ ex vtero naſceret. Vñ btūs Bernardus in matutinali offō in ſuo ſmone: qui legitur iſtam rōnem cōplectēs. ita ait. Btām virginem oīmodis cōſtat ab originali ɔtagio priuſq̄ʒ naſceret eſſe mūdatā. q̄ʒ nimirʒ pietas xp̄iana credere prohibet vel minus a Hiere. in vtero ſcificataʒ: vel nō magis a Jo. ſpū ſcō repletā. nec gnis feſtis laudibus naſcens honoraret. ſi nō ſcā naſceretur. Eſt itaqʒ virgo regia veris honoꝝ titulis cumulata qua, pculdubio ſcā fuit anteq̄ʒ nata. Ego puto: ꝙ copioſior ſanctificationis benedictio in eā q̄ʒ in aliis ſcis ab vtero ſāctificatis deſcēderit: qua nō ſolum ip̄m ortum ſanctificauit. ſʒ vitaʒ eius ab oī pctō deinceps immunem cōſeruaret. qđ alteri nemini in natis mulieꝝ creditur eſſe donatū. Hec. Bern.

¶ Ad rationes in oppoſitum.

¶ Ad primā rūdetur: ꝙ etiā in beata virgine prius fuit aīale. ⁊ poſt id qđ eſt ſpūale: quia prius fuit ſm. carnem concepta. ⁊ poſtea ſm ſpiritum ſanctificata.

¶ Ad ſcundam reſpondetur: ꝙ Auguſtinus loquitur de regeneratione: que fit ſecundum legem communem: ſecundū quā per ſacramenta: non regenerantur aliqui. niſi prius nati. Sed deus huic legi ſacramentoꝝ potentiā ſuam nō alligauit. qn̄ aliqbus ex ſpāli priuilegio gratiam ſuam conferre poſſit anteq̄ʒ naſcantur ex vtero. ¶ Ad tertiā rūdet. ꝙ q̄uis ſcificatio btē virginis in vtero expſſe in ſcriptura veteris. ⁊ noui teſti. nō le

gat.tñ ꝓ certo haberi pōt ex iis qua ibi legunt. Si eniꝫ Hiere. ⁊ Jo. ſanctificati ſunt: qui xp̄m ꝓnūciauerūt: multo magis btā virgo que xp̄m genuit. Vñ nō fallit eccleſia ſctm̄ reputans ſue natiuitatis diē: vt inquit Bern.

D tertiam. q. ſic ꝓcedit ur. Et videt ꝙ btā virgo per ſcificationem in vtero nō obtinuerit grē plenitudinē. ¶ Primo ſic. Hoc enim videt ꝑtinere ad ꝓuilegiū xp̄i: ſꝫ illō Jo. i. Vidimus eum. quaſi vnigenitū a patre: plenū grā ⁊ veritate. Sed que ſunt propria xp̄i. non ſunt aliis attribuēda. Ergo beata virgo plenitudinem grē non accepit in ſcificatione. ¶ Scdō ſic. Ei quod eſt plenum: ⁊ perfectum nō reſtat aliud addenduꝫ quia defectū eſt cui nihil deeſt: vt dicitur. 3. phy. Poſtmoduꝫ poſtq̄ꝫ natum eſt additionē grē ſuſcepit qñ xp̄m concepit. Dictum enim eſt ſpūs ſanctus ſuperueniet in te ⁊c. Iterum qñ in glia eſt aſſumpta. Ergo videt ꝙ non habuerit in prima ſua ſanctificatione plenitudineꝫ graꝝ. ¶ Tertio. Deus nō facit aliqd fruſtra. Fruſtra autē habuiſſet aliquas gratias cū earum vſuꝫ nunq̄ꝫ exercuit. Non eniꝫ legit eaꝫ docuiſſe: quod eſt actus ſapie: aut miracula feciſſe. quod actus gratie gratis date. Non ergo habuit plenitudinem gratiaꝝ. in ſcificatione ſua prima. ¶ In oppoſitū eſt. qꝺ angelus ad eā dixit. Aue grā plena. Exponēs Hiero. in ſmōe de aſſūptione dicit grā plena. que ceteris ꝑ partes preſtat. Marie vero ſe totā ſimul īfundit grē plenitudo. ¶ Rñdeo dicenduꝫ. ꝙ btā virgo in ſua ſcificatione recepit. ſiue obtinuit grē plenitudinē. Iſta ↄcluſio oñditur ſic iuxta ſctm̄ Tho. Quāto aliqd magis appropinquat principio: in quolibet genere tāto magis ꝑticipat effectū illius ꝓncipij. Vñ dicit Diony. iiij. cele. Ierar. ꝙ angeli deo ꝓpinquiores. magis ꝑticipant de bonis diuinis: ꝙ hoīes. Chriſtus aūt eſt ꝓncipiū grē. ſꝫ diuinitatē auctoritatiue qdem ſꝫ hūanitatē miniſterialiter. Vñ ⁊ Jo. i. dicitur. Gratia ⁊ veritas per Ieſum chriſtum facta eſt. Beata auteꝫ virgo Maria ꝓpinquiſſima chriſto fuit ſm̄ humanitatem. quia ex eā accepit humanam naturam. Et ideo pre ceteris maiorem debuit a xp̄o plenitudineꝫ gratie obtinere ⁊ ita obtinuit. ¶ Ad rōnes in oppo. ¶ Ad primā reſpondet negando ↄñam. Et rō eſt: qꝛ alia ⁊ alia eſt ple-

nitudo gr̃e xp̄i ꝛ beate Marie. ¶Pro quo notandū ꝙ vnicuiqꝫ a deo datur ſ̄ꝫ hoc ad qḋ eligit̄ ꝛ qꝛ xp̄s inq̄ꝫtum hō fuit prede ſtinatus: ꝛ electus vt eſſet p̄de ſtinatus filius dei. in virtute ſcī ficationis hoc fuit propriū ſibi: vt haberet talē plenitudinē gr̃e ꝙ redundaret in oēs. ſm̄ quod dicit̄ Jo. i. De plenitudine eiuſ oēs accepimus. Sed btā v̓go. Maria tantā gratie obtinuit plenitudinē vt eſſet propinquiſ ſima actori gratie: ita ꝙ cū qui eſt plenus omnī gratia in ſe re cipet: ꝛ cū pariendo quoddam modo gratiā ad oēs deriuaret. ¶Ad ſecundā rn̄detur negādo ꝯñam. Et rō eſt: qꝛ triplex ē perfectio gratie. Sicut enim in naturalibus. Primo enim eſt perfectio diſpoſitionis. puta cū materia eſt perfecte ad formā diſpoſita. Secundo eſt perfe ctio forme: que eſt potior natu ra: ꝛ ipſe calor perfectior eſt: qui peruenit ex forma ignis: qꝛ ille ad formam diſponebat. Tertio aūt eſt p̄fectio finis. ſicut cum ignis hꝫ p̄fectiſſime ſuas quali tates: cū ad locū ſuū peruene rit. Et ſimiliter in btā virgine fuit triplex p̄fectio gr̃e. vt ait. s. Tho. Prima que de. q̄ diſpo ſitiua ꝑ quā reddebat̄ ydonea ad hoc: ꝙ eſſet mater xp̄i. ꝛ hec fuit perfectio ſcificationis. Se cunda autem perfectio gr̃e fuit in btā virgine ex p̄ñtia filii dei: in eius vtero incarnati. Tertia aūt perfectio eſt finis: quē ha bet in gloria. Quod autem ſe cunda perfectio. ſit potior q̄ꝫ p̄ ma. ꝛ tertia q̄ꝫ ſecunda. pꝫ qui dem. vno modo per liberatōeꝫ a malo. Nam primo in ſua ſā ctificatiōe fuit liberata a pecca to originali. Secundo in cōce ptiōe filii fuit totaliter mūdata a fomite. Tertio vo in ſua glo rificatione fuit liberata ēt ab oī miſeria. Alio modo per ordi nem ad bonum. Nam primo in ſua ſāctificatione adepta eſt grām iclinātē eā ad bonū. In ꝯceptiōe ār filii dei ꝯfirmata ē ei gr̄a ꝯfirmās eā in bono. In ſua vo glorificatiōe cōfirmata ei⁹ gr̄a ꝑficiēs eā in fruitiōe oīs boni. ¶Ad tertiā rn̄detur ne gādo ꝯñam. Vñ dicimus cuꝫ ſctō Tho. ꝙ nō ē dubitādū qn btā virgo accepit excellenter ēt donū ſapie. ꝛ grām virtutū. ꝛ ēt grāꝫ ꝓphetie. ſicut hūit xp̄s: nō tn̄ accepit. vt hr̄et oēs vſus eap: ꝛ ſiliū grarum. ſicut ha buit xp̄s. ſed ſm̄ qḋ ꝯueniebat ꝯditiōi ipſi⁹. Habuit eñ vſum ſapientie in ꝯtēplando: ſm̄ illḋ Luc. ii. Maria autem ſerua bat omnia verba hec ꝯferēs in

corde ſuo nō aūt habuit vſuz ſapiētie q̄ītuz ad docendū: eo q̄ nō cōueniebat ſexui muliebri ſm illud .2. Thi.2. Docere aūt mulieri nō pmitto. Miraculorū aūt vſus ſibi non competebat: duz viueret: q2 tūc ipis cōfirmanda erat doctrina chriſti miraculis ⁊ ideo ſoli xp̄o ⁊ ei9 diſcipulis qui erant baiuli doctrine chriſti: cōueniebat miracula facere. Propter quod etiam de Jo.bap. dicit̄ Jo .x. q̄ ſignū nullum fecit vt. ſ. oēs in xp̄m intenderēt Vſum aūt ꝓphetie habuit vt p3 in cantico. quod fecit. Magnificat anima mea dominum.

¶ In feſto exaltationis ſancte Crucis eſt euangelium. In illo tempore dixit ieſus turbis ⁊c. Nunc iudicium eſt ⁊c. Circa quod poſſunt diſput. ſe.q.

¶ Primo: vtrum conueniens fuit: vt chriſtus in cruce exaltatus moreretur pro nobis.

¶ Secūdo. vtrū ſit verum: q̄ xp̄s exaltatus. oīa traxit ad ſe.

¶ Tertio vtruz xp̄s per exaltationē crucis que ꝓprie eſt hūiliatio: meruit exaltationez ſui.

Ad primam queſtionē vide i die paraſceue vbi eſt diſputata plene.

Ad ſecūdam.q. ſic ꝓcedit. Et videtur q̄ xp̄s exaltatus i cruce nō traxit omnia ad ſe. ¶ Primo ſic. Non omnes conuerſi ſunt ad fidem chriſti poſt exaltationem ſuam vt patet. qm̄ multi ſunt infideles Ergo ⁊c. ¶ Secūdo ſic. per exaltationem xp̄i in cruce: non eſt eiectus diabol9 qm̄ ita nūc ſicut ⁊ ante temtat hoīes: quo ad aīas: ⁊ vexat quo ad corpus ¶ Tertio ſic. Per paſſionem xp̄i nō ſumus liberati a peccato. Ergo per exaltationē ſuam nō ſumus tracti ad ipſum. Cōſequētia videtur bona. Aūs ꝓbatur ſic. Nullus pōt liberari a peccato qd̄ nōduz cōmiſit ſ3 quod in poſterū eſt ꝯmiſſurus Quū ergo multa peccata poſt exaltationē ſint cōmiſſa: ⁊ cōtinue cōmittunt̄. Ergo ⁊c. ¶ In oppo. eſt euangeliū pns. ¶ Reſpondeo dicēdū. q̄ hoc qd̄ xp̄s dixit. Si exaltatus fuero a terra omnia trahā ad me eſt veriſſimū bene intellectū: ⁊ eſt iſte intellectus: q̄ ex amore oſtenſo i cruce ad gen9 humanū: habuit vim attractiuā omnium mentiū. Trahit ergo oia ex caritate ad ſeipſum Jere.31. In caritate ꝑpetua: ideo attraxit cōmiſerās In hoc. actu marie appet caritas dei ad hoīes: inq̄ztum pro ipſis mori dignatus eſt Ro. 5. Commendat deus. ſ. carita-

tem ſuam in nobis qm̃ cuz ad huc peccatores eſſemus xp̃s ꝓ nobis mortuus eſt. ⁊ in hoc cõpleuit: ꝙ ſponſa petit Canti. j. Trahe me poſt te: ⁊ curremus in odorem vnguentoꝝ tuorum. Vñ Bernar. ſup Cãn. Super oia amabilem te mihi reddit calix: quem bibiſti o bone ieſu opus noſtre redemptiõis. nihil allicit blandius. nihil exigit vi lius nihil affectat vehementi⁹. ¶ Ad rõnes in oppo. ¶ Ad primã rñdetur negãdo cõſequentiam. Et rõ eſt: qꝛ textus nõ dicit: trabam omnes. ſed oia ſcilicet genera hoium. ſ. gentiles: iudeos ſuos ⁊ liberos: mares ⁊ feias: vel oia. i. omnia predeſtinata: oẽs iſti finaliter trahentur. ¶ Ad ſcõam rñdetur ꝙ aſſumptũ falſum eſt. qꝛ euangelium eſt in oppo. vbi xp̃s ſic ait. Princips huius mundi eiicieť foras: Ad probationẽ rñdetur: ⁊ notať ꝙ poteſtas demonis i duobus conſiſtit: in ipugnando ⁊ detinendo deuictos. Ex eo aũt ꝙ qs impugnať. nõduz ſeruus factus eſt: ſed ex eo: ꝙ vict⁹ eſt: vt patet. 2. Petri. 2. Deuicerat autẽ diabolus totũ gen⁹ humanũ in primis parentibus ⁊ eis dominabať: dum eos ad hoc: ſm ſuũ votũ: deduxerat vt nullus paradiſi ianuã introiret. Deuicerat vnũquemqꝫ ſingulariter. dũ eum ad peccatuz inclinat. qui facit peccatũ ſeruus eſt peccati. Poteſtatẽ ergo diaboli: qua voluntas detinet: xp̃s per paſſionẽ ſuã amonuit. q̃tũ ad ſufficientiã: q̃uis nõ q̃tum ad efficientiã. niſi in illis. q vim paſſionis ſuſcipiunt ꝑ fidẽ ⁊ caritatẽ. ⁊ ſacra. Et per hoc diciť dñum diaboli euacuaſſe: ſꝫ poteſtatẽ: quaz ipugnat nõ ex toto euacuauit: ſꝫ debilitauit. dũ ipſum hoſtẽ vicit. ⁊ dũ hoibus auxilia multa ad reſtituẽdũ tribuit: ſicut ſacrã ⁊ alia huiuſmodi. ¶ Ad. iii. rñdetur negãdo aſſumptum. qꝛ xp̃s nõ liberauit a peccatis cauſaliter. i. inſtituens cauſam noſtre liberatiõis ex qua poſſent quecunqꝫ peccata q̃tuncunqꝫ remitti vel preterita. vel p̃ñtia. vel futura: Sicut ſi medic⁹ facit medicinã ex qua poſſint quicunqꝫ morboſi ſanari. ⁊ etiam in futurum.

a D tertiã. q. ſic ꝓcediť. Et videtur ꝙ per exaltationem crucis chriſtus non meruit exaltationem ¶ Primo ſic. Ex hoc: ꝙ humana natura aſſumpta fuit: exaltata eſt: ⁊ nomen deitatis ſibi debetur aſſumptionem non meruit. Ergo nec exaltationẽ. ¶ Secundo ſic. Nomen quod

eſt ſuper omne:ē nomen i quo omne genu flectitur. Sed hoc eſt nomē ieſu:vt dicitur Phi. 2. Quom ergo hoc nomen nō meruerit:ſed ante conceptionē ſibi impoſitum fuerit: videtur ꝙ nonmeruerit nomen quod eſt ſuper omne nomen. Si dicatur ꝙ meruit quātuȝ ad manifeſtationem. Cōtra. Ante ēt hoc manifeſtuȝ erat. Vnde demones euȝ profeſſi erant ⁊ pueri. ⁊ prophetie predixerunt. Ergo hoc ipſe non meruit. ¶ Tertio meritū ordinatˀ ad premiū Sed facere aliquid ꝑpter eſtimationem hoīum pertinet ad inanem gloriam. que in chriſto non fuit. Ergo exaltatione quā tum ad manifeſtationem hominum non meruit. ¶ In oppo. eſt illud Lu. 14. Qui ſe humiliat exaltabitur. Item illud Phi. 2. Factus eſt obediens vſqȝ ad mortem. ſequitˀ ꝑpter quod ⁊ deus exaltauit illuȝ ⁊c. ¶ Reſpondeo dicendū. ꝙ xp̄s per exaltationem crucis. que fuit humiliatio. magnam meruit exaltationem apud homines. Pro cuius concluſionis amplioꝛi notitia notandum. ꝙ aliqua ſunt de ſubſtantia beatitudinis: ſicut dotes anime. ⁊ corporis. aliqd aūt quod eſt de bene eſſe ipſius ſicut manifeſtatio beatitudinis ad alios: i quo etiā gloria cōſiſtit: qꝛ gloria eſt clara cum laude notitia: Glo. Ro. vlt. Sicut etiā phūs dicit ꝙ de bene eſſe ipſius felicitatis eſt: vt felix etiā poſt mortem viuat in memoꝛiis hoīum. Quia ergo in xp̄o debuit eſſe cōpletiſſima beatitudo ideo nō ſolum in ſeipſo beatus factus eſt: ſed etiā ad perfectiōe beatitudinis ſue: etiam ſua beatitudo aliis oſtenſa fuit. Et ſecundum hoc dicitur ſuam exaltationem meruiſſe. Que quidem exaltatio in tribus cōſiſtit. ſ. notitia noīs ſȝ qđ dr̄ nom ſup omne nomē accepiſſe. qꝛ nomen de re notitiā facit. Itē in reuerentia corporis ꝗtum ad genu flexionē. Itē in confeſſione oris. Et hoc eſt qđ dicit Apoſtolus. Et ois lingua confiteatur ⁊c. ¶ Ad rōnes in oppo. ¶ Ad primā rn̄detur negādo ꝯñam. Et rō eſt. qꝛ ꝗuis fuerit exaltatus ab initio ſue conceptionis: nō tamē ſua exaltatio fuit tunc manifeſta ſȝ poſt reſurrectionē: qꝛ ante non eſt ſic nota diuinitas. Et res i ſacra ſcriptura tunc dr̄ fieri: qn̄ innoteſcit. Vnde cū dicit Apoſtolus donauit: exponitur. i. fecit manifeſtum mundo. qꝛ hoc nomen haberet. ¶ Ad ſecundā rn̄detur: ꝙ nomen quod eſt ſu

per oē nomē ē:eſſe dr vel q̄ꝫtum ad id:a quo nomē iponit Et ſic nomen ieſus:alias xp̄s.q: vtrū ꝗ iponitur ex vnione humane nature ad diuinā.q: ſ̄ꝫ hoc vni us dicit:qd deo eſt vnitus. Et ſ̄ꝫ hoc ē a peccatis ſaluos pōt facere:vel q̄ꝫtum ad id cui ipo nit:ꝛ ſic hoc nomē deus:eſt ſu pra omne nomen.q: iponit ſibi ſ̄m diuinā naturaꝫ. Et hec oia q̄ꝫuis fuerint in eo:ſ̄m rei veri tatē:a principio ſue conceptio nis:nō tamen erant in notitia hominum. ¶ Ad confirmatio nem reſpondetur negando con ſequentiam. Et ratio eſt:quia ante reſurrectionem eſſet ma niſeſta xp̄i exaltatio:nō tamen oībus ſed paucis:ꝛ etiaꝫ non p certitudinē.ſed per quādam cō iecturaꝫ:ſicut demonibus ꝛ ali quibus iudeis:ſed poſt reſurre ctionem altitudo toti mundo notuit per certitudinem fidei. ¶ Ad tertiam rn̄detur negādo conſequentiam. Et ratio eſt:q: meritum non fit propter premi um.niſi ad quod ordinatur pri cipaliter. Hoc autem eſt illud: quod eſt de ſubſtantia beatitu dinis. Unde etiam q̄ꝫuis ho nor ciuilis ſit:quo premiat vir tus ciuilis.tamen ciues nō ope rantur propter illum honorem virtutis opera:ſed propter ho num ipſius virtutis.

¶ In feſto ſancti Mathei apo ſtoli eſt euangelium. Cum tran ſiret ieſus ꝛc. Luc. 9. Circa qd poſſunt diſputari ſe.q.

¶ Primo:vtruꝫ Matheꝰ euā geliſta conuenienter inter alios euāgeliſtas deſignet in figura hominis.

¶ Secundo.vtrum conuerſio ꝛ ſequela Mathei fuit miracu loſa. ¶ Tertio.vtrum Mathe us fuit immediate vocatus ſi ue aſſumptus ad apoſtolatum.

D primā.q.ſic ꝑce ditur. Et vr̄.ꝙ bea tus Matheus non conuenienter inter ali os euangeliſtas deſignatus eſt in figura hominis. ¶ Primo ſic. Matheus non eſt locutus ſapientius aut nobilius q̄ꝫ cete ri euangeliſte:q: eodem ſpiritu edocti ſunt. Ergo non videtur conuenienter ꝙ ipſe plus deſi gnatur figura rationalis ani malis:q̄ꝫ alii. ¶ In oppoſitum eſt prophetia Eze.qui deſignat eum ſic Eze. i. ¶ Reſpondeo dicendum ꝙ conuenienter bea tus. Matheus deſcribitur in ſuo euangelio: in figura homi nis. Ubi notandum ꝙ per fa cies quattuor:quas vidit Eze chiel in animalibus quatuor deſignant quatuor euāgeliſte:ſeu quatuor

euangelia: ab eis deſcripta: de dño nño ieſu xpo. Facies autẽ deſignatur ſm materiã princi-palem cuiuſlibet euãgelii: qꝛ lʒ quodlibet euãgeliũ loquatur d oĩbus. q. que alia loquũtur: qḋ-libet tamẽ principaliter reſpicit vnã determiatã materiã. Vñ ſicut in facie agle euãgeliũ Jo. qḋ deſcribit precipue eius diui nitatẽ: in facie bouis euangeliũ Luc. quod deſcribit ſacerdotiũ in facie leonis euãgeliũ Marci: quod deſcribit regnuʒ: ita in facie hoĩs deſignatur euangeliuʒ Matheꝰ: qꝛ principalr de xpi hũanitate tractat. Deſignatur etiã Matheus ꝑ faciem hominis: qꝛ hõ eſt aial rõnale: mãſuetũ: ꝛ ciuile. ſic Matheus vixit rõnabiliter mãſuete. ꝛ ciuiliter nõ ciuilitate politica: ſed ciuilitate: qua efficiunt̃ ciues ſãctoꝝ: ꝛ domeſtici dei: ſupedificati ſup fundamentũ apłoꝝ: ꝛ ꝓphetaꝝ: ſm quod dicit apoſtolus ad Ephe. 2. ¶ Ad rõnẽ in oppo. rñdetur negãdo ↄñaʒ. qꝛ alia rõne deſignat̃ in figura hoĩs Matheus: q̃ʒ ſit illa. Nõ etiã. qꝛ rõnalius: qꝛ omnes ſapientiſſime locuti ſunt: ſed rõne materie de qua principaliter ĩ euangelio ſuo loqtur.

D ſcḋam. q. ſic ꝓceditur. Et videtur. ꝙ eius conuerſio nõ fuerit miraculoſa. ¶ Primo ſic. Ipſe Matheus nõ videt̃ aliud egiſſe euʒ a xpo fuit vocatus: q̃ʒ alii apłi. audiuit vocem xpi vocãtis: ꝛ ſecutꝰ eſt: ita ſecerũt alii. Sed alioꝝ cõuerſiones nõ dicũtur miraculoſe. Ergo nec Mathei. ¶ Secũdo ſic. Si miraculoſa fuiſſet: eius conuerſio celebraretur. ſicut celebratur cõuerſio ſancti Pauli. quia mirabilis fuit. Sed non celebratur. Ergo nõ videtur dicenda miraculoſa. ¶ In oppo. videtur dicere glo. quedam ꝙ ideo inter miracula narratur eius cõuerſio: quia videtur miraculoſa. ¶ Rñdeo dicendũ: ꝙ conuerſio Mathei fuit mirabilis ex multiplici ꝑte Primo ex parte chriſti vocantis. qꝛ chriſtus vocauit euʒ adhuc a malis nõ deſiſtentem. qꝛ occupatũ in theloneo vocauit ad grãm. Et hoc ideo vt nullꝰ deſperet. i. Corin. i. Vocat ea: que nõ ſunt: vt ea que ſũt. i. Jo. 4. In hoc eſt charitas: non qꝛ nos dilexerimus deũ. ſed quoniam ipſe prior dilexit nos ꝛc. Secũdo. Mira fuit ex ꝑte vocati: qũo ita ſubito ad vnicum verbum ſecutus eſt Chriſtum: ſine viſo miraculo aliquo. Et hoc nimiruʒ: quoniam vt dicit Hiero. fulgor quidã maieſta-

nis diuinitatis ipſius xpi facie relucebat: cuius virtute omnes ad ipſum trahebantur: ſicut ferrū ab adamante. ps. Dixit et facta ſunt. Tertio. Fuit mira ex parte officii: de quo vocatus eſt. Nā vocatus eſt de theloneo. ſicut Petrus de piſcatione. Et ſm Chriſo. ſicut piſcatore nihil eſt vilius. ſic thelonei officio nihil eſt deterius et periculoſius: qr tale officium vix aut nunq̄ ſine pctō exerceri poteſt: ſicut dicit beatus Greg. ¶Ad rōnes in oppo. ¶Ad primā rn̄detur φ aſſumptum eſt falſum. vt pꝫ ex ea Jo. x. quoniam ad verbū Jo. bap. dicentis. Ecce agnus dei: andre. et Jo. ſecuti ſunt chriſtum: et poſtea andreas vocauit Petrum. d. Inuenimus meſſiam. Et ſic de aliquibus: nullum iſtorum preceſſit inuocatione Mathei. niſi verbum chriſti: ſequere me. ¶Ad ſecundaꝫ reſpondetur negando ꝯn̄am. et ratio eſt: qr non eſt ſimile de conuerſione Mat. et Pauli. ān primo: qr Matheus non ſeuiebat contra eccleſiā ſicut Paulus. Et ideo eccleſia ꝑpter maximam leticiam quā habuit de eius conuerſione: celebrat de ea. Tum ſecundo qr Matheus vocatus eſt a xpo anteq̄ celos aſcenderet Paulus poſtea.

a D tertiam. q. ſic procedit. Et videt. φ beatus Matheus nō fuerit vocatus ſtatim de theloneo ad ſtatum apoſtolatus et perfectionis. Dicit enim Grego. ſuper Oſee. Nemo repente fit ſūmus. Sed ſtatus apoſtolicus et perfectionis euangelice eſt ſūmus ſtatus humane vite. Ergo Matheus non fuit ſtatim vocatus ad ſtatum perfectiōis et apoſtolatus. ¶In oppoſituꝫ eſt Hierony. ſuper euangeliuꝫ preſens: qui ait. φ de publicano. repēte fit apoſtolus. Et Beda dicit ſuper Lucam de publicano in apoſtoluꝫ. de theloneo in euangeliſtam fit mutatus. et quedam glo. Luce. v. φ nullus prorſus cogitationem vel reſpectum huiuſmodi vite: ſibi reſeruauit: quod eſt perfectiōis euāgelice. Ergo ſtatim vocatus ē ad ſtatum apoſtolatus et perfectionis. ¶Rn̄deo dōm iuxta ſanctum Tho. in quolibeto. v. φ queſtio iſta quoddāmodo ex verbis euangelii determinari poteſt. Si enī loquimur de apoſtolatu: manifeſtum eſt ſm narratiōeꝫ Mathei: Marci: et Luce: φ dn̄s poſt vocationē Mathei aliquanto ſpacio temporis interiecto ex ſuis diſcipulis. xii. apoſtolos elegit: iter quos vnus

fuit Mathias: et ſic patet. q ſta tim a principio fuit vocatus ad diſcipulatum chriſti. nõ aũt ad apoſtolatũ: niſi ſm preordinationem xpi: q eum in apoſtolũ ſumendũ diſpoſuerat. et ſz hoc intelligenda ſunt verba Hier. et Bede Si autẽ loquimur de perfectiõe euangelica: ſic manifeſtum eſt q ſtatim a principio vocatus eſt ad ſtatũ perfectiõis Dicit. n. Luc. 5. q ſurgens relictis oibus ſecutus eſt euz. Qd etiã ad diſcipulatũ xpi pertinet ſm illud Luc. 14. Niſi qs renunciauerit oibus que poſſidet nõ poteſt meus eſſe diſcipulus ¶ Ad argumentũ in oppo. rñdetur: q ſummum in vita humana poteſt accipi dupliciter. Uno modo ſm cõpatione ad ſtatũ ſm quod in humana vita vnus ſtatus eſt maior alio: et aliquis eſt ſummus. Et ſic nihil prohibet aliquem fieri repente ſummum. i. attingere ad ſtatũ ſummũ. Et hoc apparet tã in vita ſpũali. q̃z in ſeculari. Immittuntur eni aliq a pueritia ad ſtatũ religionis: q eſt ſtatus perfectiõis anolaſſe: vel proprio arbitrio ſicut Jo. baptiſta: et beatus Benedictus vel etiã deuotiõe parentũ: ſicut aliq̃ qui monaſteriis tradũtur a parentib9. Sic eni non opz: q aliqs exerceat in ſeculari vita anteq̃z ad religionẽ trãſeat. ſicut nõ oz. q aliquis exerceaẽ in laicali vita anteq̃z clericus fiat. Similiter et aliqui repente aſſumuntur ad regnum. vel ab ipſa pueritia. ſicut Salomon. et Joſias: reges iuda. vel etiam ex vltimo ſtatu ſicut Saul. et eccle. 9. dr. q de carcere catheniſq; interdũ qs ad regnum egredit. alio modo poteſt dici ſummũ. ſm comparationẽ graduũ: quibus perficitur pfectio vnius hois et ſic intelligit Grego. q nemo repente fit ſummus. Dicit enim auguſt. ſuper canonica. Jo. q caritas non mox vt naſcitur perfecta eſt. Nã vt perficiaẽ naſcit: cum fuerit nata: nutritur. cum fuerit nutrita: roboratur: cum fuerit roborata perficitur.

¶ In feſto ſancti Michaelis eſt euangelium. In illo tempore acceperunt diſcipuli etc. Math. 18. Circa quod poſſũt diſputari ſe. q.

¶ Primo. vtrum angeli ſint a deo cuſtodie hominum deputati. ¶ Secundo: vtrum angeli per executionem miniſtrii a cõtẽplatiõe diuina retardenẽ ¶ Tertio: vtrũ angeli ad cuſtodiã hoium deputati qñq; relinquant hoies: qbus ad cuſtodiem deputantur.

D prima z.q.ſic ꝓce ditur. Et vr̃ q̄ angeli nō ſunt deputati cuſtodie hoium. ¶ Primo ſic. Deus eſt cuſtos hoiuz Job.6. ſufficientiſſim⁹ ꝑ ſe ipz ergo nullum alium ad cuſtodiam hoium deputauit. ¶ Secūdo ſic. Cuſtodia ꝛ conſeruatio hoium eſt ꝑ gratiā. Sed gratiam. deus aie imediate īfundit ꝛ nō ꝑ angelos. ergo ꝛc. ¶ Tertio Cuſtos ponitur alicui. aut ꝓꝑ ibecillitatez: vt iuuet ꝛ dīfēdat aut ꝓꝑ ignorātiā: vt īſtruat ſed hō pōt per ſe cognoſcere ea que ſunt ſibi facienda ꝑ legem naturalē cordi impreſſaz: ꝛ pōt etiā exequi ꝑ arbitriū libertatē. Ergo videtur q̄ cuſtodia angelica non indigeat. ¶ Quarto Cuſtodis eſt retrahere cuſtoditum ab his: que ſunt ſibi nociua. Sed angeli non retrahūt homines a peccatis: cum mul totiens in peccata precipitari videamus. Ergo videtur: q̄ angeli hoium cuſtodes non ſint. ¶ In oppo. eſt euangeliū p̄ns in quo dicitur quod angeli eorum .ſ. cuſtodes: q̄ aliter non ſunt hoium. Secundo eſt illud ps. Angelis ſuis de⁹ mandauit de te ꝛc. ¶ Rñdeo dīcēdū: q̄ āgeli dꝑutati ſūt: ex diuina ꝓuidētia ad cuſtodiā hoiuz. Pz prima concluſio. q̄ deus pronior eſt ad miſerendum: q̄ȝ ad puniendum: Sed deus hominib⁹ dedit demones ad exercitium vt habetur ad Ephe. vlt. Non eſt nobis colluctatio ꝛc. Ergo videtur: q̄ multo fortius dedit angelos ad cuſtodiendum. Secundo ſic ſecundum Leonem in li. de conſe. Deus prouidentiam ſuam quam de omnibus rebus habet: mediantibus quibuſdaz cauſis exequitur. Quāuis autem deus omnium. prouidentiam habeat ſpeciali tamen modo ſubſtantie rationales ſue ꝓuidentie ſubduntur: īquantum altiori modo pre ceteris finem diuine bonitatis: nate ſunt conſequi: ꝛ per aliud principium quod eſt voluntas. Q̄r ergo: inter deum ꝛ homines media eſt natura angelica: ꝛ ſecundum legem ſapientie ſue. hoc eſt ordinatum vt inferioribus per ſuperiora prouideat. ideo ipſi angeli exequuntur diuinam prouidentiam circa ſalutem hominum: adiuuando ad tendendum in finem ꝛ liberandum ad his que ꝓceſſum in finem impediunt. Et hec executio diuine prouidentie per angelos de hominibus. vocatur cuſtodia angelorum. ¶ Ad rationes in

oppo. ¶ Ad primã rñdet negando ꝯñam. Et rõ ē. q2 deus eſt cuſtos prim9 ⁊ principalis: apõ que in ſũma ꝓuidẽtio' reſidet. Nec ē ꝓpter ipſius iſufficiẽtiã q: ſuã ꝓuidẽtiã de hoibus per angelos exequtur. ſ3 tñ ꝓpter ordinẽ ſue ſapiẽtie. tũ3 q2 ꝯgruit ãgelis vt. ſ. eis hec dignitas nõ negetur: q2 ſint duces hoium reductiõis: ⁊ in hoc deum quodãmõ imitent: inq̃tũ cooperãtur: deo in reductiõe hoium in finẽ. Itẽ q2 ꝯgruit hoibus qui ſũt in ſtatu imꝑfectiõis: q̃ꝫ puerile apls cõparat. i. Corin. xiii. Unde eius cuſtodes tãq̃ꝫ pueris deſignant donec veniẽte qđ ꝑfectũ ẽ euacuet quod ex pte ē. ¶ Ad ſcđam rñdetur negando ꝯñam. Et rõ eſt: q2 ꝯſeruatio q̃ fit a deo. ſicut a pricipali agẽte. eſt infundẽdo grãm. S3 cuſtodia angeloꝝ non ē p infuſione gr̃e. ſed eoꝝ eſt preparare homines ad ſuſceptionẽ gratie: p illuminatiões. ⁊ alia hmõi ptinentia ad eoꝝ cuſtodiã. ¶ Ad tertiã rñdetur negãdo ꝯñam. Et rõ eſt: q2 lumẽ naturalis cognitiõis in hoie eſt imꝑfectum ⁊ precipue ad dirigẽdũ hõiem in illa: que naturã excedunt. Preteꝛ ẽt li. ar. eius põt ad malũ inclinare multis occaſionib9. Et ideo ꝓuidet deus hoibus angelorũ preſidiũ. ¶ Ad quartõ rñdetur negãdo ꝯñam. Et rõ eſt. q2 ſicut ꝓuidentie diuine eſt ſic ipedire mala: vt tñ ſaluetur nature conditio. ita ẽt ⁊ angeloꝝ cuſtodia. Et iõ ad angẽlos nõ ptinet: q2 hoies cuſtodiendo ad virtutẽ cogant: ⁊ o vitiis retrahãt. q2 ſic periret li. ar. ⁊ rõ meriti.

Dſcđam. q. ſic ꝓcedit

a Et videt. q2 angeli per executionem miniſterii circa hoium cuſtodiã a cõtemplatione retardẽtur. ¶ Primo ſic. Angelus in miniſterio exiſtens dixit Thobie. xii. Tp̃s eſt q2 reuertar ad eũ: qui me miſit. Sed nõ reuertit: niſi p ꝯtemplatiõem. Ergo vr̃. q2 p miniſteriũ a ꝯtemplatiõe dei abceſſerat. ¶ Scđo ſic. Una potentia finita nõ põt ſimul in pluree opatiões eſſe. Sed potẽtia angeli eſt finita. Ergo videt. q2 nõ poſſit ſimul ꝯtemplari ⁊ miniſtrare. ¶ Tertio ſic. Intellect9 creatus nõ põt ſimul plura intelligere. Sed quando miniſtrant angeli intellectu conſiderant ea que agunt. Ergo videtur. q2 tunc diuina ſimul contemplari non poſſunt. ¶ In oppo. eſt euangelium preſens in quo dicitur: q2 angeli eorum ſẽper vident faciem patris. Ergo per miniſterium a contem-

platione et viſione faciei dei non retardantur. ¶ Rñdeo dñm: q angeli per executionē miniſterii a ꝯtemplatione nō retardant. Iſta concluſio pꝫ primo per illud Gregorii q ait. Sic ad exteriora prodeũt: q ab intimis nunq̃ recedãt. Item ſcđo ſic. Beatitudo angeloꝝ nō minuitur ex eoꝝ miſterio. Sꝫ eorum beatitudo tota eſt in contemplatione diuinitatis. Ergo in nullo ꝑ miniſteriũ eoꝝ contēplatio retardatur. ¶ Ad rōes in oppo. ¶ Ad primã reſpondetur negando ꝯñam. Et rō eſt. q angelus dr̃ diſcedere a deo: nō ꝑ intermiſſionē ꝯtemplationis aut ꝑ locũ. q intra deũ currunt quocũq3 mittant. vt dicit Beda eo q deus vbiq3 eſt. Sꝫ per hoc q ab inuiſibilitate recedens: viſibilis appet: filius exiuit a patre: et venit in mundũ: viſibilis hoibus factus. Jo. 16. et ſilr dicunt reuerti ad deum: quando depoſita viſibili ſpē in priſtinam inuiſibilitatem deo ſimilem reuertant. ¶ Ad ſecundam rñdetur negãdo ꝯñam. et rō eſt q ꝯtemplatio angelorũ magis ſe hꝫ per modum receptionis: q̃ actionis. Et ſicut luna ſimul recipit lumen a ſole. et illuminat inferiora corpora. ita et angeli ſimul illuminant in diuina contemplatione. et illuminant inferiores. vel miniſtrant circa eos. ¶ Ad tertiam reſpõdetur: q aſſumptum eſt verum quando intellectus ea que cognoſcit: diuerſis rationibus cognoſcit. Tunc em̃ non poteſt ſimul plura conſiderare. q non poteſt intellectus effigiari diuerſis figuris. Sed ea que cognoſcuntur vna rōne. vel quorum vnum eſt ratio alterius: nihil ꝓhibet ſimul intelligi.

a D tertiam. q ſic proceditur. Et videtur. q angelus quandoq3 derelinquat hominem: cui deputatus eſt cuſtos. ¶ Primo ſic. Habetur Jere. li. Curauimus babylonem. et non eſt curata: derelinquamus ergo eam. Sꝫ hoc dicitur ex perſona angelorum. vt dicit glo. Ergo videtur q angelus derelinquat: quando a peccato non corrigit. Iteꝫ Iſa. v. dicitur. Auferam ſepeꝫ eius. et erit in direptionē. Glo. i. cuſtodiam angelorum. ¶ Secũdo ſic. Angeli ſunt quãdoq3 in celo empireo. Sed cum ſint ibi: non ſunt circa nos: ſm̃ Damaſum. Ergo videtur: q alibi ſint quando nos relinquunt. ¶ Tertio ſic. Sapiens medicꝰ infirmum deſperatum relinqt. Sed angeli cuſtodes pñt ſcire

aliquem eſſe preſcitum per reuelationem: et videre aliquem in peccatis obſtinatum talis eſt quaſi infirmus deſperatus. Ergo videtur: quod angelus eſt: qui quaſi medicus ſpiritualis: talem relinquat. ¶ In oppo. arguitur ſic: De nemine eſt deſperandum: quamdiu eſt in ſtatu vie. Sed infirmus non relinquitur a medico: niſi propter deſperationem. Ergo videtur: quod angelus non relinquat quemcunque peccatorem. ¶ Reſpondeo dicendum quod angelus in cuſtodiam hominis deputatus. nunquam quamdiu viuit: in toto eum dereliquit. Pro cuius concluſionis intellectu eſt notandum: quod cum cuſtodia angelorum ſit quedam executio diuine prouidentie: oportet idem eſſe iudicium de vtroque. Diuina autem prouidentia non relinquit hominem ex toto: quia omnino in nihilum redigeretur. ſed verum eſt. quod magis et minus prouidet diuerſis: ſecundum eorum conditionem. Et ideo oculi domini ſuper iuſtos dicuntur. et aures eius in preces eorum quibus a deo perfecte prouidetur: vt omnia eis cooperentur in bonum vt dicitur. Ro. 8. Sed malos ſecundum aliquid derelinquit: inquantum permittit eos ſubiacere tribulationibus: et quod grauius eſt etiam in peccatis mori. Unde dicitur ad Ro. I. Propterea tradidit illos deus in reprobum ſenſum etc. Similiter et angeli dicuntur aliquos derelinquere ſecundum quid: inquantum exponunt tribulationibus. vel et iuſto dei iudicio ab aliquo peccato non retrahunt: nunquam tamen ita derelinquunt: quin ſit aliquis effectus cuſtodie: inquantum aliquod malum prohibetur: et aliquod bonum promoueretur. ¶ Ad rationes in oppo. ¶ Ad primam reſpondetur: quod illud intelligitur mos angelorum diſcedentium ab homine peccatore in hora mortis. Vel dicendum quod derelinquunt ſecundum quid. vt dictum eſt: ſicut et deus. ¶ Ad ſecundam reſpondetur negando conſequentiam. Et ratio eſt: quia licet angelus preſens non ſit ea actione: tamen relinquit in homine forme impreſſionem: et diſpoſitionem bonam in homine. ſicut apparet in motibus volentibus. Et ita quamuis non ſemper ſit preſens: poteſt cuſtodire inquantum effectus eius manet poſt actionem ſuam: vt patet quando aliquis deuote orat ad plures dies manet in deuotione. ¶ Ad tertiam reſpondetur negando conſequentiam. Et ratio eſt: tum quia nullus in ſtatu vie a deo eſt obſtinatus quin poſſit per penitentiam conuerti. Unde non eſt de eo deſpe-

randā. Tū sc̄do. q2 ꝛ ſi angelus ſciret eū pſcitū: poſſet tū multa mala in eo ipēdere. ſicut de antirpo dicit. qui etiam habebit angelicum cuſtodem.

¶ In feſto beati Hieronymi eſt euangeliū. Nemo accēdit ꝛc. Luc. xi. Circa quod poſſunt diſputari ſe. q.

¶ Primo: vtrū lucerna icenſa Hiero. i: doctrina meruerit ſuꝑ candelabrū eccleſie poni.

¶ Secundo. vtꝝ Hieronym⁹ fuerit cardinalis.

a D primā vtrū lucerna icēſa Hiero. i. doctrina meruerit ſuꝑ cādelabꝝ eccleſie poni. Et vī ꝙ nō q2 ei⁹ doctrina i aliqbus nō fuit bona nec tenet. Ergo ꝛc. Aſſumptum pꝫ ī materia bigamie. de qua in. c. Atu ti⁹ di. 26. Itē in materia legalium. de qua ad Gala. 2. ꝛ. 5. ¶ In opp. eſt euāgeliū pns. vbi dicit q. nēo accendit lucernam ꝛc. ¶ Rñdeo dicēdū. q; doctrina beati Hiero. ꝓ merito ē ſuꝑ candelabrū poſita. i acceptat laudata. ꝛ ꝑ eccliaꝫ vniuerſaleꝫ approbata: in. c. Sancta ro. eccleſia di. 25. Huius aūt approbationis cauſa fuit multiplex. Primo q2 eius doctrina fuit ſana ꝛ pulchra. Vnde Hiero. interptat viſio pulchritudinis. Eius cui doctrina nil cōtinet. niſi pulchrū: ꝛ ab oī macula ſalſitatis erroris alienum. Unde Aug. ð eo. Hiero. pſbyter greco latino ꝛ hebreo eloquio eruditus. in locis ſanctis: ac in litteris: vſqꝫ ad decrepitam vitij etatē: cuius nobilitas eloquij ab oriente i occidētē iſtar. ſolis lāpas reſplēduit. Itē ſc̄do. q2 icenſa fuit ardore caritatis ad vtilitatem eccleſie. Vñ Proſp in cronicis ð eo ſic ait Hiero. presbyter in Bethleē toto iam mundo clarus habitabat. egregio īgenio. ꝛ ſtudio vniuerſe eccleſie ſeruiens. Tertio: q2 ei⁹ interpretatio melior eſt habita. Vñ Iſido. ſic ait Hiero. triū linguarum extitit expertus: cui⁹ īterpretatio ceteris anteſert. qīn ꝛ verboꝝ tenacior eſt: ꝛ ꝑſpicuitate ſcie clarior atqꝫ vtpote a xp̄iano interpretatore verior. Quarto q2 ei⁹ doctrina ē plena oī religiōe: ꝛ ſanctitate. Vñ Seuerus ita dicit Hiero. prēter fidei meritū. dotēqꝫ virtutuꝫ. nō ſolū lat ia. atqꝫ grecis: ſꝫ ēt hebreis lr̄is iſtruct⁹ eſt: vt ſe in oī ſcia nemo ei audeat compare. Quinto q2 erat armatura fortis ꝯtra hereticos. Vñ Seuerus de eo dicit. Hiero. erat iuſta: iugis: aduerſus malos pugna perpetuūqꝫ certamen.

Oderant eū heretici: q2 eos im pugnare non deſinit. ¶ Ad rō/ nem in oppo. rūdetur negando ꝯñam. Et rō eſt. quia varietas opinionis iter doctores in his que ad fidē nō pertinēt: nō obuiat qn eius doctrina in his: q̄ fidei ꝛ morum ſunt: ſuper eccleſie candelabrum ponantur.

D ſcdam .q. ſic ꝓcedit Et vr̄ ꝙ btūs Hiero. nō fuerit cardinalis. q2 dicit Hugitio ꝛ multi alii: ꝙ Hiero. non fuerit cardinalis. ¶ In oppoſi. arguit ex multis. ¶ Primo ex hiſtoria ſua: que cātat ꝑ vniuerſaꝫ eccleſiā. ꝛ acceptat ꝛ recipit ab oibus eccleſiis: in qua ſic habet. Quoꝫ annoꝝ eſſet. xxxix. Ro. eccle. cardinalis pſbyter ē ordinatus. Nō eſt āt dubiū: qn iſtoria iſta ꝑferēda ſit auctoritati dicti Hug. ¶ Secūdo idē arguit ex cronicis: vbi legit: ꝙ fuerit ordinatus in cardīalē a Liberio papa ſub titulo ſcē Anaſtaſie. Item Jo. an. in Hieronymiana: in ſcda pte. c. ii. ¶ Tertio colligit ex picturis. Cōiter. n. ꝑ oēm xpianā regionē depingit Hiero. cum capello cardinalatus. ¶ Quarto arguit ex. c. eccleſia. xvi. q. i. vbi ait Hiero. Eccleſia ſenatū hꝫ. Ubi dicit Archidia. Hoc qdam intelligunt eccleſia ro. q̄ dicitur habere ſenatum. i. collegiū cardinaliū qđ dr̄ hr̄e aūctoritatē ſenatoꝝ ar. xcix. di. Conſtantinus. Et hāc ſniam tenet Inno. extra de re iudi. Quum aūt verbū illud fuerit btī Hiero. ꝛ dicat ita: nos ſenatū habemus: vr̄ clarū: ꝙ cōnūeret ſe in numero cardinaliū. ¶ Quito. Hoc vr̄ hr̄i clariſſimū cū ab oībus videat. ꝛ cōfiteat ordinat⁹ pſbyter eccleſie ro. Preſbyteri aūt eccle. ro. ſunt pſbyteri cardinales. vt vr̄ colligi ex. c. Cōſtātinus. Ubi ait. Impator reuerēdiſſimus clericis ſcē ro. eccl. ſeruiētibus. illud culmē ſingulis pone: ꝛ pre excellentiſſimis hr̄e ſcimus ꝛc. Ubi clariſſime pꝫ noie reuerēdiſſimoꝝ intelliꝫ riſſe dños cardinales: qđ nomē nō conuenit: niſi viris conſtitutis in dignitate. vt pꝫ in. c. In noīe dñi. di. xxiii. Itēꝫ in. c. Nullā. 2. q. 4. ſup glo. de clericis ro. eccle. Idē vr̄ coll. gi: non rñdemus variis quoꝛūdā argumētis: q nō ob aliud Hiero. cardinalē negaſſe vident: niſi q2 in eoꝝ codicibus nō leger unt. aut q2 ſtulti fūr. vt ꝙ Uirgili⁹. aut Tullius nō dixit: ant ꝓprio ſenſu viſuꝫ nō fuerit: nulli⁹ auctoritatis eſſe putent.

¶ In feſto beati Franciſci eſt euangeliū. Confiteoꝛ ꝛc. Mat.

xi. Circa quod poſſunt diſputari ſequentes queſtiones.

¶ Primo. vtrū conueniēs fuerit ſecreta fidei non reuelari ſapientibus ꝛ prudentibus: ꝛ reuelari paruulis.

¶ Scdo. vtrū; btūs Frāciſcus fuit de nūero puuloꝝ. qbus reuelata ſunt ſecreta celeſtia.

a Ad primā. q. ſic ꝓcedit. Et vr. ꝙ nō fuit cōueniens ſecreta fidei nō reuelari ſapiētibus ꝛ prudentibus ꝛ reuelari puulis. ¶ Primo ſic. Illis ſūt reuelāda ſecreta fidei: in qbus magis fructificare poſſūt. ſicut ſemen melius ſeminat in terra culta. ꝛ bñ preparata. Sed magis hoc ſit. Quū ſapientibus ꝛ prudentibꝰ ſecreta reuelant: ꝙ cuꝫ paruulis reuelant. Scribit em̄ Prouer. i. Audiēs ſapiēs ſapientior erit. Ergo ſecreta cōueniētius reuelant ſapiētibus: ꝙ paruulis ſimplicibꝰ. ¶ Secundo ſic. Si miniſteria fidei abſcōdunt a ſapientibus nō veniunt ſapiētes culpādi: ſi ea non credūt. Fides em̄ ex auditu eſt. ad Ro. x. ¶ Tertio ſic. Quid ē quod grās reddit: ꝙ hec a ſapientibus fuit abſcōſa. q2 vr gaudere de cecitate illoꝝ: ꝛ querit cā diuiſiōis boium. ¶ In opp. eſt euāgelium. ¶ Rūdeo. Dic videndū eſt: qui ſint iſti ſapientes. qbus abſconſa ſunt miniſteria xpi: ꝛ qui paruuli: qbus reuelata ſunt. Primo em̄ ſapientes: quibus abſconſa fuerūt miniſteria xpi: ſunt philoſophi: ꝓpter ſuperbie tumiditatē in ſapientia humana confidentibus ꝛ iſti fuerūt ſapientes in oculis ſuis. De quibus Aug. dicit ꝙ illi precipui gentium phi: qui ꝑ illa que facta ſūt: cognoſcere potuerunt. tñ q2 ſine xpo phi facti ſunt: eo ꝙ nec eū venturum ꝓphetis, nec veniſſe apoſtolis cediderunt tumidi: eoꝝ ſuperbia obſcuratum eſt inſipiens cor eoꝝ. dicentes enim ſe eē ſapientes. ſtulti facti ſunt. Paruuli quibus reuelata myſteria dei fuerūt abiecti piſcatores. q facti ſunt doctores orbis ꝛ lux. Unde apoſtolus. Deſpecta mū q2 elegit. vt fortia queq; ꝯfundat. Unde Aug. exponit: puulis. i. humilibus non de ſe preſumentibus. Secundo abſconſa ſunt fidei myſteria ſapientibus phariſeis: propter fidei incredulitatem. q2 nec ipſi voluerunt credere in xpm nec alios credere pmiſerunt. Unde eis dictū ē Luc. xi. Ve vobis phariſeis. ꝛ legiſperitis. qui tuliſtis clauem ſcie: ſcripturas loquentes de xpo: falſis interpretatio-

nibus corrumpentes. ipſi nõ in troius credendo in xp̃m. ⁊ eos qui intelligerent prohibuiſtis. Paruuli vo quibus reuelata ſecreta fidei: ſunt homines ſimplices: paruꝰ de ſe ſentientes. Unde dñs. Niſi conuerſi fueritis: ⁊ efficiamini ſicut puulus iſte: non intrabitis in regnũ celorum. Mat. xviii. Tertio abſconſa ſunt myſteria fidei ſapientibus ſapientia mundana. ⁊ prudentibus prudentia carnis. propter eorum vanitatem: qꝛ q̃uis multi eoꝝ videant multa ſcire de deo: ⁊ moribus ⁊ virtutibus hominum. tñ qꝛ xp̃m nõ conſtituunt ſibi finem. nec eoꝝ ſapientiam ordinant ad dei laudem: talibus vo ſapientia dei occultatur. qꝛ in maliuolã animam non introibit ſapientia: nec habitabit in corpore ſubdito peccatis. Paruuli autẽ ecõtra: quibus reuelantur celeſtia ſacramenta ſunt humiles. quia vbi hũilitas ibi ſapientia. Prouer. xi. Ubi exponit de humilibus. qui in ſimplicitate querũt dñm. ¶ Ad rõnes in oppoſitũ. ¶ Ad primam reſpondetur negando ↄñam. Et ratio eſt. qꝛ paruuli non habentes aliquod impedimentum: erant habiles ad receptionem influxus diuĩe ſapientie: q̃ ſapientes illi de q̃bus dictum eſt. qui aut ꝓpter tumiditatem animi. aut ꝓpter incredulitatem cordis aut propter vanitatem carnalis amoris erant indiſpoſiti ad reuelationem celeſtis ſapientie ſuſcipiendam. ¶ Ad ſecundam rñdetur negando conſequentiã. Et rõ eſt. qꝛ qꝫ nõ credant: culpa eoꝝ ẽ q ponunt obicẽ gratie diuine: per quã voluntas hominis preparatur ad hoc qͦd eleuetur in ea: que ſũt ſupra terram. ¶ Ad tertiam reſpondet. qꝫ non. ideo xp̃s gratias refert patri: qꝛ gaudeat cecitati eorũ. ſed iudicio dei qui ita ſapiẽter ordinauit. Et Quõm queritur cã huius dubitationis ⁊ diuerſitatis. conſtat qꝫ a parte credẽtium fuit eorum humilitas: q̃ ad ſapientiam diſponit. vt dicitur Prouer. xi. Ubi humilitas ibi ſapientia. Ex parte non credentium. fuit eorum ſuperbia: que eſt intellectus excecatiua. ſed ex parte dei: cã fuit ſua ſimplex voluntas. ⁊ hoc eſt qͦd ſequitur qm̃ ſic fuit beneplacitum ante te. Quod enim aliq ſint electi. ⁊ aliqui reprobi: bene poteſt aſſignari cã in generali: ẽt ex parte dei, vt in electis appareret dei mĩſicordia. in aliis autẽ eius iuſticia. Quia ſicut ad gloriam regis terreni ⁊ de-

rorem ſui regni non ſolum pertinet aula: in qua ſtrenui milites honorant. ſed et patibulum in quo malefactores puniũtur. ſic ad gloriã dei non ſolũ pertinet premiatio bonoꝝ. ſed et punitio maloꝝ. In ſpãli tamẽ nõ poteſt aſſignari rõ ex parte dei quare iſtũ eligat. ⁊ iſtuꝫ dimittat. niſi ſimplex eius voluntas. Unde dicit Augu. ſuper Joã. Quare illum trahat. ⁊ illum dimittat noli iudicare: ſi non vis errare.

a D ſcdm. q. que queritur: vtrum btũs Franciſcus fuit de numero puuloꝝ: quibus reuelata ſũt ſecreta celeſtia. ℭ Reſpondetur. ꝙ ſic. Nã ipſe hũilimus ⁊ paruulus in oculis ſuis plus ꝗ dici poſſit. fuit colũbina ſimplicitate plen⁹: mõ a pr̃e celeſti pluríma ſecreta reuelata ſunt. que ſapiẽtibus hui⁹ ſeculi ſũt abſcõſa. in. p̃s. reuelata ſunt ſibi multa futura ꝑ donũ prophetie qd ſepe habuit. ℭ Scdo. Reuelata ſũt ſibi ſecreta cordiũ fratrũ ſuoꝝ. ⁊ alloꝝ. ℭ Tertio. Donatũ eſt ſibi miraculoſe donũ linguaꝝ. quo intelligere extraneos hoies poſſet: ⁊ eis predicare. ℭ Quarto: reuelata ſũt ei multa ſecreta diuine ſapientie. ⁊ celeſtis doctrine: ꝗ miro feruore ciuitates ⁊ caſtella circuiens in populis ſeminauit. ℭ Quinto. Reuelata ſunt ei ſecreta ſpecialiſſima. ſcilicet diuine paſſionis ſtigmata non modo reuelata. miraculoſe impreſſa. Nam ſemel in viſione ſua dei contra ſe ſeraphin crucifixum aſperit. qui crucifixionis ſue ſigna ei⁹. euidenter impreſſit. vt crucifixus videretur. ⁊ ipſi mira certe reuelata ſunt. ⁊ multa humili. ⁊ paruulo beato Frãciſco. Sexto. In ſignum ⁊ teſtimonium ſanctitatis eius innumera a deo patre ſunt reuelata. ſiue oſtenſa miracula. vt de omnibus in eis legenda patet.

ℭ In feſto beati Luce eſt euangelium. Deſignauit dominus ⁊c. Luc. x. Circa quod poſſunt diſputari ſequentes. q.

ℭ Primo. vtrum poſt electionem. xii. Apoſtoloꝝ conuenienter electi ſunt. lxxii. diſcipuli inter quos Lucas vnus dicitur fuiſſe.

ℭ Secundo. vtrum beatus Lucas inter euangeliſtas in figura bouis fuerit cõuenienter deſignatus.

a D primã. q. ſic ꝓceditur. Et videt: ꝙ poſt electionem apoſtolorum. 12. non conueniẽ

ter alii.ſ.72.diſcipuli electi ſũt. ¶ Primo ſic. Fruſtra fit p plura, quod poteſt fieri per paucio ra: Sed per.12.apoſtolos ſuffi cienter euangelium ſeminandũ ꝛ predicandũ erat per vniuerſum orbẽ. Unde Apoſtolꝰ ad ro.x. Fides ex auditu ẽ: auditus p verbũ dei: ꝛ ſtatĩ ſubdit Nunquid nõ audierũt. Equidẽ in oẽm terrã exiuit ſonꝰ eoꝝ ꝛ glo.exponit de ꝑdicatiõe apoſtoloꝝ. ¶ Secũdo. Officioꝝ ſiue ſtatuũ diuerſitas vnitati repugnat. Sed fideles xp̃i ad vnitatẽ vocanẽ: ſm illud Jo.15. vt ſint vnũ in nobis: ſicut ꝛ nos ſumus. Ergo in eccleſia non dꝫ eſſe iſta varietas officioꝝ ſiue ſtatuũ. ¶ Tertio ſic. Bonũ eccleſie in pace: conſiſtere vr̃: ſm illud.i.Cor.vii.pacẽ hẽte. ꝛ deꝰ pacis erit vobiſcũ. Sed diuerſitas eſt ipeditiua pacis Unde phũs dicit.7.Poli.ꝙ modica drã facit in ciuitate diſcidiũ: ergo vr̃: ꝙ talis drã aut varietas in eccleſia inſtitui non debuit. ¶ In opp.eſt euangeliũ pñs. ¶ Rñdeo dicendũ ꝙ ꝯuenientiſſime xp̃s poſt.12. apoſtolos elegit ad predicatiõis officium etiã.72.diſcipulos. Et hoc rõne multipilci. Primo ratione: quã xp̃s in littera aſſignat qm̃ meſſis qdẽ multa eſt: operarii pauci. Multitudo.n.gẽtiũ ad ſuſcipiẽdũ verba xp̃i: pata erat p ꝑdicationeꝫ aploꝝ reſpectu cuiꝰ multitudis ꝯuertẽde opa ri.ſ.apoſtoli: ꝛ ẽt diſcipuli erãt pauci Unde ſubdiẽ.rogare dñꝫ meſſis vt mittat operios i meſſeꝫ.qꝛ nullus ſit aptus ad ꝑdicationẽ verbi diuini niſi p grãꝫ dei: ꝛ niſi ab eo miſſus mediate electi aũt ſunt in illo numero: in ſignũ ꝙ poſt xp̃i reſurrectionẽ ꝛ aſcenſionẽ in celũ.predicaturi erãt fidẽ xp̃i gentibꝰ 72.linguaꝝ: vñ deſignati ſunt in.72.viris: quibus dñs dedit ſpũꝫ ꝓphãndi. Numer.xi. vbi dñs dicit locutus Moyſi auferens a ſpiritu q erat in Moyſe ꝛ dans.70.viris qui ꝓphãrunt nec vltra ceſſauerunt. remanſerũt autẽ duo viri in caſtris ſup quos regeuit ſpũs domini ꝛ ipſi diſcripti fuerunt in quo hii expreſſe deſignati ſunt. Secundo qꝛ varietas iſta officioꝝ ꝛ ſtatuũ ꝑtinet ad ꝑfectionẽ ipſius eccleſie. Sicut enim in reꝝ nãliũ ordine ꝑfectio q̃ in deo ſimpliciter ꝛ vniformiter inuenitur in vniuerſitate creaturarum inuenire non potuit niſi ꝺformiter ꝛ multipliciter ita etiam plenitudo gratie in xp̃o: ſicut in capite ordinaẽ ad mẽbra eius: diuerſimode redun-

dant ad hoc: q corpus eccleſie ſit pfectū. Et hoc eſt quod apoſtolus dicit ad Ephe. 4. Ipſe dedit quoſdam qdē apoſtolos. alios vero euangeliſtas. alios autem paſtores zc. ad cōſumationem ſanctorum. Tertio. Huiuſmodi varietas pertinet ad neceſſitatē actionū: q ſunt in eccleſia. Op3 aūt diuerſas opatiōes diuerſos hoies deputari: ad hoc q diligentius: z ſine pſuſſione oia pagant. Hinc eſt q Apoſtolus dicit ad ro. 12. Sic in vno corpore multa membra hēmus oia aūt mēbra nō eundē actū hñt. ita multi vnū corpus ſumus i xpo Quarto. Hoc ptinet ad dignitatē z pulchritudinē eccleſie: que in quodā ordine cōſiſtit. Vñ dr. 3. Reguz. x. q videns regina Saba. omnem ſapienentiam. Salomonis; z habitacula ſeruorum z ordines miniſtrantiū: nō hēbat vltra ſpiritu3. ¶ Ad rōes in oppo. ¶ Ad primā p3 rñſio ex dictis negando q ſoli apl'i erant. p tanta meſſe ſufficientes: euāgeliū dicit q erāt pauci: q aūt dicit de apoſtolis intelligēdu3 eſt nō excluſis diſcipulis. ¶ Ad ſecūdam reſpondet negando aſſumptum. Dicimus enim q diuerſitas ſtatuum z officiorum non impedit eccleſie vnitatem que: pficitur p vnitatē fidei: z caritatis. z mutue ſubminiſtratiōis. ſecūdū illud Apoſtoli ad Ephe. 4. ex quo totū corpus eſt cōpactū. ſ. per fidē: z cōnexū. ſ. p caritatē p oēm iuncturaz ſubminiſtratiōis dū. ſ. vnus ſeruit alteri. ¶ Ad tertiā rūdetur negando minorē. Et rō eſt: quia ſicut in corpore nāli mēbra diuerſa cōtinentur in vnitate per virtutē ſpūs viuificantis. quo abſcīdente: mēbra corpis ſeparant. ita etiā in corpore eccleſie pſeruat vnitas diuerſoz membrorū virtute ſpūs ſancti q corpus eccleſie viuificat: vt habet Jo. 6. Vñ Apoſtolus dicit ad Ephe. 4: Soliciti ſeruare vnitatem ſpiritus in vinculo pacis. Diſcedit autem aliquis ab vnitate ſpiritus: dum querit q ſibi ſunt propria. Sicut etiam in terrena ciuitate terrena pax tollitur ex hoc q ciues ſinguli que ſua ſunt querunt. alioquin per officiorum z ſtatuum declinationē tam mentis: q3 in ciuitate terrena: magis pax cōſeruatur: inquantum per hoc plures ſunt: qui pmunicāt actibus publicis. Vnde z Apoſtolus dicit. i. Cor. 12. dominus ſic comparauit vt non ſit ſciſma in corpore. ſed pro inuicez ſoli ita ſint membra.

D ſecundaꝫ.q.ſic pro cedit̃ur. Et videt̃: ꝙ ſanct9 Lucas nõ cõ uenienter.fit in figura bouis deſignatus. ¶ Videt̃ ꝙ nõ:quia Lucas p̃ricipaliter ver ſatur circa paſſionẽ.⁊ mortem xp̃i ⁊ ita videt̃ figurari plus de beri per agnum:q̃ per vituluꝫ ſiue boueꝫ:quia agnus proprie figurabat chriſtum immolatũ pro nobis. Unde. Ioã.i. Ecce agnus dei ⁊c̃. Ergo ⁊c̃. ¶ In oppoſitum eſt illud Eze.i. Fa cies bouis a ſiniſtris. ¶ Reſpõ deo dicendum:ꝙ ſicut alias di ximus. Ezechieli ꝓphete in vi ſione animalis:quatuor:facies habentis:deſignatum fuit chri ſti euangelium:quadrafacie de ſcribendũ videlicet a Matheo in facie humana.a Marco i fa cie leõina.a Luca in facie boui na.a Ioanne in facie aquilina. Licet autem Lucas euangeli ſta deſcribit totuꝫ curſum euã gelii:incipiens a xp̃i miraculo ſa conceptione:pertranſiens ꝑ eius natiuitatem:conuerſatio nem:mortem.⁊ reſurrectioneꝫ terminans euangelium ſuum i aſcenſione tamen eius p̃ricipa lis intentio eſt circa chriſti mor tem ⁊ paſſionem deſcribendaꝫ propter quod ipſe Lucas deſi gnatur in facie bouis:q eſt ani mal immolaticũ ſ̃ꝫ traditionẽ legio:propter quod euangeliuꝫ ſuũ incipit a ſacerdotio zacha rie:ad quod officium expectat̃ immolare Et ideo materia p̃ri cipalis libri deſignatur conue nienter in facie bouis. Prete rea. Merito i figura bouis de ſignatus eſt. Bos enim vngu lam findit.in qua virtus diſcre tionis exprimitur. Et beatus Lucas diſcretus fuit: per mo derationeꝫ. Item bos animal eſt immolaticum:⁊ beatus Lu cas crucis mortificationem iu giter in ſuo corpore pro xp̃i no mine portauit: vt dr̃ in orõne eccleſie. Item eſt animal fru ctuoſum. Et beatus Lucas eſt fructuoſus per edificationem. Adeo q̃ppe fuit fructuoſus: ꝙ ab oibus chariſſimus habebat̃ Unde apoſtolus ad Coryn.4. Salutat vos iquit Lucas me dicus chariſſim9. ¶ Ad rõnes in oppo.r̃ndetur ꝙ ratio non ꝓ cedit:q2 ad deſignandum euan gelium ſufficiens erat figura vi tuli:cum eſſet animal immola ticum.tamen ad deſignanduꝫ chriſtum immolatuꝫ expreſſior figura eſſe debuit. Unde nota ꝙ licet animalia alia immola rentur: vt vitulus:bos: capra:⁊ huiuſmodi:tamen chriſtus ma gis dictus eſt agnus q̃ cetera

animalia immolaticia qꝛ inter
oēs figuras veteris teſti: agnus
paſchalis expreſſius figurabat
paſſionem chriſti. qꝛ ille agnus
erat ſine macula. ꝛ per eius im
molationem filii iſrael liberati
ſunt a ſeruitute egyptica: ſicut
per paſſionem chriſti: qui pec-
catum non fecit: ſumus libera
ti a ſeruitute dyaboli. Secūda
cauſa eſt qꝛ iuge ſeruitium: qđ
figurabat perpetuitatē beatitu
dinis fiebat de agno: ſicut xp̄s
eſt noſtra beatitudo.

¶ In feſto vndecim miliū vir-
ginū eſt euāgeliū. Simile eſt re
gnum ꝛc. Math. 25. Circa qđ
poſſunt diſpu. ſeq. q.

Vtrū prudentibus virgi
nibus facientib⁹ qđ i ſe
fuit neceſſe fuit vt deus
oleum gratie ſue vaſis cōſcien
tiarum ſuarum infunderet. Et
videtur ꝙ non. ¶ Primo de⁹
dat gratiam ſola liberalitate
ꝛ miſericordia: quia dat ipſam
gratis. Ergo poteſt dare ꝛ non
dare. Ergo quātis virgines
prudentes fecerint qđ in ſe erat
deus potuit eis non dare oleū
gratie. ¶ Secundo ſic. Neceſ-
ſarium ꝛ liberum opponuntur
Si ergo de⁹ ex liberalitate dat
grāz. ergo nulla neceſſitate dat
alicui gratiaz. ¶ Tertio ſic. Et
petitur: quid eſt facere: quod in
ſe eſt. Nam ille qui facit: quod
in ſe eſt: facit recte. Sed quicū
qꝫ facit recte: ex rectitudīe ope
ratur: quam habet. Ergo ſi ali
quis facit quod in ſe eſt: habet
rectitudinem. Aut ergo illa re-
ctitudo eſt acquiſita: aut inna-
ta: aut data: Non videtur inna
ta. qꝛ ſic ſemper eſſet. Non ac-
quiſita. Conſtat ergo ꝙ eſt da
ta. ergo donum gratuitum. er-
go hec rectitudo eſt ex gratia.
Nullus ergo poteſt facere: qđ
in ſe eſt: ad hoc ꝙ ſit gratus.
deo: niſi ex gratia. ¶ In oppo-
ſitum eſt euangelium preſens:
vbi dicitur: ꝙ prudentes virgi-
nes acceperunt oleum: qđ non
poteſt intelligi ꝙ ipſe habuiſſet
aliquam cauſalitatem reſpectu
olei gratie: qꝛ primam gratiaz
nec mereri poſſumus. ſed tan-
tum diſpoſitiuam ſcilicet faciē
do id: quod in ſe eſt. habilitādo
ſe ad eius receptionem. ſm il-
lud. Pſal. Dilata os tuum: ꝛ
implebo ꝛc. ꝛ illud in alio pſ.
Dilexiſti iuſticiam ꝛ odiſti ini
quitatem: propterea vnxit te
deus, deus tuus oleo leticie.

¶ Reſpondeo dicendum. ꝙ
prudentibus virginibus faci-
entibus quod in ſe eſt: neceſ-
ſarium fuit non neceſſitate cau
tionis: aut prohibitionis: ſed
neceſſitate immutabilitatis:

deū īfundē oleū grē vaſis ſuis. Iſta concluſio probat multipliciter. Primo ſic. Dicit Augu. ſuper illud .ii. Thi. z. Negare ſe ipſum nō poteſt ꝛc. Quom fit iuſtus nō poteſt negat ſuā iuſticiam. Ergo cū ſit bonus ꝛ miſericors, non poteſt negare ſuā miſericordiā. ꝛ bonitatem quia pronior eſt ad largiendū: q̄ʒ ad puniendum. Si ergo nō poteſt iuſticiam ſuam negare facientibus malū multo magis nō poteſt negare ſuam bonitatem: ꝛ miſericordiā illis qui requirūt eā Sed qui facit qđ in ſe eſt vt eius hēat grāʒ: reqrit bonitatē eius: ꝛ miſericordiā. Ergo dūs nō pōt eiʒ negare: qui facit qđ in ſe eſt ſuā bonitatem ꝛ miſericordiā. Dat ergo ei ꝛ hoc eſt infundere grām. Scđo ſic. Aug. ſuper illud ad Ro. v. iuſtificati ex fide pacē hēamus ꝛc. dič deus recipit ꝯſurgientes ad ſe alr in eo eēt iniquitas. Sʒ īpoſſibile eſt ꝙ ī eo ſit iniqtas. Ergo īpoſſibile eſt ꝙ nō recipiat fugiē ad ſe. Sed faciēs qđ in ſe eſt fugit ad ipm. Ergo neceſſe eſt ꝙ ipm recipiat: ſed ipſum recipe eſt per infuſionē grē. Ergo ꝛc. Tertio ſic. apo. iiii. dicit. Si quis apuerit mihi: introibo: ꝛ cenabo cum illo. hoc eſt delectabor. Item zacha. i. Cōuertimini ad me ꝛ ego ꝯuertar ad vos. Ex his ſic arguit. Impoſſibile eſt ſummā veritatē mētiri. ſed neceſſe hʒ verū dicere: ꝛ implere illud. Sed dicit ꝙ ꝯuertēti ad ipſum ꝯuertet ſe: ꝛ ꝙ aperienti intrabit. Quoʒ ergo faciēs qđ in ſe eſt cōuertitur ad ipſam vitateʒ primā: ꝛ ei aperit ad hoc ꝙ intret. ergo neceſſe eſt: ꝙ dñs cōuertatur ad illū. Sed hoc nō eſt niſi ꝑ grām. Ergo virginibus prudētibus faciētibus qđ in ſe erat neceſſe dūs infundit oleuʒ grē in vaſis ſuis: vt poſſit intrare ad nuptias btitudinis eterne.

¶ Ad rationes in oppoſitum.

¶ Ad primam reſpondetur negando conſequentiam. Et ratio eſt quia non ſequitur. Sola libertate dat. Ergo ſe habet ad dandum: ꝛ non dandum facienti quod in ſe eſt: ſed bene ſequitur: ꝙ ſola libertate dat. Ergo nō dat ex meritis: vel ꝑ actiōeʒ vel ꝑmitionē: qꝛ hoc ex ſola liberalitate excludit coactionē: ꝛ ꝓhibitionē: ꝛ non immutabilitatē.

¶ Ad ſecundaʒ reſpondetur: ꝙ aſſumptum eſt falſum: ſi neceſſarium dicatur immutabile. Talia enim non opponunt. Si autem dicatur neceſſariuʒ coactum: vel prohibitum: ſic veruʒ eſt ꝙ opponuntur. Primo modo eſt neceſſitas in deo. ꝛ ꝓpter.

hoc nõ opponitur ſue liberalitati. Immo ex hoc ẽ laus ſua: q ipſe eſt immutabilis et immutabiliter libera. ¶ Ad tertiam reſpondetur. Quom queritur qd ſit facere quod in ſe eſt dicimus q facit homo quod in ſe eſt qn ex libertate arbitrii homo auertit ſe a malo: et conuertitur ad bonum recurrens ad deum quẽ ſcit ſuum eſſe principium. et quẽ eſſe orandum ſibi: et petat ab eo lumen cognitiõis fidei et boni. ¶ Ad rationem ipſam reſpondetur: q rectitudo illa eſt naturalis. et eſt que ſemper contradicit peccato. Unde ſm illã mouetur ſinderiſis: que ſemp murmurat contra peccatum. ſed arbitriu nõ ſemper dirigitur ſm illã: nec ſemper ſequitur eã arbitriũ et ideo ratio nõ procedit: et ſic patet: q hõ faciendo qd in ſe eſt: conſequitur gratiã a deo. ¶ In feſto Simõis et Iude eſt euangelium: Hoc eſt preceptũ &c. Jo. xv. Circa qd poſſunt diſputari ſequentes queſtio.

P Rimo: utrũ xp̃o aduenĩete et predicante non tñ faciente viſibilia miracula iudei ei credere tenebantur. Et videt: q non: et per cõñs excuſati erant. ¶ Primo ſic. Quicũq nõ facit hoc ad quod tenet peccat. Sed ſi homines nõ crederẽt chriſto miracula nõ faciẽti. nõ peccarent. Dicit enim ipſe infra in eodem euangelio. Si opera nõ feciſſem: que nullus alius facit: peccatum nõ haberent: et loquitur de peccato infidelitatis ſm Auguſtinum. Ergo xp̃s ſi nõ feciſſet miracula hoĩes credere nõ tenebãtur. ¶ Scd̃o ſic. Nullus poteſt mutare legem: niſi lator legis vel eo ſuperior. Sed xp̃s p̃dicabat quedam: que videbant ptinere ad veteris legis abolitionẽ ſicut q cibi nõ coinquinarẽt hoĩem: et q licet in ſabbato operari ergo ſi nõ probaſſet ſe eſſe legiſlatorem: nõ ei credendum fuiſſet. Sed hoc fieri nõ potuiſſet niſi per miracula: ergo xp̃o: nõ erat credendũ: niſi miracula feciſſet. ergo illud nõ videtur ſufficiens argumentum ad probandum: iudeos inexcuſabiles eſſe: quod ait: ſi non veniſſem: et non locutus non fuiſſem peccatum non haberent. ¶ Tertio. arguitur ex illo quod inqt apoſtolus Petrus ait tertio iudeis loquens Scio q per ignorantiã feciſtis ſicut et principes veſtri. Sed ignorantia excuſat: ergo &c. ¶ In oppoſitum eſt euãgelium preſens. ¶ Reſpondeo dicẽdum: iuxta ſanctum Tho. in quodlibeto. ſecundo: et ſuper

Jo. q̄ chriſto predicanti: etiā ſi nulla viſibilia miracula feciſſet iudei audientes: euz credere te nebantur. ⁊ ideo non credentes inexcuſabiles ſūt a peccato infi delitatis. Iſta cōcluſio probat̄ ſic. Magis obligabātur hoīes ad credendum prime veritati: q̄ȝ ad credendum viſibilibus ſi gnis. Sed licet chriſtus mira cula viſibilia nō feciſſet tamen verus deus exiſtēs. prima veri tas erat. ergo etiam ſi nō mira cula feciſſet: adhuc erat ei cre- dendum. probatur autem: ⁊ de claratur concluſio ſic. Nullus tenetur ad hoc: quod eſt ſupra vires ſuas: niſi per eum modū quo fit ſibi poſſibile. Credere au tem eſt ſuper potentiam homi nis naturalem. Unde ex dono dei prouenit ſm̄ illud Apoſtoli ad Ephe ii. Gr̄a ſaluati eſtis: per fidē: ⁊ hoc nō ex vobis: Dei enim donū eſt. Et ad Phil. i. dicit. Vobis datuȝ eſt: nō ſolū vt in ipm̄ credatis ſed vt ꝓ ipo patiamini. Homo igitur tenet̄ credere ſm̄ hoc q̄ iuuat̄ a deo: ad credēdum. Ad iuuatur autē a deo aliq̄s ad credendū tripli- citer. Primo quidē per interi- orem vocationem. De qua di- citur Jo. vi. Oīs q̄ audit a p̄re ⁊ didicit per interioreȝ vocatio nem; venit ad me. Ad Ro. viii Quos p̄deſtinauit: hos ⁊ voca- vit. Secundo per doctrinam ⁊ predicationem exteriorem: ſm̄ illud. Apoſtoli ad Ro. x. Fides ex auditu eſt. Auditus aūt ver- bum dei. Tertio: per exteriora miracula. Unde. dr̄. i. ad Cor. xiiii. q̄ ſigna data ſunt infidelī bus: vt. ſ. per ea ꝓuocentur ad fidem. Si aūt xp̄o viſibilia mi racula nō fuiſſet: adhuc rema- nebant alii modi attrahendi ad fidem quibus hoīes acqeſcere tenerent̄. Tenebātur aūt hoīes credere actori legis: ⁊ propheta rum quem ſe eſſe xp̄s per auto ritatē ſacre ſcripture demōſtra bat. Tenebantur etiam interio ri vocationi non reſiſtere: ſicut Iſa. de ſe dicit. Dñs aūt ape- ruit mihi aureȝ. ego aūt nō cō- tradico. nec retrorſuȝ abii. Iſa. l. ſicut econtrario de q̄buſdam dicitur. Actu. vii. Vos ſemper ſp̄ū ſancto reſiſtitis. Et ideo op time dicit chriſtus. Si ego per ſonaliter nō veniſſeȝ ſic̄ p̄ ꝓphe tas fuit predictū ⁊ locutus do- cens eos: per legē ⁊ ꝓphetas: ⁊ oſtēdens me eſſe meſſiaȝ in lege ꝓmiſſum: pctm̄ non haberent. Nō autēȝ ipi cognouerūt xp̄ȝ patȝ Math. 22. Hic eſt heres: venite occidamus eū. ¶ Ad rō- nes in opp. ¶ Ad primā r̄ndet̄ negādo minorē. Et ad ꝓbatio-

ne rñdet: ꝙ pˀilla opa: q̄ xp̄s in eis fecit annumerari etiā dꝫ vocatio īterioꝛ: q̄ quoſdā attraxit ſic. G̃reg. dicit in quadā omelia ꝙ xp̄s Mariam Magdalenā traxit interius qui etiā p clementiam ſuſcepit foꝛas. Annumerari etiam dꝫ eius doctrīa: cū etiā ip̄e dicat. Si nō veniſſeꝫ. ⁊ locutus eis nō fuiſſeꝫ peccatū nō haberent. ❡ Ad tˀcīaꝫ reſpondetur negando minoꝛeꝫ. Dicimus enim: ꝙ xp̄s poterat ſe oſtēdere: ⁊ oñdit legiſlatoꝛē: non ſolum faciendo viſibilīa miracula: ſed ēt p auctoꝛitatē ſcripture. ⁊ per interioꝛē inſtinctū.

D ſecundam. q. que eſt. vtrum argumentum illud chꝛiſti ſit ſufficiēs. quo ait. Si opera non feciſſem in eis que nemo alius fecit: peccatum nō haberent. Et videtur ꝙ non. ❡ Pꝛimo ſic. Hoc contrariatur primo argumento. Ergo non valet. Conſequentia eſt bona. Antecedens pꝛobatur: quia in pꝛimo dictū eſt ꝙ etiam ſi chꝛiſtus non feciſſet miracula: adhuc peccatum nō haberent nō recipientes eū. ❡ Secundo ſic. Chꝛiſtus non fecit in eis alia: q̄ alii nō fecerint. Nam ſi ſuſcitauit moꝛtuos: hoc helyas ⁊ Eliſeus fecerunt. Si chꝛiſtus ambulauit ſupꝛa mare. ⁊ Moyſes mare diuiſit. ⁊ Joſue. qđ maiꝰ eſt fecit ſoleꝫ ſtare. Joſue. x. Ergo nō videtur argumentū illud xp̄i ſufficiens. ❡ Tertio ſic. Aliqui fecerūt maioꝛa miracula: q̄ xp̄s. Dicit enim Jo. xiiii. Qui credit in me opera que ego facio ⁊ ip̄e faciet ⁊ maioꝛa hoꝝ faciet ❡ Quarto ſic. Miracula non ſufficiunt ad pbandum gratiaꝫ gratum facientem in aliquo. ergo nec ad pꝛobandum diuinitatem in aliquo. ergo argumētū illud nō videtur ſufficiēs. ❡ In oppo. eſt verbum xp̄i in euangelio. ❡ Reſpondeo dicenduꝫ. ꝙ miracula que xp̄s fecit ſufficienter pꝛobant xp̄m deum eē. ⁊ per ꝯſequens argumentum xp̄i fuit ſufficiēs ad pꝛobandū. Patet concluſio ex illo Jo. v. Opera que dedit mihi pater vt faciam: ipſa teſtimoniuꝫ perhibent de me. Patet ⁊ ratione. Pꝛimo quidem ſm̄ ipſaꝫ ſpeciem rerum: que trāſcēdūt oēꝫ poteſtatem create virtutis: Et ideo non poterant fieri: niſi virtute diuina. Secundo pꝛopter modū faciendi. qꝛ ſi pꝛopꝛia virtute: ſiue ptāte faciebat miracula. non autem oꝛandi ſicut alii. Unde dr̄ Lu. vi. Uirtus de illo exibat. ⁊ ſanabat oēs. ❡ Ad

rationes in oppo. ¶ Ad primã rñdet negãdo aſſumptũ. ⁊ ad ꝓbationẽ rñdetur: ſicut dictũ eſt prius in ſupiore. q. ꝑ opa q̃ xps fecit intelligendũ eſt: nõ ſolũ de viſibilibus. ſed ẽt de inuiſibilibus. ſ. interiori inſtinctu. ⁊ attractu doctrine. Que qdẽ ſi in eis nõ feciſſet peccãn non haberent. ¶ Ad ſcdam rñdetur. ſm Augu. ꝙ dñs nõ loquitur de qbuſcũq; miraculis factis in eis. i. i ɔſpectu eoꝝ. ſed de factis i eis i. ꝑſonis eoꝝ. Nã in curatione infirmoꝝ nullus tm̃ in eis fecit: q̃tũ xps: q̃tuis ẽt ⁊ in aliis. Similiter q: nullus hõ fact⁹ ali⁹ ẽ. deus. ⁊ nullus natus ẽ de virgine: niſi xps. Fecit ergo in eis opa: q̃ nemo ali⁹ fecit: in curatione ẽt infirmoꝝ. Et hoc in tribus Primo qdẽ in magnitudine: q: mortuũ quatriduanũ ſuſcitauit. Cecũ illuminauit: qḋ a ſeculo nõ ẽ auditũ. Scḋo in multitudine. q: oẽs quotquot male habebãt curabat vt dr̃ Mat. xiiii. Qḋ nullus alius fecit. Tertio in modo. q: ſicut diximꝰ alii faciebãt orãdo: inuocãdo: oſtendẽtes ſe nõ ꝓpria virtute facere. Sed xps faciebat impãdo ꝓpria virtute. Sic ergo licʒ ꝙ alii mortuos ſuſcitarent. ⁊ alia miracula facerẽt. que xps fecit: nõ tñ eodẽ mõ: nec ꝓpria vtute. vt xpus. Similiter qḋ dicit de ſtatiõe ſolis. minus ẽ eo: ꝙ xps moriens lunã retrocedere fecit. ⁊ totũ curſuʒ firmamenti mutauit. vt dic̃ dñs. ¶ Ad tertiã rñdet negãdo ɔñam. Et rõ eſt. q: alii lʒ quo ad ſubſtãtiam aliqua maiora facerẽt: ſicut ꝙ vmbra Petri ſanabat īfirmos nõ tñ maioa erãt. quo ad modũ. Immo illi nõ faciebãt ſine xpo. Unde xpm inuocãdo illa opabant. ¶ Ad quartã rñdetur negãdo ɔñam. ⁊ rõ eſt. q: miracula fiũt virtute diuina ad ɔfirmationẽ veritatis fidei. Unde dr̃ Mat. vlt. de aplĩs: ꝙ pdicauerunt vbiq;: dño coopante. ⁊ ſermonẽ ɔfirmãte: ſequẽtibus ſignis. Nõ aũt fiunt miracula ſp ad demõſtrãdũ grãm eius: ꝑ quẽ miracula fiũt. Et iõ põt ɔtingere: ꝙ aliqs grãm gratuʒ facientẽ nõ habẽs: miracula faciat. Sed hoc ɔtingere nõ põt ꝙ aliqs falſam doctrinã annũciãs: vera miracula faciat. que non niſi virtute diuina fieri poſſunt. Sic eñi deus eẽt ſalſitatis teſtis. qḋ eſt ipoſſibile. Quom ergo xps ſe filiũ dei diceret eq̃lẽ deo: hanc eius doctrinã comprobãt miracula que faciebat. Et ideo oñdebat xps per miracula que faciebat: eſſe de⁹. Petrus aũt lʒ ea vel maiora mira

cula facerent: non probabatur eē deus, ſed per ea ēt probabatur. q̄ xp̄s eſſet deus. q: Petrus non predicabat ſeipſum. ſed, ieſum chriſtum eſſe deum.

¶ In feſto omnium ſanctorū eſt euangelium. Uidens ieſus turbas ꝛc. Mat. v. Circa quod poſſunt diſputari ſeq. q.

¶ Primo. vtrum beatitudo ſāctorum conſiſtat in viſione dei per eſſentiam.

¶ Secundo. vtrum beati vidētes deum per eſſentiam: videant omnia: qui deus videt.

¶ Tertio. vtrū beati in gloria prius ferant ad ɔtēplādam xp̄i diuinitatē q̄ȝ eius hūanitatē.

a D primā. q. ſic ꝑcedit. Et vr̄. q̄ btitudo ſanctoꝝ non ɔſiſtit in viſione dei ꝑ eēntiam. ¶ Primo ſic. Btitudo ī bonis corporis ɔſiſtit. Ergo nō in viſione dei ꝛc. Cōſequentia eſt bona: aſſūptū ꝓbatur: q: qd̄ a pluribus dicitur: impoſſibile eſt alſum totaliter. vt Cōmentator dicit. i. de anima. ꝛ phūs 7. Ethi. que opinio non perdit quā populi multi famāt. Sed maior hominum multitudo iclinatur ad querendum corporales delectationes: ꝛ coporalis bona. q. finē. ergo finis humane nature in corporalib⁹ bonis. conſiſtit. Sed finem humane nature dicim⁹ beatitudinē. Ergo bonis beatitudo ī bonis corporis querenda eſt. ¶ Secūdo ſic. Intellectus non pōt ad hoc pertinere: q̄ videat deū per eſſentiā. ergo ſanctoꝝ beatitudo non conſiſtit in viſione dei. per eſſentiam. Conſequentia ē bona. Probatur aſſumptum. Primo ſic. Quom intelligibile ſit perfectio intellectus. opꝫ eſſe proportionem inter intelligibile ꝛ intellectum: ꝛ viſibile ꝛ viſum. Sed non poſſumus accipe proportionē aliquam inter intellectum noſtrū ꝛ diuinam eſſentiam cum in infinitū diſtent. ergo intellectus noſter non poteſt pertingere ad eſſentiam diuinam videndam. Secundo ſic. Plus diſtat ſenſus ab intellectu noſtro q̄ȝ intelligibile creatum a ſenſu: ſed ſenſibile nullo modo poteſt pertingere ad creaturam rationalē ſpiritualem. ergo nec intellect⁹ noſter ad videndam diuinam eſſentiam tertio ſic. Quandocunqȝ intellectus intelligit aliquid in actu: oportet q̄ iformetur per ſimilitudinem intellectus quod eſt principium intellectualis operationis: in tale obiectum terminate. Si ergo intellectus noſter deum intelli

gat: oportet ꝙ fiat per aliquaʒ ſimilitudinem informantē ipʒ intellectū. Hoc aūt nō pōt eſſe diuina eſſentia: qꝛ forme ⁊ formati oportet eſſe vnū. Diuina aūt eſſentia ab itellectu noſtro differt ſm̄ eſſentiaʒ ⁊ eſſe. ergo oportet: ꝙ forma qua informatur intellectus noſter in intelligendo deū: ſit aliqua ſimilitudo ipreſſa a deo intellectui noſtro. Sed ſimilitudo illa cū ſit quid creatum: non poteſt ducere in dei viſionē. niſi ſicut effectus in cauſam. Ergo ipoſſibile eſt: vt intellect⁹ videat deum per eſſentiā. ¶ Quarto principaliter arguit. Beati in patria videbūt deum per mediū. qꝛ ꝑ lumen glorie: ſm̄ illud ps. In lumine videbimus lumen. Ergo nō videbunt deū per eſſentiam. ¶ Quinto ſic. Sancti i patria videbunt deū facie ad faciem. vt dicit .i. Cor. 13. Sed hominem quādo videmus facie ad faciē. videmus ꝑ ſimilitudinem. Ergo deus in patria videbitur per ſimilitudinē. ⁊ ſic nō per eſſentiā. ¶ In oppo. eſt euāgeliū pn̄s. vbi dicit. Beati mū do corde. quoniā ipſi videbunt deū. ¶ Secūdo. i Cor. 15. Super illud: cū tradiderit regnum deo patri: dicit glo. vbi. ſ. in patria eſſentia patris: ⁊ filii. ⁊ ſpiritus ſancti videbunt quod ſolis mūdis cordib⁹ dabit: q̄ ē ſūma beatitudo. Ergo ſcti deū ꝑ eſſētiā videbūt. ¶ Rūdeo dicēdū: ꝙ fidē catholicā firmit credendū eſt: ꝙ beatitudo ſanctoꝝ ꝯſiſtit in viſiōe dei ꝑ eſſentiam Iſta ꝯcluſio ꝓbat. Primo ex illo. Io. 17. Hec eſt vita eterna vt: cognoſcāt te ſolū deum ⁊c. Scdō ſic. Sāctoꝝ deſideriuʒ nō pōt oīno fruſtrari. Sʒ ſanctoꝝ ꝺſideriū cōe eſt. vt videāt deū ꝑ eſſentiā vt pʒ. exo. 33 Oñ de mihi glīaʒ tuā Et i ps. Oñ de faciē tuaʒ: ⁊ ſalui erimus. ⁊ Io. 14. Oſtende nobis patrē: ſufficit nobis: ergo ſancti deuʒ per eſſentiam videbunt. Tertio ſic. Beatitudo enim eſt vltim꜒ perfectio rationalis creature. Nihil autem eſt finaliter perfectū: niſi attingat ad ſuum principium: ſm̄ modū ſuuʒ. ⁊ ideo dico ſm̄ modum ſuum qꝛ ad principium quod eſt deus: attingit aliquis dupliciter. Vno modo per ſimilitudinem: quod eſt commune omni creature: q̄ ſ. tantū hʒ de perfectione: quātum conſequitur de diuina ſimilitudīe. Alio modo: per operationem. vt preter mittatur ille modus: qui eſt chriſto ſingularis ſcilicet in vnitate perſone Dico autem per operationem

inquantum rationalis creatura cognoſcit: ⁊ amat deum: ⁊ quia anima immediate acta eſt a deo. Ideo beata eſſe nõ poterit. niſi immediate videat deum. i. abſq; medio. ꝙ ſit ſimilitudo rei cognite. Sicut ſpecies viſibilis in pupilla: vel in ſpeculo: non eſt tamen abſq; medio quod eſt lumen confortans intellectum: quod eſt lumẽ glorie. De quo in Pſal. In lumine tuo videbimus lumẽ. Hoc autem eſt per eſſentiam deum videre. Unde in hoc ponimus beatitudinem rationalis creature: ꝙ deum per eſſentiam videbimus. ſicut phi. qui poſuerunt animas noſtras fluere ab intelligentia agente felicitatem ponebant in continua coniunctione intellectus noſtri ad ipſam. ¶ Ad rationes in oppoſi. ¶ Ad primam reſpondetur negando aſſumptum. Et ad probationem reſpondetur: ꝙ multorum opinionem non eſt neceſſarium eſſe veram ſimpliciter: ſed ſecundũ partem. Multitudo autem hominum in bonis corporis ponentium beatitudinem: quantum ad hoc veram opinionem habet: ꝙ illud quod optimum ſibi exiſtimant hoc ſuam beatitudinez eſſe putant. Et quantum ad hoc: eorũ opinio vera. eſt ſcilicet ꝙ optimum hominis eſt beatitudo: non autem oportet. ꝙ ſit vera: quantum ad hoc: quod ponunt eam in bonis corporis: quia hec opinio procedit ex falſa radice: qua ſcilicet exiſtimant ſe eſſe principaliter id: quod ſunt ſecundum corpus. ¶ Ad ſecundam reſpondetur negando aſſumptum. Et ad probationem dicimus: ꝙ proportio dicitur dupliciter. Uno modo proprie. ſecundũ qđ importat quedã determinatũ exceſſuz. Et ſic ꝓportio requirit inter intellectũ: ⁊ inter intelligibile: ad hoc ꝙ ſit cognitio: cũ cõprehẽſione q̃liter diuina eſſentia nũq̃ȝ videbit ab intellectu creato. Alio modo accipitur. cõiter ꝓ q̃libet habitudine Et ſicut infinitũ põt habere ꝓportionẽ ad finitum: ſic eius ꝑfectio: vel aliam hmȯi habitudinem hñt. ad ipſum. Et talis ꝓportio ſufficit ad hoc ꝙ itellectus noſter videat eſſentiam diuinam: attingendo nõ cõprehẽdendo. ¶ Ad quartã probationem reſpondet diſtinguẽdo de duplici dr̃ia. Una eſt ſm conuenientia in natura. Et ſic conceditur ꝙ magis delectat deus ab intellectu creato q̃ȝ intelligibile creatum a ſenſu. Alia eſt ſm ꝓportionalitatẽ. Et ſic eſt

econuerſo q2 ſenſus nō eſt proportionatus ad cognoſcendum aliqd inmateriale. Sed intellectus eſt ꝓportionatus ad cognoſcendum quodcūqꝫ inmateriale. Et ita rō non ꝓcedit. ¶ Ad tertiam probationē rñdetur negādo ꝯñam. Et dicimus q in viſione qua beati deum ꝑ eſſentiā vident. Ipſa eſſentia diuina eſt quaſi forma intellectus. qua intelligit. nec opꝫ q efficiatur vnū ſimpliciter cū intellectu: ſꝫ ſolūꝫ q fiant vnū q̄ꝫtum ad actum intelligendi. ¶ Ad quintā principalem rationeꝫ rñdetur negando ꝯñtiam. ratio. q2 lumen glorie nō eſt mediūꝫ: quo ſicut ſpē intelligibili videatur deus. Pro quo notandū q in viſiōe corporali. ⁊ intellectuali inuenitur triplex medium. Primum eſt mediū ſub quo videtur: ⁊ hoc eſt q perficit vſum ad videndum in generali: non determinās viſum ad aliquod ſpāle obiectuꝫ: ſicut ſe habet lumen corporale ad vſuꝫ corporaleꝫ: ⁊ intellectus agens ad intellectum paſſibilē. Scdꝫ medium quo videtur. ⁊ hoc eſt forma viſibilis. qua determinatur vterqꝫ vſus ad ſpāle obiectum ſicut ꝑ formā lapidis ad cognoſcendum lapidem. Tertium eſt medium. in quo videtur: ⁊ hoc eſt illud per cuius inſpectōem ducitur viſus in aliam rem: ſicut inſpiciēdo ducitur in ea que in ſpeculo repñtantur: ⁊ videndo imaginem ducitur ad īmaginatum. ⁊ ſic etiam intellectus per cognitionē effectus ducitur in cām. ⁊ econuerſo. In viſione ergo patrie nō erit tertiuꝫ mediū vt. ſ. deus per ſpēs aliorum cognoſcatur. ſicut nūc cognoſcit. Rōne cuius dicimus: nūc vidē in ſpeculo. nec erit ibi ſecūdum mediū q2 ipſa eſſentia dīna erit qua intellect⁹ noſter videbit deum. vt ex dictis pꝫ. ſed erit ibi tamū primum mediū quod eleuabit intellectuꝫ noſtrū ad hoc q poſſit cōiungi eſſentie increate mō predicto. Sꝫ ab hoc medio nō dicitur cognitio mediata q2 nō cadit inter cognoſcentem: ⁊ rem cognitaꝫ: ſed ē illud quod dat formaꝫ cognoſcendi. ¶ Ad. vi. reſpondetur negando conſequentiam. Et rō eſt: quia nō eſt ſimile: quia creature corporales nō dicuntur immediate videri: niſi qñ id qđ in eis cōiungibile vſui: ei coniungitur. Non ſunt aūt ꝯiungibiles per eſſentiā ſuam: rōne materialitatis. Et ideo tunc immediate videntur: quando eorum ſimilitudo intellectui ꝯiungitur. Sꝫ deus per ſuam eſſentiaꝫ ꝯiungibilis eſt intellectui. Vñ nō videre

tur immediate:niſi eſſentia ſua coniungeretur intellectui:ꝛ hec viſio imediate dicit̄ viſio faciei.

a Diſcēdam.q.ſic ꝓcedi͏tur. Et videt̄.ꝙ videntes deū per eſſentiam videant omnia que d̄ns in ſeipſo videt. ¶ Primo ſic. Grego.iiii.dyalogorū. Illic oēs cōi charitate deū cōſpiciunt.quid eſt.qđ neſciāt:vbi ſcientem oia ſciunt. Loqtur autē de beatis qui vident deum ꝑ eſſentiā. Ergo videt̄ ꝙ qui videt deū per eſſentiā:oia cognoſcit. Scđo ſic Quicūqꝫ videt ſpeculū.videt ea: q̄ i ſpeculo reſultāt Sꝫ in Vbo vel oia ſic in ſpeculo reſultāt:qꝛ ipſū eſt rō.ꝛ ſimilitudo oīum. Ergo ſcti qui vident verbū per eſſentiā:vident oia creata. ¶ Tertio prouer.12. Deſideriū ſuū iuſtis dabitur. Sed ſctī deſiderāt omnia ſcire qꝛ omnes homines natura ſcire deſiderant.nec natura ꝑ gloriaꝫ auferet̄. Ergo dabitur eis a dō ꝙ oīa cognoſcāt. ¶ Quarto ſic. Ignorantia eſt quedā penalitas vite pn̄tis. Sed omnis penalitas ꝑ gloriam a ſctis aufertur. Ergo ꝛ oīs ignorantia: ꝛ ita omnia cognoſcēt. ¶ Quīto ſic. Sicut ſenſus ita ꝛ intellectus cognoſcit omne illud:cuius ſilitudine informatur. Sed diuina eſſentia expreſſius indicat quālibꝫ rem.q̄ꝫ aliqua alia ſimilitudo rei. Ergo in illa beata viſione cum eſſentia diuina fiat.q.forma intellectus nr̄i.videtur ꝙ ſcti videntes deuꝫ omnia videant. ¶ In oppoſi. Sic dicit.Dionÿ.6.celeſt.Jerar.ꝙ angeli ſupiores.inferiores a neſcientia purgāt. Sed angeli inferiores vident diuinam eſſentiam. Ergo angelus videns diuinam eſſentiam:poteſt aliqua neſcire. Sꝫ anima nō perfectius videt deum q̄ꝫ angelus. Ergo ſancti videntes deū nō oportet ꝙ videant omnia. ¶ Reſpōdeo dicendum: ꝙ duplex dicit̄ diuina cognitio. Vna vocatur notitia viſionis qua cognoſcit omnia:que ſūt vel fuerunt. Et hec dicitur notitia viſionis:qa ad ſilitudinem viſionis corporalis cognoſcit ea.q.ꝓ̄ſentia. Secūda cognitio:que dicitur ſimplex intelligētia: eſt qua cognoſcit videndo ſuam eſſentiā omnia que poteſt facere. q̄uis nū q̄ꝫ fecerit.nec factur⁹ ſit: alias nō perfecte cognoſceret potentiam ſuam. Non eni poteſt cognoſci potentia:niſi ſciātur potentie obiecta. Et hoc dicitur cognoſcere: notitia ſimplicis intelligentie. Hoc notato ſit ꝓ̄ma concluſio. Impoſſibile eſt:

ꝙ aliquis intellectus creatus cognoſcat oīa: vidēdo diuinaꝫ eſſentiā: q̄ de⁹ pōt facere. Pꝫ ↄclīo. qꝛ hoc eēnt cōprehēdere diuinā eēntiā: qđ ē impoſſibile Pꝫ ſic. Quanto aliqđ princi-piū pfectius cognoſcit tāto plura ſciunt in ipſo: ſicut in vno dēmonſtratiōis pncipio. Ille q ē pſpicatioris ingenii: plures cō-cluſiōes videt: q̄ꝫ alius: qui eſt tardioris. Quū ergo q̄ꝫtitas diuine potētie attendat ſm eā: in qua pōt ſi aliquis intellect⁹ videret in diuina eēntia oīa: que deus pōt facere: eadē eēt quātitas pfectionis itelligēdo: que ē q̄ꝫtitas diuine potētie in pducēdo effectus. ⁊ ita cōprehēderet diuinā eēntiā qđ eſt impoſſibile omni itellectui creato. Secūda ↄclīo loquēdo de ſciā viſiōis. Poſſibile ē: ꝙ aliq̄s itellectus creatus. vt aīa xp̄i cognoſcat oīa illa: q̄ ſcit noticia viſiōis. De aliis aūt ſciis vtrū videāt oīa: que de⁹ videt: ſcientia viſionis: eſt duplex opinio. Quidā dicunt ꝙ ſic. Sic hoc repugnauit ſctoꝝ dictis: q ponunt angelos aliqua ignorare. quos tū ↄſtat ſm fidē: oēs deum p eſſentiā videre. Alii dicūt oppoſitum ſm quos ſit illa. iii. ↄclīo. Scti videntes diuinam eēntiā: nō vident oīa: que deus videt. Iſta concluſio probatur. Primo ſic. Solus xp̄s habet ſpūm nō ad mēſurā. vt dr̄. Io. iii. Sed xp̄o inq̄ꝫtū hꝫ ſpm̄ non ad mēſurā: cōpetit ꝙ oia in Vbo cognoſcit. Vn̄ ibideꝫ dr̄ ꝙ pr̄ dedit oia in manu eius. Ergo nulli alii ſctoꝝ cōpetit oia cognoſcere in Vbo: q̄ꝫ xp̄o: Secūdo ſic. Quāto aliqđ pncipiū pfectius cognoſcit: tāto plures effect⁹ ei⁹ cognoſcunt p ipſuꝫ. Sed qdā videtiū deū p eēntiā pfectius aliis cognoſcūt deuꝫ: q rerū oīum pncipiūꝫ ē. Ergo qdā aliis plura cognoſcūt. Et ſic nō oēs ſciunt oīa. Et inde ē ꝙ vnus pōt aliū inſtruere. Et ſic ſcia angeloꝝ ⁊ aiaꝝ ſctāruꝫ pōt augeri, vſq̄ꝫ ad diē iudicii. ſed vlterius nō pficiet. qꝛ tunc erit vltimus ſtat⁹ reruꝫ. ¶ Ad rōnes in opp. ¶ Ad primaꝫ reſpondet negando ↄn̄am. Et ad dictum Grego. rn̄det ſanctus Tho. ꝙ ex verbo illo Grego. oñdit: ꝙ in illa btā viſione ē ſufficientia ad oia intuendum: ex parte diuine eēntie: per quā deus oīa videt. Qđ non oia videantur: eſt ex defectu intellectus creati: q diuinam eēntiā nō cōprehēdit. ¶ Ad ſcđam rn̄detur negādo ↄn̄am. Et rō ē. qꝛ ſpeculū illud ē volūtariūꝫ. ⁊ ſic ſe oñdit cui vult. ita in ſe oñdit: q̄

vult. Nec eſt ſimile de ſpeculo materiali: in cuius poteſtate non eſt. quod videatur. vel non videatur. ¶ Ad tertiã reſpondetur negando conſequentiã. Et ratio eſt. quia deſiderium ſanctorum. quo oĩa ſcire deſiderãt iplebitur. et hoc ſolũ quod deũ videbũt ſicut deſideriũ eorum: quo oĩa bona habere cupiunt implebitur in hoc: quod deum habebunt. Sicut enim deus in hoc quod habet perfectam bonitatem. ſufficit affectui eo habito omnia bõa: quodammodo habebunt. ita eius viſio ſufficit intellectui. Jo. xiiii. Domine oſtende nobis patrẽ et ſufficit nobis. ¶ Ad quartam reſpondetur negando conſequentiam. Et ratio eſt. quia ignorantia dupliciter accipitur. Uno modo proprie. accepta in priuationẽ ſonat. et ſic eſt pena. Sic enim ignorantia. eſt neſcientia aliquorum: qua ſcire debent: vel que neceſſe eſt ſcire. Et hoc modo ignorantia non ponitur in ſanctis. quia nullius horum ſcientia: ſanctis deerit in patria. Alio modo ignorantia accipitur communiter pro omni neſcientia. et ſic angeli et ſancti in patria quedam ignorant. Unde Diony. dicit: quod angeli a neſcientia purgantur. Sicut autẽ ignorantia non eſt penalitas: ſed defectus quidam: nec ẽ neceſſe quod omnis talis defectus per gloriam auferatur. ſic etiã poſſet dici quod defectus eſt in Lino: qui non peruenit ad gloriã Petri. ¶ Ad quintam reſpondetur negando conſequentiã. Et ratio eſt: quia quãuis diuina eſſentia ſit ratio omnium cognoſcibilium: non tamen coniungitur cuilibet intellectui creato: ſecundum quod eſt ratio omnium. Et ideo ratio non ſequitur.

Ad tertiã. q. ſic proceditur. Et videtur. quod beati prius ferantur ad contemplandũ xp̃i humanitatem: quã ad contemplandũ xp̃i diuinitatem. ¶ Primo ſic. Ad extremũ nõ peruenitur: niſi per medium. Sed mediũ inter deum et hoĩes eſt xp̃i humanitas i. Thi. ii. Mediator dei et hominum xp̃s ieſus. Ergo ſcti non peruenirent ad ↄtemplandam xp̃i diuinitatem: niſi prius cõtemplando humanitatẽ eius. ¶ In oppo. eſt euangeliũ p̃ns vbi dicitur. Gaudete et exultate: quoniam merces vr̃a multa ẽ in celo. Et ſic ↄſtitui debẽt in potiſſimo et altiſſimo ſtatu. Ex quo ſic arguitur. Altiſſimo eniã ſtatui altiſſimis actus pricipalis et p̃mo cõpetit. Sed hi ſunt in altiſſimo ſtatu. Quũ ergo actus itellectus: q eſt

potentia altiſſima: cuius eſt ferri in deum. ſic actus altiſſimus vr̃ ꝙ hic actus ꝑmo beatis cõpetat. vt deum cõptẽlef. ¶ Reſpõdeo dõm. ꝙ ſancti in gloria prius feruntur ad ↄtemplãdaʒ xp̃i diuinitatẽ: q̃ʒ eius humanitatẽ. Iſta ↄcluſio probaf. Primo ſic. Hoc ad perfectionẽ vie pertinet: ꝙ opʒ nos ab inferioribus ad ſupiora ↄtẽplanda aſcẽdere. Sed in beatis erit pfectio cõtraria impfectioni vie. Ergo ipſi ecõuerſo ꝑ prius: altiora cõtẽplanf. Ergo beati exiſtẽtes ſupra in patria: primo xp̃i diuinitatẽ cõtemplãtur. q̃ʒ eius hũanitatẽ. Scdo ſic. Vnuſqſqʒ prius cõſiderat regulã operis: q̃ʒ ſm regulã operef. Beati aũt a deo ſunt ↄiuncti xp̃o. vt ipſe ſit eis cuiuſlibet cognitionis ⁊ operis. Aliter em̃ actus beatitudinis per alias cognitiões ⁊ opatiões ipediref. Et iõ id qđ primo beati attẽdũt: ẽ ipſe de⁹. ⁊ ipſum hñt mediũ cuiuſlibʒ cognitiõis ⁊ regulã cuiuſlibʒ operatiõis. Et ſic ꝑ pri⁹ ↄtemplantur xp̃i diuinitatẽ q̃ʒ eius hũanitatem: in vtraqʒ tñ ↄtemplatione delectationem inueniũt. Vnde dr̃. Jo. x. Ingredientur ſcʒ beati ad ↄtemplandã diuinitatẽ. ⁊ egredient ad ↄtemplãdam eius hũanitatem ⁊ vtrobiqʒ paſcua inuenient. i. delectationem. vt expoꝛitur in libro de ſpũ ⁊ anima. ¶ Ad rationes in oppo. reſpondetur. ꝙ ratio illa procedit quantũ ad ſtatum vie in qua nondum ſumus deo ꝑfecte coniuncti. ſed opʒ nos per chriſtum ad deum aſcendere. Sed cum tam deo in beatitudine coniuncti erimus: per priꝰ intendemus chriſti diuinitatem: q̃ʒ humanitatem.

¶ In die omnium moꝛtuoꝛuʒ eſt euangeliuʒ. Dicit ieſus turbis ⁊c. Jo. v. Circa quod poſſunt diſputari ſeq. q.

¶ Primo. vtrũ iudiciaria poteſtas: qua iudicandi ſunt moꝛtui in futuro iudicio: conuenienter conueniat xp̃o: ſm ꝙ homo.

¶ Secundo. vtrum ſuffragia fidelium viuoꝝ proſint defũctis.

¶ Tertio. vtrum ſuffragia facta per malos ſiue per peccatores proſint.

¶ Quarto. vtrũ vox xp̃i: quam audiẽt moꝛtui: ẽrit cauſa reſurrectionis omnium eoꝛum.

a D primam. q. ſic ꝓceditur. Et vr̃. ꝙ iudiciaria ptãs: qua iudicãdi ſũt in oꝛtu in futuro generali iudicio: nõ conueniet xp̃o: ſʒ ꝙ homo. ¶ Primo ſic. Dicit augu. lib. de vera reli. ꝙ iudiciũ attribuitur filio

inquantuz eſt ipſe lex prime ve
ritatis. Sz hoc ptinet ad xp̄m ſm̄ q̄ eſt deꝰ. Ergo iudiciaria
ptās non ꝯuenit xpo ſm̄ q̄ hō
¶ Scdō ſic. Iudiciū auctorita
tē requirit. Sed auctoritas ſu-
per viuos ꝛ mortuos ē in xpo.
ſm̄ q̄ deus. ſic eñ ē ſ deꝰ ꝯcrea
toꝛ omniū. Ergo poteſtas ꝛc.
¶ Tertio ſic. Ad iudiciariā ptā
tem ptinet premiare bñ agētē.
ſicut punire mortuos. Sed pre
miū bonoꝝ eſt btitudo eterna:
que nō datur niſi a deo. Dicit
eñ augu. ſup Jo. q̄ ꝑticipatio-
ne dei fit anima beata. Ergo
vr̄. q̄ iudiciaria ptās non ꝛc.
¶ Quarto. ad iudiciariā ptātē
xp̄i ptinet iudicare occulta coꝛ
diū. ſm̄ illud ad Corin. 4. No
lite añ tp̄s iudicare quouſqz ve
niat dn̄s: qui illuminabit abſcō
dita tenebrarū. ꝛ manifeſtabit
ꝯſilia cordiū. Sed hoc pertīet
ad ſolā virtutē diuinā vt patet.
Ergo ꝛc. ¶ In oppo. eſt euan-
geliū pn̄s vbi dr̄. Poteſtatem
dedit ei iudiciū facere. q2 filius
hoīs eſt. ¶ Reſpondeo dōm.
q̄ iudiciaria ptās ꝯuenit xpo ꝛ
ſm̄ q̄ deus. ꝛ ſm̄ q̄ hō. Iſta
ꝯcluſio declaratur ſic. Quāuis
apud deū maneat primaria au
ctoritas iudicādi: hoībus tamē
cōmittitur a deo iudiciaria po
teſtas reſpectu eoꝝ qui coꝛam
iuriſditioni ſubijciuntur. vt dici
tur Deutro. i. Quod iuſtum ē:
iudicate. Et poſtea ſubdit. Q2
dei eſt iudicium: cuius. ſ. aucto
ritate vos iudicaris. Cum au-
tem xp̄s in humanā natura ſit
caput totius eccleſie. ꝛ q̄ ſub
eius pedibus deus omnia ſub-
iecit. ſequitur. q̄ ad deum perti
net etiam ſm̄ humanam natu
ram habere iudiciariam pote-
ſtatem. Et hoc quidem ꝓpter
tria. Primo propter conueniē
tiam. ꝛ affinitatez ipſius ad ho
mines. Sicut eniz deus ꝑ cau
ſas medias tanq̄z propinquio-
res effectibus operatur. ita in-
dicat per hominez xp̄m homi-
nes. vt ſit ſuauius iudiciū ho-
minibus. Unde apoſtolus di-
cit ad Hebre. 4. Non habe-
mus pontificem. qui non poſ-
ſit compati infirmitatibus no-
ſtris ꝛc. Secundo. q2 in finali
iudicio. vt augu. dicit erit reſur
rectio corporum mortuorum:
que ſuſcitat deus per filiuz ho-
minis ſicut per eundem xp̄m
ſuſcitat animas: inquantum eſt
filius dei. Tertio q2 vt aug. di-
cit in libro de verbis domini.
Rectum erit vt iudicandi vide
rent iudicem. Iudicandi erant
boni ꝛ mali: reſtat vt in iudicio
forma ſerui: bonis ꝛ malis oſtē
deretur. forma dei ſolum boni

ſeruaret. ¶ Ad rõez in oppoſi. ¶ Ad primam reſpondetur negando cõſequentiam. Et ratio eſt: quia licet iudiciu₃ pertineat ad veritatem. ſicut ad regulam iudicii. pertinet tamen etia₃ ad hominem: qui eſt imbutus veritate: ſm q᷑ eſt vnum quodammodo cum ipſa veritate. q. quedam lex: ⁊ quedam iuſticia animata. Anima aute₃ xpi pre ceteris creaturis magis fuit vnita veritati: ⁊ magis ea repleta ſm illud Jo. i. Vidimus eum plenum gratia ⁊ veritate. Ergo ad animam xpi maxime pertinet omnia iudicare. ¶ Ad ſecũdam rñdetur negando cõſequẽtiam. Et ratio eſt: quia ſicut in xpo ſm diuinam naturam eſt auctoritas dñij reſpectu vniuerſalis creature ex iure creatiõis ita in ipſo ſm humanam naturam eſt auctoritas dñij quam promeruit per paſſionem ⁊ eſt. q. auctoritas ſcḋaria ⁊ acquiſita ſed prima eſt nãlis ⁊ eterna. ¶ Ad tertiã reſpondetur negãdo cõſequentiam. Et ratio eſt: quia licet ſolius dei ſit participatione eius animas btãs facere nihilominus adducere homines ad btĩtudinem inq̃ẽtum eſt caput ⁊ actor ſalutis eorum eſt xpi ſm illud ad Hebre. ij. q multos filios in gloria₃ adduxerat: actorem ſalutis eorum per paſſionẽ cõſumare. ¶ Ad quartam reſpondetur negando minorẽ. Dicimus enim q᷑ cognoſcere occulta cordium: ⁊ diiudicare per ſe pertinet ad ſolũ deum. Sed ex influentia diuinitatis ad animam xpi. conuenit ẽt ei cognoſcẽ ⁊ diiudicare occulta cordium. Et ideo dicitur ad Ro. ij. In die cu₃ iudicabit deus occulta hominũ per Jeſum chriſtum. Et ita cõpilando omnes ratiões iudiciaria poteſtas conuenit chriſto.

a D ſecunda₃. q. ſic ꝓceditur. Et videtur q᷑ ſuffragia viuorum nõ ꝓſint defunctis. ¶ Primo ſic. Suffragia ꝑ vnũ facta non poſſunt alij prodeſſe. Ergo ⁊c̃. Aſſumptum ꝓbatur ſic. Dicitur Gala. vi. que ſeminauerit homo. hec ⁊ metet. ⁊ ſi vnus ex ſuffagijs alterius fructu₃ conſequeretur. meteret ab alijs ſeminata. ¶ Secũdo ſic. Ad iuſticiã dei pertinet: vt vnicuiq₃ tribuat pro meritis. Vnde ps. Tu reddis vnicuiq₃ secũdum opera ſua. Sed iuſticiam deficere eſt impoſſibile. ergo impoſſibile eſt: quod vnus ex operibus alterius iuuetur. ¶ Tertio ſic. Dicitur in euãgelio preſenti. Qui bona egerunt: ibunt

in reſurrectionem vite: qui vero mala in reſurrectionem iudicij .i. condemnationis. ¶ Quarto ſic proficere ex opere aliquo: eſt in via exiſtētis. Sed homines poſt mortem nō ſunt viatores. Ergo mortui non pñt viuorum ſuffragijs adiuuari. ¶ Quinto. Nullus iuuatur ex opere alterius: niſi ſit aliqua vite cōicatio inter eos. Sed nulla eſt cōicatio mortuorum ad viuos. ſm phūm .i. Ethi. Ergo ſuffragia viuorum nō proſunt defunctis. ¶ In oppoſitū eſt quod habet. ii. Macab. xii. Sctā ꝛ ſalubris cogitatio eſt pro defunctis exorare. ¶ Rñdeo dicendum ſub duabus cōcluſionib⁹. Prima eſt. Suffragia per vnū facta ꝑdeſſe poſſunt alijs. Iſta cōcluſio patet. Prio ex illo ps. participem me fac oium timentiū te. Rōne ſic. Oēs fideles caritate vniti ſunt vnius corporis mēbra. Sed vnū membrorū iuuatur per alterū. Ergo vnus hō ex alterius meritis pōt iuuari. Secūda cōcluſio. Mortui poſſunt iuuari ex opibus viuoꝝ. Iſta concluſio patet ex cōſuetudie laudabili eccleſie: que orat pro defunctis. Si ergo eccleſia nō decipitur: ergo ſuffragia viuorum valent defunctis. Item dicit Auguſt. libro de cura agenda pro mortuis. Officia ꝛ ſacrificia. que offeruntur pro non valde malis ſunt propiciationes. Ratione ſic. Sicut ſe hñt oratiōes ſanctoꝝ ad viuos: ſic viuoꝝ ad mortuos: ſꝫ ſancti mortui impetrant nobis bona: ꝛ nos adiuuant: Ergo ꝛ viui poſſunt bonis operib⁹ ſuis iuuare mortuos. Confirmatur Caritas que eſt vinculum vniens membra eccleſie non ſolū ad viuos ſe extēdit: ſed etiā ad mortuos. qui in caritate decedunt Caritas .n. vita corpis nō finit. i. Corin. 13. Caritas nūqꝫ excidit. Similiter mortui in memorijs hominum viuentiū viuunt. ꝛ ideo intentio viuentiū ad eos dirigi poteſt. ꝛ ſic ſuffragia viuoꝝ dupliciter mortuis ꝓſunt ſicut ꝛ viuis ꝛ ꝓpter caritatis vnionē ꝛ propter intentionē ad eos directā. nec tamē eis ſic valere credenda ſunt viuorum ſuffragia vt ſtatus eoꝝ mutuetur ꝺ miſericordia ad felicitatē: vel ecōuerſo: ſed valēt ad diminutionē pene. vel aliquid hmōi ꝙ ſtatū mortui non trāſmutat. ¶ Ad rōnes in oppo. ¶ Ad primā rūdetur negādo ꝯñam. Et ratio eſt. qꝛ merſio eſt ꝑceptio vite eterne: ſicut habetur Jo. 4. Qui metit fructum cōgregat in vitā eternā.

Sors aūt vite eterne nō datur alicui:niſi pro operibus ꝓpriis quia: ⁊ ſi aliqs alteri impetret: vt ad vitam perueniat: nunq̄ tamen hoc fit:niſi mediantib⁹ operibus proprijs.dū.ſ.precib⁹ alicuius:gratia alicui datur.ꝑ quam meref vitam eternam. ¶Ad ſecundam reſpondetur negādo conſequentiam. Et rō eſt: qꝛ opus quod ꝓ aliquo fit efficitur eius:pro quo fit.⁊ ſimi liter opus eius.qui mecū eſt: vnum eſt quodammodo ⁊ me um. Vnde nō eſt contra diui nam iuſticiam. ſi vnus fructuz percipit de operibus factis ab eo:qui eſt ſecum in caritate vel ab operibus ꝓ ſe factis. Hoc etiam ſm humanam iuſticiaz conuenit vt ſatiſfactio ꝓ alio ac cipiatur. ¶Ad tertiam reſpon detur ꝙ preſens euāgeliū in nul lo cōtradicit ſuffragiis:bene,ta men innuit:ꝙ ſuffragia nō valēt ad mutationez ſtatus:ſicut di- ctum eſt. ¶Ad quartā reſpon detur negando conſequentiaz. Et ratio eſt:qꝛ q̄uis anime ſe- parate nō ſunt ſimpliciter i ſta tu vie:quantum ad aliquod:ad huc ſunt in via inquantuz.ſ.eo- rū ꝓgreſſus adhuc retardatur ab vltima retributione. ⁊ ideo ſimpliciter eoꝝ via eſt circunſe pta:vt non poſſint vlterius per aliqua opera transmutari ſm ſtatum felicitatis ⁊ miſerie:ſed quantū ad hoc non eſt circun- ſepta.quin quantum ad hoc:ꝙ detinentur ab vltima retribu- tione poſſunt ab aliis iuuari.qꝛ ſꝫ hoc adhuc ſūt in via. ¶Ad quintā reſpondet negando cōſe quentiā. Et ratio eſt. qꝛ q̄uis cōmunicatio ciuiliū opeꝝ: de qua phūs loquitur: non poſſit eſſe mortuoꝝ ad viuos:qꝛ mor tui extra vitā ciuilē ſunt:pōt m̄ eoꝝ cōicatio: quātū ad opa ſpi ritualis vite:que eſt ꝑ caritatē ad deum.cui mortuorum ſpiri tus viuunt.

a D tertiā.q.ſic ꝓcedi- tur. Et videtur. ꝙ ſuf fragia per peccatores ſiue per malos facta non proſunt illis:pro quibus fi unt. ¶Primo ſic. Joan.9. Sci- mus:quia peccatores deus nō exaudit. Si orationes eorum ꝓdeſſent illis.pro quibus orāt exaudirentur a deo.ergo ſuffra gia eorum ⁊c. ¶Secundo ſic. Dicit Gregorius quom is: q diſplicet ad intercedendū mit titur irati animus ad deteriora ꝓuocatur. Sꝫ qlibet peccator deo diſplicet Ergo ꝑ peccatoꝝ ſuffragia deus ad miſericordiā nō flectitur. Et ita taliū ſuffra- gia non proſunt. ¶Tertio nul-

lum opꝰ eſt ſatiſfactoriū niſi: qḋ fit ex radice charitatis: ſ illud nō fit ſic: q fit a malo. Ergo nō ſatiſfacit. ¶ Quarto ſic. Iſte peccatore nō eſt mēbrū eccleſie. Ergo nullā h conexionē cū illo ꝗ mortuus eſt. Ergo opus eiꝰ eſt oīno alienum ab ipſo defuncto. Ergo nihil ei ꝓdeſt. ¶ In oppo. arguitur ſic. Nullus pōt ſcire ꝓ certo vtrum ſit in ſtatu gratie vł culpe. Si ergo illa tm̄ ſuffragia proſunt: que fiunt per eos: qui ſunt in gratia. non poſſet homo ſcire ꝑ quos ſuffragia rōquireret ſuis defunctis. Et ita multi a ſuffragiis faciendis retraherentur. ¶ Secundo ſic Dicit augu. Sedm hoc iuuat aliquis mortuꝰ ſuffragiis: ꝙ dū viueret meruit vt iuuaret poſt mortem. Ergo. valor ſuffragiorū menſuratur. ſm conditionē eius: pro quo fiunt. Non ergo differt vtrū ꝑ malos vel bonos fiant. ¶ Reſpondeo dicendu: ꝙ ſuffragia facta per malos: ſi ſint facta per opa ſacramētalia vt eſt celebratio miſſe. aut ſint facta in perſona eccleſie: aut ex ordinatione mortui deſcendentis in charitate: proſunt illis ꝓ quibus fiunt. Pro qua concluſione notandū. ꝙ in ſuffragiis que fiunt per malos duo poſſunt conſiderari. Primo ipſu opatu ſicut ſacrificiū altaris. Et q noſtra ſacramēta ſed ſe ipſis efficaciā hēnt: abſq opere operantis: que equaliter explentur: per quoſcūq fiant: q̄tum ad hoc ſuffragia per malos facta defunctis proſunt. Alio modo poſſunt cōſiderari quātum ad opus operans. Et ſic diſtinguendū eſt. ꝙ operātio peccatoris ſuffragia facientis pōt vno modo conſiderari vt eſt eiꝰ. Et ſic nullo modo meritoria eſſe pōt. nec ſibi. nec aliis. Alio modo inquantum eſt alterius: qḋ dupliciter conuenit. Vno mō inquantum peccator ſuffragia faciēs gerit perſonā eccleſie totius: ſicut ꝛ ſacerdos dū dicit in eccleſia exequias mortuoꝝ: Et q ille intelligitur facere: cuius nomine vel vice fit: vt p ꝑ Dionyſiu. 12. celeſt. ierarchie Inde eſt ꝙ ſuffragia talis ſacerdotis quāuis ſit peccator defūctis proſunt. Alio modo quādo agit vt inſtrumentum alterius. Opus enim inſtrumēti eſt magis principalis agētis. Vnde quāuis ille qui agit vt inſtrumentum alterius non ſit in ſtatu merendi actio tamen eius poteſt eſſe meritoria ratiōe pricipalis agentis. Sicut ſi ſeruꝰ in peccato exiſtens quodcunq opus miſericordie facit ex pre-

cepto domini ſui charitatē ha-
bentis. Vn̄ ſi aliqs in charita-
te diſcedēs ꝑcipiat ſibi ſuffra-
gia fieri. vel alius ꝑcipiat cha-
ritatē hñs: illa ſuffragia valent
defuncto: q̄uis illa ꝑ quos fiāt
in pctō exiſtāt magis tn̄ vale-
rent ſi in charitate eēnt. qꝛ tūc
ex duab⁹ ptib⁹ opa illa merito-
ria eēnt. ¶ Ad rōnes in oppo.
¶ Ad primā rn̄detur negando
ꝯn̄az. Et rō ē multiplex. Prio
qꝛ orō ꝑ pctōres ſcā qūz nō e
pctōris. ſʒ alteri⁹. Et idō ſʒ hoc
digna ē. vt a deo exaudiat. Tū
ſcdo. qꝛ qn̄qꝫ deus pctōres au-
dit. ſ. qn̄ peccatores aliquid deo
acceptū petunt. Non enim ſo-
lis iuſtis. ſed ēt pctōribus deus
bona ſua ꝓuidet. vt pʒ Mat.
v. Nō aūt ex meritis eoꝝ. ſed
ex ſua clemētia. Et ideo Jo. xi.
ſuper illud pctōres de⁹ nō au-
dit. dicit glo. ꝙ loqtur. vt inuē-
tus. i. nō plene illuminatus: ſi-
ue non adhuc plene videns.
¶ Ad ſcdam rn̄detur negando
ꝯn̄am. Et rō eſt. qꝛ q̄uis ex p-
te eius q diſplicet. orō pctōris
nō eſt accepta. tn̄ rōne alterius
cuius vice vel impio agit: pōt
deo eē accepta. ¶ Ad tertiam
rn̄detur negādo ꝯn̄am. qꝛ op⁹
illud ex pte eius: cuius vice vel
impio fit: ex radice charitatis
ꝓcedit. ¶ Ad quartā rn̄det eo
dē mō: ꝙ ille cui⁹ vice vel mā-
dato fiunt ſuffragia: eſt mēbrūʒ
eccleſie. ⁊ charitate vnitūʒ eis:
ꝓ quibus ſuffragia fiūt. ⁊ hoc
ſufficit: lʒ miniſter ſit a corpore
eccleſie charitate ſeparatus.

D quartā. q. ſic ꝓcedi-
a tur. Et videt. ꝙ vox fi-
lii dei non ſit cauſa re-
ſurrectionis mortuoꝝ. ¶ Pri-
mo ſic. Reſurrectio fiet ſubito
cum dicat Dama. ꝙ diuīa vir-
tute fiet: que eſt infinita. Sed
vox illa menſuratur tempore:
nec eſt potentie infinite. Ergo
reſurrectionis cā eſſe non pōt.
¶ Secundo ſic. Vox illa: quā
dicuntur audituri mortui. aut
audiēt anteq̄ꝫ reſurgent. aut p⁹
Si ante. Ergo anteq̄ꝫ viuent
audient. Si autem poſt. vox il-
la non fiet cauſa reſurrectiōis.
¶ Tertio ſic. Quando datur
potentia: ſiue virtus alicui: q̄ꝫ-
uis miraculoſe dicitur opus:
tamen egrediēs ab illa: erit na-
turalis. ſicut pʒ in ceco illumi-
nato. Si ergo dicatur ꝙ voci
illi ſit data aliqua virtus. ſequi-
tur ꝙ reſurrectio erit natura-
lis quod falſum eſt. ¶ Jn opp.
eſt euāgelium preſens. vbi dici-
tur. Mortui audient vocem fi-
lii dei. ¶ Reſpondeo dicēduʒ.
ꝙ vox miniſterialiter erit cau-
ſa reſurrectionis corpoꝝ mor-

moꝛtuoꝝ. Unde apoſtolus .i. Thi. 4. q dominus in tuba dei deſcendet de celo. ⁊ moꝛtui qui in xpo ſunt reſurgent. Ratiōe poteſt ſic probari. Illud eſt cauſa excitationis in doꝛmiente: quo audito excitatur. Sed moꝛtui in monumentis excitabuntur auditu vocis filii dei. vt pꝫ in euangelio. Ergo vox illa erit cā reſurrectionis. Pro cuius concluſionis plenioꝛi intelligentia notandum iuxta ſanctuꝫ Tho. q opoꝛtet cauſam effectui aliquo modo coniungi: qꝛ mouēſ ⁊ motum: faciens ⁊ factum ſūt ſimul. vt probatur. 7. phi. xps autem reſurgens: eſt cauſa vniuoca noſtre reſurrectiōis. Unū opoꝛtet q in reſurrectione coꝛpoꝛuꝫ: cōi aliquo ſigno coꝛpali dato: xps reſurgēs operetꝛ. Qđ quidē ſignū vt qdā dicūt ad litterā ē vox xpi reſurrectionē iperātis. ſicut iperauit mari ⁊ ceſſauit tēpeſtas. Mar. viii. qdaꝫ aūt dicūt q hoc ſignū nihil aliud ē q̄ꝫ ipſa pñtia euidens filii dei in mūdo. ſed nobis melioꝛ vꝫ prioꝛ ſnia ⁊ lr̄e magis cōfoꝛmis ⁊ hec vox quecūqꝫ ſit qñꝫ vr̄ clamoꝛ. q. preconis ad iudiciū citātis. Qñqꝫ aūt vr̄ ſonus tube: vel ꝓpter euidētiā. vel ꝓpter ꝯuenientiaꝫ ad vſus tube. q erāt in veteri teſtō. Tuba eīm ꝯgregabant ad ꝯſiliū: commouebantur ad bellum ⁊ vocabātur ad feſtum. Reſurgentes autem congregabuntur ad cōſilium iudicis: ad prelium quo oꝛbis terrarum pugnabit contra inſenſatos. ⁊ ad feſtum eterne ſolēnitatis. ¶ Ad rationes ī oppo. ¶ Ad primam reſpondetꝛ negando conſequentiaꝫ. Et ratio eſt. qꝛ licet ſonus menſuretur tempoꝛe: nihilominus ſicut dicitur de foꝛmis ſacramentoꝛum: in vltimo inſtanti ꝓlationis: effectum ſuum habet. Et ſic reſurrectio fiet ſubito: quantum ad id: quod in ea fiet: virtute diuina: licet quo ad id quod fiet miniſterio angeloꝛum: non fiet in inſtanti. ſi inſtans dicat indiuiſibile tempꝛis: erit tamen inſtanti: ꝓut dicit in perceptibile tempus. ¶ Ad ſecundam reſpondetur vno modo: q ibi audire dicitur. i. obedire. quia audient. i. obedient voci filii dei. Vox enim expreſſiuus interioꝛis conceptus. Tota autem natura ad nutum obedit voluntati diuine: ⁊ conceptioni. ſicut audiuit Lazarus quando dictum eſt ei: veni foras. ⁊ reuixit. vt vr̄ Jo. x. Alio modo reſpondetur iuxta ſctū Tho. quia ſicut foꝛme ſacramentoꝛum habent virtutē ſan-

efficandi:non ex hoc. ꝙ audiũ tur. ſed ex hoc qḋ pſruunt. ita il la vox quod ſibi habebit. hēbit efficatiã inſtrũalē ad reſuſcitan dũ: nõ ex hoc ꝙ ſentit. ſ ex hoc qḋ ꝓfertur. Sicut ēt vox ⁊ ipſa ipulſiõe aeris excitat dormien tē: ſoluēdo organũ ſentiēdi: non ex hoc. ꝙ cognoſcat. qꝛ iudiciũ de voce ꝑueniēte ad aures ſeq tur excitationē. ⁊ nõ eſt cã eius: ⁊ ita dicit dñs Bonauē. in. 4. vox illa audiet ſimul tpe: quan do mortui reſurgũt prius tñ na tura reſurgũt: ꝙ audiãt rõne tã dicta. ¶ Ad tertiã rñdetur ne gãdo ꝯñam. Et rõ eſt. qꝛ virtꝰ illa data voci nõ eſt ens pfectũ in natura. ſed eſt talis: qualis ē in formis ſacrox. Aſſumptũ ãt eſſet verũ. qñ potentia ſiue vir tus. que dat ex ens completũ in natura: ſicut eſt potentia da ta ceco illuminato.

¶ In feſto beati Martini eſt euangelium. Sint lumbi ve ſtri ⁊c. Luc. xii. De quo diſpu tatur ſicut in feſto beati Nico lai. Nunc queritur.

Utrũ illud ſit veruz: aut ꝯueniēter dictũ ꝙ expectãtes dñm reuerſux: xp̃s faciet eos diſcũbere. ⁊ trãſiens miui ſtrabit illis. et vr̃. ꝙ nõ. ¶ Pri mo ſic. Diſcubitus ē accõmo da corpis diſpoſitio in iacēdo: vel ſedēdo. Sed talis corpalis diſcubitus nõ ꝯuenit aiabus ſctõx: que ſũt ſpũs incorporei. Ergo nõ vr̃ ꝯñs. ¶ Secundo ſic. Chriſtus ē imobilis: ſꝑ ſta bilis. dans cuncta moueri. vt dicit Boetius. Et in pſal. Tu aũt idē ipſe es. Ergo nõ vr̃ cõ ueniēter dictuz. ꝙ trãſiens ⁊c. ¶ Tertio ſic. Si miniſtrabit: querit aut idē oibus. aut varia diuerſis. Nõ vr̃ idē. qꝛ vt vide tur. tũc oẽs equaliter eēnt btĩ: qḋ eſt falſum. Cũ enĩ premium rñdeat merito. ⁊ multi ſint. ex cellētioris meriti: ꝙ aliĩ: neceſ ſario nõ erũt oẽs equaliter btĩ. Si varia. Ergo ſequit: ꝙ non erit vna btĩtudo omniuz. ¶ In oppo. eſt euangeliũ. ¶ Rñdeo dõm. ꝙ hoc veriſſimũ eſt bene itellectũ. Dñs ſpũalia loquitur ſub ſimilitudine rerũ corpaliũ. vt nos intelligere valeamus. ¶ Ad rõnes in opp. ¶ Ad pri mã rñdetur. ꝙ ꝑ illã diſtributi uum intelligunt ſedes. ⁊ mãſio nes pate ſctis in illo btĩtudinis prãdio. De qbus dr̃ Joã. xiiii. In domo pr̃is mei: multe mã ſiones ſũt. Qs Aug. exponit ꝓ variis dignitatibus premiorũ. ¶ Ad ſcḋam rñdetur iuxta Al bertũ magnum ſup Luc. xii. ꝙ xp̃s trãſibit triplici tranſitu in

gloria miniſtrādo.ſ.trāſitu corporali.trāſitu corporali:ſimul ⁊ mentali.tertio tranſitu mentali tantum. Corporali quidem trāſibit in ſeipſo.quando poſt iudicium de aere:in quo occurrent ei btī in celum:cum eis mouebitur.i.Thi.4.ſimul rapientur cum illis obuiam xpo in aera. Mentali autem trāſitu nō trāſibit in ſe:ſed in ſanctis. quādo nouis illuminationibus reficit ſctōs.Eccle.xxiiij. Tranſite ad me omnes.qui ꝯcupiſcitis. Simul autem corporali et mētali tranſibit etiam in ſanctis.quādo ſenſibus corporis exhibebit gloriaꝫ corporis:⁊ mētibꝰ exhibibit gloriaꝫ diuinitatis. Jo.x. Per me ſi quis īntroierit. ſaluabitur ⁊ ingredietur: ⁊ egredietur.⁊ paſcua inueniet. Exponit Augu. Foris egrediens paſcitur in ſaluatoris humanitate:⁊intus egrediens paſcetur in creatoris diuinitate. Et ſic vtrobiqꝫ paſcua īueniet. Et ſic reſpondet .ad.3: qꝛ idem miniſtrabit omnibus. Omnium enim beatitudo vna ſicut vnus denarius:licet nō eq̄liter oēs illam ꝑticipent.

¶ In feſto beate Catherine eſt euangeliū. Simile eſt regnū celorū. Circa quod ꝑnt diſ.ſe.q.

Utrum beata Catherina emit agrum:in quo erat theſaurus abſconditus. Et videtur ꝙ nō. ¶ Primo ſic. Ager ille in quo abſconditi ſunt omnes theſauri ſapientie ⁊ ſcientie dei eſt xp̄s Colo.ii. Sed nō eſt emibilis. Ergo ⁊c. ¶ Secūdo ſic. Chriſti precio Catherina:⁊ oēs fideles ſumus empti: ſm illud.i.Petri.i.Empti enī eſtis ꝑcio magno . gl.ſanguine xp̄i.Ergo nō videt cōuenienter dictuꝫ:ꝙ xp̄s emptus ſit a quocūqꝫ noſtruꝫ. ¶ In oppo.videt euangelium qđ in hmōi ſcē feſtiuitate legitur.ꝙ beata Caterina fuerit illa : que agrū emit:in quo theſaurus eēt abſconditus vt hēret illud. ¶ Rn̄deo dicendum ꝙ emptio in ꝑnti dicitur methaforice:quia vbi eſt aliqua cōmutatio: ibi aliqua emptio. Cum aūt ſancti contēnunt oīa terrena:pro xp̄o: ⁊ propriaꝫ vitam exponūt:ꝑꝑ ipſum.dicunt emere xp̄m iuxta illud Apoſtoli ad Phi.iij. Omnia.ſ.mundana detrimētū feci ⁊ arbitror vt ſtercora:vt xp̄m lucriſaciaꝫ: ⁊ vt īueniar in illo. Et Ambro. terminans illud Iſa.lv. O ōs ſitientes venite ad aquas:⁊ q nō hētis argentuꝫ.ite emite ⁊c. dicit ſic. Nec enim precium qua

fuit a nobis: que ſanguis ſui p̄cium ſoluit. q2 nō auro: ⁊ argēto: ſ3 precioſo nos redemit ſanguine. Ergo idem precium de bes: quo emptus es. Eme xp̄3 tibi: nō eo quod pauci habent: ſed eo quod oēs habent per naturam ſuum eſt. quod a re xp̄s repoſcit: ipſe omnibus vita3 dedit. ipſe pro omnibus mortem ſuā obtulit. Solue pro auctore quod ſolutū eſt lege. Non mediocris ꝯtractus eſt. Hec Ambro. Cum ergo beata Catherina contempta omni dignitate: vitam ſuā pro xp̄o conſtantiſſime dederit. recte emiſſe agru3. i. xp̄m: in quo theſaurus abſcōditus eſt. dr̄: ex quo agro aſſumpſit theſauru3 diuine ſapientie qua maxime vſa eſt in defenſione fidei: in confutatione ydolatrie. in diſputatione contra rectores. quibus vnum ſolū deu3 verū eſſe ꝓbauit ⁊ deos falſos omnes eſſe conuicit. Inde ſumpſit theſauꝝ ſcientie infuſe ⁊ naturalis. qua maxime vſa eſt in diſputatione cōtra imperatorē vt p3 in legēda. Tertio ſumpſit inde notitiā ſcientie methaphyſice. ⁊ hoc in contēptu terrenorum. hec enim ſcientia ſpeculat̄ formas ſine materia. Hanc habuit: qn̄ animum ſuum a materialium reru3 amore ſubtraxit: qua vſa qn̄ oratores: ⁊ regina3: ⁊ milites ad contemptum mūdi: ⁊ deſpectu3 ſui: ⁊ deſideriu3 regni celeſtis aīauit: ⁊ in martirio confortauit. ¶ Ad rōes in oppoſitum. ¶ Ad primam rn̄detur negando aſſumptum qm̄ modo p̄dicto xp̄s emibilis eſt. ¶ Ad ſecundam reſpondet̄ negādo ꝯn̄am. Et ratio eſt: quia nō eſt idem emptiōis: quo xp̄s dicitur ſuo ſanguine nos emiſſe: ⁊ qua fide ⁊ deuotōe nos eū amplectimur. Unde Ambro. Nemo vexatur qui argentum non habet: non querit chriſtus argentum: ſed fidem. que argento precioſior eſt.

¶ Queſtiones euangeliorum tā de tempore q̄3 de ſanctis collecte per. R. D. Joanne3 de turre cremata ordinis predicatoꝝ de obſeruantia epiſcopum Sabineū. ſancte Romane eccleſie cardinalem ſancti Sixti explicitunt hic.

Finis.

Tabula huius operis continet queſtiões.cccxviij.tā de tempore q̃ de ſāctis.collectas ex oib⁹ euāgeliis oium dñicaꝝ ꝛ feſtiuitatuȝ principaliuȝ totius anni ſecundum ordinem ꝛ vſuȝ fratrum predicatorum.

¶ Incipiens a dñica pria aduētus:i qua legitur illud euāgelium Math.2.Quom appropiquaſſet Hieroſolymis ꝛc. iuxta ritum Ordinis fratruȝ predicatorum.In quo fit mētio de aduentu xp̄i in carneȝ: quom dicit.Ecce rex tuus venit tibi māſuet⁹ ꝛc.Circa qḋ poſſunt diſputari ſeq.q.

Primo.vtruȝ pro redemptione generis humani neceſſariū fuit deum incarnari.

Secūdo:vtruȝ ſi homo nō peccaſſet:deuȝ incarnatus fuiſſet.

Tertio vtꝝ cōuēiēs fuit filiū dī īcarnari:q̃ aliquā aliā pſonā.

¶ Dñica.ij.cātat euangelium. Erūt ſigna in ſole ꝛ luna.Luc.xxj.In quo q̄ tangitur ḋ aduentu xp̄i ad Judiciuȝ poſſunt diſpu.ſe.q.

Primo:vtrum generale iudicium ſit futurum.

Secundo.vtrum oēs indicaddi in iudicio videbunt filium hominis.i.xp̄m in forma humana:glorioſa iudicantem

Tertio:vtrum ſigna:que aſſignant.i.in lectione euāgelii precedent iudicium.

¶ Dñica tertia eſt euangeliuȝ. Quom audiſſet Joānes ī vinculis opa xp̄i ꝛc.Mat.xi.Circa qḋ poſſunt diſputari ſe.q.

Prīo:vtꝝ beat⁹ Joānes baptiſ.dubitauerit.an xp̄s eēt admittēdus erat ſaluator mūdi

Secūdo:vtrū xp̄s cōueniēter rñdit ad queſtionē Joānis: quom ait.dicite Joanni.Ceci vident ꝛc.

Tertio:vtrū beat⁹ Joānis fuerit pluſq̃ propheta.

¶ Dñica.iiij.legitur euangeliū Miſerūt iudei ab Hieroſolymis ꝛc.Joānis primo Circa quod poſſunt diſputari ſeq.q.

Primo.vtrū beatus Joānes bene reſpōderit ad interrogationeȝ ſacerdotum ꝛ leuitarū querentiū.tu quis es.

Secūdo:vtrum fuerit conueniens Joanni baptizare.

Tertio vtrū cōueniēs fuerit vt xp̄s inter hoīes ꝯuerſaretur.

¶ Feria q̄rta:q̄tuoꝛ tēpoꝝ eſt iſtud euangeliū.Luce primo. Miſſus eſt angelus ꝛc.Circa quod queſtiones diſputandas quere in feſto annūciationis.Quarum prima eſt iſta.

¶ Feria ſexta quatuoꝛ tempoꝛuȝ eſt euāgelium.Luce pri

mo. Exurgēs Maria ⁊c. Su per quo quere questiones diſputādas in feſto viſitatiōis. Quarū prima eſt iſta.

¶ Sabbato quatuoꝛ tēporum eſt euangelium. Anno quītodecimo imperii Tyberii ceſaris ⁊c. Luce tertio. Venit Joannes in oēm regionē iordanis. predicans baptiſmū penitentie in remiſſionē peccatoꝝ circa qđ ē vna qō diſputāda.

¶ Utrum baptiſmus Joānis conferebat gratiam: an non.

¶ In vigilia natiuitatis xp̄i eſt euangelium. Quom eſſet deſpōſata mater Jeſu Maria Joſeph ⁊c. Math. p̄io. Circa qđ poſſunt diſputari ſe. q.

Primo: vtruz xp̄s debuit de virgine deſponſata concepi.

Secūdo. vtrū īter Mariaz ⁊ Joſeph fuit perfectum matrimonium.

Tertio. vtrū p̄dictū matrimoniū fuit aliqn̄ conſumatum.

Quarto: vtrum xp̄s ſit dicendus ꝯceptus de ſpiritu ſācto.

¶ In die natiuitatis dn̄i; ſunt tria euāgelia Circa occurrūt alique queſtiones diſputāde: circa primū: quod erat luce ſecundo. Exiit. dictuz a ceſare auguſto ⁊c.

Primo: vtruz xp̄o ſit attribuēda aliqua natiuitas tēpoꝛali

Tertio vtrū ſecundum tempoꝛalem natiuitatem beāta virgo poſſit dici mater xp̄i.

Tertio: vtrū cōuenienti tempoꝛe ⁊ loco xp̄s natus ſit.

¶ Circa ſecundū euāgeliū qđ eſt auroꝛa legiť in ſecūda miſſa. Paſtoꝛes loquebantur ad inuicem ⁊c. Luce. ij. Ubi de paſtoꝛibus fit mentio qbus ꝑ angelū facta fuit annunciatio natiuitatis chꝛiſti poſſūt querī duo. quoꝝ primum eſt.

Primo: vtrum cōuenienter paſtoꝛibus primo manifeſtata fit natiuitas xp̄i.

Secundo: vtrū cōferentia illa: qua dr̄: Maria erat cōferens que audierat: fuerit cōferētia alicuius dubitationis.

¶ Euangeliū in tertia miſſa ē. In pꝛincipio erat verbū ⁊c. Joannis primo. Circa quod poteſt diſputari ſequens. q. vz.

Utrū vera ſit iſta propoſitio. Verbum caro factuz eſt ⁊c.

¶ Dn̄ica infra octauas natiuitatis eſt euāgelium. Erāt Joſeph ⁊ Maria mater Jeſu mirātes ⁊c. Luce. ij. Circa quod poſſunt diſputari ſeq. q.

Primo. vtrum ſit verū q xp̄s ſit poſitus in ruinam multoꝝ.

Scđo vtrū beata Maria gladio ꝯpaſſionis mortis xp̄i fuerit ſic perfoꝛata vt: vere mar

tyr xp̄i appellari poſſit.
¶ In feſto circūciſiōis eſt euā liū. Poſtq̄ cōſumati ſunt di es ꝛc. Luce.ii. circa qđ pñt he ſequētes q̄ſtiōes diſputari ꝛc.
Priō: vtꝝ xp̄s debuit circūcidi
Secundo. vtrū circuncıſio nūc tempore grati ceſſare debuit.
Tertio: vtruȝ cōuenięter nomē xp̄i fuit impoſitum ieſus.
¶ In vigilia Epiphanie. ē euā geliū. Defuncto Herode ꝛc. Math.z. Circa qđ poteſt diſputari ſequens.q.
Utrum xp̄s cōuenienter voca tur Nazarenus.
¶ In feſto Epiphanie eſt euan geliū. Quom nat⁹ eſſet ieſus ꝛc. Math.ii. Circa quod poſſunt diſputari ſequentes.q.
Priō. vtrū xp̄i natiuitas fuit conuenienter per ſtellam ma gis manifeſtata.
Scđo: vtrū ſtella magis appa rēs fuerit vna d̄ celeſtib⁹ ſtellis
Tertio vtrum magi cōuenien ter venerunt ad adorandum: ꝛ venerandum xp̄m.
¶ Dñica infra octauas Epi phanie eſt euangeliū. Quom factus eſſet. Ieſus annorum duodecim. Luc.ii. Circa qđ poſſunt diſputa.ſeq.q.
Priō: vtrū xp̄s ſecūdū aliquā ſapiētiā ſiue ſciam profecerit.
Scđo: vtrū xp̄s ī grā ꝓfecērit.
Tertio. vtrū xp̄s aliquid ab ho minibus didicerit.
¶ In octauis epiphanie poſſūt diſputa.ſeq.q.
Primo: vtrū Ioānes teſtimo niū reddens de xp̄o: cōuenien ter dixit. Ecce agnus dei ꝛc. i quo inuit q̄ paſſio xp̄i ſit opa ta humani generis ſalutem ꝑ modum ſacrificii ꝛc.
Secūdo. vtrū cōuenięt⁹ noia uit xp̄m agnū dei: q̄ȝ aliquod aliud aīal ſolitū ſacrificari.
Tertio: vtꝝ xp̄s ꝓncipalius paſ ſus eſt ꝓ deletione peccati ori ginalis. q̄ȝ actualiuȝ peccatoꝝ
¶ In octauis Epiphanie ſm eundē vſuȝ fratrū ꝓ̄dicatoruȝ legit euangeliū de baptiſmo xp̄i. ſ. Venit Ieſus a galilea ad iordanē ad Ioānēȝ: vt ba ptiȝaret ab eo. Mat.iij. Circa quod poſſunt diſputari ſeq.q.
Primo: vtrū cōueniēs fuit xp̄ȝ baptiȝari.
Scđo: vtrum conuenięter ſup xp̄m baptiȝatum celi apti ſū ꝛ ſpiritus ſāctus deſcendit ſi cut columba: ꝛ vox patris au dita eſt.
¶ Dñica prima poſt octauas Ephiphanie ē euāgeliū. Nu ptie facte ſunt in cana Gali lee ꝛc. Io.ij. Circa quod poſ ſunt diſputari ſe.q.
Primo: vtrum xp̄s debuit mi

racula facere.
Secundo: vtrum conuenienter chriſtus incepit facere miracula in nuptiis mutādo aquam in vinum: ita q̄ conuerſio aque in vinum fuit primū miraculum per eum factum.
Tertio: vtrum quis fuit ſponſus in predictis nuptiis.
¶ Dominica ſecunda legitur euangelium Math. viij. In quo narrantur duo miracula. Alterum de ſanatiōe leproſi. Alterum de ſeruo Centurionis. Circa quod poſſunt diſputari ſeq. q.
Circa primuꝫ queritur. Vtrū conueniens fuit q̄ chriſtus leproſum tangendo ſanaret.
Secundo: vtrum ſit verum q̄ iſte leproſus ideo poſtq̄ʒ ſanatus: iuſſus eſt ire ad ſacerdotem ad ſignificandum. q̄ mūdatis a lepra peccati per contritionem teneatur ſe oſtendere ſacerdoti per confeſſionē
Tertio queritur. vtrum in chriſto cadat admiratio.
Quarto: vtrum verum fuit q̄ non ſit inuenta tanta fides in iſrael: quanta in Centurione.
¶ Dominica tertia eſt euangelium. Aſcendente Jeſu in nauiculam ꝛc. Math. viij. Circa quod veniunt diſputande ſequentes queſtiones.

Primo: vtrum eccleſia vniuerſalis iuxta gloſam per nauiculam deſignata tempeſtate alicuius tribulationis quādoqꝫ ita cōcutietur vt naufragium patiatur.
Secundo: vtrum fuit veruꝫ q̄ mare ꝛ venti obediunt xp̄o.
¶ Dominica. iiij. eſt euangelium. Simile factum eſt regnū celorum homini ꝛc. Mat. 13. Circa quod poſſunt diſputari ſequen. q.
Primo. vtruꝫ diabolus ſuperſeminauerit ʒiʒania ideſt hereſes in agro dominico.
Secundo. vtrum heretici ſint eradicandi per mortem de vita preſenti.
¶ Dominica que dicit ſeptuageſima. eſt euangelium. In illo tempore dixit Jeſus parabolam hanc ꝛc. Mat. ij. circa quod poſſunt diſputa. ſe. q.
Primo: vtrum omnes homines ad eternam beatitudineꝫ a deo ſint vocati.
Secundo. vtrum requirantur aliqua opera hominum. ad beatitudinem conſequendam a deo.
Tertio: vtrum omnium laborantium in vinea dn̄i ſit vnū remunerationis premium.
¶ Dominica que dicitur ſexageſima: eſt euangeliū. Cuom

turba plurima ꝛc. Luc. 8. Circa quod pñt diſputari. ſeq. q.
Primo. vtrū cōuenienter xp̄s vſus fuerit in predicatiōe ſua parabolis.
Secundo. vtrum parabole ille xp̄. contineant veritatem ſecū dum ſenſum litteralem.
¶ Dñica que dicit̃ quinquageſima. eſt euāgeliū. Aſſumpſit Jeſus duodecim diſcipulos ꝛc. Luc. xviij. In quo predicit diſcipulis paſſionē ſuam. Circa quod poſſunt diſpu. ſeq. q.
Primo. vtrum neceſſariū fuit xp̄m pati pro humani generis liberatione.
Secundo: vtrum conuenienter elegit pati in Hieruſalem.
Tertio: vtrum conueniens fuit vt etiam pateretur a gentib⁹.
¶ Dominica que dicitur quadrageſima: eſt euangelium. Ductus eſt Jeſus in deſertū ꝛc. Mat. iiij. Et qꝛ in hoc euāgelio fit mentio de duobus ſcilicet de ieiunio: ꝛ tentatione chriſti. ideo poſſent he queſtiones diſputari.
Primo: vtruȝ ad ieiuniū quadrageſime omnes teneantur.
Secundo. vtrum ieiuniȝ quadrageſime debito tempore obſeruetur.
Tertio: vtrum conueniens fuit xp̄m a diabolo tentari.
¶ Dñica. ij. quadrageſime. eſt euangelium. Aſſumpſit Jeſus Petrum ꝛ Joannem ꝛc. Math. vij. Circa quod poſſunt diſpu. ſe. q.
Primo. vtrum conueniens fuit xp̄m transfigurari.
Secūdo: vtrū cōuenienter ſibi ſunt inuenti teſtes trāſfigurationis Moyſes: Helyas. Petrus. Jacobus. ꝛ Joannes.
Tertio. vtrum errauerit petr⁹ dicens. Bonum eſt nos hic eſſe. ꝛ petens tria tabernacula fieri chriſto vnum. Helye vnum: ꝛ moyſi aliud.
¶ Dñica. iij. quadrageſime. eſt euāgeliū. Erat Jeſus eiiciēs demonium ꝛc. Luce. xi. Circa quod poſſunt diſpu. ſeq. q.
Primo vtrū xp̄s ſufficienter oñdit ſe non in beelzebub ſȝ in virtute dei eijcere demonia.
Secundo: vtrum ſufficiēs fuit illud argumentuȝ chriſti: ſi in digito dei eijcio demonia profecto venit in vos regnuȝ dei i. chriſtus. ſiue meſſias promiſſus in lege venit.
Tertio: vtrū cōueniens ſuit ꝙ carnem ſumeret de femina. qꝛ dr̃ beatus venter ꝛc.
¶ Dñica. iiij. eſt euangelium. Abiit Jeſus trans mare ꝛc. Jo. vi. Circa quod poſſūt hec diſputari.

Primo: vtrū conueniēter xp̄s ſaciauit quqʒ milia hominuʒ de quinqʒ panibꝰ q repti ſunt apud quendam in ſocietate.
Secūdo: vtrū cōuenienter xp̄s ſaciauit quqʒ milia de panibꝰ ordeaceis ⁊ nō de tritico.
Tertio: vtrum xp̄s fuerit verꝰ ꝓpheta ſicut dicit̄ i euāgelio.
¶ Dn̄ica in paſſione. eſt euāgelium. dicebat Jeſus turbis iudeoꝝ ⁊c. Joānis. 8. Circa qđ poſſunt diſputari ſeq. q.
Primo: vtrū xp̄s potuit redargui de aliquo peccato.
Secundo vtrū xp̄s debuit ſine offenſione iudeis predicare.
Tertio: vtrum ſit veꝝ q̄ Abraam vidit diem chriſti.
¶ Dn̄ica in ramis palmaꝝ legitur paſſio xp̄i ſꝫ Mat. Circa quā poſſūt diſputari. ſe. q.
Primo. vtrum alius poſſibilis fuerit ⁊ conuenientior modus liberationis humani generis: q̄ʒ per paſſionem xp̄i.
Secundo vtrū cōueniēter xp̄s tali die voluit cū regali honore intrare Hieruſalem.
¶ Feria. ii. dr̄ euangeliū. Ante ſex dies ⁊c. Jo. 12. circa quod poſſunt diſputari ſeq. q.
Primo vtrū cōueniēs fuit: vt xp̄s ſuper caput ſuuʒ vnguentum tanti precii ſuperinfundi permitteret.
Secundo. vtrū xp̄s cōuenienter loculos cum pecunia ſecū portari permiſerit.
Tertio: vtrū ꝯueniēter loculos pecūie portādos iude ꝯmiſerit
Feria. iij. legitur paſſio ſecundum Mar. Circa quā poſſūt diſputari ſeq. q.
Primo: vtrū petrus peccauit mortaliter negando chriſtuʒ.
Secūdo: vtrū poſtq̄ʒ xp̄s predixit. petrū ſe negaturū fuit poſſibile petrū non negare xp̄m.
Tertio: vtrum oēs apoſtoli fugientes capto chriſto peccauerunt mortaliter.
¶ Feria quarta legitur paſſio ſm̄ Lucam. Circa quam poſſunt diſputari ſeq. q.
Primo. vtrū Judas vendēdo xp̄m cōmiſerit ſimoniam.
Secūdo vtrū peccatū crucifigentiū xp̄m fuit grauiſſimuʒ.
Tertio: vtrū volūtas humana in xp̄o aliud voluerit q̄ʒ deus voluit.
¶ Feria quīta. In die cene dn̄i: eſt euāgeliū. Ante die feſtū paſce ⁊c. Joan. xiij. Circa qđ p̄nt ſequētes. q. diſputari.
Primo. vtrum conuenienter in die cene inſtitutum eſt ſacramentum Euchariſtie.
Secundo vtrum conuenienter xp̄s in die cene Jude ꝓditori tribuerit ſacramētum corpo-

ris & ſanguinis ſui.
Tertio vtrū poſt buccellã intin
ctam a xpo iude porrectã dia
bolus intrauit in eum.
¶ Feria ſexta in qua fit mētio
de morte xpi legit paſſio Jo.
xvii. Circa quam poſſunt di
ſputari ſeq.q.
Primo: vtrum cōueniens fuit
xpm mori.
Secundo: vtrū alia paſſio xpi
ſuffeciſſet: q̃ mors: p redēp
tione humani generis.
Tertio: vtrū ꝯueniēs fuit xpm
cum latronibus crucifigi.
¶ Sabbato ſancto legitur euā
gelium. Veſpere aūt ſabbati
&c. Math. viij. Circa qd poſ
ſunt diſputari ſeq.q.
Primo: vtrum conueniēs fuit
xpm ſepeliri.
Secūdo: vtrū conueniēs fuit vt
xps ad infernū deſcenderet.
Tertio: vtrū xps totus fuit in i
ferno.
¶ In die ſancto paſce: legitur
euāgeliū: Maria Magdale
ne &c. Mar. xvi. Circa qd poſ
ſunt diſputari ſeqūtes.q.
Primo: vtrum neceſſariū fuit
xpm reſurgere.
Secundo: vtrum conueniens
fuit xpm tertia die reſurgere.
Tertio. vtrū totus ſanguis: q
p eum fuſus eſt pro humana
redemptione ſit in reſurrectio
ne reaſſumptus.
¶ Feria ſa.i. die lune poſt re
ſurrectionem legitur euāgeli
um. Duo ex diſcipulis &c. Lu
ce.24. Circa quod poſſunt di
ſputa.ſeq.q.
Primo: vtrum cōueniens fuit
vt xps in alia effigie diſcipu
lis appareret.
Secundo: vtrum ꝯueniēs fuit
q xps veritatē reſurrectiōis
ſue argumentis probauerit.
Tertio: vtrū argumēta q̃ xps
induxit ſufficienter manifeſta
uerunt reſurrectionis eius ve
ritatem.
¶ Feria tertia.i. die martis. eſt
euāgelium. Stetit Jeſus &c.
Luce vltimo. Circa quod poſ
ſunt diſputari ſequentes.q.
Primo. vtrū conueniens fuit
xpm reſurgere cū cicatricibꝰ.
Secundo: vtrū cōueniēter xps
palpabilē diſcipul' ſe exhibuit.
Tertio vtrum xps poſt reſurre
ctionem vere comedit ſibi in
corporando cibum
¶ In octauis paſce. eſt euāgeli
uȝ. Quoȝ ſero eſſet die illo &c.
Jo. ij. Circa quod.p.di.ſe.q.
Primo vtrū cōueniens fuit vt
xps poſt reſurrectionē cū di
ſcipulis cōtinue conuerſaret.
Secundo vtrū thomas cica
trices tetigit chriſti: vel tan
tum viderit.

¶ Dñica prima poſt octauas paſce.eſt euangeliuz.Ego ſuz paſtor bonus ꝛc.Jo.x. Circa quod poſſunt diſputari ſequē tes que.

Primo:vtrū bonus paſtor xp̄s poſuit aiam ſuā in preciū re demptionis pro ouibus ſuis.

Secundo:vtruz bonus paſtor teneatur ponere animam ꝓ ouibus ſuis.

Tertio:vtrū licitum ſit paſtori tempore perſecutiōis gregez ſuum relinquere.

¶ Dñica.ij.poſt octauas paſce eſt euangelium Modicum ꝛ non videbitis me ꝛc. Joā.vi. Circa quod poſſunt diſputa ri ſeque.q.

Primo:vtrū apoſtoli de mor te chriſti debuerunt dolere ꝛ triſtari.

Secundo:vtrū gaudiū de viſio ne xp̄i i eterna beatitudine ſit auferibile:ab apoſtolis.

¶ Dominica.iij.eſt euangeliuz Vado ad eum q me ꝛc. Jo. xvi.Circa quod ꝛc.

Primo:vtrū expediebat diſci pulis:vt chriſtus ſubtraheret preſentiā corporalē ab eis.

Secundo.vtrū ſpūs ſanctꝰ erit arguiturus mundūz de pcō ꝛ de iuſtitia ꝛ de iudicio.

Tertio.vtrū plenitudo ſpūs ſan cti debuit dari ante aſcēſionē

¶ Dominica.iiij.eſt euangeli um. Amen amē dico ꝛc. Jo. xviij Circa quod ꝛc.

Primo:vtrum omnis qui pe tit a patre celeſti in nomine chriſti:accipit:quod petit.

Secundo:vtrū ſit verū ꝙ apo ſtoli ante reſurrectionē xp̄i ni hil petierunt in nomine chri ſti.

Tertio:vtrum gaudiū ſpiritua le poſſit in hac vita impleri.

¶ In rogationibus eſt euange lium.Quis veſtrum habebit amicū.Lu.xi.Circa quod poſ ſunt diſputari ſequentes.q.

Primo vtrum in iſtis rogatio nibus deus ſolus ſit orādus: an etiam alii ſancti.

Secundo:vtrum in oratiōe ńo ſtra tēporalia ſint petenda.

Tertio:vtrum ſit ſperandū: ꝙ peccatores orando impetrent aliquid a deo.

¶ In die Aſcenſionis domini eſt euangelium. In illo tem pore recumbentibus vndeciz diſcipulis ꝛc.Mat.xvi. circa quod poſſunt ꝛc.

Primo vtrum conueniens fu it xp̄m aſcendere in celum.

Secundo:vtrum aſcenſio chri ſti fuerit nobis vtilis:ꝛ noſtre ſalutis fructifera.

Tertio:vtrum conueniat chri ſto ſedere ad dexteram dei.

¶ Dñica infra octavã Aſcenſionis eſt euãgeliũ. Quom venerit paracliτus ⁊c. Jo.xi. Circa qd poſſunt diſputari ſe.q.
Primo: vtrũ ſpiritus ſanctus procedat a patre ⁊ filio.
Secũdo: vtrum ſpũs ſanctus ſufficiẽter perhibuit teſtimonium de chriſto.
¶ In die penthecoſtes eſt euãgeliũ. Siquis diliget me: ſermonez ⁊c. Jo.xiiij. Circa qd poſſunt diſputari ſe.q.
Primo: vtrũ ſpiritui ſancto cõueniat viſibiliter mitti.
Secũdo. vtr̃ conſequenter miſſus ſit in linguis igneis.
Tertio: vtrũ ver̃ ſit: ꝙ ſpũs ſanctꝰ docuerit apoſtolos oia ⁊c̃.
¶ In die ſancte Trinitatis eſt euangeliũ. Erat homo ⁊ phariſeis ⁊c. Jo.viij. Circa quod diſputatũ eſt in feſto ſcẽ Crucis. Sed circa ipſam feſtiuitatem: poſſunt diſputari ſe.q.
Primo: vtruz ſit ponendus numerus perſonarũ in diuinis.
Secũdo: vtrum rõne naturali poſſit cognoſci pluralitas perſonarum in diuinis.
Tertio: vtum hoc nomen deus pluraliter p̃dicetur de tribꝰ ꝑſonis: vt dicantur tres dij.
¶ Dñica .i. poſt feſtum trinitatis eſt euãgeliũ. Homo quidam erat diues ⁊c.xvi. Circa hunc diuitẽ dãnatuz poſſunt diſputari ſe.q.
Primo: vtr̃ aĩa ſeparata poſſit ab igne corporeo cruciari.
Scđo: vtr̃ anime damnatorũ videant gloriã beatorum.
Tertio: vtrũ dãnati vellent omnes alios eſſe damnatos.
¶ Dominica .ij. eſt euangeliuz. Homo quidam fecit cenam magnaz ⁊c. Luc.ix. Circa qd poſſunt diſputari ſe.q.
Primo: vtrum cena beatitudinis ſanctis preparata conſiſtat in bonis corporis.
Scđo: vtr̃ occupatio ⁊ ſolicitudo rer̃ tpaliuz hoĩuz excludat a cena eterne beatitudinis.
Tertio: vtrũ homines pctõres ſint cõpellendi bonũ facere.
¶ Dñica .3. eſt euangeliũ Erãt appropinquãtes ad ieſũ publicani ⁊c. Lu.xi. Circa quod pñt diſputari ſeqñtes qões.
Primo: vtruz angeli gaudent de pcõribꝰ penitẽtiã agẽtibꝰ.
Secundo: vtruz angelus plus gaudeat de vno pctõre ãgẽte penitentiam q̃z de .xcix. iuſtis, qui nõ egent penitentia.
¶ Dñica .iiii. eſt euangelium. Eſtote miſericordes ⁊c. Lu.6. Circa qd pñt diſputari ſe.q.
Primo: vtrum miſericodia ad quam hortamur ſit maxima virtutum.

Secundo: vtrū licitum ſit iudicare de alijs ex ſuſpitione.

¶ Dñica. v. eſt euangelium. Quom turba plurima irruerent in ieſuꝫ ꝛc. Luc. v. Circa qḋ pñt diſputari hec duo vꝫ.

Primo: vtrum ad ſummum pontificem pertineant cauſe maiores in eccleſia.

Secundo: vtrum retia predicationis cōueniāt alijs eccleſiis ſine auctoritate pape.

¶ Dñica. vi. eſt euangeliū. Niſi iuſticia vr̄a abūdauerit pluſ q̄ꝫ ꝛc. Mat. v. Circa qḋ poſſunt diſputari ſequentes. q.

Primo: vtruꝫ neceſſe ſit ad ingreſſuꝫ regni celorum: ꝙ iuſticia fidelium abūdantior ſit q̄ꝫ phariſeorum.

Secūdo: vtrum cōuenienter aſſignentur tres gradus ire.

Tertio: vtruꝫ recōciliatio frīs ſꝑ ſit facienda añ oblationem muneris: ſiue ſacrificij.

¶ Dñica. vij. eſt euangelium. Quom mlt̄a turba ꝛc. Mat. 8. Circa qḋ pñt diſputari caque in dñica quarta quadrageſime diſputata ſunt vꝫ.

Primo: vtrū cōuenienter xp̄s ſaciauit quinqꝫ milia hominū de panibus qui reperti ſunt apud quendam in ſocietate.

Secūdo: vtrū cōuenienter xp̄s ſaciauit. v. milia hoīuꝫ de panibus ordeis: ꝛ nō de tritico.

Tertio: vtꝝ xp̄s fuerit verus ꝓpheta: ſicut dicit̄ in euangelio quere vbi ſupra:

¶ Dñica. 8. eſt euāgelium. Attendite a falſis prophetis ꝛc. Mat. 7. Circa qḋ. p. di. ſe. q.

Primo: vtrum cauendi ſint falſi prophete.

Secūdo vtrū ſufficiens argumentū ad cognoſcendū predictos lupos aſſignetur quē dicitur. A fructibus eorum cognoſcetis eos.

Tertio. vtꝝ ſimpliciter ex volūtate iudicanda ſit actio bona vel mala.

¶ Dñica. ix. eſt euāgeliū Homo quidam diues ꝛc. Lu. 16. Circa ꝛc.

Primo: vtrum prelatus vel clericus diſſipans bona eccleſie ſit deponendus.

Secundo. vtrum conuenienter dētur pecunie ſiue elemoſine vt oretur pro dante.

Tertio: vtrum de illicite acquiſitis poſſit fieri elemoſina:

¶ Dominica. x. eſt euangeliuꝫ. Quom appropinquaret ieſus ꝛc. Lu. xix. Circa quod ꝛc.

Primo: vtruꝫ per ſacram ſcripturam poteſt oſtendi ꝙ aduentus Meſſie. i. chriſti carnem aduenerit.

Scḋo: vtꝝ tp̄s viſitatōis ſue. ī

aduentus christi cognouerūt.
Tertio. vtrū ſimoniaci tā vēdē-
tes ꝙ emētes ſpūalia: ꝓ tpali
bus ſiue ab eccleſia expellēdi.
¶ Dñica. xi eſt euāgeliū. Dixit
ieſus ad quoſdā ꝛc. Luc. 27.
Circa ꝛc.
Pͥo. vtrū phariſeꝰ in orōe ſuā
venit merito ꝯdēnandus.
Scdo. vtrū publicanꝰ in orōne
ſua formam conuenienter de
dit iuſtificationis impii.
¶ Dñica. xii. ē euangeliū. Exi-
ens ieſus de finibus ꝛc.
Primo. vtrū ꝯuenienter xp̄s cir
ca hūc ſurdū ꝛ mutū de quo i
euāgelio ꝛc. miraculum fecit.
Scdo. vtrū illi hoīes faciētes ꝯ
precepta xp̄i publicando mi-
raculum peccauerunt.
¶ Dñica. xiii. ē euāgeliū. Bti
oculi: q vident ꝙ vos videtis
ꝛc. Lu. x. Circa quod ꝛc.
Primo. vtrū ſit verū: qḋ dcm̄
ē aplis. ſ. Bti oculi: qui vidēt
que vos videtis.
Scdo. vtrū in ſtatu vie deꝰ poſ
ſit imediate a nobis amari.
Tertio. vtrū modus de diligen
do deū toto corde ꝛc. qui mul
tiplicatur in precepto. predi-
cto poſſit in via ſeruari.
¶ Dñica. xiiii. eſt euāgeliū. Dū
iret ieſus in hieruſalem ꝛc.
Luc. xv. Circa ꝛc.
Primo. vtrū ad ſanandam le-
prām peccati ſit neceſſarium
confiteri ſacerdoti.
Scdo. vtrū nouē leproſi non
reddētes grās de eorū curatio
ne peccauerūt mortaliter.
¶ Dñica. xv. ē euāgelium. Ne
mo pōt duobus dominis ꝛc.
Mat. 6. Circa quod ꝛc.
Primo. vtrū homo poſſit duo
bus dominis ſeruire.
Secundo. vtrū poteſt qs deū
odio habere.
Tertio. vtrū omnis ſolicitudo
tpalium ſit prohibita.
¶ Dñica. xvi. ē euāgeliū Lu. 7
Ibat ieſus in ciuitatē ꝛc. Cir
ca quod mouet tale dubium.
Vtrū hoc miraculū: quo reſu-
ſcitauit filiū vidue fuerit ſuffi-
ciēter oſtēſiuū diuinitatis xp̄i
ſiue ꝙ xp̄s eſſet verus deus.
¶ Dñica. xvii. ē euāgeliū. Quū
intraſſet ieſus domū ꝛc. Lu.
xiiii. Circa quod poſ. diſ.
Primo. vtrum appetere prela
tionem ſit peccatum.
Scdo. vtrū ambitio ſit pctm̄.
¶ Dñica. xviii. ē euāgeliū. Au-
dientes phariſei ꝛc. Mat. 21.
Circa quod poſ. diſ. ſeq. q.
Pͥo vtrū de caritate fuerunt
danda duo precepta.
Secundo. vtrū homo ex chari
tate debeat diligere proximū
plus ꝙ ſeipſum.
Tertio. vtrū xp̄s ſufficiēter pba

nit pharifeia in ſe hr̃e diuinã naturã. d. Q̃uo ergo Dauid in ſpũ vocat eum dominum.
¶Dñica.xix.ẽ euãgeliũ. Aſcẽdens ieſus in nauiculam ꝛc. Mat.ix. Circa qð poſ.d.ſe.q.
Pꝛio vtꝝ xp̃s hꝫ ꝙ hõ habuit ptãtem dimittendi peccata.
Scðo. vtꝝ a xp̃o fuerit aliqua ptãs collatas miſtris eccle ad expulſionẽ vel remiſſionẽ pcti
Tertio. vtꝝ eq̃ facile ſit paliti/cũ curare. ꝛ pctã dimittere.
¶Dñica.xx.ẽ euãgeliũ. Dicebat ieſus turbis iudeoꝛuꝫ ꝛc. Mat.xx. Circa quod ꝛc.
Pꝛimo. vtrũ pater celeſtis fecit nuptias filio quando nature humane coniunxit.
Secundo. vtrum caritas ſit veſtis nuptialis.
Tertio. vtꝝ nõ habẽs veſtẽ nuptialẽ.ſ.caritatẽ. finaliter ꝓiciaꝫ in tenebꝛas exterioꝛes vbi erit fletus ꝛ ſtridoꝛ dentium.
¶Dñica.xxi.ẽ euangeliũ. Erat quidam regulus Io.x. Circa quod poſſunt diſ.ſeq.q.
Pꝛimo: vtꝝ regulus iſte cuius filius ĩfirmabaꝫ iuſte fuit repꝛhẽſus a xp̃o dicẽte. Niſi videritis ſigna ꝛ ꝓdigia: ñ creditiſ
Scðo vtꝝ miraculũ hoc ſit idẽ cũ miraculo illo: de quo ſcribiſ Math. 8. De centurionis ſeruo ſanato a xp̃o.
Tertio. vtrũ hoꝛa ſeptima: qua filius reguli ſanatus eſt febre: aliquid ſignificet in ſpũali curatiõe anime a febre peccati.
¶Dñica.xxii.ẽ euãgeliũ. Simile ẽ regnũ celoꝝ ꝛc. Mat. 17. Circa quod poſſunt diſ.ſeq.q.
Pꝛimo. vtrũ ſeruus ille: cui dimiſſa ſũt a dño decẽ milia talẽtoꝝ peccauit petẽdo a ꝯſeruo ſuo centum denarios.
Scðo. vtꝝ p ingratitudinẽ redierũt peccata pꝛius dimiſſa.
Tertio. vtꝝ tãta põt ꝯtritio in aliquo eſſe: vt omne debitum a deo ſibi dimittatur.
¶Dñica.xxiii.ẽ euãgeliũ. Abeuntes pharisei ꝛc. Mat.xxii. Circa quod ꝛc.
Pꝛimo. vtrũ Ceſari ſiue pꝛincipi ſeculari cenſum danduꝫ.
Scðo. vtrũ oẽs teneanꝫ ad ſacrificia deo offerenda.
Tertio. vtrũ xp̃o ꝯuenienter repꝛehẽderit phariſeos iterrogãtes eũ. Si lꝫ cẽſuꝫ dari Ceſari dicẽſ eis. cur me tẽtatis ꝛc.
¶Dñica.xxiiii.ẽ euãg. Loquẽte ieſu ꝛc. Mat.ix. ꝛ qꝛ in euãgelio ſit mẽtio de. duob⁹ miraculis põt diſ. de vtroqꝫ.
Pꝛio. vtꝝ ſine tactu diuĩe grẽ põt aĩa ſuſcitari de moꝛte pcti
Scðo. vtrum tactus ſiue ĩfuſi. grẽ p̄cedat expulſionem pcti
Circa ſcðm: vtꝝ ꝯuenienter as

tribuat fidei operatio miracu lorũ: q̃ȝ alteri virtuti.

¶ Tabula feſtiuitatũ. Et p̃mo occurrit feſtũ b̃ti Andree apl̃i cuius euãgelium legit. Ambulãs ieſus Mat.iiii. Circa qd̃ poſſunt diſpu.ſeq.q.

Primo. vtꝝ xp̃s ↄuenie͂ter vocauit ad predicatiõis officiuȝ Petrũ ꝛ Andreã. ꝛ Jacobũ zebedei. ꝛ Joannem.

Sc̃do. vtꝝ oporteat ſequentes xp̃m oĩa tpalia relinquere.

Tertio: vtꝝ beatus Andreas: ꝛ alii q ſecũ ſũt vocati hac vocatiõe: fuerit vocatus ad apl̃atũ

¶ In feſto beati Nicolai venit diſputandum.

Vtꝝ b̃tũs Nicolaus ſic lucernas arde͂tes. i. ſc̃tõꝝ opeꝝ habuit in manibꝰ ſuis. vt credat e cunabulis in baptiſmo vltra cõem legem ſpecialeȝ effectũ gratie ſuſcepiſſe.

¶ In feſto b̃ti thome apl̃i ꝛc.

Primo: vtrum fides de viſis.

Sc̃do: vtrũ thomas de neceſſitate ſalutis tenebat appare͂te ſibi dñõ ꝛ dicente thoma ꝛc. confiteri. fidem diuinitatis ꝛ humanitatis in chriſto.

Tertio: vtꝝ credere his q̃ nõ vidmus ſit laudabile.

¶ In feſto b̃ti Stephani: ẽ euãgelium. Dixit ieſus turbis iudeorũ ꝛc: Mat.i. Circa.

Primo: vtrum ↄuenie͂ter xp̃s miſit ad iudeos ꝑphetas: ſcribas: ꝛ ſapie͂tes: ſcie͂s ꝛ p̃dice͂s eos occide͂dos per iudeos.

Sc̃do: vtꝝ Stephanꝰ in hac vita viue͂s vidit deũ ꝑ eſſentiaȝ.

¶ In feſto b̃ti Joãnis euãgeliſte. ẽ euãgeliũ. Dixit ieſus petro ꝛc. Jo. vlt. Circa.

Primo: vtrum xp̃s plus dilexit Joannem: q̃ȝ petruȝ.

Secũdo: vtrũ Joannes fuerit mortuus: an veniat trãſlatus in paradiſuȝ voluptatis.

¶ In feſto Innoce͂tium ẽ euãgelium. Angelus apparuit in ſomnis Joſeph ꝛc.

Primo: vtrũ Innoce͂tes veraciter dicant martyres xp̃i.

Sc̃do: vtꝝ baptiſmꝰ ſãguinis ſuppleat defectũ baptiſmi aq̃.

¶ In feſto b̃ti thome ep̃i Cantuarie͂ſis poſſunt diſ. ſeq.q.

Primo: vtrũ thomas archiep̃s Cãtuarie͂ſis miſtrauerit xp̃o repete͂do res eccleſie cũȝ ſcandalo regis Anglie.

Sc̃do: vtrũ ſãctus thomas in hac adminiſtratiõe ſubeundo morte͂ meruit a celeſti pr̃e corona martyrii honorificari.

¶ In feſto b̃ti Silueſtri ẽ euangeliũ. Hõ quidam pegre ꝛc. Mat. xv. Circa quod ꝛc.

Primo: vtrũ btũs ſilueſter gn

q̄ talētū ſibi a deo ita lucris multiplicauit: vt meruerit intrare in gaudiū btītudīs eius.
Scdo: vtrū de negligētia multiplicādi talēta ſibi data a dō merito veniat dānādus.
¶ In feſto ſctē Agnetis ē euāgeliū. Sile ē regnū celoꝝ ꝛc. Mat. 25. Circa quod poſ. ꝛc.
Pmo: vtrū btā Agnes ad hoc q̄ eēt vna de nūero ꝟginum prudentiū būit necesse in vase ɔſcie portare caritatis oleuz.
Scdo: vtruz btā Agnes fuerit chriſto deſponſata.
¶ In feſto bti Vincētii martyris poſſunt diſ. ſeq. q.
Pmo. vtꝝ qs poſſit abſqꝫ caritate ꝑfecta martyrio ſe offerr̄
Scdo: vtrū btūs Vincēti⁹ ſic miſtrauerit xp̄o fortiter vſqꝫ ad mortē: ꝓ ei⁹ fide certando vt a patre celeſti meruit bonorificari ſpeciali corona glorie: que dicitur aureola.
¶ In ɔuerſiōe ſcti Pauli eſt euāgeliū. Dixit Simon Petrus ad ieſū. Mat. xix. Circa.
Primo: vtrū paulus ſit ſeſſurus cum ad iudicandum.
Secundo: vtruz conuenienter iudiciaria poteſtas rñdeat voluntarie paupertati.
Tertio: vtrū ꝓmiſſio que ſequitur euangelio ſit conueniens: q̄ꝛ vr̄ q̄ omnis ꝛc.
Quarto: vtrum ɔuerſio pauli fuit miraculoſa.
¶ In feſto viſitōis btē Marie virginis ē euāgeliū. Exurgēs Maria ꝛc. Lu. i. poſ. di. ſeq. q.
Pmo: vtꝝ btūs Jo. in vtero exiſtens exultauit ad ꝑñtiā dñi.
Scdo: vtꝝ btā virgo audita exultatiōe Helisabet cōueniēt in graꝝ actionē cātauit. Magnificat anima mea dominū.
¶ In feſto btē marie Magdalene ē euāgeliū. Rogauit ieſū quidā ꝛc. Luc. vii. circa quod poſſunt diſputari ſe. q.
Pmo: vtꝝ iſta mulier de q̄ hic ī euāgelio fit mētio: fuerit maria Magdalene ſoror Lazari.
Scdo: vtꝝ maria Magdalene aut qs alius potuerit ſine penitētia ɔſeq remiſſionē pcōꝝ.
¶ In feſto bti Jacobi apoſtoli eſt euāgeliū. Acceſſit ad ieſuz ꝛc. Mat. ii. circa quod ꝛc.
Primo poſſet diſputari vtꝝ ipſe ꝛ frater ei⁹ peccauerūt pcō ambitiōis petētes a xp̄o mediāte matre vt in regno ſuo ſederet vn⁹ a dextris ꝛ ali⁹ a ſiniſtris: iſta. q. ē expedita ſupra dñica. xxxij. poſt trinitatē. Sꝫ nūc potuerunt diſputari hec.
Primo: vtrū cōuenienter dicitur de beato Jacobo: q̄ fuit lux ꝛ decus hiſpanie.
Scdo: vtꝝ orti in celo ꝓ oib⁹ q

eiꝰ ſepulchꝝ̄ viſitāt:ſiue locū.
¶ In feſto btī Dñici inſtitutoris ordinis p̄dicatoꝝ eſt euangeliū. Vos eſtis ſal terre ⁊c. Mat.v.poſſunt diſputari.
Pͥo:vtꝝ btūs Dñicus ꝯuenienter religionē inſtituit ad p̄dicādū vł ꝯfeſſiōes audiēdū.
Scđo:vtꝝ btūs Do.cōuenienter inſtituit religionẽ quã ſtudio lrarum inſtitueret.
¶ In feſto.s.Laurentij eſt euāgeliū. Niſi granū frumēti ⁊c. Jo.xij.circa quod ⁊c.
Primo:vtꝝ Laurētius habēdo odio aiam ſuā in hoc mūdo cuſtodiuit illā i vitā eternā
Secūdo:vtrū martyriū beati Laurentij fuerit actus maxime virtutis fortitudinis.
¶ In feſto aſſūptiōis Marie ē euangeliū. Intrauit ieſus ⁊c. Lu.x.Circa quod poſ.di.ſe.q.
Primo:vtꝝ vita actiua ſit potior ⁊ nobilior q̄ cōtēplatiua.
Scđo.vtrū btā Maria optimā partē elegerit.
Tertio.vtrū beata Maria in corpore ⁊ anima aſſumpta ſit in celum.
¶ In feſto btī Bernardi ē euāgelium. Nemo accendit ⁊c. Luc.xi.poſſunt diſpu.ſeq.q.
Primo: vtrum poſſit in dilectione dei habere reſpectus ad aliquam mercedem.
¶ In feſto ſancti Auguſtini eſt euāgeliū. Vos eſtis ſal terre ⁊c.Mat.v. Circa quod ⁊c.
Primo:vtrū ſtatus p̄latoꝝ q̄ faciūt ⁊ docēt:ſit maius q̄ ſit in eccleſia dei.
Secundo:vtrum prelatus qui non facit quod docet ſit in ſtatu perfectionis.
¶ In feſto ſcī Bartholomei ē euāgeliū. Hoc ē preceptū ⁊c. Jo.v.poſſunt diſ.ſeq.q.
Primo:vtrū btūs Bartolomeus ⁊ alii apoſtoli potuerunt dici amici dei.
¶ In feſto decollationis Joā. baptiſte eſt euangeliū. Miſit Herodes ⁊c.Mat.v. poſſūt diſputari ſeq.q.
Primo:vtrum btūs Jo.moriens ex hoc qđ dicebat Herodi nō lȝ tibi hr̄e vxorē frīs tui: verus martyr ſit colendus
Scđo:vtrū iuramētū qđ Herodes p̄ſtitit ſaltāti puelle excuſare potuit Herodē a pcō mortis Jo.baptiſte.
¶ In feſto natiuitatis btē virginis eſt euāgeliū.Liber generationis Mat.i. Circa quod poſſunt diiſpu.ſeq.q.
Primo:vtrūȝ ieſus deſcendit carnem de ſemine Dauid.
Secundo:vtꝝ btā Maria fuerit ſanctificata ante natiuitatem ex vtero.

Tertio: vtrū btā virgo p ſctifi-
cationē obtinuerit gratie ple-
nitudinē ſiue perfectionem.
¶ In feſto exaltatiōis ſctē cru-
cis ē euāgeliū. Dixit ieſus
turbis ⁊c. nūc iudiciū eſt ⁊c.
Circa quod poſſunt diſ. ſeq. q.
Primo: vtrū ↄueniēs fuit vt
xp̄s in cruce exaltatus more-
retur pro nobis.
Scdō: vtrū ſit verū ꝙ xp̄s exal
tatus oia traxit ad ſe.
Tertio. vtrū xp̄s p exaltatiōez
crucis que ꝓprie eſt humilia
tio meruit exaltationē ſui.
¶ In feſto ſcti Mathei apoſto
li eſt euāgeliū. Cū tranſiret ie
ſus ⁊c. Lu. ix. Circa quod ⁊c.
primo: vtrum Marcus euan-
geliſta ↄuenienter inter alios
euangeliſtas deſignantur fi-
gura hominis.
Secundo: vtrū conuerſio ⁊ ſe
q̄la Mathei fuit miraculoſa.
Tertio: vtrū Matheus fuit im
mediate vocatus: ſiue aſſum-
ptus ad apoſtolatum.
¶ In feſto ſcti Michaelis eſt
euāgeliū. Acceperunt diſcipu
li ⁊c. Mat. xviii. Circa quod
poſſunt diſputari ſeq. q.
primo: vtrum angeli ſint a deo
cuſtodi hominum deputati.
Secundo: vtrū angeli per exe-
cutionem miniſterii a cōtem-
platione diuina retardentur.
Tertio: vtrū angeli ad cuſtodi-
am hominum deputati quan
doqꝫ relinquant homines q-
b⁹ ad cuſtodiā ſunt deputati.
¶ In feſto ſcti Hieronymi eſt
euāgeliū. Nemo accendit ⁊c.
Luc. xi. Circa quod diſputari
ſequentes queſtiones.
primo: vtrum lucerna incenſa
Hiero. i. doctrina meruit ſu
p candelabrum eccleſie poni.
Secundo: vtrum Hierony-
mus fuerit cardinalis.
¶ In feſto beati Franciſci eſt
euāgeliū. Confiteor ⁊c. Mat.
xii. Circa quod poſ. diſ. ſeq. q.
primo. vtrum conueniens fue-
rit ſecreta fidei nō reuelari ſa
pientibus ⁊ prudentibus: ⁊ re
uelari paruulis.
¶ In feſto beati Luce eſt euan
geliū. Deſignauit dominus
⁊c. Luce. x. Circa quod poſſūt
diſputari ſequentes. q.
Primo: vtꝝ poſt electionē. xii.
Apoſtoloꝝ cōuenienter electi
ſunt. lxxii. diſcipuli inter quos
Lucas vnus dicitur fuiſſe.
Scdo: vtrū btūs Lucas inter
euāgeliſtas in ſigna bo^is fue
rit conuenienter deſignatus.
¶ In feſto Simonis ⁊ iude eſt
euāgeliū. Hoc eſt p̄ceptū ⁊c.
Jo. xv. circa qd̄ pn̄t diſ. ſe. q.
¶ In feſto oīum ſanctorum eſt
euangeliū. Videns ieſus tur-

bas ⁊c. Mat.v. circa qđ poſ-
ſunt diſputari ſe.q.
Primo: vtrū btitudo ſanctorū cō
ſiſtat in viſione dei p eſſentiā.
Scđo. vtrū beati videntes deū
per eſſentiam: videant omnia
que deus videt.
Tertio: vtruz beati in gloria pri
us ferantur ad contemplandā
chriſti diuinitatem quā eius
humanitatem.
¶ In die omnium mortuorū
eſt euangeliuz. Dixit ieſus tur
bis ⁊c. Joa.v. Circa quod poſ
ſunt diſputari ſequentes.q.
¶ Primo: vtruz iudiciaria po
teſtas: qua iudicādi ſunt mor-
tui in futuro iudicio: cōuenien
ter conueniat xpo: ſm q hō.
Secundo: vtrum ſuffragia fide
lium viuorū pſint defunctis.
Tertio: vtrū ſuffragia facta per
malos ſiue per peccatores pſint.
Quarto: vtrum vox xpi: quam
audient mortui: erit cauſa re-
ſurrectionis omnium eorū.
¶ In feſto bti Martini eſt euā
gelium. Sint lumbi veſtri ⁊c.
Luc.xii. De quo diſputatur
ſicut in feſto beati Nicolai.
Nunc queritur.

Finis.